غزلیات

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الف)

صورتگر چه ښه صورت په دیوال ساز کا   کل عالم ئې په صفت زبان دراز کا
د هغه نقاش په صنع نظر نه کا   چه له څه څاڅکي نه دا نقش و طراز کا
سترگي ورځي پوزه نور کښېږدي په مخ کښ   غاښ و شونډي ژبه خوله سره پرداز کا
یو سر بل سر په سر جوړ کا دوه غوږونه   چي په دواړو اروېدنه د آواز کا
بند په بند د لاسو گوُتي و بله کښېږدي   سر تر پایه درست صورت سره یو راز کا
که څوک زر کتابه وکښي له دې بابه   که په کښل شِي زر به نور پسې آغاز کا
هر ویښته چه به صورت باندي لیده شي   که پر ځیر شي د شناخت ور به درته واز کا
خاص بنده د خدای هغه گڼه خوشحاله
چه د ځان په معرفت ئې سر فراز کا

اورنگزیب چه آرایش د تخت و تاج کا   تخت و تاج به ئې مرگي تاخت و تاج کا
په جهان کښ به ئی پاتو ښه بد نوم شي   ده زده چاري د کسری که د حجاج کا
زه غمجن په عید په جشن خبر نه شوم   که درست خلق د دهلیٰ ابتهاج کا
اوبه سترگو لره لاړې اور د زړه شو   څوک به څرنگه ژوندون په دا مزاج کا
چه په دگ مي گوُتی کښېږدي رنگ ئې زیړ شِي   طبیبان می به په څو دَ رنج علاج کا
جدائي دِ ما په زړه کا هسي چاري   لکه باز ئی په تارو یا په دراج کا
دوه مین چه په هواد و بله بېل شِي   خدای ئې څه شکل د تش سلام محتاج کا
ځما اوښي د کوگل په جوش پیدا دي   لکه اور چه له کبابه نم اخراج کا
هر ناوک چه د قضا له شسته خېژي
زمانه د خوشحال زړه ورته آماج کا

بازیگر چه د بازیو صندوق وا کا   په یوه زمان کښ څو بازئ بر پا کا
نندارچي چه ورته گوري حیرانېږي   بازیگر چه په بازیو کښ بلا کا
عارفان د سر په سترگو گوُتي کښېږدي   د خپل زړه په سترگو گوري تماشا کا
دا عالم لکه طفلان ورته ښکارېږي   د طفلانو په بازي پوري خندا کا
همېشه خوښي د چا ده، د هغه ده   چه په زړه کښ د دنیا چاری فنا کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه په وفا څه خوښي خوشحاله
چه وفا در سره کا بیا زر جفا کا

بیا رباب د مغني ښه سرایت کا په نغمه کښ نوی نوی حکایت کا
شیخ دي کنج د صومعې زه به ګلګشت کړم د بهار ګلونه ما ته هدایت کا
ګدایانو لره غم د ګیډي ډېر دئ بادشاهان دِ غم د ملك و ولایت کا
د وفا مهر کرم به ئې لا څه وي په جفا کښ چه دا هونبره عنایت کا
په ماني ئې هم خوشحال شم هم دلګیر شم لکه څوک چه له چا شکر و شکایت کا
دا دِ ما دَ بخت اثر نه دي نو څه دئ له رقیبه چه شکوه پدا غایت کا
په دا ښهد کښ څرګند شراب خرڅېږي محتسب د باده نوشو رعایت کا
که د کښلیو[1] د دیدن مینه ګناه ده
سکه خوشحال خټك درست عمر جنایت کا

په هر ځای چه طمع خپل هنر څرګند کا ډېر هوښیار ماهی مرغونه طمع بند کا
بادشاهی د بحر و برده که باور کړې قناعت دي که په خشك و تر خورسند کا
په هغه ځما سلام خرم دي اوسی چه د چا سره نه مهر نه پیوند کا
خلق واړه داند وه په دریاب ډوب دي کله کله له دریابه سر بلند کا
درویش بخره خوښي غم د هغو دَئ چه په شمار دَ زرو ناست دي چون و چند کا
هوښیارانو څخه ډېری اندېښنې دِي چه ملنګ د مسلې، هغه انند[2] کا
و نور چا وته به څه وته څه وایی
و خپل ځان وته خوشحال خټك دا پند کا

په عاشق باندي غوغا غماز پدول[3] کا چه ګلونه پرې کوي اغزي قبول کا
ارسطو تر افلاطون ښه وُ سکندر ته په جهان کښ هر څوک مینه پخپل کول[4] کا
څو مې زړه په ښېغمیَ پسې دروِمي هونبره نور تازه غمونه را وصول کا

---

[1] ښکلیو.

[2] عیش.

[3] بیهوده.

[4] یا به مصدر وی په معنی د (کردن) یا به مخفف د کهول وی په معنا د کورنی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا تازه تازه مضمون چه په بیاض کښم خبر نه یم چه له کومه را نزول کا
آشنایي لکه ښه تول[۱] چه ورته اش[۲] کړي جدایي لکه ژلی وراني د تول کا
یو ښکاره د قیامت علامت دا دئ په فاعل باندي چه اوس تېري مفعول کا
دربغه یَو هسي پیدا شي چه په عشق کښ دا دِ ما لېونی زړه څه خو معقول کا
زه د عشق په کنج توانگر یم که نور خلق ټولول د زرو مال، متاع د پول کا
ځما روې سترگي ولاړي ته ځلور شوې که ښکاره د یار له لوریه خداي رسول کا
گنُدی وي چه د وصال په خوښي خوښ شي
چه خوشحال په جدایي کښ ډېر نول[۳] کا

په اختر په جمعه څه غرض زما زه مجنون یم سر نیولَي په صحرا
هغه وخت د ما اختر ما جمعه ده چه دیدار راته ښکاره کا د لیلا
عاشقان له عشق له کاره انکار نه کا فاسقان به پخپل زړه کښ لَری غلا
د یاریَ لایق نه دي رنگ ئی ورک شه چه ئی نه وي په یاریَ کښ وفا
د رښتیني[٤] یاریَ لافی ډېر عالم کا ولی ما پکښې و نه لیدل رشتیا
هی توبه د عشق د پټو سرو لمبو نه نه واښه نه ئې لرگي لکي په تا
په یرغ په مصلحت د عشق کار ندی په لیدل په اروېدل شي را پیدا
نه په پندِ لوېږي له هر کانې بڅیري دئ سوخته سره بکرْ[٥] لَرِي سودا
دا رنگیني معنی چېری دي خوشحاله
چه را درومي لکه گل په بیاض ستا

په سپین جمال چه تار په تار دوې زلفي عنبر فام کا[٦] محبوبه غواړي دا چه رڼا ورځ په عاشق شام کا
چه ډېري د یار زلفي یادوم مقصود مي دا دئ چه ما د یار د زلفو د حلقو دیوانه نام کا

---

[۱] کښت.

[۲] په پښتو کښ د تعجب او مسرت کلمه ده.

[۳] غم، ویر.

[٤] رښتني.

[٥] بکرئ.

[٦] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

عاشق چه په جهان کښ خپل ژوندون له خدایه غواړي د زړه مقصود ئې دا دي چه ځان ځار تر دلارام کا
زه مست بیخوده پروت یم په یوه پیاله د میو ساقی ښیښه نیولې راته فکر د بل جام کا
په مخ د ښو محبوبو زه مین چه هونبره نه یم چه یا به ئی څوک وکښي یا ئی شرح څوک مدام کا
دلبره چه له دله د عاشق په مرګ راضي شي د سترګو په کاته کښ و عاشق وته پیغام کا
چه تا منع کوي د بت په عشق کښ ورته وایه کعبه د کانیو ګوره ترو دې څه خلق احرام کا
که غټ د عنایت په سترګو وګوري خوشحال ته
د ده مقصود به واړه په یوه نظر تمام کا

تا وې چه غم مه کړه نور زه ستا یم ته ځما زه خو دِ ژوندَي کړم که دروغ کړې که رشتیا
څه بلا زیبا ئې، بې نظیره محبوبا ئی که دا عیب دِ نه وي په زړه سخته ئې بلا
که کل جهان خوبا شي په هر لوری محبوبا شي عجب که لا پیدا شي یَوهَ تا غندي زیبا
په هونبره ډېر مقتولَ ته لا هیڅ نه ئی ملوله که سل خونونه وکا د جلاد ترو څه پروا
چه ګل غواړم له تا نه، ستا له باغه له بوستانه که خس را عنایت کړې هم په ګل نیولي ما
څو زه بنده زنده یم، د هغو زلفو بنده یم چه تل ئی سل سل زړونه په هر تار دي مبتلا
که لوی دي که هلك دي دواړه ستا په نعره[1] ورک دي په ښهر کښ څوک نشته چه مېَن نه دَې په تا
د سبر ونه ګوره په زمان شي نامنظوره چه وخوځې په باغ کښ ته په دا قد و بلا
نسیه جنت سبا دَئ، د زاهد دئ د ملا دئ
په لاس جنت موندلي نن خوشحال دئ ستا لقا

تل که دا وي د خوبی طمطراق ستا نور دي لاس له ځانه پرې وینځي عشاق ستا
نن پدا دور هغه ښایسته ته ئې! چه په هر لوري ثنا وائي آفاق ستا
دواړه شونډې دي ترياق، زلفي ښامار دي جار وتلي دا ماران دي تر ترياق ستا
لږ شکیب ورته په مثل د لوی غره دي په شکیب کښ به په څو پائي مشتاق ستا
د بازيو دي موندلي یم غلوه مي د هلك غندي رشتيا ګڼم مزاق ستا
ته خپل ځان لره مهمیز کړه څه پروا کړی که قدم د چا په سر کښېږدي براق ستا
خلق وائي چه دوږخ شته پسله مرګه په حیات صورت دروږخ نه دئ فراق ستا؟
لکه تل وه همیشه په هغه شان دِ هیڅ ملا مرشد بدل نکړ اخلاق ستا
لکه باد د صبا راشي ګذر کا
ما خوشحال چه آزمیلي دَئ میثاق ستا

په لوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلم په خپله لار را سره مله شوه نگارا
شوخه غمزه گره خنده رويه خود آرا

رنگ ئې د سرې وُ اما خوې د ښاپېريو
تن ئی لکه سيم وُ په زړه سخته سنگ خارا

راغلم په ښهر لاس په لاس شوه له ما ورکه
کوي په کوي جار وزم پسی غواړم بخارا

ډېري لري نخښې[1] د صورت د زيبايی
څخو درته وايم يو څو نخښې آشکارا

دنکه[2] تازه کنکه[3] قد عرعره مو کمره
ښه ئې تر گلونو د گلابو عذارا

غاښ ئې د گوهر په لب شکر ابرو کمانه
تور باڼو ناوک په دواړو سترگو خونخوارا

پوزه ئې غنچه وه د زنبق سيب سپينه زن ئې
مښک د مخ خالونه په مخ کښلې مه پارا

هار د جواهرو دوه لړی د مرغلرو
تور وربل وُ دلی زلفی ئی عنبر سارا

واړه ئی د تن جامې گلگونې زرنگارې
درسته سره لمبه وه چا ليدله خدارا

بيا هسې مدد کړه چه خوشحال سره دې تل کړ
بخته! د دې ورکې سراغ نخښه[4] و مارا

ځان ئې سر تر پايه جوړ کړ بيا بلا کا
د زلفينو په هر وله د زړونو غلا کا

معشوقې ته چه ئې هونبره حسن ورکړ
دا په دا چه د عاشق خونه تالا کا

په هر ځای چه څو محبوبه[5] سره کښېنې
هغه ځاي مي تر جنت ښايسته لا کا

دوه مين که سره هر څو، مرور وي
خپله مينه ئې بيا زر سره پخلا[6] کا

تور باڼو ئې تور توبرې دې را څرخېږې
که را پورته محبوبا سترکې شهلا کا

څو د شاه په کښلې مخ باندې خالونه
ما به هم په هونبره داغ مبتلا کا

همگې ئې ستا له مخه گفتگوي شي
چه دردمن وبله ټول شي مشغولا کا

په خير خير ئې مخ ته مه گوره خوشحاله
په خاطر به دې اور لمبې والا کا

---

[1] نښې.

[2] د سيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په گ دا کلمه په معنی د لوړ قد او جگ راغلې ده.

[3] د دې کلمې اصل نسو را معلوم. په پښتو قاموس کښ کنگه په معنی د غټه، غوړه (پيغله) دئ.

[4] نښه.

[5] محبوبی.

[6] پخولا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه عجب دلخوا دي دا صهبا چه ساقي ئې راکوي په مرحبا
د غنچې خندا محاله په چمن ده که نسيم پر گذر نه کړي هر سبا
مصلحت ئې د بلبل په کار کښ دا وُ چه صبا کړ د غنچې کميس قبا
د بلبلي قدر زده کړه اې گله! که هر څو ئې په دا خپل حسن زيبا
چه علاج ئې وابسته پخپل مطلوب دئ د عاشق له رنځه څه زده اطبا
بې د يار د زيبا مخ گمان مکړه
چه خوشحال به په بل مخ شي شکيبا

چه يار مهر وفا نکاندي څوک څه کا چه بې جور و جفا نکاندي څوک څه کا
د جهود به هم زړه سوي را باندي وشي چه يار رحم په ما نکاندي څوک څه کا
ما وې زړه ئې گُندی نرم په ژړا کړم چه اثر پر ژړا نکاندي حڅوک څه کا
که وصال ئې په دنيا له عمره خوږ وي چه تل عمر وفا نکاندي حڅوک څه کا
حال دي هيڅ له ياره پټ نه دي خوشحاله
عنايت چه په تا کاندي څوک څه کا

چه په ما باندي ئې زړه سيځې تپاک کا[١] الحذر چېري به ځان د اور خوراک کا
ما پخپله ملامت وته ځان ساز کړ عالم عالم دي په ما سل ځله بلغاک کا
که د خضر په چشمه باندي مي کور شي د فراق اندوه به هور ته ما هلاک کا
چه بقا ئې په چمن کښ يوه ورځ وي لاله ځکه د کميس گريبان چاک کا
د اسمان له عاشقانو سره کست دي هر زمان ئې په هجران سره غمناک کا
ترې به سل رنگه گلونه شگفته شي هر سړی چه خاکساري واخلي ځان خاک کا
زه خوشحال په هغه چا پوري حيران يم
چه له ياره نه جدا شي په څو ژواک کا

چه د پلار سره دروغ نفاق خلاف کا د نور چا سره به څه رنگه زړه صاف کا
گوره بيا ئې کوم دروغ نفاق په زړه دي منافق پخپل گناه چه اعتراف کا
نه به زه د ناخلف گناه مراف کړم نه به خداي د عزازيل گناه معاف کا
دا واړه غرونه لا هيڅ ندي راضي يم که په ميان کښ مو خداي غر د کوه قاف کا

---

[١] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال[١] د خپل زوي ئی خپل پلار وته معلوم دئ　　حؤک به څه لره د عاق راته اوصاف کا
نه به ده غندي دروغ دروغجن وائي　　نه به ده غندي سړی مکر و گزاف کا
هم هزار رنگه دروغ خلاف په زړه کښ　　هم هزار رنگه په خوله د صدق لاف کا
په ژوندون ئې دیدن مه وینم هاله هم　　پسله مرگه که د مار د گور طواف کا
چه مي هسي تربیت د ناخلف کړ　　دا په دا چه دي له ما سره مصاف کا
په ژوندون به ئې ارمان وزي له دله
زمانه که د خوشحال سره انصاف کا

چه دنیا ورته ښکاره شوه بی وفا　　و دنیا ته به مخ نکا بې قفا
د غرض یاری هیڅ یاری نه دئ　　که یاران دِي خو اخوان دِي د صفا
که کاته دي که لیده که اروېده دئ　　دا د ښو یارانو واړه دي شفا
چه په چا باندي مین شوې قبلوه ئې　　سل نازونه سل نا سازي سل جفا
که په وصل کښ ئې هر ساعت یو کال شي　　لا په دا د عاشق نه وي اکتفا
له ما خوار سره څو قاف[٢] وهې ورې کړې　　جگي جگي څه خو لا وطې وفا[٣]
دا بیدرد عالم پرې هیڅوک خبر نشو
و خوشحال ته ئې خوله ورکړه په اخفا

څوک چه مخ کا په مذهب د خپل مولا　　د هغو په خدمت ودري دنیا
څوک چه مخ په لمو روان شې خو دي گوري　　چه سایه ور پسې درومي په قفا
درویشان که اشارت وکا و غره ته　　د غره کاڼي به هم شي لکه طلا چه کیمیا
کیمیا کیمیا یادېږي په جهان کښ　　کیمیا څه ده ښه نظر د اولیا
که د تخت د پاسه ناست وي صاحبي کا　　د درویش په زړه کښ هیڅ نه وي هوا
خیري زنگ ورځني نن دي چا وللي　　د درویش جامه له ځایه[٤] ده صفا
مړه و ده وته ژوندي وي ژوندي مړه وي　　د درویش هونبره قوت دي د دعا

---

[١] ځان.

[٢] ق،هـ، ر: قهر.

[٣] ل، ط، ف: لطف.

[٤] ځانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر چېري د دروېش په مهر ياد شي
چه خوشحال ئې کړ دا هسي بې نوا

چه خپل خوي شي په جهان بد خواه د چا — د خپل خوي دي نه چه دي تباه د چا
من فليل په يوه مچ سره بد بوي شي — بد دي نشي يو زمان همراه د چا
کاڼي لعل د بدخشان، گيا کيميا ده — چه ئې نه بېژني ته گناه د چا
چه بادشاه ئې ستمگر شي خلق خوار شي — خداي دئ نکا ستمگر بادشاه د چا
زه که سل ځله وفا کړم يار جفا کا — بخت دي نشي په دنيا سياه د چا
د جمشيد او د سکندر فلك پرې نښوې — پرې به نږدي همېشه کلاه د چا
دا دنيا لکه لولی ده خوشحاله!
که ئې گورې گاه د چا شي گاه د چا

جار تر هغه مخ شم چه به ما په ځان مين کا[١] — سحر دئ که دم دئ که څه نوري فتنی فن کا
زړه بويه چه خوی ئي د بورا يا د بلبل وي — درومي کرزي غواړي خو په گل باندي وطن کا
وسيځي په اور کښ پتنگ، هو چه پتنگ نه وي — و تښتي له اوره ځان پخپله دروغجن کا
ډېر په باغ کښ کړ شي ځوک خالي وزي له باغه — ځوک ئې مېوه وخوری په گلونو ډک دامن کا
ما ئې چه مزه د خوږو شنډو ده موندلې — ناست وم که ولاړ وم زړه مي هرکله من من[٢] کا
خيال ئې د زلفينو لکه غل د خپلي خوني — هر کالي ليدلي فراغت ئې دزديدن کا
سترگو ته ئې وگوره څه ځُني توري زلفي — ځړ په سنبل زار کښ دوه هوسيه د ختن کا
هر چرته چه گرزي لکه سرو سمه درومي — هر چرته چه کښېني هغه ځاي لکه گلشن کا
تن ئې آزارېږي په کميس د سري[٣] صافو
گل د چنبې بويه چه خوشحال ئې اغوستن کا

چه مي وليدې دا توري سترگي ستا — زه به نکړمه هېر نوري[٤] سترگي ستا
يا د باز يا د طاوس يا د شاهين دئ — يا د تور هوسي که گوري سترگي ستا

---

[١] دا بدله په چاپي نسخه کي نسته.

[٢] د اغزو خواږه.

[٣] يو ډول کالي وُ.

[٤] نور هېری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه وژغوري کبلۍ په مرغزار کښ د خواره وربل تر سیوري سترکي ستا
لکه پټ سپاره د جنگ نېزه په غاړه دا اوږده باڼو پری پوري سترکي ستا
چه دئ هسي و هر در وته ولاړ کړ د عاشق دي اور په کوري سترکي ستا
لکه څوک په میو مست شي هسي مست شم زه چه ووینم مېخوری سترکي ستا
که شېخان که زاهدان که عابدان دئ د هر چا د زړونو چوري[1] سترگي ستا

چه دي غوښت هغه دیدن دي ورته گوره
که خوشحال ندئ[2] کوري سترگي ستا

چه مي ښکته پورته اوښکي تگ و پو کا د خپل یار په طلب گرځي جستجو کا
زه په دا طمع د شاه د سپیو مل شوم گوندي ما د خپلو سپیو سره تو کا
هر چه ستا په کښلي مخ باندي مین دي هغه درسته شپه له ما همه گفتگو کا
که زه ورو وایم خبري گرم مې مه کړه ځایگي ویشتلي تل خبري ورو کا
ستا له غمه چه و چا وته ویل کړم لا مي حرف ویلی نه وي چې هو هو کا
په هر ځاي چي درې څلور و بله ناست وي چي پرې غوږ باسم خبري د مهر کا
پادشاهان یې ارزومند د ننداري دئ گدایان به ئې د خولې طمع په سو کا

د گلونو دور تل نه وي خوشحاله!
ښایسته به په خپل حسن کبر څوک کا

حقیقت راته معلوم شو د هر چا باور نشته په آشنا په نا آشنا
چه په سر دي سوگند خوري ورځني ډار کړه یوه ورځ به ستا د سر وکا سودا
د هر چا نه چه دي طمع د وفا وي هم هغه درته ښکاره شي بې وفا
یا څو وُ دا جهان واړه بې وفا وُ یا د ما په دور ډېره شوه جفا
آدمیت له آدمیانو نه خداي واخیست تر دوه پایو نه بهتر وینم چارپا
که هندو که مسلمان که بل فریق دئ په هیچا کښ به ښا نه مومې رشتیا
نه د دین د چاري شناخت مهر و وفا شته نه په شرم ننگ حؤک ښر دې د دنیا
د تقلید رسم عادت یاري خپلوي کا د هر چا نظر پخپله مدعا
همگي واړه یاران د خپل مطلب دي بیهوده ناز و منت کاندي په تا

---

[1] غلې.
[2] نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ دي په ثنا په صفت سر شي   سل بلا دربانديي وايي پسي شا
د دو دام ترې سرېونه بهتر دئ
اې خوشحاله ځه له ښهره په صحرا

خداي دي مخ د هيڅ غافل را ښکاره نکا   د غافل سره دي ما آواره نکا
په هر لوري نو بهار دي غوړيدلې   سترگي وخوره چه به دا نندارہ نکا
هغه څوک چه د الفت په توري پوه شو   نور په ساز د سوختگانو ناره نکا
د چار پايو په حساب دئ سړي ندئ   چه په ساز د سوختگانو ناره نکا
هغه څوک دي چه په حال ځما خبر شي   چه گرېوان به تر لمن پاره نکا
په يوه نظر ئې هر څه له ما يووړه   چه هيڅ نشته نور نظر دوباره نکا
طبيبان د رنځ و هر لوري ته ډېر دي   رنځوران ولي د وخته چاره نکا
د تقوی غليمي دف کښېږده له لاسه   په وهلی ّهر څوک نقاره نکا
وړه ستا دا توري سترگي خوشحال وژني
دا قتلونه څه طالع ستاره نکا

خدای چه تار په تار ياران بيا سره ټول کا   ترورې خاوري په په سر د رنتبول کا
د جهان غمونه يو سر ځما بل سر   که سری ئې د باور په تله تول کا
نه مي يار نه مي غمخوار شته په دا غم کښ   لکه بي اوبو څوک بند په گرم چول کا
که په پوهه کښ دانا د زمانې وي   د زړه غم ئې تر هلکو کچو کول[١] کا
چه ئی ډول واهه ځما په دلگېری   اوس دي تر په[٢] پخوا هم په دغه ډول کا
چه مستان د يوه جام دي غم ئې نشته   که ئې هر څو زمانه په لاس کچکول کا
د پسا له صفت ئې شي د رنگ ئې نشي   څوک چه پوري په بدرنگي ناوې پسول کا
که د اسپنو کلا وي چه بخت يار شي   خاوند خدای به ئی آسانه لکه شپول کا
چه گلونه د بهار واړه تمام شي   د زړه سود شيدا بلبله په ختول[٣] کا
خال ئې مست خوني هاطي دئ سنبال کړي   چه ښکاره شي شا به ورته د غم غول[٤] کا

---

[١] په قلمي نسخه کښ يوه محشي "نادان" ورته کښلي دي.

[٢] ترپي.

[٣] يو خود رويه گل دي.

[٤] په قلمي نسخه کښ محشي (فوج) ورته کښلي دي. ممکنه ده چه دا د پښتو يو ورک لغت وي، په قندهار کښ داسي ويل کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال د رنج علاج په یوه خدای شي
چه له درده سره تل ښوري آشول[١] کا

خپل عمل چه سړی سپك کا — لکه خس هسي ئې ورک کا
بد عمل لیونی سپیَ دئ — چه حملی پخپل کنډک کا
مگر نه گورې و ځان ته — چه احوال پېغور دَ پك کا
مزري ښکار کا د گاوزو — پیشو گرزی ښکار[٢] مږک کا
دا خبره ده که کېږي — که کیسه د دو تك کا
چتی[٣] باز په پرونو نشو — گه آلوزی پر پرک کا
چه بیزو د بازیگر شو — نن څه ناسته په انډک[٤] کا
ځما ژبه نده اور ده — گذاروُنه دَ توپك کا
چه ځما اختیار ئې خور کړ — خداي دي خوار هغه خټك کا
خوشحال ناست په برَموَل دئ
ارمانونه د اټك کا

د دنیا یاران په خوي دي د دنیا — بی وفا لکه ئې مخ هسي ئې شا
که د دین دپاره تا سره یاري کا — له هغو غواړه که غواړي څه وفا
د دنیا ښادیٔ غمونه سره گډ دي — په خندا خندا دي ژر کا په ژړا
چه فتنې ترې پیدا کېږې واړه نفس دي — نفساني یاران به نه وي بی بلا
اولیاء د اولیاء سره بد نه وي — دا پدا چه ئې د نفس نشته هوا
په دنیا د بادشاهانو سره ضد دي — امرا سره دښمن وي امرا
یا په نه یاري کښ سود دي که پوهېږی — یا په نه ویل کښ سود دي د دانا
بیا هاله د بل جفا وته نظر کړه — که ته نه وینې په ځان کښ هیڅ جفا

(غولی غولي خلق راغله) ممکنه ده چه د دي دوو کلمو اصل یو وي یعني فوچ فوچ،

[١] په قلمي نسخه کښ محشي آه و فریاد ورته کښلي دي، ما تر اوسه دا لغت ندي اوریدلي.

[٢] یعني ښکار د مږک.

[٣] یعنی شب پرک.

[٤] پر یوه انډی ناسته د تکبر علامه ده محاورتاً.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه تا سره څوک څه کاندي خوشحاله
ته هم هسي زيست روزگار کړه له هر چا

د مرغه ئې که وزر شته الوته کا — څه په دور لکه باز هسي خاته کا؟
که مته[۱] غندي تېره لري مرک داړه — څه مته غندي گزار وته واته کا؟
په ارمان د ديدن مرم پرې سلام دئ — چه ځير ځير مي د يار مخ وته کاته کا
ښايسته په جهان ډير دي ښه هغه دي — په ښه خوي چه د عاشق د زړه ساته کا
لکه سترگي تصويري ځنبل مي نه وي — چه مي سترگي ښه جمال وته کاته کا
څه خوښی ئې پکښي يښي دي پوهېږې — هر نفس چه د واته ننواته کا
په هر څه کښ ئې لذت فرحت راحت دئ — لکه ساه چه وواته ننواته کا
که په تن خوشحال ختك دئ ځنې لري
د ده زړه د يار په کوي کښ جار واته کا

د عشق په باديه کښ مرده گام د تمنا[۲] — هغه څه عاشق ندي چه وړي نام د تمنا
زار[۳] ځما د زړه دي، زار ځما دي په دا کار کښ — که دا طور به تل درومي ايام د تمنا
مرم له يار له شوقه سره دواړه نه جوړېږي — آغاز د يار د وصل او انجام د تمنا
څه شوه هغه مينه چه د سترگو په کاته کښ — بڼو به ئې را واستاوه[٤] پيغام د تمنا
قدم زده د هغه عاشق په پله باندي خوشحاله
چه کام ئې خپل موندلي په هنگام د تمنا

دنيايي ياران چه طمع د دنيا کا — عاقبت په يوه طمع ځان جدا کا
ديدني ياران په کار دئ په دنيا کښ — چه ياری د ديدن په تمنا کا
د گونگټ مينه په غول په غوښايه ده — خاصگي مينه په گل باندي بورا کا
که پخپله رضا درومي چاره نشته — که ځما په رضا درومي خوله به را کا
په بار بار د هغه يار منت را باندي — چه پلو په مخ نيولي مخ ئې وا کا

---

[۱] محشي په خربيشوي ترجمه کړي دي،

[۲] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[۳] په پښتو زار په معنا د زحمت او مشقت عموماً راغلي دې.

[٤] را ستاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سل رحمت د عاشقانو په همت شه　　چه په طمع د دیدن د سر سودا کا
په رقیب به ئې بې تیغه مرگ روا شي
که دلبره د خوشحال مقصود روا کا

دروغ دروغ وعده چه دل سنگین سره پیوند کا　　عاشق له ډېره خیاله ځان پروین سره پیوند کا
بلا کاندي خوله وازه د فتنو آتش تازه شي　　چه نازو جلوه دواړه نازنین سره پیوند کا
آزاد تر سینه درومي د جگر دننه کښېني　　چه غشي لینده دواړه مه جبین سره پیوند کا
که نور مهر دي نشته څه خو کړه د حال پوښتنه　　چه تا په زړه ویشتلي سر بالین سره پیوند کا
څه زه څه مي مجال دي، چه دي وصل غواړم دریغه　　که ځړه توره شړي څوک وریښمین سره پیوند کا
که ځان غواړې خوشحاله له چشمانو ئې حذر کړه
خپل ځان وژني قځري[1] چه شاهین سره پیوند کا

دوې دي توري سترگي لکه دوی توري بلا　　دوې د توري ورځې لکه دوې توري تر ملا
بیا دي تور باڼو د دواړو سترگو کربلا[2]　　بیا دي توري زلفي تر ښامارونه بلا
له هسي رنگه حاله، راته ووایه اصلا　　د هغو به څه احوال شي چه په تا وي مبتلا
عاشقان دي واړه سر کړل همېشه په واویلا　　چه هسي رنگ ستم به په هیچا نه وي اصلا
د خاطر بخچه مي هسي تا خالي کړله تا لا　　لکه غل د خپلي خوني همېش روړد یي په غلا
نه به بل څه وکښي نه به کاندي نور املا
دا بنده خوشحال او ستا له عشقه مشغولا

د خوبی نوم دي ولاړ د بد خو هم لا　　پخپل کلي په اولس په هر سو هم لا
ته چه هسي په دا خپل جمال نازېږی　　گله ستا به دا جمال نه وي بو هم لا
چه بد مست شي په مجلس کښ هغه نه یم　　که کدو د میو تش کړم سبو هم لا
ستا له جوره له ستمه هورته لاړي　　هغه ځاي چه آدم نه وي آهو هم لا
د نماستي په وخت ئې واکړه آزار مه شه　　د وربل غوټي کوڅی د گیسو هم لا

---

[1] بله املا د دې کلمې تنزري دي په معنی د تیهو او کبك.

[2] تر دې کلمه لاندي محشي (لویه بلا) لیکلې ده، ممکنه ده چه مخفف د (کره بلا) وي، یعنی خاصه او خالصه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك دپاره چه ميخور شو
په مغان مي وښي کښېښوول باهو[١] هم لا

دوه زړونه چه يو شي غر به هم پاره کا　　ځار تر ېګانګي چه نعمتونه را ښکاره کا
توري زلفي بويه خط و خال زرو زيور هم　　مخ چه ښايسته وي خلقه ئې ننداره کا
څوک چه په اخلاص و بله مين شي په دنيا کښ　　زر سازي نا سازي په دنيا کښ آواره کا
خلق په شيطان باندي لعنت لرينه　　چاري په سړيو واړه نفس اماده کا
سل رنګه غمونه لور په لور د نفس لاله سه　　دوه سوه د حرص له مخه نور را اجازه کا
چه وېش وي د شکرو ډېر عالم وربانديِ ټول شي　　چه واخلي خپلي بخري نور ځانونه کناره کا
خو بي د خپلی چاري څوک په مټ په کوښښ غواړي　　څوک خپل کارونه واړه حواله په ستاره کا
ځار تر يکرنګی چه زړه ئی يو يو ئی اقرار وي　　هر چه دو زبان وي خخل غمونه دو باره کا
هر ڃوک دي دعا کاندی چه حاجت ئې چا ته نه وي　　ولي بادشاه نه وي چه حاجت ئې بيچاره کا
گل و سړي ورکړه چه خوشحال په يوه گل شي
خره غوايه نظر کله د گل په پشتاره کا

د بې ننګو پښتنو له غم ما　　لوئي پرېښوه وينو له کم ما
دا هم ښه که پدا کار کښ هونبره کار وي　　چه که واخيست انتقام له ګرم ما
چه د ننګ ګوهر مي مات شو دواړه سترګي　　په ژړا کړې يو دم بی نم ما
هغه درومي په لاس نه راغي[٢] بېړيه!　　استاده کړه په ساحل له يم ما
هغه ملا مي چه په هوډ سره لوي غر ده　　په ناکام کړه و مغل ته خم ما
هم د بخت و ماته شا شوه هم د خلقو　　په مغل کړ ځکه مخ له هم ما
که مي لاس وئ په رضا می به کښې نښول　　د مغل په لوري دوه قدم ما
د هغو د خولې کړې خبري اروم　　چه خبره ورته نکړه سم ما
دم د خپلو د پرديو را معلوم شو　　که هر څو ساته خپل ځان له دم ما
په هغو لويو خبرو شرمسار يم　　چه هر چا وته ايستې له فم ما
سل غندنې پېغورونه را دو څار شول　　چه به ځان ساته همېش له ذم ما
دا الم مي هيڅ الم سره سم نه دئ　　که ليدلي د هزار الم ما

---

[١] بله املا ئی (باوُ) دي، په معنی د بنګړي چه د ښځو يو پسول دې.

[٢] نه راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر بخت را سره بیا مدد آغاز کا   چه فارغ کا د اندوه له سم ما
هاتی ځکه په سر لوني دا خاوري
چه خبر کړ دي خوشحال له غم ما

راته څه وائې چه یار در سره څه کا   که وفا کا، که جفا کا واړه ښه کا
دا تل دود د ښایسته وو، د یاری دي   چه یك لخته د زړه مهر په چا نه کا
سل بلا ئی قبلوه ور پسي درومه   ښایسته د جهان کل واړه خپل زړه کا
چه د کبر خیال دماغ وته ئې گورم   اندېښنې مي ویښ بیدار ورته اوده کا
که په نه عمر ئې نه گڼم زه خوار شم   هغه عمر چه جدا له یاره تله کا
تېره چار به د هیچا په لاس را نشي   که په ډېره ژړا سره دواړه لېمه کا
د بتانو په دیدن د زړه نشاط شي   لکه باغ پاني گلونه په اوبه کا
[1] په درتللو ئې شړې په تلو ئې بولي
چه ئې نه پرېږدې په هېڅ کښ خوشحال څه کا

راشه وگوره نن دا طراز ځما   حقیقت سره قرین مجاز ځما
درست عالم ئی په بازار په کوڅه وایي   لا و چا ته ښکاره ندئ راز ځما
د نیازمنو عمر غواړم په دا څه شي   که بی نیاز وگړي نه وړي نیاز ځما
د عمزی په تېغ مي وژنه صرفه مه کړه   څوک به نه غواړي لتانه ساز ځما
د مسجد محراب د چا دئ د عابد دئ   په محراب ئې د ابرو نماز ځما
ښایسته د بڼ طاوس ور لره بویه   دا واړه ښکارونه نه کا باز ځما
چه په خوږو زړونو بلوسي سزا مومي   ښه چه خوار شو پدنیا غماز ځما
ته په ما باندي تل ناز کړه معشوقه ئې
زه خوشحال خټك عاشق یم نیاز ځما

زړه چه نه وي مبتلا   پری دي سازه شي بلا
تر عاشق دي صدقه شي   که زاهد دي که ملا
عاشق هر زمان غزا کا   په تېره توره د لا[1]
که عاشق د یار په تېغ مري   پرې منت دي د یار لا
زاهد خوښ کنج د خلوت کړ   عاشق خوښ د یار بالا

---

[1] نفی له غیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل د عشق دي غوړېدلي   و عاشق ته ده صلا
دا د نې چاري ادني وي   د اعلا چاري اعلا
که شېخي زاهدي غواړې   پخپل لاس کښ ده لالا
لکیور[۱] د ستا په سر کړه   سر وهه په مصلا
یا مسواک کښېږده په سر کښ   یا ئې و ټونبه تر ملا
په تسبیح خو څوه شونډي   نور ټکي کوې که غلا
مرد هغه ګڼه خوشحاله
چه ئی کېږي مشغولا

زه تا پېژنم هوا   واړه تا کړم[۲] سر هوا
چه همیش ئې په عالم کا   د جهان ګوره غلوا
په نوا ئې بې نوا کړل   بې نوا شول په نوا
د هر رنځ دارو موندل شي   د بد خوي نشته دوا
عاشقی ځني په ګور کړل   څوک پراته دي په زګروا
چه مي ویني د کوګل خورې   ویني کله دي روا
د چمن ګلونه وا شول
د خوشحال نه شو زړه[۳] وا

زاهدان چه د رندانو تل پېغور کا   که توانیږي ازلي قسمت دي نور کا
ښه چه سپین د زهد لیري له ما ګرزي   چه و تورو ته نزدې شي سپین هم تور کا
که رشتیا وایم ویل ئې په ما اور دي   څوک چه ما سره بی عشقه بل بیور[٤] کا
که په خوله مهر وهلي د عقشق دي   په سینه کښ ئی ززه وګوره څه شور کا
د لیلی نه نوریده د مجنون مینه   چه مي زړه له یاره نیسی خلق زور کا

---

[۱] دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا املا لیکل سوی ده، په یوه نسخه کښ (لکور) په بله کښ (لکیور) په بله کښ (لکه یور) کښلې ده، په یوه نسخه کښ محشي (سمله) هم ورته لیکلې ده. ممکنه ده دا د کاتب غلطی وي او په اصل کښ (لکی ور) وي.

[۲] واړه تا کړمه رسوا.

[۳] زړه نه شو وا.

[٤] تر دې کلمی لاندي محشی (مشغولا) ترجمه کښلی ده، د سید راحت په لغاتو کښ بیوره په معنی د ښکاره، او ظاهر او روښان کښل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نازنيني د دې ښهر واړه بويه — چه نن ناز و غمزه ستا له سترگو پور کا
ځما يار په هر محفل باندي چه راشي — په ښايست د ښايسته وو بازار خور کا
يو زمان د زړه خوښي په لاله زار کښ — دا فلك ئې بل زمان را باندي اور کا
چه ديدن د مين نه وي زه ئې څه کړم — که گلونه شگفتن راته هر لور کا

تېر ياران به نورو نه ويني په سترگو
که خوشحال ورپسې دوه سترکي څلور کا

ستا له چمه به وا نه وړي عاشقان ستا — که هر څو تېره دندان لري سگان ستا
چې قدم له تا نه اخلم زړه مي نه شي — پا بسته يم د زلفينو په ريسمان ستا
ته لا اوس لکه غونچه په غوړيدو ئې — د ښايست خبري لاری په جهان ستا
په ښايست د ښايسته يوسف ثاني ئې — په دوه کونه ښه ديدن دي رايگان ستا
په جهان کښ که تر مرگه گران څه نشته — زه تر مرگه لا بتر گڼم هجران ستا

زه به نوم د سلطانيه باندي کښېږدم
که تش نوم د خوشحال تېر شي په زبان ستا

سور پېزوان دي په زرگر نوي سو اريا[1] — بيا د زړونو آزار اخلې پاريا پاريا
په خاوند مي دي سوگند وي باور وکړه — چه هيڅ دم مي له خاطر نه ئې و ساريا
زه هر گوره دماغي په ځان غره وم — ولي ستا سترگو ځما دماغ او تاريا
د چړې د کټارې حاجت هيڅ نشته — د ښو په غشيو تا بېچاره ماريا

کله کله ئې له حاله خبر آخله
بېچاره خوشحال خپل زړه در پسي هاريا[2]

ښه سړي د چا په بدو نظر نه کا — که څوک بد ورسره کاندي دوي به ښه کا
په بارداره ونه تل ورېږي کاڼي — ورته گوره چه بارداره ونه څه کا؟
د جهان کينی غصې واړه تر شا کا — که سړي په وخت د قهر مرگ تر زړه کا

---

[1] په دې بدله کښ د بيتو وروستي کلمات ټوله هندی دي چه د لمړي بيت د لمړي مصراع د اخيري کلمې اصل نسو را معلوم، د دغه بيت پاريا په معنا د کناره گېری او د دوهم بيت آخر په معنا د فراموشی او دريم بيت پاي په معنا د کښته اي څلورم په معنا د وېشلو او څلورم په معنا د ويشتلو دي، په څلورم بيت کښ د کټراي کلمه په معنا د خنجر ده.

[2] بايلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا پدا چه خود بیني ور څخه نشته　　د جهان نندارې ځکه دوه لېمه کا
په کینه په حسد هیڅ د چا و نه شي　　هر سړی چه حسد کاندي ځان اوبه کا
نصیحت د نیکو ښه دي نه د بدو　　کم بدبختان به بد فعلي د چا په خوله کا
و سړي ته ئی اختیار ورکړ هوښیاره　　که په هره چار کښ خداي واړه خپل کړه کا
ورځ او شپه په لار رواني قافلې دئ　　نیك او بد د قافلې په لاري تله کا
یك تنها په لاري تله[1] نه ده خوشحاله
په دا هسي لار څوک څه د لاري مله کا

عقل سل د مصلحت بندونه جوړ کا　　چې د عشق سیلاب پرې راشي واړه نوړ کا
ما ته مه وایه عاقله چه عشق څه دئ؟　　که مین شي تا به هم له عقله موړ کا
زه به هیڅکله له عشقه نه وانه وړم　　عقل څه په قهر تل د گوتو مروړ کا
زه که هر څو خپل پېوند شولم له عشقه　　ولي ما او عشق خداي لا ویله جوړ کا
زما عمر په حساب تر شلو زیات دي　　د عشق غم به مي په دیرش کاله کښ زوړ کا
که ئې چیري د خپل یار په وصال لاس شي
بیچاره خوشحال به هم خاطر پرې سوړ کا

که بې نمازه د قیامت په ورځ ممتاز کا　　و جنت ته ئې روان په ډېر اعزاز کا
نماز گذارو ته ئې هسي حکم وشي　　چه فرښتې ئې د دوږخ په اور گذار کا
اولیا او انبیا به هیڅوک نه وئ　　چه تر شونډو به بیرون نری آواز کا
تر عاصي نه لا بتر هغه عابد دئ　　چه په خپل طاعت به عجب یا به ناز کا
دا ځاي کار د هیڅ تاعت ندئ خوشحاله
گوره څوک به پخپل فضل سر افراز کا

که یو ځل دي د وصاله بهره مند کا　　په هر دود به دي خرم خوشحال خورسند کا
په زمان به دي پیوند له هر چا پری کا　　که محبوبه دي د ځان سره پیوند کا
نوې میاشت به دي په مخ گوري وگري　　که په مخ باندي دي جوړ سم د سمند کا
زه به ځان لکه پتنگ ترې صدقه کړم　　که له ورایه د دیدن مشغل څرگند کا
مبتلا خاطر مي مري د یار له لاسه　　بیا له میني هم د یار په سر سوگند کا
چه له سوزه له گدازه ئې حذر شي　　زمانه به ئې گلاب نه به ئې قند کا

---

[1] تلنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر چا قدر قیمت پخپل هنر وي   د ګني قدر څرګند د ګني خوند کا
چه د عشق د لېونیو په حلقه شي   کله وي چه هغه غوږ د چا په پند کا
د جاهل سره ګلګښت لکه دوږخ دي   له دانا سره راضي یم که مي بند کا
که د خپلو سپیو نوم ورباندي کښېږدي
خوار خوشحال به په عالم کښ سر بلند کا

که دي زړه لري بها[۱]   ځان به نه کړی کم بها
څه وې څه به شي خبر شه   ابتدا په انتها
چه به کانده[۲] تنها کېږي   خو لا نن ښه ئې تنها
چه ئې نور له تا آخلي   پخپل لاس ئې کړه رها
ته خبر نه ئې له ځانه   چه په تا کېږي څه، ها[۳]
درته وایم نه پوهېږي   څه غفلت لرې ها ها
بل مخ مه ګوره خوشحاله
مخامخ شه په شها[٤]

که د یار پسې څوک سپیني جامې رنګ کا   اواره دي د نیمګړې دنیا ننګ کاه
شپه او ورځ دي پسې ژاړي یار دي غواړي   که مین وې په رښتیا ځان دي ملنګ کا
و اشنای وته د یار مینه څرګنده   لکه قصد چي له ډیوي سره پتنګ کا
دا د غم کښتي چه ګرځي په دریاب کښ   یوه ورځ به ئې ذرې ذرې نهنګ کا
ښایسته بلا دي ولیده خوشحاله!
اوس که زړه منع کوې سترګي دي جنګ کا

---

[۱] لمړی بها په معنا د روڼوالي او دوهمه په معنا د پلور ده.

[۲] ښایي چه د کاتب غلطي وي او اصلي ئې دا وي (چه په کانده تنها کېږي).

[۳] "ها: د افسوس کلمه ده که یو ځاي (چها) وویل شي، هم صحیح دي.

[٤] شها یا شهی په ښښتو کي لکه لیلا د معشوقو عام نوم دي.

[٥] دا شعر د عبدالغني کاسي په تذکره کښ د خوشحال د اشعارو په برخه کښ اخیستل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دلبري نه مي خوله غوښته اما ډکه خوله ئی راته دا ووې "له ما"؟
د ماښي په وخت ئې تل هسي خواب وُ گوره بیا ئې په څه زړه بد دي له ما
هسي یار سره څوک څه لره یاري کا چه له کبره ئې نظر وي په سما
زه به هېڅکله له عشقه نه وانوړم پند گویانو خپل پند وساتي شما
څه خبر بې چه اول په عشق کښ څه ځي په اول وصلت[1] ئې ځې د سترگو ما
د چا زړه لکه کابل د چا بگرام دئ د یوه نصیب ساړه د بل گرما
که جمال راته ښکاره کا زه به ورکړم دا گڼلې دنیا واړه رونما
زه خوشحال چه ستا په مخ باندي مین شوم[2]
پارسایي غواړې له ما نه صنما؟

نو بهار شو بیا نرگس په باغ مستي کا چه صبا مي په سنبل دراز دستی کا
په پنځه ورځي کښ گل د باغ تازه وئ په شپږمه ورځ فنا خپله هستي کا
مبتلا بلبله سر د گل په پښو ږدی لکه برهمن د بت بت پرستي کا
تواضع زده کړه په تن له سرو وني چه په هسي بلندئ[3] کښ پستي کا
کرلاڼي لا نور شراب نوشلي ندي
دا مستي واړه په جام الستي کا

نادیده په نادانی څه بلا کا الف بې ئې لوستي نه وي ځان ملا کا
روستایی تر دښته نه وي رسېدلي بیهوده ویل د دښت کربلا کا
و کافرو[4] ته روغ کړې د دین توره مسلمان ته ئی مشرک سړی تر ملا کا
و دانا وته بلا شوه خپله پوهه چه ئې تل په سل غمونو مبتلا کا
دا همه د بد خویی علامت دئ چه سړی زنا خونونه، ټگي غلا کا
په جهان کښ چه خویونه د بدی دئ یو دروغ تر زرو بدو تېري لا کا

---

[1] یا به وهلت وي یعنی پلا، په بله نسخه کښ رحلت هم راغلي دي.

[2] یم.

[3] چه په هسي بلندي کښ ئې پسي کا .

[4] په بله نسخه کښ داسي دي "وکافر ته روغه کړې د دین توره".

(c) ketabton.com: The Digital Library

عطارد[۱] دي نور قلم له لاسه کښېږدي   چه په دا خوبي بهرام انشا املا کا
دا خبري د خوشحال و چا ته نه دي
خو هم دي له خپله ځانه مشغولا کا

نشته په دا ښهر څوک چه نه دي خريدار ستا[۲]   څرنگه ډېر تود دي چه مي وليده بازار ستا
ښه ده سرو ونه نه چه ښه ده ستا تر قد   شهد که شيرين دي نه شيرين دې تر گفتار ستا
ښې د هوسی سترکي دي، نه ښی دي ستا تر سترگو   ښه د زرکو يون دي چه ښه دي تر رفتار ستا
څوک دې چه تا ووينې مين در باندي نشي   هر لوري ته ډېر دي که ئې گورم خريدار ستا
چا چه تا ته کړي يو نظر دي په درسست عمر   څو په دنيا پايي نور به تل وي طلبگار ستا
زه به ورته نه وايم سړی چه تش کالبد دئ   هر چه ته ئې وليدې لوټ نشو په ديدار ستا
گل د لاله داغ لري سختي د رابيل پاڼي   چا وې چه لاله دي يا رابيل دي گلعذار ستا
ډېر طبيبان راغله لکه راغله هسي ولاړل   راشه حال ئې گوره چه څه حال لري بيمار ستا
وې مي و طبيب ته چه د رنج دارو مې وکړه   وئي چه دا دارو کړم اور بلېږي په پرهار ستا
سر لري خوشحال درته پېښنکښ که دي په کار دئ
به تر دا نور څه چه د چا سر راشي په کار ستا

واړه مست شه بد ويل کا   و سريو ته ښکنځل کا
سل بلا تر خوله وباسي   په تېره توره ورژل[۳] کا
چه خپل زړه و چا ته ورکړي   هغه چاري په تاتل کا
زه به څه مانه له چا کړم   په ما دا چاري زړه خپل کا
ځان به واچوم و سيند ته   څوک به دا هونبره زغمل کا
ده پخپله دا فتنې زده   که بد خواه ورته سنبل کا
نه ئې ويره د آزاد شي   به مي رحم په ژړل کا
چرته ځم په چا فرياد کړم   څوک به داد ځما د دل کا
بل تاراج نشته خوشحاله
واړه عشق دي چه نتل کا

---

[۱] ستوري چه منشي د فلك ئې بولي.

[۲] دا بدله هم په چاپی ديوان کښ نسته.

[۳] غوښي کوټل او ټك ټك کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر بیمار چه د[۱] طبیب سره شدت کا   که ئې گوري و خپل ځان وته آفت کا
د ماهي ژوندون دریاب دي گه ترې ووت   په خشکي کښ به دي کله فراغت کا
شاپېرک چه له آفتابه نه پټېږي   د افتاب د کومي چاري خسارت کا
و مهتاب وته د سپیو غپا کېږي   په غپا غپا ځان هسي فضیحت کا
د گونگټ[۲] د گل د بویه نه بلا ده   ژواک ژوندون واړه په بوي د نجاست کا
انبیاء چه کافرانو وته بد شول   واړه چاري د شیطان په مصلحت کا
خوار هغه چه د غلیم په نغوته[۳] درومي   مدعي غلیم د نیکو نصیحت کا
یو د رود په غاړه ترې تشنه لب مري[٤]   هر خسیس په خساست کښ خپل عادت کا
د فرقان په هدایت فاروق پوهېږي   نه بوجهل بولهب ته هدایت کا
طهارت د مسلمان کېږي خوشحاله
نه اودس غسل د کبر طهارت کا

یار په څه بې وفایي کا   چه بې جرمه جدائي کا
لکه شمعه له ما درومي   په بل ځاي به روښنائي کا
عاشقي دي هغه کاندي   چه قبوله رسوائي کا
څو ښایست دي دلبره   هونبره کبر و منائي کا
خوار خوشحال ته د سرو شونډو
بوسه ورکړه گدائي کا

یار مي مرور دي که څوک وي چه ئې پخلا کا[٥]   ژر پاڅه رویباره ځما زړه پسې بلا کا
تل به د جفا په دریابونو کښ غوټې خوري   څوک چي زړه د دور په دلبرو مبتلا کا

---

[۱] له طبیب.

[۲] جعل.

[۳] یعني اشاره.

[٤] دا بیت په بله قلمي نسخه کښ داسې دي "بو تیمار د رود پر غاړه تشنه لب مري"، اما دغه صورت ئی لکه چه صحیح دي بوتیمار په پښتو ککوی بولي، چه د رود پر غاړه سوي سوي نارې وهي او مشهوره ده چه دا نارې ئې له تندي وي.

[٥] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ګنده عالم دئ مه ئې دود وي مه ئې رسم[١]   وړي په ځاي پرېږدي و مړو وته صلا کا
هیڅ سزا ئې نشي باندي لاس د ما د زړه شوي   توري زلفي ستا دي چه دایم د زړونو غلا کا
ستا د تورو زلفو ظالمی څه پټه نه ده   مست چه زورور وي ظالمی په ملا کا
ته چه عاشقي کړې قبلوه په عاشقي کښ   تل په عاشقانو باندي خلق الالا[٢] کا
ستا خونخوارو زلفو زه تنها نتلي نه یم   څو به د ما خوار غندي لا نور هسي جلا[٣] کا
راشه که ئې ګورې دا پخپل جمال مغروره
څو رنګه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

یار چه تل هسي جفا کا   ظلم، جور، سل بلا کا
نور څوک هم شته په دنیا کښ   خو که تل به ئې په ما کا
راشه ګوره ستا له لاسه   څوک خندا کا څوک ژړا کا
د هغو په حال خبرېږه   چه په در، درته دعا کا
که رشتیا ور څخه نشته   مرګ ئې مه وه تل رشتیا کا
څه ئې شته په زړه پوهېږم   دا چه ځي نظر تر شا کا
مخ ئې ګل دئ زه بلبل یم   تل بلبل د ګل ثنا کا
هیڅ مانه مکړه خوشحاله
ښایسته خپله رضا کا

(ب)

خوار عاشق په خاصیت دي د سیماب   څو ونه مرې ځنې نه ځي اضطراب
ولي هسي خپل عاشق په جفا وژني   نه دیت شته نه فضا شته نه عذاب
ستا د سپېو سره ګرزم ستا په کوي کښ   ګندي ما ورسره ګډ کړې په حساب

---

[١] څه ئې دود دي څه ئې رسم.

[٢] یعنی شور او غوغا، په بله قلمی نسخه کښ "غل غلا" کښل سوي دي.

[٣] سوځل او بلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو خوښي دي د خپل يار د ديدن مومم
که په وېښه ميسر شي يا په خواب

دا چيستان د يار له شونډو راته حل شو
اروېده شو يو ځای نقل او شراب

چه په ډکه خوله دی ووې ياري نګړم
د بلا په خوله دي ورکړم زه خراب

په ملال ملال کاته عاشقان[۱] وژني
ستا په سترګو کښ چړې دي د قصاب

ماته څه وايې چه وايه څك دي وژني
ته له خپلو سترګو غواړه دا خواب

که دي زړه وي چه به زړه د خوشحال ګورم
راشه وګوره په اور يښي کباب

خپل بيمار مي حواله کړ به نصيب
ورته زهر شوې ګولی د طبيب

برامد ورباندي صوت د غراب شو
خوشامد ورته آواز د عندليب

طبيعت چه مخبط شي سود ئې نشته
بن په پند ڻه نصيحت نه په ترکيب

په اعجاز د محمد خلقو اقرار کړ
د بوجهل تل نارې وې د تکذيب

عمارت لکه خطا هسي خطا ځي
په اول ئی چه خطا پر ېوزي ترتېب

نصيحت د ناصحانو باندې باد شي
چه زوال د چا د چاري شي قريب

دانشمند دي خپل دانش ليري ساتلي
د تعليم او هنر اثر په ذئب

د پخو په حال اومه کله پوهېږي
د مقيم په حال خبر نه وي عريب

نصيحت بې ځايه واړه جګر خون دئ
ځکه ژبه تر غاښ لاندي کړه اديب

د هلك مينه په چا وي په هلکو
د لبيب قدر په چا وي په لبيب

په زرګونو مي دنيا و هر چا ورکړه
په جهان کښ پيدا نشو يو حبيب

د خوشحال خټك په شمار په حساب ندئ
په هر ځاي په هر ديار لري رقيب

ما د مځکي په مخ وليده مهتاب
چه خجل ترې دا مهتاب دي هم آفتاب

د زلفينو تر نګهت ئې مشك شرمېږي
د خولې[۲] تر بوي ئې نه رسي ګلاب

د وربل په هر هر پېچ کښ ئې نافې دئ
مشاطه ئې چه پرانزي[۳] پيچ و تاب

---

[۱] په يوه قلمي نسخه کښ داسي دي: په ملال ملال کاته زړونه ورژلې.

[۲] د خولو.

[۳] پرانځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور شراب ورته اوبه د تر خوبي[۱] دي — چه ئې مست وي د لبانو په شراب
وې مي زړه مي ستا د مخ په اور وریتېږي — وې ئې پرېږده چه ښه وریت شي دا کباب
ستا په زار مي صورت سر تر پایه پر دي — زړه مي گوره په تصویر کښلي کتاب
عاشقان مي کشتگان د معشوقې دي — کشتگانو څخه نشته سوال ځواب
که ته څه خو اشارت وکړې د سترگو
د خوشحال ختك به ووینې شتاب

نول د تن د ځان شیون د زړه آشوب — یوه څه بده بلا دئ عاشق توب
وایي ته په چا مین ئی راته وایه — بې له تا له نورو مینو توبا توب
خوله چېیه ده د حیات په تور ملسل[۲] کښ — نوم ئې شته لا هیڅوک ندي پرې خروب
ستا له تورو شهلا سترگو ئې سیالي کړه — نرگس ځکه کښېښ سر د دار په چوب
خار و خس به دي په لاري کي پرې نږدم — چه ئې توږم د مژگانو په جاروب
واړه شونډې په لذت سره یو نه دي — څوک حلوا دي د نباتو څوک اتوب
لکه باز خال دي تارو دا ښکار د ده دئ — که څه شي ځما د زړه په تلا توب
دا ځما د سترگو اوښي ویني بدي — د ویشتلي زړه له سترگو ځي زهوب
ستا د مخ په یاد ئې دواړه له زړه ولاړل
د خوشحال د زړه آرام د سترگو خوب

(ت)

په جهان کښ څلور قسمه دي نعمت — عاقلان ئې دِي خبر په حقیقت
لمړنې نعمت د علم، د ښه خلق دئ — دا نعمت په دواړه کونَ دَی راحت
بل نعمت په دا جهان د ډیر دولت دئ — چه هر شان پرې ابلهان کا فراغت
بل نعمت د ریاضت دئ که ئې گورې — په هغه جهان راحت دلې محنت

---

۱ په چاپي نسخه کښ "تر خولي" لیکل سوي دي چه معنا ئې نسوه را ښکاره.

۲ مطلب ځني زلفي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپل مټ، په خپل کوښښ نه ده خوشحاله
هر آزاد بنده ته رسي خپل قسمت

چه مين شوم د بلندي په قامت راته ودرېده دار د ملامت
چه بلا ئې د قامت راته ښکاره شه ګويا پاڅېده بلا د قيامت
چه محراب ئې د ابرو راته ښکاره شه هغه دم مي ناره وکړه قد قامت
د مژګانو ناوکي ئی هسي نه دئ چه به څوک ورحئې درومي سلامت
چه نه مي نه معشوقه نه کښت د ګلو تېر ئې عمر دي په غم په عرامت
نن د کښليو د ديدن ننداره ګوره او کنه کانده به درشي ندامت
چه د کښليو ننداره ور څخه ولاړه خبر نه يم کوم ګناه وه کوم شامت
چه نظر به د کرم پر خوشحال کاندي
لا به کله وي دا فضل و کرامت

چه مي وليده په سترګو ستا ښايست ښاپېريو څخه نشته دا ښايست
هم هغه درباندي هسې شان مين کړم چه درکړي ئې و تا دي دا ښايست
مخ ئې کله د لاله غندي زيبا دې د لاله تر ګل ئې ډېر دي لا ښايست
ګرمه نه ئې چه خپل ځان ستايي نګاري وايي نه لري قمر ځما ښايست
لور په لور به د بلبلو ږغ پری وشي که صبا کا د ګلونو وا ښايست
د نرګس ګلونه هم هر ګوره زيب کا ستا د سترګو وينم لا زيبا ښايست
عاشقان دي پرې پتنګ کړل چه وريتېږي خدايه تا کړ په جهان پيدا ښايست
ملاحت وه نزاکت وه لطافت وه
د خوشحال دلبره سر تر پا ښايست

چه د پلار بد ګوئی سر شي پوت[۱] صد لعنت د ده د مور په ګنده چوت
چه د مور په چوت ئې خير و برکت وي له هغه موره به نه زېږي کپوت[۲]
بختور ئې هغه پلار هغه ئې مور وي چه له موره نه فرزند زېږي ثبوت
د بد زويه ږغ د فسق و د فساد ځي د ښه زويه ځي نارى په ملکوت

---

[۱] محشي فرزند او زوي ورته کښلې دې.

[۲] محشي " نه زوي" ورته کښلي دي چه مطلب ئې نالايق دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مزرې په خوي پيدا شي ځني زويه ځني غواړي د ګيدړ غندي خپل قوت
چه ئې نوم په جهان پاتو شي د نېکو هغه زوي خو عمل ګوره کرتوت[۱]
د سپين توب چه مزه نه وي په څه کار دې که ښه خوند لري ترې ښه ګڼه تور توت
ډېر ځوانان چه احمقان دي لکه پياز دي
و خوشحال ته هوښيار مښك دي پير فرتوت

د شوم سړي له کوره که اوبه وي د حيات په ما باندي لګېږي لکه زهر د ممات[۲]
موسی څخه هيڅ نه وُ ور څخه يوه عصا وه قارون څخه دنيا وه خود ئې وليده آفات
هر چا څخه مال وي و بال هم ورسره مل وي دانا به هسي کار کا چه ئې نه وي و بال زيات
د ګل د عمر کار، د دنيا مال، د سفله مهر دا درې څلور کارونه بې بقا دي[۳] بی ثبات
چه شرم ننګ ئې نه وي نه هنر لري نه پوهه[٤] په مال ئې نظر مکړه مه په حسن په ذات
دانا په جګرخون کښ د نادان خوښي افزونه عالم واړه حيران دي په دنيا کښ دا واقعات
عادت د فلك دا دي هم دِ ښاد هم دِ غمجن کا که هر څو ښه صفا وي بيا زنګ ونيسي مرآت
خوشحاله څه اندوه کړې خوښ پدا اوسه خوښي کړه
چه بې ما له غني دئ نه ئې حج نه ئې زکات

که عطار د خپلو مښکو کا صفت[٥] په دا څو ئې روان نشي نګهت
مشاطه دي د دړيو ارايش کا ولي دريغه که د ناوي وي صورت
که د خره زين د سرو واړه سره زر کړې خر به آس نشي په دا زيب و زينت
کوري هم لکه ياقوت هسي لېده شي جوهري ئې خبر دار دي په قيمت
د هوښيار چه زيست روزګار شي له نادانو شيرين عمر بزي تيرېږي په حسرت
په نصيب ئی دغه دواړه تو که نه وي چه هم بخت هم ئې د عقل وي نعمت

---

[۱] دا کلمه عيناً وليکله سوه په ټولو نسخو کښ دغسي ده.

[۲] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۳] وي.

[٤] چه شرم ننګ ئې نه وي نه مهر دي نه پوهه.

[٥] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال که نه د تن يې نه د گيډي
و سفله لره ورشه په حاجت

ما جه نظر وکړ په ذرات په موجودات گول په جهان راغلم ترې په گول درومم هيهات
يو څادر تر ميان وي فهم پاتو شي له کاره دا هونبره کيسې هونبره ادراک د سماوات
هيڅ بني ولي ئې درست اسرار موندلن ندئ لويه کارخانه ده که وگورې کائنات
وزېږي[۱] له نوح د طوفان په موج فنا شي زوي د آذر و مومي له ناره نه نجات
کار د بل حکيم دي چه څه کاندي هسي کاندي واړه سردرگم دي د آبا دا امهات
دخل د ساعت د طبيعت دي که د نور څه نيك زېږي له بدو له بد ذاطو نه نيکذات
هونبره[۲]علم زده کړه چه فرښتو ته سبق ورکړي بيا به خبر نه وي د جهان په ترهات
رد دئ که مقبول دئ که معقول که نا معقول دئ گوره ننداره کړه، تر دا دم مه وهه زيات
سر په سجده کښېږدي وايی نمونځ کوم خوشحاله
زړه ته نظر نه کړې، بکښې څو لات و منات

نن مي وليده هغه مست غنچه خوله ئې نيست و هست[۳]
په دوو زلفو عنبر پاش په دوو سترگي[٤] مي پرست
څه[٥] شبوې دِي په جهان کښ دَ همه شبوو همدست
منفعل ئې گل تر مخه تر ښه قد ئې سرو پست
اوس مي بيا مونده په کور کښ چه دايم ئې وم په مرست
دَ بالا[٦] بلا ئې ښه دَه
دَ خوشحال سَره پيوست

---

[۱] مطلب ځني د نوح زوي دي چه کافر وُ او د آذر زوي ابراهيم وُ.

[۲] همره شي عالم چه فرښتو ته.

[۳]خوله په اعتبار دَ تنگی گويا نيست دهَ.

[٤]سترگو.

[٥]چه.

[٦]چه مطلب ځني قد دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ټ)

که د شمع غندي کښېناستې مخ پټ　　تجلي دي د جمال وينم تر څټ
ته ورځه په نجاست باندي پېرې کړه　　د ګلزار له ګلو څه غواړې ګونګټ
د چندڼ دوني لږ لرګي تحفه دئ　　نه د بلي بدي وني درسته سټ
په وکښلو به ئې څوک وي چه بد وايي　　د ګنډ هېرونه که خېژي تر بنسټ
که په څو را باندي و خېژي خطا شي　　راته وايه چه دي پرېوزه دواړه مټ
مګر مرګ ئې په ارمان و بله جدا کا　　د جيجي[1] جدائي نشته له لويټ

چه دي زړه هغه به ووينې خوشحاله
خون يوه قطره که تېر شی تر دا ختې[2]

(ث)

چه بد نه کاندي خبيث　　نور به څه کاندي خبيث
ځني طمع د ښو مکړه　　کله ښه کاندي خبيث
چه د بل ښېګړهويني　　ځان اوبه کاندي خبيث
که ئی ځاي وکړی په زړه کښ　　خوږ دي زړه کاندي خبيث
که ځما په خوله شي خداي دئ　　زر ړانده کاندي خبيث
چه جهان ور ځني خلاص شي　　خداي دي مړه کاندي خبيث

د مېړي غندي خوشحاله
الوته کاندي خبيث

يار مي بيا د سترګو تور کا الغياث　　واړه جور ظلم زور کا الغياث
په ما خوار باندي ئی نر ناحقه لېږدي[3]　　سل بلا د څنګه نور کا الغياث
زاهد هم هسي له عشقه خالي ندئ　　په عاشق به څه پېغور کا الغياث

---

[1] محشي ورته ليکي: چه جي جي او لويټه د وه مرغونه دي چه يو له بله هيڅکله نه بېلېږي.

[2] خط.

[3] تلنګ او راهي کېده او لېږل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د وصل په دولت وي[۱] سره جمع جدایی به هغه خور کا الغیاث
د خزان دوک ئې لیدلي دي په سترګو چه بلبلي هونبره شور کا الغیاث
هونبره اور چه د خوشحال په خاطر بل دئ
څوک به مړ دا هونبره اور کا الغیاث

(خ)

چه صاحب نفر پرور نه وي هم هیڅ په نفر کښ چه هنر نه وي هم هیڅ
په پالنګ د معشوقې ورځې سر تېرې هر عاشق چه تېر تر سر نه وي هم هیڅ
له معشوقې نه شېوه بویه څو رنګه د عاشق چه پرې نظر نه وي هم هیڅ
که په زر رنګه خوبی اراسته وي چه زلمی په بلا بر نه وي هم هیڅ
هوښیرانو لره عقل فکر بویه لېوني چه بی خبر نه وي هم هیڅ
چه له شور و شره خلاص دي مردګان دي د ژوندیو چه شور شرنه وي هم هیڅ
که بادشاه څخه بی شماره خزانی وي چه ئې ښه جنګې لښکر نه وي هم هیڅ
مړني چه بې وسلې شو په څه کار دئ چه سخی سړی تونګونه وي هم هیڅ
زوړ سړی که تر څنګ کښېنوي ښه ناوې چه قوت ئې د ذکر نه وي هم هیڅ
سوداګر که وقوف دار د هر کالي وي په کیسه کښ چه ئې زر نه وي هم هیڅ
که سړی د جهان واړه علم وکا چه د ده د عمل چر نه وي هم هیڅ
باز که لوی کتّه خو شرنګ د ډېر صفت وي چه تېز پر په زړه زړه ورنه نه وي هم هیڅ
یو د بل له حاله پند اخلي خوشحاله
د سړی چه دا سیر نه وي هم هیڅ

---

[۱] دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ح)

کلك خراباتي يم له ما غواړه صلاح ډکي پيالی اخلم تر صباح تر رواح
څوک دئ چه د نمر خوبي به ستا مخ په څېر کا نمر مثال څراغ دي ستا جمال لکه صباح
مه پوښه زاهده د ښه مخ له ننداروته سترګي چه دا کار دي په فتوای د عشق مباح
توي کړه په هنګام د حادثې ساقي په جام کښ مي چه باد را پاڅ په زجاج کښ ښه مصباح
پاڅه محتسبه خوشحال راغي جنګ ته جوړ شه
غسل په مي وکړه د مومن وضو سلاح[1]

---

[1] الوضوءُ سلاح للؤ من عنی اوسد د مومن وسله ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(د)

د خداي عرفان مى وشو په عرفان د محمد　　پاک دَي محمد پاک دي سجان دَ محمد
راشه نظر وکړه په طه او په يسين[۱] کښ　　خداى دي صفت کړي په قرآن د محمد
ډير خلق پيدا دي انبياء که اولياء دي　　نشته په خلقت کښ يو په شان د محمد
خداي سره موسى په کوه طور کړلې خبري　　دَى د عرش د پاسه لامکان د محمد
پيك ئې جبرئيل وُ دَ رفرف جلب نيولَي　　پاس ئې چه معراج وُ په اسمان د محمد
خوان د موسى خوړمن سلوي يو لك وګوري　　انس و جن مړيږي تل په خوان دَ محمد
خواست به نور څوک نکا دَ خسته وُو عاصيانو　　خواست به محمد کا، خاندان د محمد
لاس دي لګولي ما خوشحال په دواړو کونه
غم اندوه مي نشته په دامان د محمد (صم)

ډير عالم ځما په ياد　　راغَي تير شو لکه باد
هم دا هسي راشي تير شِي　　په ځاي نه لري ايستاد
عجب لويه کارخانه ده　　چه پيدا کړه لوي اُستاد
و حباب وَته نظر کړه　　څه حباب څه ئې بنياد
هسي نه ئې که پوهيږي　　ښه مثال شو درته زباد[۲]
هيڅ خبر نشوې له ځانه　　هي فرياد، فرياد، فرياد
غمجن والي دي په څه وِي　　بيا په څه شي هسي ښاد
څه سختي لرې خوشحاله
دا دي زړه دَي که فولاد

سپَى چه ولامبى په رود　　لا بد بوى شى دا دَى دود
په بهار او په خزان ئى　　هيڅ و نه شو ځما سود
ليونى لېونى تر شِى　　څو چه شِى ورته سرود

---

[۱] رشه نظر وکړه په طه په يسين باندي.

[۲] يعني ياد او بيان او ثابت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سوړوالی کښی چه کار شيِ و هيچا ته مه شه تور
چه ئی قصد د گزار نه وِئ هغه نکا زغره خود
که ته کام غواړې خوشحاله
کام نه مومې په مښود

عمر هر زمان رفتن کا لکه باد مرگ دي هر سړَی همېش لَرِی په ياد
چه د عمر ئې بنياد په هوا اِيښَي په دا هسي ژوندون څه دَي اعتماد
د آدم خاوري د غم[١] په اوبو نم دئ خميره[٢] په قدرت کړې چل بامداد
انبياء او اولياء لاړل و کور ته ته به وائې چه دَ دوي نه وُ بنياد
د دنيا ژوندون هيڅ ندي که ئې گورې چه هيچا ځَني بيا نه مونده مراد
همېشه که ژوندون[٣] غواړې درته وايم هميشه کَه د نفس سَرَه جهاد
مسافر چه ئې سفر وِي څو دوراند په مقدار دَ هغې لاري آخلِي زاد
راشه زړه له غيرو پريکړه اې خوشحاله
په اميد ئې دَ ديدار لَرَه زړه ښاد

و دِ نه زيږ فرزند د بابا په غولي وند[٤]
د مريخ په کوکب شوي شوخ بې باک بلا لوند
دَ زهره په ستوري زيږه خوش خرم خوشحال خورسند
نحس او سعد اُوه ستوري تر دا نور شته لا بلند
په هغه طالع چه وشِي په عالم کښ شِی ځرگند
بختور دانا مخ دُونَي دَ وگړی دلپسند
دَ ده زړه په هره چار کښ دَ همت سَرَه پيوند
هَمگي په خوبرو ډک وي د گني غندي بند بند
د ده علم عطائي وي نه سبق دَ دانشمند

---

[١] د مرگ په اوبو.

[٢] خمرت طينة آدم اربعين صباحاً.

[٣] يعني ځما گله.

[٤] سيد راحت وند په معني د خندق او غنډۍ را وړي دي.

چه تر ژبه څه وَباسِی   نصیحت وِي وعظ، پند
پخپل شرم ننگ راغلَي   نه په شخوند وِي نه په خوند
دا ته څه وايې خوشحاله
خرو ته څه ورکوې پند[1]

هر گروه له خپله گروهَ دَي خوشنود   هر سړَی لَرِي نظر پخپل مقصود
دانشمند دَ دانشمند په صحبت خوښ دَئ   د جاهل په صحبت گډ شِي جاهل زود
مسلمان ئې په بزرگي په لويي پوه دئ   د جیند له حاله څه پوښتې جهود
د جماع په لذت حیز کله خبر دَئ   که ئی حوره په پالنگ کښېنی څه سود
چه په خوي دي خبر نشو غیر جنس دَئ
غیر جنس سرَه خوشحاله کوم بهبود؟

(ذ)

د خوړو شونډُ وې ډیر دَی تلذذ   تر همه خواږه ئې تیر دَئ تلذذ
ما وې زه به ئې غسل سره نسبت کړم   د دشنام ئې په بل پیر دَئ تلذذ
له شکرو زړه نیوه شِي نه له ده نه   د پیو[2] روي[3] په څه څیر دَئ تلذذ
څو مي ياد د هغې خولې دَ مچي خوند دَئ   نور می کل له دله هیر دَئ تلذذ
د ناوک ئې[3] هم[4] لذت تر حساب تیر دَئ   ولي زیات ئې[4] دَ[1] شمشیر دَئ تلذذ
لکه وُ د زنخ سیب په هغه شان دَئ   نه چه اوس ئې تیر و بور دَئ تلذذ
ستا دَ ژبي دَ سر ډیر منت را باندي   په دا یم ئې را بر سیر دَئ تلذذ
په هجران دَ شکر لبو په جهان کښ
په خوشحال زهر و گنډ هیر دَئ تلذذ

---

[1] قند.

[2] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري (پیو وړي، پیووري) ام اصل یې (پېروي) دي چه په پارسي ئې قیماق بولي.

[3] دِ.

[4] دِ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ر)

آه دا هونبره استغفار — چه ئې تل کړې په اسحارَ
گه رشتیا دا استغفار دَئَ — بیا گناه څه گناه کارَ!
که دا کار دي په دروغ کړې — شرم وکړه له دې کارَ
هم دروغ کړې هم گناه کړې — ترس د نشي[۱] د قهارَ؟
هم توبه کړم هم گناه کړم — ته مي وینې گردگارَ
زه عاجز بنده عاصي یم — پرده پوښ مِې شې ستارَ
د خاصونو توبه راکړه
ما خوشحال ته استوارَ

با تو خلوت برگزینم در تو بینم ځیر ځیر — گر چه وقت نو بهار است باوجودت هېر هېر
پنج روزې بیش نبود صحبت گل با هزار — ای دریغا در گلستان گر بماندې ړېر ړېر
بار آن صبر است این سیب زنخ در دست ماست — کز رقیبان تو می بردیم جور تېر تېر
آهوی چشم تو از شیران عالم دل ربود — گر چه بر شیران ندیدي هیچ آهو چېر چېر
گفتم ای جان جهان از من گهی یاد آیدت — گفت وقت قتل می آیی بیادم ډېر ډېر
می نیاساید دمی خوشحال بې دردت بلې
لشکر دردِ تو اکنون کرد دل را زېر زېر

تا غُندِي به نه وي یوه کښلې په دا دور — یُون دي دَي د زرکی دواړه سترکې دي د میور[۲][۳]
وخت دَ نو بهار دَي راغ و باغ واړه گلزار دي — راز دَ کردگار دَي دا گلونه نه طور طور
بار[۳] [۴]دربانِدي مه وه زه هم زړه لَرم ویریږم — باز خوري دَ زړه غوښې، یا ئې ته خورې یا ئې بور[۴][۱]
نور عالم بې غمه زه دا یم په درد و غم کښ — عشق نه دَي بلا دَي چه ئې وینوم په ځور

---

[۱]ترس دِ نشته.

[۲]یعني طاوس.

[۳]په قلمي نسخو کښ پار هم راغلي دي.

[۴]یعني پړانك.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي شته چنگ و ني شته ساقي راشه باده راکړه تَل به بهار نه وِي چه تيريږي وخت دَ ثور
کښينم وَ رودبار ته چه رواني اُوبه گورم عمر غُندِي درومي چه ښه وکم باندِي غور
يار دي که دَ کور[۱] دين قبول کا پدا څه شي شرط دَ محبت دَي ته هم واخله دين د کور
مينه [۲]دَ مجنون په ليلا لا شوه ډيره ډيره[۲] څو چه عالم وَرباندِي وکړه هور زور
طبعَ دَ خوشحال ده لکه ښه باغبان په باغ کښ
گل و هر چا ورکا چه ئې زړه وړي على الفور

په تازه عاشقي مهر کوهَ مهر چه آشنا شو نور که مهر کړې که قهر
که دَ زهرو پياله وِي ستا له لاسه تر عسلو به لا ښه وِي هغه زهر
چه له لويو له هلکو جفا اروم مگر دود دَ وفا نشته ستا په ښهر
په عالم کړي بلا ستا سترگي نزولي څوک به څه لَرَه تهمت وايي په دهر
زه هاله له دَ عافيت ناوِي قبول کړم چه مي خپله تمنا ورکړه په مَهر
د وصال ورَځِي هلکی تر گړی دِي بی ليدلو مياشتی کال شوې گرَي پهر
د ديدن تږَي بې حده تلوار کاندي گوره کله به خروب شي ستا په نهر
خوار خوشحال ئې لکه خس هسي لاهو کړ
چه دَ عشق سيلاب را وخوت لهر لهر

ته چه مخ په آينه کړې برابر ربڼه[۳] شي په دا مخ کښ مخ دَ نمر
مَرَني سپاره دَ مخ دِي دا دوه توگه توري ورځي توري سترگي مخ لښکر
چه پلو له مخه واخلې زه دعا کړم هر چا زده چه دعا ښه دَه په سحر
د يوسف غُندِي مخ پټ کړه په برقع کښ چيري نه وِي چه پری ولگي نظر
مخ هغه چه ئې ستاينه درست عالم کا نه هغه چه لکه ستايي د لال خر
زاهد مخ په محراب وينو سجود کا ستا د ورځيو په محراب نه دَي خبر
مخ دي هسي شان ليده شِي په خالونو که ئې گورې لکه گل دَ پيغمبر

---

[۱]محشي تر کور لاندي کافر کښلي دي.

[۲]مينه د مجنون به په ليلا وشوه لا ډېره څو به چه عالم ورباندي ډېر کړ هورزرو

[۳]دا توري د هري نسخې لېکونکي په جلا ډول غلط کزي دي، چه هيڅ معني نه ښندي مگر ربڼه صحيح دي، د سپوږمی سپکي رڼا ته وايي، يا نوره سپکه رڼا .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مخ مخي به نه کړم نور مخونه نور که ستوري دَ آسمان دِي ته يې نمر
دا دَ مخ خوبي ئې وګوره خوشحاله

دَ شرابو دَ مستي لَرِئ اثر

چه مرغونه دَ آسمان ساتي دا کار[۱] دَ هوښيار دَي دَ بيدار دَي خبردار
زه دا نه وايم چه زه هوښيار بيدار يم د ما هم له لاسه ولاړ دِي څو دينار[۱۱]
دَ نادان خطا لا هسي ګرانه نه وِي که خطا دَه خو خطا دَه دَ هوښيار
هو دا هونبره تفاوت تر منځ ليده شِي چه مير ښکار سَرِی پوهيږي پخپل کار
سرښته دَ مير ښکارئ ور څخه نه وِي بيهوده مرغه ضايع کا نا مير ښکار
ښه مرغه د نامير ښکار تر لاس ور مه شه او که ورشِي يا به خاوري شِي يا خوار
د خوشحال خبره نغوږه پرې عمل کړه

تجربې ئې دي ليدلي دَ روزګار

څه سړی څه ئې تدبير هم هغه شِي چه تقدير
که جهان شِي تېره توره ستا په مرګ شي خلق خير[۲]
بی تقديره به وَ نه مرې نه په توره نه په تير
بی اجله مرګيي نشته تېغ وَهَه مکړه تقصير
لکه کار دَ مَړَني دئ هسي کار نه دَئ د پير
دَ غازيانو شهيدانو پروا نشته دَ سعير
ګُل ګټنه دَه دَ توري که کابل دَي که کشمير
مَړَنيِ دِي چه[۳۳] يادېږي په سندرُو هم په وير
چه دروغ دَ توري لاف کا د هغو[٤] نه يم دلګير

---

[۱] محشي روته کښلي دي چه يو څو اينار بازونه.

[۲] ځير.

[۳] که يادېږي.

[٤] په هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توره بخره دَ خوشحال ده   کان[۱۱] په کان خلق خبير
تر اووُ پېړېو پورى   واړه مړه په تېغ په تېر
دا دَ خان ستاينه نه دَه
حقيقت وايم په ځير[۳۲]

چه له خپله هوډه نه وواوښت منصور   که وګړِى په سولي[۳۳] کړ مخ ئى سور
ملامت چه په عاشق باندِي وايه شِي   په مذهب دَ عاشقانو دَي معذور
عاشقان په معشوقه باندِي پتنګ دِي   له جهانه به ولاړ نشِي دا دستور
څو دَ عشق مينه زيار تېرِي په کوګل کښ   دَ عاشق په پوهه نورُ علي نور
دَ عشق کار په لېونتوب دَئ نور څه ندئ   راشه واوره، نه په عقل نه شعور
معشوقې وته بادشاه لکه بنده شِي   که قيصر دَئ که خاقان دَئ که فغفور
روغ ئې هيڅ په حال خبر نه وِي له درد   که په درد کښ قراري نکا رنځور
زړه مي سر تر پايه واړَه آبله دَئ   په فراق کښ، لکه وَړِي دَ انګور
هر ګروه له خپله ګرده سَره سرور کا   د ما هيڅ نه شِي له چا سره سرور
عاشقان په عشق کښ واړه ناصبور دِئ
څه خوشحال يواځي نه دَئ نا صبور

چه مکې لَرهَ ځوک درومي[٤٤] په خره سپور   که حاجي شِي نه ئې ننګ وِي[٦٥] نه پېغور
چه خبر په هنر نه هغه کم عقل   چه دَ خط سترګيِ ئې نه وِي هغه کور
چه ئې خداي و چا ته ورکا دَ هغه[٦٦] دي   بخت دولت نه په کوښښ دَي نه په زور

---

[۱] کال په کال.

[۲] څېر

[۳] يعني دار.

[٤] ورشي.

[٥] شته.

[٦] د هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصالت هنر چه دواړه سَرَه يَو وِي — لکه ښه کښيده روغه[1] په انځور[2]
په[3] خصلت هنر سيرت دانش باقي وي — قد قامت صورت فاني دئ سپين و تور
دا همه له نا پوهَی پيدا کيږي — خر خښې دعوې نا سازي شر و شور
پېرځوينه، ښه سلوک، نمځنه[4]، عدل — که دِ دا خويُونه شته څه غواړې نور
کبر جن، حريص، بې زړه چه دروغ وايي — دَ يارئَ لايق نه دِي دا څلور
که وعده ئې قيامت وي دَ غوښتنې — د هوښيار سړی به نه وِي په کار پور
که طالع ئې دَ دولت په شربت ډک کا — بيا آخر شِي دَ کم عقل جام نسکور
دَ يارئِ دَ دوستی لايق هغه دِي — چه آزاد ورځې نه وِي پلار و مور
که ځوانمرد يې ځوانمردي به دِ هاله وي — سل بدئِ آواره کړه دَ خپل ورور
په ايمان په ځان په دواړه خرفه نکا — چه دَ خپلي ژبي وَلګيږي اور

دَ هوښيارْ سَرَه مجلس ښه دَئ خوشحاله
دَ نادانه سَرَه ښه ندَئ بيور

خپل پرَدیْ راته په خوله وايي زر زر[5] — و عالم ته تر هر څه دي بهتر زر
اوس په دا دَور ما وَليدَل خواړه دِي — تر پدر تر برادر تر پسر زر
نورُو چارُو وته څه ګورې دا ګوره — چه صاحب دَ مسلمان کا کافر زر
که دِ قصد کښينه حسد ور سَره پرېوزي — په وژو دَ سيد درست کا محضر زر
فيروزه الماس يا قوت لعل له کانه — له دريا به نه وَکاږی ګوهر زر
مځکه څه دَ اسمان ښايست په زر دي — ستوري زر دِي آفتاب زر دَي قمر زر
شاهزاده بې زرو ګُښې تنها ګرزي — دَ هندو سَرَه روان کا لښکر زر
زور، قوت، حرمت هورې درومې چه زر وي — دَ پادشاه په سر څوک کښېږدي افسر زر

---

[1] جوړه.

[2] نقش يا د نقاشي اسباب.

[3] چه.

[4] دا کلمه په ځنو نسخو کښ فقط (نمنځنه) ليکلېده، چه معني ئې نسوه راته جوته، ممکنه ده چه نمنځه حاصل مصدر وي له نمانځل څخه يعني لمونځ کول.

[5] خپل پردي په خوله په زړه وابې زر زر.

خداي دِ ما دَ قانعانُو په حساب کا   چه و ديو وته يَو دي حجر زر
ښه ځوانان ئې ليدَل نه مومي له ورايه   دَ نامرد په غېږ کِي ورکا دلبر زر
جوهري قدر قيمت زده دَ جوهرو   قلب سَرَه سَرَه جدا کا زرگر زر
دَ گيدړُو نوم په خوله څه لرَه اخلی   دَ زمري له تنه هم پرېِ کا سر زر
هر مراد چه دَ سړِی دِی په دنيا کښی   دَ طلب په وخت ئی ورکا در بر زر
که چميار دَي که نداف دَي که جولا دي   تر اصيل سړي ئې کښېنوِي بر زر
نه به دي په لړُو زور نظر وَکا
نه به پرېوزي و خوشحال ته غر غر زر

دَ غريق اوبه چه پاس واوړي تر سر[1]   د جهان له حاله هيڅ نه وِی خبر
خبر دار ئې په پساره په اوږده نه وي   چه درياب تر کومه لاړ دَي پهن تر
اوس مي درست صورت دَ غم په درياب ډُوب دَئ   په هيچا باندِي مي نه لگي نظر
اندرون بيرون همه په غم کښ ځَار شوم   هم دَ غم سَرَه مِي يَو شو درست پيکر
ژواک ژوندُون مِي همگي واړه په غم شو
غم په مثل لکه اور زه سمندر

دَ دولت لَمن نيوه نشِي په زور[1]   ړوند که سترگي په سمه کا لا پېغور
دولت څه دَئ په مثال ښايسته ناوې   دَ نامرد کره ئې عمر وِي په اور
د گنده ټټو نه بد ټټو پيدا شِي   ښه آسونه دَ ميدان راوړِي ښه مور
دَ دولت په آس دِي هر نا سور سوز نشِي   که سواري ورباندِي کاندِی خو شاه سور
چه په کور کښ می اول ټټو راغلَي   د ما بخت وُ لا اول له ځَايه تور
ټټوگي دِي تازهگي دي ترې زوولي   همېشه کا په پايگاه کښی شر و شور
نه يَو ښه لايق فرزند دَ پلار په خونه   نه دَ سرو دَ سپينوُ گنج دَ ده په کور
ربه ډېر اولاد دي را کړ منت دار يم   دَ خوبی ږغ ئې بيايې په هر لور
چه په ورُونو کښ نفاق کا نا لايق دي   يا ئې ښه کړه يا ئې مه گرزوه نور
دَ خوشحال په دعا غوږ دَ سترگوُ وَرکړه
که بهرام[1] عابد[1] دِي واړه کر و کور

---

[1] بهرام او عابد د خوشحال خان زامن وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بازوُنو ښکار د چا دَئ د زردار   هم زردار هم بې پروا قلندر وار
که ئې غم دَ هوس کا دَ زيان ئې نکا   که ئې مري په قوشخانه کښ څو دينار[1]
دَ هغه سرِي څه کار دَئ په بازُونو   چه بنده دَي دَ درم او د دينار
دَ ښکار کار په مصلحت په سيالِي نه دئ   دا يَو عشق دَي چه ئې ورکا کردگار
چه په اصل کښ شجاع عالي فطرت دِئ   دَ هفه په زَړه کښ حُب پرېوزي دَ ښکار
قمار باز به له قماره صبر وکا   مست نه هم شِي له شرابوُ توبه گار
زه خوشحال به دَ بازوُنو ښکار پرېږدم
څو ژوندَئ[2] يَم دا مي کار دَئ دا روزکار[2]

زه ژولېده تر يم که مجنون ژوليده تر   هيڅ خبره مکړه[3] سَرَه دواړه سر په سر
گوره چه څه حال دَي ستا په زلفو کښ دَ زړه مِي   باد را لَرَه راوړ نن پرېشان پرېشان خبر
مخ دي مسلمان دَئ واړه[4] زلفي دِي کافري   دواړه مِي قبول دَي مسلمان دَي که کافر
گل د لاله ښه دَي راته وايه که بارخو مي   ستا زيبا بارخو نه له گياه کرِم برابر؟
نه په گښت دَ باغ ځِي نه په سيل دَ گلوُنو   څوک چه په کوڅه دَ دلربا لَرِي مقر
تا وَته دَ خپلوُ شونډوُ قدر ښکاره ندئ   ما زده چه عسل دي يا نبات دي يا شکر
مخ په پلَو پَټ کړِي رڼا ورَځ ور باندي شام کړِي   بيا چه پلَو واخلی په عاشق شِی سپين سحر
دېر[5] په غېر کښی پروت قدر ئی هيڅ نه نه ئی زده شِی   چا دَ سر قيمت زده جوهري صاحب نظر
سترگو ته ئې وگوره خوشحاله بانُو ورځِي
ستا دَ مرگ دَپاره په څو جوړ لرِي لښکر

---

[1] محشي ورته کښلي دي: يعني دينار بازونه، ممکنه ده چه يوه نوعه د باز وي.

[2] په ژوندون ئ له ما نه درومي دا کار

[3] نده.

[4] توري زلفي.

[5] در په غېږ کښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ بهرام دَ نفاق چر — گاه سني گاه را فضي گهي کافر
کله ښه زویَ دَ پلار ښه ورور د ورور شِي — گاه له دواړو توګو ګرزي پر پر نځر[۲۱]
دا تاثیر دَ بد پټي دَئ که د تخم — چه غنم باندي کرېِ کېږِی جودر
که لوګي دَ اور فرزند دَئ په دا څه شوه — چه دَاور غُنډِي ئې نشته خیر و شر
په ما درکښ ئې بلا وِئ که په پلار کښ — چه دا هسي ځَني زېږي ګیدي[۲۲] خر
بهرام خان[۳]دَئ سعادت دَي هم یحیی دَي[۳] — په خصلت کښ سَرَه یَوُ[٤] ترْبل بدتر
و خانِی وته ځَغله هنر هیڅ نه — و عالم وته پیدا کړه درد سر
خاني کار دَ هر چا نه دَئ دَ هغه دَئ — چه صرفه ئې نه په زر وِي نه په سر
یکباره ئې په نظر کښ شرم ننګ وِئ — دَ دنیا په سود زیان نه وِئ خبر
دَ خوشحال خټك که سل زویه نمسِي دِي
لا لایق دَ خاني نه وینم پسر

راشه مه کوَه ډېر جور — زه هم خوي لَرَم یَو طور
زه فرهاد دَ زمانې یَم — ته شیرینه دَ دې دور
دَ غماز په خولې[٥] مي وژنې — نه انصاف لَرې نه غور
په خبرو دِي پوهېږم — زه ته رنګ لَري دَ میور[۱]
ګُندي راشې په منګلُو — درته پروت یَم لکه بور
په خوشحال کړې ځَني چاري
دَ غمزې په هور زور

شپه ئې وینځَه بې بې نور — تور زنګي نوم ئې کافور
مرده شوي چه منافق دَئ — مړ جهود بولي مغفور

---

[۱]دا کلمه په چاپه دیوان کښ پزنځر او په نورو که هم ړول ړول لېکلې ده چه حل طلبه پاته سوه.

[۲]سید راحت ګېدي په معني د زره را وړي دي.

[۳]بهرام، سعادت، یحیي د خوشحال خان زامن دي.

[٤]سره یو تبله بتر.

[٥]په خوله مي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نادیده چه ،منیه[۱] لولي ځان ملا کاندِي مشهور
سفله ټول کا ځو درهمه تر خواجگانو شِي مغرور
دروغجن تر ټوپه[۲] ورشي د کابل کاندِي مذکور
خپله بل وته نیوالِي په پردی باندِي غیور
پُټي ډکِي پیالې اخلي ښکاره مه خوره یَو انگور
موحد دَ رسالو شه تر ځان کوز گڼه[۳] حضور
د خوشحال سَرَه خندا کړه
بیا ئې ژاړه په سرور

عشق تر ځوانَ نه زوړ کا ژر نسکور[٤] په پخه ونه لا ښه لگېږی اور
اندرون دَ هر چا شین دَ عشق په شین دَئ دا یو اور دَي لگېدلَی لور په لور
چه په عشق کښی ځك پېغور تړي په نورو هم په دَه پوري به لگ وِئ دا پېغور
زاهد وَرچانی[٤] انکار کاندي له عشقه نلدمن[٥] لیلا مجنون لولِي په کور
چه دَ مځکښي دَ اسمان په منځ کښي څه شته زه همه وینم له عشقه سپین و تور
زه حیران یم دا مي څه دي په کوگل کښی چه ورَځ و شپه پر تل وي شر و شور
په وصال کښي سل هراسه دَ هجران دي په هجران کښي خو غم یو دَئ نه وي نور
جهان واړه کور دَ عشق دَ محبت دَي
په خوشحال باندي بانډه[٦] شو رنتبهور

---

[۱] د فقه له لمزنیو کتابو څخه دي.

[۲] په ننگرهار کښ دَ یوه زاړه عمارت کنډواله ده چه ښایسته ټوپ ئې بولي، دا ټوپ زما په خیال له هغي زړې کلمې ستوڼه څخه پاته دي، چه پخوا ئې دَ بودائي دین معابدُو ته ویله.

[۳] منصور.

[٤] یعني دروازه تړي.

[٥] د یوه عاشق نوم دي چه جلا کتاب لري.

[٦] یعني کوچني کلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فلك كا دا هسي چارِ   دَ ده چاري دِي مردارِ
دوه ياران سَرَه جدا كا   بيا ئې بند كا سره لارِ
گاه دِ زړه وِي په ښادي كښ   گاه دَ غم ژړا چيغارِ
گاه دشواري كا آساني   گاه اساني كا دشوارِ
دواړه توگِ گزران شِي
بده دا هم نه ده بارِ

كه په خوله را سره جنگ كا هغه يار   په زړه مهر رنگارنگ كا هغه يار
چه له ما سَرَه راځي غاړه غړىَ   څه مِي ليري له زړه زنگ كا هغه يار
هيڅ حاجت دَ توري نسته مانَي بس دَئَ   كه مِي مرگ وته آهنگ كا هغه يار
چه مشال ئې دَ جمال راته ښكاره كړ   بيا به ما باندِي پتنگ كا هغه يار
چه ملنگ دَ مسلې غواړِي خپل مخ ته   عاقبت مِي به ملنگ كا هغه يار
له هر چا سره خندا په اَرت زړه كا   خو په ما باندِي زړه تنگ كا هغه يار
مرصع بسير[21] دِ نور لَري په پوزه   اكتفا په تور لَونگ كا هغه يار
زه فقير يم دَئَ بادشاه دَي باندي ښائي   كه ځما له يارئ ننگ كا هغه يار
رقيبانو وَته نرم شِي تر مومَ
و خوشحال وَته زړه سنگ كا هغه يار

كه مسجد گورې كه دير   واړه يو دِي نشته غير
يو مي بيا موند په هر څه كښ   چه مي وكړ دَ زړه سير
هغه ځاي په سير گرځم   چه تر نه رسيږي غير[22]
په احوال باندي يو دوه شِي   ځكه نشته باندِي خير
خوشحال يَو وينِي خوشحال دَئَ
ورته ورک دي غير و زير

[1] دا كلمه په هره نسخه كښ په جلا ډول ليكلې ده، په چاپي كښ بير، په بله كښ پسرده، چه اصل ئې نسو را معلوم.

[2] طير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دي زلفي نه وي تار تار   ما به نه ژړله زار زار
ستا له خاره خاره عشقه   په سينه کښ مي خار خار
چه په تا ئې دَ زړه مينه   هغه تل گرزي خوار خوار
زړه دَ يار له لاسه مرينه   بيا مدام وايې يار يار
توري سترگې دي گواښ گرندي   بانه ستا وايي مار مار
ستا دَ شکرينو شونډُو   اشتياق لَرم بار بار
خوشحال ستا له مخه وايي
واړه ښه وايِي ځار ځار

لکه کار لَرِي نظر   هسِي ژبه کا اثر
ماهيت ئې مونده نَشِي   چه څه ځيز دَئ دا بشر
هم ترکيب دَ نيك و بد دَئ   هم معجون دَ خير و شر
هم فرښته دَئ هم حيوان   هم مومن دَئ هم کافر
کله اور کله اوُبه شِي   کله توره کله سپر
کله څورب شِي له باده   کله بيا په هيڅ ډنگر
لکه دَی دَي په جهان کښ   بل به نه وي ديده[۱۱] ور
دَ څلورُو[۲] ميندو[۲] زويَ   دَ اتو پلارُو پسر
څه خو لږ تر خداي را کوز دي   که ئې نه دي برابر
دا وَ چا ته کړې خوشحاله
د مستي شور و شر

لېوني سَرَه[۱] به څه کړې نور تدبير[۱]   ليوني لَرَه زندان بويه زنجير
دما زړه ئې په حلقه دَ زلفو يوور   لکه لوي ماهی په شست دَ ماهي گير
که خوښي دِه په جهان کښ دَ ليدو ده   نه خوښي دَ بادشاهیَ دَ سرير

[۱] د پدر.

[۲] مطلب له څلورو مندو څخه څلور عنصر دي، او اته پلاره به ممکنه ده، اته عرض وي، په اصطلاح د قديم حکمت، مگر په بعضو نسخو کښ (د نو پلارو پسر، دي چه محشي ورته کښلي دي مطلب ځني نه فلك دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که یوسف ئې دَ کنعان دَ ښاهَ وَکیښ   په نیك بخت ستوري زوولَي وُ بشیر
دَ شکرو په دکان هندوُ بچه دَي   که تور خال دَي ستا په سرو شونډو جایگیر
دَ بهار په وخت په بوړهٔ د سراي گرزه   نه په بوزه دَ کابل او دَ کشمیر
دَ لنډیٔ اوبه هغه گڼه خوشحاله
چه یادېږي په جنت کښي جوي دَ شیر

مرد به نشې په گفتار   ښو پیدا نه کړې کردار
چه دي وښکنځي مرد نه یې   که له تا نه وِي په ډار
چه څه دَي خو انتقام دیٔ   دَ مردانو کار و بار
عفو هورته ځاي لَرینه   چه نه عیب دِي نه عار
چه غیرت ور ښځه نه وِي   هغه مرد نه وِي پکار
هم مهره لَري هم زهر   ښه مردان وِي لکه مار
چه هم تندره هم باران دیٔ   تر هغو مردانوُ ځار
مرد به غم دَ خپل هنر کا   نه دَ زر نه دَ دینار
مرد به غم کا دَ خپل شرم   دَ عزت دَ اعتبار
نا مرد فخر په نسب کا   مرد نه مور لَري نه پلار
دَ خوشحال خبري گوره
لعل و دُر پېئي په تار

نه مي لاس رسي په یار   نه طاقت دَ انتظا
دا ستم په ما خپل یار کا   که گردش دی دَ روزگار
پکښي ستا غمونه ځاي دِي   که یَو زړه دَی که هزار
تر وینښته ضعیف وجود مي   ستا دَ زلفو دیٔ یاد گار
غم دَ یار دَ بیلتانه دیٔ   چه تر هر څه دَیٔ دشوار
خپلي اوُښي میي دریاب شوې   پکښي نه مومم کنار
چه مي تل په دیو زورې   ستا په شونډُ ولَرم کار
چه څوک سوځي، هغه سوځي   هم پتنگ گوره، هم نار
ځما زړَه څه اسان ندي   چه ئې وړې نه ترس نه ډار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بوسی وعده دي وکړه
زه خوشحال لرم تلوار

ننګيالي قبلوي ګور[۱] ګور خو نه وِيَ[۲] رنتبهور
لس په کال پرېِ نَنوزِي ځَني وزِي درې ځلور
مور زادي بلا پروټ[۳] يَم چه بلا هورې مِي کور
ننګيالی دَ ننګ دَ پاره په هر څه لګَوِي اور
سر په باد دَ سرِي پېوزه چه ئې وِي ژوندُون نور
چه په نام و ننګ اَړ نه وِي خو دي نشِي وَيَي[٤] سپور
سر په دار لك شوي ښه دي نه لك شوي پر پېغور
په همت سرَی پرده دَئَ
نه دَ مست هاتي په زور

نه د ما د هنر شته حؤک طلبګار نه د ما دَي ددې ملك منر په کار
خپل ځانونه هوښياران کښي نادان دئَ خداي د ما د هسي خلقو کړ روزګار
په يو ژبه ويل سَرَه پښتو کړو ولي هيڅ ځَبله[٥] نشو خبردار
چه دَ سوات په ملك کښي ما ننداره وکړه بل اولس تر يوسفزيو نشته خوار
زور زياتي خو د پسندي خصلت دَ واړُو هر سړي ئې طمع خواست وته تيار
که په کور کښ مال دولت لَرِي سترګ وړي ملکان ئې لا تر نورُو دِي مردار
حقه چار به دَ عزيز کاندي نا حقه که په بدِي رشوت مومي يَو دينار
ختِکیَ له ختکی نه رنګ آخلي عالمان شيخان ئې لا دِي نا پکار

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[۲] خون دي.

[۳] وټ لاري او سړک ته وايي.

[٤] په يوه لمي نسخه کښ وهي ليکلي دي.

[٥] وَبله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مِي وليدَل له نورُو خبر نه يم   دا خو واړه[1] يا غوايه دِي يا حمار
دا په هر ديار کښ سيل هم بد نه دَئ   چه خوشحال وته ځرګند شو هر اسرار
چه د سوات د سيمي خاوري خوشحال بوي کړې
يَو سرَی[2] به ځَنِي نه وِئ وفادار

نخښه نه ولي همېش لېندی په سر   کله منځ کله ښَي کيڼ کله لَر بر
دا يو لحظه دَ هوښيار غلطي نه وئ؟   يا هر ګز دَ لانبوزن نه وِئ خطر؟
په زمان کښ به خپل ځان تر هر چا ښه کا   دَ سرِی که لاس رسېږي په قدر
بخته! چېري يې له ورايه را ښکاره شه   چه مي ښه تر عراقی شِي لا شه خر
دانشمند په خواري خوار جاهل کامران دئ   دَ سرِي طالع په کار دَي نه هنر
هنر مند سړی په هر ديار عزيز وئ   په ځَاي قدر قيمت لَريي سره زر
دَ بلبلو په کار ګل دَي نه دا نور څه   په چمن کښ خار و خس بلا بتر
چه دَ زرکو ښکار په غره کښ پيدا کېږي   باز په دا سبب نيولَي دَي لوي غر
اول فکر دَ زړه وَکړه بيا وَيل کړه   کاتبان تر کښو پخوا وهی مسطر
هيڅ خبر دَ ورځو شپو په حساب نه دَئ
هميشه ښه دَ خوشحال ختِك اختر

ولي په کوڅه دَ هغه يار نکړې ګذر   وَرلَرَه دِي بولي ته لا ګرزې در په در
خاوري دِي په سر شه چه به ورپه ورجار وزې   زده کړه دا خبره در په در خاوري په سر
يار دي په ښايست کښ دَ بهار تر ګلو ښه دَئ   ولي ئې له مخه لاله ګل ته کړې نظر
هر چه ته ئې غواړې هغه يار درته حاضر دَئ   دواړه سترګي وَخورې هيڅ په ځَان نه يې خبر
دا يم درته وايم ستا بد خواه نه يَم نېکخواه يَم   فکر دَ توښې کړه چه پخوا لَرې سفر
زرکی تور تارو تمځَری هر لوری ته ډېر دی   هسی باز در څخه تا ئی وَترل سهپر
تخم شته هم مځکه هم قبله لَري تياره   هر اسباب دِ جوړ دَئ ولي نکړې کار د کَر
کانده به حساب وي مو بمو به سوال ځَواب وي   څه دِي پکښي کښلي راشه ګوره خپل دفتر

---

[1] دا خو بې غوږو لکی دي حمار.

[2] به پکښ نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه اوسه بې غمه غليمان لګِي له همَ
فهم کړه خوشحاله چه دا لار لَرِي خطر

هر ساعت چه په چا ځِي هسِي بې کار تر هغه نه زه لا ښه ګڼم بېګار
رنځوران که کا روبار نکا معذور دِئ روغ سَړی به ولي نکا خپل روزګار
که هيڅ کار و بار دِ نه وِئ درته وايَم هَسِي مه کښېنه بېکاره نا پکار
په هر څه چه غم غلط شِي واړَه ذوق دَي که په نرد که په شطرنج وِي که په ښکار
سړی هر ساعت هر وخت په بل بل[2][1] حال شِي هميشه په يَوَه حال دَئ کردګار
ستا به نوم په جهان پاتو شِي خوشحاله
يَوَه لويه مشغولا دَه ستا دَ کار

يَو دا هسِي ښه بهار بيا پرې صوت دَ هزار
څوک سپاره په عراقيانوُ تر چا لاندِي ښه رهوار
په لاس ناست خاصه بازوُنه په هر لورِي خاصه ښکار
ښه کرجي[2] [1]وړاندِي نيولي دَ باز ونوُ سَرَه يار
ښه تازی په دور تړلي پرانتلي په وار وار
زړه فارغ له هره لوريه پکښې واړه خيال دَ يار
تر دا هسِي هوس به
زه خوشحال کړم دنيا ځَار

ړ

په سرو شونډوُ دې بازار دَ شکر مات کړ توروُ زلفو دِي ناموس دَ عنبر مات کړ
چه دَ صبر په آهن مي وه تړلې تا دَ زلفو په حلقه هغه ورمات کړ

---

[1] ببل ببل.

[2] په قلمي نسخو کښې کرځي ليکلي دي، يعني زوړ باز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې ستا دَ خط و قد ننداره وکړه   صورت گرو مي پر کار و مسطر مات کړ
سحر گرُو اوس دَ سحر دکان ونغښت   دواړُو سترګوُ دي دَ سحر هنر مات کړ
په دا دوه سپاره دَ مخ يعني ستا سترګي   تا مي درست دَ بارسايَی لښکر مات کړ
په هوس هوس راځې طره پرېښښې   گوره بيا دي دَ چا نَويَ سنگر مات کړ
چه آرزو لرم په زړه کښ ستا دَ ورځېو   دې ارزو مي په ځګر کښ خنجر مات کړ
تا وې نور به قول مات نکړم سوگند دَئ   په سوگند سوگند دي لا څه بهتر مات کړ
په بارخو دَ مار حلقه شو که صبا مي   ستا دَ تورُو زلفو خولې وته سر مات کړ
ماتوه دَ خوشحال زړه بيا به وَوايې
چه مي څه لره دا هسي گوهر مات کړ

په دا شکر چه ئې بوي ښکاره آتش کړ   اگر[1] درست صورت وَا ورته بېشکش کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه لاړ نشو   دَ ذلفينو ئې هر تار ورته دلکش کړ
دا بېغش شراب دَ کومي ميخانې دِي   چه ځما دَ زړه ئې ليري غِل و غش کړ
لېونتوب ئې مبارک شه تَل ترتَله   چه ئې يار دَ زړه په غوره پرېوش کړ
په يادی ئې نر باحقه نازېدلَم   بېهوده مِی په سراب دَ اُوبواَش[2] کړ
مشوش ئی کړ روزګار دَ پرهېز ګارُو   چه کاکل ئې په جبين را مشوش کړ
ما وې سپينه خوله به ورکړې وَ خوشحال ته
په خندا ئې له نا خوا له پنج و شش کړ

چه مِي زړه دَ مال و ملك په هوا نه ولاړ[3]   [1]که په کښليو پسې لاړ شو ښه چه ښه ولاړ
عقل و هوښ صبر و آرام ور پاتو نشِي   دَ هر چا چه په دلبرُو پسې زړه ولاړ
هر چه خوړ دَ کښلي مخ په مينه نه وِئ   دَ جهان په مخ اُوده راغَي اُوده ولاړ
هم مي زړه په غمزه وړي هم ځان نادان کا   راته وايي وايه بيا دِ زړه په څه ولاړ
محبت دَ کښلي مخ ځما په زړه کښ   باور وَکړه لکه اور په وچ واښه ولاړ
دَ هجران په شپه ئې درست ټوکر ټوکر شو   په ژړا ژړا مِي زړه تر دوه لېمه ولاړ

---

[1] عود.

[2] د تحسين او تعجب کلمه ده.

[3] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته. .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار را ښخه وایې هر گز نه وُ   هیڅ مې نه زده که همېش را سره وه ولاړ
هر زمان به ئې شا راته په مانې وه   یوه ورځ بې غمه نه وه تلتل ته ولاړ
نور به بیا په بېارته را نشی خوشحاله
گذشته عمر پسو لکه اوبه ولاړ

چه مي ښه توریت[1] دَ خپلي چاري ځیر کړ[2]   ځان مي واړه حبطه پخپل تدبیر کړ
لکه واچوي دانه دَ دام په منځُ کښ   خلقو ما سره په مهر کښ تروير کړ
ما پدا سترگړ لیده دَ دنېا خلق   څو ئی ډېر دَ دنېا سود[3] هونبره ئی وير کړ
مور زادی کاڼه هر گز نه هوښیارېږي   نصیحت په تور زړگي کله تاثير کړ
په ناپوه باندي بې غمه بې غمي ده   دَ دانا آفت ئې خپل ضمير منير کړ
راشه وگوره یو گز مځکه نیولې   چه ئی مېټ دَ خپلی خوني په توفير کړ
دَ ارمان لاسُونه مړه مړي په گور کښ   چه مو ولي په نیکیَ کښ تقصیر کړ
دَ هر چا مي خپل هنر بلا دَ ځان دئ   خپلو پرونو په خزه بندي کجير کړ
چا ئې وصل پخپل مېټ حواله کړَي   چا دَ هري چاري حکم په تقدير کړ
لیونی د لېونتوب په سبب بند شِي   مست هاتي خپلي مستِی په زنجیر کړ
په بار بار دَ خپل استاد منت را باندي   چه له زنگه ئې صفا ځما ضمير کړ
دَ زړه ښهر مي چه ځاي د قناعت دئ   په ناحقه مي حرص بکښی امېر کړ
که وَیل ئې دَ غماز منلي نه دِئ   بیا ئې ولي له حیرانه زړه دلگیر کړ
پوره زر اتیا کلونه په کابل کښ   دا غزل مي په بیاض باندِي تحریر گر
دَ خوشحال دَ زړه خوښي نشِي بې سرایَ
خپل وطن ئې په هر چا باندِي کشمیر کړ

څو ئې بوي په هر طرف بهیر و نه کړ[4]   په گلونُو عندلیب نفیر و نه کړ
ځما اوښیو کاڼي هم په مخه یووړل   ولي ستا په زړه ئې هیڅ تاثیر و نه کړ

---

[1] د طالع ستوري، نجوم.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[3] سور.

[4] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ژړا په بی صبري له ليدَل مومم ما په دواړو توګه هيڅ تقصير و نه کړ
په خندا خندا دي مرګ وته نيژدې کړم ترو دي څرنګه په ما تزوير و نه کړ
خو لا زه يم چه له غشيه نه دي درومم ګڼه هونبره مې په تور نخچير و نه کړ
مګر زه سهل غرڅه وم ستا تر فهمه چه ځما په مرګ دې هيڅ تکبير و نه کړ
اوس به څرنګه خلاصيږم له دې غمه چه لمَری مي دَ خلاصی تدبير و نه کړ
د کعبې په لار به څنګه برَی کړې چه هر ګز دَ يوه شپه شبګير وَ نه ګړ
په صورت به دَي تل وېر وئ پسله مرګه که د ځَان دی په ژوند ونې وير و نه کړ
زه خوشحال چه سر و تير ځم ستا له تيره
هيڅ ارمان دي دَ غمزې په تير و نه کړ

خداي يَو هسې فکر راکړ[۱] چه ئې ملك راته رڼا کړ
چه په ملك په ملکوت دې پرې خبر ئې زړه دَ ما کړ
په اعلی په اسفل واړه را ښکاره ئې هر اشيا کړ
که په نورُو توره شپه دَه
په خوشحال ئې سپين سبا کړ

لکه خداي چه دَ يار حسن بې نظير کړ هسی ما دَ زړه په سر باندي تصوير کړ
د مجنون غُندي په درد دَ عاشقی کښ پخپل حال مي همګي خلق خبير کړ
ما وې کندي تفحص وکا پخولا شِي تر پرونه نه ئې نن ماڼي کبېر کړ
ښايسته د قندهار دَ چا په ياد دئ پدا حسن ئې بنده واړه کشمير کړ
دا څه حسن څه جمال څه ئې اقبال دَئ چه شالانُو ئې په وَر کښ ځَان فقير کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه ولاړ نشو دَ زلفينو ئې هر تار ورته زنجير کړ
نه ګناه نه ئې خطا نه نيت ئې نور دي
نر ناحقه ئې خوشحال په زړه دلګير کړ

مخ ئې فکر دَ نسرين را څخه يووړ خط و خال ئې مشك چين را څخه يووړ
د ترسا زلفي زنار شوې را تر غاړه شکر شکر چه ئې دين را څخه يووړ
بې د يار دَ شونډُو تل چه يادوم ئې ميني نور ذکر تلقين را څخه يووړ

[۱] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسته شپه ژړا ناري آه و فرياد کړم　　بيا ئې خوب په څه آئين را څخه يوړ
دواړه سترگي ئې شاهين شهپر ئې زلفي　　ځما زړه کوتر، شاهين را څخه يوړ
په راتله ئې درست آرام را لَړَه راوړ　　او په تله ئې درست تسکين را څخه يوړ
د چمن گلُونه کوز گوري دا واړړ　　چه دلبري هر تحسين را څخه يوړ
چه مِي زړه وړي ما وې پاسه په اسمان ده　　ولی تُرکي په زمين را څخه يوړ
زه هاله دَ عافيت ناوِي قبول کړم　　چه هوس ئې په کابين را څخه يوړ
تل اوبه په نري ځاي باندِي ما تېږي　　عقل و هوښ ئې نخستين را څخه يوړ
هغه ورَځ مِي زړه له خپله ځانه موړ شو　　چه له لاسه دل سنگين را څخه يوړ
چه دعا ځما دَ صبر کا وَگړِي　　عشق دَ دې دعا آمين را څخه يوړ
ما وې زه به ئې لا فکر دَ علاج کړم
ولی خوار[۱۱] خوشحال زړه خوړين را څخه يوړ

ما دَ کښليُو ننداره کړه زاهد ننگ کړ[۲۲]　　ښه خو دا چه خداي دَي هم د ما په رنگ کړ
هغه وخت چه را په ياد شِي ډېر خوشحال شم　　چه به ما درته دعا کړه تا به جنگ کړ
زما زړه ئې په قلاب دَ زلفو يووړ　　ور سَرَه ئې اوده کړي په پالنگ کړ
که ژوندی نشي له خوبه[۱] عمر ئې شوم دَئ　　چه په خاک ئې دَ پايلو باندِي شرنگ کړ
کښلي مخ ئې لکه څراغ هسِي بلېږي　　خوار عاشق ئې پدا څراغ باندِي پتنگ کړ
ملنگان ئی دَ دربار دروېزه مومي　　ما هم ځکه ځان دَ يار دَ ور ملنگ کړ
ته دَ ځايه هسي نه وې دا څه حال دَئ
چه په ما باندِي دي زړه دا هسِي سنگ کړ

---

[۱] ولي خوار عاشق زړه.

[۲] دا بدله په چاپي نسخو کښ نست له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ز

پر د قاز شته پر د باز[11]   لکه پر هسِي پرواز
لکه سترگي ليده هونبره   لکه خلق هسِي آواز
لکه قد جامه هم هونبره   لکه حسن هونبره ناز
دَ دانش کښيده بويه   نه دَ سرو زور طراز
بېړۍ کرزِي په ببله[22] کښ   په قلزم گرزي جهاز
سگ لاهو غُندی خو نشته   مړک که هر څو وي اوباز
په دا پړانگ نشو خوشحاله
که پړانگ [3]پش[3] دَي پړانگ ته ساز

چه هر يار ته مي تر خوله ويوست آواز[14]   زر په واړه عالم خور شو هغه راز
که ديِ زړه دَئ چه سوا په هيچا نشيِ   د قلوب دننه ښه دئ ساز ناساز
که آواز دَ زرکُو وَئ په درو کښ   چا به چېري ور پسيِ گرزاوه باز
چه نارِي کا تور تارو په مرغزار کښ   باز جره ئي بتِي يوسي د طراز
چه ځما تر خوله و نه ووت چا وَ نه ويِ   خپل نفس دَئ په سرِی باندي غماز
په سبا به هغه راز په کلي خور وُ   چه په شپه به ما وَزوي ته ويِ په ناز
ډېر ياران مي تر سرتېر دئ ځوان وَم زوړ شوم   په زرگونو کښ پيدا نشو دمساز
پخپل زړه کښ جگرخون کوَه خوشحاله
خپل پردِي ته دَ زړه راز مکړه آغاز

لکه غشي لَرَه بويه تير انداز   هسي شعر لَرَه بويه سحر ساز
همېشه دَ زړه په لاس تله دَ وزن   زيات وکم دَ وزن يو توري غماز

---

[1] دا بدله له يوېِ قلمي نسخېِ څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[2] يعني جزيره.

[3] د زنگله ياغي پيښي چه لکه پړانگ داسي ده.

[4] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تور آس دَ حقیقت ناوې سپَره کا   په سپین مخ پلَو نیولَي دَ مجاز
سل جلوې سل کرشمې سل مکیزُونه   په نظر کښ ئې ښکاره دَ سترګو ناز
دَ صنعت زیور په حؤ رنګه پرېوزي[1]   د تشبیه چندڼ چووه باندِي طراز
دَ تجنیس پایلي جوړی[2] په پښو کړي   د تر صیع منی[3] په غاړه اوږد دراز
د مضمون د نزاکت غمزه ور څخه   سر تر پایه درست صورت سرَه یواز
که په نظم کښ کارګه او ټپوس را وړي[4]   هم دَ زړونو په ښکار ګرزي لکه باز
چه یوه وینا ئې وکړه هوښیار هغه   عاقلان به وَیل کاندِي په ایجاز
و پښتو ژبي ئې ډېره خوبي ورکړه
چه خوشحال کا په پښتو شعر آغاز

[1] پر ېوزي یا پرې پوري.

[2] څړي.

[3] امېل.

[4] دا درې بیت په نورو نسخو کښ نسته، له یوې نسخې څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(س)

په رموز د عاشقانو عاشقان پوهېږي بس
په طلب دَ طالبانُو طالبان پوهېږي بس[۱]
په ضمیر دَ نخلبندُو نخلبند سرَی خبر وِئَ
په تصویر دَ نقاشانو نقاشان پوهېږه بس
چه کښتیِ پکښي بیایي په عظیم دریاب ګډېږي
په بیلو د کښتیِ ملاحاان پوهېږي بس
چه ګردش ئې ورځ و شپه کا دَ کامل انسان دپاره
په اسرار ئې کاملان یا دا آسمان پوهېږي بس
سپینیِ ږیرې وَته بویه چه نظر پخپل قوت کا
او هوس دَ شوخي شنګي پدا ځوان پوهېږي بس
نادانان دَ ملك څښتن کا دانا هسي ورته ګوري
دغه پوهه دَ چا نه دَه پرې سجان پوهېږي بس
چه خوشحال ئې په بیاض کښ دا تازه تازه خبرِ
نو په دا تازه خبرُو سخندان پوهېږي بس

په درست کلی کښ مي یار دَئَ هغه کس
چه په درست تومن اوښار دَئَ هغه کس
که په شکل شمایل سرِی لیده شي
سر تر پایه پر یوار دَئَ هغه کس
ځکه زه وَر باندِي هسي عندلیب یَم
چه په حسن یَو ګلزار دَئَ هغه کس
که هر څو راته ښکنځَل کا یا قهرېږي
په خوله واړه شکر بار دَئَ هغه کس
که ئې زلفي که کاکل که ئې ګیسو دي
همګي مشك تا تار دَئَ هغه کس
چېرِي نه چه په ټولی کښ ئې غلط کړِي
هوسی سترګي ګلرخسار دَئَ هغه کس
دَ جایفل په ځای به سر ورته ښېښکښ کړم
که په سرمی مینه دار دَئَ هغه کس
چه زه خوله ورځَني غواړم نور ښکنځَل کا
بې حسابه ستمکار دَئَ هغه کس
سر تر پایه زرزری جامې آغوستي
سر تر پایه زرنکار دَئَ هغه کس
زرکی! څه لَرَه پخپل رفتار غره یې
لا تر تا نه خوش رفتار دَئَ هغه کس
چه صورت سیرت ئې دواړه سرَه جوړ دِي
دَ خوشحال دَ زړه پکار دَئَ هغه کس

په لحد کښ به هوا نه وِی هوس[۲]
در سرَه به خپل عمل درومي نور بس
بې طوطی نه قفس هیڅ نه دَئَ باور کړه
روح په مثل دَ طوطي دَي تن قفس
فهم وکړه چه ضائع در څخه نشِي
لکه در بې بها دَي دا نفس
چه دا در بې بها هسی تلف کا
دَ ښارویو په شمار دَي هغه کس
د خانانو په خاکونُو ګذر وَکړه
زرغونه ئې په خاکونو خار و خس
هر چه شوِي نه بدلېږی دا په څه کړې
هونبره دِېرِي اندېښني هونبره وسوس
نصیبه له جهانه یو کفن وړي
هغه هم اته یا نه ګزه یا لس
دا به واړه له تا پاتو شي اې جانه!
که ښې جونه که آسُونه که اطلس

---

[۱] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

[۲] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

تيارېږه وخت دَ کوچ راغي خوشحاله
په هر لورِي نارې اَروې دَ جرس

ته څه زړه لرې څه لاس — واړه گنج ئې کوز و پاس
گاه دَ مځکې طراحی کړې — گاه په عرش کښېږدې اساس
لکه ډک شې هسي تش شې — د د شناځ دَئ ستا اماس
لکه پونډ[1] يې وَ اور ته — وَ اُوبو وَته قرطاس
هم گوهر يې هم شبه يې — هم کُتني[2] يې هم کرباس
هم ملك يې هم ملِك يې — هم خنزير يې هم خجاس
په افلاس کښې دِ دولت دی — په دولت کښې دِ افلاس
ته له ديوه په هراس يې — دَی تا نه په هراس
نه اطلس دَئ نه زربفت دَئ — لا څه ښه دَئ ستا لباس[3]
واړه ښه وايې خوشحاله
وايه هيڅ نشته وسواس

چه ئې غم لرې دَ مخ هم دا وصال بس[4] — انديښنه ئې د جمال دَ خط و خال بس
بادشاهان دِئ زر زری جامې اغوندِي — دَ قانع گداي په شا باندي يو شال بس
په بهاندُو اُوبو کښېنه ننداره کړه — دَ جهان دَ تېرېدَلو دا مثال بس
خو يوه گېده خواړه دوه درې خرڅوړی — که دانا يې په جهان کښ دا جنجال بس
و حريص وته درست مال دَ دنيا لږ دئ — و قانع ته يَو فلوس دَ دنيا مال بس
زاهد سترگي ترې پوښي زه کښلي گورم — که جنت لَرَه مي بيايي دا وبال بس
که لايق ئې دَ جمال دَ ليدو نه يَم — که ئې بيا مومم وصال په خوب و خال بس
دواړه کوَنه د هغه چه ئې طلب کا
ستا دَ سترگو ننداره د خوار خوشحال بس

خدايه که زه تا ته نيژدې کېږم په افلاس[5] — زر مي گند په غاړه کړه يَو مات کچکول په لاس
ته که په دا خوښ يې چه خاوند د ملك و مال وم — مال و ملك مي هونبره کړې چه تېروي تر قياس
هسي مال را مه کړه چه ئې ځاي وي تر زړه کښته — هسی اموال را کړه چه ئې ځاي دَ زړه دَ پاس
لاس مي همېش بر لَره په واړُو غليمانو — دوه می غليمان دِي يو مي نفس بل مي خناس
طمعَ که حسد وئ که حرص که بد خويونه — واړه له ما پرېکړه د خپل فضل په الماس
توان د طاعت راکړه چه اخلاص ور سَره مل وئ — نه هغه طاعت چه شِي په رسم په لباس

---

[1] يا پونډ دا يو راز قديم اورلگت وُ، چه وچ لرگی او نور وچ اور اخيستونکيي مواد به وه.

[2] هم کيمخا يې.

[3] ستا پلاس.

[4] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[5] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا بارَ کریمه! د خوشحال ختك دا خواست دَئ
تل دَ ده په زړه کي لړې ټېنگ دَ دین اساس

زه هغه سړی یم چه قلم واخلم په لاس[1] ناظر مي عطارد دَي چه به څه کښ په قرطاس
نائب دي د تقدیر د ما تدبیر په مصلحت کښ صائب دَي ځما فکر د هر امر په اساس
د تورُو په میدان کښ چه سودا وِي د سرونو هغه زمان مي گوره تل به سور وِي د ما آس
حاسد مي لکه کاڼي د صحرا په هیڅ حساب دئ په قدر په قیمت کښ یا یاقوت یم یا الماس
که حاصل مي د قضا په حکم هسي محول وي قمر وَته نظر کړه کله بدر کله کاس
ظاهر لکه شهباز یم که وَ ما وته نظر کړې باطن لکه خورشید یم هیڅ مي مه غواړه په قیاس
که لافي د کوزئ د هسکی وهم باور کړه تر تورُو خاورُو کوز یم تر اسمانه یَم لا پاس
ویَل کوې و چا ته چه د ما ویل سَرَه زر دِي
ړوند و وته خوشحاله لکه زر هسي رصاص

سړی ښه دئ حق شناس سر دئ خورِي ناسپاس
دَ یوې دانې اوربشي احسان ډېر دَئ تر قیاس
چه احسان وته ئې شا شوه مخ ئې تور شه نه دَئ ناس
څو اخلاص ور سَره نه وِئ یاري نَشِي په لباس
یار ئې مه گڼه اغیار دَئ چه ته پرېوزې درکا لاس
تل خالي دَئ[2] له خلله دَ رشتیا میني اساس
که دي یار دَئ هغه یار دَئ چه خپلوی ئې بې وسواس
بې وفا دِي دا دری توکه توره، ښځه، دریم آس
دَ خوشحال خبري دُر دِي
چه ئې کښلي په قرطاس

کله باز کا و مرداري ته هوس دغه کار دَي د کارگه و د کرگس
و گفتار وَته ئې غروه سترگي په کرده په عمل گوره کس ناکس
که ئې سر په لکی اوړي هغه دئ په هیڅ رنگ به نور څه نشي سگ مگس
په ظاهر شماره که لس سَرَه دوه پنج وِئ د ابجد په حساب نوي وگڼه لس
ده سړی په باغ کښی گډ شي یَو گل گوري دویم گرزي په طلب د خار و خس
زه دا یم په بېلتانه کښ له هغو یم چه دَ یار بې یادوندی یو نفس
که هر څو ښایسته روغ دي څك ئې څه کا د طوطي له مخه ښه یشي[3] قفس
خوار شوخحال به ځني څو شړې په جور
که سړې شونډي دي شکر دي دَ مگس

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[2] وئ.

[3] یعنی ښه ایسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د موږ نفس کښ څه وِئ لکه وئ هسي به اوس[۱]   چه په څه دئ زړه مينه هم هغه مينه به بوس
لاس دَ زړه دَ پاسه کښېږده چه څه حال درته معلوم شي   څه تسپې په لاس کښ نموړې څه په ړمنځي زيره پوس
که د باغ دئ که دَ راغ دئ په څو لونه دي دا وني   حڅوک سپيدار څوک چنار دئ څوک پلو[۲] دئ حڅوک پلوس
اينځر نه لري گلوُنه مېوه سپينه لَرِي توره   د انگورو ژنکوري گوره مېوه گل لَرِي نلگوس[۳]
دا جهان پټې پټې دَئ جنس دَ جنس سَرَه خوښي کا   چه په خيال په هوا گرزِي زير پړوني سر منډوس
الحذر دَ عشق له اوره که دئ لاس رسي زړه ژغوره
دَ دلبرو مينه اور دَه اې خوشحاله زړه کړه بوس

ش

توراني خو د جنجال دِئ د پرخاش[٤]   دروغجن سوگند خواره بهتان تراش
ايراني د آشنايئ د وفا دِئ   د خلقت د مروت دِئ دَ معاش
پښتانه دَ بد نيتئ د خصومت دِئ   په حيا په شجاعت ئې وکړه شاش
که بلوڅ که هزاره واړه چرکين دئ   نه ئې دين نه ئې مذهب ستر ئې فاش
که هندي دِئ که سندی دِئ مخ ئې تور شه   نه حيا نه ئې وفا نه نان و آش
کشميري که نرکه ښځي واړه هېڅ دِئ   د مردئ ور څخه نشته هيڅ قماش
د آدم له نسله نه دِئ گوره څه دِئ   دواړه ورک شه يو اوزبك بل قزلباش
لغمانی بنگښ سواتي تيراهي واړه   موت مټر لوبيا چڼه دئ مهي ماش
هر احوال ورته ښکاره دَئ دَ وگړي
د خوشحال خټك په پوهه کړه شاباش

ښ

دا ښايست چه ئې په تا باندِی کښېښ   دَ زړه داغ به ئې په ما باندي کښېښ
که جمال ئې و يوسف نه وُئ ورکړَي   چا به غم په زليخا باندِي کښېښ

---

[۱] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

[۲] دا کلمه عيناً وليکه سوله حل طلبه ده.

[۳] د دې کلمې تلفظ د قندهار په خوا کښ نرگوس دئ، مگر دلته په ټوله نسخو کښ په لام ليکي دئ، نو موږ هم پر دغه املا پريښود.

[٤] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر گل په اشارت کښ ورته وَ وېِ — چه[۱] بلبل تېَر په ما باندِي کښېښ
که دَ زلفو[۲] مار ئې وخوري عاشق گرم دئ — چه ئې لاس په اږدهار باندِي کښېښ
زه که ستا په لړ شوبو[۳] باندي پروت نه وئ — دَ سپي نوم به دئ په چا باندِي کښېښ
که هر څو به دئ شاړه له خپله وره
خوار خوشحال به قدم لا باندِي کښېښ

ض

له تا به ستا له تېغه عاشق چېري کا اعراض — د شمع د اور پېښتی[٤] مینه نه ځي په مقراض
د خپل خاطر احوال به زه خپل یار وته معلوم کړم — بیمار به له تبیبه په څو پټ لری امراض
تر دانه به ته کوم طاعت ته به مومې اې دله — چه یو ساعت مي کښېنې دَ زاهد سَرَه مرطاض
سودا ئې د چشمانو په ژړا ژړا بتر شوه — دا اوښیو محرمي [٥]ئې اوس وړینه په بیاض
د یار کوڅه مي بیا مونده دَ یار له بویه پُره — هوا به دَ گلونُو نوره څو کړم دَ ریاض
خوشحاله مستعد اوسه و فیض ته قابل یې[٦]
ورېږِي دَ قابل په زړه تل فیض دَ فیاض

ظ

چه دَ کښلیوُ په لیدَل نه وِئ محظوظ — د سرود په اَرویدل نه وِئ محظوظ
چه حاصل ئې دَ خپل یار ننداره نه وئ — په گلزار ئې سوخته دل[۷] نه وِئ محظوظ
که شیخان که زاهدان که عابدان دي — په دا خپل عمر به تَل نه وِئ محظوظ
چه ئې دواړه شونډي کښل کړم پری محفوظ شم — څوک به هم په مي خوړَل نه وِئ محظوظ
کله کله هسي وخت په سړی راشي — چه دَ گلو په کتَل نه وِئ محظوظ

---

[۱] چه بلبلي تېر بیا باندي کښېښ.

[۲] د زلفینو مار کښ وخوري.

[۳] دا کلمه عیناً ولیکه شوه حل طلبه ده.

[٤] یعني پټن.

[٥] د اوښیو محرر ئې اوس درینه په بیاض.

[٦] شه.

[۷] خسته دل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال ویل[۱] هنر دي هغه خر دَئ
چه به دَی په دا ویل نه وِئ محظوظ

زړه مي بې له عشقه په بل کار نه وِئ محظوظ[۲]
ببله کښلیه مخه په ګلزار نه وِئ محظوظ
کله مړنَی دي چه د توري په میدان کښ
دَی دَ تېرې توري په پرهار[۳] نه وِئ محظوظ
هر چه عاقلان دِي په فتوی دَ عقل کار کا
هر چه عاشقان دِئ پدا کار نه وِئ محظوظ
هر چه بل ئې وَولِي بیا دي پرې غشي لك کا
هیڅکله ښکاري په هغه ښکار نه وِئ محظوظ
خاوري ئې په سر حبطه ئې عمر تېر شو
هر چه نن دَ کښلیُو په دیدار نه وِئ محظوظ
عید شو هم بهار شو وَ صحرا وته خلق ووت
زار دئ دَ هغه چه پخپل یار نه وِئ محظوظ
دور دَ عاشقانُو دَئ که وګورې په عشق کښ
پند که ورته وایي پخپل پلار نه وِئ محظوظ
هر کله چه راشې ورته وخاندې له ورایه
خوار خوشحال به ولي په بار بار نه وِئ محظوظ

ع

سخت ساعت دَي دَ وداع
په آشوب و په صداع
چه یَو ځل سَرَه څوک بېل شِي
بیا په بخت وِي اجتماع
عجب هر زمان نیاز کا
نوې نوې اختراع
چه په لږ ماتي وه نزع
ترو به څه وِئ په نزاع
هم مي وغلوي بیا وایي
نه پوهېږي په خداع
شونډه بوڅه په نخوال[٤] کا
چه مي وَویني اوضاع
دَ بورجل غمجن په رقص
دَ پایلو په سماع
چه ترې دَ لیدو لارې
څه دِ خیر دَئ مناعَ!
نه ئې یو دیدن خوشحاله!
نه دَ درست جهان متاع

---

[۱] د خوشحال ویل هنر نه د هغه دي.

[۲] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

[۳] ګزار.

[٤] نا خوال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غ

خلقي سَرَه ياري کا په دروغ　　و به نه ويني دوه زړُونه سَرَه روغ
د شودو پيو عوض ئې وِي په زړه کښ　　چه سفله و چا ته ورکا چېړی دوغ
د هغو صحبت کيميا دَئ که ئې مومې　　چه ئې بيا مومې په ناسته کښ فروغ
د دې دور ياران واړه منافق دي　　په خوله تا سره هو هو کا په زړه يوغ[۱]
په قيامت به ئې په کوم عبادت پټ کا　　په آزاد دَ خپل پدر ترلَي توغ
نور کارُونه اوس په کار ندي خوشحاله!
يا و چا څه ورکوه يا الچوغ[۲]

که يو گل و ما نه راکړې دَ خپل باغ　　خداي دئ تا تر و تازه لَرِی تل باغ
ستا له باغه يو گل ما لره دولت دَئ　　نه په سل رنگه گلوُنه دَ بل باغ
چه ورتله دئ باندِي نه وِئ سپېره ډاگ وئ　　په راتله دي شی درست ملك و بورجل باغ
په خوږو خوږو مېوو په گلُو ډک وِئ　　چه ښکاره کړې راته ته په ښکنځَل باغ
دَ ښه مخ دَ گلستان بلا هجران دي　　تل گلونه به خزان رېژول باغ
نور باغونه دَ نوروز په وخت غوړېږي　　په اهاړ کا غوړېده دَ کابل باغ
همېشه به پرې نارې وِئ دَ بلبلو
دا چه ساز کړ نن خوشحال په وَيل باغ

ف

را معلوم شو دَ اورنگ عدل و انصاف　　دَ ده ښه مسلماني ښه اعتکاف!
سَکه ورونه وار په وار واړه وژلِي　　پلار په بند کښ اچولَي په مصاف
که هزار ځَله څوک سر وهِي په مځَکه　　يا په صوم تر شمځَي ورولي ناف
څو نيت[۳] د ښه عمل سَرَه جوړ نشِي　　عبادت، طاعت دي واړه دِي خلاف
چه دَ ژبی لار يَوه دَ زړه ئې بله　　په چاره ئې شه ځَگر شگاف شگاف
مار په تن دَ پاسه ښه ښاېسته روغ دَئ　　ولي ننه[٤] اندرون لرَي ناصاف
مړنی په کرده ډېر وَيَل ئې لږ وِئ　　د نامردُو لَږ عمل وِئ ډېر ئې لاف
که دلې دَ خوشحال لاس په ظالم نشته
دَ قيامت په ورَځ ئې خداي مکړه معاف

---

[۱] د دې کلمی معنا حل طلبه ده.

[۲] دا کلمه هم حل طلبه ده.

[۳] څو دي نيت.

[٤] د دننه مخخف دئ په جاپې نسخو کښ دا مسرئ داسي ده: ولی تن ئې اندرون لري ناصاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ق

چه بنیاد ئې پیدا شوی په نفاق[1]   د هغه[2] نه طمع مکړه اتفاق
چه وودلې وِئ په ذات توره شړئَ   سپینول ئې وَ هر چا وَته دِئ شاق
چه په باغ کښ رنګارنګ مېوه پیدا شِي   لَون لَون ئې مزه وِي په مذاق
دَ عسل سَرَه ئې خوره خوږه به نشِي   مَرَ غونې چه ترخه دَه په میثاق[3]
دَ دانا به دَ ناپوه سَرَه څه زیست شي   کونګی[4] هیڅکله دَ باز نه وِئ مشتاق
که اخلاقِ ناصري په یاد ووایي   په اخلاق کښ به ښه نشِي بد اخلاق
دَ طاوس سَرَه که زاغ په قفس بند کړې
تر وصاله ئې خوشحال وي په فراق

خر دَ سرو زرو دَ زین نه دي لایق[5]   ښه څړَی ور لره بویه موافق
بوالهوس چه عاشقي کا عاشق ندئ   په خالي هوس ئې مه بوله عاشق
نفساني تاریکه شپه صادق هغه دئ   چه سهار غُندي سینه لَري صادق
څه په علم په تلقین سَرَه نور نَشِي   چه راغلِيَ له ازله دَي فاسق
د سینا[6] زويَ له ځایه شیخ ملا وُ   آراسته نشو په درس په خوانق
په ادب آداب به نه فائق تر چا شِي   چه له ځایه په فطرت نه وِي فائق
صالحان له ظالمانو نه پیدا شِي   له زاهدَ نه پیدا شِي غل سارق
دَ بد خوي دَ خوي علاج ملك الموت دي   نه په ډېر علاج خبر حکیم حاذق
هغه باغ هغه باغوان هغه ئې ګل دئ   چه فرهاد باندِي بلبل وُ یا وامق
زړه سوخته مینان ډېر دي په جهان کښ   څه یواځې یَو مجنون ندَئ عاشق
که کارګه غندی ئې فهم وِي خوشحاله!
هیڅ استاد به شین طوطا نکړي ناطق

ډېر دَ خیال سپاره ترې لاړل معلق[7]   سپور په شا پریښې نه دَي دې ابلق
په دا طشت کښ هَره ورځ ویني توئېږي   ښکاروَل ئې هر ماښام کاندِي شفق

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[2] د هغونه.

[3] یعني په ازلی تړوُن.

[4] یعني جغد.

[5] دا بدله هم په چاپي نسخو کښ نسته.

[6] بو علی سینا د اسلام مشهور حکیم او فیلسوف د څلورمي هجري پېړۍ.

[7] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ازل چه دا نسق دَ بېلتانه دي　　تر ابده به وران نشي دا نسق
و گداي وته به څرنگ پاتو کېږي　　د بادشاه له تنه خېژي دا يلمق[۱]
روغ به هاله دَ دردمن په حال خبر شي　　چه په زړه باندِي رسا وَخوري شلق
پيدا کېږي، فنا کېږي، نه ښکارېږي　　پدا سيند کښ جهازوُنه هم زورق
که د مرگ سبق دِي هېر دَي گورې گوره　　خپل ياران به درته ياد کاندي سبق
که هر څو په سود سودا گرم ليده شي　　تر ماښامه دَئ دَ دې بازار رونق
عاقبت به واړه سترِي شي خوشحاله
که څوک ژاړِي ناړي مرگ گڼي ناحق

دربغه سره تش کړَې دا ډک زړُونه دَ فراق[۲]　　تول کړلي په تله دَ چا زيات شوي اشتياق
مرگ به ما قبول کړ نه بېلتون له خپله ياره　　څه کړم چاره نشته حکم دا وُ په ميثاق
وېش چه په ازل وُ دَ هر چا دَ قسمتونو　　غم وُ که محنت وُ په نصيب شو دَ عشاق
څوک په عاشقي ولاړ چه څه پاتو هجران وتوت[۳]　　اوس به له ما څه غواړِي وَگړِي خوي اخلاق
هر محنت، آفت، شدت، نکبت په جهان ښه دئ　　يَو بېلتون بلا دَئ تر هر څه په اتفاق
عشق ئې دَ زلفينو لکه زهر دَ مارُونو[٤]　　ښوری په ځگر کښ د واړه لب ئې دِي ترياق
تل سبا بيگا باندي دَ آه د ناوکيو　　ووري [۵]سپين توبري څه ښادي کا اهل نفاق
تل شهد و شکري که خوشحال خوري گمان مکړه
چه بې هغو لبانُو به خوړ شِي دَ ده مذاق

که دَ سرو شونډو سَره غواړې تحقيق[٦]　　دَ يمن په ملك به نه وِي دا عقيق
خوله ئې هسته دَه که نېسته نه پوهېږم　　دا رموز دَئ و هر چا وَته دقيق
په زرگونو راته لاف کړي دَ يارئَ　　ما يَو يار بکښي وَ نه ليده صديق
په هر لور مي غورزَوِي په سر لگېږم　　زماني کړم لکه سنگ دَ منجنيق
اول غم دَ يار وَ ما وَته غليم وُ　　اوس تر دَه نه بَل څوک نلَرم شفيق
په لُمړِي قدم دي سر له تنه پرې کا　　چه قدم کښېږدې پدا خوني طريق
چه دَ عشق په بحر ډُوب دَئ حال ئې گوره　　دَ دنيا په حال خبر نه دَئ غريق
طلبکار ئې دَ وصال په لوي طلب وی　　له ازله ئې راوړَي دا توفيق
آزاده عالم بندی دَی که ئی گورې　　د زلفينو په خنځير ئې دِی عتيق

---

[۱] محشي ورته ليکي چه يو راز کالي دي.

[۲] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[۳] دا کلمه په نورو ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده مگر په يوه نسخه کښ داسی ده: چه څه پاتو وه هجران يو.

[٤] مارانو.

[۵] دَ اوسپني توبري څه ښادي....

[٦] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګڼه زيان دَ عشق يوازي دَ عاشق دَي
اميد قطع کړه خوشحاله دَ رفيق

يَو څه بحر دَي عميق — دَ سيماب غُندي حريق
په شنا ترې واته نشِي — څو چه بخت نشی رفيق
په ساحل وَلاړو څه زده — چه څه حال لَرِی غريق
حال د ما يو معما دَئ — چا مي حال نه کړ تحقيق
که هندو که مسلمان وئ — پَت پالي د خپل فريق
چه مي يار دَ طريقت وه — په کار نشو هيڅ طريق
يو له بله بهره مومي — په اخلاص او په توفيق
چه ئې زه لَرم په زړه کښ — عجب فکر دَئَ دقيق
سل بلا دَ جهان کل وَئ — جدايی نه وَئ تفريق
په نامه به شقيق[۱] نشِي — که څوک نوم کښېږدي شقيق
پدا ښهر کښ اکبر دَئ
دَ خوشحال يار شفيق

ک

چه په رُوي به ئې بخښل ښې پاک نا پاک[۲] — بل سرِی نه دَي صاحب دَي دَ لولاک
تر هلال ئې صدقه شم تر بلال (ص) — په اخلاص يَم زه دَ دُوي دَ تلي خاک
دَ بوذر (ص) او دَ سلمان (ص) ئې دروېزګر يم — تَل دَ دُوي په محبت دَئ ځما ژواک
ذوالفقار ئې اږدهار وُ دوې ئث ژبي — چه دَ دين مخالفان ئې وُ خوراک
په دا هسِي مرِنتوب ئې آفرين وُ — چه په کار ئې محمد (ص) شو فرحناک
که سپاره ئې مرَنِي دَ لښکر ډېر دئَ — لاس ځما دَ دلدل سوار دَ زين فتراک
د خيبر په کوټ ئې هسي زور ښکاره کړ — چه له وېخ ئې را و لوړل تاک[۳]
محمد (ص) دَ علم ښهر دَی ئې وَرو‌ُ
تر قنبر ئې شه خوشحاله خټک فداک

---

[۱] حضرت شقيق د بلخ يو لوي ستانه دئ.

[۲] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۳] چه له وېخ ئې راونړول پاګ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دال[۱] و د محرم دَ صفر[۲] اک[۳] دَ ړومبۍ خوري دروښيم څه يك[٤]
دَ دوهمي خور ړونبيه اتلسمه دَ دريمي خوري يا[٥] مه وکړه شك
څلورمي خوري[٦] دال چه سَره يد شِي دَ رجب دي ب[٧] ويج د شعبان دک[٨]
دَ روژې د مياشتي جك[٩] پوره حساب دئ حې[۱۰] شوال ذي القعده بط[۱۱] ذوالحجه وک[۱۲]
چه په هَرَه مياشت کښ دوې ورَځِې دِي نحسي هم دغه دَي چه حساب وشو خوبك
بيا وروستئَ چارشنبه دَ هري مياشتي
نحسه ورځ دَه، وايي ښه خوشحال خټك

که زه نه وَی تا به ځَان لَره بلل څوک په پالنگ به دي دا هسي در ختل څوک
واړه عشق دَئ چه ئې سر راته گياه کړ گڼه[۱۳] زه په ځَان مين دَ سر ښندل څوک
چه پتنگ ته روښنايي دَ څراغ ښکاره شي نور له څراغه نه ئې غواړي جار وتل څوک[١٤]
بدرگه که محبت را سَرَه نه وِي يك تنها به په خونخواري لاري تلل څوک
دَ دې[۱٥] مېُو پيالې ډېرُو دِي آخستي ولي ما غُندي به نه وئ لا يعقل څوک
دَ زنخ په څادِي بند دَ شونډُو مست وي روغ هوښيار به په کوهي کښ پرېوتل څوک
چه پخپله[۱٦] راته ووايي چه وايه گڼه زه دَ ميني راز ښکاره وَيل څوک

---

[۱] دال يعني څلورمه او (و) يعني شپږمه ورځ.

[۲] په دې بدله کښ پر زاړه نجوم مطابق د ابجد په حساب د هري مياشتي نحسي ورځې بيان سوي دي.

[۳] ا يعني لمړی او ک يعني شلمه ورځ.

[٤] ی يعنی لسمه اوک يعنی شلمه ورځ.

[٥] ی يعنی لسمه يا يعنی يولسمه ورځ.

[٦] ی يعمي لسمه او دال يعني څلورمه ورځ چه دواړه حروفونه يد کېږي.

[۷] ب يعني دوهمه او يج يعني ديرلسمه ورځ.

[۸] دال يعني څلورمه او ک يعني شلمه ورځ.

[۹] ج يعني دريمه او ک يعني شلمه ورځ.

[۱۰] ح يعني اتمه او ي يعني لسمه ورځ.

[۱۱] ب يعني دوهمه او ط يعني نهمه ورځ.

[۱۲] و يعني سپږمه او ک يعني شلمه ورځ.

[۱۳] کنه.

[۱٤] نور له څراغه د ده غواړي جار وتل څوک.

[۱٥] د ديو ميو.

[۱٦] ته پخپله راته ووايې چه وايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې وژنه دَ قصاص اندېښنه مکړه   دَ خپل خون په تور به ونسم[۱] يو بل څوک
ښه خو دا چه دَ چا نوم پکښې يادېږي   په فاني دنيا به نه وِئ ژوندي تل څوک
تا پخپله سپينه خوله و خوشحال ورکړه
گڼه دَئ دا هسي شونډي کښلول څوک

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک   دَ عالمه سَرَه خوړ په زيست و ژواک
مخ ئې مخ، قول ئې قول، عهد ئې عهد   نه دروغ، نه ئې فريب، نه تش تپاک
لَړ ويل ډېر ئې کوَل په خاموشي کښ   دَ غنچې غُندي خوله ډکه سينه چاک
چه خبره د پسی د بلندئ شي   په لوئي لکه اسمان، په پستي خاک
په تمکين کښ لکه سبر په پستي[۲] کښ   په هر لور څانگي ړنگوري لکه تاک
لکه گل شگفته روي تازه په باغ کښ   همېشه دَ ښو بلبلو پر بلغاک
چه دا هسي ښه ويل کا زه حيران يم
چه خوشحال راوړ له کومه دا ادراک

نه[۳] په خوله گولی خوړې دَ ټوپك   نه نمړئ دَ ليئمانُو دا ښانك
که دَ تن ويني يو جام وڅښې لانبې دِئ   نه اوگره دَ بخيلانُو يَو کاشك[٤]
که اوبه دئ دَ بخيل دَ منگی وڅښې   ستا دي وَخېژي دانه په چنغړک
نه دَ شوم دَ لاسه سل ببري خوړلی   نه[٥] د مرد دلاسه پاڼې دا پالك
دَ نامرد سَرَه مکې ته رسېدلي   ښه دا مرد سَرَه په ښېد ښېد يا ورک
مخ دئ سوَي دَ دوږخ په لمبو ښه دئ   نه چه سم کړې وَ ممسك وته ورسك[٦]
دَ منت سره حلوا مه خوره خوشحاله
تر حلوا نه لا بهتر دَي وچ کنډک[٧]

---

[۱] ونسيم.

[۲] په سخا کښ.

[۳] ښه.

[٤] د قاشق مفغن دئ.

[٥] ښه.

[٦] ورسك: وربوز درلودنکښی او گردنه درلونکي غر يا د کلا برج (سيند).

[۷] دلته کنډک په معني د يوه ټوک ډوډئ دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ل

اقربا راته اقرب شول — رضا من مِي په تعب شول
دواړه ترُونه مِي ناا‌هلَ — ابو جهل، بو لهب شول
زه ئې بند کړم په مغولو — په خانی[۱] او په منصب شول
رشوتونه ئې قبول کړه — په تلاښ کښ زوز و شب شول
دا لوي زویَ مي لوي مشه — دَ زرو بلا سبب شول
زه ئې هند لَره روان کړم — په نشاط او په طرب شول
خپلخانه می شوه په غُرونو — پرې کارُونه پېښ عجب شول
ناز پروره زوی مي واړه — په فریاد و په شغب شول
چه ئې نمر لیدلَي نه وُ — په ځنگلو تشنه لب شول
درست اولس قبیله واړه — گرفتار په ډېر غضب شول
په آه آه دَ فراقجنو — زړُونه وړی دَ عنب شول
خوشحال نه مونده ختکوُ
که ئې هر څو په طلب شول

بد زحمت شی په بازُونو یو یو کال — نوم ئې څه دئ پارسي سیه پیخال
طعمه اَچَوِي طلب دَ اُوبو ډېر کا — ور پیخال کاندِي دَ لویو په مثال
په نبات دَ غوا په غوړ سَرَه باز صاف کا — یا علاج د سنگتا وکړه دم در حال
دَ سنگتا و ترتیب اوبه دَ دریاب واخله — د صحرا په غوشیو تاوده سفال
پکښی اچوه چه ښې اوبه په جوش کا — بول[۲] ناس، نبات بکښي مثقال مثقال
دا سنگتا وکه دَ اوبو سَرَه باز څښینه — فائده ئې تجربه دَه دَ خوشحال
که یوه ذره لونگ هم پکښي وینه
په ښیښه کښ ئې ساته په ماه و سال

په درست جهان به نه وئ یو د ما غُندي رسوا بل[۳] — ورځم توره وکښلې چه مین واروم په تا بَل
یو تیر دي وَویشتمه چه د ما دَ درد دارُو شو — هان اي د ما طبیبه! چه ښه روغ نه یَم یَو بیا بل
که سبر که عر عر که صنوبر ستا تر قامته — څه نوري دَ باغ وني؟ چه په څېر ستا دَ بالا بل
نن ما وته چا ووې چه اشنا غواړې خپل تېغ ته — دَ خداي دَپاره کوم به له ما به وی اشنا ستا بل
ستا زلفو مي زړه یووړ سترگی ستا راته پځو دی — تاراج به دا ترکان کا نه به څېز یوسي په غلا بل
نه ننگ لَرِي نه شرم تا وې هر چه عاشقان دئ — بې ننگ دِي که بیشرمه هیڅ عاشق نشته تر ما بل

---

[۱] په خانیو په منصب شول.

[۲] یعنی د انسان بولي.

[۳] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملا ئې فتنه گر دئ ور ښئي فتنې جنگونه
تعليم ته ئې خوشحاله زر پيدا شوي يَو ملا بَل

چه په زلفو ئې پابست شول　　دَ ماهيٍ غُندي په شست شول
دَ خمار وېره ئې نشته　　چه دَ شاه دَ سترگو مست شول
چه په لام[۱] و بې ئې مينه　　دَ سرو ميو مَي پرست شول
دَ هغو ښادي به تل وِئ　　چه دَ شاه دَ غم تر دست شول
چه دَ خولې رموز ئې بيا موند　　عاشقان له نيسته هست شول
دَ خوشحال خلاصي له كومه
چه ئې تا غُندِي په كست[۲] شول

خپل پردِي چه دَ شمشېر شول　　كشتني تر شماره تېر شول
توره وَنغاړه خوشحاله　　اوس به څو وَژنې چه ډېر شول
كه صاحب[۳] و كه تُر سم وُ　　ختِك ډېر دَ دُوئ په څېر شول
هسي چارِي كا ستا زوىَ　　چه اَتش[٤] شاهي بيگ هېر شول
چه نظر وَكړم خپل ځان ته　　څو غمُونه را چاپېر شول
دا پېرى ده كه طالع دَه　　چه گيدړ وه راته شېر شول
هيڅ دم مه وهه خوشحاله!
گه نبات درته گنډهېر شول

دَ ښه يار ديدن وَئ تَل　　سَرَه ځاي چمن وَئ تَل
تر كنار او تر آغوش مِي　　هغه گلبدن وَئ تَل
لكه سيب ځما په خوله كښ　　غه[٥] شيرين ذقن وَئ تَل
رقيبان وَلاړ له ورايه　　له ما هم سخن وَئ تَل
جدايِي نه وَئ له ياره　　سَرَه ځان و تن وَئ تَل
مه مانې وَئ مه عتاب وَئ　　په رقيب شيون وَئ تَل
دَ خپل يار دَ كوځې خاوري
دَ خوشحال وطن وَئ تَل

---

[۱] لب: لب.

[۲] قست.

[۳] كه ساهب وه كه تور سم وه.

[٤] د مغولو طرفداران او د مرحوم شاعر مخالفين وه.

[٥] غه مخفف د هغه دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشَه بر چشمم نشين اې شاه خوبان چګل[1]
لمعۀ خورشيد را بر چشم باشد جاى تل

تا وَيل قند و نبات و شهد يكجا ديدۀ؟
آرى آرى آن دهان و آن لبان و آن وَيل

سر[2] دهم تا هر چه فرمائى ترا فرمان رواست
از تو حكم اى پادشاه مهو شان از ما منَل

ځار و قربان تو ګردم ګر به تيغ خود كشى
نى به تيغ ديګران خونم ترا باشد بحل[3]

نن بمن ميګفت در كوى تو ميرفتم رقيب
شوخ چشمى بر نه ميګردى ازين كوبر شړل

ځو په تن ګتم ضعيف و لاغر و خوار و نحيف
نيست اندر فرقت خوبان مرا خوب وخوړل

تا جفا و جور از حد و نهايت بيش كړ
من نياز و عجز و زارى مينمايم يَو په شل

تل سبا بېګاه آه و ناله و فرياد ماست
بر دل سختت نشد تاثير زارى و ژړل

هېچېرى مثل تو دكبرى نيايد در نظر
زين سبب خوشحال ميل دل نميدارد په بل

مخ دى لاله ګل دئ لا بهتر تر لاله ګل
سرې شونډې دِ مل دي لا بهترى دئ ترمُل

ډار كړمه لازم شم چه پرېشاني كړې خبري
مښك دئ كه عنبر دئ ستا پرېشان پرېشان كاكل

زلفي دي ښكاره كړه خجل شِى كار كښ
ځه لَره ښېوه كا لكه ستا زلفى سنبل

نه زه ملك غواړم نه مال
نه دَ دهر نور جنجال

نه په تله دَ جهان غم كړم
نه په راغله ئې خوشحال

دَ اسفل فكرُونه نه كا
په اعلى ختلَي[4] فال

په اسمان باندي ببره كړم
دَ همت په پر و بال

دَ خپل خداي منت را باندې چه ئې رانه كړ بل خيال

بخارا بخښم هغه يم
په ديدن دَ يوه خال

وَ جهان وَته ئې شا دَه
كه خوشحال مُومِي وصال

يو ځله كه ووينمه بيا وچلوى دَيار خپل
نور به تر قيامته شكر وايم دَ دادار خپل

هر چه بار ئې پرېووت په ځاي پاتو شه له ملونُو
بې وفا يارانو تېارَي وَكړ دَ بار خپل

ښه سَرِى پردَي په دلاسا په نېكي خپل كا
كومه ښاغلتيا دَه چه څوك بد كا زړَه دَ يار خپل

درد دَ زړه پنهان ساته كه وينې دِ ځګر شِي
مه وايه دښمن ته كه دئ دم خېژي اسرار خپل

زه خو اميد وار يَم ګندي وئ چه مرهم كښېږدي
پسله انتظاره په پرهار دَ اميد وار خپل

حكم حكم ستا دَئ كه آشتي كوې كه جنګ كړې
ما له لاسه واچوه اوس حكم انتظار خپل

زړه كه عافيت غواړې نظر په كښليو مكړه
هر چه كښلي ګورې نور دئ واچَوى قرار خپل

ګبر كه ترسا دَئ كه جهود كه مسلمان دَئ
دين قبله لرِى، د ما قبله دَئ مخ دَ يار خپل

---

[1] چو ګل.

[2] سرور ماهر چه.

[3] بحل عربي دئ يعني بخښلي.

[4] ئې قيل و قال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه وایه و چا ته دَ خاطر له درده دُوکه   اې ځما لېمه چه څوک به نه مومې غمخوار خپل
یَو ځله دَ زړه په غوږو فهم کړه خوشحال ته
تا وته چه عرض کا گنبُې گنبُې دَ زړه زار خپل

م

آشفته دي دَ جمال یم   همېشه دي پدا خیال یم
نورُو مینُو ته مِي شا کړه   مین ستا په زلفو خال یم
چه مِي اُوښي په گرېوان ځي   دا په تا پسې بې حال یم
ځاي مِي ته يې په خاطر کښ   ته ریحان يې زه سفال یم
نور مي هر څه فراموش دي   آرزو من دي دَ وصال یم
لا د مهر وَیَل پرېږدَه
په ښکنځلُو دي خوشحال یَم

په مردن پروا دار نه یم   په زندان پروا دار څه[1] یم
یو غصه دوهم بېلتون دَیَ   چه په اور په اوبه زه یم
اشرفخان[2] دي راته کښلي   څه خو خوښ په خط دَ ده یم
پنځه میاشتې یم په بند کښ   بابا ډېر ډاډه په زړَه یَم
زویه ما خو غم دِ تا کړ   چه ته ښه يې زه خو ښه یم
چه فلك سرَه سر باسي   په همت کښ هغه زه یم
کړه يې نه دِي بې حکمته
زه خوشحال دَ ده په کړه یَم

په زړه تر یار ځارېږم دَ پتنگ غُندې پېرې کړم   یَو راز دَي په دا کار کښ که په خوله ورته ښېرې کړم
هو باغ دَیَ دَ گلونو نُو چه وَما وَته غوړېږي   چه یار را سرَه ناست وِي ورته زه دَ ناز هېرې کړم
عاشق می باتو نشو پرېږده پڅي پردې اوسي   ښائې چه بوالهوس ته دَ عمزې توري تېرې کړم
چه ځاي مِي په گلشن وُ هغه زه وم راشه گوره   په هر چرته چه دروممم په گلخن باندي دېرې کړم
دا زړه دیَ که قسمت دَیَ که څه نور څه کوډي موړي   چه زه ئې مبتلا د ستمگري په څېرې کئم
چه ته له ما نه ولاړ شې، که بالښت که نهالی وي   په درسته شپه چه ژاړم په ژړا دواړه ترې کړم
که پایم په دنیا کښ زه خوشحال په دا زوړ والي
دَ خپلوُ دَ پردیُو به لا ځُو مینې سپرې کړم

---

[1] نه یم.

[2] د خوشحال خان د زوي نوم دئ، چه تخلص ئې "هجري" او د پښتو یو مقتدر شاعر دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دلبره که عذار يې زه وامق يم　　ستا په مينه کښ هر ګوره موافق يَم
ته که له ما نه پايې معشوقه ئې　　زه به بې له تا په څو پايم عاشق يم
ته تل خانده هوسيږه ځما زړه بې　　غم به زه کړم چه همېش دَ غم لايق يم
پتنګ خان په اور کښ وَويشت دا ئې ووې　　که مي لاف دَ ميني وَواهه صادق يم
که د غشيو باران را باندې وشي　　که به سترګي له تا واخلَم منافق يم
چه و تورو خاورُو هسي حسن ورکا　　زه حيران پاتو په صنع دَ صادق يم
د نيمګړو طبيبانو دارو اور دَئ
زه خوشحال په طلب ستَړي دَ حاذق يم

تا چه زلفي کړې خم خم　　ځکه نه وايې سم سم
تا چه سترګي کړې را پورته　　پکښې زه وينم غم غم
څو به ته لکه هوسی يې　　تل له ما ګرزې رم رم
دَ خوبیَ کار په تا دئ　　نن په دا دور تم تم
که د ډېر نه وِي په زړه کښ
خوشحال ياد لَرَه کم کم

تا خو ياری پرې کړه واړه زه در پسې دروممِ　　څو در پسې دروممِ هونبره ډېره خواری مومم
هيڅ په ما پوهېږې نوم مي څه دئ ستا په عشق کښ　　قيس دَ ليلی وُ، تا ويشتلي ليس نومم
زه څه هغه نه يم چه خوښې غواړې له ما نه　　تل د د غمونو لبالب جامونه شومم
هر چه شهسواران دي واړُو وَتبځلي [1]وراندی　　زه دَ دُوي په منډه دا يم[2] ځَم ورپسې دروممِ[3]
ځَار تر تا رسول[4]! تا مي يار ليده په سترګُو　　راشه را نيژدې شه چه دِ دواړه کَسِې چومم
يو لوري مِي نشته ميني هسِي سر هوا کړم
باد غُندِي خوشحاله په هزار طرفه دروممِ

څه عجب زيبا صورت دَئ چه زه بېبست دَ ده يم　　راشي وګوري عالمه چه پسو تر دست دَ ده يم
دواړه زلفي ئې دَ زړه په قصد سرَه شکست کړ　　زه په ځَان و زړه بندِي په هر يوه شکست دَ ده يم
زه حيران يم له دې حاله چه دا چا عالم ته ووې　　چه همه عالم خبر شو، چه زه هم نشست دَ ده يم
آوازه شوله په دهر نيك بد واړه خبر شول　　چه ځما اشنا يَو بت دئ زه هم بت پرست دَ ده يم
درسته شپه ئې په هر غولي زه وَلاړ نارې وَهمه　　چه اې خلقو عيب نشته که مستي کړم مست دَ ده يم
که دا خپل صورت دي نيست په عشق کښ نن کړې اې خوشحاله!
بيا دَ ځَان دَ هستیَ[5]لاف کړه، وايه زه هم هست دَ ده يم

---

[1] يعني تاخت ئې وکي.

[2] يعني لار او شهراه.

[3] لغومم.

[4] ځَار تر تا رسول شم.

[5] دا هسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي دِ له جوره مشوش يم   له آزاده مي حذر كوه درد كش يم
كه قوت دِ دَ هاتي په زړه مزري يې   زور قوت را باندي مه كوه آتس يم
دَ جنون بخره مي اوس نده هاله وه   چه مين په هغه يار پرېوش يم
څوك به ما غُندِي يَو هېښ په زړه ساده وي   چه وفا غواړم له كنبليو په دا اش يم
راته څه وايې، چه ته په چا مين يې   په ايمان به درته وايم پنځ[١] و شش يم
كه مريي مي زر خريد گرزي بې شماره   و خپل يار ته زر پېرو دئ دَ حبس يم
طعام خورم مزه مي نه درومي تر كومي   همېشه د شيرېنی مزه چش يم
غم د اور له تا وه زر لَري چه قلپ وي   ځما څه اندوه له اوره چه بې غش يم
د دې دور حريفان كه شوده پی دئ
زه خوشحال دَ شودو پيو په سررش[٢] يم

ځما خوب له اندېښنو نه شي بيدار شم   و عالم وته په دا تهجد گذار شم
غرُونه غرُونه گناهُونه را په ياد شِي   وَ خپل خداي وته گويا په استغفار شم
استغفار په خوله په زړه دَ شر فكرُونه   بيا له خپله استغفاره شرمسار شم
دَ دې دور دَ شيخانو حال مي وكوت   چه ساعت ور سرَه كښېنم ترې وېزار شم
ما دا هسي شيخي دوي[٣] وته بخښلې   په محشر دِ دَ رندانُو سرَه شمار شم
چه حلال كسب ئې نه وئ شكرانې خوري   خدايه بخَن په شېخي دَ شيخ مكار[٤] شم
دانا تار چه په جلي ذكر شيخان كا   كله زه په تاخت راضي په دانا تار شم
چه څرگنده سر بازي كاندِي دَ تورُو
زه خوشحال ختِك تر هسي هنر جار شم

چه دَ عشق په ملك نديم يم   دَ اندوه په ملك مقيم يم
نه بهښت وَته هوس كړم   نه په وېره دَ حجيم يم
بند دَ يار په اختيار يم   آزاده له هر نعيم يم
سينه زه لَرم روښانه   تا ته تور سيه گليم يم
هغه قول چه حما كړَي   په هغه قول مستقيم يم
خليفه[٥] اصل ځما دئ   لوي نسبت يم كه يتيم يم
كه نور اوس دَ ميني لاف كا   زه عاشق په يار قديم يم
په غه اور چه عشق ئې نوم دی   گه براهيم كله كليم يم
دَ يوه نفس دَ پاره   په اميد، وهم، په بيم يَم

---

[١] محشي ورته ليكي، چه د ابجد په حساب ٥٠، و) پنځه او شپږ راځي، چه (هو) ځني جوړېږي، يعني په هومين يم.

[٢] محشي ورته (پېروي) معني ليكلې ده، په يوه نسخه كښ (د مخ رش يم) هم راغلي دَئ.

[٣] ديو ته.

[٤] په ځنو نسخو كښ د مكار پر ځاي رحمكار راغلي دئ، په دغه مسرئ كښ د (بخن) معنی حل طلبه ده.

[٥] تلميح دي په دې آيت شريف اِنی جاعل فی الارضِ خليفه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خوشحال په خرابات[1] کښ
گرم په امانت عظیم یم

چه ستا له زیبا مخه چېري گل وته نظر کړم — پخپلُو سترگو خیر شم چه که ښځ[2] پکښې خنجر کړم
چه ستا له زیبا مخه څوک بل مخ راته وستایي — یو هسي قهر راشي چه که غوڅ ئې دغه[3] سر کړم
که هر څو دَ بهار گلُونه ښه دي په چمن کښ — یو گل به په ښایست کښ ستا له مخه برابر کړم
دا مه[4] وایه و ما ته چه ته ولي وَر په ورشوې — خپل مخ وته وواېه چه ئې ولي ور په ور کړم
خاطر مي څه خو خلاص وُ فراغت وم له غمونو — چه مخ دِ را ښکاره کړ زه دِ بیا په نارو سر کړم
که واړه خزانې دَ شاه جهان بادشاه ځما شي — همه واړه به زه په یوه خال دَ خوبا ورکړم
رشتیا خبره ښه دَه راته غوږ باسه خوشحاله
که تېر تر سر و مال شوې ځما ځانه خوله به درکړم

څه زه څه مي مجال دَئ چه به وَوایم ستا یار یم — دا هونبره عزت لږ دَئ چه گداي دِ دا دربار یم
چه ما زهد، تقوی، طاعت، بندگی لَره څوک بولي — زه کله ستا له عشقه وَ بل کار وته وزکار یم
په لویه ورځ به ستا په گریوان ښخي کړم منگلي — څه ته څه دِ وېَل دئ، ستا د خون څه پروا دار یم
په ما باندی ته تل د واړُو سترگو عزیز یې — که ستا تر فهم هر څو تر دا تورُو خاورو خوار یم
سودا دَ یار دا وصل که په سر شِي پایمال شي — دَ سر و مال به هیڅ صرفه وَ نکړم خریدار یم
چه وَمرم عزیزانُو تور کفن را لَره بویه — پدا سبب چه زه دَ تورُو سترگو سوگوار یم
هزار ځله په کال کښ یَوَه میاشت دَ گلُو وخت وي — دَ یار په صحبت زه محبوبَ تل تازه بهار یم
څه جك وهې ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې
در درومه خپل روزگار کړه زه خوشحال پخپل روزگار یم

چه نظر د په ټیک[5] د تور وربل کړم — دَ جهان بادشاه دَ ځان مخي ته بل کړم
لا د ما طالع بهتره تر هر چا دي — چه دا هسي کښلیو سترگو ته کتل کړم
دَ سرو شونډُو په شرابُو چه بېخود شم — د مستی رقیبانوُ ته ښکنځل کړم
اجابت به ئې لا کله تاثیر کاندِي — چه دعا دئ دَ وصال په سحر تل کړم
چه مي زړه ورپسې سهٔ[6] هونبره سرېږي — چه په مخ ئې پرهاررُونه په چیچل کړم
د ښه مخ مینه مي نه درومي له دله — که تَل غوږ دَ ناصحانوُ په ویل کړم
په صورت مي پرهارُونه دي خوږېږي — په وار وار دَ هر پرهار دارُو به تل کړم

---

[1] په خیر آباد کښ.

[2] سیخ.

[3] که غوڅ د هغه سر.

[4] و مه وایه.

[5] یو پسوال دئ چه ښځې ئې پر ټېکو ځروي.

[6] سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا داغُونه چه مى سږ په زړه بنځوس دئ   تر بل کال به ئې دَ عشق لا لاسه سل کړم
چا په زور را لَرَه غم نه دَئ راوړي   وَ خپل زړه ته ئې پخپله راوستل کړم
ازلي مي دَ غم بخره ده راوړې   غم که نورُو لَرَه درومي زه ئې خپل کړم
يو نېيبخت ساعت به وِي چه راته غوږ کا   چه په وَرئې په ياد فرياد ژَرَل کړم
چه لا ښهر دَ دهلی شته خوشحاله
څه فائده که وران په آه سَرَه کابل کړم

چه په خوب شم ستا له خياله سَرَه خواب کړم   چه بيدار شم دَ مخ سود دِ په آفتاب کړم
چه مي ستا دَ خولو بوي تر سپږمو تېر شو   نور به څه مينه په مښك او په گلاب کړم
بې نصيبه ليدل نه ميسر کېږي   په ليدو پسې که هر څو اضطراب کړم
ښه ليدَل ئې په مثال آب حيات دئ   دا تشنه خاطر به کله پرې سيراب کړم
په ښکنځا مي کله کله سر افراز کړه   هغه دم چه دَ سوال هيله په خواب کړم
ما ته څه وايې چه چا هسي خراب کړې   چه دَ حال پوښتنه نه کړې تا خراب کړم
ما ته مه وايه چه ولي پېچ و تاب سوې   ستا دې تورُو زلفُو هسي پېچ و تاب کړم
چه له مخه دِ پَلَو واخيست لمبه شوې
بېچاره خوشحال دِ درست سَرَه کباب کړم

څو ژوندَی ئې دَ زرق مه کوَه هيڅ غم   خپل قسمت به در رسېږي بېش و کم
قابل غم د ننگ و نام کا په دنيا کښ   نه په غم وِي دَ دينار او دَ درم
قارون لاړ تحت الثرى لَرَه لا درومي   موسى (ص) پاس په عليين کښېښ قدم
پسله مرگه ښخ دَ مرد تر قدم ښه يم   گور مي مه شه دا نامرد له گوره سَم
دَ خوشحال قدر که اوس په هيچا نشته
پسله مرگه به ئې ياد کا ډېر عالم

چه په ما باندِي مين باندِي مين يم   چه څما په غم غمجن زه ئې غمجن يم
ما وِې يَو زمان که بېل شم زه به ومرم   چه جدا پايم له ياره دروغجن يم
که دَ پېښو خاورى[١] ئې نه يم باري شکر   چه دَ گرد په دود ئې ښتي په لمن يم
په نور څه مي دَ خاطر دلاسا نشي   په جهان کښ آرزومن دَ ښه ديدن يم
خوبه راشه! ما اوده کړه چه پخشو[٢] شم   په فراق کښ په ژړا ژړا کړمن يم
که رقيب په دا خبر شي ترو به څه کا   چه له ياره سَرَه زه لاس و گردن يم
يماني چهره مي ولاړه حبشي شوه   دَ فراق په اور ئې سوَي لوغړن يم
زه دَ دوو په ځاي درې گواه لَرم په عشق کښ   رنگ مي زير، سترگي لندې، زبون په تن يم
ته محبوبه له شيرينه د دې وخت يې!
زه خوشحال دَ اوسنِي دور کوهکن يم

---

[١] خيري.

[٢] د دې کلمې معنى نسوه را ښکاره عيناً وليکه سوه، په يَوَه نسخه کښ بخشو راغلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک خو به کېده واړه به نه وه سَرَه سم[۱] ته د کښلیو سر یې، نور تر تا دِي واړه کم
یو کلي یا دوه چه ئې ستاینه کا دا ډېر دئ چون کښلي هغه دَئ، چه ئې ستايي درست عالم
وخوځه په باغ کښ رنګارنګ ګلونه ګوره ګل دئ دَ ګلابُو داَ ګلونو مقدم
څه لَرَه اې میاشتي ته خپل مخ ستاېِ و ما ته دَ یار په مخ مي نورځي ستا په مخ درومي تورتم
مخ ئی لکه اور دئ، پرې پرې دِي توري زلفي څه رنګه بازي کا په سره اور کښ تور ارق
ځوک چه ډېر ډېر ګوري یار، دَ زړه مینه لړېږي ځو ئي ډېر ډېر ګورم، پرې مین شم دم تر دم
تا وَیل خوشحاله که مي غم لرې په زړه کښ
خوښ اوسه خَوښي کړه تل تر تله ستا څه غم

چه بازیِ په جهان کړم هغه زه یم هم ئي پوسم[۲] هم ترې یوسم اړې پر نه یم
و اغیار ته لکه کاڼي موم و یار ته په سختي او په نرمي کښ هغه زه یم
و بلا ته دَ اختیار توره په لاس کښ و قضا وته تسلیم په شان دَ مړه یم
لکه بوټي دَ کیمیا په مرغزار کښ چه په حال مي خبر دار شي دَ هغه یم
تندر هم ځما له ذاته نه پیدا دئ په سپین زړه که دَ باران سپېڼي اوبه یم
په هر نام چه دِ رضا هغه مي بوله آدم زاد، فرښته، پرې، بوده، لېوه یم
دَ کونینُو ننداره دَ زړه په عین دَ وېښ والي په دود کړم تا ته اوده یم
دَ هر چا بازار ځما په سودا تود دَئ خبر دار په سود دَ بحر هم دَ غره یم
هم دَ اُوښ غُندي هلك سَرَه په لار ځم چه په بده لار مي بیایې هلته نه یم
هم مي ځیز هم مي نا ځیز کا په زمان کښ
زه خوشحال په حال خبر نه یم چه څه یم

ځو به ستا دَ دیو غمونو زغمل تل کړم دَ یارانُو کمي نشته یار به بل کړم
په قراره قراري دِ یاري پرې کړه دَ نېمګړي نیت و چا وَته ویل کړم
چه وعده دئ دَ وصال چېري خطا شِي په ژړلو خاوري ختي دَ بورجل کړم
هر طبیب لَره چه وریشم ناقص وي چه له حاله ئې خبر شم ځني تلَل کړم
نور به هسي یك تنها له خلقو اوسم دَ هر چا سَرَه چه کښېنم غم حاصل کړم
بلا پېري زړه لرم دا ئې عادت دَئ غم وَ بل لوري ته درومي زه ئې خپل کړم
چه منګي مي تشول دَ میُو زه وم اوس نور ډکي پیالې اَخلي زه کتل کړم
منکري دَ عاشقیَ سَرَه مله دَه په انکار که دروغجن یم دروغ سل کړم
خالي لاس ورځني ځم هیله مي نه وه چه ډک زړه به ئې له ډکه باغه تلَل کړم
پدا هونبره هوښیاریَ هسي هېښ یم ځوک چه زهر راته نوش کا، هم مَنَل کړم
غر ګناه راته دَ خس غُندِي ښکارېږي چه په مهر کرم رایشم بخښل کړم
هر غزل مي په بیاض باندِي وګوره
زه خوشحال ختك دَ زړه په وینُو کښل کړم

---

[۱] دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

[۲] پوسل: تربیت او روزنه او پالنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مین دی د زلفینو په سلسل یم خود پخود وَ لېونتوب وَته مائل یم
وایی ته به دَ مجنون غُندی مین وې که وَ چا رُوته می گورې ترې فاضل یم
ما به څه پوښتنې چه څه لَرَه زړه تنگ یې ستا دَ تنگی خولې په فکر کښی تنگدل یم
دَ گلونو په لیده دی مخ را یاد شي ځکه هسی په گلگشت دَ چمن تلل یم
په ځېر ځېر راته کاته کړې ځَېروې مي چه دِ زړه هسی جفا کړه اوس دی خپل یم
لکه څوک چی پخپل دین کښي مستحکم وئ هسي زه دَ یار په مینه مستقل یم
چه جدا له خپله یاره ژوندة پایم زه په دا ژوننَون له یاره تل خجل یم
دَ نفر غُندي مي عذر چاره نشته هر چه ما واَته څه وایې په منَل یم
لکه څوک چه خواږه شهد وَخوړي خوښ شي هسِي خوښ دَ شکر لبُو په ښکنځَل یم
زه[۱] خوشحال په گلرېزي کښي بهار راغي
په زیبا وَیَل هر گل ته مقابل یم

حیران یم نه پوهېږم چه زه څه یم څه به شم له کومه یم راغلي بیا به کوم لُوري ته ځَم
خبر دَ هغو تللیو بیا په بیارته چا رانه وړ له حاله له احواله ئې که هر څو څوک پوښتم
دلې چه څوک لیده شي نن[۲] ئې په پدا بانده[۳] کښ اَخر ئې له دې ځَایه وار په وار واته گینم
جهان یَو کټوري شُوه زه په مثل دَ مېږي یم حیران پکښ جار وَزم لاس وپښې پکښي وهم
په هیڅ[٤] کله زړه ښه کړي کله زړه په هیڅ بیا بد کړي په کام که په ناکام دي واړه باد د دې پیما یم
دنیا وَته چه گورم کار و بار ته دَ وگړي دَ اوړکیو تماشې دئ زه ئې هم ور سَرَه کړم
چه ته پرې مبتلا یې که دِ مال دَئ که دِ ملك دئ دا واړه بې له خوبه بې له خیاله نه وینم
چه تور وېښته دِسپین شول خوي دِ نور نشو خوشحاله
باور کړه اوس ناحق دَ سرِی نوم در باندِي ږدم

دا صفا په لارِي نه یښي قدم[٥] همیشه له دروېشي وهي دم
هغه کله شیخ، ملا، ولي، درویش دئ چه نظر په سود زیان په مدح و ذم
درویشان په تفاوت ندي راغلي خپل پرَدي په سترگوُ واړه گوري سم
دَ درویش تر زړه به نه رسي دا دواړه آئینه د سکندر که جام دَ جم
و درویش علم په درس په مکتب ندئ تل نظر لَرِي په لوح او په قلم
که څلورر دِئ که پنځه که شپږ اوه دِئ دَ درویش نشته دا هېڅ اتم انم
ما و تا وته دیوار شته غاړي غرونه په درویش تر شرقه غربه دئ یوسم

---

[۱] د خوشحال.

[۲] نن میشه په دا.

[۳] له کلي جلا یوه کوچنی بنا بانده بولي.

[٤] که زړه په هیڅ ښه کړي که نه زړه په هیڅ بد کړي.

[٥] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه په نون دئ نه په میم دَئ نه په جیم دئ[1]   کامل پاس په لام وهلَی دَئ علم

چه ذره طلب دَ نمر کاندي خوشحاله

په همت مه شه ته هم تر ذرې کم

دا نه وایم وَ چا ته، چه پارسا یم فاسق نه یم   دَ خداي منت را باندِي چه هر څه یم منافق نه یم

یا ما زده ستا په حسن، یا ځما په مینه تا زده   که هر څو کنبلي ډېر شی نور په هیچا عاشق نه یم

د مخ مثال دي بل کړ دَ پتنگ غُنډِي پرې راغلم   بیا ته به راته وایې، چه په عشق کښ صادق نه یم

که ته لکه لیلی یې ما مجنون بوله په عشق کښ   که ته لکه عذرا یې زه هم کم تر وامق نه یَم

یا مست یا لېونَی یم یا مي نه زده کار د میني   ښکاره ښکاره وَیل کړم دَ رازُنو سارق نه یم

دَ هر ښهر په کوي کښ ناقصان طبیبان ډېر دئ   که هر څو پسی گرزم زه لا پېښ په حاذق یم

څو ذکر څو مذکور کړې تل ځما دَ گمراهیَ   انصاف ښه دَي زاهده زه مخلوق یم خالق نه یم

دروغ وعده هم ښه دَه دَ سرې دَ زړه امید شي   یو تش مهر خو وَکړه که دَ ډک دِ لایق نه یم

که وایې هغه وایه چه دَ عشق دَ محبت دِئ

که نور څه راته وایې زه خوشحاله شایق نه یم

دَ خپل یار میني په زړه هسي بیمار کړم   چه په درد کښ ئې هر گوره ناقرار کړم

چه ناقص مِی دارُو کا پرې نه رغېږم   دَ حاذق طبیب طلب په کوم دیار کړم

توري سترگي، توري ورځِي، توري زلفي   دا همه توري بلا وی[2] زه ئې خوار کړم

که یَو تَش نظر دَ مهر راته وکا   دَ دنیا واړه منصب، مال به ترې جار کړم

زه خو هسي نادیده نه یم اې خلقه!   چه به بِه تر مخ گلُونه دَ بهار کړم

دَ بهار گلوُنه اور شِی زه پرې سوځم   چه بې کنبلیه مخه سیل دَ گلذار کړم

بې له ځانه په بل چا مي پېرځو نشِي   چه کاته د مهو شانُو په دیدار کړم

چه ډېر ډېر پرې کنبلي مخ ته کتَي نشم   دواړه سترگي ئې مزري دِئ ځني ډار کړم

ما خوشحال په ځان پخپله چارِي وکړې:

چه په ملك کښ یو ناترس وي زه ئې یار کړم

دَ تقوی د پارسایَی دعا تل کړم   چه د عامي اثر نکا څه ویل کړم

زړه مي خداي مین کوي په ښایسته وو   هسي نه چه زه پخپله زړه مایل کړم

چه عالم مي اړوي دَ عشق له کاره   زه اقرار ورته په خوله انکار په دل کړم

مگر زه فسق او فجور لرَه پیدا یم   چه بیا بیا ئې ماتوم که توبې سل کړم

واعظ حوري ښه کوي تر دا دلبرُو   که هوهو ورته لرَم کله منل کړم

زه پدا سبب لیمه غواړم له خدایه   چه دلبرو ته دَ سترگو غرَوَل کړم

چه دَ عشق غموُنه نور گا لرَه درومي   زه ئې مخي لرَه ورشم واړه خپل کړم

عاشقان به دَ جهان په ما پېغور کا   زه که اوس په عاشقَی کښ خوي بل کړم

---

[1] په دې بیت کښ نون اشاره ده ناسوت ته او میم ملکوت او جیم جبروت، وا لام عالم لاهوت ته، چه دا د تصوف په اصطلاح خاص عالمونه دئ.

[2] بلا دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و هر چا وته ئې راز وايم دَ ميني
د هر چا سَرَه چه يار شم يار خجل کړم

زه لمړی په آشنايَی بازېدلم — واړه غم وُ چه پرې ښه وَ پوهېدلم
د زړه زور دَ صورت توان را څخه لاړ شه — چه درانه دَ بېلتانه پېټی آخلم
آشنايي ياري په مهر په رضا شِي — پدا کار کښ په چا نشي زور و ظلم
سر اول دَ يار دَ ياد په بالين کښېږدم — له غه پسه په پالنگ باندی څملم
چه دَ سر په ځاي سينه راته بده[1] کا — هم هغه به دَ ښو په غشيو ولم
ښايسته لکه گلوُنه زه طوطی يم — چه و هر لوري ته ځم په گلو ملم
که سيالي له مَړَه[2] شِي نه ئې له بخته — شاه پخپله بې ريباره و بللم
هوسی چا په دَو نيولِي دِئ خوشحاله
بيهوده په غزاله وُو پسې زغلم

زه چه هسي په تعجيل او په شتاب ځم — خرابات لَرَه په هيله دَ شراب ځم
د ساقي له لاسه مي چه تناول کړم — بيا په بيارته به بيخود دَ مست خراب ځم
دَ ساقي دَ مخ جذبه مي مخ ته بولي — چه دا هسي ميکدې ته په ترتاب[3] ځم
درد د درد مي ئې له خمه دئ نوشلي — اوس په هيله په اميد دَ مي ناب ځم
چه مي نشِي بله يو سر بل سر سترگي — له جهانه مخ پوښلَي په نقاب ځم
له دوو سترگو مي روان دَ اوښيو سيند شو — د دې سيند دَ پاسه زه لکه حباب ځم
خوب و خور مي له خاطره فراموش دي — دَ جمال په خيال ئې سرسته شپه په خواب ځم
دَ محبوبي دَ جمال شغلې آتش دئ
زه خوشحال ئې له لېدَلُو زړه کباب ځم

زه چه تل هونبره ناسازي دَ عالم وړم — دَ خپل يار دَپاره دا جور و ستم وړم
دَ لاله غُندِي داغدار په جهان راغلم — هم دا داغ به له جهانه د صنم وړم
په وصال ئې دَ جهان خوښی راشي — چه له کښليو جدا کېږم ځني غم وړم
په عالم دَ مجنون ږغ دَئ مرد مي بوله — په محشر که ځني وراندي خپل علم وړم
هر قدم په ځگر خون ږدم توئي مشه — دَ شرابُو پيالې ډکي په تور تم وړم
چه نرگس ته نظر نکاندي له کبره — و هغو ته څه گلوُنه دَ شرشم وړم
کار کنان دا کار فرماي په حکم کار کا — زړه چه حکم فرمايي هوري قلم وړم
هونبره ډېري خرخښې فتنې جنگونه — بيا به وايې چه زه ستا غنجونه کم وړم
په هر دم دا هغه يار منت را باندي — چه ئې هسي ډير خيالُونه په هر دم وړم
مخ به چېری راته سم کړي په يارئَ — که دا خوي به همېشه له عمره سم وړم

---

[1] محشي نښانه ورته کښلې ده.

[2] له نره شي.

[3] يعني غم، افسوس، ساندي، نارې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په کوي کښ دِ مقيم شم دروغجن يم   که به نوم په ژبه چېرِي د ارم وړم
راته وايې نن زړه څه رنګ وړې له ما نه
که دِ خوږين کړ هم ئې خوښ خوشحال خرم وړم

زه چه خپل قدم دَ عشق په خوني راه ږدم   هر زمان له تنه سر لکه ګياه[1] ږدم
دَ جمال خوبي دي زياته تر آفتاب ده   دَ نظر دَپاره نوم دربانديِ ماه ږدم
درسته شپه چه ستا له غمه سره تاو شم   هر سحر په افلاکوُنو باندي آه ږدم
که ته تيغ دَ جفا وَکاږې و ما ته   ستا وَ تيغ وَته به سر لکه ګياه ږدم
که مي چېرِي لاس و واک در وَرَسېږي   په سپين مخ به دي دَ غاښ نخښي سياه ږدم
بېچاره خوشحال چه ستا دَ ور ګداي شو
ځکه زه وربانديِ نوم دَ بادشاه ږدم

ښه به هغه وخت وي چه به يار لَرَه ور دروممم   وايم چه زه باغ و بهار لَرَه ور درومم
زلفي ئې ښکاره کړې مښک غنبر ئې په ما توي کړه   اوس به له دې پسه څه عطار لَرَه ور درومم
خداي په کور کښ راکړه، هغه توری سترګی تُرکه   اوس به ئې په مرسته څه فرخار لَرَه ور درومم
زار دَ خوږوُ زړوُنو، خوښ خرم زړونه آزار کا   غم اندوه مي دا دئ چه خپل زار لَرَه ور درومم
هر چرته چه خار وِي، هغه ځاي مومي ګلوُنه   ځکه پدا هيله هر هر خار لَرَه ور درومم
کوم سحر ئې وکړ په ما خوار باندی حيران يمه   مرګ و ته مي ناست هغه خونخوار لَرَه ور درومم
هم ئې په ما وکړل څو څو رنګه ستموُنه   بيا له ناځارِیَ ستمګار لَرَه ور درومم
يار مي په ښايست کښ لکه ګل دَ نو بهار دئ   سود ئې دَ جمال کړم چه ګلزار لَرَه ور درومم
ښه خواږه ياران چه ما خوشحال ليدل په سترګوُ
اوس ئې په ژړا ژړا مزار لَرَه ور دورمم

که مين زه په ګلزار يمه په ځاي يم   که دَ مخ ئې په ننداريمه په ځاي يم
چه جدا ورځنی پاتو يم عالمه!   په ژړا که په چيغار يمه په ځاي يم
يار مى ولاړ شو پدا لار ورپسې درومم   که ډېر سترِی پدا لار يمه په ځاي يم
بې له عشقه بله چار نشته بهتره   که دايم دَ عشق په چار يمه په ځاي يم
په جنت کښ هم دَ حوروُ صفت کېږي   که طالب دَ ښه نګار يمه په ځاي يم
له خوږوُ شونډو وې سرې شکري اوري   که طوطي دَ شکر بار يمه په ځاي يم
زه خوشحال په لېونتوب کښ خوشحالي کړم
لېوني دَ پري وار يمه په ځاي يم

که مي هر څو ته بادشاه يې زه ګدا يم   مخ له ما نه مه جار باسه مبتلا يم
زه چه ستا له غلامیَ داغ لَرَمه   هيڅوک ځان سرَه سَم نه کړم بادشاه يم
دَ خاطر ور مي ترَلي دَئ په غنو[2]   له عالمه سرَه ناست په فکر ستا يم

---

[1] لکه کلاه.

[2] د اغزونو ونو ښاخونه، چه کروُنکي ئې پر کښت د ساتني د پاره را کرزوي، يا ئې د باغ په ورکښ د ترلو دپاره ږدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دی څوک په درد دردمن دی زه دردمن یم | که دئ څوک د تلي خاوري زه خاکپا یم
کله ستا دَ راز خبري په کاغذ کښم | کله ستا له مخه حال قلم ته وایم
دَ ښه مخ دَ عاشقانوُ دي شمار نشته | ولي زه په همه وارُو کښ یکتا یم
خادمانُو له شمارې مي محروم مکړه | که دَ نورُو انعامونو دي تر شا یم
که په ما مهر کرم کوې ته ښایي | که پما جور و ستم کوې سزا یم
تا خوشحال وته ویل چه څه پکار یې
که په کار که نا په گار یم خو هم ستا یم

که همېش دَ ملامت کاڼي په سر خورم | غم مي نشته چه په تور ئې دَ دلبر خورم
که دَ سپیوُ دَ کَودِي اوُبه ئې مومم | زه به وایم چه په تن آَب کوثر خورم
لکه باد په نرگس ولگي تازه شِي | دَ رقیب څپېړه هسي په بصر خورم
زه به لا ورته تلوار کړم لکه تَږي | که تل ستا له لاسه توره یا خنجر خورم
چه په ښاخ ئې ډَول ډَول مېوې زانگي | لا به کله دَ وصال دَ وني بر خوعم
تا ویل خوشحاله چپ شه خوله مي واخله
زه طوطي یم چیغار وکړم بیا شکر خورم

که گناه نه کړَي آدم | ترو په چا به شو کرم
سکه کرم لَره بایده دئ | چه پیدا شوَي نور عالم
په یَوَه توبه گناه ځَي | دَ سړي له عمره سم
گرد غبار چه په گل پرېوزي | شست و شو ئې کا شبنم
دَ مؤمن گناه په غاړه | دَ شیطان وِئ بېش و کم
شاهزاده چه بدي وکا | دَ ندیم سر شي قلم
دَ ده بد په نور وېشل شي | یار تر یاره ندي گرم
په لا تقنطوا خوشحاله
تل خوشحال اوسه خرم

گرم خو نه یم که ارمان کوم لا ژاړم[1] | دَ باغ گل مي غوړېده زه ځَني لاړم
بل بادشاه نشته اورنگ مي عدل نکا | که سبا بېگا ئې تل په دربار ناړم
دَ طلب غړي مِي لاندِي شول تر غرونُو | هغه بېل یاران په کومو غړیو غواړم
دَ هواد یاران مي هر زمان یادېږی | چه ئې مخ په خوب کښ ووینم وَویاړم
چه قاصد دَ یار دَ خولې کتابت راوړي | څو ئې لوند په اُوښیو نکړم نه ئې نغاړم
زه خوشحال پخپل قسمت پوري حیران یم
چه په چرته گرزېدم، په چرته ولاړم

گرم خو نه یم که له درد سَرَه ښورم | نور به ډکي پیالې اخلِي زه به گورم
لاله زار به شگفته په هغه ملک شي | چه باران دَ دوارُو سترگوُ باندي وورم

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي زړه له ما نه وَژغوره که ښه کړې　　کشکي ستا له لاسه خلاص شي زه ئې ژغورم
ځان به درکړم، مچه راکړه ښه سودا ده　　که ئې ته په بهار پېرې زه ئې پلورم
په دا راز به هر بې نياز کله خبرېږي
چه خوشحال راته دعا کا زه ئې زورم

که غمونه د دې خپل خاطر کباب کښېنم[۱]　　بويه دا چه دفتر وُ نه يا کتاب کښېنم
په بيان په قصيده به تمام نَشِي　　که نا سازي دا سپهرو دا شهاب کښېنم
دَ فراق غمونه لور په لور انبار دئ　　په کاغذ باندِي دَ کوم يوه حساب کښېنم
په ډېر غم کښ هيڅ خبر نه يم له حاله　　چه زه دا ويَل په وينبه که په خواب کښېنم
که جفا دَ زمانې وه که دَ خلق　　زه به دا واړه په حکم دَ وهاب کښېنم
په فلك باندِي دَ هيچا حکم نشته　　چه ئې ظلم، ستمونه، انقلاب کښېنم
دَ اَګرې په کوټ کښ بند شاه جهان دئ　　دَ دارا به هغه کوم فاني جناب کښېنم
نه به زړه ځما سړېږي نه به لاس کړم　　ورځ و شپه که سلامونه په احباب کښېنم
خراب شوي دَ فلك له لاسه ډېر دئ　　اوس به حال دَ هغه کوم يَوَه خراب کښېنم
که دَ خوږ خاطر له حاله چا ته کښل کړم　　يا آهونه يا ژړا يا به عذاب کښېنم
يَو مکتوب دَ خپل اشنا را لَرَه راغي　　اوښي بغرګي تويَوَم چه ئې ځواب کښېنم
حاسدان مي په حساب لکه ګِلاب دئ　　حيف ندي چه به جور دَ کِلاب کښېنم
ما خوشحال په خوب دا حال نه وُ ليدلَی
چه به دا دَ غم بيتونه په پنجاب کښېنم

له هنره چه څوک وو وايي لَرَم　　چه مي بخت نه کا ياري څه وَوايم
په جهان کښ دَ وفا هنر کيميا دئ　　زه ئې څه لَرَه له چا هيله کوَم
دَ وفا مېوه دَ هر چا په باغ نشته[۲]　　بېهوده ئې هَرَه وَنه لَټَوم
غه باران چه په درياب باندي ورېږي　　په باران به ئې زه څه حسابوم
نا داني مِي غلبه په هوښيارِي شوه　　مرغلَرئ په درياب کښ تويَوَم
له قسمته به نه لږ نه به څه زيات شي　　غه روزي چه ځما نده نه ئې خورم
چه ځما له رزقه زيات ځما څخه وئ　　امانت غُندِي ئې بل لَرَه ساتم
کوم مکان دَ زمانې له مکره خلاص دئ　　چه هغه لوري ته تېښت ورځني کړم
که په تېښتي خلاصېدي[۳] ځني به خلاص شوم　　دَ قضا له لاسه کُوم لوري ته ځم
زمانه مي دَ فتنو په کاڼيو ولي　　زه ابله دَ ښيښې سپر په مخ کښېږدم[٤]
چه په راغله ئې ښادی را سرَه نه وه　　په هجران به ئې څه زړه[٥] زهيرَوم

---

[۱] دا بدله په چاني نسخه کښ نسته.

[۲] د وفا مېوه د دهر ه باغ نشته.

[۳] خلاصي وئ.

[٤] په مخ کښ ږدم يا په مخ کښ ورم.

[٥] زړه څه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ویَل چه صبر نښښه دَ بري دَئَ
زه خوشحال په صبر ځکه زړه تړَم

لا به کله خپل مقام وَ دلبر ورکړم[1]   چه ګټَلَي مال همه ورته وَلورَ کړم
یو ویَې دَ دلاسا راته پرې نږدي   ځان که هر څو خپل مین ته مرور کړم
هیڅا نه وکړه ځما دَ زړه ساتنه   هر سرَی مې زړه دردمن کا چه زړه ورکړم
په درست کلي کښ یَو هسې دلبر نشته   چه خپل زړه دَ ده په وصل بهره ورکړم
خبر دار به شي عالم ځما له درده   که دَ آه په اور دړوزي پښښور کړم
ستا دَ خولې خبري نوري دَ زړه نوري
زه خوشحال خټك پوهیږم پرې باور کړم

ما شراب خوړلي نه په حد واهه شم   که ئې وَخورم خبر نه یم چه به څه شم
په هر لوري چه نظر کومَ اغیار دئ   دَ زړه حال وَ چا ته وَوَیلي نه شم
زمانې را باندې وکړې هسې چاري   لکه دُر دَ خر مهر و سرَه پېیه شم
دَ اورنګ بادشاه په دور عدل نشته   تر طناب لاندي په ښهر کښ لوټه شم
که دَ رنځ دارُو مي کړې طبیبه وخت دَئَ   هاله ستا دارُو وَ مشه چه په تله شم
خپل خوني و چا ته څه ښیم په ګوته   چه دَ چا دَلاسه مرمه خود لیده شم
درسته شپه لکه اَغزي په زړه څرخېږي   دَ فراق غموُنه، څنګه اوده شم
هیڅ په سترګو لیده نشي یو قصاب دئ   نه ئې لاس نه ئې چاړه په زړه ورژه شم
لکه وُ په هغه شان په وفا ټینګ دَئَ   چه تر یار ئې خجل نکړم ځار تر زړه شم
په دا لوڅو پوڅو نه رسم تر یاره   دَ سیمایا علم مي نشته چه مرغه شم
خلق تشي تسلې کا زه له ځلي   دَ هلك غُندې َ هر سرَی په خوله شم
اللهداد چه بند په بند ګوتي په تار ړدي   دَ خوږ زړه دمه مي شي څه خو تابه شم
نه شیخان نه طبیبان نه ساحران شته   چه له دې رنځُه دَ چا په سبب ښه شم
زه خوشحال له نورُو څه لَره فریاد کړم
په زړه زړه واړه پخپل غشي ویشته شم

ما بې دوده توسني کړه منځېدلمَ[2]   عاقبت ئې په کمند وَ څکېږلَم[3]
وړاندی وروُستو ئې را واچَول بندونه   په آخور ئې کیزه کړَي وَ تړَلم
هغه ډیچي[4] هغه ترنډي[5] له ما ولاړې   چه به خوشي په جلګو کښ ګرزېدلم

---

[1] دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

[2] منځېدل: پورته پورته عمودي غورځېدل.

[3] یعني پېچل او بندول.

[4] یعني نه رام والي او نه اېل والي.

[5] دا کلمه له ترهند څخه جوړه سوې ده یعني تونده والي، د آس هغه هال چه توربېږي چه په فارسی ئې رم بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رياضت ئې دَ مولا[1] را باندِي کښېښ
رنګ په رنګ ئې په حلب وَپوهَولم
چه مي لاس دا چا تر شا نه وُ راغلي
اوس پخپله شا پخپله زين اَخلم
دَ سورلی هنر ئې وښايه و ما ته
په تېمار او په راتب ئې وَ ساتلم
ورځ و شپه مِی دَ تپاک خبر اَخلي
که خوراک خورم که وَلاړ وم که ځملم
هم ئې نوم دَ ډېري ميني په ما کښېښ
هم ئې زه پخبله ژبه وَستايلم
بيهوده زغاسته واړه له ما لاړه
چه په هر لوري ئې حکم هورې زغلم
چه په ما به ئې نظر په حقارت کړ
هغو واړُه په هنر کښ وَپسندلم
اوس مي قدر يو په سله يَو په زر دي
چه اول په څو درمه پېريدلم
اوس په هر توکي خوشحال خورسند خرم يم
پخپل قدر په قيمت وَ پوهېدلم

مست يم مَی پرست يم رندي کړمه کړمه کړم
واوره محتسبه باده خورمه خورمه خورم
نور شراب مي واړه نور عالم وَته بخښلي
لام و بې مِي مَي دئ پسې مرمه مرمه مرم
موږ به ځَني نشم زه دَ ميو مستسقي يَم
تل که هسِي ډکي پيالې څښمه څښمه څښم
لار دَ محبت دَه تل به روغ سلامت نه وم
زه چه په دا هسي لاري تلَمه تلَمه تلَم
څه وائې وَ ما ته حال دئ څه وُ په هجران کښ
نور خبردار نه يَم په زړه سومه سومه سوم
خلق راته وايی رنګ دِ بيا زير شو عاشق شوې
هيڅ منکري نکړم خلقه شومه شومه شوم
دود دَ عاشق دا دَئ چه په عشق کښ ملامت وړی
ځکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وړم

نور به مخ په آئينه برابر نه کړم
نه به دواړه سترګي توري په رانجَه کړم
نه به سپين لاسُونه سره کړم په نکريځيوُ
نه به نور په ږمنځي ساز دَ سرو پښته کړم
نه به ماتی ماتی څونی په مخ پرېږدم
نه به لاندِی باندی لب په پانُو سره کړم
چه دَ مينی يار می نشته چه ئې ګوري
دَ صورت سينګار وَ کوُم يَوه ته وه کړم
درست صورت مي سرې لمبې شي شنې ډېوزی
چه دَ خپل مين دَ ميني راز تر زړه کړم
که ژوندُون تر هر چه خوږ دَي په جهان کښ
اوس بې ياره په ما تريخ شو زه ئې څه کړم
هغه يار چه چرته دَي خوشحال دِ اوسي
دَی دِ خپله خوشحالي کا غم به زه کړم

هغه دم چه دَ ساقي پياله نوش کړم
په مستی ئې دواړه کونه فراموش کړم
په معنی کښ هم شراب يَم هم ساقي يم
طالبان دَ ميو شته چه ئې مدهوش کړم
ناصحان راته دَ عقل دفتر لولي
خداي به نکا چه ئې زه په وِيَل ګوش کړم
دَ زاهد په صومعه کښ مي زړه تنګ شو
له دې پسته به خدمت د ميفروش کړم
زه بلبله خوش نوا د دې چمن يَم
په موسم دَ ګلو څرنګه خاموش کړم
چه په زړه ئې اثر نه کېږي خوشحاله
څه فايده که تل په ور ورته خروش کړم

---

[1] د سورلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هله مخ راته ښکاره کړه دیوانه شوم
په همه واړه عالم کښ افسانه شوم
لا مي ستا دَ مخ څراغ لېدلَی نه وُ
زه زړه سوَی لا هاله پرې پروانه شوم
اشنایي دي له ښادئ نه وه غم وه
چه دا هسي له ښادئ بیګانه شوم
ستا دَ زلفو دام مي ولیده په لاري
له مسجده نه مقیم په بتخانه شوم
ستا دَ زلفو دَ زنځیر هوس مي وکړ
نه چه زه له بې عقلی دیوانه شوم
اَغرین[۱] دي د ښو نه وُ بلا وُ
چه په ځان وزړه ئې هسي نښانه شوم
زه چه تل دَ لېونیوُ په شماره وم
بیا له کومه په ساعت کښ فرزانه شوم
زه خوشحال هم بې نظیر یم په عالم کښ
چه مین په بې نظیري جانانه شوم

یَوَه نخښبه درته وایَم دَ بې شرم
په وعده په قول نه وي نرم ګرم
خدایه ما دَ هغو مل مکره په لاري
چه ئې نه وي په یارئِ کښ آزرم
دَ ناکس یاری په مثل دَ اُورو ده
چه دَ باد په مخ کښ درومي ترم ترم
یوه بده زمانه شوه درېغه درېغه
په هر چا چه دَ یارئِ باور ورم
که هندو که مسلمان د پَت په کار کښ
چه مي ولیدَل دَ هیچا نشته برم
څوک چه نرم ویل کا عمل ئې ګوره
تګان هم په خوله ویل کا نرم نرم
دَ هغو وَ مخ ته مه ګوره خوشحاله
چه ئې سخت په بې شرمي کښ دَ مخ چرم

ن

په کاته شم وَ عالم وَته حیران
چه دا نس دَپاره څه کا دا سګان
هَسي چارِي ئې پیدا شِي له وجوده
چه په فکر ذکر نه وِي دا شیطان
تل قرآن دَ وړاندي ږسی قرآن لولِي
ولي هیڅ عمل ئې نه وِي په قرآن
په کوم لوري پسې ځم چرته ئې غواړم
دَ کیمیا غُندِي نایاب شول دانایان
ښه سړی لعل و یاقوت دَی مونده نشیي
لکه نور کانِي لږ ندِي ناکسان
که په نور خلقو کښ ښه سړی موندل شي
ولي ښه سړی به لَږ وِي افغانان
له هر څو ورته دا پند خبري وایې
دَ پلار پند ئې هم ښه نه لکِي په ځان
هره چار دَ پښتانه تر مغل ښه ده
اتفاق ور څخه نشته ډېر ارمان
دَ بهلول[۲] او د شیر شاه[۳] خبري اورم
چه په هند کښ پښتانه وه بادشاهان

---

[۱] دې کلمې ته په یوه قلمي نسخه کښ محشي "غشي" معني لیکلې ده، په دوو قلمی نسخو کښ اَغزین راغلي دي، منسوب وَ اَغزي ته یعني خار دار.

[۲] سلطان بهلول په هندوستان کښ د لودیانو کورنی مشهور باچا دي وروسته تر څلوېښت کاله پاچهی په (۸۹٤ هـ\۱٤۸۸ع) کښ وفات شوی دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپېر اوه پېړی ئې هسې بادشاهي وه   چه په دُوي پوري درست خلق وه حیران
یا هغه پښتانه نور وه دا څه نور شول   یا دَ خداي دَي اوس دا هسې شان فرمان
که توفیق دَ اتفاق پښتانه مومي
زوړ خوشحال به دو باره شِي پدا ځوان

په تېرو تورُو، ور درومي یکرنکان   په لمبوٗ[۱] باندِی ځان ولي پتنکان
دَ کنجکو قدر یَو، د دُرو بل دي   ننګيالو سَرَه څه ژوي بی ننګان[۲]
ارتګي دَ زړه دلیل دَ جنتي دَه   دَ دوږخ دَ اور لایق دِي دلتنګان
دَ بادشاه په سلطنت پوري خندا کا   په سپېرو ایرو لَړلي ملنګان
نور ماهي ئې تار په تار درومي له مخي   ماتوي لویي ببږیِ نهنګان
دَ هاتي دَ پاسه سپور ورته پیکه وي   چه دَ میو پیالې اخلِي سرهنګان
څه دَ ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پرهارژلي پلنګان

بېهوده په ځان غره دَي دا انسان   په ساړه په غارمه چینګه خوله حیران
لېونی ملال دلګیر دَ خوب په وړل کښ   نه دَ لوږِي نه دَ تندِي لَرِي توان
په یوَه ذره خبره خوار خسته شي   په یَوه ذره سر خوړِي شِي په ځان
پدا هسی رنګ څو کبر څو لوئي کا   چه نظر ئې له خودیَ وِي په اسمان
واړه عمر تېروي پدا غفلت کښ   تر هغه پوري چه ومري پدا شان
په ژوندُون چه دَ خپل ځان فکرونه نکا   پسله مرګه به هغه کا ډېر ارمان
زاهدان شیخان وَ هر لوري ته ډېر دِي
دَ خوشحال ختِك پکار دِي عارفان

پنډ بد روز بکر حیران بهاردر خان   هدایت ترین سوخته وُ تر دا میان
شېخ ستار ماشه ټوپك عبدالرحیم وُ   دَ ټوپك کُنده خداي یار جامکی کامران
دَ ټوپك کُنده هر ګز نه وي بې سیخه[۳]   حق ناحق ئې پکښي جوړ کړ جهانخان
دَ تسمو په ځای ګویا دا نور عالم وه   اسفند یار غَندی یو څو ګېډِی پاجیان
مردکی دارو همه خواجه صادق وه   بند و قچی صاحب صوبه وُ پخپل ځان
پدا هسي غرڅه روخ دَ ګذارنه وُ   په آزار به ئې ګړ وړ کا خداي جهان
په مثال خواجه خضري غرڅه خوشحال وُ
چه ګزار وربانِدي وشو ناګهان

---

[۳] شیر شاه د پښتنو د سوری کورنی مشهور د هندوستان پاچا وُ، چه په (٩٥٢هـ\١٥٤٥ع) کښ وفات سوی دی، په عدل او انصاف مشهور دي.

[۱] په سوځونکو لمبو سوځی پتنګان.

[۲] ننګیالی سره زر کنجکی بې ننګان.

[۳] بې سیخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ګلرنګی چهرې راغلې په جهان
بیا فنا شوې لکه ګل دَ ګلستان
یو رمق دَی راته پاتو په فراق کښ
چه په مرګ له ما جدا شول ښه یاران
که دَ زړه سترګي دِ شته ننداره وکړه
په وصال کښ مهیا ګڼه هجران
دَ هغه بقا فنا ده، بقا نده
چه تبدیل ئې په دنیا شِی هر زمان
دا څه توري خاوري ندِي چه پرې درومې
خاوري شوی کښلي جونه دي ځوانان
چه را یاد شي ښه یاران و ګور ته تللِي
تل په ما وي دا غمونُو ګڼ باران
همګي تر مځکي لاندِي شول خوشحاله
اوس دَ مځکي پر مخ نشته راز داران

څو خبر په قباحت نشي انسان
نېك و بد هوښیار نادان کڼي یکسان
که یو کس په زر کس بیا مومې هم ډېر دي
په هر لوري صد هزار دِي ناکسان
هونبره ترس ځما له ډېره خو که نشي
څو په زړه یم له جاهله هراسان
داناپان په ناکامي کښ خوار حیران دي
کامراني دَ جهان څوک کاندي؟ خسان
پخپل ښکار باندي غوټې وهي بازونه
په مرداري باندي ګرزي کرګسان
تفاوت ئې په کرده په فعل ګوره
مچ، مچی دِي سَرَه واړه مګسان
چه په درست عمر کښ یو ځله تېره شي
نور اصیله توره نه غواړي متان
چه هر ږوږ ئې وار ووته هوس کاندي
دَ زربفتو هنر چېرِي دَي آسان
که دِ زړه دَي چه لذیذ شعر ووایم
د خوشحال غُندي پیدا کړه خپل لسان

خوږ ژوندُون په سرِي تریخ کاندي ښلتون
په سوزانو لمبو پاس کښېږدي لرمون
چه څه زور قوت دَ زړه وِي په کوګل کښ
وار په وار ئې له دوو سترګو کا بیرون
تر دا هسِي عمر، نه عمر بهتر دَي
چه تېرېږي ورځ و شپه په ځګرخون
په ځګر ځګر مي ولي صرفه نکا
دَ غم لیندېو راته وواهه زنګون
ځما زړه طومار دَ مهر دَ وفا دَي
څیراوه شِي چا ئې زده نکړ مضمون
که کتان چه مهتاب څیري کا ګانډه شه
سکه ځما دَ زړه دَ یار له لوریه کا څوک ستون
په هجران کښ که امید دَ وصال نه وي
زه همېش په هغه هسِي لار کړم یُون
یَو دَ بل په ځاي کښښِي دَ دنیا دود دَي
زه خوشحال قائم مقام یم دَ مجنون

دَ زیبا جمال ئې ډېر دَی زیب و زین
ولي زړونه دَ عالم وړي په عینین
یَوَه سترګه ئې رحمان بله رحیم شوه
چه همه مراد پکښې دي د کونین
چه دَ ښهر زاهدان شیخان پیران دي
زړه دَ هر یوه کښان وړي په زلفین
لکه عین دِ خپل پلار خوني وژلي
پسو سرې سترګي راځې په شین شین
واړه لواړ سرونه نغري دَ دردمنو
دَ مزري تر خولې بتر دي د عشق عین
پخپل یار مي باور شته چه بل به نشي
غمازان که غمازي کا تر دا بین

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رضا ئې خپل خاطر ورکړ خپل یار ته
په خوشحال محصل نه وُ دَ چا تین

دواړه شملې پرېږدي برېښوي ورته خپل ځان — ګوره هغه تُرکه به نظر کا په کوم ځوان
څو ګلرنګ مخونه پدا خاورُو کښې بدرنګ شول — څو دَ خیال کړې بګړې یاد لَري جهان
دور دَ دلبرو دَ ښایست دَي یو څو ورځې — ژر له برمه پرېوزي لکه ګل دَ ګلستان
سرې سترګي اَوښتې لکه ډېر خونُونه کړي — خدایه خیریت کړې چه را درومي پدا شان
زړه مي لکه ګوي دَي دَ مستۍ په میدان کښ — تل ئې هغه ترک وهي دا زلفو په چوګان
تل دَ تن هډونه را وګاږم په نوکونو — غم ئې دَ ناوک خورم چېري مات نشِي پیکان
پټه په نقاب وَه دَ هر چا ورته نظر وُ — مخ ئې را ښکاره کړ، ورته خلق شه حیران
مخ په وړاندي درومي پټ په څنګ ورته نظر کا
خوښ اوسه خوشحاله ښا ښه پېر وکړ اسمان

را ښکاره شوې کج فهمی د جهان — دَ جهان دَ کج فهمیو الامان!
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې — په بازونو چه غوټې وهِي کارګان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې — چه مغل کاندِي بازی په افغان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې — چه ګیدړ په وازدو[1] ډک وَړی زمریان
دا هم ځاي دَ تعجب دَ حیرانی دَئ
چه لښکري په خوشحال کا بهرام خان

عارف سړی هغه دَئ چه ئې شناخت وشو دَ ځان — دَ ځان په معرفت کښ معرفت دَئ دَ سجان
چه وېرې دَ زړه نه وِئ نه عمل لَري دَ نېکوو — په دا ئې نظر مکړه چه په یاد لولي قرآن
په کور کښ دِ بلا دی دا دَ نفس غلطي چاري — که ته په ځان شیطان نشې بل هېڅ نشته شیطان
حرص مکړه هوا پرېږده له هر چا نه پرېکړه طمعه — بل نوم به پتا نږدم په ځان نوم کښېږده سلطان
چه خداي ئې په لار نکا په وَیل نه په لار نشِي — که پاڅوې له کوره وَ هغه وَته لقمان
عیسی په معجزه سَرَه ړانده سړی بینا کړه — دانا ئې په دعا نشو په عمر یَو نادان
که هیڅ ور څخه نه وِی غم دئ نکا که دانا وِئ
خوشحال ختِك ګواهي لِي دَ دانا نشته ارمان

ګوره راته څه وایِي دا ستا دواړه چشمان — نور عالم نور ښکار کا، موږ دَ دین او دَ ایمان
مرِي چه لینده ویني کارګه ستا داخال دَ ورځېو — ناست دَئ تورکارګه په څو په موتې د کمان
راغله په خندا خندا وړه وړه پوښتنه — چا ورته وَیَل دا په رقیب نکړم ګمان
ورتې ورتې اُوښې تل ساړه ساړه آهونه — ستا په درد و غم کښ زه هم دا لرم سامان
نوره پیښکښی را څخه نشته په فراق کښ — یار لَرَه به وړمه دُر دَ سترګو په دامان
یَو زمان مي نه ځَي هغه یار دَ زړه له سره — څه شي که ئې زه په زړه یاد نه یم یَو زمان
پاتو یم له خپله یاره لیري لا ژوندَي یم — خداړو په دا خپل ژوندون هر ګوره یم پښېمان

---

[1] وازګو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیا به ئې لا کله د بهار په سپوږمی دربغه   ونیسم په لاس کښ توري زلفي ډېر ارمان
خوښ اوسه خوشحاله دَ خېل یار په درد و غم کښ
درد دَ یار دَ میني لا بهتر دَئ تر درمان

که همېش دِ همنشین وِي تور ماران   ښه دَئ دا نه چه قرین وِي بد کاران
هر چه ستا عیب وَ تا وته ښکاره کا   په جهان کښ هم هغه گڼه یاران
په کردار کښ یار اغیار سرَه بېلېږي   تر یارانُو ډېر لباس کا اغیاران
دَ کمذات یاری به هیڅ وفا وَ نه کا   لا په تېره بې نمازان او مَي خواران
لکه تخم هسي بر هسي ئې بوټي   نه ئې خوند مځکه بدل کا نه باران
دَ زړه راز و چاته نه وَیلَي بویه   چه دَ مځکِي په مخ نشته راز داران
په قیامت به یو په یو واړه ځواب لي   که مېږي ملخي پیمال کا شهسواران
دَ خوشحال باندِي سلام بادشاه دَ وخت دئ
په سپېرو ایرو لَړَلِي خاکساران

که هر څو ښایسته یې نه یوسفت یې دَ کنعان   که هر څو ډېر هوښیار یې نه مخَي یې دَ لقمان
که هر حڅ ډېر حشم لرې بادشاه دَ مملکت یې[1]   په زړه کښ فکر وَکړه څه بادشاه وُ سلیمان
څو کښلي ښه مخونه څو هوښیار څو بادشاهان وه   چه راغله هسي لاړل اوس ئې نوم دَئ په جهان
یو نوم دَي پاتو کېږي نور به هېڅوک پاتو نشي   په بد بدان یادېږي په نېکِي یادوِي نېکان
که نوم دَ حجاج اروې نوم دَ نوشیروان   په عدل کافر ښه شو، ظلم بد کړ مسلمان
که ښه کړې ساعت دا دَئ چه په شمار یې د ژوندیو   نه سود نه به فائده وِئ که په گور کښ کړې ارمان
کافر سرَی هغه دَئ چه دَ نفس په هوا درومي   مؤمن سرَی هغه دَئ، چه تل غم کا دا ایمان
هیڅ شك پدا کښ نشته چه په مرگ به واړه ومرُو   خو شك پدا کښ کېږِي څوك به مومي گورستان
سخ به دَ هغه وِئ چه ایمان سرَه ئې مرگ وِئ   گور په عزت بیا مومي پسې لولِي قرآن
وخت دَ ځوانی تېر شو اوس پېري راغله خوشحاله
نور کارونه پرېږده خو دَ گور کوه سامان

نس مي افریدی دَي څه غم نه لَري دَ دین   ښه فکر ئې لږ دَئ ډېرو بد ووته شین
زه دَ درویزه[2] غُندِی ایمان ښیَم وَ ده ته   دَئ دَ پیر روښان غندِئ دَ کفر کا تلقین
دوشپېته کالُونه په حساب لرم خپل عمر   تور وېښته مِی سپین شو لا می زړه ندی هیڅ سپېن
نشته هغه دور دَ سرو یاقوتو په دبلی کښ   نه هغه نرگس دَئ نه دَ باغ هغه نسرین
زه بې غمه خوب کړم په پاسته بالښت سرینبي   پرېواته په گور کښ چه ځما وه هم بالین
ډوبی شوې پېرِئ دَ فنا په اباسیند کښ   ډېر پکښ لاهو شول چه ځما وه همنشېن
څه دَ غم پلَو دَئ چه ځما په سترگو پرېووت   نه وینم په سترگو حقیقت واړه مبین

---

[1] که هر څو ډېر حشم لَرِی بادشاه دَ مملکت وی.

[2] اخند درویزه د پښتنو لوی مبلغ ملا دی دَ پښتو مخزن الاسلام لیکونکی چه د مغولی اکبر پاچا په عصر ئې د پیر روښان (پیر تاریك) د عقائدو پر خلاف تبلیغ کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هونبره رنځ په ځان کښ طبيبان پدا جهان کښ   مرم دارُو خپل نکړم پدا هسي کار نفرين

ولاړ ځای ئې سقر شو مګر خداي پرې کوم وکا ء

نفس و شيطان دواړه له خوشحال سرَه قرين[1]

ندِي لب دئ جان من[2]   ښه ياقوت دئ دَ يمن

نن ما خپل ګڼې له طنزه   ما خو نزده هونبره فن

بختور مي ئې نوم کښېښ   لا که نشي دروغجن

څو ئې تاو کا چين ئې ګورم   شي بنده درته ختن

پښتنې په چين چين څونې   بخښي چين، تبت، ختن

ښې ښې ځي په شين شين   ښه غبغب ښه ئې ذقن

په پښې فيض ځني زېږي

په زمين چه ځِي په فن

---

[1] چه خوشحال لرى قرين.

[2] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه نقل سوه، په نورو کښې نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و

آفرين دِ پدا سرو سترگو خونخوارو
چه بې تورو پرهاررُونه کا په خوارو
تورِي سترگي ئې تور بازبانه ئې نوکي
چه ځما خاطر ئې يووړ په نوکارو
چه اوچت اوچت وَهَل کا هغه باز وِئ
پخپل باز باندِي نظر وِي دَ بز دارو
دَ وربل په هر هر تار ئې زړونه بند دئ
مشاطه وربانديِ نور پېښئ په تارو
په مذهب دِ عيادت مگر گناه دَئ
چه دِ هيڅ پوښتنه نشِي دَ پمارو
لا دِ پې له دواړو شونډُو نه څڅېږي
په ځواب دی ژبي بند کړې دَ هوښيارو
خپل ياران به په پېغور کړي دَ وگړي
چه دِ دا د مهر نظر دَی په اغيارو
په ښايست که ښايسته تر ښاپېرى يې
ولي دا جهل دِ بد دَي په دا چارو
تل په تشو تسلو عاشقان تېر کړې
تا څه لړ غلولي ندي په دا چارو
بلبلان دَ گلستان په منځ کښ گرزِي
کرگسان گرزي په طمعه دَ مردارو
زمانه به ئې په سر گلونه نږدِي
هغه سر چه سزا وار وِي دَ لارُو لارُو
نيژدې يار سَرَه ورو ورو خبري کېږي
ليري يار وته وړل شي په چيغارو

يك تنها ئې دَ خوشحال خاطر يو نه وړ
په جمال ئې زړونه يووړه دَ بسيارو

آفرين دِ په ولول تورو سنبلو
چه ئې ځاي دَ پاسه ونيوه په گلو
ما چه ستا دَ شونډو مَې سره مزه کړل
مستغني شوم دَ جهان له واړو ملُو
که په اصل پښتنه دَ هندوستان يې
دا دَ ظلم خوي دِ زده کړ له مغلو
مگر مور دِ دَ خطا دا ملك هوسى وه
چه دَ مښکو بوي دِ درومي له کاکلو
زه په هونبره تمنا کښ دا به څه شِي
چه ته هر کله په هونبره تغافلو
دَ هر گل ثنا صفت کا په زر ژبه
پدا باغ کښ چه غوغا دَه دَ بلبلو

دَ خوشحال په زړه ئې هسِي چارِي وکړې
لکه باز چه زرکه يوسي په منگلوُ

بيا له کومه لوريه بوي راغَي دَ ځونيُو
چه خاطر مي په هاي و هوي راغَی د ځونيُو
دا اوړده اوږده غمونه پرېشانِی
چه ځما دِئ دا ئې خوي راغَي د ځونيُو
هم پدا مي به دَ زړه پرهار گانډه شِي
شکر شکر چه ئې موي راغَي د ځونيُو
په هر مخ باندِي څه ځوني ښايست نکا
لايق شوي يَو يَو روي راغَي د ځونيُو
چه په خيال ئې په سپين مخ باندِي وَلول کړې
نو بهار ئې په هر سوي راغَي د ځونيُو
پدا کوي کښ چه مقيم شوم خلقه ځکه
چه نگهت ئې پدا کوي راغَي د ځونيُو

بيا به هم دَ مښکو نوم په ژبه واخلِي
چه خوشحال لَرَه ئې بوي راغَي د ځونيُو

بند و بست دَ کائنات دَئَ په خبرُو   يو تر سله صدقه شه سل تر زرُو
د َهمت په بال و پر سرِی الوزي   مرغه پورته اَلواته کا په وزرو
ورته وايه توره کښېږده په صندوق کښ   هر سرِی چه مَړَنَي وِئَ په تلبرو
يا دَ سپيني توري مرد شه يا عاشق شه   چه يادېږې په بدلو په سندرو
دَ عاشق بخره خواري زاري ناندری[1] ده   دَ معشوقي څه پروا له مَرَوَرو
له يوه دريابه خېژي فرق ئې ډېر دئَ   که نظر کړې دَ درياب په مرغلرو
چه ئې غم دَ غليم نشته بختور دَئَ   خدايه ما کړې په شمار دَ بختورو
دَ خوشحال خټك خوښي په هغه وخت وِئَ
چه برېښنا دَ سپينو تورُو شِي دَ زغرو

پرې غوغا کانې بلبلو   تل به وخت نه وِئَ دَ گلو
دا گلونه مسافر دئَ   کال به تېر کا په راتللو
ستا په مخ به ئې څښمه   ساقي مهر کړه دَ ملو
ځايکی دِ وَ ويشتَلم   کم خطا يې په ويشتلو
که صورت ژغورې له غمه   سترگِي نسه له کتَلو
دا دَ مهر وَيل پرېږده   زه دی خوښ يم په ښکنځلو
ما وې څو مي به لا سوځې   په خندا ئې وې تر تلو
نه به باز نه به شهند شم   نه به راشې په منگلو
وعده درسته کړه خوله راکړه
خوشحال ندَي دَ غلولو

چه مي وليده په زړه کښ حال دَ واړُو   مهو شاني قبلَوِي و بال دَ واړُو
په جمال غره که ډېر و بله ټول شِي   ستا جمال خجلَوِي جمال دَ واړُو
دَ کشمېر که دَ فرخار که دَ تاتار دئَ   ښايسته ځما ښه يار دَی سيال دَ واړو
ما ئې ښه تحقيقي وکړه چه عاشق شِي   په هجران باندِي وخېژی فال دَ واړو
سل و سل خبري کاندِي مرگ ئې مه وه   په يوه ځواب پوره کا سوال دَ واړُو
چه ورتله کا تله به هم ورځي کاندِي   سلامت به پاتو نشي مال دَ واړُو
و عنقا وته به څه لَرَه څوک دام ږدي   چه پرې راشِي څيري کاندِي جال دَ واړُو
که شيخان که زاهدان که عالمان دِئَ   له عمل سرَه جوړ ندي قال دَ واړُو
چه ئې لافي دَ ياری د اشنايی کړې
و خوشحال وَته ښکاره شو حال د واړو

چه په لار دَ رحيل راغَی روا رَو   څه کسرا او څه پرويز او څه خسرو
ناست په تخت څوک له منزله خبر نه وِئَ   چه تخت څرنگه په باد درومي په دَو
نوي کور لَرَه را درومي راشه گوره   ځوانان څرنگه اَخته دئَ پخپل لَو

---

[1] يعنی پېغور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي سازه کړه دوهه د ملنګئَ   ما فيها دَ زمانې شول راته جَو
هم ئې وينم هم ئې اَروم ترې تېرېږم   چه په څنګ راته بَروه کا بَوبو
دَ زړه نوي ښه ياران ور ځِني لاړل
دَ خوشحال دَ زړه ژوندُون وُ په دانو

دَ شهی زلفو مختولو   سر هوا پرېشانو طولو[1]
چه ئې لافي هر سړی کا   عشق آسان ندئ فضولو
ځما راز مو په ملك خپور کړ   اې ځما اوښيو پدَولو
په کوڅه کښ دَ دلبرُو   حساب نشته دَ مقتلو
تاسو مشوِی ټولی   ګښی ګښی دَ زړه نولو
دا خبرِي چه خوشحال زده
نه دِی دا دَ نامعقولو

دَ ښادمنو په خندا رو[2]   د غمجنو په ژړا رو
دَ رندانو په رندئَ   د شيخانو په تقوا رو
دَ وصال په سل خوښئَ   د هجران په زر بلا رو
د بهار په ښو ګلونو   د بلبلو په نوا رو
چه ترې سبروني هيڅ دئ   په هغه قد بالا رو
چه مکحولِي دِي له نازه   په هغو سترګو شهلا رو
چه نرئِ تر وېښته دَه   په هغه باريکه ملا رو
چه عاشق ور پسې مرينه   په هغه جمال زېبا رو
چه راځِي دَ يار له لوريه   په هغه باد صبا رو
چه پيغام راورِي وصل   د هغه ناصد په پا رو
چه دوهمه پکښي نشته   د رشتينو په رشتيا رو
پدا هونبره سوګندُونه   صد هزار ځله بيا بيا رو
چه تر ځان پتا مين يم
زه خوشحال خټك پتارو

راته مه وايه پتا رو[3]   چه پتا نه رو په چا رو
ته ځما دَ سترګو تور يې   پدا تورو سترګو ستا رو
مخ دِ ورځ زلفی دِ شپه دي   په سبا رو په مسا رو
په جهان کښ مي ځان ته يې   نه چه نور، پتا جانا رو

---

[1] يعنی اوږدو.

[2] رو په پښتو کښ د قسم کلمه ده.

[3] دا بدله له يوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد مي ته یې په خاطر کښ　　هر زمان پخپل مولا ړو
ستا دَ پښو خاورې توتیا دي　　چه ما ستا په خاکِ پا ړو
تمنا لَرم ستا دېره　　پدا خپله تمنا ړو
تر خندا پورې دِ هیڅ دي　　لال و دُر ستا په خندا ړو
یار خو ستا یم دَ چا نه یم
زه خوشحال ستا په لقا ړو

ستا په ورد سر فرازُو　　تل سجود دَي د پې نېازو
ستا ملالو سترګو پوچ کړ　　واړه کار دَ سحر سازو
سا یِوه وینا تېرې کا　　تر هزار سخن طرازو
سپین او سره دَ دنیا دارو　　دَ عشق ګنج دَ جانګدازو
دَ خوشحال وَیَل هم وارَوَئ
راشي اې نوا نوازُو!

سپینو وازدو لَرَه ورغله پیشو　　خوله به ونسي له وازدو نه په څو
د عاشق په زړه کښ خیل دَ معشوقې وي　　دَ هندو په زړه کښ فکر دَ ټیکو
د لولِیِ پرتوګاښ پیه پرانزِي　　محبت ور سَرَه نشي بې پیسو
په خالي کیسه به نه رسي تر کامه　　څه حاصل که بوعلي شي په کِسو[1]
د هغو بخره خواري ده تل تر تلو　　چه زکوة خوري د کتاب په مسئلو
چه په هره کوڅه ګرزِي هرزه کار شي　　تر دا هسي کښت زنجیر ښه دَئ په پښو
یو خوشحال څه زړه کباب ندي لتانه
تا د خلقو زړونه کښېښول په لمبو

عجب کار دَئ ستا دَ شونډُو　　ښه روزګار دَئ ستا دَ شونډُو
پرې پنډو دَي د ځوانانو　　څه دربار دَئ ستا د شونډو
په کالونو له ما نه ځِي　　بد خمار دئ ستا د شونډو
کله ستا زلفینی زړه مِی　　په کنار دئ ستا د شونډو
د یمن یاقوت آبدار دي　　که آبدار دَئ ستا د شونډو
په صورت کښ مي ځان څه دئ　　یو یادګار دَئ ستا د شونډو
په هجران کښ سرې سرې اوښي　　دا نثار دَئ ستا د شونډو
ځکه ځان هسي عزیز دَئ　　پرې ګزار دَئ ستا د شونډو
چه د خضر ترې مایه ده[2]　　چشمه سار دَئ ستا د شونډو
ځان بې ستا له شونډو پائي　　شرمسار دَئ ستا د شونډو
دَ خوشحال ختك په زړه کښ
انتظار دَئ ستا د شونډو

---

[1] کِسه له قصې څخه مغفنه شوې ده.

[2] چه د خضر تر ماء به دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د زړه څه خو ترس ډار وَئ څه به ښه وُ   لږ دِ مهر په ما خوار وَئ څه به ښه وُ
زه چه ستا له غمه راز کړمه په ور کښ   که دِ غوږ ځما په زار وَئ څه به ښه وُ
چه په ما باندې پېغور کاندِي په عشق کښ   ستا له حسنه خبر دار وَئ څه به ښه وُ
هر چه نن دَ زهد لاف کا په جهان کښ   په ليدو دِ پرهېزګار وَئ څه به ښه وُ
پسله مرګه مي يو هسي مکان ګور شوي   چه پرېِ تل د ګښليو لار وَئ څه به ښه وُ
ستا په کوي کښ ډېر کوټه تازې پراته دي   زه هم ګډ دَ دُوي په شمار وئ څه به ښه وُ

ستا په غم به پدا لږ عمر موږ نشِي
دَ خوشحال عمر بسيار وَئ څه به ښه وُ

کل قربان شه تر جمال دَ ښو يارانو   ور ځاربږه تر مقال د ښو يارانو
دا صورت مې څه ژوندَې په اروا ندئ   تل ژوندَې دَئ په وصال د ښو يارانو
په خاطر کښ مې بل حب محبت نشته   پکښ ځاي دَئ دَ زړه خيال د ښو يارانو
که دوي ستا په رضا درومي يا نه درومي   ته هر کار کړه په اقوال دَ ښو يارانُو
په جهان کښ دَ هر څه مثال مونده شِي   ولي مه غواړه مثال دَ ښو يارانُو
په هر زيان زوال راضي يم پدنيا کښ   خو دِ نه وِي يو زوال دَ ښو يارانو
مرګه ستا علاج که شوَي په هر څه وکړي   چه قتلان کړِي په هر کال دَ ښو يارانو
په جهان کښ که څه دِئ خو ښه ياران دِي   خبر دار شه په احوال دَ ښو يارانو
ګښي ګښي ځان او زړه لَرَه راحت دئ   که ئې ګورِې خط و خال دَ ښو يارانو

دَ يارانو د يارى په لذت پوه دئ
چه ثنا کاندِي خوشحال دَ ښو يارانو

ليوني شول پښتانه په منصبونو   خدايه ما ژغورې له هسِې غضبونو
د کنګاش علم دَ چا دَى دَ تورزنو   لکه څوک لولِي قرآن په مکتبونو
د کنګاش له علمه هيڅوک خبر ندئ   خبر دار يم دَ هر چا په مشربونو
پښتانه لَرَه لوي عيب دئ که ئې ګورِې   چه نازېږِي دَ مغل په لقبونو
شرم ننګ نام و ناموس ئې په ياد ندي   خو ويل کا دَ منصب دَ ذهبونو
دَ مغل سَرَه ليده په طمعه مکړه   که کېدَي چېرى په نورو سببونو
ختِك واله بلنځه ښه ځما تر ملا ده   نه ښېږه دَ نوکرى په قصبونو
د بادشاه د زندان شپه ځما په ياد ده   چه تمامه شپه مي تله په ياربونو
پښتانه که جنګ مغل سَرَه په تېغ کا   هر ختِك نيوي مغل تر جلبونو

د ختِك دَ ننګ جرګه نشته خوشحاله
را وَتَلِي دِئ له کومو نسبونو

ما خوب ليده په خدا ږو، چه زه ته سَرَه پخلا يُو   خوږِې خوږِې خبرِي دَ زړه حال وَ بَله وايُو
ما څخه کتاب دَئ پکښي واړه غزلونه   تا څخه مينا ده دَ ګلزار په تماشا يو
لاس تر لاس نيولِي سَرَه ګرزُو کښېنو پاڅو   خپله خوشالي هوا هوس کړو په خندا يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیاله کړې راته ډکه زه ئې ستا له لاسه واخلم   دَ شونډو بوسه راکړې بیا په نوره تقاضا یو
مطرب راته له ورایه په تارونو لیندی ښیي   په بم په ځېر جار وزی موږ ئې محو په نوا یو
ته کل واړه خوبی لرې زه واړه کامرانیَ   ښادی ته مخامخ غم و اندوه ته شاپشا یو
ناګاهه له دې خوبه دَ سحر په وخت را ویښ شوم   نه ته وې نه دِ وصل زه دا کار سَرَه جدا یو
څو پایم په دنیا کښ دَ چا کار را سَرَه نشته   یو زه یم یَو دې غم دَئ، سره دواړه خواپخوا یو
خوشحال یواځې ندئ څو په ملك کښ عاشقان شته
په خوب په بیداري کښ سَرَه واړه باد پیما یو

ما هغه سړی شمارلي دئ په ورَکوُ   چه په خوي کښ بې وفا عادت په سپکو
هغه باز تر مښګیر که لا بتر دَئ   چه غوټې ئې دي په شلانډو[1] یا په مرکو
غافلان له دې دنیا سَرَه کا لوبې   لکه پېغله جن بازی کا په لوڅکو
عراقی په اشارت کښ ځان څرګند کا   ټټو سم په لارې نه ځي بې چابکو
چه ئې ډېري اندېښنې دَ دنیا نشته   زه پدا خبره خوښ یم له هلکو
دَ عالم سَرَه خواړه نه خوري له کبره   لا تر روغه نه بهتر دَی کار دَ پکو
که په شهد ئې ساتي مزه ئې نه وئ   ناشپاتي دَ ثمرقند دَ هند په مځکو
دَ خوشحال وَیل که دُر قیمت بها دئ
وَ ناپوهو ته بتر دِئ تر کنجکو

مونږه مَي پرست یُو[2]   دَ ازل په میو مست یُو
په سما مو قدم ینښَي   لکه مځکه هسي پست یو
هغي خولې وَته نظر کړه   هغه هسي نېست و هست یو
که په تخت دَ پاسه کښېنو   بیا یو مات کچکول په دست یو
حؤک دَ وصل خبري کاندي   موږه خوش پخپل بربست یو
تل مو زړه پدا خوشحال دَئ
چه خپل زړه سَرَه پیوست یو

وَ دِ نه وینم زه ستا وصال په سترګو   که بې تا را درومي بل جمال په سترګو
مېلمستیا مي دَ زړه ویني ورته کښېښوې   چه مېلمه مِی شو دَ یار خیال په سترګو
هغه دم مي دَ زړه داغ له دله دور شو   خو چه راغی ستا دَ ورځیو خال په سترګو
چه ډېر خلق سَرَه ناست وي عجب ښه شِي   دَ مَیَنو سَرَه قیل و قال په سترګو
په غمزو په کرشمو په مکیزوڼُو   نن دِ نه وینم په ملك کښ سیال په سترګو
عارفان دَ قناعت په ګنج تونګر دِي   چه ئې نه راځي د خلقو مال په سترګو
دَ مکې دیوال به نور په خوله یاد نکړم   ما چه ولیده دا ستا دیوال په سترګو
ستا په ګوتو کښبیده رومال چه راغَی   زه له مینی موږم ستا رومال په سترګو
هغه مخ چه مې به تل لیده اوس ګوره   چه ئې نه وینمه ماه وسال په سترګو

---

[1] یعنی چونګښو.

[2] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه بې ستا له زیبا مخه بل مخ گورم زه به چېرې کښېږدم دا وبال په سترگو
وَ ښه مخ وته له ورایه ځَلبلاند شم لکه وَویني لوغسې[۱] تهال په سترگو
نور عالم خو دَ یارانُو ناز په سر وړي
تل بازونه وړي دَ یار خوشحال په سترگو

هر نا اهل مزه څه زده دَ خبرُو دَ خبرو لذت ښه دَي تر شکرُو
چه دانا ئې په دانش سَرَه انشا کا یَوه ښه خبره بهَ دَه تر زرو
بې استادَ دَ شاعري بې لاري تله دئ یاوه گوي گرزي په لوړو په ژورو
تفاوت دَ خاص و عامو سَرَه ډېر دئ برابر نه دئ شبه دَ مرغلرو
دَ شهبازو دَ عنقا برابر ندئ مچ او ماشي چه الوزي په وزرو
په چهارم اسمان به ناست لکه عیسی وم که اسمان ته الواته شوَي په خبرو
عام به چېرې دَ خوشحال په وَیل پوه شې
دَ گوهرو قدر څه زده ښیښه گرو

یا په زړه کښ مهر ځَاي وَئ دَ بتانو یا ئې ورکړَي صبوری وَ عاشقانو
یا حیران عاشق په مرگ وَ مرَي چه خلاص شوي یا ئې هونبره جورمه وَئ دَ چشمانو
چه ظاهر باطن ئې دواړه سَرَه جوړ وئ څه عجب خاصه مشرب دَئ دَ رندانو
چه په یار پسې روغ ځَان سېځَي په اور کښ زه پدا رسم مَیَن یم دَ هندوانو
دَ خپل یار په بدو خاندم هوسېږم چېري زړه نشې را ښه د رقیبانو
چه مي نوم په ژبه واخلي هسي خوښ شم لکه ډغ دَ خلاصی وشي په بندیانو
بیا به صبر دَ خوشحال ختَك اُلجه کا
را څرگنده شوه سره کړې خوله په پانو

یو څه داغ لَرَم په زړه دَ نادرستو دَ دې داغ علاج و نه کړ سستو پستو
یا ئې عین په زړه وَخوري یا زخمی ځَي چه هوسی په پره ور یشی[۲] دَ چستو
دَ بې ننگو بې ننگي مي به ارمان شي خداي به واړه چاري ښې کا وړاندي وروستو
دَ ښو اوښي مې ویني شې ترې څاڅې دا دَ تن جامه مي نه وِئ دَ اغوستو
دَ دردمنو حال دردمن په قیاس معلوم کا که ئې وايې ښکاره نه وِئ په تندرستو
دا غزل چه دَ خوشحال ورشي تر سرایه
ښه یاران به ئې نارې وکا په لوستو

هـ

ابلهي بد گماني تر هسي حدَه تر نظر ئې له وسوسه هم بده
بد گويي خست بد نیت تر دا پهورته سکه ورونه ئې پردَي کړل له حسده
که ښه نیت که ښه خلقت، که سخاوت دَي دا ئې واړه له زړه لاړ له خولې له یده
په مجلس ئې برآمد له منځَه تللیَ بَل مذکور پکښ خطا بې خوشامده

---

[۱] یعنی لکه دَ لوشلو حیوان چه تهالی او دَ لوشلو لوښی ووینی او لوشلو ته نه درېږی.

[۲] ورسی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په ملك دَ پلار غلیم هغه ئې سترګي   په دوستانو ئې دَ پلار کینه بې عده
که دَ باغ انګور ئې ډېر وِي وَ خپل پلار ته   مګر درست ژنکوري ورکا له سبده
یا دِ ښه زويَ پیدا شِي له ښه پلاره   یا دِ هسي تنها اوسِي بې ولده
د ژوندیُو دَ زړه رنج دَي دَ مړو شرم[1]   په ژوندُون دَ بابا ورشه تر لحده
دَ خوشحال عقل خطا نه وُ نور څه وُ
چه خاني ئې په بهرام کړله نامزدَه

آرزو لَرَم ساقي یو څو اقداحه   که ئې را کړې دَ خاصه ښیبې له راحه
چه دا هسي نوبهار درومې بې مَیو   دا خبره په هر چا دَه نا صلاحه
ځَما پیر وایي دَ میو توبه ګار شه   دَ بهار په وخت توبه دَه نا مباحه
تل به وخت د نو بهار نه وِي ګلګښت کړه   په دا باغ کښ تر صباحَ تر رواحه
د نرګس ګلوُنه پلې سپاره راغله   نندراه ئې د بهار کړه افتتاحه
رنګارنګ غنچه دِ وا کړه په چمن کښ
د خوشحال دپاره ښه راغلې صباحه!

اورنګ زیبَ بې دلیله!   په ظاهر باطن علیله!
لکه مچ په انګبین کښ   پسو بند شوې په قلیله
په تسپو کښ دِ بلا دَه   هې توبه ستا له تهلیله
دَ یوه صورت دَپاره   خپلخانه دی کړه قتیله
نه په زویه نه په پلار یې   په هر چا باندِي بخیله
پدا هسي بې عدلیَ   هلاکوُ سرَه عدیله
ببله خدایه بل یَو نشته
دَ خوشحال په ستَه سیله[2]

آه هم دا هونبره آهونه   دم په دم بیا ګناهونه
هم هغه پکښې پرېوزي   چه کښِې چا ته څاهونه
لکه باد هسِي تېرېږي   دَ فانی دنیا جاهونه
اور دَ آه هسی لګېږي   لکه اور په ګیاهونه
ګوره بیا به په چا سر شِي
دَ خوشحال ساړه آهونه

---

[1] دَ زړه رنځ د مړو شرم.

[2] طرفتداري او حمایت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اې پخپل گمان کښ برِوسه ۱له اصلی کاره مایوسه
دانه نه يې چي دي مغز وئ بې دانې حبطه بوسه
وَ خپل عیب وَته ړُوند شوي دَ پردې عیب جاسوسه
چه پیدا ئې خوشبويي شوه اگر ښه شو تر آبنوسه
د طوطی برابر نه يې که نگار لرې طاوسه
که غوټه یی[۲] په چرگوړیو په دا باز نشوې تېپوسه
لعل و در پرې حبطه دِئ چه رنگ نه لَرې عروسه
راشه مخ په آئینه کړه چه چهره شې در معکوسه
دَ خوشحال خټك توبه دَه
ستا له زرقه له سالوسه

ای چه مخ دِ ښایسته دَي په خالُونه پدا خپل ښایست ډېر مکَوه خیالُونه
همېشه به دِ دا هسي ښایست نه وِي دَ گلشن گلُونه نه وِي تر کالونه
چه دَ خپلو عاشقانُو ویال اخلې هونبره ښه نه وِي په غاړه و بالونه
کله ما وته دعا، کله ښکنځل کړې درته چا ښيل دا هسي جنجالونه
ډېر دِ ما غُندي غلولي په رنگ رنگ دي څه بلا ئې په لباس په ټېټالونه
ستا دَ ورځیو خال کوتره دَ هونیا[۳] دَه توري زلفی دِ چاپېري ترې جالونه
دَ بلبل په خاطر هونبره بلا نه وِي چه غنچه کا غوړېدل په اهمالونه
نه به باز نه به شاهین نه به شنقار شِي که ټپوس دَ اَلوتو لَرِي بالونه
پدا څو توکه دِ هیڅوک باور نکا په وعده دَ کښلیُو خوب دَي که فالونه
دَ مجنون په ببېرِی ناست دي مرگ ئې مه وه چه په سپینو خولو ئې وښندَل مالونه
خبر دار ورباندي روغ لېونیَ ندي
په خوشحال کښ چه پراته دِي دا حالون

اې چه ستا دَ یار له غمه استغفا دَه که سینه دِ له زنگاره نه صفا دَه
هیڅ دَ خپل مَیَن دَ بدو غارت مشه دَ اغیار تر وفا ښه دَ یار جفا دَه
دَ یار بد هم لکه ښه هسي حساب کړه هم پدا دَ عاشقیَ اکتفا دَه
که ئې نېښ زیاده نه گڼې تر نوشه بېهوده دِ طمعه کړې دَ سفا دَه
مخامخ دَ یار و غم ته وَدَرېږه که دِ غیرو اشنایی وَته قفا دَه
آه که یو ځله مې ولیدې په سترگو چه مې تل تل ستا له غمه وا اسفا ده

---

[۱] د برِوس کلمه سید راحت په معنا د خفه او ناراض راوړی ده، په محاوره کښ هم دغسي دئ. مگر د عبدالحمید ماشوخیل په دیوان کښ هم دا کلمه داسي راغلی ده: که هزار ځله مي بروس دارو درمان کا – دا غ مي که مرور دي ستا له درده. دلته یو محشي بروس ته طبیب کنبلی دئ، چه هم دلته هم هلته له موقع سره دا معنا سمه راځي.

[۲] کې.

[۳] د دې کلمی معنی مطلوبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال دَ رنځ علاج به څوک په څو کا
چه زګېر وائې له طبيبه په اخفا ده

اې چه اصل دِ يَوَه قطره مني ده | پدا هسی رنګ وجود دِ څه مني ده
راشه زړه ورپوري مه تړه نادانه | که ئې ګورې دا فاني دنيا دني ده
عارفانو وته تلخه شوه تر زهرو | په غافل باندې شيرينه تر ګنی ده
له ګدايه نه لا څه خو مخ جار باسِی | تل تشنه ناسته په وينو دَ غني ده
روغ ئې واړه په کمند دَ مکر بند کړه | آزادي که ځني شته دَ لېوني ده

تل دِ خوښ دَ خوشحال زړه دَ عشق پکار وِئ
خو يو عشق دَی چه دَ ده خوښي هني ده

بذګر چه دانې لوني په مځکه | دَ يوې دانې زر طمعي لَري ځکه
حقيقت دَئ که مجاز درته ئې وايَم | يَوه ښه ښايسته جل[1] بله کوچکه[2]
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي | خداي به نکاندِي خواري دَ هيچا ورکه
که خبر نه ئې خبر شه حال څه دَئ | په ظاهر ډېر ټګي لَرې له ټکه
هر زمان به دَ اوُبو په فکر نه وُ | بې اوبو که ماتېدَي د تړئ[3] سکه
دا پريشان پريشان وَيل مي د مستی دئ | چه دي مزي دَ ژوند بولم[4] څو ټکه
تر ليدلُو نه ئې نه ليدَل بهتر دِي | چه و مخ ته ئې نظر کېږي په کرکه
د دې باغ ګلونه واړه ښايسته دِئ | چه همېش ئې بقا نشته په کځکه
چه ئې مينه دَ زړه سنګو روزي نشوه | په قيامت به دَ هغو تله وِي سپکه
که بوسه دَ هغې دنکي[5] دَ خولې غوارِي | يا ئې دواړه څوني نسه يا څونګه
دا دی واړه ناپوهي نه دَه نور څه دَه؟ | چه دَ لويو چارِي غوارِې دَ هلکه
دَ بد ګوي دَ خولې خبري واړه روغي | چاړه[6] توره بې سندانه بې[7] څو ټکه
دا مي شعر په بياض کښ نه دَئ جمعَ | په کجکول کښ مي پرانه دِئ څو کنډکه
چه سرې شنوبې[8] ئې چښم په وخت دَ اوُرِي | بادشاهي دَ اورنګ زيب ځما غرکه

کوم ياغيان هوډيان دئ پرې يستل له هوډه
چه دا هوښره ډېر دماغ لرې ختکه!

---

[1] يعني نجلی.

[2] لوچګه.

[3] محشي ورته کښلي دئ: تنده.

[4] يعني زلف.

[5] دسيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معني د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[6] چړې .

[7] کوچنی مطرقه ده.

[8] شلوبې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بر سېرن شول پیوندونه — په دل[۱] نه لَري پندونه
که پدر دَي که پسر دَي — سَرَه بېل لَري سندونه[۲]
نه امېد شو سَرَه پاتو — نه باور په سوگندونه
نه سزا دا بد کردار شی — نه دَ غله ځَی مروندونه
دَ اورنگ په ظلم مات شول — دَ بابر دَ وخت بندونه
پدا هسي وخت خوشحاله
مرگ بهتر دي له ژوندونه

بیا ځیره[۳] په سر کړه کښېږده له خیاله — چه خوبا دي په خوله نوم واخېست خوشحاله
پیا سینه پسې په دواړه لاسه مږم — لکه باز د هوبائي[٤] ووزِي له جاله
زه لا هسي کچو گول نادیده نه یَم — چه لاله به بِهوَم ستا له جماله
که دَ مښکو انبارې مې په لاس کښېوزِي — همگي به صدقه کړم ستا تر خاله[٥]
ځما مینه هسې نده چه نوربېږي — که هزار رنگه جفا کړې ځما لاله
دَ عاشق عمر کوتاه دئ لا پدا یم
که دَ عمر هَرَه ورځ ئې شِي سل کاله

بیا له ورایه په خندا راغله نگاره — دَ ښه کال خوبي ښکاره وِي تر بهاره
مختوری دَ رقیبانُو دَ یار وصل — فلك ښه را سَرَه وکړه دا دوه کاره
دَ گلزار گلوَنه څه دِي راشه گوره — تر گلونو ښایسته دواړه رخساره
لکه روح چه له قالبه نه واته کا — په دا شان مي جدایي کېږِي له یاره
دَ ماڼي توره ئې څه توري پرې باسِي — چه په زړه ئې یَو گزار وِي سل پرهاره
ځما خوار سَرَه چه تل غاړه غړي وه — اوس نظر را باندِي نکاندِي له عاره
دَ عاشق په لاس ژړا دَه تَل دِ ژاړِي — معشوقه چه وېره نکا له آزاره
د معشوقي دَ پالنگ لافي خطا دِي — څو ځما په سر کښ پروت يې دَ سر ډاره
دَ دې کلي طبیبان واړه نا ترس دِي — دَ دارُو په طمعَ مه اوسه بیماره
که هر څو ئې پټوې پسې ئې غواړِې — په دا باغ کښ به یَو گل نه وِي بې خاره
هر ساعت سَرَه یَو نَوي نَوي خیال وِي — که ځما دَپاره بیا ور شې ریباره
که څوک غواړِي چه خپل زړه په غم اخته کا — آشنایي دَه لاس په لاس فتنه تیاره
په یرغ په مصلحت نه دَه ځَایي ده — دَ خوشحال چه سریکار شه له اشعاره

---

[۱] پدل.

[۲] یعنی کناره او گوښه.

[۳] دا کلمه فقط په چاپي سنخه کښ (چیره) لیکلې ده چه په معنا ئې نه وپوهېدم.

[٤] د دی کلمې معنا هم حل طلبه ده.

[٥] له خاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که پوستې له پوستو واوړي گُندې واوړي
دَ خوشحال خو جار واته نشته له ښکاره

بيا مي څه دَ نورُو يار بولې تور مکړه — په ما خوار دِ ظلم ډېر وکړ نور مکړه
وايې سپی غُندي مې څو په کوڅو گرزې — څو ژوندَی په جهان پايم، بېغور مکړه
سر تر پايه اخلاصي يم په ياري کښ — په ناحق مې لباسي بولې زور مکړه
چه په دوه پيالو دَ ميو بد مستي کا — هغه څوک په مجالس کښ ميخور مکړه
يَو عجيب دَ ميو جام دَئ ساقي راوړه — خداوند ئې په دا منځ کښ نسکور مکړه
چه حرمت دَ عاشقانو بکښ نه وِئ — په هيڅ رنگ مې په هغه کلي کور مکړه
آشنايي دَ ناکسانو دَ ځان غم دَه — ناکسان له خپله ځانه خمسور مکړه
زه چه نن دَ بېلتانه په اور وريتېږم — دَ دوږخ لمبه نسبت پدا اور مکړه
راز دَ عشق دَی فهم دار اوسه خوشحاله
ښکارَوَنه ئې پخپل زوي و ورور مکړه

بې اخلاصه دَ يارئِ جواز نشته — خود پوهېږې بې اَودسه نماز نشته
دَ دانش مرغه هسي پورته ولاړ شه — چه هورې دَ کټه بازو پرواز نشته
که هر څو ئې په سَره اور کښ لولپه کړې — دَ ياقوت دَ اوبو ډار دَ گداز نشته
هغه باغ چه تل مأوا وه دَ بلبلو — اوس په ده کښ دا بلبلو آواز نشته
دَ زړه راز وَ چا ته وَوايم حيران يم — په هر لوري چه نظر کړم همراز نشته
توکلتُ علي اللّه وينا يَوَه دَه
دَ خوشحال دَ زمانې سَرَه ساز نشته

باغ وَئ دَ گلونو بکښ ناست وَئ زه او ته — گل وَئ غوړېدلَي باندې نماست وَئ زه او ته
زيره زعفراني شوي يا گلگونه معطره — لاس تر لاس نيولي سَرَه زغاست وَئ زه او ته
سپينه خوله دئ راکړَه بيا مِي هم در څخه غوشتَي — نورخواستونه نه وَئ خو دا خواست وَئ زه او ته
تل مي درد و غم وَئ دَ زړه کاست او مهر مينه — تل پدا دنيا دا کم و کاست وَئ زه او ته
رنگ دَ غماز ورک شه راست روزگار دِ در ناراست کا — ځاي دَ ناراست نه وَي سَرَه راست وَئ زه او ته
نمر خېژي خوشحاله چه خروس دَ سحر بانگ لي
شرط دَ پټِ نياز دَئ چه بر خواست وَئ زه او ته

بيا د مار غندي راضي له خپله بختَه — چه د غم له پوسته ووتم يك لختَهَ
بيا هغه حسن و جمال هغه ليده دِي — که د بخت سترگي مي خوږ وي څو وختَه
گرد غبار لړي وريځي تر منځ ولاړې — بيا د نمر سترگه ښکاره شوله له ويختَه
خداي دِ وار، همت ورک نکا دَ مردانو — په دنيا کښ باندي راشي گرانه سختَه
زمانې په هر بازار و گرزَوَلَم — خبر دار ئې کړم د هر بازار له رختَه
د بهار په وخت ئې بيا نشو و نما وي — په خزان چه پاڼي پرېوزي له درختَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك طالع تر خرم[۱] ښه دي
چه بندي شو خاوند بيا ورووست تر تخته

پارسائي ئې دَ پارسا له لاسه يووړه | دانائي ئې دَ دانا له لاسه يووړه
چه مي کړې وه توبه له مي خورُئَ | په چشمانو ئې دَ ما له لاسه يووړه
معجزه چه دَ احياء ده په دوه لب ئې | لاس په لاس دَ مسيحا له لاسه يووړه
دلبرانو چه دعوا دَ دلبرئ کړه | دا دعوا ئې د هر چا له لاسه يووړه
راته پاتو دا يَوَه مسلماني ده | دا مي هم هغي ترسا له لاسه يووړه
ما وې زه به دَ عشق راز لَرم په زړه کښ | دا خبره مي ژړا له لاسه يووړه
چه دَ زړه صبر دَ يار له مخه غواړم | محبت مي دا دعا له لاسه يووړه

که دَ نورُو هوښياري په عشق کښ پس وړي[۲]
د خوشحال ئې لا پخوا له لاسه يووړه

پدا ساه نشته وېسا | هر دم ته وايه اللّه
هر نفس يو غنيمت دَئ | پهره دار اوسه دَ ساه
دَ سالك وَيَل کار کړه | که دَ ځان نه يې بد خواه
دا سالك وَيَل هم دا دئ | ته ئې وايه بې اکراه
چه له خلقه نه زړه پرېکړه | زړه پيوند کړه له اللّه
که هوا دِ کړله ترکه | نور قبول يې دَ درگاه
بادشاهي به دَ هر تن کړې | که دَ خپل تن ئې بادشاه
مُوتوا قَبْلَ اَن نموُتوا[۲] | پدا راز شه انتباه
په جوار ئې دَ قربت کښ | دَ کم شناختو نشته راه
دَ بيدارو دِ نصيب وئ | ښه دولت دَ سحر گاه
څه اميد دور و دراز کړې | پدا لَږ عمر کوتاه

تل توبه کوَه خوشحاله
چه دِ محو شِي گناه

په جهان که لويه چارده دَ مير ښکار ده | که دا چار گورې هر کار لَرَه پکار ده
څو قابو تالاښ دا واړه دي په ښکار کښ | چار دَ جنگ دَ مرنتوب که دَ پيکار ده
ورته هيڅ دَ ښکار دَ ذوق خبري مکړه | دَ هغه سرِي چه طبعه دَ بيکار ده
آلوده دِي په ډېر غم دَ عمر ورځې | چه په شمار دَ عمر نده ورځ د ښکار ده

په خوشحال باندِي دِ ښکار هوا ژوندُون شِي
مرده دله که پتا باندِي بېگار ده

---

[۱] محشي شاه جهان ورته کښلي دي.

[۲] حديث شريف دی: يعنی تر مړينی دمخه ځانونه مړه کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوني هاتي سوره شوه مي پرستَه   زه هم مست هاتي هم مست دَي دا هم مستَه[1]
خداي دَ درېِ واړه مستانو سره سر کړ   بله نشته يا به نيست شِي يا به هستَه
ننداړو لره ئې راشي نندارچيو   يوه لويه هنگامه شوله پيوستَه
چه ئې ستا زلفيني گنبټوتې په لاس کښ   لاس ئې پرېوزه كه ئې دَی پرېږدي له دستَه
يار د ما څخه په کور دننه ناست وُ   زه بې روحه گرزېدم دَ ده په مرستَه
نه ياري نه آشنائي واړه لباس دي   چه خبر شوم د وگړي له بربستَه
ما په وړېو سترگو ډېر ياران خوړلي   په ځَير ځَير دِ مخ ته نه گورم له كستَه
د خوشحال په ځَان د ډېرو غشي لك دِي
خو هم ده زده دَي مرِي د چا له شستَه

په خوله كلمه لولي نمونځ روژه كاندِي كافر شته   دعوى كا دَ شيخىَ تر شيطانه لا بتر شته
منطق معني لولي درس فتوى قاضي گري كا   اكثر پدا فرقو كښ كه ئې گروي كون خر شته
له گوره لوټه واخلِي استنجا لَرَه وران شِي   تقوى تر هسي حده په اولجه ئې وري كه زر شته
دَ بل كرَه چه ورشي پخپل روي بنديان پرانزي   په ځَان باندِي چه راشِي كله روي دَ پيغمبر شته
يو ځَاى آلوده ندي په دا هسِي دروېشانو   پدا دور كه گوري دا ناپاک په هر كشور شته
بادشاه قطب اقطاب دي اُمراگان چه روته گرزِي   كړېِ ځير تړلي دَ هر چا په سر ميزر شته[2]
چه خاص د زمانې دئ حال ئې دا دَئ نور وگړي   دَ غواوُ د خرو كلِي خالي نوم باندِي بشر شته
چه حال دَ پرهېز گارو سراسر واړه دروغ شو   رشتيا غواړې له چا نه چرته پاتو دا هنر شته
نه مهر محبت نه مروت نه وفا صدق   عالم سرَه برهم دَئ څو دا دور دَ قمر شته
اشنا له هيچا مشې له پخوا آشنايي ښه وه   چه اوس له چا آشنا شي نور ئې څو رنگه خطر شته
تر دي ژوند يو ښه دِی مړه پراته په گورستان کښ   چه نه ئې دا مكرونه نه دا فعل نه دا شر شته
دروغ وَيَل هغه کا چه ئې وېره وِی يا طمع
خوشحال پدا اړ ندي حق به وايي څو ئې سَر شته

په دا سرو شونډو ئې نه ده وينځه توره   راشه خضر دَ حيوان په چشمه گوره
مخ دَ يار له خطه وخاته مستغني دَي   دَ غني وِي هر اسباب له خپله كوره
چه ئې سيوره په ما وه لكه بادشاه وم   همائي وه ستا دَ تورُو زلفو سيوره
ستا بارخو بله لمبه وربل دِ څه دَي   لكه تور لوگي چه ټول پاځي له اوره
دَ خپل پله خاوري دِ بيَه په عنبر كړې   درته چا وې چه په دا بهار ئې پلوره
په څو بل لوري ته گوري ځان نادان كړې   چه په ما باندي غوغا شِي لور دَ لوره
ته په دا حسن دَ گل غُندي زيبا يې!   كه زوولې يې له خپله پلاره موره
چه په خوله ئې نوم اخلي روخ ئې نه دَي   عاشقي چه وېره كاندِي له پېغوره
زه له ميو توبه وكرم توبه گار شم   دَ ساقي پياله مي بيا كا توبه نوره
چه ئې څوک په كوڅه پَل ږدِي هغه سر خوري   په جوار باندِي ئې مه گرزه سر خورَ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو كي نسته.

[2] كړېِ ځيرِئ تړلی د هر چا په سر ميزر شته، دا مصراع په دو نسخو كښ دوه ځوله ده په قلمی نسخه كښ تر ميزر لاندی محشی پرونی كښلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې ناز وَي که خیال وَي ما به یووړ   ولي ما سره ډېر کبر کا هرګوره
زور ئې واړه دَ خپل مخ[1] ورته ښکاره کړ   خوار عاشق ئې ځکه درست پرې یوست له زوره
چه معني ور سَرَه نه وِي وَیَل سپور وِي
خداي به نکا دَ خوشحال خبره سپوره

په ښېوه ښېوه رفتار کاندِي غزاله[2]   وایې یښې په مځکه نه کښېږدي له خیاله
و غمزو وَته ئې حکم دَي چه وژنه   هم هغه چه مینه کا ځما له خاله
دَ زړه حال ئې امانت پکښې لیده شِي   چه ئې تن په صافي صاف دَئ تر زلاله
له دوو سترګوُ خبر واخله چه ئې وژنې[3]   نور به څه پوښتې ځما دَ زړه له حاله
که شیرین اشنا وفا در سره نکا
په جفا ئې هم خوشحال اوسه خوشحال

په دا ښهر ګښ دي نه وینم څوک سیاله[4]   خبر دار نه یَم دَ بل ښهر له حاله
په ښایست کښ دئ ارمان دَ صورت نشته   دریغه دریغه په خوي هم وی څه خوساله[5]
په دردمنو کښ نن زه یَم بې مانندَه   په دلبرُو کښ نن ته ئي بې مثاله
په دا سپین تندِي دئ طعن په آفتاب شِي   په آبرو دي ګرو وَرِی له هلاله
نن به ته دا کبر نه کړې نور به څوک کا   چه په خلقُو دئ نارې دِئ دَ جماله
که تل جنګ و خرخښې کړې زه برې خوښ یم   ښایسته دَ جهان نه وِئ بې جنجاله
چه د حال پوښتنه نه کړې مرګ مي راغي   کله کله مي خبریږه له احواله
په پنځه وخته چه لاس په دعا هسك کړم   ستا دَ عمر دعا[6] کړم په ډېر ډېر کاله
دا بې وخته سپین وېښته نه وُ بلا وُ
چه دَ کښلیو زړه ئې تور کړ له خوشحاله

په دا باغ کښ به دئ پاتې نه وِئ ګله   که خبر شې دَ خزان له تطاوله
دا څو ورځې غنیمت ګڼه په باغ کښ   چه په تا باندِي سینه وهِي بلبله
مرتبه دَ هغه باغ څه پاتو نه وِئ   چه خالي وِئ دَ بلبلوُ له غلغله
و هغې ښېښې ته نه غړېږِي سترګې   دَ ساقي څخه چه تشه شِي له مله
په دا پُل باندِي دَ خلقو ګزر ګوره   څوک پر بوزي، ځني پور بوزِي تر پله
په درست عمر به ئې نه ووزي له یادو   چه لیدلي وِئ تا رُو دَ باز منګله

[1] ځان.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] چه مي وژنې.

[4] دا بدله هم په چاپي دېوان کښ نسته.

[5] محشي ورته کښلی دئ یعني میانه.

[6] دعا ګویم په ډېر کاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدر به په هيڅ رنگ مبدل نشِي   که په ځان باندِي تل لولِي څلور قله
عاشقان چه عاشقي کا غم به نه کا   دَ رقيب او دَ غماز او له چغله
څه کړم لاس و دست مي نشته قلندر يم   کڼه ما به دنيا وبازله کله
په پالنگ به خوب په څو بې غمه کاندِي   چه خبر وِئ دَ فلك له تزلزله
هسي يار لَرَم ښايست ئې تر دا قياس کړه   چه دَ مښکوُ بوي ئې هيڅ دَئ له کاکله
دَ دلبروُ په مانې کښ هم مزه شته
بيچاره خوشحال ئې مري له تغافله

په راحت کښ په دولت کښ يارئ ډېري   په محنت کښ په زحمت کښ ياران چيري
نه به هر کله بهار نه به خزان وِي   دا د ستوريو[1] چاري ونيسه په تېري
که مي لاس لکه درياب[2]له درو تش وِي   ولي سَترگي مِي درياب غُندِي دِي سېري
له يوې فتنې ئې ځان په دعا خلاص کړم   فلك بيا نَوِي فتنې کا را بر سېري
دَ دې دور په يارانُو باور نشته   په زمان ورته اغيار شِي يار دَ غوېري[3]
چه به ما ورته کاته له جاهَ نکړه   له هغو خبرِي اَروم تېر و بېرَي
پرورښ ئې که په شهد و په شکر کړې   دَ خرما تر خوند به نه رسېږي بېري[4]
دَ دستار دَ مرتبې به نه رسېږِي   که په لعلو مکمل کړې پائزېري
په ژوندون ئې دَ خوشحال دَ زړه دَ باسې
ستا کردې به ئې په گور کښ نشِي هېري

په طلب کښ د سستي وينم درويشه   چه وتَلي يې د دې خونی له وېشه
نعمتونه رنگا رنگ دئ په هر لوري   په غوښتوني باندی نده جفا پېشه
څو طلب هونبره موندل دئ په دا دور   بلکه لا تر طلب بخره مومي بېشه
د عسلو خواړه کله هغه مومِي   چه حذر کا دَ مچی له بده نېشه
لا دَوخته دَ طبيب طلب بايده دئ   څو لا پايې په دنيا دَ زړه له رېشه
په هيڅ دين کښ ما وفا ليدلې نه دَه   خبر دار يم د هر چا له دين و کېشه
په هر غشي چه زخمي شوم بيا مي وکوت   هغه غشي وُ په تن ځما له کېشه
هيڅ پروا اندوه دَ بل د بدُو نکړم   خو[5] دي پانڅي بلا له ځانه خوېشه

---

[1] دا د ستور، يوه چار ونيسه.

[2] لکه صدف.

[3] په بله نسخه کښ غېر راغلي دَي، غوېره او غوره سيد راحت په يوه معني راوړي دَي يعني منتخب.

[4] دَ هغه وني مېوه دَه چه په عربي ئې سِدِ يا نبق او په پارسي ئې کنار بولي.

[5] څو مي پانه څي بلا له ځانه خوېشه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پیغام د بوسېٖ[1] سود نشي خوشحاله
چه ځما[2] په خوله مین یې را نېژې شه

په هر لوري دَي فغان دَ مرگ له لاسه | په هر لور په هر مکان دَ مرگ له لاسهَ
دَ آدم صورت ئې مرگ لَرَه پیدا کړ | خرابی شوه په جهان د مرگ له لاسه
همگي پیغمبران که اولیاء وه | دُوي په مځکه شول نهان د مرگ له لاسه
عاقبت به شي بې شکه بی گمانه | دا وَدان کورُونه وران د مرگ له لاسه
راسه ته هم دَ توښې په سر انجام شه | کاروانونه شول روان دَ مرگ له لاسه
اې خوشحاله که په تن شاه جهان شې
هم به درومې په ارمان دَ مرگ له لاسه

په هره کوڅه گرزم که مي چا لیده رنگینه | گل مخه عنبر بویه هوسی چشمه مه جبینه
په خوله غنچه دهانه، په غاښونو در دندانه | په دوارو خوږو شونډُو تر شکرو لاشیرنه
په زنی لکه سیبه په غبغبو دلفریبه | په غاړه لکه زانې سبر قده تن سیمینه
په تور باڼه ناوکه په ابرو لینده بې شکه | په پوزه لکه لندي[3] چه را پاڅي له کمینه
گلگُوني ختي واړه مرصع مني په غاړه | ټېکه پر تندي اېښی په زلفینُو عنبرینه
په خوی خونی خون تېزه مهر چنه چنگ امېزه | بې باکه عاشق کشته بې پروا له دا دودینه
که زر خونُونه کاندي زړه ئې نشي لاندي باندي
لا نور ورپسې غواړي خوشحالېږي څو چه مرینه

پدنیا کښ نعمتونه رنگارنگ شته | دَ دیدن دَ نعمت کوم نعمت همسنگ[4] شته
عاشقی دِ هغه کا چه لېونی وئ | دَ هغو غرض پرې څه چه ئې فرهنگ شته
ما په عشق کښ دا همه واړه تر شا کړه | ته لا ښه یې چه دِ غم دَ نام و ننگ شته
ما وې زه به دَ زړه حال ورته عرضه کړم | یَو غماز ئې تر شیطان بتر تر څنگ شته
په آشتی کښ کشتن دَئ عاشق وژني | همېشه ژوندون هم دا دَئ چه ئې جنگ شته
خدایه ژر یو بل اورنگ لَره پیدا گړه | په جهان کښ ښادی نشته چه اورنگ[5] شته
په وار وار ئې دَ خوشحال خاطر صیقل کړ
ولي کېږه[6] ته ئې لا پاتو څخو زنگ شته

---

[1] په پیغام د بوسې سود د خوشحال نشي.

[2] که ځما.

[3] د دی ټکی معنی مطلوبه ده.

[4] هم څنگ.

[5] یعنی اورنگ زیب چه پاچا وُ.

[6] ولی کښته ئې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروت یم ستا په ور کښ په خیرات مي یاد لَرَه — دانا ښاد خاطر مي په پوښتنه ښاد لَره
څو کړې ظلم جور په څو رنګه طور طور — وکړه فکر غور اندېښنه دَ داد لَره
خیال دماغ دِ ډېر دَئ تر حساب تر حده تېر دئ — مرګ قیامت دِ هېر دَی ښه دا هونبره یاد لَره
مرم په انتظار کښ نشي په زاري زار کښ — سخت ځما پکار کښ تر سندان فواد لَره
شرعَ شته کتاب شته دَ عذاب دَ خوي عذاب شته — ښه که څه ثواب شته ته دا خوي معتاد لَره
خداي وته څرګند دَئ چه د خپل خاطر پسند دئ — څه مهر پیوند ئې هونبره دا عناد لره
خوي خصلت چه ستا دئ واړه پټ ندي پیدا دي — مهر نازک دا دَئ ته ئې تل بنیاد لَره
ملك شته کښته پورته ګورم ستا دَ سترګو لور ته — مه درومه بل لور ته ځاي پدا سواد لَره

زلفي دِ زنجیر دِی پکښ ډېر زړونه اسیر دئ
څوک پدا تدبیر دِئ، چه خوشحال آزاد لَره

پدا کلي کښ څوک نه لرم نېکخواه — چه رشتیا وایَم هم دا لَرم ګناه
له ځوان مرده په خندا په هوس درومې — له نامرده جدا کېږې په آه آه
لکه سیوره وړاندِی وروستو را سَره ځې — چه و هر لورِي ته ځَم سبا بېګاه
لکه لاس په شمار دَ زرو پول توربېږِي — په دوستی ئې سړی هم شِي روسیاه
زه په رغم دَ صوفي خراباتي یم — چه دَ مکر ذکر کا په خانقا
دَ زاهد پکار کښ څو رنګ اشتباه وِئ — دَ اوباش پکار کښ هیڅ نشته اشباه
که څوک زړه سوځِي په ما ځَاي دَ زړه سوي دئ — که مي لاس وَئ زه به ولی وم اکراه
چه ئې لافی دَ پاکی کړې څه ناپاک شه — راشه ګوره چه څه حال لَرِي تباه
وایې سر په عاشقی کښ درته څه دَئ؟ — درته وایم که باور کړې یو ګیاه

رعیت لکه عیال ساته خوشحاله
په یاغی باندِي مهم کاندِي بادشاه

په هر کار کښ مصلحت شته — خپل پرَدِي ته نصیحت شته
چه لر بر له مصلحت شې — کله خیر برکت شته
دَ سړي هونبره ښادي دَه — چه په زړه کښ ئې همت شته
چه همت دَ سړي نه وِئ — مهیا ورته نکبت شه
سر هاله په تنه ښه دئ — که دَ سر سرَه عزت شته
دَ سړِي چه عزت نه وئ — دَ ژوندون ئې څه حالت شته
په صحیح غني هغه دَئ — دَ هر چا چه قناعت شته
دَ نېستی ئې اندوه مکړه — که په تن کښ دِ صحت شته
چه صحت دَ صورت نه وِئ — څه په کار که دِ دولت شته
دین دنیا دِ مبارک شه — که دانا سرَه صحبت شته

اوس یاري مکړه خوشحاله
دَ یارئ سرَه آفت شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخپل قسمت راضي شه، تل دَ بل قسمت مه غواړه — فراغت دِ مبارک شه که دِ ونېوه دا دواړه
دَ ژوندون پیوند تړَلي په یوه اومه سپنسي دئ — دَ جهان غمونه پرېږده نور به څه ژاړې ځان ژاړه
خپل دِئ که پردِئ دِئ قلم وڅکوه په واړُو — دور دَ فساد شو پخپل زوي و ورور مه وباړه
هر چرته چه گرزم ځنی هسِي چاري وینم — کار مدار په نن شو، دَ سبا اندېښنه ولاړه
گوره کوم یو باد دَئ چه په درست جهان را والووت — زړه په چا ښه نشی لباسی شه خلق واړه
ما وې کلی مېشت دَی چه په کلي باندِي راغلم — تش کنده پراته دِئ خالي مېنه دَه اوجاړه
هر چرته چه گرزي په لاحول ترې تېرېږه — سل بلا په زړه کښ سل دانې تسپې په غاړه
ډېره سودا وشوه سل دعوې دَ سود په طمعه — وخت دَ مازدیگر شو دلَ دادکان ونغاړه

تل وایې خوشحاله چه دنیا وته به شا کړم
لا خو دا دنیا دَه مخامخ درته وَلاړه

بر بر راشه نور وزه دل افروزَه — ستا په وخت مي آسوده شي سترگي پوزه
ستا په وخت سترگي دَ باغ گلَونه گوري — پوزه هم کاندي دَ بوي خوښي اندوزه
غوږ لا هم ستا له طفیله حظ حاصل کا — مغني شي عندلیب په څو څو سوزه
په وصال دَ معشوقې عاشق فیروز شِي — دَ گلزار په وخت بلبله وِئ فیروزه
خپل غوږُونه ورته څك[١] کړه کنُدي واروې — راز دَ میني دَ بلبلو له لوزه
د نوروز له فیضه بوټي خالي نه دي — فیض رسي هم تر سپاندِي هم تر ځوزه
که همه عمر دَ باغ گلُونه گورم — ځما خوا به پرې سره نشِي هنوزه
دَ بهار هوا هر گوره ښه هوا دَه — که آفتاب ورپسې ته نه وي تموزه

په راتله ورلَرَه ډېره خوښي راوړی
په خوشحال باندِي دي قدر دَئ نوروزه

پلاو وخوري یَوه لپه — ننه پریوزې اندر غپهَ[١]
هیڅ خبر نه وي له ځانه — نه له راسته نه له چپه
نه درود وي نه دي ذکر — هندو هم به وي بې جپهَ[٢]
چه هوا وی درته ښه کا — زړه دي ځي په هغه هپهَ[٣]
په هر ځاي چه له چا کښېنې — یا د راز وي یا د گپهَ
ته به ځان تر هر چا ښه کړی — که ښه کېږې په غرډپهَ[٤]

که پخپل فهم طبیب یې
د خوشحال تر فهم تپهَ[٥]

---

[١] غپ د سپې ږغ ته وایي، دلته نه ورسره جوړېږي ممکنه ده چه غپه وي یعنی غوطه، یا به خپ وي یعني پټ او مستور.

[٢] په هندي ذکر کول او خداي یادول.

[٣] خواهش او هوس.

[٤] په چاپي نسخه کښ (غروپ) کښلې دي، چه معنا ئې نه ده جوته، اما لکه په قلمي نسخه کښ چه غرډپ کښل سوې دي، معنا لري یعني غر او دپ چه ځان لوړ گڼل او بر بر ویل دي.

[٥] په چاپي نسخه کښ رطب کښل سوي دي چه معنا ئې نسوه راته جوته اما د قلمي نسخو تپ لکه چه صحیح دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رشتيا ويل غوړېږي د زړه غوټه   دروغجن خو دي لکه سپيَ د غُلو سوټه
په درياب کښ خښته واچوي هيڅ نشي   په ښو څو څانڅکي خوره شِي اُومه لوټه
د هغې ښځِې صحبت لکه دوږخ دَي   چه مېړه وته تل کښېني په مخ نوټه[١]
پدا کار نادان هوښيار واړه پوهېږي   د کابل خربوزه بِه ده تر پهوټه[٢]
حڅوک خمونه تَشَوِي مستي ئې نه وي   څوک دَ ميو عربده کا په څو گوټه[٣]

د هغه ياري په کار نده خوشحاله
چه له خپلي خولې وباسي وينا جهوټه[٤]

په هره تنگه خوله کښ برابر ندي خواږه   په ځنو کښ حلوا دِي څوک نبات لَرِي تاړه
سَمِي کړې دِېرِي پخپل زړه لرې خپل يار ته   ځکه دِ دَ زلفو وېښته سَم وِئَ هم کاړه
بخت دَئَ چه ئې اوس ستا له لبانو سرَه ښمه   تا مي چه دَننه زړه په سره پېزوان ځاړه
زه دَ زړه بدخواه وم ما پرې وکړ پرهارونه   څه لَره مي وَئَ دَ يار غمزو لَره لاړه
اور لرې په مخ کښ چه پټا مين کېدلم   ما به پدا بله لمبه ننه زړه ځاړه
زلفی دِ تور مار دي زه ئې هسي وخوړلم   مرَم راباندِي نه ځِي دَ دم گريو هيڅ پاړه

مست يم مَي پرست يم زه خوشحال په خرابات کښ
له ميو به وانوړم که مِي وژنی په وراړه

تا وې نورِي تر ما ښې دِي پسې درومه   راته وايه تر تا ښه دَه بله کومه
چه مِي ستا وَ خرخشو ته نظر وَکړ   دَ جهان په مخ به نه وِئَ هسي سلومه[٥]
دَ خاطر مرغه مي ستا په زلفو بند شو   اوس به چرته ځِي چه نښتي دَئَ په لومه
دا چه وايې درومه صبر کړه له ما نه   بيا مي کومه بې صبري وه در معلومه
په عاشق باندي ئې تل ظلم و ستم وِي   ستا دَ سترگُو وېره نشِي له مظلومه
زه لا اوس په زړه تنگي نوي عاشق يم   په خندا خندا بورجل لَرَه را درومه

په خوشحال باندي که تل نارې سورې وِي
باز پروا کا دَ کارگانُو له هجومه؟

تا هنر دَ سرداری نه زده بهرامه   سرداري دِ په خپل دور کړه بد نامه
هم تمامي خېلخانې لَرَه بلا شوې   هم خپل ځان لَرَه بلا شوې بد فرجامه

---

[١] يعني په تربو تندي وا نارضايي، په بله قلمي نسخه کښ دا مسری داسي ده چه مېړه وته کښېني په نغر لوټ.

[٢] محشي ورته ليکلي دِي چه يو ډول بې خونده خټکي دي مگر دا د هند مشهوره مېوه ده.

[٣] يعني يوه هنده او يوه جرعه.

[٤] يعني دروغ، دا کلمه هندي ده.

[٥] څرگند، نوموړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا طاهر دَ کم عقلی په جرگه مړ کړ — اوس فارغ شوې دَ طاهر[1] له انتقامه
تا خېل ځان لَرَه دَ مرگ رخنه پیدا کړه — خېلخانه دِ په بد خوي کړه بې آرامه
په دا هسي بد خويی بې بخت نه يې — چه لا نه يې دَ خوني هاتي تر زاله
مشر ورور دی په زندان کړ ته خاني کړې — دا خاني دِ شه په ځان پورې حرامه
چه خانی ته دِ هوس دئ زړه په زور کړ — لا ځايي وه ستا دَ زړه اندېښنه خامه
نور دِ نوم د ما دَ زويُو په شمار شمار مشه
د خوشحال خټك وينا پدا تمامه

تل په ځان کښېږدې تازه تازه نومونه — زه دِ پېژنم دَ زلفو په خمونه
نه ئې څوک ويني په سترگو نه په خون کښ — چه را رسي ستا له غمه دا غمونه
که مي ته دَ زړه له سوزه خبر نه يې — خبر دار مي پدا حال دي عالمونه
لکه ستا باڼه په شمار په حساب ندي — هسي ستا دَ سترگو ډېر دِي ستمونه
بيا مِي هسي دا غمزې په غشيو وله — لکه تل دِ په ما خوار کړل کرمونه
نه چه زه يواځې ناست يمه ويرژلَې — لور په لور دي ستا له لاسه ماتمونه
ستا دَ تورُي دَ گزار حاجت هيڅ نشته — په وکښل ئې د عالم خېژي دمونه
مگر څوک په غاړُو غرونو ژوندی گرزي — ستا سپروُ په وېڼُو وَلړل سمونه
چه ډېر ډېر به ئې کښېښول پرې پرهارونه — طبيبانُو څخه ورک شول مرهمونه
اوس دي غم لکه لوي غر دَي راته پاتُو — غر به نه اوړی دَ جا په اړمونه
يا دِ ستا دَ مخ ثنا خوشحال خټك کښ — يا دِ نه نيسی په گوتو قلمونه
چه خوشحال ئې په کاغذ يا په قلم کښ
په خاطر کښې هنوبره ندی المونه

تل چه ارته لمن څکوې په مځکه — غره توب لرې دَ مخ په خوبي ځکه
په بېسر دي رنکارنگه ټکي گوره — پدا شان به ښايسته نه وِي لوڅکه
چه دا هسي شېوه گره ځني زو وې — سَرِی نه وُ ښاپېرَي وُ ستا ادکه
دَ مستی له مخه دا پرېشان ويَل کړم — چه دئ مزَي دَ ژوندون بولم څو ټکه
زه به تا وَته نژدې شم تا به گورم — که د ما گنده نه کېږي ستا کرکه
په بوسه مي دَ لبانو سر فراز کړه — همېشه په زړه لَرَم دَ شربت سکه[2]
لېونی دي د جمال نه يَم نور څه يم — چه پخپله خونه نه پرېږدم کځکه
لَون لَون شو لانونه[3] دَ شاهانوُ — دَ هر در رالَرَه بس دئ څو کنډکه
سر بازم وصال دئ غواړم هغه زه يم — لکه څوک چه په بل لوري غوارِي ورکه
دَ ښايست بخره ئې ورکړه د ترکانوُ[4] — محبت را پيدا کېږي له تاجکه

---

[1] ظاهر.

[2] محشي تنده ورته ليکلې ده په چاپي نسخه (څکه) ليکلي ده، يعني ذائقه.

[3] محشي ورته طعامونه ليکلي دئ.

[4] و ترکانو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې توره په کار نه وئ حبطه دَه   که ئې روغه وئ دَ سپینُو زرُو تکه[1]
مګر تا څخه سامان دَ سلطنت دَئ:
چه په هوډ مې سپېنه خوله غواړې خټکه!

تور وربل دِ په سپین مخ را آشفته شه   سمن زار دِ په سنبل کښ نهفته شه
عاشقانو دِ آرزو وکړه لیدن ته   چه دَ کښلې مخ صفت دِ شنفته شه
څه خو سر له غرفې هسک کړه وئې ګوره   لاله زار دِ په جوار کښ شګفته شه
تا چه زلفې پېچاپېچ سَره وَلول کړې   په ګلونو کښ یو تور منګور خفته شه
هغه دُر دِ فخر کا که ئې تمېز شته   چه ئې پاسه دَ تېکی په تار سفته شه
ستا دېوال مګر دَ عشق په خښتو روغ دئ   چه ئې شیخ تر سیوري کښېناست آشفته شه
ځکه هسې رنګه بوي لَري خوشحاله
دا غزل چه دَ بهار په وخت ګفته شه

په زړه مې هسې نهال یې اې له دوو سترګو غایبَه   که بله نامه وایم نامه ستا راشي په ژبه
هر دم مې ډېره څله اضطراب شي ستا دیدن ته   په تَږې باندې تل وي دَ اوبو مینه غالبه
تروه ترخه که نه وَي خوږو قدر به نه وُ   سکه ځکه جدائي شوه آشنایی سره واجبه
یوه دَ بېلتانه رنځور ګرانه ده که نه وِي   نور همه زحمت آسان دي که نس خوږي دِي که تبه
نا څاپه دوه مشتاق چه سَره وَویني په سترګو   تر دا به بله نه وِي په جهان کښ عجائبه
په ډېر ضرور خوشحال دَ یار له مخه جدا کېږي
اروا کله راضي وِي چه بېلېږي له قالبه

په هغه جهان به خلاص وِي له عذابهَ   که دلې ئې سریکار وِي له کتابه
واړه زه یم چه مې هسې شراب بد کړل   ګنه کومه بدي غواړې له شرابه
د شیطان له چارو لیري لیري ګرزه   یو درنګ مه اوسه بې چنګ بې ربابه
د ښه مخ په ننداره کې خیریت دَئ   که ځما له لوریه چار نشي خرابه
چه دا هسې ارت ملك په خپل سر تنګ کړې   په خلوت کښ دِ چه څه سود دَي شیخ و شابه
چه ئې سرې لمبې په ځان کړې قبولې   د ښه بوي نفس پیدا شوله ګلابه
هم حېوان ئې هم سړی یې هم ملك یې   که ته ښه په ځان خبر شې له حسابه
که خبر له حاله نشې درته وایم   په بَل نام به باله نشې بې دوابه
که پخوا ئې خرابي ده چا لیدلې   بیا به هم وِي د وجود مېنه خرابه
هر طناب ئې و دانا وَته معلوم دَي   دا خېمه وَلاړه نه ده بې طنابه
دَ خوشحال خټك په ژبه برکت شه
چه ویَل کا په پښتو له هَره بابه

ته چه هسې په غوغا درومې سیلابه   ولې هسې په ساعت کښ شې بې آبه
آفرین دِ په همت دَ لوي دریاب شِي   چه په هیڅري ئې چار نده کربابه

[1] د قندهار په اصطلاح تېکی یعني غلاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په پورته د کاغذ وګړئ درومي — که رشتیا ده دا دِ درومي بې طنابه
د طوطي ژبه استاد غواړي د نطق — ګڼه دَی به لا بتر وُ تر غرابه
چه په مخ کښ دِ نابود شِي واړه ستوري — د اسمان په ستوريو وَ خېژه آفتابه
که لمبې ور باندِي بلي کا اېرې شِي — د ژوندون هنر به نه ځِي له سیمابه
له یاقوته دِ هاله سیالي شبَه[1] کا — که دَ اور په تاو کښ دا نشِي بې آبه
چه مرغونه وزر بیا مومي آلوزي — هیڅ مقصود تر سرَه نه ځي بې اسبابه
په ځوانی کښ اوده وُ په زوړ والي
د خوشحال سترګي بیداري شوې له خوابه

توره چه تېرېږي خو ګزار لَرَه کنه — زلفي چه وَلَول شِي خو خپل یار لَره کنه
ولي راته وایې چه په کښلیو نظر مکړه — سترګی چه پیدا دِي خو دیدار لَره کنه
شیخ دِ نمونځ روژه کا زه به ډکي پیالې اخلم — هر سړَی پیدا دَئ خپل خپل کار لَره کنه
تا وې چه ځما دَ خولې بوسه لکه دارو دَه — غواړم دا دارو دَ زړه پرهار لَره کنه
ویني مې د زړه خورې مګر نور څه لَره ندي — زړه ځما پیدا دَي تا خونخوار لَره کنه
څه ژړا فریاد کړې دَ شهی دَ تورو زلفو — ته ورتلې پخپله دې تور مار لَره کنه
خود به ستا تر مخه دَ ګیاه غُندی څرګند شي — ګل دَ لاله راوړه خپل رخسار لَره کنه
مَی شته چنګ و نَي شته دَ خپل یار سرَه خوشحاله
خپل بیاض په لاس کښ خو ګلزار لره کنه

تونګران په ملك و مال لَري تکیه — درویشان په ذوالجلال لَري تکیه
دَ عارف ژبه ئې بند ګړه له مقاله — عالمان په قیل و قال لَري تکیه
دَ عاشق سرَه چه هونبره استغنا کا — ښایسته پخپل جمال لَري تکیه
که تکیه دَه خو تکیه دَ یوه خدای دَه — چه په بل ئې کړې څه حال لَري تکیه
دا نابودي تکیې ګوره دَ وګړِي — چه په ستوري چه په فال لَري تکیه
دَ دنیا تکیې ئې ولیدې په سترګو
نور به چا وته خوشحال لَري تکیه

تر هر چا دَئ د ما یار ښه — شکر لب و شیرین بار ښه[2]
تر سنبولو ئې ښې زلفي — تر ګلونو ئې رخسار ښه
توري سترګي تورِي ورځي — تور ګېسو ئې تار په تار ښه
تنګه خوله ئې نېسته هسته — لکه خوله هسي ګفتار ښه
لکه دُر هسي غاښونه — لا تر درو سپین هموار ښه
تر وېښته ئې ملا نرئ — تن ئې لا تر سپېین چوتار ښه
قد ئې ښه تر سبر وني — لکه قد هسي رفتار ښه

---

[1] په چاپي نسخه کي لمړی توري زبر او دوهم توري زور لري، په قلمي نسخه کي محشي (مشکېی) ورته کښلي دي، چه مصنوعي مرئ ځني مطلب دي.

[2] خداېه راکړه د ما یار ښه — شکر لب و شیرین کار ښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه هر ځای وته ئې ګورم   سر تر پايه پریوار ښه
خدايه ماتې هغه خولې کړې   چه به وايي هندو بار ښه
هونبره کلي ډېر ښهرونه   پکښې نشته يَو نګار ښه
چه پکښې خواږه ياران دئ   پېښور تر هر ديار ښه
په موسم دَ ښو ګلونو[۱]   تر هر څه دَ مير ښکار ښه
ښه په هند کښ چنبا ګل دئ   تر دا ګل دَ وطن خار ښه
دَ سرای قدر نور چا نزده
په خوشحال دَي تر فرخار ښه

تا وژلی هم له خپله لاسه ښخ کړه   له دِ زړه باندي يخيږي زړه پرې يخ کړه
رقيبان دي لکه سپي دِي په کوڅه کښ   چه انګڼ دِ پاکيزه شی واړه چخ کړه
دَ جنت مېوې[۲] مې نورُو ته بخښلي   کله کله ځما په خوله سېب دَ زنخ کړه
هغه واړه مهيا دی په هجران کښ   چه واعظ وَ ما ته شرحَ دَ دوږخ کړه
که پرواز دِ دَ شهباز دَ شاهين ندئ   دَ مطلوب په لوري پرونه دَ ملخ کړه
چه دَ قدر دَ وصال نه وُ خوشحاله
په فراق دِ ښو يارانو اوس آوخ کړه

ته چه دا حسن لرينه   ځکه هونبره کبر کړينه
تورِي سترګي په کجلو   په تنبولو شونډي سرينه
په مثال لکه شاهين يې   چه دَ زړُونو غوښې خورينه
که ته هر څو ښايسته يې   کبر مکړه وَ به مرينه
دَ خوشحال خاطر مفت ندي
فهم وکړه چه ئې وړينه

چه پلَو له مخه نه اخلِي دلبره   مګر شپه دَ خوار عاشق شوه بې سحره
نه ئې زړه په ما نرمېږِي نه ګروهېږِي[۱]   خدايه څه مِي سريکار شُو له کافره
نه مِي خوب نه مِي قرار نه مِي آرام شته   هميشه را باندِي تبه وِي شېبره[۱]
دَ وصال اميد رمق دَي لَږ را پاته   او کنه ببېلتانه وَوژلم اکبره!
په يوَه نفس کښ زر خطونه راوړي   په هر لور چه غورزَوَم دَ زړه کوتره
دَ معشوقي په پالنګ به هغه خېژِي   چه له سَرَه نه بيرون کا دَ سر ويره
غلېواز چه هنر نه لَرِي آزاد دَي   باز په دواړُو پښو بندي دَي له هنره
څه وه څه شوه خبر نه يَم بيا به څه شِي   اې يوه خدايه ځما په حال خبره
څه يَوَه نېزه څه دوه څه تر دا زياتي   دَ غريق اوبه چه پاس واوړِي تر سره
مګر خضر مي مدد شي دعا را کا   چه لاهو ببېړۍ مِي وَوزِي له خطره

---

[۱] دا درې وروستني بيته له يوې قلمي نسخې څخه را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

[۲] منې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ئې ځله هر ساعت شي هونبره ځله
دَ خوشحال سینه لګېږي له حجرهَ

چه دا هسي په پالنګ راغله نوخېزه   الوداع دَه دَ خوشحال ختك پرهېزه
عقل لو عشق چه سَرَه دواړه په دعوه شي   بل مجال دَ عقل نشته بې ګرېزه
هم پخپله جنګ آغاز کا جنګیالیِ   هم پخبله صلح کاندِی صلح آمېزه
په بازي بازي وژلي کُټل نشي   په خندا خندا خونونه کا خونرېزه
زه د کښلیوُ په دا کار پوري حیران یم   چه له چا نه زده کَوِي هونبره مکېزه
که له دله ئې شلوم شلوله نشِي   دَ دلبرُو یاري څو ده دلاوېزه
غچول ئې هسي نه دِئ چه څه پرېږدِي   تر الماس ئې دَ غمزې توره دَه تېزه
قند و ګل سَرَه دا هونبره لذت نکا   چه خوله ورکا دَ زورل سَرَه آمېزه
د معشوقي نوم عاشق په جهان خوز کا   د شیریني بازار تود دَئ له پروېزه
که مي بې له تا نه نوره یاري وکړه   راته ګوره را څکوم حدیث په بېزه
په کاته کاته زړه لا درته تاوتاو شِي   دَ لرګي لښتي په غاښ کړې رېز مریزه
چه ئې سوز نه وئ له سازه   یا ئې سر له[1] سرو نازه
دَ ژوندون راحت ئې کوم دَئ   راته وَوایه همرازه!
غم می واړه تار په تار شِي   دَ هر تار له ښه آوازه
په هر ځاُي چه ښایسته وي   ترې سلام مي دَئ له نیازه
ځما لاس له کاره ووزِي   چه په کار کښ شي شهبازه
چه دَ کښلیو ننداره کړَم
ورته پاتو شم خوله وازه

چه له عشقه بله چار ګڼی افزونه   تر دا بله اندېښنه نشته زبونه
باور وَکړه چه د عشق په کاروبار کښ   که زیات نه یم کم هم نه یم تر مجنونهٔ
ظاهري ګونه دَ زړه په حال ګواهي لي   که هیڅوک ندي خبر له اندرونه
ته ناترس به ګوته هم پرې لنده نکړې   که له دوو سترګو روان کړم دوه سیندونه
چه دَ زړه له تاوه وَوزِي غه خبره[1]   اثر وکاندي آخر په واړه زړونه
کل عالم دَ بېلتانه له لاسه زار کا   زه په څو خبرو خوښ یم له بېلتونه
یو ئې قدر دَ وصال راته څرګند کړ   بل ئې سهل را ښکاره کړه نور غمونه
چه تا شان دَ لیلي کړ زه پوهېدلم   چه به ستا له لاسه ځاُي کړم غاړي غرونه
چه یك لُخته دِ خوشحال له زړه نه وَیوست
در پوهېږم ډار دِ نکېږی له خونه

چه وفا ئې له چا نه مونده په مځکه   وَ اسمان وته روان شو عیسی (ص) ځکه
په زرګونُو راته لاف کړې اوس یو نشته   آشنایِي له هر چا ښه دَه بې ختکه
دَ هغو له خولې کړې خبرِي اَورم   چه به ما وَرته کاته کوَل په کرکه

---

[1] هغه خبره چه د زړه له تاوه ووزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ راحت په وخت چه تَل تر تا ځاربږي   په سختي کښ وېزاربږِي له ابکه[۱]
ما وې واړه په احسان ځما بنده دَئ   همگی ئې زیست روزگار وُ له کوتکه
دَ معني په سترگو گوره له دانا یې   په ظاهر جامه که ښه برېښي لټکه[۲]
مروت یاري ترې مه غواړه خوشحاله
هر سړَی چه اُوبه وَڅښي له اټکه

چه ئې تا غُندِي را درومي په پوښتنه   رنځوري دَه دَ هغه رنځور سودمنه
دَ بسیر موتي د لاس د سکندر کړ[۳]   ښوریده ئې اشارت په جار و تنه
تل په تا پسې غمجن یم هونبره نکړې   چه مي وَ پوښتې څه حال لرې غمجنه
که دِ سر له ما نه غوښت لتا می دربغ کړ   بیا هاله وایه وَ ما ته دروغجنه
زړه مي ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ   هلك څه زده دَ زیبا طوطا ساتنه
خداي دي لاس دَ هغه چا په ته کښ پرې کا   چه په قصد به پرې کوِي دَ گلو وَنه
که یو ځل ئې طماغه[٤] له سَرَه پرېوزي   چوز و باز ووته څوک ښئي وهینه
که دَ کښلیوُ وعده هر کله خلاف دَه   خداي دي تا دروغجن نکاندِي په ژمنه
وَ خوشحال ته خو هم دا وایه مطربه
چه ځار ځار کله به رایشې مینه!

چه نه لَرِي ننگونه   وئې مه وینې رنگونه
دا د ننگ دَپاره گرزم   پدا هسي گړنگونه
صد رحمت را باندِي ښايي   پدا هسي آهنگونه
په څو به ځني درومې   چه دَ زړه لَرم زنگونه
مهدي له غاره ووزه   کښبېرده پښه په پلنگونه
نه دین شته نه آئین شته   شرم لاړ په فرسنگونه
مختورن[٥] ظالمان ډېر دِي   چه آخلي قلنگونه
دَ عدل توره واخله   ملك اسلام کړه په جنگونه
بیداره اوسه زرکی   شاهین[٦] گرزي په څنگونه
خوشحاله فهم وکړه
چه پر ېوزي خرسنگونه

---

[۱] یعني پلار.

[۲] یعني هغه توره چه په جنگ کښ کار نه کوی، پڅه ئي مخ اوښتې توره.

[۳] د بسیر لولو د لاس د سکندر شوه.

[٤] محشی ورته ټوپی لیکلې ده.

[٥] مختوري.

[٦] شهباز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسی ښاېسته ئي زيږه گله ځکه تا په ځان شېدا کړمه بلبله
چه ئې طور ستا دَ تورُو زلفو واخيست ځکه بوي دَ مهر نه ځي له سنبله
دَ لبانُو بوسه بيا ورکړه مشتاق ته چه مستي ئې لا اثر وکي تر مله
چه په پټو سترگُو ناست ليدل دَ يار کړم خلق څه خبر له هسِي رنگه شغله[1]
راشه خپل وژلِی گوره پخپل وَر کښ په غمزو په خرخښو په تغافله
چه دَ خلقُو له نظره ئې امان وِئ همېشه وربانديِ لولم څلور قله
لکه يار را سَرَه وُ په هغه شان دئ ښه چه بيا دئ مخ توري وشو چغله
لا به کله سر ځما په غيږ کښ کښېږدي چه دَ مښکُو بوي دئ درومي له کاکله
څوک چه صبر ستا له مخه راته وايي ځما څه غرض له صبر و تحمله!

درست عالم دئ په خوشحال بانديِ غوغا کا
باز پروا کا[2] دَ کارگانُو له غلغله

چه ئې بخره ازلي راغله اصيله[3] دا فلك ئې همېشه گرزي په سيله
چه عزيز ئې پخپل فضل و په کرم کړل چار به نشِي د هغو چېري ذليله
چه پخپله ئې عطا په خلقُو نه کا دَ هر مال بخره به واخلي له بخيله
دَ حاتم په مسند ناست هغه زلمَی دئ چه دنيا ئې په هر چا بانديِ سبېله
دَ عارف په بخره علم لدُني دئ په الست ئې روزی شوی بې تحصيله
چه ئې واړه آمنا و صدقنا کړه دَ دانا وينا به نه ويي بې تاويله
دَ دې دور دروېشان خليفه بس دئ اوس خپل ځان لَرَه بل کار کړه عزازيله
که کامل دئ په جهان هغه کسان دي چه فارغ دي دَ دنيا له قال و قيله
عالمان دِي ره زنان چه غواړي نغاړي عالم عالم لَرَه زده کړي څو دليله
دا جاهل شيخان شيخان نه دئ شيطان دئ چه فساد ئې پيدا کېږِي له تهليله
که دَ ياره نه جدا وِئ دوه درې لوېشتي و عاشق وَته ښکارېږِي دوه درې ميله
زه هم ځکه په جهان کښ بې عديل يم په جمال مِي معشوقه دَه بې عديله

چه آرام ئې دَ خپل يار په ليدوُ وشو
دَ خوشحال له دله څه غواړې تعجيله!

څه به ووايې خوشحاله له تکميله له کماله
د هغه مرغه څه نوم دئ چه په اور کښ لَري ځاله
هم بېچون هم بېچگون دئ هم بې مثله بې مثاله
هم بې سره هم بې پايه بې وزره هم بې باله
په يَوَه نفس آلوزي څو عنقا درومي څو کاله

---

[1] شخوله.

[2] باز پرواز کا.

[3] دا بدله په چاپی ديوانو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَئ میوه د هغه باغ خورِي　　چه ئې ونه نا نهاله
چه په دا مشکل خبر شې[۱]
ځان به خلاص کړې[۲] له جنجاله

چه په درست تومن اوڅارهٔ　　نن هغه ده ځما یارهٔ
لا جنوتې سر کنډي　　چه حجاب نه کا له پلارهٔ
یو سورکی پیزوان په پوزه　　ور بلوتې یو څو تارهٔ
مخ نسرینه مه جبینه　　سنبل مویه پري وارهٔ
شکر لبه پر طربه　　هوسی سترګې ګل رخسارهٔ
قد عر عره مو کمره　　سر تر پایَ قلم کارهٔ
په زړه سنګه شوخه شرنګه　　جفا خویه زره آزارهٔ
زه ئې قتل په لیدل یم　　دا را نه ده پروا دارهٔ
چه مي نوم ورته څوک اخلي　　و ښکنځولوُ ته تیارهٔ
څه کړم کوم فکر علاج کړم　　دم واهه نشی له ډارهٔ
د دې خوي خصلت دا هسي　　ځما دَه مینه بسیارهٔ
دا یَو څه علامت وشو　　په ما خوار دَ خداي دَپارهٔ
که پَتِ نیاز ورځني غواړم　　په نیاز نه ده خبردارَه
که خپل زور باندي ښکاره کړم　　خیلخانه لَري خونخوارهٔ
که ئې وغواړم په زرُو　　زر هم ډیر غواړي بې شمارَه
نه په زور شي نه په زر شِي　　په جهان دِي دا دوه کارهٔ
دَ خوشحال تکیه په خداي دَه
بیا پتا دَه شیخ رحمکارهٔ

چه مي ستا کوڅه مأوا شه　　غم ځما له زړه سوا شه
ستا کوڅه لکه بهښت ده　　په بهښت کښ مِي زړه وا شه
زړه مي ستا دَ مخ په دور　　له چمنه بې پروا شه
هغه راز چه دَ خلوت وُ　　وَ هر چا وَته رسوا شه
عالم درد لَره دوا کا　　دَ یار درد ځما دوا شه
شانه ورو وهَه په زلفو　　پکښ زړه مِی سر هوا شه
چه ته مهر باندِي نکړې
خوشحال ځکه بېنوا شه

چه مِي ولیده پخپل انګڼ ولاړه　　ما په ټیکي سترګي بیا مونده بیا ولاړه
که ښه مخ وته کاته کَول ګناه دِئ　　دا ګناه دِي وِئ دایم د ما په غاړه

---

[۱] محشي ورته لیکلي دي، چه مراد له دې هم مذکوره حقیقي زړه دئ.

[۲] خلاص کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو څه بخَن[1] زړه ئې راکړ هسې وایم — چه د ما وَې دَ جهان دلبري واړه
زه جدا له یاره کوم خیر ناصحه! — په ژړا کښ راته وایه خیر غواړه
دَ ښه یار په جدایَی کښ گرم نه یې — که دې دواړه لېمه ووزي لا هم ژاړه
دَ طوطي خوراک شکرې دي خوشحاله ته
جگي جگي څه خو ورکړه دَ خولې لاړه

چه د زړه اخلاص دِ نه وي له معبودهَ — لا عجب که ئې راضي کړې له سجودهَ
محرمانو اجازت موندلَي نه دَي — گنه ډېر به ئې خبر کړل له دې سودهَ
محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا — خبر واخله له ایازه له محمودهَ
خداي ځما تر فهم ښه[2] د عشق هنر کړ — که دا جار ده نور عالم وته نابودهَ
تورو زاغو د گلونو قدر څه زده — له جماله ئې بلبله شوه خوشنودهَ
په سند به د همه زړونو مردود شې — که دِ چار شي تر یوه پوري مردودهَ
تر مطلوبه پوري شرط دَ رسېدو دَي — که تمامه لار په وینو شي آلودهَ
خو یو بخت دِ ناسازي را سَره نکا — تل کینه کوه له ما سَرَه حسودهَ
کل مقصود دَ زړه هوري چه هغه یار وي — بخته را شه ته مې ور وړه تر مقصودهَ
ما خوشحال ئې سودا کړې نادیده دَه
که کالي په بهانه ځي بې نمودهَ

چه دَ دواړو سترگو ښېر در څخه شته — پرئې خوره له ځانه ښېر در څخه شته
آئنې وته نظر کړه او گل بوي کړه[2] — چه خپل مخ دَ گل په څېر در څخه شته
که د زړه ځما په زړه دَئَ چه ئې ټول کړې — ټولَوَه ئې چه کمښېر[3] در څخه شته
ډېر به ما غُندې په عقل تېر و ښېر کړې — چه وربل دِ تېر و ښېر در څخه شته
تل دعا درباندې کا ځني خبرېږه — یو څو خوار له دله هېر در څخه شته
که جمال که ناز و خیال که کرشمې دي — دا تر شمار تر حساب تېر در څخه شته
لَړ دَ مهر دَ وفا خویونه زده کړه — دَ جفا خویونه ډېر در څخه شته
عاشقان غریبان وژنه صرفه مکړه — دَ غمزې تېره شمشېر در څخه شته
که ډک مهر دَ خولې په خوشحال وکړه
خو که تش مهر برسېر در څخه شته

چه دا هسي رنگ مانې کړې بې گناهَ — ویره نه کړې دَ عاشق دَ زړه له آهَ
چه په هر لورې روانه په شیوه شې — در سره ځما دعا درومي همراهَ
چه دِ هونبره ډېر دماغ وته وَگورم — بل دِ سیال په جهان نشته بې بادشاهَ

---

[1] په اصلي نسخه کښ بخَن دي ئه معني ئې نسو را ښکاره، د پښتو مرکې په لوي قاموس کې بخن په معني د رنگ لیکلي دي په قندهار کې هم دا کلمه سته مثلا واېې تور بخن، ژړ بخن وغېره، دلته هم ورسره جوئېږي یعني څرنگه زړ٠ ئې راکې.

[2] نظر کړه گل بسو کړې.

[3] د دې کلمې معنی حل غواړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

معشوقه مي دَ عاشق غندنه نه کا   گل بورا وته ونه وې توره سیاهَ
یا په ما باندِي مَیَنه کړې دلبره   یا مي مینه ځَني ما ته کړې اللّهَ
چا ته حال دَ زړه معلوم کړم خبر نه یم   یَو نېکخواه په جهان نشته بې بد خواهَ
رقیبان دي غوغا کا پروا مي نشي   شېر به کومه اندېښنه کا له روباه
په یوه گزار ئې درست مقصود پوره شو
چه نگاه ئې په خوشحال وشو ناگاهَ

چه له هر چا طمعه پرې کړې سلطاني ده   که دِ زړه په خاموشي کښ سبحاني ده
دَ خاتم دَ سخاوت خبری مکړه   لا پدا کښ هم دَ طمعي نښاني ده
په څو رنگه دَ یاریِ صفت کښږي   زباني یاري، ناني یاري، جاني ده
تر جاني یارانو هر څه صدقه کړه   هم پدا سبب پکار دنیا فاني ده
دَ دنیا په پرېشاني کښ جمعیت دَئ   دَ دنیا په جمعیت کښ پرېشاني ده
چه له دوسته له دښمنه ښه سلوک کا   دَ هغو سړَیُو ښه زندکاني ده
چه په کور کښ مي څه وُ تر واړو تېر شُوم   و خپل یار وَته مي هسي مهماني ده
په زرگونه کتابونه ملا لولیِ   الف بس که ئې غرض مسلماني ده
په نادان بادِندي هم رحم شته خوشحاله
معذرت د نادانانو، ناداني ده

چه دا هسي ئې اغازه عربده کړه   مگر تشه ئې له میو میکده کړه
عقل ډېره شعبِده لَرِی په میُو   ساقی تار پتار ئې هره شعبده کړه
ښه جمال لَره پیدا کړه ځَما سترگِی   له غه پسه ئې جمال مشاهده کړه
یَو ځَل بیا له زېبا مخه پَلَو واخله   دا په غم کښ پراته لا په غمزده کړه
ستا له غمه چه ډېر ډېر همېشه ژاړم   د واړو سترگو مِي خجله نربده[1] کړه
دَ ویشتلو اه چه ولگي ښه ندئ   لا دَ وختَه ئې دَ زړه له حاله زده کړه
دَ قلم له سَرَه تور لوگي روان شو
چه خوشحال دَ دې غزل مسوده کړه

چه ئې میاشت کړه دَ اسمان دَ پاسه شقه   چه آفتاب ئې را ښکاره کړ له شفقه
چه په سر باندِي ئې ابر سایه بان وَه   چه ئې پاتو جبرئیل شوله ابلقه
چه خوږې ئې دَ خولې لاړي تر عسلو   چه همه علم ئې زده شو بې سبقه
چه جمال ئې ښایسته په ملاحت وُ   چه دَ مښکو بوي ئې هېڅ وُ تر عرقه
چه سایه ئې دَ وجود په مځکه نه وه   چه بره ورته گویا شو له طبقه
چه ئې تار په تار دَ باد په مخ خواړه[2] کړل   دَ تورات و دَ انجیل واړه ورقه

---

[1] "نربدا" یو رود دی په هند کښ.

[2] خپاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواړه[1] کوَن په طفیل دَ هغه دِي مرتب او مهیا په ډېر رونقه
چه د دوست دار دَ څلور یار دَ اهل بیت دئ په هغو دَ ښو گواهي وله مطلقه
دَ عربو[2] ثنا هیڅ ورنه رَسېږي
دَ خوشحال ژبه مښود کاندي ناحقه

چه ئې خوب په پالنگ نه وُ بې د پرو له بالښتَه   راشه گوره نندارە کړه تر سر لاندي اومه خښتهَ
چه فاني دنیا دني دَه بود ئې نشته ناهني[3]ده   ځکه دا ده اې نادانه د هوښیار تر فهم زشتَه
دا دنیا خارشتي بزه ده په ساتل ئې څه مزه ده   شېون ئې وشړي له بزو نه چه ئې پوه شي له خارښتَه
چه هم تول ځي هم دلیٔ[4] دا طوفان دَئ که ژلیٔ   چه ئې ویږي[5]موندي نشي، هي توبه له هسي کښتَه
ما لیدلې پدا چشمانو وراني مېني دَ شاهانو   یکباره ورځني ولاړه چه ئې درسته دنیا غوښتَه
د لکونو پیدا غول[6] کړه د جهان گنجونه ټول کړه   نه به ته نه به ستا پښت وي، بیا سنجرشو یو څو پښتَه
د سیلاب په مخ دَ کور دَي دا دَنِي فکر دِ نور دي   چا به نکړه هورته خونه چه به دا په سیلاب رغښَهَ[7]
په دنیا کښ که شداد شې بیا به ته په بلا یاد شې   که بهښت په دنیا روغ کړې څه دِ سود دَي له بهښتهَ
هغو[8]یو وړله له ځانه دا فاني دنیا اې ځوانه!   چه ئې تار په تار خوره کړه نه هغو چه ئې ونغښتَه
ما ئې ولیدل کارونه طور طور رفتارونه: په ورتله په ستغ[9] خَتَنه په تلَه کندِي غُندي رغښتَه
که کم عقل که کانا[10] یې که هوښیار یې که دانا ئې!
د میر باز غُندي ورزغله د خوشحال غُندي ترې ترتښتَه

څو دَ ملك وارث و نه وهي سرونه   هونبره چېري قرارېږي سمي غرونه
یا به ستا په وره ناره وِي یا به ژاړي   یا دِ تا له لاسه وير دَ چا په ورونه
رخنه گر دَ ملك پرې ږده پخپل ملك کښ   په حکمت په زر وزور، په لښکرُونه
څُو په تورو، په توبريو، په نېز وشي   صد چندان شي په تدبير په هنرونه
ورور او زوی دَ ملك په کار کښ قتل کيږی   نور په واړو باندِی جوړ شول محضرونه
بې دَ تېغ له آبه نوری اُوبه نشته   چه جنگجوی سَرَه ساړه کا ټټرونه

---

[1] چه کونین په طفیل.

[2] چه عرب ئې و ثنا ته نه رسېږي.

[3] تر دې کلمې لاندي محشي "نا هضم" کښلي دي.

[4] درمن، د غلې کوټه.

[5] وږَي.

[6] په مجهول واو لښکر او فوج.

[7] چه په مخ د سیلاب رغښتَ.

[8] هغه.

[9] په غره کي نریٔ او سخته لار.

[10] محشي ناپوه ورته کښلي دیٔ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سردار دَ رياست و نه په وينو په ليږ شنو دَ اعداء کا ثمرونه
په ميدان کښ توئي ښې دِي دَ سر ويني نه چه ډکه سينه وړي له ځګرخونه[1]
يا دَ مرد غُندِی شمله دَ دستار پرېږده يا په سر کړه لکه شځه مېزرونه
خدايه چا وته ئې کښم څوک به پرې پوه شِي
ما وَيَلي هر يَو بيت دَي دفترونه

څوک به څه ساتې په پوهه په پندونه په وېښته سَرَه ترلي پيوندونه
په يَوه قفس کښ بند کارګه طوطا کړه سَرَه ښېل به وِی دَ هر يوه سندونه
يا کُشتي د زورَوَرُو سره مکړه يا د دُوي غُندي پيدا کړه مړوندونه
موږ پدا عقل روغ نه يُو لېوني يُو معشوقه چه و عاشق وته غندونه
عاشقان دَ شاه دَ خولې يُو زر مو نشته که په سر ئې ليدَل مومو سرښندونه
چه باور دِ په رشتيا خبره نکا وَ هغو وَته به څه خورې سوګندونه
چه ناپوه سَرَه تېرېږی ډېر افسوس دي دَ دانا سړی کيميا غُندِي ژوندونه
پخپل ښکار پسی به څرنګ باز آلوزي چه باز دار ئې پسِې وا نکا بندونه
دَ شکرو خوند به هيڅ وربانډِی نه وِي چه خبر وِي دَ خبرو په خوندونه
تا دَ زلفو په زنځير کښ خوشحال بند کړ
آفرين دِ پدا هسي شان بندونه

څوک خبر دي له فتنو د دې جهانه نوِي نوي را پيدا شِي له دورانه
ما و تا غُندِي به څو باد وړي ياد کا که خبر واخلې له مځکي له اسمانه
چه له باده دمه ډک وه که ئې ګورې باد ئې خاوره په ملکونو کړه پرېشانه
په شان شان مي دَ وجود ننداره وکړه بيا به هم شِي څو رنګه په څو شانه
نه ئې زر نه جواهر شته يو تاوان دَئ که به ښه کړې ځان ئې خلاص کړه له تاوانه
زمانه مي شوه په غاړه اې خوشحاله
که ئې ګورې نه لتانه نه له مانه

څه به وايم د دې نفس له آزميښتهَ نفس آدم دَي را يستلي له بهښتهَ
چه پکښې دَ دواړو کَونو مراد مومې هغه چار دِ تر نظر لاندي کا زشتَه
د کيميا د بوټي ګل کله مونده شِي چه د پښو تلي ګلګون نشي په غوښتَه
د سړيو په عظمت پوري حيران يم چه په ګور کښ توري خاوري هونبره نشتَه
بيا به څله څوک طلب دَ دنيا کاندي چه ئې خلاص نه وِي يو دم د کار له کښتَه
که تر سر لاندي بالښت کښېږدِي د َپرونو عاقبت به تر سر لاندي کاندي خښتَه
د دنيا مينه په مثل د خارښت ده هيڅوک نه وينم خالي له دې خارښتَه
د صحرا په کاڼي رخه[2] د شيطان شوه عيسي سر په مځکه کښېښو له بالښتَه
د زړه مينه په مثال لکه پټك ده چه د ګوي څښتن وَهَله هورته رغښتَه

---

[1] نه چه خوړين له عيبه غاړی ځګرنه، يا نغاړي ځګرونه.

[2] حسد، کينه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غم ئې واړه د آشنا دَ بېلتانه دَئ
د خوشحال څه سريکار شه له جوړښتَه

څه بلا ډېره ښه ئې د بهار دَ گلو وختَه[1] — که ژر در پسې نه وي د خزان سيلى سختَهَ
په وخت دښو گلونو د وساله باده نوشلي — د زړه اندوه دِ واړه دا عشرت يو سي يکلختَه
په وخت د ښو گلونو په خلوت دَننه ناست يې — را وزه ننداره کړه ناسوتي شيخه بدبختَه
هر گل وته چه گورې گوښې گوښې ئې نگهت وي — په رنگ سَره يَو ندِي نه يَو سَم دَ بل له رختَه
په سم دئ که پهٔ غره دِئ د بهار خاص گلونه — آخر به ئې رژون وِي د گلونو له درختَه
چه تعين[2] دا هاړ گرمه سيلى راشي په چمن کښ — گلونه د لاله لکه بادشاه پرېوزي له تختَه
چه کښته پورته زانې مرغاوئ تله راتله کا
خوشحال خټك خوښ کړي په جهان کښ دا دوه وختَه

څه دَ بدُو ږغ وُ چه ماښام را باندي وه شه — تندر وُ يا توپ وُ پرې مِي تخني تخني زړه شه
څه خوښي دَ ده وه، چه بيا ژر پسې اندوه وه — چا وې چه په رنځ کښ معظم[3] په خوب اوده شه
دا ژوندون هيڅ نَدئ چه مي ساه ويني دا خلق — زه په ځان پوهېږم اوس مي کار لکه دَ مړه شه
ما وې زړه مى سنگ دَئ، چه په هيڅ به نرم نشِي — راشه که ئې گورې په ژړا ژړا اُوبه شه
ما دَ معظم په ليدو مينه ماته نه کړه: — څه دَ قضا رنځ وُ په هفته کښ څه وُ څه شه
رنگ ئې تر خوي ښه وُ، خوي ئې لا ښه وُ تر رنگه — گل وُ دَ گلابو شگفته شه نور په تله شه
دريغه دريغه که ئې مرگ په بد لېده وئ — څو به مي پرې ورکړل ولي مرگ مېلمه دَ ده شه
زور و ستم نه وُ، نه څه جنگ توري نېزې وې — بل علاج ئې نه وُ، دَ ده مرگ دَ خداى په کړه شه
زه يواځِې نه يم دېر عالم پسې کباب دَئ — آه دَي پس کېږِى. روزي نه وُ روزي نه شه
ښه تاريخ ئې راغَى "بې بدل معظم"[4]
خوشحال د دَه نيکه دَئ، دَ نيکه ئې داغ په زړه شه

څه غم د نعمتونو چه اختر راغَي دروېشه[5] — په طمع په اميد اوسه دَ هر غني له وېشه
يو گل مي په دا باغ کښ ناگهان په نظر کښېووت — عجب ئې خوشبويي وَه تر هر گلوُنو ښېشه
چه ما وکړه پوښتنه دغه گل له حقيقته — ده کړي تحمل وُ د يوه اَغزي له نېشه
نافې چه له اوله خپل ځگر وَکړ سرې وينې — له ورَوسته ئې روانه خوشبويي شوله له رېشه[6]
په څو به دَ ويشتليو له احواله نه خبرېږې — چه هيڅکله دي نه ده چېري ېښه په اغزي رېشه

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[2] چه تعينه دا هاز گرمه سيلى شي په چمن کښ.

[3] معظم د خوشحال خان کوچنى لمسى وُ، چه دا بدله ئې د هغه په مرثيه کښ ويلې ده.

[4] کلمات دَ "بې بدل معظم" د ابجد په حساب (١٠٩٨) راځِي، چه دغه نو د معظم د وفات سنه ده.

[5] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

[6] له خوېشه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دو اويا مذهب سَرَه به ساز وکړي له دله
خوشحاله که خبر شې په تحقيق دَ عشق له کېشه

چه بنياد دَ عاشقۍ چا کاوه
دا ئې څه پدا کار نه پوهېږه
په جهان ئې يوه څه بلا پيدا کړه
يوه خدايه کور ئې وران کړې د هغه
دَ هغه جهان دوږخ په غوږو اروم
دا دوږخ مي پدا سترګو وليده
څوک ناحق دَ بېلتانه له لاسه ژاړي
آشنايي دَه چه تاختونه کا په زړه
دَ هلك له لاسه والوزي مرغۍ
په ژړا ور پسې سرَه کا دوه لېمه
هغه وخت چه دَ زانګو او دَ وُني وُ
په مرغۍَ هيڅ نظر نه وُ دَ ده
څو لوئېږي آشنايی پرې ډېرېږي
درومي درومي په اورو کښ ښه وېښته
دَ وصال قدر غمجنو دَ فراق زده
دَ تشنه ژوندُون په څه دَئ په اُوبه
په حدونو سَرَه ولاړو اوس خوشحاله
په کوم لور نه سَرَه مُو مُو زه او ته!

ځما عشق په هغه شان دَئ لکه وه
ستا خاطر هغه سندان دَئ لکه وه
که ته هر څو بد قولی او بد عهدی کړې
قول عهد مي مهمان دئ لکه وه
خو خښې دِ لکه وې په هغه شان دي
فتنه ګر دِ سور پېزوان دَئ لکه وه
دَ رقيب خبره مه نغوږه اې ياره
چه رقيب هغه شيطان دَئ لکه وه
دَ بڼو په ناوکيو دِ غلبېل کړ
نښانه مي درته ځان دَئ لکه وه
په خاطر باندي مي داغ دَئ ستا له لاسه
ولي هسي بې درمان دَئ لکه وه
بل ګمان فکر خاطر لره در موږه
خوشحال ستا دَ بندګان دَئ لکه وه
چه دِ زړه هسې پرې ناز کوهَ دلبره
په خوشحال دِ خاطر ګران دَئ لکه وه

څو را سَرَه خلقه جفا ډېره هغه کس کړه
خداي مي پدا خوي کښ په ده مينه يَو په لس کړه
زار دَ خوار عقشق دَئ دَ محبوبي څه پروا ده
زه وَ غم ته روغ يَم ته تل خانده تل هوس کړه
زړه ئي دَ کافر دَئ خو په خوله کلمه لولي
څه ئي راته ستايې ما ليدلې دَه نور بس کړه
ګرزې په ګلونو کښ ګندګي ور پسې غواړي
څه ئې په جهان کښ بده بخره دَ مګس کړه
ښه چه را پيدا شوې دَ بهار زيريه ګله
تَل دِ يادَونه غنډليب په هر نفس کړه
لېږ دي روانونه سبا کېږي اې ساربانه!
پاڅه دَ شتر په غاړه پوري اوس جرس کړه
ځه هغه شهباز شه، چه دِ ځاي په سر درو دَئ
نه لکه دَ کلي کارګه ګرزه غم دَ نس کړه
بخت دَئ که طالع دَئ که دا خپله فقيري ده
خداي مي چه شرئَ برابره دَ اطلس کړه
قدر دَ خپل ځان دَ عافيت ور څخه نه وُ
ځکه عاشقي هسي آغازه بوالهوس کړه
نورو حريفانو واړه ډکی پيالې نوش کړې
ښه چه دَ خوشحال پياله ئې ډکه په بکس[1] کړه

---

[1] سيد راحت زاخيلی ليکي: چه بکس په معنی د خورا لږ او نه څه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو جفا را سَرَه ډېره هغه کس کړه – خداي مي مينه په ده باندِی یَو په لس کړه[1]

ښه چه راغلې دَ بهار زیریه گله! – اندېښنه دِ عندلیب په هر نفس کړه

دَ گلزار په گل غرض نکا غُل غواړي – په جهان ئې بده بخره دَ مگس کړه

که زه خوار دِ دَ گلونو لایق نه یَم – ستا له باغه عنایت را خار و خس کړه

درست عالم پدا خبره خبردار دَئ – چه بلبله خپلي ژبي په قفس کړه

ته ئې شناخت، علم، ادب لَرَه پیدا کړه – نه چه گرزه بیهوده چاري عبس کړه

دَ ژوندون په قدر هیڅ خبردار نه وُ – عاشقی مي چه آغازه بوالهوس کړه

کله سول کله ژوندُون بخښل وَ ما ته – دَ عشق اوره په ما چاري دَ قفس کړه

دَ دنیا غمونه لږ ندي خوشحاله

نن دَ یار وَ مخ ته گوره واړه پس کړه[2]

چه په عشق کښ ئې و نورُو ته پېغور شه – اخ چه لاس په لاس په دَه پوري دا تور شه

محتسب چه په اهداد وُ دَ مستانو – دَ رندانُو سَرَه ناست دَئ باده خور شه

چه پرون ئې فاسقانُو سَرَه جنگ وُ – نن هغه تر فاسقانُو لا څه نور شه

چه غیبت ئې بداوه دَ بل تر زنانه[3] – راشه گوره په غیبت دَ پلارو مور شه

که دَ ډیري په وکښل ئې ورته وایم – نصیحت دَ نېکخواهانُو باندِي اور شه

گوره څو عالم به لاندِي کا تر چلو – نن چه دا دریاب را وَخوت موج ئې زور شه

صنوبر چه هونبره ډېره لوئي غوښته – ځکه هسي په باد ته په باد نسکور شه

چه ئې زړه تر گاڼی سخت هغه مي یار دَئ – بدي بخري څه ځما گاڼی په کور شه

توري سترگ ئې بلا دِي عاشق گوره – په بلا باندِي ور درومِي کر و گور شه

دا دَ خپل عمر دلیل وکړه خوشحاله

چه لاله په باغ کښ وَغوړېده خپور شه

چه گټل خورول بخښل کا ځوان هغه – چه توره[4] لَري دَ توري خان هغه

کان دَ لعل دَ یاقوت دَ گوهر څه دَي – چه احسان ترې پیدا کېږي کان هغه

چه ئې ته په گېډه وخورې حبطه شِي – دَ مجلس سَرَه چه خوږ شِي خوان هغه

که د مال دَئ که دَ ملك دَئ که د لېچو – چه ئې توان دَ چا پکار شي توان هغه

په تمامه شپه په ورځ په میاشته کال کښ – چه دَ خداي په یادو درومي آن هغه

چه دِ څوک دَ وراندِی وروستو ځَي دا څه شِي – په تنها وجود چه شان دَي شان هغه

وَ نور چا وته وران مه وایه خوشحاله

چه په قول عهد وران شو وران هغه

---

[1] خدای می لا وربا‌ندی مینه یو په لس کړه.

[2] هر څه بس کړه.

[3] تر زیانه.

[4] د دې کلمه معنی حل غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان چه پېژني که گورې ښه هغه   چه ناحق په ځان غره دی څه هغه
واړه زړُونه فراغت وي په ښادي کښ   چه په غم کښ مردانه شي زړه هغه
سلامت لَره ئې نور عالم پيدا کړ   ملامت لَرَه چه روغ دَئ زه هغه
يا ياري يا اغياري دَه که ئې گورې   په دا دوه کښ نه ته دا شوې نه هغه
چه تر تا نه وړاندې وروستو ځي مله ندي   چه په لار در سَرَه سَم ځي مله هغه
چه په عشق سَرَه ژوندی دئ هغه نه مري   چه بې عشقه ژوندی گرزي مړه هغه
چه دروغ تر خوله وَ باسِي کله خوله دَه   چه رشتيا تر خوله وَباسِي خوله هغه
هيڅ حجت له هيچا مه کوَه خوشحاله
هر چه تا وته څوک وايي ته هغه

څه لَرَه زړه وړې چه دَ زړه ساتل دي نه زده[۱]   مست يم مستي کړمه گڼه هر هنر مي ښه زده
تل په اوښيو وينو همېشه ژړا آهونه   نور را خبر نشول يا مي سترگو يا مي زړه زده
ذکر فکر نمونځ روژه طاعت ور لَره بويه   شيخ ملا زاهد عابد صوفی په ميُو څه زده
کله دَ طوطيانو په گفتار کښ دا لهجه ده   راشه که ئې گورې زرکې تا کله دا تله زده
روغ عالم به چېرې دَ دردمن په حال خبرېږي   درد چه په چا تېر دَي په دردمنو هم هغه زده
څه زړونه ئې وړي ستا بارخو پرېشاني زلفو   ښه وه دا خبره چه يا غله زده يا ئې مله زده
ستا دا سور پېزوان چه فتنه گر دَي بې حسابه   څو رنگه فتنې چه دَ جهان دِي واړه ده زده
چېرې به له دِله يَو ډک مهر را بر سبر کړې   تل دِ که دا هسې دلاسې تشي په خوله زده
څه پوښتې خوشحال دَ بېلتانه په اشتياق کښ
سترې په منزل پوهېږي تږي په اوبه زده

چه پيدا چېرې په ملك کښ يو حبيب شه   لکه خار ورته په څنگ کښ بل رقيب شه
محمد (ص) ته ابو جهل نصيحت کا   راشه گوره څوک رنځور شه څوک طبيب شه
دَ دانا پخپل وطن کښ قدر نه وِي   دُر هاله قدر پيدا کړ چه غريب شه
په چمن کښ رنگارنگ گلونه ډېر دئ   دَ زړه داغ مي دَ لاله دَ زړه نصيب شه
که ئې رنگ و بوي و گل نه وَئ ورکړې   مبتلا به باندِي ولي عندليب شه
راشه تور و سپين دَ سترگو ننداره گره   هغه يار را سَرَه لا تر دا قريب شه
چه پرون را سَرَه يار وُ خبر نه يم   نن له ما نه بيا وېزار په کوم تقريب شه
تناوُنه ئې دَ زلفو دِی دا زړه مي   لکه ملك دَ ياغي لاندِي تر تخريب شه
چه ئې پرېښوه يارِي دَ لېونيُو
گمان مکړه چه خوشحال خټك لبيب شه

چه مي زړه پرې ښه کېده له واړُو بد شه   ښه خو دا چه اوس يواځې دا حد شه
که ژوندُون دَ خلقو دا دَئ گه ليده شِي   ښه وَ ما ته مري خلق دَ لحد شه
دَ دنيا ياران مِي وليدَل په سترگو   هر سړَی ځما په سترگو لکه دد شه

[۱] تا د زړه ساتنه نزده   مست يم مى پرست يم گبه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه حيا شته نه وفا نه خپلوي شته خلق واړه په معني لکه مرتد شته
چه ئې نن کانده له ما سَرَه خپل قوم کا مگر دا جور له قومه په احمد شه
تفحص دَ تور و سپين نشته په چا کښ دَ همه عالم په سترگو کښ رمد شه
تور به چا ته يادَوَم چه رد گمراه دئ چه پيدا ځما له ځانه خلق رد شه
فرزندان چه مِي له گېډی نه پيدا دئ پوخ ځما له ناخلفونه کبد شه
په طالع په بخت دَ مال و ملك څښتن دئ بخت هغه دَئ چه په بخره دَ بخرد شه
له هغه بخته ځما توره بلا دَه: چه له هَرَه نا همواره په مدد شه
چه دَ پلار له ځانه ښه زويه پيدا شي ته به وايې چه ژوندون ئې مجدد شه
چه قابل ئې پيدا نشِی په اولاد کښ که هزار زويه دَ پلار وِئ بې ولد شه
دَ بهار گلونه هيڅ دِي چه تېرېږِي ښه هغه وَ ما ته گل دَئ چه سرمد شه
که په ذات کښ دَ خوشحال آل و اولاد شته په صفات کښ لم يلد و لم يولد شه
يخ دَ نمو وَ تا وته نه دَرِی خوشحاله!
په دا څه که يَو ورَځِي منجمد شه

څو په باغ کښ لا يو گل دَ نو بهار شته دَ بلبلو دَ طوطيانو پرې جيغار شته
نن دِ غم له ما نه ځان ساتي که ښه کا چه په سېل دَ بهار را سَرَه يار شته
چه له ياره سَرَه مست دَ گلو کښت کړم محتسب که را نيژدې شِي پايزار شته
شيخ ملا دِ ځما غم په بهار نه خوري چه رباب و سرينده غُندِي غمخوار شته
نه به زه دَ ميو جام کښېږدم له لاسه نه ځما له پارسايِی سَرَه کار شته
ما وَ خپلی پارسايی ته رخصت ورکړ په دا نورو پارسايانو مِي اوس ډار[۱] شته
ساقي بيا ځما دَ ښهر خبر واخله! لا يو څو په کوڅو پاتو پرهېزگار شته
گل و مل ساز و سرود ساقي سرې سترگي [۲]لا به ډېر عالم رسوا کا چه دا چار شته
چه په هَرَه پياله عقل له ما زدويي دَ ساقي منت را باندِي په بار بار شته
دَ گلونو په موسم کښ خوار هغه دَئ چه ئې نه پياله په لاس نه ئې نگار شته
نن هغه شاهِ جهان دَ زمانې دئ چه دسته ئې دَ گلونو په دستار شته
چه نا اهل په غفلت ورباندِي نه ځِي ځکه وصل دَ هر گل په څنگ کښ خار شته
دَ بهار زېبا گلونه سوداگر دئ لخلخه به ځَني پېرِي چه خريدار شته
نن خوشحال دَ زړه داد دَ عشرت ورکړ
دا څو ورَځِي غنيمت دِي څو گلزار شته

څو په باغ او په بوستان کښ لا لاله شته دَ بلبلو دَ طوطيانُو پرې ناله شته
نن دِ غم له ما نه لېري ليري گرزي چه په وخت مي دَ بهار په لاس پياله شته
که می يار په لاس باده واخلِي ساقي شِي پرې مي ډار شِي چه ئې زهد صد ساله شته
را ئې وښيه چه ځَم تر پښو ئې پرېوزم که په دهر کښ څوک ما غُندِي واله شته
دَ بهار په زېبا گلو ډېر وېرېږم چه باران شي دَ باران سَرَه ژاله شته

---

[۱] وار.

[۲] ساز و سرود د ساقی سترگی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار په سیل تل درومه خوشحاله
یو څو ورځې چه دَ ګلو پر کاله شته

چرګ دي خپل چرګ والي کا که ئې رضا دَه   چه له بازه بازي کا دَ ده قضا ده
هغه چاربه مخامخ په مخه ورشي   چه دَ چا دَ هغې چارې تقاضا ده
څوک به خوښ سَرَه پرېږدي په جهان کښ   دا دَ ځَایه دَ دې دهر اقتضا ده
تېره چار چه یادَوې فایده ئې کومه   وَ دانا ته مضا واړه مامضا ده
دَ ګمان لړې به تار په تار خپرې کا   دَ یقین اندېښنه بهَ تر بیضا[1] ده
دَ خوشحال په ویل غوږ او فکر بویه
چه موندنه دَ خبرې په امضا ده

خپل پرَدي چه چا لینده په لاس اَخیستهَ   هر یوه کړه ما تشه درسته درستَه
چه قضا د ما د چا په غشي نه وه   د بادشاه لینده ئې هم کړه په ما سستَه
چه تعلیم ئې د سیفي[2] له ما نه اَخست   بیا هغو د ما د بدو وسیفي لوستَه
په زرګونه راته لاف کړې د یاریَ   په دولت کښ ئې د ما بلا اَخستَه
اوس چه ورځې د نکبت راغلې یو نشته   چه ځَما دپاره ووزي له بایستَه
که بادشاه له تخته پرېوزي نا آشنا شي   بادشاهي ده د دولت په تار اَمستَه[3]
د نکبت ورَځې په مثل د دانو دي   ښایسته سرَي وباسي له ښایستهَ
هنرونه ئې عیبونه شي خوشحاله
د سړي چه چار دَ بخت شي سسته پُستَه

چه مې ولیده دَ زړه په سترګو خپل زړه   دَ خپل زړه غُندي مې وَ نه لیده بل زړه
عاشقي دَ خداي بلا دَه عاشق مشې   څوک په سرو سکروَ ټوپښې لَري تل زړه
په وَیل وَیل مي هیڅ تقصیر وَ نه کړ   که ستنېږي له دلبرُو په وَیل زړه
عاقبت به اَفت سر لَرَه پیدا کا   چه جار وَزي دَ بتانو په بورجل زړه
ور ئې واچَول دَ زلفو خنځَیرُونه   که هر ګز اَموخته نه وُ په ترل زړه
دَ خپل سر په مهر هم دا هسي نه وئَ[4]   لکه خوښ شي دَ دلبرُو په ښکنځَل زړه
ډېر ئې صبر شکیب وَکړ نه پاېئږي   نور له تنه جدا کېږي په نیوَل زړه
دَ خوشحال ختِك فریاد له نورُو ندي:
په دَه هونبره چارې وکړې واړه خپل زړه

---

[1] محشی ورته کنبلی دی چه مطلب لمر دی.

[2] محشي ورته لیکلي دي چه یوه دعا ده.

[3] محشي ورته لیکلي دي "پېیلي"

[4] د خپل پېر دعا هم هسی رنګه نه وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وایم هغه نکا دا ځما زویه گمراه — اغېزه هیڅ پرې نشي یا خو ما گڼی بدخواه
که کار په دیو نشي په شماره دي دَ غوییو — کمیي دَي دا دَ دیو که د ما دئ دا گناه
که ما دَ ځان بدخواه گڼي دا لا بله بلا ده — هیڅ پلار به په جهان بدخواه دَ زویه وِي آه آه
چه پلار دَ چا مزَري وئ مزر کټَي ورځني زېږي — د ما زویه وگوره دَ جیفې گیدړ روباه
څو ډېر دئ که قابل وَي دا به څه بلا ښه کاروُ — یو شیر دَ درگه ښه دَئ نه گیدړ پکښ پنجاه
د نورو نو څه اخلم د ټومي[١] بیوجه څو دي — یا عاق یا عاق ته روغ دي خو دَ وارړُو مخ سیاه
دَ ما په نامه زرشول دَ بی بی په ذات زرنیخ شول — زرنیخ په نرخ دَ زرو کا قدرت لَری آله
هر کار ئې په تقلید دئ تحقیق نلَرِي پذات کښ — نه نام نه ملگري شته[٢] هونبره گنج هونبره سپاه
ارمان ارمان چه زوړ شوم یوَ قابل زویه مي نشته
چه زه خوشحال دعا گړم په سبا او په بېگاه

چه تا وَته نظر کړم نور مِي هېر دِي ښایسته — په طور دِ مین یم گڼه[٣] ډېر دِي ښایسته
هم ځان راته ښکاره کا هم مي ورک شِي ژر له سترگو — پدا کلي کښ واړه پري څېر دِي ښایسته
تلخي ئې دَ هجران بده بلا ده عاشق وژني — چه دا ئې را په یاد شِي څه گنډ هېر دي ښایسته
یاران لَری زرگونه دَ هر چا سَرَه ساز باز گا — په قول په وعده ځکه تېر ببر دِي ښایسته
تل جور تل جفا ستمونه په عاشق کا — په دا واړو کارونو کله سېر دِي ښایسته
دَ چین او دَ ماچین مي اروېدلي دِي په غوږو — په سترگو مي لیدلِي دَ بونېر دِي ښایسسته
ځوانی ولاړه خوشحاله راوړه زر که عاشقي کړِي
یا زر دِي یا ځوانی چه ورته زېر دِي ښایسته

چه پرېوزی څوک له پانه مومیتایی ور لَره بویه — په کور کښ چه تیار شي روښنائي ور لَره بویه
چه کار دَ چا مشکل شِي تدبیر و بله کښېنِي — دا کار څه آسان ندي دانا ئې ور لَره بویه
په کاڼي کښ مرآت شته دَ کیمیا بوټي په غره کښ — طلب چه د دې کار کا بینائې ور لَره بویه
که لُور دَ اورنگزېب وِئ معشوقه په اصل لویه — دا کار ئې منظور ندیَ پارسائي ور لَره بویه
که هر څو ښایسته وِی معشوقه په هنر پسنده — دا کار ئې هم پکار دَی بخت ځائی وع لَره بویه
که څوک ښایسته غواړِي په کوڅه کوڅه دِ گرزي — په هر ښـهر په کلي گدائي ور لَره بویه
یَو زړه دَ خوشحال ندئ چه جهان پکښی لیده شِي
دَ هر چا زړه مرآت دَئ صفائي ور لَره بویه

حیران یَم نه پوهېږم چه له یاره مخ پوښل څه — اغیار وته په قهقه لا له ورایه خندېدَل څه
که نه ئې وِي په زړه کښ دَ عاشقه سَره مهر — سکه ده وته دا غنج و دا دلال او دا ښکنځَل څه
هغه مي چه لیدلَي دَ خپل یار ښایسته مخ دئ — که حوري که پري وِي وَ بل مخ وته کتل څه

---

[١] د دی کلمې معنی حل غواړی.

[٢] نه ملك گېری شته.

[٣] که نه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه ئې دِي ويلي چه زړه يو دَي يار دِ يو دئ   ښه ده دا خبره چه سر يَو او سودا سل څه
زار ژړا هغه کا چه د يار له مخه دور وِئ   وخت دَ يار دَ وصل کوک په کوک نارې وهَل څه

خوشحال دِ ښه چه مړ کړِ ته په کوم توکي دلگير يې
تر سر دِ صدقه شم گنُدِي تا ته چا ويل څه

خپله پوهه به لَرم خپله لَره   وَ هر چا ته خپله پوهه دَه کره
که فاسق يم که فاجر يم دَ خپل ځان يم   دَ زاهد دَ عابد څه دِئ را سَرَه
ليونی که مسخره دَئ و عالم ته   عالم هم وي لېوني ته مسخره
په معني پاڼې گلونه دِي خبري   دَ سرِي کرده دَ وني ثمره
نن يوازِي يك تنها له ياره ښه يم   څوک د غيرو د وهم نه وِئ را کره
دَ نور چا غرض پرې نشته چه صراف وِئ   هم هغه زده په سَرَه په نا سَرَه
په ښوره مځکه کښ کله شِي گلونه   درته چا وې چه گلونه پرې کره

شاړې[1] تل په کُن پره گرزي[2] خوشحاله
مَرَنی ليندی به ځِي په سر پره

خواړه عمر غُنُدي تلنه کوې ښه[3]   په مدت دَ ديدن ژمنه کوې ښه
په ناستې دِ رغبېدن دَ بيمار وشي   په وَلاړې پښې پوښتنه کوې ښه
خوي دِ درست دَ ترهېدلي غرڅه واخيست   وړاندِي ځې تر شا کتنه کوې ښه
دا دَ زړه ښهر مي ستا دَئ چه په سترگو   باندِي هر کله ختنه کوې ښه
په خوله ما سَرَه دروغ دروغ ياری   وېزارِي دَ زړه دذَنه کوې ښه
هم په څو رنگه غموُنه باندِي کښېږدِي   بيا گله له دې غمجنه کوې ښه
هم په څو رنگه عتاب کړې بيا پخپله   بورجل ځاي ته مي بلنهَ کوې ښه
په زمان کښ يو گلزار دَ وصل نهال کړې   بيا پخپل لاس ئې وکښنه کوې ښه
وصل هجر دِ دا دواړه پخپل لاس دِئ   چه مانه له خپل مينه کوې ښه

دَ خوشحال په زړه دِ کښېښول داغونه
پرې دَ مالگو دُوړَوَنه کوې ښه

خوله مِي غوښته له نگارِ را ئې نکړه   دَ رقيب په خوله شوه آري را ئې نگړه
ما وې دروم ستا له وره دعا راکړه   په فرياد او په چيغاري را ئې نگړه
صبوري له جفا کاره ياره غواړم   را ئې وکړې ځني چاري را ئې نگړه
په يوه جلوه له ورايه رغبېدې نور   دا ځما سترگي بيماري را ئې نگړه
دَ يوې غمزې په طمعه ورته گوره   عمر تېر شو پدا لاري را ئې نگړه
په اميد وم چه يَوه پياله به را کا   هغه مستي شراب خواري را ئې نگړه

---

[1] شاړ يعنی سست او کاهل.

[2] درومی.

[3] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمی څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَېِ در به کړم بوسه دَ خوږو شونډُو   را نېژدې نېژدې شوه باري را ئې نګړه
ګلدسته ئې چه له باغه وه ویلې   که ئې ورکړه وریباري را ئې نکړه
هسِې نه چه ئې د زړه دلاسا نزده   دلاسا لَرِي تیاري را ئې نکړه
زه خوشحال دَ یوه ښکلي په طلب وَم
دا فلك لَرِي بسیاري را ئې نګړه

خاتمه که دَ سړِي په خیریت ده   تر صحت ئې چار بهتره دَ زحمت دَه
په زحمت کښ ئې نخوت له سَره وزي   رنځوري نافي دَ کبر دَ نخوت دَه
هر زحمت چه دَ سړی په وجود ورشي   معافي ئې دَ ګناه په روایت دَه
په یوه تبه چه لَړه په چا ورشِي   هغه هم د ګناهونو کفارت دَه
په هر چا باندِي چه ډېره تبه ورشي   په صحیح چه دغه چار دَ مغفرت دَه
هغه کس ولي دَ خداي دَي ګمان نشته   دَ هر چا چه صبوري په مصیبت دَه
غم ښادي چه وَ سړی وته رسیږي   همګِي واړه له ځایه په قسمت دَه
په ښادي کښې دي ئې شکر سړی کاندي   په غمونو کښ دَ صبر چار فرحت دَه
چه دا دوه چاري لَرِي حبیب اللّه دئ   په وَیل نده دا چار په عنایت دَه
وار په وار به په خوشحال باندِي ور دورمي
هَرَه چار چه دَ محنت یا دَ راحت دَه

دا تاو تاو زلفي ښکاره کړه تر نقابهَ[1]   چه ځَار ځَار ئې شم له هره پېچ و تابهَ
زه چه چېري تا ته سوال کړم ته ښکنځَل کړې   نور به څه غواړم تر دا خاصه ځَوابَه
د سمند سمونه سره په وینو درومې   ګوره بیا دِ د چا مېنه کړه خرابَه
تا به هسي بې صرفه قتلونه نه کړل   که دِ وېره شوَې له خونه له عذابَه
لکه څوک چه له تېرو تورو وېرېږي   هسي ډار کَوم زه هم ستا له عتابَه
چه د ښکلي زیبا مخ نظېر دِ غواړم   په نور څه مي نظر نشِي بې آفتابَه
که فتنې او خرخښې د ښکلیو دود دي   نه چه هسي هونبره ډېري بې حسابَه
زه خوشحال که له تا خواست کړم مستحق یم
خوله زکوة راکړه د حسن له نصابَه

دا ځَما زړګی پخپل زړګوټی[2] نَسه[3]   چه دي زړه دَئ ځَما زړه هم هسي کَسَه[4]
دا دَ وړکیو خوي د څه ونیو په لاس[5] کښ   چه زر زر څه ورکوي بیا ئې را نَسه
زه به هیڅکله د تا له وره وانوړم   که هر څو وایې چه مه راځَه ناغسه

---

[1] له نقابَ.

[2] زړګوټ کسه.

[3] دا بدله په جاپي دیوان کښ نسته.

[4] هسی نس.

[5] په لاسو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو دَ شندی[۱] گل څه ښه ليده شِي   روخ ئې ندي چه سيالي کا له نرگسه
چه ئې تل و غوا و غېلو[۲] ته سورې دي   خداي دي واخله دَ بېدردُو مجالسه
هر دم دار ئې پخپل کار کښ دَئ خوښ کړي   که سړی دي که پېری که کوس[۳] وغسه
چه يو هم دَ زړه ساتوني پکښي نسته   توبه توبه دَ ختکو که اولسه
زه خوشحال چه په مزريو باندي تيغ[٤] کړم
تا ته څه رنگه گيدړ شوم رترومي[٥] کسه

دلربا پسره راشه   ای زېبا بشره راشه
چه دَ ښهر ښايسته دِئ   تر هر جا بهتره راشه
سر تر پايه واړه ناز يې   ځما ناز پروره راشه
په خوږو خبرو شهده   په خندا شکره راشه
چه دي نه وينم هېڅ عيب   تمامي هنره راشه
توره شپه دي تورِي زلفي   په ښه مخ سحره راشه
د سما قمر بوسه کړم   د عنبرا قمره راشه
دَ راتلو لاري دي گورم   اې ځما دلبره راشه
څه به وايم چه بې تا مرم   اې په زړه خبره راشه
چه پسو تر و تازه ځې[٦]   د چندن شجره راشه
چه دي نه ويني نور ړوند شي
دَ خوشحال بصره راشه

دَ يار غم به په تنها صورت زغممه   دا بيدرد عالم به نه را خبرومه
چه دا اوښِې مِي غمازئ دَ فراق دِئ   زه ئې ځکه په گرېوان کښ تويَومه
همېشه ئې پدا فکر در مانده يم   چه دَ خوږ خاطر علاج په څه کومه
ملامت ئې دَ عاشق دَ سر بگړی دَه   دا بگړی له سَرَه چرته اچومه
دَ هجران دَ آتش لا لمبې تازه شِي   څو دَ صبر اُوبه زه پرې پوړومه[۷]
آشنائي له جدايَی سَرَه ښه ده   دَ مرهمو قدر داغ څخه گڼمه
له طبيبه خلق هيله دَ شفا کا   زه خسته دَ خپل طبيب له لاسه مرمه

---

[۱] يوه ونه ده چه ترخه ميوه لري په هندي ئې پکائن بولي.

[۲] چه هم ئې تل د غوا د غېلو نه بيور دئ.

[۳] د دې کلمې معني نسوه را ښکاره.

[٤] تېځل يعني د آس تند توپ.

[٥] عيناً وليکل سوه.

[٦] يې.

[۷] په خوله او په نفس سَرَه اوبه څاڅکي پاشل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاره ته چه جدایي جدایي وایې
زه خوشحال دَ دې خبرې توان لَرَمه؟

دَ اسمان په حکم څه فتنه بر پاي ده نزده چا چه قراري ئې په کوم ځاي ده
بندیوان ئې اورنگ زېب لَرَه روان کړم ننداره مي په هر ښهر په هر سراي ده
پښتانه مي چه حال وَوينِي کباب شي په ليده مي دَ هر جا ژړا هاي هاي ده
لوي هلك مي ننداړو لَره را درومي دَ هندو دَ مسلمان ناره واي واي ده
زه هر چا وته موسېږم ترې تېرېږم چه دَ واړو اندېښنه راته نماي ده
نه يواځې په ما ظلم، ستم وشو زمانه دا هسي تل کا پخپل راي ده
په هر ځاي مي په څوکی راځِي فوزونه د بد به مي دَ مزري يا دَ هماي ده
په وَلاړ کښ هاتي شمار په يوه غره دئ اوچه پرېوزِي په دوه غرونه ئې آواي ده
زړه مي درست سوري سوري لکه غلبېل شو محرومي دَ ليدو بده غم افزاي ده
گنُدِي وِي چه بازي بيا را وَجار وزي همگي عالم وَيل کا چه اوس باي ده
که په اور کښ دَ سرو زرو وَښي پرېوزي عيب نشته پدا کار کښ ئې جلاي ده
نورِي واړه تکيئې تار په تار خپرې شوې
دَ خوشحال خټك تکيه په يَوَه خداي ده

دَ جهان خوښي همه دَ هغه کس ده چه ميشته ئې دَ محبوبي په جوس[1] ده
دَ ښه مخ له نندارې چه نظر نيسي که ئې گورې هم دغه هوا دَ نس ده
که سوگند راځني غوارې هم به وکړم تر اول مي پتا مينه يَو په لس ده
ډېرى ميني آشنايى څه په کار ندي يَوَه زړه لَره يوه آشنائي بس ده
چه دوه ښه خواږه مَين سرَه دلگير کا دَ غمازُو وينا څه دَ سترگو خس ده
بې پروا بې فهمه مه راځه خوشحاله
په پالنگ مي ډېره وېره دَ عسس ده

دَ چمن په لوري وخوځه له کاخهَ چه د گلو ننداره شِي انتساخه
گل چه ستا تر لاسه دراغي تازه شو لاس دِ لا لَرِي شرف د گل تر ښاخه
غنچه گل ستا له خولې سرَه سيالي کا خوله ئې باد په طما چه کړله فراخه
د ښه مخ خوبي دِ ښه دَه لا تر گله په زړه هم سختي لرې تر سنگلاخه
چه تر اور تر اوبو وزي هاله ور شيِ سور پېزوان د ستا د پوزي[2] تر سوراخه
غه خبري چه بې ستا له مخه کېږي له هغو خبرو ونيوَي صماخه
په بېمارو سترگو تل پهي[3] کښېښنوې شِي
د خوشحال په لېمو پښه کښېږده گستاخه

[1] محشی دې کلمې ته په قلمی نسخه کښ کوڅه او غولی لیکلی دی.

[2] دَ شاه دَ پوزي.

[3] پټی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ښایست په کار کښ نه لري څوک سیاله دَ یارئ په کار کښ نه یې هونبره[1] ساله
هونبره کبر خیال چه ستا دَئ دَ چا نه دئ څو به زار کړم ستا له کبره ستا له خیاله
ستا په تش لیدو ځما دَ رنځ علاج شِي کښه مرمه وَوېرېږه له وبا له
تا ویشتلَي یَم پخپل گزار پوهېږې چه دَ سترگو دِ گولئ دِي څو مثقاله
پرې د صبر پهي[2] بِدم واړه خسا[3] کېږي چه په زړه باندي مي داغ دَئ ستا له خاله
جگي جگي مانِي مه کوه پخولا شه خرخښو فتنو دئ زه کړم بې مجاله
خرخښو فتنو دی مرگ وَته نېژدې کړم چه یَو دم را سَرَه نه یې بې جنچاله
راته گوته ښوروې نا خواله وایې حال به وَوینې دَ موړ دَ ځان زواله
دَ خانئ دَ توري ځاي نشته په عشق کښ
معشوقې وته مریَي اوسه خوشحاله

دَ عشق بخره ازلي دَه په جنگ نده په کتاب په مسئلو په فرهنگ نده
په قسمت ئې له ازله دَه راوړې دا دَ سولو بخره اوس دَ پتنگ نده
خلقې ئې سَرَه درغښئ[4] ککر کړې لا دَ مستي دَ غمزې توره رنگ نده
تل دَ یار دَ صورت نخښئ پکښئ گوره له دنَنه آئینه دَ زړه رنگ نده
دا پیاله چه ما نوشلې دَه پرې مست یم دا پیاله مي دَ شرابو دَ بنگ نده
دَ اغیار سَرَه یَو دَم ناستي ښه ندئ هیڅ خپلوي مي دَ زجاج او د سنگ نده
دَ گلونو په موسم کښ هغه خوار شول[5] چه گلرنگه معشوقه ئې تر څنگ نده
لېچي څه لَره غړي توره وکاږي که دَ خوارو دَ وژو په آهنگ نده
که زه نه یم لېونَی په آهو سترگو مسله مي دَ آهو پسِې لنگ نده
کله کله خوار خوشحال وَته نظر کړه
دَ عاشق نمنځَنه هیڅ عیب و ننك نده

دَ مجاز عاشقي عین حقیقت ده وَ هغې ته زینه ښښې دَ صورت ده
تر ثرا تر ثریا که فهم وکړې په څلور کنجه غوغا دَ محبت ده
په جهان به هیڅوک نه وُ که عشق نه وِئ د بد به دَ عشق قائمه تر قیامت ده
چه په مینه کښ یو زړه او یو ابان وِئ تر هر چا دَ هغو چار په برکت ده
دا یوه وینا دَ زړه په غوږو واروې چه بهتره دَ اورنگ تر سلطنت ده
سر دِ دِرومي مال دِ درومي پت دِ نه ځَي د سړی د چارئ کل خوبي په پت ده
چه یَو ځَله زړه دَ چا په مینه بند کړې په شلول ځَني کمي دَ مرموت ده
چه د نیت غلطي لَري بلا به ورشي تر هر څه بده بلا غلطي دَ نیت ده

[1] محشي میانه ورته کښلي دئ.

[2] یعني د زخم پټئ.

[3] یعنی بد بوي او متعفن.

[4] د دې کلمې معنا حل غواړی.

[5] هغه گرم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې خداي ورکا وَ چا شکر دِ کاندي   په جهان کښ لويه بخره دَ همت ده
په تېره الماس دَ پاسه قدم ږدي   يوه څه باريکه لار دَ شريعت ده
چه کښو ته نصيحت وايې خوشحاله
وايه څه فائده ستا دَ نصيحت ده

دَ سپېرو خاورو غوغا ده   چه پکښې غوزري هوا ده
و حباب وته وګوره   څه دِ نوره تمنا ده؟
ګمان نکړم چه به ستا شي   دا چه ته وايې ځما ده
چه به کانده فنا کېږي   کانده نده نن فنا ده
دَ هلکو لوبي ګوره!   سرشته دَ هر چا دا ده
ته لا طفل دَ اوښي يې   که دي ږيره کربلا ده
دا درکاه يوه بوډۍ[1]   ګه خندا که د ژړا ده
چه ئې يو ځله اړاند کا   دا هم لويه تماشا ده
راشه وګوره په سترګو   چه دَ چا وه اوس دَ چا ده
خو يو وهم خوب و خيال دئ   کوم ژوندون کومه دنيا ده
دَ نور چا نده خوشحاله
ستا دَ خولې وينا هم ستا ده

د شرابو مستي زر شِي نيست و هستهَ   لا يزاله مستي نه درومي له مستهَ
چه مي نوم په جهان لاړ شو درندیَ   درندئ کار به نه پرېږدم له دستَه
که بادشاه ئې په زندان کا غم ئې نه وِي   د آزادو آزادي دَه له الستَه
نه ياري شته نه خپلوي واړه غلول دي   چه خبر شوم د وګړي له بر بستَه
د ښادئ په اميد اوسي په غم کښ   تل په شپه پسې را درومي ورځ پيوستَه
د مقصود ګوهر په لوي درياب کښ پرېووت   غواصان پکښ غوټې وَهِي په مرستَه
په ادراک له قعره نه ګوري ساحل ته   هغه کب چه وېره وَويني له شستَه
د عاشق خاطر او خيال لکه درياب دَي   چه څپه ئې کله لوړه کله پستَه
د خوشحال له زړه د يار محبت نه ځَي
لکه مينه د خپل بت له بت پرستَه

د سبا نسيمه! راشه[2] و ګلشن ته   د ګلونو انتظار دي شګفتن ته
زاهد څه خبر له عشقه چه عشق څه دَي؟   د ګلونو له حاله څه وايې زغن ته
زاهدان چه په پنځه وخته سجود کا   زه دا يم په سجده پروت يم و وثن ته
د ليدو په ننداره ئې نه مَړېږم   که هر څو په ځَير ځَير ګورم و ديدن ته

---

[1] دا ځائی يوه بوډۍ.

[2] زر راشه ګلشن ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته خوبا، د شقایق په زړه کښ داغ پړدې　　　چه په شین[۱] شین درومې و چمن ته
قهر مهر دِ دورځیو په منځ وینم　　　د جبین تخته دِ ښښې و لوستن ته
کله جنگ و خرحښې گرې کله مهر　　　زه په زړه ساده حیران شم هونبره فن ته
که د ما په مرگ دِ زړه دَې دایم زه هم　　　ستا جفا جور نزدې کړم و مردن ته
اوس دِ اور را باندې بل کړه په ستنه[۲] شه　　　چه لوگې دِ ننه نه وزې پیرهن ته
که تل ستا له لاسته توره د ستم وي
ما خوشحال قبوله[۳] کړی و گردن ته

د خوبا له بې نیازی سل اوخه　　　چه ځما له کاره تښتې په فرسخه
د یاری په کار و بار کښ فهم وکړه　　　چه را نه شې د بدانو سینه یخه
ځان او زړه صبر آرام ئې له ما یوړل　　　له ژوندونه خو هم دا څه وُ را څخه
که جهان په تا ښندم ته ئې قبول کړه　　　دَ مېرې په لاس خو پښه ده له ملخه
هر چه نن د محبت په اور وریته شول　　　ترو ئې کله پروا کېږي له دوږخه
ډېر بندي ئې د زلفینو په کمند شول　　　کله وِي چه به دوي خلاص شِي له دې پخه[٤]
خوار خوشحال چه بکښ پرېووت وتې نشي
څه بلا یې دَ شهی چاه زنخه

دواړه شونډې کړه په بیارته　　　دُر ریزي وکړه خپل یار ته
زه چه ستا و مخ ته گورم　　　زړه مي نه کېږي گلزار ته
گل له شرمه خولې پرېږدې　　　چه نظر کا ستا رخسار ته
که مي وار در باندې جوړ شي　　　منتظر یم و خپل وار ته
گله دا درباندِ[۵] ښایي　　　چه ځیر ځیر گورې و خار ته
که وفا کا که جفا کا　　　یار، دم مه وَهَه اغیار ته
آئینې وته نظر کړه　　　که دِ مینه شِي گلزار ته
زار وَ چا ته کړې خوشحاله
چه دِ نه گوري څوک زار ته

درته چا وې چه دَ یار سَرَه جفا کړه　　　دَ اغیار سَرَه وفا، مهر خندا کړه
چه دَ پله خاوري دِ سترگو لَره غواړې　　　دَ هغه سَرَه فتنې جنگ و غوغا کړه
هغه ته یې چه له ما دِ محبت کړ　　　که غه هونبره مینه ما سَرَه نور چا کړه
که په اور مي کښینوې په اور به کښېنم　　　چه دِ ځای په سترگو کړم راته دِ شا کړه

---

[۱] تر دې کلمې لاندي محشي ناز او خیال کښلي دي.

[۲] ستنه یعني واپس او تر شا.

[۳] ما خوشحال ده قبول کړې.

[٤] محشي زندی تر لاندي کښلې دَه، مگر په بله قلمي نسخه کښ مخ لیکلي دي.

[۵] وربانډِي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بادشاه دَ گداي څه وُ دَ يارئِ   څه کړم خداي مي ستا په مخ مينه پيدا کړه
که ځما په مرگ دي زړه تېغ را واخله   دَ قصاب غُنډِي مِي بند په بند جدا کړه
زه خوشحال څه جيواری[۱] د سبگل نه يم[۲]
دَ دنيا خونه مي ستا په مخ بېډيا کړه

درسته شپه دئ په کوڅه کښ مرم له سوړه   لاس مې مات شه که دِي نکړم روړبوړه[۳]
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالی کړې   ځما غاړه په ژړا در پسې بوړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَره يو رنگ دَئ   سر هوا لويي دا هوببره سَمَه کوړه
حال دي واړه وار په وار راته معلوم شو   تګه ياره په زړه تريخه په خوله خوږه
ځما يار چه ميخوري کا په بدل ئې   ولي ما لره راځه د دردو روږه
پکښې زړه دَ خوار خوشحال دَئ چه خوږ[٤] نشي
ډمي ورو ورو دَ شهی زلفيني نموړه[٥]

د ماړه تر فهم هيڅ نده غنمينه   ولي وږي ته حلوا ده اوربشينه
په تونگو باندي اطلس لکه شړئ وئ   په نادار باندِي سړيه ده وربښمينه
وَ مجنون ته دَ ليلی خبري وايه   نه له علمه، له مذهبه، نه له دينه
هغه خداي چه دَ هجران غمونه را کړه   که دَ وصل ښادي را کا توان لرينه
خدايه کله به ديدن دَ آشنا را کړې   چه به زه پرې ماتَوم دَ زړگي مينه
يَو ځل بيا په حيات وليدي په سترگو   بيا له پسه لکه مردن وِئ هم دي وينه
نمر په کوم لوري پرېوزي چرته خېژي
په خوشحال باندِي يوه شوه توره سپينه

دَ گلونو قدر چا زده   يا بلبلي يا بورا زده
په جهان کښ به يَو يوَ وِئ   چه هنر ئې دَ کيميا زده
چه وفا ور ځَني غواړې   بې وفا کله وفا زده
که جهان در خبر ندَئ   ما په تا زده تا پما زده
ته ښادي کړه زه به غم کړم   تا خندا زده ما ژړا زده
رنگ دِ ښه دَي خوي دي بد دَئ
زه خوشحال يم ما رشتيا زده

---

[۱] د دې مسرئ معني حل غواړي.

[۲] د دې مسرئ معنی حل غواړي. په بله نسخه کښ دا بيت په دې ډول دی:

خوشحال نه د يواليا نه قمار باز دی   د دنيا خونه ئې بيا تالا تالا کړه

[۳] که ونکړم روړ پطړم پې دې بدله کښ دَ سوړ، روړ، پوړ، روړ، نموړ، معناوي تحقيق غواړي.

[٤] چه خور نشي.

[٥] محشي ورته کښلي دي: يعني ډمنځوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ صبا باده گذر په چمن بیا کړه　　په چمن کښ رنګارنګ ګلونه وا کړه
زه دِ توان دَ خرخښو لرلَی نشم[۱]　　که دِ زړه ځما په مرګ دَئَ دا ادا کړه
بې نیاز څه خبر له نازه چه ناز څه دَئَ　　ستا دَ سترګو بلا واخلَم ناز پما کړه
زه له خپله بخته چا وَته فریاد کړم　　چه پرُون ئې راته مخ وُ نن ئې شا کړه
خوله مي ډکه شوه په شهدو په شکرو　　چه سحر مي ستا دَ لام و بې[۲] ثنا کړه
عاشقي که سرا سر واړه بلا دَه　　ما په ځان دَ زړه قبوله دا بلا کړه
زه خوشحال کم زوري نه یم چه به ډار کړم
په ښکاره ناري وهم چه خوله ئې را کړه

دَ دانا په ځان بلا شوه خپله پوهَ　　چه هر ګز ئې خالي نه وِي له اندوهَ
چه فلك وَ چا ته عیش و عشرت ورکا　　هونبره ډېر ورباندِي کښېږدِي څو ستوهَ
کله ونه دَ خزان په وخت لغړه　　کله بیا خوبي دَ پاڼیُو پرې انبوه
په ناحق ئې په میدان په سَمَه غواړې　　چه دَ غرونو غرڅه نه ګرزِي بې کوه
چه مي ولیدې څو خولې هونبره خبري　　را څرګند شول واړه دو اویا ګروه
پخپل زوي او ورور باور نشته خوشحاله
غافل مشه دا جهان له مکره دروهَ

درسته شپه دِ په کوڅه کښ مرم له سوړه　　لاس مي مات شه که دِ نکړم روړه بوړه
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالي کړې　　ځما غاړه په ژړا در پسې بوړه
هم مي بې حسابه پوري کړه په سترګو　　دَ رنجور غُندِي مِي بیا له سترګو توړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَرَه یو رنګ دئ　　سر هوا لوئي دا هونبره سَمَه کوږه
حال دي واړه وار په وار راته معلوم شو　　ټګه یاره په زړه تریخه په خوله خوږه
ځما یار چه میخوري کا په بدل ئې　　ولي ما لَره راځه دَ درُدو روږه
پکښې زړه دَ خوشحال دَي چه خوږ نِشي
ډمي ورو ورو دَ شهې زلفیني نموږه

دَ ناکس له آشنایی توبه توبه　　دَ شونتې[۳] له روڼایی توبه توبه
چه پردې ئې په الماس جراحان پرېکا　　له دې هسي بېنایی توبه توبه
چه وَ لَور ئې په زرګونو جن بدرنګه　　له دې هسي کتخدایی[٤] توبه توبه
چه په جهل و حماقت دانا ځان بولي　　دَ احمق له دانایی توبه توبه

---

[۱] د خرخښو لرم چه کړې ئې.

[۲] ل او ب: لب.

[۳] یو راز لرګی دی، چه د څراغ پر ځای ئې د روڼا دپاره لګوی عموماً د لرګو څراغ ته هم شونتې وائي.

[٤] که خدایی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سفله دِي دَ سيفه دِي واړه توکي   له خودئ خودستايئ توبه توبه
که هزار رنگه شيخي، زهد، تقوا کا   دَ جاهل له پارسايئ توبه توبه
چه عمل ورسَرَه نشته تش وَيل کا
دَ خوشحال له گويايئ توبه توبه

درخو[1] خود په اَدم خان باندِي شيدا وه   تر دا منځ دَ ميروګي ژبه بلا وه
چه په منځ کښ دلال نه وئ وصال نه وئ   په مجنون باندِي مَيَنه که ليلا وه
پخپل يار پسې ژړا ننه په زړه کښ   دَ عالم سَرَه په زور خَما خندا وه
چه غوټئ ئې شګفته کړه په چمن کښ   که دِ زده دا چاره واړه دَ صبا وه
چه ئې ګل دَ بهار ستا وَ مخ ته ونيو   ستا دَ مخ خوبي تر ګلو لا زيبا وه
هونبره رنځ محنت اَفت ځني پيدا شو   څو ځما دَ خوار خاطر مينه په تا وه
دا نن شپه چه په ما تېره شوه بې ياره   ته به وايې په دوږخ کښ مي مأوا وه
نن خپل بخت را سَرَه درسته مخامخ کړه   چه پرُون راته يګلُخته شا په شا وه
ما وې زه يم چه پياله لَرم په لاس کښ   ولي دا پياله په لاس کښ دَ هر چا وه
بس چه بيا ئې ستا جمال په نظر کښېوت
دَ خوشحال خټك د زړه ځله[2] همدا وه

دَ يوه بادشاه په حکم شوم اګاه   امر نهی مي قبول دِي دَ بادشاه
يا مهدي يې يا عيسی چه را ښکاره شوې   په جهان دي غلغله وشوه ناګاه
دَ مهدي او دَ عيسی دَ وړاندي څه دئ   هم د جال هم دَ دجال واړه سپاه
خير اَباد لَره دِ را يشي لښکره   چه احوال دَ غليمانو شِي تباه
چه خيبر لَره ما بولې قضا کېږي   ډېر کارُونه په دا ملك دَ خير خواه
دريا خان درويزه واړه په حضور دي   ګويا زه هم په حضور يم دَ درګاه
خواه ناخواه که امر دا دَئ چه را درومه   دا بنده به در روان شِي خواه نا خواه
دارنده دَ عريضې ځما دَ لوريه
زباني خبري هم لَرِي همراه!

د سپي غُل د دروغجن په خوله کښ تل کړه   په رشتيا خبرُو خوله دَ سړي کښبُل کړه
هر عمل چه سړی کا مصمر به نشِي   درته چا وې چه لوګي مکړه اوربل کړه
ګه پوهېږې چه دَ بل جهان حساب شته   ته پدا جهان نظر پخپل عمل کړه
ستا د خولې چينه حنظل دَه هم عسل ده   وَ هر چا ته تويَوَنه دَ عسل کړه
چه دَ دين دنيا کارونه درته پېښ شي   دَ دنيا تر کاره کار دَ دين اول کړه
چه دَ مښکو دَ نافې شميم را خپور شي   را څرګندي توري زلفي تور وربل کړه
ساقي وخت دَ نو بهار دَئ شراب راوړه   دَ شرابو سَرَه نقل دَ خولې مل کړه

---

[1] درخو او آدم خان په پښتنو يوسف زو کښ دوه مينان وه چه په عصر ګښ د مغولي اکبر پاچا تېر سوی دی، ميروئې ريبار وُ.

[2] هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خلل دَنَي اومَي مکړه زاهده — چه موسم دَ بهار تېر شِي بيا خلل کړه
چه يَو دم دَ عشق له اوره خالي نه وئ — خدايه څه دِ دَ عاشق تېتر منقل کړه
ستا دَ مخ په دَور زه جهانګير شاه يم — راته کښېنه کرشمې د نور محل کړه
ستا دا توري سترګي خو توري بلا دئ — درته چا وې چه ئې توري په کجل کړه
که هزار ځله شيخي کوې خوشحاله
چه ښه کښلي در نيژدې نور ئې کښل کړه

د ښايست سرَه سل نوري چاري بويه — چه عاشق په ځان مَين کاندِي مهرويه
تل دَ مښکو بوي روان په بستر نه وئ — درېغه درېغه دَ مهرويو ګفتګويه
عاشق يو لکه لېوه په شمال پائي — بل په غټي سترګو خوب کا لکه سويه
په سبا پسی ئې مرم نه سبا کېږي — دَ هجران شپه ئې پما سوه تر کال لويه
ځما دواړه سترګي جوي ته سبر قد يې — سبرونه جدا ښه نده له جويه
اوس دَ جونو هوس مه کوَه خوشحاله
پښتنې جونه ترهېږي له دوه مويه

دَ ليلې دا مخ څو ډېره زيبائی ده — دَ مجنون ور پسې هونبره رسوائی ده
که مي سل هنره کړل تر سرَه نشول — يوه څرنګه نابوده آشنائي ده
چه د سترګو ئې تقوا سره مېرڅي ده — په ناحقه مي نېولې پارسائی ده
چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم — ستا دَ تورو زلفو سيوره همائی ده
په وار وار را څخه يوړل عاشقيه — که هر څو را څخه پوهه دانائی ده
ٰچه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت شته — تر دا هسئي وصل به جدائی ده
دَ خپل يار په مخ اوس ندي مين شوي
د خوشحال په زړه کښ دا مينه ځائي ده

د دنيا دَ سود دَپاره کوڼ او کوره — څه خو شرم مروت وته وګوره
په درست عمر هغه ځاي ورپسې غواړې — چه دِ پرېوزی له پلوه چرته توره
په زړګي باندي د توره سوی داغ شِي — چه دِ توره يا پيسه وزي له کوره
د لوي غره ګنډي پتا باندي پريوزي — چه دَ کوره دِ ډوډي وزي نان کوره
دَ دنيا مينه پتا باندِي درياب شوه — ته پدا درياب کښ ډوب لاړې هر ګوره
که پدا درياب کښ هر څو لا نبوزن يې — عاقبت به پکښې بيا پرېوزې له زوره
که هر څو پخپل حرص کړې دنيا ټوله — دا به واړه دَ اجل سيلی کا خپوره
ګورستان لَره به هسی شان مفلس ځې — لکه وَزووې اول له خپلی موره
چه ئې خوښه عقيده دَ قلندر شوه
خداي به نکا دَ خوشحال عقيده نوره

دَ دلبرُو په ستايَنه — ما پخه کړه خپله ينه
ناترسي دَ ديو ګوره — چه په حال نکا پوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به ولي هسي خوار وم   که دَ حال وَي گوېږنه[١]
تل ئې خيال دَ تورو زلفو   شندي کا په زړه دننَه
چه جمال ئې را په ياد شي   لاله گل ته کړم کَتَنه
دَ زړه سود دَ ده دَ قد کړم   په شمشاد په سبروَنه
نه سلام شته نه پيغام شته   نه ئې پيك شته نه ئې ژمنه
په ارمان ئې ورځ و شپه مرم   يوه نه لرَم نيازمنه
سپينه ږيره نده غم ده   ډېره مه کړه لَټَونه
چه نه زر وِي نه ځواني وِي   عاشقي ده دروغژنه
پدا هونبره ډېره مينه   يوه نه لَرَم ميَنه
چه خوشحال نده موندلې
دغه دَي دغه غوښتنه

دَ جهان په مخ به ډېر وِي ښه مخونه   ولي زړه مي ستا وَ مخ ته وکړ خونه
کله کله مي له حاله خبر واخله   که دِ چېرى اندېښنه کېږي له خونه
دَ فراق په شپه سور کټ په ما سور اور شي   يَو زمان مي باندي نه لگى اړخونه
په ښو مي زړه وَ سترگو ته را گاږي   لکه مست لَرَه کباب ځَي په سيخونه
نو بهار ئې په راتَللو شگفته شي   دَ لاله تر گلو ښه لَري بارخونه
څو غمزې ښېوې فتنې جلوې مانې کړې   هونبره کېږي په خوارانو شواخونه
که دا سرې شونډې د لعل غاښ دِ گوهر دئ   شرارې دي ستا په غاښو کښ ميخونه
توري زلفي دِ په لېچو باندي زانگي   ښاماران دي دَ چندڼُو په ښاخونه
چه ئې يو زمان له سترگو جدا کېږي
دَ خوشحال په مخ دَ اوښيو ځَي ورخونه

دَ جهان په مخ به نه وِي هسَي تا غُندي دلبرهَ   پريرويه، عنبر بويه، سنبل مويه، سمنبرهَ
گلعزاره زلفي ماره شهسواره خوش رفتاره   باده نوشه ميفروشه قصب پوشه مو کمرهَ
دلنوازه سر فرازه عشوه سازه لعبت بازه   خود پسنده سر بلنده شکر خنده لب شکرهَ
طربناکه گرېوان چاکه تَل بېباکه تش تپاکه   خود آرايه خود نمايه خود ستايه خوش هنرهَ
غزلخوانه خوش الحانه دُر دندانه لب خندانه
عنبر خاله پُر خياله تل خوشحاله د زړه غورهَ

دا ښه گل چه ئې کمي دَ جمال نشته   دَ وفا ئې حيف دا دَئ چه حال نشته
که وفا بقا ئې هم وَئ څه به ښه وُ   دَ ښايست ئې پدا دور څوک سيال نشته
عالم زړه په هيڅ خورسند کا چه وصال وئ   دَ هر چا بخره هجران دَئ وصال نشته
چه ئې وصف دَ جمال کاندي تر سره   هر چا زده دَ واصفانو مجال نشته
منو نه منو نه ظلم جور پکښي پروت دئ   دَ ناترس خاطر ئې مهر مثقال نشته
دَ غمزې په تيغ عالم وژنی غم نکا   ته به وايې چه ثواب دَئ وبال نشته

---

[١] گروېږنه.

لکه ډک په ښو گلونو په هر کال وُ   دَ دې باغ هغه گلونه سږ کال نشته
راته څه وایې چه یار پتا مین دَئَ   مختصر به درته وایم څه حال نشته

ما خوشحال وَته په زوره نارې وکړې
چا وَ ما ته ځواب راکړ خوشحال نشته

دا غلیم سرَه به نکا مکر دروه   مگر ډېر تر بلا تېر په عقل پوه
بد خوئی به دَ خپلوانُو سرَه حؤک کا   چه پخپله پخپل ځان پسندي اندوه
ما چه ولیدَل اتلس زره قومه   دَ خپل ذات سرَه الفت کا هر گروه
دَ محنت په وخت یَو مل را سرَه نشته   دَ راحت په وخت زرگونه وُو انبوه
په خوښیه کښ زاړه لکه زلمي شي   ځوان زلمی تر زاړه لا کاندِي ستوه
دَ گزار په ځاي اوس نه وینم هوسیه   په ځواني مِي له کبلي لیده په کروه
غر به هم لکه وېښته هسې نرَی کا
که غمونه دَ خوشحال کښېږدي په کوه

دم به نه وَهې له خپله زورَ زرَه   که[1] دي وَ ویني یار وار وې کورَ کرهَ
چه وَتا وَته نیژدي شِي هغه تور شِي   په ستنه راځنِي گرزه تورَ ترهَ
یو یو هور[2] دي چه شاهین ځني آلوزي   مشگیرک لکړ مکړ له هوره هرهَ
دَ صبا په یاد نشاط وِي دَ گلونُو   که جنبش کا دَ بلبل له شور و شرهَ
پېښکښي غواړِي دَ اوښیو مرغلرِي   دا گوهر په دواړُو سترگو وده[3] ورَه[1]
د خوشحال شعر حلوا دَئَ دَ شکرو
ستا په دا حلوا څه کار غُل خوره خرهَ

دواړه زلفي ئې پرېشاني په څوشانه   په جبین خورې ورې په لب خندانه
له مستَی ئې سر تور گرېوان شلېدلي   صراحي په لاس نیولې غزلخوانه
په خمار ئې سترگي سرې و بله اُوښتي   نیمي شپې را باندِي راغله ناگهانه
سپینه خوله ئې ځما غوږ وته نېژدې کړه   په نرمي ئې دا وینا کړه را بیانه
زه خورې زلفیني ستا په پالنگ راغلم   ته تر اوسه لا اوده یې ځما ځانه
هر عاشق لرَه چه هسې شاه ور دروِمي   نور ئې کومه آرزو وِي له جهانه
څو پیالې ئې پیاپي وَ ما نه راکړې   دَ توبې پرده ئې واخیسته له میانه
چه له هسې رنگه حاله خبر نشوې   شیخه څکه ځما چار دَه په تا گرانه
عشق راغلَي دَ توبې په ماتَول دي   هیڅ بدی را باندِی مه وایه نادانه
که خوشحال غُندِي دِ یار باده پرست وَي

---

[1] که ئې ووینې.

[2] محشي ځاله ورته لیکلې ده.

[3] یعني اوروه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا به هم کړه دَ توبې خونه ویرانه

ذرې ته چه هسې برېښنې منوره   که پوهېږې دا برېښنا دِ ده له نمره
وایې لار دَ ختو نشته وَ اسمان ته   زه به لار درته پیدا کړم بې هنره
دَ عشق شور که دَ عاشق دَ زړه قضا دَي   له دې شوره خالي مشې ځما سرَه
هم دَ خلقو ملامت هم ستا ناسازي   دا به شوې چه یار مِې ته نیوې په غوره
راز ئې ولي ښکاروه ښه چه په دار شُو   دَ منصور سزا تر دا وه لا بتره
ویر مِې دا دئ چه له کښلو به جدا شم   څه له خپله سرَه نه دَه ځما ویره
زه به غوږ دَ ناصحانوُ په پند نه کړم   که ئی اروې دا وینا ده مختصره
وایِې وَمرَه چه دِې زه له غمه خلاص شم   ځُما دا دعوه لنډېږې تر محشره
دَ خوشحال ژړا په دا دَه نور څه نه ده
چه په مهر ورته نه خاندِې دلبره

راشه که ئې اروې دا خبره ده نادره: چه وَواته له سترګو هغه ووزې له خاطره
مرم چه جدا کېږې ته مې روح یې که پوهېږې   مه درومه لمانه راته تل اوسه حاضره
بخت مِې مَرَور شِې چه په نورو دِ نظر شي   بخت راته ناظر شي چه وَ ما ته شې ناظره
هر حسن دِ ډېر دَئ دَ لیلا تر حسن تېر دئ   زه چه دِ مجنون کړم په چشمانو ئې ساحره
ډېرې دِې نګارې هوسی سترګې پرې وارې   تا غُندې به نه وئ شوخه شنګه دلاوره
شونډې دِ یاقوت دِې غاښ دې دُر دَ زړونو قوت دئ   درسته دِ دا تنګه خوله حقه دَ جواهرو
لام و بې ئې ځَبېښنه چه ښه کښلې شِې در پېښنه   تل شکر وَکاږه چه شکرې خورې شاکره
ډېر دَ ملك شاهان دِې چه دَ کښلیو غلامان دې   تا دا قدرت ورکړ وَ دلبروُ ته قادره
تل له ډېره خیاله څو پېښنې کړې له خوشحاله
هم روغه، هم جنګ کړې، مهر جنه هم قاهره

راته نیسي جانانه، دَ شرابو پیمانه   دَ شرابو پیمانه، راته نیسِې جانانه
معني په چغانه، راشه بیا کښېږده لېندئ   راشه بیا کښېږده لیندئ، معني په چغانه
کور دَی دا که بتخانه، بکښې ټولې جونه ناستي   پکښې ټولې جونه ناستي، کور دَئ دا که بتخانه
پاس په سر د آشیانه، تور کارګه قمر تر لاندِې   تور کارګه قمر تر لاندِې، پاس په سر د آشیانه
ګوره جوړ دام ودانه، زلف و خال د هغې مستي   زلف و خال دَ هغې مستي، ګوره جوړ دام و دانه
په ګیسو کښېږده شانه، چه دَ مښکو بوې لا ډېر شي   چه دَ مښکو بوې لا ډېر شي، په کیسو کښېږده شانه
عشق مجنون کا فرزانه، شك ګمان نشته پدا کښ   شك ګمان نشته پدا کښ، عشق مجنون کا فرزانه
ته عاقل زه دیوانه، څه مو روخ دَ ملګریه[۱]   څه مو روخ دَ ملګریه، ته عاقل زه دیوانه
دا غزل دَئ رندانه ما خوشحال خټك ویلې
ما خوشحال خټك ویلې، دا غزل دئ رندانه

---

[۱] ته عاقل زه دېوانه څه مهرخ د ملګریه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګینه کالي اغوستي را ښکاره شه ناګهانه　　راته وګوره وَخانده خوشحالي مي کړه پر یوانه
خدای دِ تا له وړیو سترګو نه وژغوري دلربایه　　چه ټېکه په جبین کښېږدې او سینګار وَکړې څو شانه
هغه دم چه تور ګیسو پخپل صورت باندئ خپاره کړې　　خوشبوئي دَخاصه مښکو په درست غولې شي پرېشانه
ځان و زړه مې هم چاپېر ور سَرَه درومي اې نګاري　　چه ګهي په شین شین په انګن کښ شي روانه
دین و زړه صبر و آرام را حئي ولاړل اوس پوهېږم　　چه یَو ځان دَې راته پاتو دا به هم یوسي له مانه
دَ یارئ دَ آشنایي دودونه هېڅ له تا پټ ندي[1]
ولي څو کړم په خوشحال باندي خاوند کړَلې نادانه

زړه مي بیا واله مجنون شه ښه چه شه　　پخپل یار پسې مفتون شه ښه چه شه
هغه غم چه په مثقال په شیرشاهي وُ　　اوس تر منو نو لا افزون شه ښه چه شه
بې دَ یار د مخ له خیاله بل فکرت مي　　له خاطره نه بېرون شه ښه چه شه
دَ وصال په وخت مي قد لکه الف وُ　　په هجران کښ لکه نون شه ښه چه شه
لکه قدر دَ وصال را څخه نه وُ　　چه په بخره مي بېلتون شه ښه چه شه
په هوا په اشتیاق ئې دَ سرو شونډو　　که مي ویني درست لړمون شه ښه چه شه
زړه هر ګور په غیرو چارو مبتلا وُ　　چه له غیرو چارو ستون شه ښه چه شه
زه ئې درست له هره حاله نه خبر کړم　　چه دَ هند پلار مي یون شه ښه چه شه
هیڅ مکتب له یوه فیضه خالی ندئ　　چه می ځای دَ سر زنګون شه ښه چه شه
عاشقان په عشق کښ هر کله زبون وئ　　که مي زړه په عشق زبون شه ښه چه شه
چه ئې توره دَ غمزې راته په لاس کړه　　که مي آس ورته هارون شه ښه چه شه
چه ئې پښه دَ دلبرۍ په رکاب کړه
دَ خوشحال زړه ئې شګون شه ښه چه شه

زړه را پسې سر شو راته وایي چه وئېږه　　وایه وایه وایه له وَیلو مه درېږه
تش شه له خروشه، څو په تا کېږي له جوشه　　ژاړه ژاړه ژاړه په سبا بېګا نخولېږه
ظلم جور ستا دئ چه په نر ناحق پما دئ　　مکړه مکړه مکړه له آزاره وَ وېرېږه
سوی لوغړن یم، تل په آه و په شیون یم　　وسوم وسوم وسوم دورمه اور در وَلګېږه
اوس خو بې پروا یې که زه وَمرم بیا به وایې　　مرمه مرمه مرمه څو لا پایم وَ پوهېږه
څه وایم چه څه کړې، سراسر واړه ښه نکړې　　جګي جګي جګي په رشتیا مي مه قهرېږه
تل دې تېرېده دي ښه له هر چا سَره ښه دي　　ښه کړه ښه کړه ښه کړه دَ جېکخواه خبري نغوېږه
کبر لوئي مکړه چه دعا ګټې هغه کړه　　وینه وینه وینه ولي مهر کړه تېرېږه
رېږدي غاړي غرُونه دَ خوشحال په فریادونه
واروه واروه واروه راشه څه خو وکروهېږه

زړه می یوور[2] یو خورد ساله　　ښایسته پري مثاله
په دوو زلفُو عنبر پاشه　　دواړه ورَځیي ئې هلاله

---

[1] دودونه پټ ندي له تانه.

[2] زړه مي یووي خورد سال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توري سترگي ئې تور زاغ دئ   را پيدا دَ باز له ځاله
گلعذار ئې لاله گل دئ   غاښ ئې دُر شونډې ئې لاله
تر ښه قد و تر قامت ئې   سبر هم بې اعتداله
تر وَيل ئې نه رسېږي   دلربا شيرين مقاله
تر يانه پورى پوچى[1]   دَ خطا دَ ملك غزاله
دَ خوشحال معشوقه دا ده
خوله ئې ميم زلفي ئې داله

زه يو يار غواړم زيبا ښه   سر تر پايه دلربا ښه
ښايسته په شپږ جهته   هر اندام جدا جدا ښه
څو دَ ښهر ښايسته دي   دَئ په حسن تر هر چا ښه
تن ئې ښه دَ گل تر پاڼيو   تمامي قدر و بالا ښه
دواړه زلفي عنبر پاشي   گلغدار تر لاله لا ښه
توري سترگي توري ورځې   تور باڼه اوږده والا ښه
تنگه خوله حقه دَ لعلو   غاښ ئې دُر قيمت بها ښه
گبينه ئې سر دَ ژبي   دواړه لب ئې تر حلوا ښه
گلرېزي كا په خبرُو   تر شكرو په خندا ښه
څړه نيازو څړه ناز وئ   په جفا ښه په وفا ښه
كه مي وژنې تېغ را واخلي   دَ ده تېغ لگي په ما ښه
كه هوا ده دَ ښه مخ ده   نشته ښه تر دا هوا ښه
هر چه دا هوا ئې نه وِئ   هغه ندئ په دنيا ښه
دا غزل چه خوشحال ووې
څوک به ووائي تر دا ښه

زمانه راته په څو پرته په څو وه   زه ئې واخيستم خوني مزري درَو وه
وداني ئې په ډېر غم په ځگرخون وه   ويراني ئې راشه گوره په څه دَو وه
دَ بېدردُو ياري ما غنم گڼله   چه مي وليدله سر تر پايه جَو وه
تندر تل په مناره باندې پرېوزي   دَ خسوف بلا دَ مياشتي په پرتَو وه
حق نا حق ئې وچ لانده وبله كښېښول   ظالمي دَ اورنگزيب پره د لَو وه
هغه تور هندو بچه به چرته غواړم   چه ځما دَ زړه متاع باندي گرَو وه
دَ زړه نوي ښه ياران وُ خداي جدا كړه
دَ خوشحال دَ زړه دمه په هغه نَو وه

زه خبر ور ځَني نشوم بهار تېر شه   د گلونو لَون واړه په بل پېر شه
حيف دا چه دَ گلونو عمر لږ دَئ   په جهان كښ دَ اغزيو عمر ډېر شه

---

[1] بوڅي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار بلبلي نه راځِي په سيل[1] مگر زړه ئې دَ بهار له سيله سېر شه
هغه گل چه دَ حمل وُ په جوزا کښ ځاي ئې پاسه په سوات يا په بونېر شه
خوږ ژوندون جدا له ښه شيرينه ياره په ما خوار بانديِ يا زهر يا گنډهېر شه
هونبره غم دَ بېلتانه لَرِي په زړه کښ
دَ خوشحال له دله گښت دَ بهار هېر شه

زه هم چېرى فرزانه يم فرزانه يم لا تر اوسه تَل بيخوده ديوانه وَم، ديوانه يم لا تر اوسه
جدايي نشته وصال دَئ ځني[2] بعد هم خيال دئ له هغه چه[3] همخانه وم، همخانه يم لا تر اوسه
چه راغلي په جهان يم خبر شوي پخپل ځان يَم دَ رازُونو خزانه وم، خزانه يَم لا تر اوسه
په عالم ځما خبري، خلق کا په نيژدې ليري په وگړي افسانه وم، افسانه يَم لا تر اوسه
چه د مخ پلو ئې واشو، يو مشال وُ چه نما شو هغه دم پرې پروانه وم، پروانه يَم لا تر اوسه
ناوکی ئې د مژکان دِي چه بلا د ما د ځان دي ورته عمر نښانه وَم، نښانه يَم لا تر اوسه
چه ئې ځان سَره آشنا کړم له هر چا ئې شا په شا کړم له عالمه بېگانه وم، بېگانه يَم لا تر اوسه
هغه بحر چه محيط دَئ په افراط او په تفريط دئ دغه بحر در دانه وم، در دانه يَم لا تر اوسه
هغه شان له خپله ياره بې وکيله بې ريباره
زه خوشحال چه يگانه وم، يگانه يم لا تر اوسه

ساقيا آتش مزاجه له صفا مينا زجاجه
دَ شرابو پياله راکړه د همه زحمت علاجه
نه يَوَه پياله دَ ميُو نه د درست جهان خراجه
زه او مَي اې محتسبه که مي خو نه سِي تاراجه
ور گدا دَ ميخانې شه که شاهي غواړې له تاجه
د رندانو بازار تود وِي دَ شرابو له رواجه
صومعې ته تله له ديره ياره کار دَي بې منهاجه
دَ ساقي پياله را واخله بکښ ډېر دَي ابتهاجه
ساقي هر کله دِ وينم مه جبينه، مخ سراجه
دَ بلورو پياله ډکه
د خوشحال دَه احتياجه

ستا په داغ راغلَم له موره خداي مِي مکره د غمه[4] نوره
کم خدمت يَم په خدمت کښ حُان لازم وينم هر گورَه
که زه هر څو کم خدمت يَم ته خپل شرم وته گوره

---

[1] د بهار په سيل نه راځی بلبلی.

[2] ځني بعد و هم خيال دئ.

[3] چا.

[4] تغمه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خانه زاد بندي کمين يَم — هم بې توانه هم بې زوره
توان او زور مي واړه ته يې — بې تا نه پېږم[۱] په توره
بد غليم راته په ځَو[۱] دي — له غليمه مې وَژغوره
ته شفيع دَ قيامت يې
خوشحال وساته له اورهَ

ستا دَ زړه سختي مي سر تر پايه وليدله — سنګ به سينه ووړ کړي ستا له هسې سنګه دله
څه خورا ښکاره شوه په خيل دَ سترګو ولاړه — ما وې دَ اسمان برېښنا وه نه مي بېژندله
نوره دنيا نشته چه څه وه را څخه خلقه! — وار په وار مې واړه په دلبرُو وَښندله
ناز که کرشمې دي که غمزې فتنې جلوې دئ — اوس مي په دا کار کښ سرَه درست وپسندله
ګل چه شګفته شې عندليب باندي نارې کا — نشته يَوَه کښلې چه پرې وبولم[۲] بدله
ياد مې هغه وخت دئ چه په شپه به سرَه ناست وُو — شمعي به ژړا کړه، صراحي به خندېدله
اور چه په ځان بل کړي پخپل ځان باندې لګېږي — اوس مې دا خبره په زړه ښه وَلګېدله
تل ګونه وَهلې، هر زمان ساړه آهونه — ما چه عاشقي کړه خود په ما به دا کېدله
سرې لمبې ئې بلې دَ خوشحال خټك په زړه کړې
سرې ختي اَغُوستي په دا لاري تېرېدله

ستا په سترګو کښ فتنې کاندې خوابونه — تورې زلفي دي هم ډېر لَرې تابونه
که ته زر حجا به ونيسې په مخ کښ — را ښکاره وِي ستا جمال تر حجابونه
دَ جنت حوري که وَګوري ستا مخ ته — نور به واچوَي له شرمه نقابونه
که شعلې دِ را ښکاره شې له جماله — لور په لور به سر څرګند کا آفتابونه
زه چه ستا دَ بېلتانه په لمبو وَسوم — نور مى څه دِی دَ دوږخ په عذابونه
ستا دَ خيال مېلمه مي ناست دَئ په کوګل کښ — تل مي خورې دَ زړه دَ غوښو کبابونه
تا وې ما وَتا ته ډېر ځله خوله درکړه — دَ يارئ په کار کښ هم شي حسابونه
زه وَ تا ته دعا کړم ته ښکنځل کړې — هم لتا ښائيِ دا هسې ځوابونه
ته چه حال دَ خپل عاشق غواړې په شرح
بويه دا چه خوشحال وکښې کتابونه

ستا دَ راغلو منت ډېر لَرم نسيمه — چه ګلوُنه غوړوې ځما په سيمه
و صبا وَته ئې هيڅ بېځايه نه دئ — چه خبر شوم دَ ګلُونوله تسليمه
دَ بلبلوُ بې خودي بې ځايه نده — چه مستېږی دَ ګلونُو له شميمه
بيم دَ هجر دَ چا سرَه جار وَزي — هيڅ عاشق به خالي نه وِئ له دې بيمه
ګل بلبل سرَه ښه وصل لَرې دربغه — که دا چارَ همېشه وئ مستقيمه
کله وصل دَ خپل يار کله هجران وِئ — سربښته دَ عاشقی دَه دا قديمه
دَ بهار په وخت چه کښت دَ ګلزار نکا — هغه څوک به انديښنه لَرَي سقيمه

---

[۱] په چاپي نسخه کښ څو ليکلي دي، په بله نسخه کښ پځو دي چه معني ئې حل طلبه ده.

[۲] ولولم.

په بلبلوُ د گل بوي لکه وصال دئ که ئې رنگ په سترگو وينې نديمه
هر ورق ئې معرفت دَ گردگار دَئ و هر گل وته کاته وَکړه حکيمه
کله هر لورې ته گل دَ بهار گورې کله نه وينې يو گل پخپله سيمه
يَو مي يار دوهم گلزار ساز و ساقي شته نن مي کومه اندېښنه له غين و ميمه[1]
دَ گلزار په اشتياق دَئ په خزان کښ
په خوشحال باندې کرم وکړه کريمه

سترگی دِ مستان دِي ځما زړه ښيښه مهينه پړوکی پړوکی مه شه چه ئې کنج په کنج وهېنه
سپېن سبا دِ گوره دَ ټېکي په شفق بند کړ جگي جگي جگي رايي واخله له جبينه
کښلي دي که گورې چه مخ پټ کله ځرگند کا گل دَ بهار ندي را زېړي له زمينه
واړه به سبب دَ بد اصلانُو دَ هنر وئ هر آفت چه گورې چه را پاڅې له کمينه
مست په بهار راغلي په سرود دِ گوتي کښېښوي ځو به لا وبا سي دېر دِ وياسته له دينه
چرته لوئېدلې نوم دِ خپور په جهان نه وُ غوغا وشوه په ښهر چه ئې کوزه کړې له زينه
تل جام دَئ د شرابُو ستا په لاس توبه په شونډو دَ خلقو لړمون شين دَي که پوهېږې ستا له شينه[2]
حيات لايزال به دِ حاصل شي که باور کړې دَ زړه ليدوني[3] دواړه که روشن کړې له ياسينه
دَ عشق[4] دَ محبت دَ ناوي مهر ماسوا دَئ اول ئې درته وايم چه ئې ورکړې له کابېنه
هر ځو ئې که پټه، په ټټر کښ وِي ساتلې ځه بده بلا ده نه پُټېږِی دَ زړه مينه
کله منت اخلِي دَ يوې گېډِي دَپاره هر چه همت ناک دِي که په کور لړِی جوينه
زاڼِي بتي گوره چه په هر لوري غوغا کا هيځ درنه پوهېږم چه په چوته يې شاهينه
هر چه دانايان دي په امان امان تېرېږي هي توبه له دوره الامان له دې آئينه
نوم به دِ هر گز په ژبه وانخلي په عمر:
دا ياري دوستي چه ستا خوشحال ته شوه مبينه

سپېنه ږيره دَ مردانو کد خدايي دَه دَ غاښونو پريوتَنه رسوايي ده
دَ سړِی چه غاښ په ځاي وئ ږېره سپينه پدا هيځ زوړوالي ندئ برنايی ده
دَ خضاب ځواني دَ چا ده دَ احمق ده تر دا کله ږېره ښه په ښه نايي ده
زوړ سړِی دِ دَ زوړوالي اندوه نکا که په ځاي ئې دَ چشمانو بينايي ده
زاړه مرد لَره ليده دَ دلبر ځه دئ په معنی دَ خوږو زړونو موميايي ده
شيخ به کله عاشقي له لاسه پرېښوه لاس و دست ئې نه رسېږي پارسايي ده
که خوشحال له عمر ولاړ تر اَويا تېر شو لا په زړه کښ ئې دَ کښليو آشنايي ده
توری ږيری سره وصله ناداني ده سپينی ږېري سره وصله دانائي ده
شيخ به ولي نندارہ دَ کښليو نکا چه دَ ده دَ زړه دَ خوږو موميائې دَه

---

[1] غين و ميم يعني غم.

[2] محشی ورته کښلی دی يعنی ستا له شين خاله.

[3] يعنی د زړه سترگی.

[4] د زړه د محبت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوړ خوشحال چه دَ دلبرو دیدن غواړي
دَ دلبرو په وصال کښ روڼائي[۱] ده

سر دَ سره بیا جنون را باندي زور شه
یا دَ میني لېونَی شوم خوي مي نور شه

که هر څو پندار کوِي پروا پرې نکړم
دا هنر مي و عالم وَته پېغور شه

دَ ساقی دَ میو هسي شان اثر دئ
په خمار کښ مي دستار له سره خپور شه

حریفانو په هاي هاي باندي نارې کړې
چه ساقي دَ میو داد کړ جام نسکور شه

هو دا کار دَ ازمیښت ندئ نور څه دئ
چه ځما بلا ځما دَ سترګو تور شه

که ګداي له لوږي مرئ علاج ئې نشته
چه د دور د خواجه روزګار په پور شه

په خاطر باندیي مي ډېر داغونه جوړ وه
ولي ستا له لاسه داغ باندي انګور شه

خوب خندا دِ له خاطره فراموش کا
دَ هغو چه دَ ویشتلی په چم کور شه

هر کالی چه د رضا پکښي مونده شِي
دَ خوشحال خاطر مي ښهر دَ لاهور شه

ښایسته نه دئ بلا دئ آشنایی ئې دَه له غمه[۲]
آشنایی ئې دَه له غمه زه ناري وهم عالمه

زه نارې وهم عالمه، عشق یَو یم دَئ په موجونه
عشق یَو یم دئ په موجونه. الحذر له هسي یمه

الحذر له هسي یمه، چه عالم پکښي فنا دي
چه عالم پکښي فنا دئ، دا دریاب روغ دَی له دمه

دا دریاب روغ دَئ له دمه چه ساحل ئې لیده نشي
چه ساحل ئې لیده نشِي ډېر غرقاب دئ تر قلزمه

ډېر غرقاب دئ تر قلزمه، نه زیارتېږی نه کمېږي
نه زیاتېږي نه کمېږي، تر ابده تر قدمه

تر ابده تر قدمه، چه شنا کا پدا یم کښ
چه شنا کا پدا یم کښ، چه دعواي لَرَی محکمه

چه دعواي لَرَی محکمه، هغه دُر وریسې غواړي
هغه دُر وریسې غواړي، چه بهار لَرِي اعظمه

چه بها لَرِي اعظمه، هغه دُر ئې ښه جمال دي
هغه دُر ئې ښه جمال دي، چه خوبی ده باندِي تمه

چه خوبی ده باندي تمه، په جمال ئې زلفي مار دي
په جمال ئې زلفي مار دي، خبر دار ئې یم له سمه

خبر دار ئې یم له سمه، په څو قسم تور ماران دي
په څو قسم تورماران دي، څوک دَدم دِي څوک بې دمه

څوک دَ دم دي څوک بې دمه، هغه مار خوشحال خوړلي
هغه مار خوشحال خوړلي، چه ژوندی دَئ تر دې دمه

ښځه بویه هوسناکه، خنده رویه، مهرجنه
پاکیزه په زیست روزګار کښ په ښه بوي باندي مینه

دَ صحبت په رموز پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه
کم خوراکه خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه

په وصال دَ یار خوشحاله، یار ئې خوښ له قیل و قاله
چه له یاره نه جدا شِي، هم غمجنه هم خیرنه

له نېکانو همنشینه له بدانو په زړه خوړینه
له موروالي ئې توبه کا که ئې مور وِئ دروغجنه

دَ مبلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره
حق دَ چاري په ځاي راوړي، په رنځور باندِي پوښتنه

پاکیزه ئې د کور صحن، نه په غولي کښ نور لحن
پر ستاري ترې خوشنودي، ښه دَ هر چا په ساتنه[۳]

---

[۱] برنایی.

[۲] په دې بدله کښ صنعت د ردالعجز علی الصدر مراعات سوي دئ.

[۳] ستَنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دا هسي څوک پیدا شِي دَ خوشحال په لاسو راشیي
هیڅ تقصیر به ئې ونکا دَ یارئِ په پالَنه

قربان دي تر نامه شم محمدَ (ص) پیغمبره   اول ثنا دَ خداي ښایي بیا ستا ثنا ده غورَه
ادم که دِ پدر دَئ په معني کښ ستا پسر دئ   تر وارُو مرسلانوُ مقدمَ مؤخره
دَ نوح نجات له تا وُ دَ طوفان له امواجونو   گلزار په خلیل اور شو ستا له رویه اې سروره
چه خلاص شو له کشتنه اسمعیل مَړي قربان کړ[1]   چاړه دَ ده له حلقه ستا اروا کړه لَره بره
موسی په کوهِ طور دَ تجلي طاقت را نه وړ   تا ولیده دَ سر په سترگوُ خپل مولا بهتره
موسی ته څرگند نه وُ عیسی ته ښکاره نشو   په قاب او په قوسین په هغه اسرار خبره
ستا صفت به خوشحال څو کاندِي په ژبه
انه وانت المولا و افضل تره

نجومي چه قدم نږدي بې نجومه   موت و فوت و ناکامي مومي له کومه
چه گړي گړي دَ ورځو شپو تېرېږي   پکښي راشِي په چا ښکه په چا شومه
ځان به خلاص نکا دَ بد ساعت له شره   نجومي ئې که خبر دَئ له علومه
نېك و بد ئې په قبضه کښ دَ قضا دئ   بېهوده خبري مه پېمه ور درومه
مقدر به په هیڅ رنگ مبدل نشي   هر سړی لَرَه ورځي بخره مقسومه
که په پوهه افلاطون دَ زمانې شِي   دقیقه به دَ قدر نکړي مفهومه
گډُي[1] چرگ تر زمکه لاندِي اُوبه ویني   ولی نه وینی په زمکه باندِی لومه
په تمځری نن دَ گانده حال معلوم دئ   ولي بند شِي دَ هلکوُ په کړکومه[2]
ورځ و شپې سَرَه همه ندِي یکساني   نن یوه ده کانده بله شي معلومه
وَ سړِي ته وار په وار هغه رسېږي   چه دَ ده په پېشاني باندِي مرقومه
په خوشحال یوه هغه دَه بله دا شوه
بیا به گوره په قسمت پېښه شي کومه؟

که اغزي وي ستا له لاسه   تر گلونو دي دَ پاسه
د زړگوتي سر مي ته يې   که یاران لَرَم بې قیاسه
چه به بل تر تا را تېر کړم   دا ویې دَ زړه و باسه
که دَ نورُو سَرَه خاندم   جهان نه دَي بې لباسه
له ماڼیه به دِ ومرم   څه خو مخ را وجار باسه
که څوک تا غندي ښکارېږي   څربښت بېل دَي تر اماسه
تر هغه به نادان څوک وي   چه خربښه گڼي تر آسه
دَ اغیارُو سَرَه خانده
په خوشحال تندر پرېباسه

---

[1] ملا چرگک.

[2] یو راز دام دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په هند کښ نشته سپینه هوسی سترگه مه جبینه
خدایه ته وَ ماته راکړې یَوَه سبزه نمکینه
به دوو زلفو عنبر پاشه په دوو شونډو شکرینه
چه هر ځاي وَته ئې گورم ښایسته کښلې مهینه
هوسناکه ښېوه گره شوخه شنگه زړه سنگینه[۱]
دَ یاری په علم پوهه سخندانه نکته چینه
ورځ و شپه کا ځني چاري
په خوشحال دَ کُښلي مینه

که هیڅ نه وائ چه ویل راشي له یاره ټول دَ یار مهر په لاس راکړه ریباره
سره لاله په هغه محّکه شگفته شِي چه خولې دِ باندِي اوري[۱] له رخسارهَ
دَ غمزې په تیغ مِي وژني زه دعا کړم چه ځما په خون ئې مه نیسې دا دارهَ
چا وې خپل نتلي کښ چه ئې په یاد وِي بخته وخت دَي چه ئې ونه وزم له شمارهَ
یوه شنه پاڼې خپل بخت په لاس را نکړه خلق څو گلوُنه وړي له دِې گلزارَه
په آرزو آرزو کښ هسي لېونی شِي چه خبر شوم دَ عاشق سرِي له کارَه
که ئی درست په سیند کښ ډوب کړې هم به سېځي چه شېځل ئې په نصیب شوله روزگارهَ
په وژو دَ عاشقانوُ هسي ځغلِي نیم بسمل ئې په حاُی پرېښوم له تلوارهَ
چه ئې ستا په کوي کښ ځاي ونیو نور مو رِ شوُ
د خوشحال خاطر له باغه له بهارَه

که گذر په خیر آَب آباد وَکړې نسیمه یا دي گشت وشي دَ سراي دَ سیند په سیمه
په وار وار سلام ځما ورته عرضه کړه ور سَرَه ځما دَ لوریه څو تسلیمه
اباسیند وته ناره وَکړه په زوره وَ لنډِی ته وینا وَوایه حلیمه
کندي وي چه بیا مي ستاسِي جام نصیب شي په گنگا جمنا به نه وُ له قدیمه
که دَ هند له هوا زار کړم څو به زار کړم دَ اُوبو بلا ئې لابده عظیمه
که دَ نهر اَوبه ښې گلمې پرِې باسي هم دَ هر کوهی اوبه ندي بي بیمه
چه سرِي اوبه دَ غره نشته په هند کښ ترى توبه که واړه ډک دَي له نعیمه
تل به هیڅوک نامید په جهان نه وئ په کریابو کرم کېږي له کریمه
دَ ویشتلي وَ صحت ته امید وشي دَ پرهار ئې چه کمي وشِي له ریمه
خدایه زړه مي په وصال دَ هغو خوښ کړه دا چه اوس ورحئي لېري دَي دوه نیمه
عاقلان به هیڅ انکار ور باندي نکا هر افعال چه صادر کېږي له حکیمه
همیشه به په هند نه اوسې خوشحاله
عاقبت به عاصي ووزي له جحیمه

که مردي دي په دستار ده په منډوسه سکه مردي دي مبارک برېتونه پوسه

---

[۱] دلنشینه.

کشکی زه دَ نا مردانُو په شمار وَي   چه فارغ وَي له ارمانه له افسوسه
د لوهړ گلونه ښه دي تر نلگوس   ولي بيا چېري لوهړ چېري نلگوسه
چه ظاهر باطن ئې دواړه حبطه وئ   منافق سړی بتر گڼه تر کوسه
په دروغ په نا راستی کښ ډېر غم دئ   دَ رشتيا روزکار کوه بې غمه اوسه
چه به هر کله جفا کړې وفا هم کړه   دَ اغزيو سَرَه گل لَري پلوسه[1]
په جهان کښ بد خويي واړه دوږخ دَه
د خوشحال له دله خوي دَ بدو يوسه

ستا له خويه نه مې خوړينه دَه اينه   ځکه هسي وهم کاڼي په سينه
که دِ زړه دَئ چه مي مينه در ښکاره شي   راشه وَنيسه وَ مخ ته آينه
چه دِ زه دَ وَر ملنگ شوم خز به څه کړم   راته توره شړئ بس دَه پشيمينه
کله کله راته گوره ستا نوکر يم   راته بس ده هم دا هونبره مهينه
خزينه دَ سرو مهرانو دَ شاهانو   ستا دَ راز لَرم په زړه کښ خزينه
وايې ته کله په مخ ځما ميَنَ شوې   ستا په مخ باندې مين يم ديرينه
چه ځما سَرَه ئې ستا دَپاره کاندې   خوښ يم ستا دَ رقيبانو په کينه
ماتېدل ئې هيڅ دشوار ندئ که گورې   چه وَ کاڼې ته ېيژدې شی آبگينه
دَ بادشاه په تخت و تاج پوري خندا کا   دَ درويش بوريا، ټوپیَ، پشمينه
انگوري ترخه شراب ور لَره بويه   ميخواران له گبينه لرِی گينه
ورځ هغه ښه دَه چه ته پکښې خوشحال شې
که شنبه که سه شنبه که آدينه

ښه ښه بخ بخ دلداره   وفا جويه غمگساره
چه کنم چه چاره سازم   چه دِ زړه[1] کړم را کناره
به که گويم از فراقت   چه مې زړه شو پاره پاره
نکند بدل سرايت   که زاري کومَ بی شماره
تو چه سنگلدل نکاري   چه مې ستا وَکړه ننداره
به عاشق بې سروبا   ستم مکړه ستمگاره
به نگاه گاه گاهی   مهر کړه دَ خدای دَ پاره
اې نگار من حذر کن   دَ ويشتليُو له آزارهَ
نرود ز درگه تو!
که خوشحال شړې سل واره

لا منت لَرَم پدا هم له اسمانه   ننداره دَ ابا سيند له مير کلانه
په تيراه په سوات په خوړه ور په ورشوم   بيا مي کوم لوري ته ته بيايې اسمانه
لکه گوي هسي په حکم دَ چوگان يم   درست وجود پرهار پرهار يم له چوگانه
سر نوشت مي له ازله مگر دا وُ   زه به څه لَره مانه کوَم له چانه

[1] يوه د غره اغزنه ونه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قديمي دَ پښتنو جهل خرتوب وَ   اوس په طمعَ په حرص درومي له ميانه
که رشتيا وايم شير شاه دا هسي نه وُ   لکه موږ يو نه پيدا له کوهستانه
پښتانه چه بې ننگي کا څوک ئې څه کا   گورستان لَرَه به درومو له ارمانه
دَ خټکو دَ نفاق له ناپوهئَ   يا چه غم لرَم له خپله خاندانه
چا وته وايم څو به کښم څه هونبره ندئ   چه تمام شِي له مذکوره له بيانه
دا داغُونه چه خوشحال لَري په زړه کښ
رغېدل به ئې په تا کېږي سبحانه!

که غواړم نه يې مومم هسي تا غُندي مهوشه   خنده رويه سنبل مويه گلعذاره پياله کشه
سمن بره قد عرعره مو کمره لب شکره   آهو چشمه څړه خشمه مهرجنه منقشه
دلنوازه سرفرازه چشم بازه عشوه سازه   تيز نظره غمزه گره په دوو زلفو مشوشه
سر بلنده خود پسنده[۱] خود نمايه دلربايه   د عاشق دَ ځان بلا په رنگ زيبا په خوي آتشه
طربناکه تل بيباکه گريوان چاکه تش تاپاکه[۲]   زړه ئې سخت لکه آهن په مخ يوه آينه بې غشه
د زلفينو سر ئې تاو لکه نخوش د ماهي گېر شو
کله وي چه خوشحال خلاص شي له دې هسي رنگ نخوشه

که دا ستا سترگي دا وچار باسم ځان ته   له ښادئَ به نور شا کړم و جهان ته
يو زمان مي که دا ستا ليدل نصيب شِي   نور به سترگي پورته نه کړم گلستان ته
طبيبان دِ خپل دارو ور څخه کښېږدي   تا ويشتلي مينه نه کا و درمان ته
کفرستان د شاه د تورو زلفو گوره   چه په څه رنگه تاوېږي و ايمان ته
چه په ما باندي تېرېږي ستا په عشق کښ   خداي دِ هسي حال پېښ نکا مسلمان ته
په جورا[۳] بورا به هم نکا وتنه   عاشقان کله خالي دِي و سهمان ته
اول ښه شهپر پيدا دَ الوتو کړه   بيا له پسه الواته کړه و اسمان ته
په فراق د ښو يارانو چه ډېر ژاړم   دواړه سترگي مي پېغور کا و باران ته
چه پخپله افغاني ژبه نادان دَي   په تورکي خبري څه وايې افغان ته
ما ئې دواړه شونډي بيا موندې په کور کښ   نور دِ لعلو لره درومي بدخشان ته
هغه شونډي چه ځايي بې پاڼو سرې دِي   هغه شونډي څه حاجت لري و پان ته
له خوشحاله ئې بهرام غُندي پيدا کړ
دم واهه نشي څوک څه وائي يزدان ته

ساقي بيا دَ ميو مهر کړه چه عيد شه   دَ رندانو دَ ښاديو وخت جديد شه
په هر لوري يو آفتاب دَي ځلېدلي   ښاپېرک ئې له جماله نه کور ديد شه
په هر څه کښ ننداره دَ هغه مخ کړم   چه له ډېري پيدايئِ ناپديد شه

---

[۱] هنر منده شکر خنده.

[۲] تپاکه.

[۳] دا بيت عېباً وليکل سو، په ټولو نسخو کي دغسي دي، اما معني ئې نسوه راته ښکاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم هغه دي همېشه ژوندُون موندلي   چه دَ مستي دَ غمزې په تېغ شهيد شه
زمانه په خلقو هسي ازميښت کا   چه يوسف دَ قبطيانو زر خريد شه
واړه نخښی ئې په زړه وينم حضوري   که اشنا په ليري حد له ما بعيد شه
هر چه ستا دَور دَ سپيو په حساب وئ   په جهان کښ هم هغه سړی سعيد شه
خط و خال په ښه جمال باندي يو دود دئ   نه چه حسن دَ خوبا پدا مزيد شه
چه دِ نوم دَ خوار خوشحال په ژبه واخيست
په درست عمر کښ خو نن ورباندي عيد شه

سپين نمری[1] اغوستي په پښو سرې کوښي نو خطه[2]   څه رنګه را درومي لکه تکه سپينه بطه
سل دئ سره کښښېني واړه يَو تر بل بهتري   خداي ړوکه به زه کوم تا په واړو کښ غلطه
بخت غُندِي نا ګاهه ځما خوار کړه سيده شو   راغله دِ په قصد وُ که دا راغلې بې نمطه
وايم[3] چه که واړه زاري زه راوړم خپل کور ته   څوک چه چا ته زار کا دَ دلبرُو له سخطه
راشه سر مي پرې کړه لا به ښه شم په وفا کښ   خود په دا پوهېږې قلم لا ښه شې له قطه
ډېر په درياب کې شي واړه مټ کا دَ وتلو   څوک پکښي لاهو شِي ځني وريشي تر شطه
لوړي لنډي نورو ده خوشحال ده غوره کړې
نه لوړه نه لنډه په قد ښه روغه وسطه

سترګي ستا غرَوِي زړه   سترګي ستا پټوي زړه
چه دا خوله خوځوِي دَی دَئ   ژبه ستا وېَوِي زړه
چه څه کار په لاسو پښې کړې   دا هم ستا ښورَوي زړه
اوريده په دواړو غوږو   هم پټا آروَوِي زړه
چه نېکي کړې يا بدي کړې   واړه تا سندوي زړه
چه خندا کړې يا ژړا کړې   خندَوِي ژړوِي زړه
دواړه کَونه لکه تن دي   کار دَ تن جوړَوِي زړه
زړه بې چون و بېچګون دئ   څوک دا غوښه کڼی زړه
دَ خوشحال په زړه کښ يو دَئ
څوک ئې څه لټَوِي زړه

ستا له خاله مي يو داغ دَئ په سينه   چه همېش را سَرَه يار دَئ ديرينه
تا چه واغوښتې دَ خيال جامې رنګيني   بله ستا په ډَول نشته رنګينه
يو ګلزار پکښي ناګاهه شګفته شي   چه په مخ دِ مخامخ شِي آئينه

---

[1] يعنی کالي او لباس.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] وايمه چه واړه زاري ما راوړي خپل کورته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې پدا چه ښايسته وُو وته ګوري　　په بل څيز مي له چا نه کېږي کينه
ساقي نن له لاسه څه خو باده پرېږده　　چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشينه
دَ بادشاه دَ سره تاج ئې مخې ندی　　دَ درېوش دَ سر ټوپۍ پشمينه
زه په عشق کښ مستثنا لکه مجنون يم　　چه مي نشته په ډېر قرن قرينه
دا څه راز د ميني ندئ په کوګل کښ　　دا مي ينښې دَه په زړه کښ ګنجينه
مَی خوری لَره شنبه خوښوِي خلق
وَ خوشحال ته څه شنبه څه آدينه

سا په غم کښ مي آرام له زړه بيرون شه　　دَ غرڅه غُندي مي خوب په ځګر خون شه
همېشه په غاړي غرُونه سرګردان يم　　پدا دور مي درست دِوَل دَ مجنون شه
عاشقي سرِی رسوا کا هاله وَمري　　ښه هغه چه مړ په تبه په طاعون شه
ګوره څو عالم به لاندِي کا تر چلو[۱]　　چه روان مي تر دا دوو سترګو جيحون شه
هډيره ئې دَ شهيد په څنګ کښ بويه　　هر سړی چه مړ په توره دَ بيلتون شه
په ګلونو به ئې ږغ کاندِي بلبلي　　دا ګلزار چه په بياض ځما زرغون شه
چه درست کال ئې بيا بيا وايم لا يو راز دئ　　دا يو راز تر دفترونو نه افزون نشه
په زر ژبه ئې ستايه واړه يو راز دئ　　عبارت که مختلف شه يو مضمون شه
عشق خوشحال وته يو هسِي سبق ورکړ:
چه ئې زړه د قال و قيل له درسه ستون شه

شپه دَ ببلتانه ده پهر پهر کال پما شه　　بانګ دَی دَ چرګانو په هزار هيله سبا شه
رايشي ګلزار ته وار په وار ننداره کاندي　　وار په وار پرِي تېر شي اوس که ګورې وار ځما شه
پېغام راوړي دَ وصل عجب ښه راځِي په مهر　　هد هد دَ يار له لوريه نن پما باد صبا شه
په وخت دَ مشغولا دَ ګلو کله آواز کاندي　　چه دورمي له ګلزاره په چيغار چيغار طوطا شه
په درست عمر ئې مهر د سکوت په خوله وهلي　　ځما دَ زړه طوطي دَئ چه نن ګورمه ګويا شه
رنګ چه باندِي پرېوزي آئينه دَ زړه تبی شي
زړه دَ خوشحال ګوره له هر زنګه مصفا شه

شيرازي که ښه خوراک وُ واروه تېر شه　　ملوکي که ښه پوښاک وُ واوره تېر شه
که خپلوي دَ زن فرزند وه حال ئې دا دئ　　که له خلقه زېست و ژواک وُ واوره تېر شه
که منصب وُ که خالي که سرداري وه　　که په لاس ملك و املاک وُ واوره تېر شه
فرش فروش نقش و نګار دَ محلونو　　که بستر مي عطرناک وُ واوره تېر شه
چه له ښکاره به په خيال راتلم وَ کور ته　　سور به تل ځما فتراک وُ واوره تېر شه
خپل پردي نېکان بدان له هره لوريه　　په دربار مي په بلغاک وُ واوره تېر شه
تار په تار دَ اکوړ خېلو کړی ولاړې　　پدا ږغ مي ځان هلاک وُ واوره تېر شه
اوس ئې روخ دَ ملنګیَ دَ دوهې دَئ
دَ خوشحال چه سراي او تاک وُ واوره تېر شه

---

[۱] تر څلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شل کاروُنه پرېږده ننداره ئې دَ جمال کړه   دواړه کسي واخله په سپېن مخ باندي ئې خال کړه
کښېنه په انگڼ کښ مخامخ چه ورته گورم   تور لونگين د واړه چندڼ هار په سينه ټال کړه
راغلې و بازار ته درست وجود کړه لکه کسي   گوره که ړوند نه ئې ننداره ئې دَ کمال کړه
تله دِي تېرېده دئ ښه له هر چا سرَه ښه دي   ونه دَ نېکی په دا باغ کښ نو نهال کړه
واړه ورکَول دَ جهان گوره عاريت دئ   غم دَ بېلتانه ځما زړگيه په وصال کړه
بې دَ يار له ميني چه به کور دَ دنيا جوړ کا   واروه درته وايم خداي ئې ميني په زوال کړه
ته هغه رستم يې چه شاهان دِ طلبگار دي   چا درته تلقين کړ چه خدمت دَ پيرزال کړه
الف دِ دَي سرينښي ستا په ميم چه درته گوري   په دواړه لوريه زړه وړې په مخ دواړه زلفي دال کړه
نور خلق پخښو دي چه پرې بار نشته دَ ميني
بار لَري دَ ميني ناز و نياز په خوار خوشحال کړه

عيب جوي سرَه مي هونبره دَه کينه   و به نه نيسم وَ مخ ته آئينه
خداي دِ ما بېغمه نکا په دنيا کښ   زه او غم سرَه ياران يو ديرينه
ساقي څو خمار شکنی پيالې راکړه   چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشينه
دا يم زه وريسې سر يم که ئې مومم   په دوران کښ مونده نشي خزينه
نن ئې مکړه تفحص وايه چه نن دَئ   که ئې بيا مومې په قرن قرينه
لاله ځايه چه خوشحال په جهان راغي
دَ لاله غُندي ئې داغ دَئ په سينه

فراق څه رنگ را اُوږده کړه پما نن شپه   دَ جوزا شپه ئې يلدا شي په غمجن شپه
په فراق کښ مي په سترگو خوب حرام شه   په هيچا باندي ورمشه دَ لېچن شپه
چه رېبار ورته پيغام دَ وصال راوړي   په هوس هوس تېرېږي په مَيَن شپه
دَ فراق په شپه اميد دَ وصال څه دَئ   که ئې گورې په معني کښ ورکه ستن شپه
دَ دوهې ملنگ هم تېره کړه دوهې ته   که تېرېږی په تونگرو په برستن شپه
روغ عالم بې غمه خوب کا خبر ندئ   چه په څه غذاب تېرېږي په دردمن شپه
وَ وصال وته هجران دَئ ورنيولَي   ښخه شوې وه دَ ورځَې په لمن شپه
ورځ ئې ما ليدلې نه ده په درست عمر   خداي به نکا سپين سبا دَ دروغجن شپه
دا نن شپه چه په خوشاحل دَ فراق راغله
ور دِ نشِي هسِي سخته په دښمن شپه

که مي يَو ځله رسد وشي تر سيندهَ   نور دِ مه وينم په تورو سترگو هندهَ
نه به سترگي د سړی په چا خوږې شِي   نه ئې ما ته په اوبو شِي دَ جا تندهَ
دَ پېپلو پاڼي خوره په غره کي اوسه   نه چه پان د هندوستان خورې ځما جندهَ[1]
په هغه بازار به څو سود و سودا کړې   چه کارگه پکښ قدري دَي تر شهندهَ
اې وروستيَ عقله دريغه که پخوا وَي   ما به ولي پخپل ځان کړه هونبره شندهَ

---

[1] يعني ځما گله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چه وشول هغه واړه در بخښلي
اوس خوشحاله په لاس مه نیسه ناپسندهَ

که عالم وته دلخواهه[۱] بادشاهي شوه   عاشقي وَ ما ته لا عالي جاهي شوه
دَ تقوا په کار و بار ډېر خبردار یم   ولي څه کړم چه نصیب مي ګمراهي شوه
شاهدانو ته دَ خضر عمر غواړم   حیف دا دَئ چه دَ عمر کوتاهي شوه
چه له ځایه ئې ګناه لَره پیدا کړم   که نظر وکړې ځما بېګناهي شوه
یار مي ولیده له ورایه شکر دا دئ   چه قبوله مي دعا سحرکاهي شوه
لکه ستا کسي په خوارُو برابر شي   دَ طالع تر روښا ښه دا سیاهي شوه
زه دَ یار په جفا هیڅ آهُونه نکړم   راته غم دَ رقیبانو بد خواهي شوه
ستا دَ سرو شونډُو په دَور مي حلال شول   ښه چه اوس روا دَ میو مناهي شوه
سربازي یا دَ پتنګ یا دَ عاشق ده   یا قسمت دَ مجاهد یا دَ سپاهي شوه
بخته دا ځله ئې راوله تر غاړِي   چه بېړئ مي پدریاب کښ تباهي شوه
که خبر له حاله نه وَئ څه به ښه وُ
و خوشحال ته غم دا خپله آکاهي شوه

که په زړه کښی دِ د یار مینه ځایی ده   سکه ناحقه دِ له غېرو آشنایي ده
مخ ئې کله دَ یوسف غُندِي زیبا دئ   دَ یوسف تر مخ ئې زیاته زېبایي ده
چه ئې رائ دَ خپل خاطر وِي هم هغه کا   په دلبرو مسلمه خود رایي ده
که دِ زړه وي چه دا خوږ خاطر مي روغ کړې   دَ لبانُو مچه راکړه مومیایي ده
زه او ستا دَ دواړُو شونډو مَي هغو زده   چه ئې نن په لاس نیولې پارسایي ده
دَ معشوقي په ترخه کښ ډېر خواږه دِئ   چه ئې ګورې نېکنامی ئې رسوایي ده
چه په خلقو کښ دوږخ دوږخ یادېږی   بل دوږخ په جهان نشته جدایي ده
په پېغور په تور په زور به ځني نه ځِي   دَ هر چا چه خپله بخره شیدایي ده
دَ افسون دَ سحر کار دا هسي نه وِئ
دَ خوشحال په زړه کښ دا مینه ځایي ده

که یو ځله مخ ښکاره کا له نقابَه   د ښایست نامه به واخلي له آفتابَه
لاله ګل به ئې له مخه خوبي پور کا   په زلفینو به سنبل کاندِي بې تابَه
خلق څه لَرَه تهمت په زمانه ږدِي   په[۲] چشمانو ئې دنیا کړله خرابَه
د خمار په علامت ئې سترګي سرې دِي   که چا بې وخته بیداره کړله له خوابَه
د خاطر ویني ئې نوش په ځاي د مېو   بیا ئې نقل هم د زړونو له کبابَه
خاصه مرګ د معشوقې د مقتولانو   چه جنت لره به درومي بې حسابَه
ځما زړه قبله نما شو نه جار وزي   و بل لور ته ستا د ورځیو له محرابَه
په وعده ئې زړه خوشحال مکړه خوشحاله

---

[۱] بهتره.

[۲] چه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وفا طمع څوک نکا له حبابَه

که دیدن شوَي بې نصیبه ما به ولیدې حبیبه
په پرهار مي اور بلېږي دارو مه سبځه طبیبه
زه د یار یم یار ځما دي تر منځ څه غواړې رقیبه
لېونی به لېونتوب کا بې پروا دِي له ادیبه
و عاشق وته ناصحه څه ویَل کړې بې تقریبه
تر فرهادَ تر مجنونه
په خوشحال پېښه عجیبه

که ناګاهه را ښکاره شِي هغه خوبه زړه به یوسِي له عاقله له مجذوبه
رقیبان به سر نګون له غمه پرېوزي که په راي کښې د خپل ېیر دروغي محبوبه
هر زمان په نوی نوی غم اخته شوم چه تل تل نوې شېوه کا دل آشوبه
د یوسف د مېني لاف واړه عالم کا ولي بل پسې ړوند نشو بې یعقوبه
که لا څه درته د سر و مال وجود وي په دا فکر به ور نشې تر مطلوبه
ته ئې تل په سر دعا کوه خوشحاله
که دِ نوم په ژبه نه اخلي محبوبه

که نیولې زرکه باز پرېږدي له چنګه[1] زه هم له لاسه پرېږدم شوخ و شنګه
ور په ور کلي په کلي پسې ګرزه دروېزه که دَ دیدن مومې ملنګه
ګل که هر څو ښایسته دَئ پدا باغ کښې که ئې وینې بیا اغزي لَري له څنګه
چه دِ توان رسي په لوي دریاب کښې ګرزه په بېله کښې دي زوال وینم نهنګه
عاقبت به ککری ورباندي کښېږدې تر څراغ چه کېږ وښَي ګرزې پتنګه!
پند ګویان چه عاشقانُو ته پند وائيِ دَ هوښیار په پوهه سر وَهِي له سنګه
تر سهار مِی د یاره سَرَه ناز وُ درسته شپه راته کوتاهه شوه تر درنګه
هغه یار که په پالنګ را سَرَه نشته دا هم شکر چه ئې بوي ځي له پالنګه
چه ئې زړه دَ معشوقې په مینه مست شي دَ هغه سرېُو څه له نام و ننګه؟
لېونی به لېونی نه وُ عالمه که ئې بخره وَئ له عقل و له فرهنګه
که لیلې و نور عالم ته کښلې نه وه پدا څه، چه وَ مجنون ته وه خو شرنګه
دَ عمزې په تېغ ئې خوږ ښه یې خوشحاله!
مَړَنَي په روغ صورت نه ځِي له جنګه!

مرد هغه چه زړه ئې ویښ سترګي په خوبه[2] پخپل سپي[2] ئی ګمان شي د لېونتوبهَ
درویشان دي دعا کا زه ئی په ځان کړم که د زړه نه مي روان شي دا زهوبه

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کښې نده راغلې.

[2] دا بدله په چاپي نسخه کښې نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مخ ډېره ښایسته ئې نوم دي څه دئ　　د عاشق د ځان بلا فتنه آشوبَه
که په توره ئې ځواب ورکړی مردي ده　　که وجود دي څوک آزار کاندي په چوبَه
په هغه لاري چه پل بردې هسي وایم　　که باښو کړم د هغې لاري جاروبَه
که هر دم ورته ژړا کړم فایده نشته　　سنګین زړه به ئې په چا نشي نروبَه
د دنیا سختئ تل نه وي غم مکړه　　په حلوا ګندي بدل شي دا اتوبَه[۱]
که په تور د عاشقئ بندیخناه شي　　د عاشق له دله نه ځي تلا توبَه[۲]
که مي لاس وربandي بر شي هېر مې ندي　　ډېر سرونه به چت پت کړم په میخ چوبَه

ستا په تش دیدن مي هسي زړه خوشحاله شي
لکه تږی په اوبه شي ښه خړوبَه

که رشتیني محبت لرې مه نارړه　　په یوه ناره ښېل شوي یار وژاړه
دَ رسا ویشتلی کله توان دَ ږغ وئ　　په فراق کښ نارې مه وهه له باړه[۳]
په معني کښ جدائي نشته وصال دئ　　دَ آشنا په غم کښ خوښ اوسه تل ویاړه
په هجران کښ هغه هسي شان وصال شته　　لکه څوک له خپله یاره لاس تر غاړه
دا دیدن لکه په پټو سترګو کېږي　　دا دیدن له وازو سترګو نه مه غواړه
لیلا پلار کره په سل پردو کښ ناسته　　مخامخ وه وَ مجنون وته وَلاړه
پسله مرګه هم جدا نه وِئ رشتیني　　په یوه لحد کښ ورشي سَرَه دواړه
دَ رشتیني میني ډار د زوال مکړه[٤]　　چه رشتیني عشق لَرِي سلام په واړه

دَ یار غم دِ دَ خوشحال له دِله نه ځِي
دَ فاني دنیا خوښي که لاړه لاړه

که ملیح یې دَ زړه مینه په ملیح کړه　　که قبیح یې درومه چاری دَ قبیح کړه
دَ بهار ګلونه ډېر دِی واړه ګوره　　چه دِ زړه وِئ هغه ګل پکښي ترجیح کړه
که دِ زړه دَئ چه دَ مخ ثنا ئې وایې　　دَ بلبلی غُندي خپل زبان فصیح کړه
مسیحا دَ رنځ وَ هر لوري ته ډېر دِئ　　دَ خپل رنځ دوا دَ وخته په مسیح کړه
له ازله ئې رند رند زاهد کړ[٥]　　زه به ډکی پیالې اخلم ته تسبیح کړه
په حسد په رخه څه ځما پروا دَه　　چه دِ پټه کینه کړه اوس ئې صریح کړه
زه که بد یم هم دَ یار دَ سترګو تور یم　　و هر چا وَته ځما دَ عیب تشریح کړه

---

[۳] یعني نفس.

[۱] لیټی، اړوب، ړوز، د مېده اوړو هغه لېټئ چې په اوبو کښ نرمه پخه شي.

[۲] جوش او خروش.

[۳] یعنی دَ ګولئ خراش او زخم.

[٤] نشته.

[٥] له ازله ئې زه رند ته ئې زاهد کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ توبې درياب ئې تا لَره پيدا کړ   دَ گناه له تور يو ځان لکه صبيح کړه[1]

دا دَ سر په سترگو مه گوره خوشحاله ته
که دَ زړه سترگي لرې ښه ئې صحيح کړه

که نيمگړې پياله را کړې ساقي تا زده   همگي مدار په نيت دَئ باقي تا زده
دَ شرابو په مستي بې خوده ولاړې   که له سره نه دِ پرېوزي تاقی[2] تا زده
دَ بابا په رضا ځه جنت به مُومې   روايت مي درته وکړ عاقي تا زده
زه دئ وخوروم په مار دَ تورو زلفو[3]   حال مي خود وينې په سترگو راقي تا زده
دَ خوشحال غُندِي همېش په ځان ناچاق يم
ته چه تل په صورت چاق يې چاقي تا زده

که هوښيار دئ که نادان دئ که سادکه غله   هيڅوک نه وينم دَ خپلي لاري صله
يو په غم شريك يار نه وينم په ملك کښ   خلق تشي تسلې کاندِي په خوله
دَ مېړيو غُندِي يُون دَئ و دانو ته   چه و ما وته عالم کا تله راتله
چه اميد دَ مېړي نه وِي وَ دانو ته   وَ هغه لورِي ته نکاندِي هيڅ تله
خپل ويشتلې غرڅه مه پرېږده خوشحاله
ځاي په ځاي ئې ويني توئِي دِئ په پله

گم گشته او گم گشته سَرَه رفيق شه   گم گشتن دَ دواړو تنو په تحقيق شه
دَ شرابو جام په لاس شاهد بازي کا   شيخ دَ ښهر عبادت پرېښ زنديق شه
يو ئې اصل سَرَه دوه اويا مذهبه   خدايه څه بني آدم فريق فريق شه
عشق څه هسي آسان ندئ هونبره خلقه   په بلخيو کښ خو يَو سرِی شفيق شه
دَ اسمان دَ ستوريو هم و بله فرق دئ   ځکه غوره په يارانو کښ صديق شه
چه توفيق ورسره مل شه کار آسان دئ   کل مدار دَ واړو خلقُو په توفيق شه
آزاده به له چا طمعه اميد نکا   چه به طمعه له چا کا کله عقيق شه
دَ غليم مهر په هيچا باندِي نه وئ   يو فساد ورباندي کاندي چه شفيق شه
وَ خپل بخت وَته تسليم کړه چه غليم دئ   همگي دَ غم په بحر کښ غريق شه
نور که سل پيالې آخلي دَئ دي سل ځښې
چه خوشحال دَ باده نوشو په طريق شه

گوره دَ يار مخ ته بيا لېمه پرې ولوه   زړونه دَ بد رنگو رقيبانو ويلَوه
دا دَئ هغه مخ چه په هجران کښ پسې ته مرې   اوس ئې په وصال کښ دواړه لوريه کښلوه

---

[1] په توريو تور يې ځان صبيح کړه.

[2] طاقی.

[3] زه ئې وخورم په مار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه پېښکښي دَه په وصال کښ درته وایم   دُر ئې په لَمن کښ ورته گوره تلَوَه
زه دَ بېلتانه په حال خبر نه وم خبر شوم   خداي له خپله یاره نه هیڅ یار مه بېلَوه
تندر دَ رقیب په کور پرېوزی قهقه خانده   سپینه آئینه دَ ششت[1] خپل یار ته ځَلوه
یو ځَله چه زړه دَ چا په مهر مینه بند کړې   شرط دَ یارۍ دا دَئ زړه بل ځاي مه نښلوه
کېږي دِي دَ زړونو ستا دَ مخ په لور رواني   واړه ملك بوستان دَئ په هر ځاي ئې ملَوه
درسته دِله خپلو نمریو وَ ایستم خوشحاله
یو دَ غاړي هار مې دَ گلونو مه شلوه

لکه زه یم پیدا شوَي پدا مینه   دَ نور چا به هسِي نه وِئ پیدا مینه
دَ قصاب چاړه په غوښو هسي نکا   لکه کا د ما په زړه دَ اشنا مینه
درست عالم را باندې غاو کا زه حیران یم   چه له زړه به په څو لیري کړم ستا مینه
په یوه تن کښ دا دواړه توکه نه وِئ   هم دَ حسن استغنا هم دَ چا مینه
نه به بوي دَ مښکو پټ شي په نافه کښ   نه به پاتو شي مخفي دَ شیدا مینه
ما په سحر په جادو تقصیر وَنکړ   دَ ناترس خاطر ئې نشي په چا مینه
په ژړا مي به دوه سترگي وچي نکړې   که پما شوې دَ خپل یار په ژړا مینه
لور په لور ئې په همه عالم رسوا کړ
کشکه نه وَئ دَ خوشحال دا رسوا مینه

لکه[2] ستا دَ زلفو تاب شته   په سنبلو کښ هم تاب شته
لکه ستا دَ خولو بوی دَئ   هسي هم په ملك گلاب شته
ستا دَ مخ ترې خال به بِه وِئ   په خطا که مشك ناب شته
لکه زړه ځما ستا شوندې   نه کباب شته نه شراب شته
که و نمر ته خاته گران دِئ   دَ زلفیینو ئې طناب شته
چه کاته دِ په حساب شول   دَ یارۍ هم حساب شته
کښلي ډېر وه ما ته یار کړې   تل دَ گلو انتخاب شته
کل پما شهد شکر دِئ   که دِ قهر یا عتاب شته
مجنون مړ ندئ ژوندی دئ   چه لا ما غُندې خراب شته
دَ هجران په شپه مرگ غواړم   ځما سترگو ستاسی خواب شته
چېری نه په بل مرگ وَمرم   دَ غمزو دی هم شتاب شته
چه مي وژني کوز به کورم   له اشنا سترگو حجاب شته
ما خپل خون ورته پل کړَي   که د ما د مرگ غذاب شته
دَ چا مَي مي په کار ندئ   چه مي خپل لبِ لباب شته
دروغجن یم که دا شعر   دَ میرزا په درست کتاب شته
دا غزل چه خوشحال وَوې
نن ئې چا څخه ځواب شته

---

[1] یو راز پسول دی، چه هنداره پکښي وی. په یوه نسخه کښ شست هم راغلی دی، چه مطلب گوتې دِه.

[2] د لکه پر ځای کله ښه ورسره لگېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حاله ئې خبر شه که شته شته که نشته نشته
قلاش و قلندر شه که شته شته که نشته نشته
که لږه ده که ډېره واړه ونیسه په تېره
په خوي دَ پیغمبر شه که شته شته که نشته نشته
دَ عمر څه اندوه کړې څه اندوه دَئ که ځان پوه کړې
ژوندَی تر گوره ورشه شه که شته شته که نشته نشته
بادشاه دَ بحرو برېې، که قانع په خشك و تر یې
دَ دهر سکندر شه که شته شته که نشته نشته
که دُر دِئ که گوهر دئ که گلوُنه که شجر دِئ
دَواړوُ بې خبر شه که شته شته که نشته نشته
بې وخته غواړې بد کړې بیهوده رخه حسد کړې
به صبر تونگر شه که شته شته که نشته نشته
مه ژاړه مه پرې ویاړه غم ښادي پرېږده دا واړه
واقف پدا سیر شه که شته شته که نشته نشته
بلا دئ چه ټولېږی په هیچا نه پا تو کېږي
فارغ له سیم و زر شه که شته شته که نشته نشته
له یاره مهر غواړې که ئې نه مومې نور ژاړې
دَ یار په رضا سر شه که شته شته که نشته نشته
که وصل که هجران دئ دواړه ما وته یکسان دئ
آرام پخپل مقر شه که شته شته که نشته نشته
څو سعیَ څو طلب کړې اندیښنې په روز و شب کړې
په واړه برابر شه که شته شته که نشته نشته
لږ عمر ډېر غمونه په زړه هونبره ستمُونه
قانع په خشك و تر شه که شته شته که نشته نشته
پخپل هنر نظر کړه څو ژوندَی یې خپل هنر کړه
خوشحاله شیر نر شه که شته شته که نشته نشته

لکه مخ ځما د یَار دَئ نمر خو هسي وې کنه
لکه زه په عشق کښ زیړ یم زیړ خو هسي وئ کنه
دَ عالم ډېري خبري لور پلَور توري لښکري
زړه مې نه خوځې له ځایه غر خو هسي وئ کنه
بې دَ عشق له شور و شره چه هر گز ځما سَره
نه ځې نور څه هر څه درومي سر خو هسي وئ کنه
چه ئې رېبم عمل لا کا چه ئې ورک کړم ځان پیدا کا
ورَځ و شپه دا هسي کر کړم کر خو هسي وئ کنه
تا وې دروم‍ه نوم مې زبر کړه بل سبق له زړه بدر کړه
تل مي ته یې په خاطر کښ زبر خو هسي وئ کنه
و هغه ته مي سر کوز دَئ چه معلوم ورته رموز دئ
په خبره نه پوهېږي خر خو هسي وئ کنه
پدا باغ کښ یَوَه ونه تل تازه تره برخنه
چه ئې اُوړي ژمَي بر خورم بر خو هسي وئ کنه
چه آزاد مریي ور دروميِ خپل مراد ور ځني مومي
په هیچا ندئ ترلَي ور خو هسي وئ کنه
په یوه زمان تر یاره ورشي راشي څو گزاره
دَ خوشحال خاطر تېز پردَي پر خو هسي وِئ کنه

لا یزاله پادشاهي که چا موندله
کیخسرو به وَ خسرو ته نه سپارله
جام دَ میو را پلاس کړه ساقي گوره
په هر لوري دا ځما دَ غم کرَله
په امان امان یوه لا تېره نه وئ
په زمان زمان ښکاره کا فلك بله
ډېر په باد ولاړَل د تا غُندِي باد وړي
ته ئې وروستو دُم کره یې ځما دله
جام و ساز ساقي بهار واړه اسباب شته
صراحي ولي خالي وینم له مُله
په جهان دَ نیکو نوم بویه خوشحاله
چه یادگار به وِئ تر تلو هم تر تله

لور ته لور مي په جهان گرېوان پاره شه
کور په کور مي دَ رندیه کار ښکاره شه
چه مي پته په لستوني کښ نوشله
دَ هغې پیالې جهان په ننداره شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څه زړه ندئ چه اوس مهر پما کا   راته نرم هغه سخت سنگ خاره شه
چه دَ عمر څه مایه تر واړُو تېر شوم   دَ خوښۍ ملك ځما په اجاره شه
اوس به کوم ارمان کوم سوبه مي وشوه   چه رقیب دَ یار له وره آواره شه
دَ هغه قدر لرم ترې به ځارېږم   چه په غم کښ چاره جوي دَ بېچاره شه
اوده بخت وته مي ډېري نارې وکړې   وېښ له خوبه په وروستۍ نړي ناره شه
جدائي ورځني مرگ دَئ سړَی وَ مري   دَ بتانو وصل عمر دوباره شه
که خپل ځان هوښاره وِی هوښیار به نشِي
اوس خوشحال دَ لیونیوُ شماره شه

له تا نه چه جدا شم په ناکام په ورځ و شپه   نه خوب نه مي خوراک دَئ نه آرام په ورځ و شپه
بل خیال فکر ئې نه وي بې د یار له رویه مویه   دَ زړه په حال خبر یم زه مدام په رځ و شپه
دَ مخ ثنا ئې وایم دَ زلفینو ئې صفت کړم   په خوله که په خامه وِئ صبح و شام په ورځ و شپه
یَو ښه نظر چه وکا، سرمایه مي دَ ژوندون شِي   کافي دَي خلوتي ته یَو بادام په ورځ و شپه
دَ مښکو دَ کافورو خوشبوئي به تر قربان کړم   که ستا له لوریه راشِي یَو پیغام په ورځ و شپه
دَ مښکو گل قندي به ئې خوشحال ترې صدقه کا
که ته مي سر فراز کړې په دشنام په ورځ و شپه

ما پټ درله[1] کوگل کښ همېشه اسرار دَ زړه   آخر ئې خوناب وکړ په هر لور پرهار دَ زړه
له پښې اغزي مشکل دَئ په حکمت له تلي خېژي   دانا طبیب بایده دَئ چه وَکاږي خار دَ زړه
دَ نورُو تونگري که دَ دنیا په سیم وزر شي   پدا به تونگر نشي بې دیدنه خوار دَ زړه
دَ شونډُو دارو ورکړه که ئې ته په روغول یې   په سترگو ئې علاج کړې، خو به مري بیمار دَ زړه
که ښه دَئ هغه زړه دَئ چه مین په هیچا ندئ   چه یَو ځله مَین شِي نور تر تلو زار دَ زړه
غمجن په ډار دَ هجر خوښ دَ وصل په امید کښ   په اور او په اوبو کښ کړ خداي څه روزگار دَ زړه
دَ یار مهر تر ما راغي د ما مهر تر یاره   رشتیا ده دا خبره چه دَ زړه ده لار دَ زړه
چه خپل اختیار ئې ټول دَ خپل اشنا په لاسو ورکړ   رحمت ئې پدا کار شه خو هم دا دَئ کار دَ زړه
خوشحال خسته به اوس دَ خاطر راز وَ چا ته وایي
چه ولاړ ورته ئې شا کړه دماغي ښه یار دَ زړه

ما د شیخ او د ملا حکایت نزده   ما بې میه نیه بل روایت نزده
چه ئې نوم دَ عاشقانو په شماره شو   دا هم ښه که بوالهوس محبت نزده
ته چه هسي په چمن کښ چمان کېږې   سبره تا ځما دَ یار په قامت نزده
عام عالم وته پخپله ځان نادان کړم   هسي مه وایه چه ما کنایت نزده
دَ درویش په زړه کښ درست کتاب مرقوم دئ   که په خوله ئې دَ عربو لغت نزده
وایې تا سره مي نیت دَئ دَ یاریه   هسِي هېښ یم گڼه ما په تش نیت نزده
نادان یار به صدقه تر هوښیار یار کړم   نادان یار دَ آشنایۍ قیمت نزده
عاقلانو څخه څو رنگه حکمت دَئ   لیونیو یو دَ عقل لو حکمت نزده

[1] در په کوگل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ عاشق ته نصيحت مکړه ناصحه! خود پوهېږې چه عاشق نصيحت نزده
دَ خدمت له نتيجې نه چه محروم شوم زه لايق نه يم که تا عنايت نزده
چه بې سته مېلمه کېږي هغه زه يم له آشنا مي دَ هندو غُنډي ست نزده
زاهدان چه نمونځ روژه کا جنت غواړي
ما خوشحال دَ مزدورئ طاعت نزده

ما په ننګ دَ پښتانه ځوانان قربان کړه بيا مي غوره غوره جمعَ ښه ځوانان کړه
دَ سرې دَلاسه مړه وَئ څه به ښه وُ لېوني کوټه سپی مړه ګوره شېران کړه
هونبره کوټي کوټي کوټي ارمانونه هر نفس ځي په ارمان ارمان ارمان کړه
په يوه ساعت ښادي په بل غمونه په لحظه لحظه تېرېږي د اسمان کړه
چه په شپه را سَرَه ټول ووُ په زرګونه په سبا ئې له ما واړه ځان په ځان کړه
ځني مړه ځني ژوندي له ما جدا شول زه جدا په غاړه غرنو په ارمان کړه
چه شاهان ځوانان مي ومړل هاله مرد يم که دَ هر يَوه مي ساري سل ډمان کړه
يو مهلت دَ عمر بل مدد دَ بخت وئ په دښمن باندې مي وشوې پدا شان کړه
لوي ئې قتل، هلك بند، ښهرونه سوي مال اُلجه بنديان دِ کال واړه جهان کړه
چه نو ښهر مي واهه کوهاټ مي پرېښ لا هاله ځما دا کړه وُ دَ نادان کړه
چه بد اصل سَرَه ښه کا کله ښه کا دَ موزي سَرَه څه سود دَي دَ احسان کړه
ښه خو دا په خوشحال وشوه بيا تر کاله
ګوره څه رنګه ښکاره شی دَ سجان کړه

ما د نيت خبره ووې و ناکس ته[1] نور څه نه په نن ئې ووې و عسس ته
خوړې شونډې به ئې نه مومې وَهَه ئې سر په دواړه لاسه وايه و مګس ته
دَي پخپله د خپل ځان په سوختن دَي د ګداز له حاله څه وائې ققنس ته
زه چه نن دا رنګينه خبري وايم پرې پوهېږم چه به پاتو شِي بيا پس ته
و طوطينو ته مي پرېښوې خبري دا مرداره جيفه پاتو شوه کرګس ته
يا ئې رنګ يا ئې آواز د ځان بلا شِي څوک چه اَچوِي مرغونه و قفس ته
ګله نور عيب دِ نشته عيب دِ دا دَي چه په وازه سترګو ګورې و هوخس ته
د غفا[2] د کال بهار ګوره خوشحاله
چه د مړو به ئې هوا وشِي هوس ته

مه وَی هسی کلی چه دَ چرګو کولې خورينه شل خمبې[3] په کور کښ د نېستی له غمه مرينه
بل فکر ئې هېر دَی خو په غم دَ زرو پول دئ نر ښځې ئې واړه خو ټنګې ټنګې لرېنه
ډېر ئې ملکان دي پکښي ښه ملك هغه دئ هر چه بې ننګي کا دَ چا بډِی رشوت خورينه

[1] دا بدله په نورو نسخو کي نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل سوه.

[2] غفا د ابجد په حساب ۱۰۸۱هـ کېږي.

[3] خمبه: انار خانه، د غنمو د ساتلو کوټه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېني په مسجد کښې دَ سودونو کا خبري   یا دَ خور دَ لُور دَ وَلوَرونو وَیل کړینه
لس کالونه تېر کا په یوه جامه خېرنه   کوز وجود برمنډ په سر څیره کښېږدي زرینه
خاندي پروا نکا شرم نلَري د تېښتي   ډېري بې شرمۍ دَ ژوندون دَپاره وړینه
جنگ لَرَه چه ورشي نور څه هیڅ نکا بې تېښتي   جوړ چار وسله تښتي سکه ورور ته نه دَرینه
هیچیری د شولو دَ سری برکت نه وئ   شل شي شول شي شوم شي چه همېش شولي کرینه
نوم دَ ودانئ ویران ښهر دئ خوشحاله
لا تري ویران مشه ورځ په ورځ دَه کهترینه

ناز، نخرې، مهر خندا. فتنې، جنگونه   دَ خپل یار سَرَه هم تا زده دا رنگونه
کله کله خواپخوا غاړه غړی   کله تښته په دوو پښو په غورزنگونه
چه ځما سَره ئې ناسته په پالنگ وه   اوس له ما په چرته لاړ په فرسنگونه
په لیدو پسې کچکول واخلي ملنگ شي   مینه کا دا هسي چارې آهنگونه
په نصیب دَ روغو زړُونو فراغت دئ   په قسمت دَ خوږو زړونو لهنگونه
عاشقي به هغه کاندې چه تر شا کا   زیست، روزگار، شرم، پېغور، وېره ننگونه
چه بوسې دَ جفا جویو دَ خولې اخلې   گنُدې اخلې دَ یاغیانو قلنگونه
څوک مایوس څوک په امید دَ یار دَ وصل   څوک پراته غاړه غړي په پالنگونه
په لیدو به ئې دَ گور مړي سر هسك کا   که پرې دورمي دَ پایلو په ژرنگونه
که پستې پستې خبري دراز نکا   دَ جنت دَ حورو مه وینم رنگونه
زه خوشحال دَ آهو چشم میني سر کړم
دَ غرڅه غُندې په هسې گرنگونه

نن په سترگو ورځیو له ما خوار زهد تقوا وړه   ناز و غمزې وکړه عقل و صبر مي سبا وړه
شیخ ملا قاضي مفتي صوفي سَرَه یو ځاي دي   پا څه ښښوه وکړه یو یو څېز می له هر چا وړه[1]
جور دَ اغزي وړي چه وَ گل وته هوس کا   یار که ښایسته وي ته ئې هم جور و جفا وړه
دَور دَ اورنگ دَئ دَ ریا زاهدان ډېر دئ   پټه په لستوني دَ شرابو ډک مینا وړه
تل چه عاشقان دې پسې تعیین رقیبان دئ   ته چه عاشقي کړې دَ وگړي شور غوغا وړه
مال دَئ که می ملك دئ څو لا مړ نه یم ژوندي یم   هر چه ستا په خوا دئ هغه واړه لا پخوا وړه
ډېرې دي نگاري ښایسته پري رخساري   نورو لره نور څه ته ځما زړه په تنها وړه
شوندې دِ حلوا دي عاشقان دَ حلوا وړي   ښه په وړیو ځه په پَلو پټه دا حلوا وړه
تا ویل خوشحاله یو کالی به له تا غواړم
زړه دَي نور څه ندئ ښه در کړي مې وَتا وړه

نن ئې بیا دَ دلبرئ خنجر تر ملا شه   ښه چه سر ئې لا اوله په بارسا شه
ښه چه ژر د مختورى وشو رقیبه!   هغه یار چه مَرور وُ بیا پخولا شه
ما وې بخت به یو ښه یار را کا وَ ما ته   چه دَ درست جهان ناترس وُ یار د ما شه
گل پدا سبب ارزان دورمي په بَیَه   چه ئې ډېره بقا نشته بېوفا شه

---

[1] یو څه څزه له هر چا وړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلو باندي زېرَي دَ بهار کا   چه نرگس په هسي سخته ځِله وا شه
راشه گل وَته نظر وکړه اَغزي ته   گل په هونبره زيبابيه يار دَ چا شه؟
دَ فراق شپه ئې چه هونبره اوږده نه وه
په خوشحال باندِي هزار ځَله[١] سبا شه

نشته بانگ دَ مؤذن په درست تيراه   مگر واورې بانگ دَ چرگ په سحر گاه
که اورکزي ئې سراسر واړه گمراه دِئ   آفريدی دئ تر گمراهو لا گمراه
دَ اسلام ارکان احکام حلال حرام شته   آفريدي اورکزئ ندي پرې آگاه
نه ئې نمونځ دَ جنازو نه ئې امام شته   نه زکوة نه سرسايه نه دَ زړه تراه
ښه هغه چه مستقيم په شريعت وِئ   بد هغه دئ چه په شرعه وِئ تباه
دَ دنيا چارِي همه واړه فاني دِئ   که باقي دَئ خو يو نوم دَئ دَ اللّه
چه يکلخُته دَ دنيا په کار گښ غرق وِئ   له هغه غافله زويه نه آه آه
په اوبو سره گندگی له تنه درومي   په توبه په استغفار سَرَه گناه
موحد دَ تصوف دَ رسالو دَئ   مسئله دَ شريعت کښِي گناه
کله کله چېري وَ وايي دا هونبره   ځَني ځَني لآ اِلهَ اِلا اللّه
چه گناه همېشه کا توبه ئې نه وِئ
له هغه قومه خوشحال غواړي پناه

نامرد مل دَ چا مل مشه   سر په بد نائي کل مشه
پی غوړي واړه مردار کا   دَ خپل کور پيشو غل مشه
يَو چه دوه ورته ښکارېږي   څوک په سترگوُ احوال مشه
چه يا سېب يا بهي کېږي   بصل مشه حنظل مشه
دَ غوټی غندي موسېږه   دَ ابرو تر منځ خل مشه
په ويَل که ډېر افضل يې
له خوشحاله افضل مشه

نسته هسي مينه د يارانو خاص الخاصه   چه يو ځَبله ځَارېږي په جهان کښ له اخلاصه
يو راز دَي پدا کار کښ که ته ښه فهم پرې وکړې   چه شمعَ سر جنبانه پروانه ورته رقاصه
له مرگ مي څه غم کړې چه دَ عشق په شريعت کښ   قاتل په شرعه خلاص دَئ له ديته له قصاصه
له لاس مي رقيبان په تېره توره سَرَه پرې کا   لَمن به دِ لا هم ځَما له لاسه نشِي خلاصه
زاهد به په عشرت ځَما له بزمه نه خبرېږي   دَ عامُو څه مجال دَئ چه خبرېږي له خواصه
چه وگورم و تا ته همگي په درُو پرُ يې
څه خېژي اې خوشحاله له محيطه هم غواصه

نصيحت دَئ که ئې اروې درته وايي بېچاره   نفس به ډېر څه درته وايي پسې مشې آواره
روحاني بخره دَ چا دَه چه ئې مينه په درويش وِي   نفساني بخره دَ چا دَه، چه جاهل وِئ هيچکاره

---

[١] هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وَهل خورل خورول کا، هغه باز دَئ یا شاهین دَئ — چه ئې سوړي لَره وړینه، یا مېږَی دَئ یا فاره
علم تا بیایي په پورته، جهل تا بیایي په کښته — یا عیسی لَره ور درومه، یا قارون ته ځان سپاره
چه ئې علم فضل نه وِئ چه په تخت دَ پادشاه کښېنِي — یا یو یَړ دَئ یا لېوه دَئ، یا ئې ګاو و خر شماره
بېوفا دروغجن مشه، نا سپاس حق ناشناس هم — ره زني کړه بنګ شراب خوره څرخ وهَه په دو تاره
دَ نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وِئ — خپل کشکاب دَ خپل محنت خوره په سر راوړه پشتاره
که وعده په قیامت وِئ، هوس مکوه وَ پورته — څو توانېږي ښځه مکړه که په مخ وِئ ستاره
په هوا په هوس تللم، لا تر اوسه هسي زغلم — وا ویلا دَ نفس له لاسه ګرېوان چا ته کړم پاره
څوک نېکخواه په جهان نه وه چه ئې ما ته هدایت کړي — چه خبر په قباحت شوم، پکښی ډُوب یم یکباره
لوی دریاب دَی توره شپه ده پکښی ځي ځما بېړیه — خدایه خضر را ښکاره کړه چه لاس را کاندي ښکاره

هنر هم پخپل مقدار شته، دانش هم شته پخپل قدر
که یَو بخت ور سرَه مل وِئ دَ خوشحال کړه ننداره

نه د ما د زړه لربر دِئ ښایسته — همېشه مي دَ زړه سر دِئ ښایسته
خپل ژوندون دَ ده دَ مخ دَپاره غواړم — له دننه مي خبر دِئ ښایسته
بت پرست دَ یوه بت یم نه دَواړُو — که بتان مي دَ آذر دِئ ښایسته
زه به مخ دَ یار مخَي نکړم دَواړُو — که ګلُونه سراسر دِئ ښایسته
زه له ډېري ځلي یو پرېږدم بل ګورم — سرَه یَو تر بل بهتر دِئ ښایسته
خال و خط به ئې دما له زړه ولاړ نشي — که بیرون مي تر بصر دِئ ښایسته
په وار وار تري لعل و در دي را توئېږي — ستا ویل لکه سره زر دِئ ښایسته
په خطا که په ختن که په کشمیر شته — نه چه دا مي تر دلبر دِئ ښایسته

که هر څو دَ ځوانی عشق لَرِي خوشحاله
دَ زړو، نه مکدر دِئ ښایسته[1]

نه ئې ملك نه ئې لښکر نه ئې ګنجونه — تر خانانو دماغي دي کښلي جونه
که خانان په زر په زرو په توره ناز کا — کښلِي مخ لَري ښېږي غنزې غنجونه
یا دَ کښلیو دَ زړه راي دَئ چه مي وکوت — یا دَ لوي دریاب په څو رنګه موجونه
څوک به روغ سلامت پرې نږدي په ملك کښ — بیا ئې باندِي کړل تاختونو ته سرجونه
په رقیب شه، په غماز شه، په بد خواه شه — چه به کښلیو لَرَه ځي هغه رنځُونه
بل سر مه ځَه په دلبرُو کښ ئې غواړه — اُوه ستوري دَ اسمان د وولس برجونه
زه نامي په دا خبره نه پوهېږم — چه عالم ئې راته کا په مخرجونه
په چا داد په لېه نمنځ کوي فلکه — په چا لوني په اوړیو په چجونه

دَ خوشحال خاطر ښېښه دئ مات دِ نشي
ستا دَ سترګو مستي وري په څو کنجونه

نن دِ دور دَ خوبیه دَي دماغ ګره — یا دَ یار په زړه مرهم ږده یا ئې داغ ګره
په خندا خندا راځَه غاړه غړي شه — د خپل یار خاطر له غمه نه فراغ کړه

[1] د زړونو په ګذر دِي ښایسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو په تور تم کښ مې زړه ورک شه — چه ئې بیا مومم ښکاره دَ مخ څراغ کړه
دَ مخ خال دِ تور کارګه دَئ ځما زړه وړي — دَ بازونو دَ شاهينو ښکار په زاغ کړه
دَ خلوت په مخ کښ ناست زاهدان ښه دِئ — ساقي زه چه زاهد نه يم ګښت دَ باغ کړه
ساقي لور په لور ګلزار دَئ چه ليده شِي — له توبې نه کړه توبه په لاس اياغ کړه
ګوره کوم لوري ته لاړ دَي مونده نشي
دَ خوشحال دَ زړه پيدا چرته سراغ کړه

نيمي شپې مي په پالنګ راغله دلبره — پريرويه، عنبر بويه، سمنبره
رنګينه جامې اغوستي زرنګاري — سره درسته تجلي وه پا تر سره
په سپين والي دَ مخ سپين لکه مؤمنه — په تور والیِ دَ طُرې لکه کافره
سر يې تور، ښيبنه په لاس، باده څښلې — دَ مستیَ پخپل ځان نه و خبره
دَ پائلو دَ ځړيَ[١] ئې شرنګهار شو — زه له خوبه را پرتاب شوم ډير په ويره
ما وې ګوره ښاپيریَ وه، که حوره[١] — چه دا هسِي شان په ما شوه برابره
توري ورځِي يې لينده باڼه يې غشي — غاښ ئې در قيمت بها په لب شکره
په خندا خندا ئې دا ووَې وَ ما ته — چي و َما وَته نظر کړه بې بصره
ته ما نه پيژنې، زه هغه خوبا يَم — بله نشته په خوبی تر ما بهتره
عاشقان ځما دَ خولې په کلِي ډير دي — بختوَر ئې، چه مي وَنيوې په غوره
څو بوسې ئې دَ لبانوُ و ما راکړې — حقيقي پياله ئی راکړه له احمره
درسته شپه مُو سره راز په پالنګ وکړ — دَ وصال خوښي ئې لا نه وه تر سره
چه آواز دَ مؤذن دَ اذان وَ شو — په سحر له ما نه ولاړه ناز پروره
چي په ډير ارمان محبوبه ځَني درومي — کشکي شپه دَ خوار عاشق وَي بې سحره
چه له هسِي محبوبا خوشحال جدا شو
دَ آتش لمبې ئې درومِي له بستره

نشته هسي سر چه به خالي وي له دماغه[١] — کوم دَي هغه زړه چه به روغ پاتو دِي بې داغه
چرته پسې درومم په کوم لورِي به ئې مومم — ورکه مونده نشِي بې رهبره بې سراغه[١]
مست يم مي پرست يم همېشه اياغ په دست يم — يو ساعت چه ځِي رابانديِ غم دَي بې اياغه
باغ دئ د هغه دَئ په هر چا چه دِ پېرځو دئ — زه په ارمان تل وَ يوه ګل يَم ستا له باغه
ګل دَ عندليب دَئ په قسمت دَئ په نصيب دَئ — درومه درومه درومه په جيفه ګرزه کلاغه
تل هوا هوس کړه، تر اوله يَو په لس کړه — ستا له غمه څه دئ که زه لاړم له فراغه
ورځَ وَرباندِي شپه دَه په تورتم کښ ئې ميشته دَه
کله به ليده شې د خوشحال دَ زړه څراغه!

وچ لرګي وبله کښېږده — اور پرې پورې کړه نور پرېږده
په تېرو تېرو اَغزيو — تا ته چا وَيل چه پښې ږده
پکښې ظلم ډېر ستم شِي — له بيداده ښهر لېږده

---

[١] دا بدله په چاپي ديوان کي نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خزان سیلی راغلې لکه پاڼي هسې رېږده
تل هلکان دَ خپلو اوښیو دَ ګرېوان په اوښي بلېږده
په اعوذُ په لاحول سر آخله له سر وېږده
اوس پیري راغله خوشحاله
دَ ځوانِۍ چاري پرېږده

وخت دَ نو بهار دَئ، زه جدا له خپله یاره   دریغه، دریغه، دریغه، چه بې یاره ځي بهاره
ژاړي غاړي غرُونه په احوال دَ عاشقانو   سیل د واوره ندَي چه را درومي له کهساره
اور دَ خوړو زړو دي[١] چي دَ غره په ونو بَل شو   شنې ډېوزي خېژي له نښتره، له چناره
غواړې چه احوال دَ فراق جنو، در معلوم شي   ګوره هغه زانَي چه جدا ځِي له قطاره
دا څه معلومېږي چه جهان دَ ماتم ځاي دئ   شنې جامې اَغوستِې دَ طوطیانوُ له چیغاره
نوري نارې نشته، خو نارې د بېلتانه دِي   راشه که ئې اروې دَ رباب له هره تاره
رنځ مي نه کمیږِي، په زمان، زمان زیاتېږي   زر راځه طبیبه ګڼه مرَم دَ خداي دَپاره!
مرګ دَ رقیبانو بل[١] ژوندُون د حبیبانوُ   خداى ږو په هنګام د وصل کېږي دا دوه کاره
څه شو که لا دم وَهِي په شمار دَئ دَ ژوندیو   رنځ چه لا دوا شِي، طمع پری کړه له بیماره
پاتو سرِي نشول، چه دا ګرزي ددو دام دئ   ځکه ویره نشِي دَ دردمنوُ له آزاره
هسِي خوار و زار شوم زه خوشحال په عاشقی کښ
خپل دِئ که پرَدی دِئ راته نه ګورِي له عاره

وړاندِي وروستو دوه عدمه   پدا منځ کښی یَو دوه دمه
خو هم دا ئې چه لیده شې   که څه نور څه یې آدمه
چه دا دوه دمه دِ نه وِي   په حساب تر جیفه کمه
ستا غفلت وته حیرت یم   پخپل ځان باندِی ستمه
دَ حرص په وزر ګرزې   هم په غرونُو هم په سمه
که بادشاه دَ درست جهان شې   چار دِ تېره شِي تر جمه
بادشاهی به دي خلاص نکا   چه اجل درشِي له همه
څو روزګار هونبره ئې فکر   څو دنیا هونبره ئې غمه
په زړه یو درم یو داغ دي   دوه داغُونه دوه درمه
څو عالم سرَه ګډېږي   غم به مومي له عالمه
چه وَ هر څه ته ئې شا کړه   په هغو دَه مسلمه
چه نه څه اَروې نه وینې   زړه دِ خلاص دَي له المه
ته هم ډېر ښه یې خوشحاله
ولي ځار دِ تر قلمه

ودره چه څه خو په یارئِ شې خبره   ګورُو[١] به چه څه شېوه په لاس واخلې دلبره
لا دِ[١] څه تر اوسه هغه قدر ندي لیدلَي   ځکه دَ خپل قدر په لافو سر یې صنوبَره[١]

---

[١]ګوره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځاي دَ چپ و راست چه د ګافور دَ پاسه ندي　　ته ئې څه سیالي له توروُ زلفو کړې عنبره
څوک چه نظر وَکا هغه ښه کښلي دلبر ته　　ځي له ډېري میني دَ یوسف سوره کاژبره
ته ئې چه دَ مخ سرَه نن شپه برابري کړې　　شمعي! دا دعوه تر سبا یوسه برابره
مینه هسې څېز دَه چه په چا باندې مین شوې　　ولي وینځه نه وې تر بې بې شې په تا بره[۱]
لارې دې بې شماره زر کوڅې دي تر معشوقی　　څو به پکښې درومې قدر مه پرده بې رهبره
مه پرېږده له لاسه کار و بار دَ عاشقَی　　چار دَ عاشقی تر هر څه دَه معتبرَه
هَرَه شپه چه درومې په خوشحال باندې دوږخ دَه
شپه د جدایئ که رسېږي پیغامبره[۱]

هر عاشق چه بهره مومي له حضوره　　په هغه باندې سلام له ما مهجوره
ښه دِ قدر دَ وصال دَ ساعت زده کا　　وَ ناظر ته تل جلوه نکا منظوره
اوس د دیو جونو وینځو په ځاي نده　　درخانی آدم خانَ کړه مشهوره
چه پیدا هسې جمال ورځني زووې　　بوره مور دِ ښاپېریه وه که حوره
یار به چا په یوه درنګ له لاسه پرېښې　　جدائی له یاره نشې بې ضروره
صبر تا لمانه درست په کاته یووړ　　بیا وَ ما وَته وَیل کړې نا صبوره
زه لا هسی په یارئ کښ غوښ نه یم　　چه لَمن به دِ پرېږدم په تېره توره
لکه باد چه لوې نښتر وُلی په مځکه　　هسې رنګ ور پسې ولوشتم بیخ پوره
دَ ښه یار دیدن دَ دراړو سترګو نور دئ　　خداي دِ نکا دَ هیچا سترګي بې نوره
که اسمان او مځکه خوله وبله وروړي
دَ خوشحال خاطر به نه وې بې سروره

هغه کار لکه په تور وه[۱]　　ما لیده چه په سپین نور وه
چا به مښك په کافور ورکړه　　ولې بیه نه وه زور وه
تل په شپه بازار خپرېږي　　په روڼا ګوره چه خپور وه
یا یو خوب وُ چه لیده شو　　یا یَو خیال خالي بیور وه
چه ځګر خوري دَ خپل زویه　　عجب ښه مهر دَ مور[۲] وه
اوه غله[۳] پرې حواله وه　　څه ناتار شه یو څه په کور وه
لړ ئې راکړه ډېر ئې یووړل　　پورورې ئې سود خور وه
ما ته وَلیدې خوشحاله
چه دِ څو نېره زور و شور وه

هر سړی پخپل کنګاش پوهېږي ښه　　پخپل زیست او په معاش پوهېږي ښه
بزرګر د کر د کیلی هنر ښه زده　　بازرګان پخپل قماش پوهېږي ښه

---

[۱] محشی ورته کښلی دی، چه مطلب له تور او سپینه تور او سپین وېښته یعنی ځلمی توب او زوړتیا ده.

[۲] محشی لیکی چه مطلب ځنی مځکه ده.

[۳] یعنی اوه ستوری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولول به ئې هغه کا چه ممسك وئ　　په بازَنه ئې قلاش پوهېږي ښه
څوک دِ هیڅ ورته د مټ خبره نکا　　عاشقان پخپل تلاش پوهېږي ښه
دَ شرابو صفت څه کوې نور چا ته　　پدا کار رند و اوباش پوهېږي ښه
دَ عسلو په حلوا ماړه ناپوه دئ　　گرسنه په نان و آش پوهېږي ښه
قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده　　شمشېرزن پجنگ پر خاش پوهېږي ښه
وَ خوشحال ته وايي خلق ښه پوهېږې
ظن دَ خیر دَئ دَي کاش پوهېږی ښه

هر چه ستا دَ زړه رضا واړه هغه کړه　　څو چه زړه دَ چا خوږېږي هغه مکړه
که د کسب و د روزکار نه يې نه مرد شته　　دَ نامرده ېوړی مه خوره ځان خفه کړه
یار هغه چه دَ تنگڅې په وخت پکار شي　　چه دعوا کا دَ یاری حال ئې زده کړه
چه تنگڅه دربانديِ درشي که مېړه يې　　په تنگڅه کښ دَ خواریه ځان ور مکړه
په خواري کښ زیست روزگار تر مرگ بتر دئ　　یا دَ بل کېږه یا خپله گېډه بڅه[1] کړه
له ځوانمرده هونبره غواړه چه د زیست شي　　دَ نامرد خونه همه واړه الجه کړه
غلېواز دَ بل منگولي وته گوري　　لکه باز لیري نېژدې خپله غوټه کړه
که دعوه دَ مړنتوب لرې په زړه کښ　　آس دوند تلاښ په غشي په لینده کړه
یو هر بیت ئې دَ حلوا خوږه نمړی ده
که مشتاق يې دَ خوشحال ویل مزه کړه

هر آفت چه په درست عمر را دو ځاروه　　چه مي خیر کړ درست ځما دَ ژبي کار وه
چه وداني چاري وراني په ساعت کا　　چه مي ولیده په چارو کښ تلوار وه
دَ هر چا یاري مي ولیده په سترگو　　هم هغه راته بلا شه چه مي یار وه
نا همواري به هر گز ورپېښې نشي　　که پخپله اندېښنه سړی هموار وه
صبرناکو سَرَه جور فلك نکا　　دَ فلك جور له چا چه سبکسار وه
پدا باغ کښ مي ډېر گل تر نظر تېر دی　　دَ هر گل تر څنگ ما ولیده چه خار وه
زړه په طمعه دَ وفا بې وفا کړه　　پخپل ځان باندي پخپله ستمکار وه
که هر څو باندي مرهم ږدي نه رغېږي
دَ خوشحال په زړه دا څه دَ غم پرهار وه

هر گز به توبه نکړم دَ ښه دَ ننداړو زه　　شیخان پیران دِ واروې دا یم وایم په ناروه زه
که ما دَ عشق خبره په ایما تر دا پخوا کړه　　ښکاره به ئې اوس وایم په رباب په دو تارو زه
که نور عالم گلونه په دستور اوړي خپل گور ته　　راوړم دَ یار له باغه هَرَه ورَځ په پشتارو زه
زاهد وائي و ما ته راشه کښېنه تسبیحات کړه　　یَوه مي ده نیولې نه یم هیڅ پدا شمارو زه
گداي غُندي جار وزم سینه سوي په طلب کښ　　که ډېر لَرم په کور کښ هر قماش په انبارو زه
پرهار ئې دَ ښو دَ غشي لا بده بلا دَه　　وتلي یم دَ غشو دَ نېزو له پرهارو زه
خوشحال غُندي که سود لَري که زیان ځما قبول دَئ

---

[1] سید راحت دا کلمه په معنا دَ قرباني او خونرېزی را وړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عادت یم دَ غمونو دَ اندوه په اجارو زه

هم خداي غواړې نادانه هم فاني دنیا نابودهَ
په څو به دِ روزي شِي فکر وکړه دا دوه سوده
چه سر په مځکه کښیږدې زړه دِ ډوب په اندېښنو شِي
په خداړو که خبر یې د خاصانو له سجوده
په زړه د کعبې مینه د کغبې په لور روان شِي
یو غول دَي په بیانان کښ بل[1]سر سر کا بې مقصوده
یو وهم دَي که څه دَي، چه په خلقو باندِي پېښ شو
دنیا دنیا هیڅ نشته که نمود که نه نموده
سیلاب دَ پاسه راسي په غورځي په کښته دروِمي
موجوده د سېلاب دَ اوبو هم ده نا موجوده
ایاکَ نعُبدُ لولې په سبع مثاني کښ
د زړه دِ څو هوا دِي، هغه واړه دِي معبوده
په صافه ائینه کښ هر چه وویني په سترګو
په لاس اخیسته نشِي آئینه په رنګ آلوده
په څو رنګه کنجونه په هر لوري په جهان کښ
ته باد په لاس شناځ[2]شوې حبطه په هیڅ خوشنوده

خوشحاله ځواني ولاړه په پیرئ کښ اوس مې کړه
حاصل چه په ژوندون دي هغه چارو[3] ګنه زوده

هیڅ خبره نه وه چه به ما تر خولې یسته
ستا دَ خولې تشبېه مي غوټۍ ولي راوسته
ستا دَ خوړو شونډو چه ساړه شي بیارته ګرزي
ځکه مګس سر وَهِي دا هسِي دود سته
زه او ته پدا دور تر واړونه افزون یو
څه حیران مجنون وُ څه لیلا خواره خسته
ستا دَ تورُو زلفو ځنځیرونه دِئ په پښو کښ
نه شم چرته تلَلي درته پروت یم پا بسته
هر زمان ستا خیال دَئ چه ځما په سترګو ګرزي
وېښ یم که اوده یم که وَلاړ که نشسته
ګل اوسي په حسن اما ګل مشي په عمر
راغله سر فراز شوم ستا له باغه ګلدسته
واړه هغه حسن لطافت دَئ ستا په مخ کښ
چا چه دَ یوسف (رض) قصه و ما ته وَلوسته
ګله سبروَنه هسي سَمَه ده په قد کښ
چا نامه دَ سبر ستا وَ قد ته آخسته
ورَځِي دِ لینده دِئ تور بانه دِ تېره غشي
وله صرفه مکړه چه دِ ډکه ده درسته
تا ویل و ما ته څو ډېر غم غواړې له ما نه
ستا په غم خوشحال یم څو را دروِمي پیوسته

زړه لرِي دَ کاڼي په خوشحال باندِي پوست نشو
څه شو که د خولې خبره کړې چېرې پسته

هر تشنه چه دَ وحدت په سیند سیراب شه
نور همه جهان و ده وته سراب شه
چه په زړه ئې دَ وحدت ډیوه شوه بله
تجلې به ئې له مخه ځِي آفتاب شه
چه دَ عشق دَ نافې بوي پرې لګیدلِي
درست صورت ئې سر تر پایه مشکناب شه
هر چه ولېږ له هستیه و نیستی ته
فراغت دَ دواړُو ګونو دَ غذاب شه
چه توروه ترخه قبول لکه دریاب کا
هم هغه دَ قیمتي درُو مآب شه
چه لمبه ئې دَ آتش کړه په ځان تېره
له غه پسه دَ ګلابو ګل ګلاب شه
که په زړه کښ ئې سختي وه لکه پونډه
هم هغه دَ زمانې دَ اور په تاب شه

---

[1] تل سر سر کا.

[2] شناځ هغه ژي بولي، چه له بادَه ډک کې، او لامبو په کوي لکه د لامبو کړو.

[3] هغه چار ګنه ته زودَ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ ډېرو اندېښنو نه ئې زړه ورکړ　　په مثال لکه خسرې دَ درياب شه
دَ شرابو خوښي هيڅ نه وِئ بې نقله　　نقل څه دِئ معرفت عمر شراب شه
دَ کمال کسب پايه دَ سعادت ده　　هغه ښه چه دَ کمال په اکتساب شه
ته هم زړه مراد وغواړه له عالِمه　　چه په علم ئې عمل وکړ کامياب شه
چه دوستي دَ محمد (ص) لرې په زړه کښ　　مينه دار ئې په اولاد او په اصحاب شه
چه له شرعي يَو قدم دروميِ بې روخه　　وگو شمال وته تيار لکه رباب شه
په هغه مِې زېرَی وکړ چه دفتر ئې　　واړه ډک خاصه په کښلو دا ثواب شه
په حيات صورت به وگڼِي ځان خاوړي
چه خوشحال غُندي خبر پخپل حساب شه

هر سړی چه په لاس ونيسي غلطه　　زمانه ورته پيدا کا ډېر سخطه
محبت محنت په خط کښ سرَه يَو شِي　　محبت سره جدا شِي له نقطه
مه يکلُخته مړني شه مه غوولي　　په دنيا کښ هره چار ښه دَه وسطه
مصلحت ئې په هر قط کښ دَ خوبی دَئ　　کاتبان چه قلم نه پرېږدِي بې قطه
د مرزي منگل گاوزي غواړي غويري[۱]　　د شاهين حمله په زاني دَه په بطه
بې ښه مخه به دئ قدر و قيمت نه وِي　　د ښه مخ قدر ښه زده کړه خال و خطه
چه مدد ئې مهتر خضر دَئ خوشحاله
د هغه ببرئِ ورسِي تر شطه

هو پدا قائل يم کښلي ډېر دِي لور پلور شته　　خداي ږو که دَ حسن سپاره تا غُندِي يَو سپور شه
تا وِې چه غم مکړه يوه ورځ به دِ غم وخورم　　څه لَره به غم خورم چه مي تا غُندِي غمخور شته
ستا په سر سوگند خورم ته ځما و سر ته لوړِي　　ښه مهر دِ دا دَئ که لا ښه مهر دِ نور شته
اې چه راته وايې عاشقي شرم پېغور ده　　واړه مي قبول دِ که مي شرم که پېغور شته
خلق مې چه بولي ستا له مخه و گلزار ته　　بل بهار به څه کړم چه مِې يو بهار په کور شته
حکم امر ستا دَئ که مي بولې يا شړې مي:
څه به درته وايم دَ خوشحال بنده څه زور شته

يا ځما دَ بېنايې نظر نشته　　يا پدا نېژدې ملکونو دلبر نشته
که اختر نه وِي دَ يار سرَه اختر دئ　　بې مَينَة که اختر دَئ اختر نشته
شپينه خوله که را کَوِي په ځان اړ يم　　معشوقې له ما نه زر غواړِي زر نشته
په اول وصلت[۲] دَ عشق په توره لاړ شو　　دَ عاشق سړی په تن پوري سر نشته
که غوټې پسې وَهې په لاس به در شِي　　چا وِې دا چه په درياب کښ گوهر نشته
نور توروه ترخه که خورې گندِې پيدا شي　　و طوطي ته هسِي وايه شکر نشته

---

[۱] د مزري منگل کاوز غواړي يا غويره.

[۲] وهلت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا غزا لَره به زه خپسر[۱] کافر کړم ځه ارمان کړې چه ځوک وژنم کافر نشته
په شامت ئې د ماترې[۲] غر نړېږي لا پدا دَ افريديو بصر نشته
دَ شمال ښيَنَه کا په جنوب درومي دَ ښکاري سرې په ژمنه[۳] باور نشته
که دَ جنگ پکار کښ ډېر دي حکمتونه ځو صابر نشې زلميه ظفر نشته
ځه عجب بادشاهي لکه خورشيد کړم يك تنها په جهان گرزم لښکر نشته
نن د َواړو دلبرانو غوره ته يې که دِ يَو لونگ په پوزه زيور نشته
دَ عنبرو بوي اَلوزي ستا په کوي کښ واړه َستا دَ زلفو بوي دَئَ عنبر نشته
په ځو غره په غره دَ باز غُندِي پرواز کا
بيا به وايې دَ خوشحال ختِك پر نشته

يار مي بيا دَ رقيب يار شُو دريغه دريغه په خبرُو دَ اغيار شُو دريغه دريغه
يو ځو ورَځي ئې په زړه کښ مهر ځاي وُ بيا بې مهره ستمگار شو دريغه دريغه
هغه گل چه مي ساته دَ زړه په وينُو مل دَ هر خس و هر خار شو دريغه دريغه
و قصدمنو ته کاته ځما په قصد کا دَ وژو مى روادار شو دريغه دريغه
بې له تا مي دَ ځگر ويني خوراک شوې تېر مي عمر په دا کار شو دريغه دريغه
پسرلَي[٤] چه تل بلبلو پر چيغار کړ دَ خزان له لاسه خوار شو دريغه دريغه
بيچاره خوشحال په طمعه دَ وصال وُ
دَ هجران په غم گرفتار شو دريغه دريغه

يار مي غوښت چه مې اندوه يوسي له دله نه چه کا دَ ما په زړه دَ غم کرله
زړه مې وسپاره وَ تا ته چه ساته ئې نه چه ته ئې سَرَه وَ سرويه[٥] په بله
يَو پيغام ئې دَ وصال را لَرَه راوړ دَ جهان خوښې ئې ما وَته بخښله
له اوله عشقبازي راته بازي وَه اوس همه راته را پېښه شوه مشکله
خدايه تا په ښايسته وو مبتلا کړم چه له غمه ئې خالي نه يم هيڅکله
که همه دنيا ځما په لاس و دست وَئَ ما به کُل دَ يار په زلفُو وَښندله
دَ هجران دَ تورې هسې شان گزار دئَ چه پرهار ئې بل ځاي نه کېږې بې دله
که دَ مستي دَ غمزې دَ تيغ مشتاق بې لُمرې خپله خون بها کړه ورته پله
که مي دا ځله صورت له غمه خلاص شې نور توبه له عاشقى له حاصله
ما په هيچا محصل نه وُ گمارلي تا وَ ما ته خپل خاطر را کړ پخپله
که ياري دي دَ خوشحال سَرَه هم دا دَه

---

[۱] محشى ورته کنبلى دى يعنى صورت او ځان.

[۲] د يوه غره نوم دى.

[۳] يا ځمنه يا زمنه يعنى وعده.

[٤] غه بهار.

[٥] يعني په شدت سره موښل او سولول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا یاري ئې[۱] سر تر پایه وَ لیدله

یوه بده زمانه شوه دریغه — دَ هر چا مي دَ خاطر مینه آمیغه[۲]
مهر، مینه، محبت له زړونو لاړ شو — سینې ډکی شوې همه له مکره ریغه[۳]
چه ئې ځاي په دواړُو سترګو باندي زه کړم — هم هغه مي هلاکت غواړي بې تېغه
چه دَ دې دور فتنو وَته وَګورم — ولي کاني تیرې نه ووري له مېغه
د زړه[٤] راز له بېدردانُو نه پټ ښه دئ — که له درده دي سینه شي سَرَه هېغه[٥]
په نوبت به د هر چا تر ځګر خېژي — د قضا نېزه و هر چا وته نېغه
که په تن شاه جهان دَ زمانې شې — هم دئ نه وینم خلاصی دَ مرګ له تېغه
که بازوان[٦] ئې پسې ورو کاندې بندونه — دَ کرغول[۷] ئې علاج کوم دَئ بې کرېغه[۸]
فهم وکړه که خود بین او خود نما شې — زمانه به دي پایمال کاندِي تر زېغه[۹]
زورَور چه په لاس ونسِي ناسازي — هي توبه دَ زوروروُ له بلمېغه[۱۰]
دا په خم ختلې غوا که هر څو لویشې — سیم وزر به ئې حاصل نکړې له لوېغه[۱۱]
تا به چېري هونبره کبر هونبره خیال کړ — که دِ وئ رنګ زیبا په صورت سېغه[۱۲]

چه دِ ښه له خویه بویه خبر دار شوم
له خوشحال سَرَه یاری کړې په دروېغه[۱۳]

یار ځما کَرَه دنَنه — زه ئې سر یم په غوښتنه
عجب حال راباندِي پېښ دَئ — درومه هېڅ مکره پوښتنه
دَ وصال لپه اوبه وَمري — اور چه ولګي په ینه

---

[۱] مي.

[۲] دا کلمه حل طلبه ده.

[۳] محشي ورته لیکلی دئ فریب.

[٤] د زړه داغ.

[٥] دا کلمه حل طلبه ده.

[٦] که بازدار.

[۷] دا کلمه حل طلبه ده، په چاپي نسخه کښ ګرغول دئ، په یوه بله نسخه کښ داسي دئ: د کرغولي علاج څه دَي بې کوریغه.

[۸] دې کلمې ته په یوه قلمي نسخه کښ محشي تېښته لیکلې ده.

[۹] دا کلمه حل طلبه ده.

[۱۰] دا کلمه هم حل طلبه ده.

[۱۱] دا کلمه په دوو قلمي نسخو کښ تویغ لیکلي ده، په یوه نسخه کښ محشي ورته کښلي دئ لوېشل.

[۱۲] دا کلمه هم حل غواړي.

[۱۳] لکه په عربي په پښتو کښ هم په شعري ضرورت سره اماله راځي، دروېغه اما له د درواغ ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنگ کښ زیړ لیده شې گنگونه یې کرکمنه
کوم ماتم در باندِي پېښ دَئ دَ اختر په ورځ خیرنه
خوشحال تل په غم کښ ښه دَئ
غم دِ نه ځِی له غمجنه!

یار مي کبرجن شو څه به وواېې و ما ته[1] دروم‌ه صبوري کړه نور به څه وایم و تا ته
صبر به هر گز له هسې یاره وکړي[2] نشي دروم‌ه سکه دعا کړه چه دِ مینه شِي ترې ماته
تل دعا زاري کړم لا مي مینه پرې زیاتېږي ژاړه ژاړه گُندي غوږ کا ستا ژړا ته
تل په ورتِ ورتِ[3] ژاړم لا ئې زړه په ما ښه کېږي لا په ورتِ ورتِ ژاړه چه ئې لا شِي خوښې زیاته
خوښ به لا هاله شِي که زه ومرم په ژړا کښ وَمره چه دا مرگ دِ لا بهتر دي تر حیاته
زه په مرگ راضي یم رقیبان به خوارایخ کا مخ دَ رقیب تور شه، گوره ته دَ یار رضا ته
ښه په مرگ راضي خوشحال یوه خبره وایم
یار که مخامخ په وخت دَ مرگ کښېني وَ ما ته

یو قرین هسې پیدا نشو را څخه چه دِ ما په زړه ئې نکړه منگل ښخه[4]
چه احوال دَ هر یَوَه راته معلوم شو هر یَوَه ته مي تیار کړل یو څو چخه
آشنایی دَ نا اهل عالم نه دئ په هر لوري تېرې تورِي دِي نا څخه[5]
که په دو کښ چېري لړه بدري[6] وخورم له چا بله وینا وانروم بې اخه
دَ هر چا سَرَه چه کښېني ورته رام شِي نور و غاړي ته تیار کا لومه پخه[7]
کوته سگ دَ زمانې هر گوره ډېر شول لکه پزانگ[8] د زاوه ونیسه کرخه
چه رقیب ئې خوار زار په نظر کښېوت
دَ خوشحال خو هم په دا شوه سینه یخه

---

[1] لمړي مصراعونه پوښتني او دوهم ځوابونه دي.

[2] وکړه نشي.

[3] په ورته ژاړم.

[4] ښخَ یا شخَ دواړه لگېږي.

[5] محشي نېزه ورته کښلې ده.

[6] یعني غلطي او خطا وتل.

[7] محشي زندی ورته گښلې ده.

[8] دا مسری په دوو قلمي نسخو کښ دغسې دَه، عیناً ولیکله سوه، په بله نسخه کي (واوه) لیکلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی

آدم خېلی افرېدۍ دِي سرې او سپيني   پکښي نشته ښايسته. په رنګ رنګيني
غټِي سترګي لوی بانه، فراخي ورَځِي   شکر لبي، ګل رخساري، مه جبيني
تنګِي خولې لکه غوټۍ، هوار غاښُونه   سر ئې ګرد په تورُو زلفو عنبريني
په وجود کښ لکه ها[1] له وېښتو خلاصي   پښې کمکۍ غُنډِي پنډۍ، پهن سرېني
ترنځۍ[2] کېډي، سينه وري، ملا نرۍ   قد ئې سم لکه الف، په تن سيميني
که دَ باز غُندی مې ګښت په غروُنو کېږي   ښکار مې هم شوَي ښايسته زرکي ثميني
باز که چوز وِي که کرج[3] طلب دَ ښکار کا   لا تر چوز وِي دَ کرج غوټې مهيني
يا اُوبه دَ لنډي سيند يا دَ باړې دِي   چه په خوله مِي تر شربت لګي سيريني
دَ ما تري غاښي نېغ درومي اسمان ته   په خاته خاته لنډېږي باندِي سپيني
آدم خېلُو سرَه زه په تيراه راغلم   نور رخصت ورکړَي خوړ په زړه خوړيني
مينه واړه کار دَ اور لَرِي خوشحاله
که لمبه ئې پټوې لوګي ئې ويني

ارتينې په عقل کمي   خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سرَه سَم يې   دُوي له تا سرَه ناسمي
زر نېکی ور سرَه وکړه   په يَوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني   چه ئې ته ګټې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندئ   هميشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي   په معني کښ نا آدمي
تا به ګرم په لږ ګناه کا   دوي په لوي ګناه نا ګرمي
څو ئې کج ورِې هونبره کجي   څو ئې درد ورِې هونبره خمي[4]
په هر کار کښ ديګر ګوني   په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښايسته دئ   په درون لکه ارقمي
نور څه مه وايه خوشحاله
تر وجود ښې دِي عدمي

آشنائي دِ را ښکاره شوه بې وفا يې   چه ځما سرَه آشنا دَ بل آشنا يې
وَ بل باغ وته به سترګي ګړې نکړې   چه ځما دَ باغ بلبله يا طوطا يې
لا به کله ځَاي ځما په سترګو وکړې   ته مَيَن د ما دَ دوو سترګو توتيا يې

---

[1] ډنګری چه چاغی او لوئی نه وی.

[2] يعنی هګی.

[3] محشی ورته کرېزی ليکلی دی.

[4] څو ئې ګنج ورِې هونبره کجی   څو ئې درد ورِې هونبره زخمی، يا څو ئې خيال ورِې هونبره خمی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه جدا له تا په سوز و په گداز یم ته په گبنت دَ گلستان په لاس مینا یې
په لیدلو دِ خوښی در سرَه راوړې لکه تللي یاغي باز راغلَی بیا یې
دَ امید غوټې مي واړه شگفته شی چه دِ ووینم په ما لکه صبا یې
ستا په مینه پوري سل کا نخوالُونه دَ خوشحال دِ له په چا باندِی شیدا یې
مسلمان به درته څوک وایي خوشحاله
دَ هوا ځینار[1] په غاړه یو ترسا یې

آئنې وته نظر کړه شېوه گري خود به ستا د حسن وکاندي خبري
دَ رِندو سترگو حاجت دَ رنځور نشته په بد رنگي ناوي څه بولې سندري
مرجونا[2] په مټ پرده دَئ پدا نه دَئ چه ئې راوړې مرعچچي مرغلري
چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت وي له هغو بې درد وتښته لري لري
چه میوه ئې د کابل خوړلې نه وِي د هغو تر فهم وځکي دِي کُر گُري[3]
پټه مینه دَ سړي ننه لړمون خوري د وښو تر لمبې بد وِي اور د سرَي
زه که غره په غره جار وزم عیب کوم دي تل مزري گرزي په لوړي په ژوري
په ختا ختن دَ مښکو قدر نشته نه په هند کښ څه قیمت لَري شکري
حق باطل سرَه بېلېږي را بر سېر کړه مځکي څو به دَ قارون خزانې نغري
چه دَ ننگ توره دِ واخیسته خوشحاله
درومه سوات ته څه ختِك څه ئې لښکري

افعان بچه شوخي! هر گز په عاشق باندي لطفي نکني رحمي، دا هم کله څوک کاندي
يك لحظه بیا بنشین، ما خوښ په ښه خندا کړه قربان سرت گردم، چه نوُر و وَته خاندي
گل لاف لطافت زر چه ته په چمن راغلې ازغایت خجلت شد، سر گشته ستا دَ وړاندي
دکان شکر یعني ستا ښه خوږه خولگی افشان شکر یعني گاهي چه ته وخاندي
کبك دري و عنبر، دا دواړه حبطه شيِ گاهي که تو بخرامي، دوه زلفي آوېزاندي
خوشحال دلش شیرې ستا سترگي لکه شوي
ایواي که شد شېرې تر لکه شوي لاندي

اي دلبر لاهوري بالله که برخ اوري
خوبان جهان پیشت چون پیش مهي ستوري
پروای شکر دارد آنرا که تو مي زوري
خواهی که کنی شادم یکخنده بدین لوریي
غمهای تو بر جانم چون ابر اسد اوري
عالم بتو می بینم در دیدهٔ من توري

---

[1] د زبار مغنن دی.

[2] دا بیت عېیاً وکښل سو، په یوه قلمي نسخه کښ پرده لیکل سوې ده.

[3] په قلمي نسخو کښ په کاف او راء لیکل سوي، مگر په چاپي نسخه کښ گُرگرِ دي. اما په خیال کُر صحیح دي ولي چه کور د غره بدخونده انگور دي او د دې کلمې املا په یوه قلمي نسخه کښ کور ده. گرگرد غره بله مېوه هم ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي جنگی و می خندی اینهاست ز خمسوري
سوداي رخ خوبت اندر دل من ښوري
در کویتو چون روهي
صد شیفت سر توري

ازلي بخره چه چا راوړه له خدایي نوریدل به ئې په چا شی راته وایي
چه دِ زړه راضی دَ چا په آزار نه وِئ ته پخپله بخره خوښ اوسه همایي
دا ئې واړه دَ فراقه نه فریاد دئ چه په څو رنګه نارې اَروې له نایي
که په اصل دَ سید بادشاه زاده وِئ[1] چه هنر ور څخه نه وِئ مه ئې ستایي
که هر څو دِ زور قوت تر هر چا ډېر شي دَ خدایي دعوه ککړه که خدایي
یو ساعت چه په طاعت تېر کړې دا ښه دئ دَ دنیا له کر و فره هوي و هایي
کله گل غُندي نماي کله بلبل شې څوک به نه وِي لکه ته یې خود نمایي
بله بخره به په زور له چا وانخلِي
دَ خوشحال بخره چه توره ده له ځاېي

اوس خو کار د وار د پار دئ که د زویه که د پلار دَئ
یا د ما زویه دا شان دئ یا د هر چا دا روزکار دَئ
نه په حق نه په ادب دئ خبر نه یم دا څه کار دَئ
چه پخپل اولاد نازېږي هغه کس کله هوښیار دَئ
دَ اولاد په کار خبر شوم اولاد واړه لَړم مار دَئ
دیرش مي زویه په شماره دئ دَ نمسیو مي څه شمار دَئ
لوی هلك واړه خبر دِئ هر یَو جنگ وته تیار دَئ
اورنگ شاه وته نظر کړه چه یو څه خوني خونخوار دَئ
وروڼه پلار ئې وبله کښېښول بادشاهی کا شهریار دَئ
چه ژوندَی گرزې خوشحاله
لا منت دَ گردگار دَئ

اور ئې ولگي په خونه چه عاشق شي کور ئې خپور لکه د قیس او دَ وامق شِي
یَوه زړه لَره یوه مینه کافي ده څوک چه ډېري میني کا دَ غم لایق شِي
د مجنون له حاله څه وایم چه څه دئ په ژوندیو کښ به کوم تر ما فائق شِي
ډېر عالم دَ میني لاف وهي په ژبه مرد هغه چه په دا لافو کښ صادق شِي
چه ئې لار دَ خولې یَوه دَ زړه وِي بله یوه خدایه مخ دِ تور دَ منافق شِي
دَ راحت په وخت هزار یاران وِئ دَ محنت په وخت کښ یَو یو موافق شِي
دَ نیمگړو طبیبانو ادراک نشته
دَ خوشحال دَ رنځ علاج به په حاذق شِي

---

[1] که په اصل دئ سید یا شاهزاده وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آه که یَو ځله مي یار راشي په دست کښي — لکه لوی ماهي دَ خوار صیاد په شست کښي
چه په هر زمان ئې ونیسي وَ مخ ته — دَ گلابو گل پیدا شي ستا په شست کښي
ناز غمزې شیوې چه تا زده نور چا نزده — سر یې نن دَ دلبری په بند و بست کښي
دا خوبی به دَ گلزار تر تلو نه وئ — ساقي ستا کومه خوبي دَه په نشست کښي
ساقي جام دَ میو مه پرېږده له لاسه — څو دَ عقل څه ذره وئ لا په مست کښي
دانایان فکرونه کا ور نه رسېږي — دَ دلبرو تنگي خولې په نېست و هست کښي
په بلند همت کښ پورته پورته درومي — کښته کښته ګځي سړی په همت پست کښي

په طلب به ئې خوشحال تقصیر و نه کا
په مدد دَ طالع راځی په دست کښي

اې چه لافي دَ زنځور دَ رغېدو کړې — دَ خپل کلي رنځور روغ کړه ما به سو کړې[١]
نور به ستا په رضا ځم توبه وکښلې — خو که دا ځما گناه تر پښو کړې
یوه ورځ به په مرگي سَره جدا شو — یاره تل دَ بېلتانه خبري څو کړې
تور بانه راته ځنبې په دا پوهېږم — یوه ورځ مي به په دا تېرو نېزو کړې
د تیراه اوبه دِي وځښې خوي دِ نور شو — آفریدي غُندي خبری دَ الجو کړې
چه په زړه ئې گرزوم په تا معلوم دئ — توریتي[٢] غُندي وَیل تولهٔ دَ زړو کړې
ستا په خوي[٣] مي وېره شي ظالمان ځوان مري — له آزاده وېره وکړه ظلم څو کړې
که دَ غشی په ویشته سره خوږېږې — زه چه ستا په تیر زخمي[٤] شم ما بخښو کړې
وایې تا وته به وَکړم اوس ښکنځلي — لا به کله دا نبات په ما پېرځو کړې
دَ طوطا خبرې هم دا هسې نه وې — په بند بند و مشغولا وَیل ورو ورو کړې

ستا په ډېر مانې به حال دَ خوشحال څه شي
چه په لږ مانې ئې ډېر په اندېښنو کړې

برایه مي زړه خبري ستا دَ ناز وې — له خوښی به ئې یوه وینا باز باز وې
دَ هجران له دوکه مرم هغه مي وژني — چه به ما او تا جدا له غیرو راز وې
دوه په دوه به سَرَه ناست وُو تر صباحه — دَ یَوه راز مو انجام دَ بل آغاز وې
همگی په مثال شهد یا شکر وو — چه به تا راته ترخه ترخه ناساز وې
ستا له زلفو عقل سترگو ته فریاد کا — کله چا دَ غلو خبري په غماز وې

چه له یاره ئې بېلتون په ډېر ارمان وُ
دا غزل خوشحال په وخت دَ بانگ نماز وې

---

[١] یعني ما به ژوبل او زخمي کوې د قندهار په محاوره ئې مصدر (ځکرېیل) دي.

[٢] دا کلمه دَ سید راحت په لغاتو کي داسي املا ده، ترویتي یعني نجومي ماخود له رویت یعني نجوم.

[٣] په مرگ.

[٤] زخمي شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا د عشق دریاب را وخوت چلي چلي | عاشقان پکښ لاهو شول بلي بلي
که د سر ملاحظه نکړي[۱] غواص شي | مرغلرې په دریاب کښ تلي تلي
دَ پتنگ محبت لا پسې زیاتېږی | چه دَ اور لمبې لېدې شي بلي بلي
ناگهان ئې مخ ښکاره کړ بیا ئې پټ کړ | په خندا ئې دا وېل چه جلي جلي[۲]
ما وې چرته به وئ کان د خوږو قندو | شاه وَ لب ته اشاره کړه دلي دلي
د عشق بخره عطایي لکه ایمان ده | مونده نشي په کوښښ په ځلي ځلي
چه دئ خوله له ما غوښته و تا مې درکړه | دا چه بیا له ما ماڼي کړې ولي ولي
همېشه پسې جار وزه شها غواړه | که دِ ښې دَ طلب نه دئ شلي شلي

زه خوشحال به بل دَیار برابر نکړم
په جهان که کښلي ډېر شي ډلي ډلي

بیا له کومه لوریه هسی را پیدا شوې | چه ځما زهد و تقوی لَره بلا شوې
ستا نظر لکه تور باز زړه مې تارو دئ | په تور باز دَ تور تارو غوښې روا شوې
په بار بار دِ دَ خندا منت را باندې | چه په ما دی نظر وشو پخندا شوې
په فراق دی ځما دواړه سترگي گوره | ورځ و شپه لکه څڅواکی په ژړا شوې
هغه شونډې چه درود و تسبیحات وې | راشه وگوره دَ مېو دَ مېنا شوې
وَ هر چا وَته دِ مخ دَ لاله گل دئ | که ځما تر سترگو دا رنگه زیبا شوې

په باطن کښ دئ دَ زړه په سترگو وینې
په ظاهر که له خوشحاله نه جدا شوې

بیا وَ ما وَته غمزې نگاري وکړې | دَ جلاد تر تېغ ئې لا خونخواري وکړې
چا ئې شمار دَ زلفو هیڅ نکړ تر سره | دَ تار تار ئې عاشقانو شماري وکړې
چه دلبري لَرَه درومي یوه لار ده | مشتاقانوُ پسې ډېري لاري وکړې
په نري آواز کانه دي نه خبرېږي | ځکه ما هونبره په زورو ناري وکړې
څوک چه سترگي غړَوي تر هغه واړوُ | ما په پټوُ سترگوُ ښې ننداري وکړې
څوک خبر ورځني ندي خو ما هم زده | چه ئې ما په دوو رخساروُ چاري[۱] وکړې

ته چه ډېري آشنايې کړې خوشحاله
په هر لورې دې د غم اجاري وکړې

بې یاریه دِ دا خوار مري یاره وه ئې | رقیبان پدا خوارېږي خاره وه ئې
تا وې مخ به در ښکاره کړم صبر وکړه | نور مې توان دَ صبر نشته ښکاره وه ئې
زر فتنې را سَرَه کړې زه ئې آخلم | که يَو ځَل چېرې غلط شوم شماره وه ئې
تر جمال ئې ډېر پتنگ غُندي ځارېږي | ستا دَ حسن کمي نشته ځاره وه ئې
چېرې نه چه سلامت له پرې ووزي | یو عجیب غاری غوځه دي څاره وه ئې
منتونه دِ دَ خولې را باندې بار دئ | ستا تر سپینه خوله ځارېږم باره وه ئې

---

[۱] که د سر ملاحظه کړې غواص مشه.

[۲] یعني سوځه سوځه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ هر چا وته مرهم شه ورته خانده
گناهگار خو يَو خوشحال دَئ خواره وه ئې

بې ښايسته دَ هيڅ مخ ننداره نشي   چه گل پرېوزي محبت له خاره نشي
دَ هجران دشوار دشوار تر هر دشوار دئ   د چا چا دِ په هجران دشواره نشيي
اندرون خاطر مي درشت پاره پاره شو   اوله خولې نه مي فرياد له ډاره نشي
ٰدَ دې هسي رنگه رنځ علاج هم دا دَئ   چه زگېر وَئ مي په طبيب اظهاره نشي
دَ خاطر علاج مى ژر وکړه طبيبه!   چه مي زړه پاره دَ خداي دپاره نشي
دَ هجران له دوکه وايم چه نارې کړم   ولي څو کړم چه زبون شوم ناره نشي
ما پخپل صورت دا کار دَي ازمېلي   له هر څه نه صبر شى له ياره نشي
په وَيل کښ فهم وکړه اې خوشحاله
چه دَ يار دَ ميني راز دِ ښکاره نشي

بې دَ يار له مخه نه وينم په کسي   دواړه کسي ملك دَ نمر په شغلو کسي
زړه مي ستا په زلفو بند شو تا کباب کړ   څوک شهباز هم دَ کباب دَ پاره نيسي
خداي دي ستا دَ غاښو شونډُو امان وکا   لال و دُر په نظر مات کا بد حرصي
ما له خپلو شونډُو مه شړه بل لور ته   دَ حلوا له خوا نه نه درومي لوغسي
ستا دَ مخ په مينه سوځم لولپه شوم   دَ ٗآتش لمبه هيڅ نه پرېږدِي د سَسِي
که ئې چېرِي دَ قدم خاوري مونده شِي
خوار خوشحال به ئې رنځور[1] لَره را نيسي

باد ئې لاس په پلَو کښېږدي سَرَه رېږدِي   گل ئې مخ وَته نظر کا خولې پرېږدِي
لاله ورايه رنگ و بوى ورته پېښکښ کا   چه په سيل دَ بهار دَ گلو پښې ږدِي
څو مي ستا مَړوَند دَ سر سروېږدَي نشي   سر به هيڅ کله کښېنږدم په سر ويږدِي
هغه کس چه مي داغ يښىَ په خاطر دَئ   هم هغه به ښا مرهم ور باندِي کښېږدِي
څو خپل زړه نيسم دَ زلفو له سودا نه   راشِي بيا دوري درازي راته بلېږدِي
دَ خوشحال خاطر په مثل کاروان سراي دَئ
انديښنې پرې کاروانُونه ملي لېږدِي

بېهوده ئې دَ دستار په شمله خيال دَئ   چه په وخت ئې دَ مرديه حال بل حال دَئ
مرتبې دَ هر چا نَدِئ سَرَه سَمِي   دَ خره بار دَ فيل په شا باندِي مثقال دَئ
څوک جرعه دَ ميو نه لَري په جام کښ   دَ چا جام دَ صافو ميو مالامال دَئ
دا گلشن دِ همېشه تر و تازه دِئ   چه ئې خېز دَ ښو گلونو کال په کال دَئ
په خوزه مېوه دَ وني قدر شناخت دَئ   دَ سړِي قدر د نيکو په خصال دَئ
په ناحق به گرم ماڼه له هيچا نکا   دَ بدانو غليم واړه خپل افعال دَئ
که جنت لَره څوک بيايِي يا دوږخ ته   بله نه وينم په منځ کښ خپل اعمال دَئ
کشکه پاته شي تر تلو دا وَ ما ته   په دنيا مي دَ هر چا سَرَه جنجال دَئ

---

[1] رنځو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ پلار او دَ نیکه هنر ئې نه وئ　　هغه زویه پیدا شوي غیر سیال دَئ
ته چه لافي دَ مردانو دَ میدان کړې　　په میدان دِ کوم راوړي استقلال دَئ
دَ شهباز تر ځایه کله بانبې رسي　　که راوړي ئې له ځایه پرو و بال دَئ
که همه خلق ئې سر شي په غندنه
بېچاره خوشحال پخپل هنر خوشحال دَئ

بدبختان دَ مور په نس کښ بدبختان دئ　　چه دَ مور له نسه پرېوزي هغه شان دئ
په دنیا کښ زیست روزګار په بدبختي کا　　بل جهان لَرَه بد بخت شقي روان دئ
حمیده چاري چه کا پکښ ناخوښ دئ　　ځو چه شي په ذمیمه کښ دل شادان دئ
چه هوا ئې دَ خپل نفس په هغه لور ځي　　پیروي ئې په هر کار کښ دَ شیطان دئ
که قدم چېري ثابت کښېږدي په لاري　　په دوهم قدم بیا ژر په زړه پښېمان دئ
کتابونه دَ اسمان دَ مځکي لولي　　په عمل ئې فرق دَ مځکي دَ اسمان دئ
په باطن ئې زړه ګمان سَرَه لَړلَی　　په ظاهر وَیل په ژبه مسلمان دئ
په خبرو کښ ئې فیض مونده نشي　　مذبذب په قول، عهد په پیمان دئ
په طاعت په عبادت کښ که بلعم[۱] شي　　په آخر دَ نس په نغته[۲] بې ایمان دئ
زه خوشحال خټک بنده دَ هغه چا یم
چه ئې رو دَ زړه دَ خولې سَرَه یکسان دئ

بخت دولت دا واړه توکي فلکي دي　　نه پذات نه په ښایست په زیرکي دي
دم به نه وَهي په دم وَهل کښ زیان دئ　　ننداره دِ دَ جهان کا چه ذکي دي
غم اندوه شدت هغه وړي خپل زړه ته　　چه په کار دَ مشیت په زړه شکي دي
په یوه نسب کښ نېك و بد پیدا شي　　محمد (ص) و بو لهب دواړه مکي دي
چه په عقل پوهه کم دِی تر هلکو　　نن هغه دَ دنیا مال لَری لکی دي
دَ مردانو قدر ورک شو بلا دا شوه　　چه په هر چا پوري ږېرې غیږکي دي
چه دَ پلار په خوي پیدا دئ هغه زویه　　چه دَ مور په خوی پیدا شول کوسکي دي
څوک په غم دَ نام و ننګ په جهان راغله　　څوک په فکر دَ طباخ د شحنکي دي[۳]
هیچا ما سَرَه یاری نکړه تر سَرَه　　خټك واړه پوز پرې کړي بوڅکي دي
نه ئې بوي شته نه ئې رنګ شته نه ئې خوند شته حاسدان مي دَ سپلمُی خټکي دي
په زمان زمان ئې څرخ وِي وَ بل لور ته　　اندېښني دَ زړه په مثل توتکي دي
کله یو سر کله بل سر لکه[۴] کوډه　　تدبیرونه دَ هلکو مړدکي دي
رنګا رنګ ویل د خداي لَره خوشحاله
دا وَیل دِ لکه غشي ناوکي دي

---

[۱] وایي چه بلعم باعور ډېر عالم یهودي و، چه آخر په هوا دَ نفس په مخالفت دَ حضرت موسی کافر سو.

[۲] نغوته.

[۳] څوک په فکر دَ طبق د ښانکي دِی.

کله.

بيا ئې واغوست سپين كميس پټې پټې   باندې زلفې څنډوې لټې لټې
څوک به ستا سَرَه څه نرد كا دَ خوبيه   چه په هره منصوبه ګټې ګټې
وايې څوک به زړه د ما له لاسه خلاص كا   دربغه څه خبرې كړې كټې كټې
عاشقان به دِ له وره نه وانوړي   كه هر څو ئې لكه سپی رټې رټې
چه نرې نرې سپېنسې غړم دَ شعر   په بياض باندې ئې ږدم اټې اټې
دواړه شونډې مې عسل دې اې خوشحاله
په څه دود ئې په حرص څټې څټې

په خاطر باندې مې نه وئ پروتې لړې[1]   څو خاطر مې لټوئ[2] هونبره مې كړې[3]
په بل رنګ مې به زړګي باندې سوړ نشي   رقيبان شول دَ نوكونو تر منځ شپړي
و هر چا وته چه وګورم فرياد كا   يو زه نه يم د جهان دِئ سېنې خوړي
دا دوه توګه و هوښيار وَته يو راز دِئ   د نامرد سرِي برېتونه برېت د مړي
په جهان به هيڅوک نه وِی چه آزاد وِی   ځنی عشق اندوه بنده كړه ځنی لوړي
چه احمق سَرَه يارې كړې خبردار شه   يوه ورځ به په تا وكا كار دَ يږي
چه بې علمه تصوف وايي باور كړه   دا مې واړه[4] بوس دانې سَره آغږي
هيڅ مذكور ور سره نه بويه نه ښه دَی   په نادان دي دَ دانش خبرې زوږي
چه دې لاس په ګيرړ نه رسي خوشحاله
و مزريُو وته څه لاسُونه مړي

په څه شان ئې دواړه زلفې كج په كج كړې   يكباره ئی دَ عالم مېنی په چچ[4] كړې
تورې زلفې ئې زنجير مخ ئې كعبه دَئ   دا زنجير په لاسو وَنيسه كه حج كړې
كه يَو دم دئ دا زنجير په لاسو كښېوزې   همېشه به دَ خپل زړه په حال فرج كړې
بيا هاله دَ يګانګئُ له حاله لاف كړه   كه دَ غير اندېښنې له زړه خرج كړې
زه تر نام و ننګ تېر شوم ستا دَ پاره   ته به څو ځما دَ كار دَپاره بجْ كړې
قند و ګل چه يادَوم مقصود مې دا دَئ   څو بوسې كه له ښكنځا سَرَه مزج كړې
ما خوشحال له خپله ځان نه خاطر موړ كړ
چه دا هسِې دَ غمزې په تېغ حرج كړې

په ځوانانو پورې پيچمی[6] كا ولاړې   ته په شپينه ږيره خوله ور ځنې غواړې
دَ ځوانی هوس مكوه چه زوړ شوې   اوس له تا نه ځوانِی چارې ولاړې

---

[1] په خاطر باندې مې پروتې ندې لړې.

[2] پټوې.

[3] ئې كړې.

[4] يعنې كورونه ئې ور غلبيل كړه. دا د پښتو محاوره ده.

[5] يعني ښته او ګوانښل.

[6] يعني ريشخند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېر ساعت به دِ دَ عمر بيا رانشِي　　ورَځ و شپه که په زار زار ورپسې ژاړې
که ئې بيا له مځکي اَخلِي سود ئي کوم دَئ　　چه له خولې په مځکه پرېوزي دَ چا لاړې
د خوشحال ويل په زړه دَ اروېدو دِئ
چا ته نه کاندي.........................

په هَره زمانه تر ليلا کښلې پيدا کېږي　　مجنون ور لَره بويه چه په مخ ئې شيدا کېږي
په رنگ په هنر نده نه دا کار په سحر و دم دئ　　يو سِر دي دَ زړه مينه چه په چا هويدا کېږي
چه څوک په مهر مينه سَرَه خپل پيوند محکم کا　　که سل توري را واخلِي[1] سَرَه چېرى جدا کېږي
يا حسن دَئ يا عشق دَئ دَ دنيا پدا بازار کښ　　په ناز او په نياز سَره دا دواړه سودا کېږي
خوله ونغاړه ناصحه چه و ما ته نصيحت کړې　　ښه مخ وته مه گوره وايه دا به په ما کېږي
په سر ترِلي ندئ نه اندوه دَ دوږخ کاندي　　دا کار چه عقشقان کا وايه کله په چا کېږي
به رب د ما سوگند دَي واړه گل په ما اغزي شي　　چه بې له زيبا مخه مي گلگښت په صحرا کېږي
خپل زړه مي لوي مفتي دئ روايت ورځني غواړم　　چه صبر کړم له ياره وائِي کله روا کېږي
ياري چه تازه وکړې صبر فهم پکښې بويه　　په ورو ورو نوي يار په هنرونو اشنا کېږي
انبار انبار پراته دِئ عاشقانو ته غمونه　　پېغور دَ عاشق دا دئ چه ئې غم وَته شا کېږي
که ناز کا که خيالونه واړه وړه دَ دلبرانو
خوشحال چه مين شوې که ئې نوري بلا کېږي

په څه دود ئې ځاي نېولَي ستا تر څنگ دئ　　دَ رقيب خبره مه منه بدرنگ دئ
زه چه ډېر ډېر ستا له ډېره جوره ژاړم　　تر دوو چشمو مي چشمه بحر د گنگ دئ
ښاپيريه دِ په هورته هورته گرزي　　نن په دا لوري دَ شاه د باهو شرنگ دئ
لاس ئې مه پرېږده له لاسه خوله ئې واخله　　پرېوتلی په ياغی راجا قلنگ دئ
په زړه مهر محبت په خوله ښکنځل کا　　څه عجب زيبا دَ دوو مينو جنگ دئ
لکه سپی دَ خپل څښتن جور و جفا وړي　　خوار عاشق تر معشوقه پوري بې ننگ دئ
په رو رو باندي قدم کښېږده خوشحاله
خداي دي بل دَ جا خطا نکا گړنگ دئ

په زړه سخت بې مهره يار يې　　جفا کار و دل آزار يې
که هر څو په کوکو ژاړم　　ته لا خوښ ځما په کار يې
تا ويشتلي يم فرياد کړم　　که خبر په خپل گزار يې
زه مرهم کړم له تا طمعه　　ته مي مالگه دَ پرهار ئې
زه به تل ژاړم و تا ته　　که ته خوښ ځما په زار يې
زړه دِ وسپاري و غم ته　　دَ هغو چه ته دلدار يې
څوک به څه وائِي و ما ته　　ته يو څرنگه نگار يې
چه پخپله عاشق وژنې　　هم ئې وير کړې په چيغار يې
کوم گناه دي عاشق کړَې　　چه ئې خيره په ناتار يې
کله درد کله دوا شې　　کله خار کله گلزار يې

---

[1] سل توري ور واخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوشحال دِ غم نازل کړ
چه اغيار سرَه کنار يې

په کاته کاته مي سترګي په خاته شي　　چه خبر دِ دَ راتلو را باندي وشي
ته خو اوس له ما نه ولاړې مروَر شوې　　دا ځما ياري دِ هم ګندي په زړه شي
ګوره تا را باندي کومي کوډي وکړې　　که په ښنبو در ځَني درومم زړه مي نه شي
چه ديدن دَ مَين وکړمه تازه شم　　لکه کښت چه په باران سرَه اوبه شي
دَ ښه يار ښېلتون دَ ستوني پرېکوَل دي　　په يرغ به ستوني چېري پرېکاوه شي
په ارمان د هغه وخت يَم دربغه دربغه　　که دَ زني سبب ئې بيا د ما په خوله شي
دَ خپل يار د جدايئ هسي کار دَئ　　لکه ساه چه له وجوده په واته شي
بخته هونبره مدد بيا را سرَه وکړه　　چه په غېږ کښ مي بيا تللي يار اوده شي
دَ خوشحال سلام په واړو ښو يارانو
ګوندي بيا مي په ليدو و سرَه زړه ښه شي

په ښه مخ به ځو تابان يې　　ښه تر مياشتي دَ اسمان يې
که پرون وې زړه او سترګي　　راشه نن ځان دَ جهان يې
لکه سيوره په پښو پروت يم　　زړه هورې چه ته روان يې
خداي په ښه جمال يوسف کړې　　په ګروړونو هم ارزان يې
که دِ دوه کونه قيمت شي　　په دوه کونه رايکان يې
دواړه شونډي دي ياقوت دي　　مرغلرۍ په دندان يې[1]
په رشتيا وَيل بد مه وړه
خوشحال ستا دَي ته دَ ځان يې

په وار وار دِ د خندا منت را باندي　　چه له ورايه را ښکاره شې راته خاندي
چه ئې زړه تر کاڼي سخت دَي پر مين شوم　　لاس دِ نشِي دَ سرِي تر کاڼي لاندي
چه بل مخ وته نظر کړم د هِداد شم　　توري زلفي ئې دُرې دِي آوېزاندي
چه ئې توره د غمزو راته تېره کړه　　اوس خو بِهَ شهيدي دَه ستا دَوراندي
رنګ و بوي دِ د خپل ځان هسي پيدا کا　　که په رنګ د ياسمين دَي ګل دَ سپاندي
زه به څه لره له نوره خلقه زار کړم　　په ما واړه چاري زړه دي چه ئې کاندي
اوس خوشحال ختټك خپل يار په غېږ کښ ونيو
رقيبان دِ سترګي اړوِي نغلاندي[1]

پښتانه که آدم زاد دي　　په خويونو کښ هناد دي
نه حکمت لَري نه عقل　　خوښ هر ګوره په فساد دي
نه دَ پلار په وَيل کار کا　　نه په نغته دَ استاد دي
چه په ديو ګښ يو ښه وي　　دَ هغه دَ سر جلاد دي

---

[1] په خبرو دُرافشان يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو دَ بل په کمي ناست دي ځکه تل په بلا یاد دي
اول زه دا نور له پسه څو شته واړه دَ هیداد دي
په نفاق ئې واړه ورک کړل که شجاع دِ که جواد دي
نه ئې قدر شته نه پدل ډېر تر مور او تر جراد دي
دا لا شکر کړه خوشحاله
چه بنده نه دِي آزاد دي

په گرد کوي توگشتن مراد ځم دئ بود که روی بینم که کعبه ما دئ
من این جمال ترا خود مثال کي یابم که خود جمال تو از ماه و مهر پیدا دئ
منم که غیر ترا در جهان نمی بینم خلاف نیست خبردار حق تعلی دئ
نمی شوم متحمل بروز وعده وصل بیا بیا که دلم خوار زار بې تا دئ
جدا زروی تو چونم بگویم ای مه من[۱] چناچچه تشنه وَ اوبو ته نا شکیبا دئ
گمان مبر که بگردد ز عشق تو خوشحال
چرا که بررخ خوب تو ډېر شیدا دئ

په نیکي به له بدانو نه خلاص نشې بویه دا چه لکه دُوي وِي هسي ته شې
دَ غنمو په لذت به نه پوهېږي دَ هر چا چه زیست روزگار وِي په اوربشې
دَ غلیم سترگي به ټاگښی خسږي که په زړه کښ ورته کسي دَ لیمه شې
دَ بد خواه د بد خواهیه خلاصي نشته که اسمان ته الواته وکړې مرغه شې
په پاکی کښ به دِ گډی کا میتاځي په صفت کښ که بد ذات سر اوبه شې
دروغجن به دِ بیا لیري کا دَ زړه نه که هر څو ئې په رشتیا پورې په زړه شې
د بد گویو له ویلو خلاصي نشي په پاکي که تر فرښتو نه ورته ښه شې
آفتونه په گډون کښ دِي خوشحاله
ښه خو دا چه که دا یم غرڅه دَ غره شې

په ښایست کښ دي څوک نشته دَ سپالِی که دِ څه خو مهر هم وي نتیالِی
ورځ په ورځ دي دَ خوبی گل غوړېږي ته لا اوس دا نوي بوټي په زالِی
په پسا له به مینه کا چه رنگ ئې نه وِي ته گلرنگه څه محتاجه د پسالِی[۲]
ستا دَ مخ سپاهیان همه توري پرې باسي ولي دوه سترگي دِ لا دِي جنگیالی
زه چه ستا دَ وَر په تورو خاورو پروت یم راته خس دي دَ بخملو نهالِی
دَ پایلو په آواز سَرَه دِ وېښ شِی چه پرې درومې تصویرونه د قالی
ته خو اوس دَ زهد لاف کوې زاهده که ئې وَوینې زړه تینگ کې مرد هالی[۳]
زه به نیت درباندي وهارم باور کړه که دِ ځای دي د هاتی په انبالی

---

[۱] به آرزویتو چو نم.

[۲] پساله یې.

[۳] هاله یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ امن دَ خوشحال دَ سترگو وکړه
په خندا خندا چه ځې په خوشحالی

په دانا مي دَ ناپوه ديدن الم دَئ
د ناپوهو د صحبت نتيجه غم دئ
چه دانا مي دَ نادان سرَه گډون کا
دا ئې واړه پخپل ځان باندي ستم دئ
بد سړَی که په ظاهر سړَی ليده شي
په باطن کښ نور څه ندئ مار لړم دئ
دَ بدانو په صحبت کښی دين دينا ځی
شك پدا خبره مه وکړه قسم دئ
د ناپوه سرَه په جشن حاضر مشې
دَ دانا سرَه قبول کړه که ماتم دئ
که بې عقل تر يوسف ښايسته روغ وي
دَ خوشحال خټك په پوهه يو صنم دئ

پدا قول دَ درست خلقو اتفاق دئ
گُله ستا خو څو ورځې طمطراق دئ
که دَ رنگ خوبي ئې ستا يې بود ئې نشته
په جهان کښ که باقي دئ خو اخلاق دئ
هسي يار دِ غوري خداي را گړ په غېږ کښ
چه په نونس توکه دئ په حسن طاق دئ
لکه تږي و اوبو ته په تلوار دئ
خسته هسي دا خپل يار د مخ مشتاق دئ
سلامت دِ ارزاني وِي په شيخانو
ملامت ئې بخره کړي د عشاق دئ
چه يَو ور په سړی وترړي بل وا کا
رزق به هر چا ته رسيږي خداي رزاق دئ
گه ئې سر له تنه درومي نور به نشي
دا خوشحال چه دَ خپل يار سرَه ميثاق دئ

په ورو ورو څه خو خبر شوم ستا له ميني
لکه اور ليدلي نه لوگي ئې ويني
پردېسي حيران برېشان له خلقه تشي
دا پتا پسې جوگي شوم که مي وينې
چه په تا پسې ژړا کَوم دَ اوښيو
عاقبت به دا ژړا وکړم په ويني
چه هغه ساعت په ياد کړم لولپه شم
چه به تا راته خبري کړې شيريني
څوک به تا غُندي پيدا په جهان نه وئ
هوسی سترگي، عنبر موئې، مخ نسريني
هغه وخت را څخه ولاړ چه مي به کښل کړې
دواړه ستا ميگوني شونډې شکريني
که خمتا واغوندې لا ښه شې تر نورُو
که څو رنگې جامې واغوندې ورېښميني
ته مي پاس د زړه په سر باندې ميشته يې
نوري واړه يو سر بل سر دلنشيني
ستا په خوي پوري حيران يم خوي دِ څه دئ
په ثنا را سرَه جنگ کړې نازنيني
لکه زه پتا مجنون دا هونبره نه وُ
نه فرهاد هسي مَيَن وُ په شيريني
عشق تنها څه په ليده دَ سترگو ندئ
لا دَ خولو په صفت هم کاينې خوړيني
دَ خوشحال د زړه دَ خوني لکه څراغ ئې
لا به کله را ښکاره شې مه جبيني!

په درياب کښ چه جهاز بيائې نا خداي دئ
چه ساتي ئې دو بَوي ئې هغه خداي دئ
بادشاهي ئې په نصيب او په قسمت وئ
چه سايه دَ چا په سر کاندي هماي دئ
څوک چه طمعه له چا کا په حقيقت کښ
که بادشاه دَ درست جهان شي لا گداي دئ
درته چا وې چه پرې مه پرانزده غوټيه
تأمل دَ هر سړي گره کشاي دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا د ښو زویو سندري وې د زرو[۱]
یا د توري په میدان کښ هوي و های دئ
د هغه دَ غلطی اندوه نه وئ
چه رفیق ئې په سفر کښ رهنماي دئ
وچ ککړ ټټر داغداغ په منځ کښ هیڅ نه
چه ناري دَ جدایيه وهي ناي دئ
خوي خصلت وته ئې هم نظر دَ کړو دئ
که جمال ئې په څو رنګه دلرباي دئ
په هزار ژبه ئې ستایه بلبله
ګل پخپله دَ خپل حسن خودستاي دئ
که باغونه که راغونه که څه نور څه
چه دِ زړه پکښي خوشحال شو هغه ځاي دئ

په هر ځاي چه قدمونه په خرام ږدي
سل منته پدا مځکه په هر ګام ږدي
زه به چېري آزادي ور ځني مومم
چه دلبره راته تل دَ زلفو دام ږدي
که تر نوم او تر ننګ تېر شوم غم ئې نشته
عاشق هر کله قدم په ننګ و نام ږدي
نه بهار شته نه ساقي شته، نه مینا شته
اوس به څوک ځما په لاس دَ میو جام ږدي
څُوک ئې نه پسندي پما هسي بدنام شوم
دَ نیکۍ نام چه څوک په ما بد نام ږدي
په صحیح سالك هغه دئ پدا لار کښ
چه قدم دَ ترقی په مقام ږدي
زه د کښلیو په پښو سر ږدم که نور خلق
خپل سرونه دَ پیرانو په اقدام ږدي
ستا دَ خیال فکر نه درومي له دله
په زرګوټي مي داغونه صبخ و شام ږدي
راشه ګوره دَ خوشحال دَ خاطر ویني
په بیاض باندي چه هر حرف د کلام ږدي

په ناحق په ما منت کاندي وګړي
ما دا هسي منت ندئ دَ جا وړَي
زه له ځَایه دماغي په جهان راغلم
ما دا هسي دماغ اوس ندئ را وړَي
که درست باغ دَ میو ډک و ما ته کښېږدي
تر همت پوري مي څه دئ یو خسړي
په یوه ببلك[۲] ئې نن تر هر چا به کړم
بل ئې هم دئ په سبا راته نومړي
هغه کوم سبق د ناز او د نیاز دَئ
چه و ما ئې په ایځي[۳] ندئ را کړي
په خوږه خندا دَ خضر عمر را کا
په ماڼي سَرَه مي بیا کا لکه مړي
یو څه بند مي دَ غماز په غاړه پرېووت
لا تر اوسه ګرزوم دَ غاړي پړي
له اصلي فولاده هاله تېغ رغېږي
په وار وار چه ځني لاړ شی اوسپن خړي
دَ جهان په واړو ونو نظر وکړه
هَرَه ونه خپل خپل خوند لَري خپل زړي
زه د یار غمونو درست په زړه رنځور کړم
لا مي نه دئ دَ زړه حال و چا ته سپړي
دَ تازیانو په میدان باندي غوټې دئ
کوته هم ورپسې زغلي لبغړي
چه و چا وته شمار یا ئې بیان کړم
هونبره غریو مي له فراقه ندئ نغړي
هغه مخ ئې پخپل کور په پالنګ بیا موند
چه خوشحال وُ په طلب ور پسې سترِي

---

[۱] یا د ښځو ئې سندري. یا د ښوزوېو سندري د زووو دِي.

[۲] محشی ورته غشی لیکلی دي.

[۳] ایځګی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پہ سینه کښ مې اوده مینه پهر جا کې[۱] ځما ستا محبت گوره کیسي لا کې

دَ رقیب وینا ئې یاده شوه که څه شوه سپینه خوله ئې په خندا راوړه پهر باکې

په بازي بازي وژلي کټل نشي ځکه ما په مسخرو وژنې بیجا کې

زه خوشحال چه لا له ورایه ور ښکاره شوم

په خندا خندا ئې وې چه آو میرا بیرا کې

په دا کلی کښ ډېر کښلي چوڼ چوڼ خلق دِي وکښلي

ما په دواړو کښ یو یار کړ نور مي شمار کړل لکه کښلي

هغه هم هسي بد خوي دَئ چه په زور را سره نښلي

که د ده له چارو وایم را ئې هېڅ ندي برېښلي

ولي څه کرم پرې مَین شوم چه څه کا واړه بخښلي

خو مَین په هیچا مشې په بلا دی مین لښلي

گاه کباب په جدائي کښ گاه په وصل زړه وکښلي

عاشقان دِي سینه سوي له اندوه سَرَه اَخښلي

په خمار هغه پوهېږي چه شراب ئې دِي نوښلي

په دنیا کښ به هر چا وِئ په ارمان لاسونه مښلي

چه و ما وته ئې فاش کړل څه رازَونه دِي پوښلي

دَ خوشحال غُندي په عشق کښ

نشته نور په رنگ ځېښلي

پښتانه په عقل پوهه څه ناکس دي کوته سپي د قصابانو د جوس[۲] دي

بادشاهي ئې د مغل په زرو بایله د مغل د منصبونو په هوس دي

اوښ له باره پخپل کور کښ ورغلي په اولجه د اوښ دَ غاړي د جرس دي

دَ نفرین لایق په نام سره بنی دئ له اوله که دا نور وروپسی پس دي

بې ننگان دَ بې ننگِی کار و بار کا ننگیالي د ننگ پکار کښ هر نفس دي

سر ئې هوري قندهار بل ئې د مغار دي

تر دا منځ همه میشته واړه عبس دي

په هر کسب کښ چه یې حبیب الله بې که له خدایه له رسوله نه آگاه بې

په محشر به له تا عدل ایمان غواړي که په تخت دَ پاسه ناست دَ ملك بادشاه یې

نفسه تا دا هسي زه مذبذ بین کرم هم توبه هم گناهونه څه گمراه یې

نور څوک څه لَره بد خواه گڼې ناپوهه چه پخپله دِ خپل خوي، دَ ځان بدخواه یې

زمانه به دِ بد رنگ کا غره شمه که هر څو پخپل جمال کښلي تر ماه ئې

په خاته کښ ئې هیچېری ثقل نشته تل چه پورته کښته کېږي یوه ساه یې

که پخپل گمان کښ ځان و تا ته کوه دئ و قضا وته پمثل لکه کاه یې

---

[۱] د دې بدلی د پای کلمې هندی دی چه ذواللسانین صنعت پکښی مراعات شوی دی.

[۲] محشی ورته کښلی دی: غولی او انگڼ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال وېسا په سخت ساعت په تا ده
اې چه ته دَ درمانده وُو پشت پناه يې

په دا څه که دَ بنگښ راته ړنگ ړنگ دئ — زه هم ښه يم د ما هم برغو[1] تر څنگ دئ
عقل زور دَ غوريه خېل تر بنگښ زيات دئ — غوريه خېل را سَرَه هم وَلاړ په ننگ دئ
د بنگښ نه هونبره زور وينم نه توره — دا په کوم توکي له ما سَرَه په جنگ دئ
غوريه خېل که په ناکام ور سَرَه زيست کا — په رضا ورته بنگښ نيولی تنگ دئ
غوريه خېل او بنگښ دواړه مغلي دي — همېشه ورته مغل وهلي لنگ دئ
که زه گورې[2] دُرد آشام ورسره شمار يم — خوار هغه چه ئې لما سَرَه آهنگ دئ
هر ملخي دَ سر بازيه هنر څه زده — چه پدا هنر کښ سر ښندي پتنگ دئ
لا تر اوسه ئې ماغزه په قرار ندي — چا چه ما سَرَه وهلي سر په سنگ دئ
د کينډيو[3] په ځگو کښ ئې گولی دئ — که ليدلَي چا د ما دَ ښکار تفنگ دئ
لا په خوب کښ په لرزه پرېوزي له کټه — چه د چا تر غوږ د ما د توري شرنگ دئ
که پدا دَرومي گورې هغه زه يم — چه مي داغ په خاطر يښيَي د اورنگ دئ
درست جهان مي و مغل وته خېبر کړ — ځاي په ځاي ئې پښتانه وَته قلنگ دئ
ځني څه لوئي دعوې لَرم په زړه کښ — ولي څه کړم چه پښتون واړه بې ننگ دئ
خو طالع را سَرَه هسې مدد نکا — گڼه تېر مي تر فريدونه فرهنگ دئ[4]

د خوشحال دَ زړه د حال ننداره وکړه
که په تخت دَ پاسه کښېني هم ملنگ دئ

تا په دوو سترگو مکحولي — چه ئې واړوې ملولي
په حيرانو عاشقانو — سل بلاوې کړې نزولي
نه ئې شمار نه ئې حساب شته — خلقې دِ کړې مقتولي
راز مي هيچا ښکاره نکړ — ځما اوښی دِی پدولي
نه په سر يم نه په مال يم — نه په ملك يم نه په پولي
پوه په نام و په ننگ نه يم — په فروغي په اصولي
چه دَ عشق الا بلا دِي — همگي مي دِي قبولي
لاف مي ستا دَ پالنگ وکړ — که رسېږم تر مقبولي
هيڅوک نشته چه پرې پوه شِي — ښې خبري دِي معقولي
چارى واړه په قسمت شي — نه په ځَلي نه په ځَولي

بخت په کور ورکړه خوشحاله[5]
تار په تار زلفي مختولي

---

[1] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[2] که زه گورې درد آشامو سره مل يم.

[3] دا کلمه حل غواړی.

[4] گڼه تېر می تر شېر شاه بادشاه فرهنگ دی.

[5] بخت به کور درکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته په څو دَ دنیا میني مبدل کړې
فکر نه رسي هورې پسې جدل کړې
هره ورځ دَ دې فاني دنیا دَپاره
زر فتنې الا بلا دغا دغل کړې
که دِي خپله مدعا پکښې درستېږي
بې صرفه به اور دَ پلار په خونه بل کړې
که کافر درته دَ سود خبري وکا
دَ خپل سود دَپاره ځان د کافر مل کړې
که دِي سل چارې دَ زړه واړه پوره شي
په حرص به دوه سو نورو ته تکل[1] کړې
چه دَ عمر بقا نشته واړه هیڅ دئ
که گنجُونه دَ قارون په کور کښ تل کړې
چه په دواړُو سترگو روند په غوږو کوڼ شوې
لال په خوله غفلت په لاسو پښو هم شل کړې
په پنځه کښ دي دَ ځان رستگاري دَه
ته پدا کښ هم په څو رنگه خلل کړې
که څلور دئ که پنځه که شپږ اُوه دئ
له اصلي چارُو ئې واړه معطل کړې
ښې خوږې چارېې دَ دین درته ترخې شوي
نفس ترخې چارې وَ تا وته عسل کړې
عاقبت به دئ دَ گور په خاورُو خوب وئ
چه ئې اوس په نهالي او په بخمل کړې[1]
ستا پخوا هم دَ دنیا طالبان نور وُ
چه[1] ئې مېنې تار په تار خورې اجل کړې
بهشت ځاي دَ پرهېزگارُو دَئ خوشحاله
ته بهشت وَته هوس په کوم عمل کړېې؟

ته چه سترگي تورې خود به پوهېږې
لونگین چه ښورې خود به پوهېږې
سر تر پایه جامې واغوندې گلگوني
ځان چه هسي جوړَې خود به پوهېږې
تور سنبل دَ باد وَ مخ وَته وَلاړې
چه په گل ئې خورې خود به پوهېږې
په ورځ سل ځله آشتي کړې هم جنگونه
هر دم خوي چه نورې خود به پوهېږې
هم په لاس د میوه جام را کړې چه نوش کړه
بیا مې جام نسکورې خود به پوهېږې
خپله څه دَ درست جهان فتنې نازُونه
چه عاشق ته پورې خود به پوهېږې
مگر لږ دِی دَ خوشحال دَ زړه غمونه
باندې نور تېدورې خود به پوهېږې

تورې سترکې ستا دِي اې زیبا نگارې مستې
تور نرکس شهلا دِي اې زیبا نگارې مستې
تا چه بوسه را کړه زه پرې بې حسابه مست شوم
شونډې دِ صهبا دي اې زیبا نگارې مستې
ما چه ستا دا ښه کنبلي بارخو په سترگو ځېر کړه
گل د لاله دا دِي اې زیبا نگارې مستې
خوله[1] به دِ آخلِي چه پر ستا دَ خاطر مینه
ډېر په تا شیدا دِي اې زیبا نگارې مستې
هر چه ستا له ظلمه و نور چا وته فریاد کا
واړه بې وفا دِي اې زیبا نگارې مستې
خوب کاندي بې غمه یا ئې چېري قراري شي؟
څوک چه بې له تا دِي اې زیبا نگارې مستُې
چارې په ما وکړې وائې چارې ځما ندي
ستا نَدي د چا دِي اې زیبا نگارې مستې
تا ووې خوشحال ته نورې لا تر ما زیبا شته
څوک تر تا زیبا دِي اې زیبا نگارې مستې

---

[1] خوله به دِ هغه خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چه هسي حکم ناز کړې په وګړي — په تا څه دَ چا پوره دَ چا نیمګړي
دَ دریاب سَرَه دریاب وي یو څو وخته — بیا په هر لوری پراته وي اوبو وړي
چه ئې څو په پورته لوړي لوړي وَړي — د هغو مانې وګوره چه لوړي
لکه ته یې بېهوده یاوه باد وړي — جهان څو دا هسي یاد لَري باد وړي
طمطراق دَ جهان کل واړه عبث دئ — هوښیارانو وته کم دَي تر خسړي
دا چه تا وته ژوندی دئ ژوندي ندئ — دا وَ ما وته ښکارېږي لکه مړي
چه خوړې مېوې لري خوشبوي ګلونه — پخپل باغ کښ دي کښېښووې هغه زړي
په آواز سَرَه سری بندیخانه دئ — د ښاروي علاج په ترکېږي په پړي
جنتي دوږخي پټ ندئ ښکاره دئ — خپل عمل دِې په نوم نوم واړه نومړي
زلزله په جهان ګډه شوه خوشحاله
دَ اسمان له شدتونو کنډي رغړي

ته چه خیال په زر زري جامو کړې غچي[1] — د اسمان ستوري بهي نشي په دا تچي
که بادشاه دَ مملکت شې په تخت کښېني — چه به تل په جهان نه وي دا په پچي
ځان چه کم ګڼي تر بله هغه لوي شي — دَ سلیمان ګُتې پدا راغله په خچي
ځما ستا په خوله به مرګ کا توري خاوري — که ته هر کله حلوا خورې زه خمچي
وداني دَ درست جهان په محبت شي — راشه ګوره محبت دَ مچ دَ مچي
زه خوشحال که خپل مین په ژړا موم
په ژړا به پسې نه کړم سترګي وَچي

ته هغه لیلی یې چه دِ تل په بخره ناز دئ — زه هغه مجنون یم چه مي تل سر پسې نیاز دئ
ما وې خو یو زه یم نن شهره په عاشقي کښ — لا تر ما د نور وګړي لاړ لیري آواز دئ
زه تر عشق ځارېږم تر هغو چه عاشقان دئ — واړه عشق پکار دئ حقیقت دئ که مجاز دئ
رایشی له کومه ځاي په څو وکا په زړه کښ — هېڅ پرې نه پوهېږم عشق یو څه سوز و ګداز دئ
هې دَ خداي دَپاره تفحص را پسي مکړه — پلار ته وایه نشي عشق یو هسي مخفی راز دئ
توري توري زلفي کبود خال لکه کوتره — راشه که ئې ګورې پرې بندي یو څه شهباز دئ
سکني د زړه ولي چه په شونډو کښ موسېږی — تېغ ئې دَ غمزې دا ځله لا څه تېره ساز دئ
هر څوک یو یو بت لَري خپل بت وته سجود کا
بت دَ خوشحال ته یې تل ئې تا وته نماز دئ

تمامه شپه دَ ژمي په هي هي پما تېرېږي — چه ته د ما طبیب ئې رنځ به لا ځما زیاتېږي
دا سحر دَئ که مینه که څه لا بله بلا ده — که هر څو ئې له دِله هېرَوم نه را هېرېږي
خپل زړه وته نظر کړم پدا هونبره محبت کښ — یَو هسي مستسقي شو چه په بحرنه اوبېږي[2]
یوسف د زمانې دئ درست جهان په روشندلي — دا یو جهان لا پرېږده چه په دوه جهان پېرېږي
دنیا لکه حلوا دَه، ښه شیرینه مزه ناکه — حریص ئې لکه مچ دئ باندِي غورزي نه مړېږي

---

[1] په دې بیت کښ دَ غچ او تچ معني جوته نسوه، سید راحت لیکلي چه غُچي یو تکیه کلام دي چه په اصل کښ (خو چه) وُ، دا بیت حل طلب دي.

[2] نه سرېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ننګ کا ننګيالی دئ ورته ښېښي دي وه کاره   يا کام دَ ننګ حاصل کا يا دَ دوي مينه سپېرېږی
که مښک[1] وُ که ګوهر وُ همګي ولاړل خوشحاله
و ځان وته وګوره چه اوس څه عمر تېرېږي

توري سترکي ستا دئ بيا په تورو رنجو کړې   دوه توري بلا دئ پرې مي وژني بابا مرې
وخاندې و ما ته شونډې بوڅې په ناخوال کړې   دا فتنې ښېږې دِ بيا له کومه دِي راوړې
زر دِ که په وَر مري په هيجا دِ زړه سوي نشي   زړه لرې دَ کاڼي بيا خپل ځان بولې ښه زړې
هيڅ در نه پوهېږم که رشتيا وايې که پېڅمې   ما وته دِ خوله دَه په خندا خندا نومرې
پټي پروتي ښې دِي څه به دم وهم و چا ته   ما څه هونبره ندئ ستا فتنې ناسازي وړې
ما وې چه ځما ده موزي يووړه سيه چشمه   څه شو کوټه نېسي دَ پرې هوسيه سترې
ته پدا خيالونو په ښېوو غمزو موجونه   سيند دَ اباسيند سوې چه څو څو ښېږِ نغړې
څه لَره خوشحاله تا دَ زړه کيسې ښکاره کړې؟
ستا دَ ظلم ندي ما و چا ته کيسې سپړې!

تر هر چا نه د رشتينو کار اول دئ   خداي پخپله دَ رشتينو سرَه مل دئ
په معني قلپه روپي زه مخ ئي تور شه   هر سړی چه په ياری کښ په زړه غل دئ
دَ بد بويو بد بوئي به پټه نشي   که په سل پردو ئې ونغاړې بصل دئ
که دَ زړه سترګي دِ شته ننداره وکړه   دَ جهان په واړو چارو کښ خلل دئ
ابا سيند وَته نظر کړه وَدرېږه   ستا دَ عمر دَ اوبو غُندي چل چل دئ
که دَ خولې وَيل دِ ښه دئ پدا څه شې   چه ښکاره دِ و عالم وته عمل دئ
نه به زوړ پرېږدي نه ځوان نه نن زوولي   چه ناڅاپه ناتارُونه کا اجل دئ
بد کردار به نيك ګردار نشي خوشحاله
دَ شيطان لښکروُ لاندي کړ قبل[2] دئ

تا ياری له ما نه پرې کړه که پښېمان ئې   بيا را دروِمه هغه زړه يې هغه ځان يې
همېشه د ما دَ باغ زرغون طوطا وې   اوس خبر نه يم طوطا دَ کوم بوستان يې
زاړه هم کله ځوانان وه وار ئې تېر شو   په زړو پوري خندا مکړه که ځوان يې
يو جهان دا د ظاهر بل د باطن دئ   راته ووايه دَ کوم يَوه جهان يې
که طامع په سرير پاس کښېنې ګداي دئ   که وَاز وَته دِ شا کړله سلطان يې
په بل ځاي مي پېرځو نه يې دَ يار غمه   ته د ما د زړه د مات کودي[3] ريحان يې
غم الم به دِ وَ نه رسيي وَ زړه ته   که دَ خپلي ژبي هر کله پاسبان يې
ته جوهر دَ لويې نه لرې خوشحاله
د کم شناختو په بازار هسي ارزان يې

---

[1] محشی ورته ليکلی دی چه مطلب له مشك وا ګوهره تور وېښته او غاښونه دی.

[2] محشی حصار ورته کښلی دی.

[3] دا کلمه عيناً وليکه سوه تصحيح او حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا چه دانا سازي چاري دي را کړي   لا دِ خوار سره نده بابا مړي
چه مي هسي شان په خوارو سترګو ګورې   ما دِ دا ناسازي نه دئ چا ته سپړي
ته پدا حسن دَ ګل غُندِي پيدا يې   بوريٰ[1] مور که ښاپېرئ يې را وړې
راته وايې صبوري در څخه څه شوه   تا په تورو سترګو نده له ما وړې
بيا په کوم توکي دا هسي بې قولي کړې   تا وَ ما ته سپينه خوله نده نومړې
دَ تقوا سپاهيان چه ستا په کوڅه تېر شي   دَ عمزې په تېغ ئې کښېنوي پڅړي
دَ خوښئِ مفرح را عنايت کړه   تا دَ غم ګولئِ ډېري دئ را نغړي
ګوره کوم به دِ په بخت په طالع مومي   خلقې دئ په طلب در پسې سترِي
په پله پله در پسې ځم دَ پرېښو نه يې   ځايګهي ويشتلي درومي له بغړي[2]

چه مَيَن شوې درست دَ يار په رضا درومه
اوس که خپله رضا کړې خوشحاله پرې[3]

تر دا دوو سترګو مي اوښي بهېدلې   په فراق کښ تر لَمنی څڅېدلې
ستا دَ وصل اش رمق دَی راته پاتُو   وايې څه رنګه بې ما نه پائېدلې
ستا په غم کښ مي دَ زړه ننداره وکړه   بکښي واړه سرې لمبې وې بلېدلې
دا هم بخت چه په بالښت دَ خسته راغلې   وی دي اوس په زکندن ئې خندېدلې
زه نه ګرم نه ملامت نه مِي حؤک يار کړ   ته په کوم توکي دا هسِي قهرېدلې
ځاي په ځاي درته بلبلُو مېشته وکړه   لا دئ اوس دَ باغ غوټئِ غوړېدلې
اوس دِ يار په غېږ کښ ونيوه هوس کړه   چه ئې ډېر په بېلتانه کښ رنځېدلې[4]
ځکه تل دَ باد له لاسه خوري څپړي   چه له قد سَرَه دِ سرو سمبېدلې
اوس ئې جور و جفا وړه دا دئ سزا دَه   فکر وکړه چه په چا مين کېدلې
دَ رقيب ګونه چه نده شوه لېده دئ   چه وَ ما ته په تولی کښ موسېدلې
په زړه ياد لَره دا اور چه دئ را بل کړ   يَو تر شا نظر دئ نه کړ تېرېدلې
بې دَ يار له مينی واړه لکه باد دئ   چه په زړه مي ډېري ميني ګرزېدلې

چه په تلل شوې له خوشحاله لکه عمر[5]
که ئې ډېره بلا کړه نه درېدلې

تورو زلفو دِ په غوړو دئ خولې ښې   په څو تار په تار پرېشاني سَرَه نښي[6]
دا ځما دَ پرېشانيه نه څه وائې   که ئې لا نوري اوړدې دِي درته بلښي

---

[1] بلی.

[2] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[3] مخفف دی د پريي يعنی ملامت هستی.

[4] پخسېدل.

[5] لکه عمر له خوشحاله.

[6] تشی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نندارچي چه ورته گوري کټ کوټ کېږي   دَ مخ نخښي دِ بلا دِي کوښي گوښي
تر لبانو دِ خجل آبحيات دئ   په باڼه په سترگو سهم و تېر کښي[۱]
چه مين شي قبلوي مکر دروهونه   په ياري مي قبول کړي که بنگښي[۲]
زه خوشحال دِ دَ بدئ نېکي گواهي لم
دَ ښايست مخي دِ نشته په خوي وشي[۳]

ته چه دا دماغ لرې   څوک به څه فراغ لرې
توره شپه دِ د دواړه زلفي   پکښي مخ څراغ لرې
دا د خال دَ ورځيو ندئ   دا دَ زړونو داغ لرې
واړه باغ دَی په گلونو   يو څه کښلي باغ لرې
که ساعت دئ ساعت دا دئ   چه په لاس اياغ لرې
چه طوطی دِ دَئ په لاس کښ   څه نظر په زاغ لرې
بيا و کوم لوري ته ورک شو
دَ خوشحال سراغ لرې

ته چه دا ښکلې چهره لَرې نگاري   ځَکه تا په عاشقانو وَکړې چاري
چه دِ لاري دَ ديدن راباندي بند کړې   د ما اوښي په گرېوان ځي لاري لاري
چه گهي گهي دِ وَوَينم له ورايه   دا لا هم بې بخته نه يم شکر باري
هره ورَځ تازه ماڼَي تازه جنگونه   تَل دِ ما ته تېرې تورِي دِي تياري
که دِ غاښ و شونډِي گورم دُر مرجان دي   که دِ مخ وته نظر کړم مه رخساري
دريغه نور نور سحرگر په ملك پيدا شوي   چه دا ستا سحر ئې مات کړَي سحر کاري
خو په ما باندِي چه راشِي ځان نادان کا   گڼه نشته نوري تا غُندِي هوښياري
په کوڅه ئې باد گدر نکا خوشحاله
ته له کومه ساز وې ورته ريباري

ته چه سر تر دېوال هسك کړې سرِی گوري   د کس تا ونخښي دِ نشته تر وا نوري
که دِ زړه د غين په عشق نه وِي بايللَي   په واده په وير څه هر لوري ته ښوري
پرده پوښي په ضرور وزي لمانځَه ته   سترگي وازي په بازار گرزِي سر توري
يا ئې نيت د کاسيرئ[٤] يا د مېره وِي   هره کنُډه چه لاس سره کا سترگي توري
په هغې باندي گواهي دَ بدئ وله   چه ئې گنبت په نورُو خونو خپل وَر پوري
د مېره په ږېره نه خاندِي نور څه کا   چه دَ بل سَرَه خبري کا خمسوري[٥]
دَ خوشحال وَيل به بې مضمونه نه وِي

---

[۱] تير كښ يې.

[۲] بنگښ يې.

[۳] وش ئې.

[٤] فاحشگي يا قحبه والی.

[٥] آسان، آزاد، بې باک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چېري نه چه ئې مزاقو سرَه شموري

تر مکې تر مدينې ولاړې حاجي — لا دَ نفس له خويه هيڅ نه يې ناجي
صفائي دَ زړه په کار ده نه دَ ږېري — څو په ږېره گرزوې شانه عاجي
صوفي لافي دَ سلوک کا هم دا لافي — سراسر گنه دَ ده بې منهاجي
په ملا توره تياره شوه چه حق پوش شو — که په لاس ئې فتاواي وِئ سراجي
علم څه دئ په معني کښ گبينه دئ — کاسه هم ور لَره بويه خراجي
دا تاراج لکه شيخان کاندي په مکر — افريدي ندي دا هسي تاراجي
دا ئې سحر دَ بابل د مځکي راوړ — چه درست اوښ په کُت کښ ومانده حاجي
نور به وساتم خپل رخت پخپل صندوق کښ — پدا ملك دَه دَ ښه رخت بې رواجي
نه جيحون دَئ نه سيحون دئ لا افزون دئ — دَ خبرو درياېونه مواجي
که صاحب په لاري پلی نفر سپور ځي — خو هم بيا صاحب صاحب پاجي پاجي
له اوله تر آخره په جهان کښ — دَ سيد غُندي حؤک نشته معراجي

زه خوشحال ختك په حب دَ اهل بيتو
خارجي او رافضي کړم اخراجي

تور وربل به ئې وَ چا وَته غوړېږي — په وصال به ئې دَ جا ټتر سرېږي
دَ شونډانو له بوسې به ئې بس نکړم — په خوږو نباتو کله څوک مړېږي
نور به کومه آرزوي لَري په زړه کښ — چه ئې سترگي کښلي مخ وَته غړېږي
عاشقان تر تورُو خاورو لاندي نه مري — پدا سپين وېښته به څرنگه زړېږي
بيا به توري بلا لا توري بلا کا — چه ئې تور رانجه وَ سترگو ته اوړېږي
دَ ښو ناوک ئې نه دري تر زغرو — څوک به هسي ناوکيو ته برېږي
دَ فراق غمجن په مرگ تر ژوندون خوښ دئ — چه په غم کښ په آه آه سَرَه سرېږي
دَ جهان عمارتونو ته نظر کړه: — ځني نوي نوي شي ځني نړېږي
ما وې نن دَ زمانې ژبه ورزه يم — يوه کس وته د ما ژبه اړېږي

د دې باغ گلونه لږ ندئ خوشحاله
تازه تر تر تازه ترو نور غوړېږي

تازي سپی چه په نمړئ مومې وږيا دئ — سپين و سره باندي ښنده که په بهار دئ
په کوته باندِي دا دواړه حبطه دئ — چه دِ تش په غولی گرزي هم بلا دئ
که ئې ته په منت مومې دا يې مخله — که دَ چا په باغ کښ بوټی د کيميا دئ
بخت چه کوږ شي يوه تن ندئ راوړي — چه د خداي باندي پېرځو دِئ د هر چا دئ
دَ اسمان پېرې دائِم نه وِئ يکساني — که ئې څرخ دئ نن پتا کانده په ما دئ
يوه ورځ به ئې دا رنگ زېبائی نه وی — راشه گوره چه گل څه رنگه زېبا دی

دَ هر چا ياران دا هسي بې وفا دئ
که خو يار دَ خوشحال هسي بې وفا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دِ تل اوسې پدا شهر یاری کښي   که زه عمر تېروَم پدا خواري کښي
غم دَ یار دَ جفا هیڅ را سرَه نشته   خداي دي ما بې پته نکا په یاري کښي
هغه یار دي خداي له هرَه رنځه ژغوري   زه که پروت یم همېشه په بیماری کښي
په زاري زاري به ما په ځان مَیَن کړ   که ئې مینه زیاتېدلای په زاری کښي
لکه باز دَ زړه په وینو آموخته شو   بل به نه وِئ هسي ترُک په خونخواري کښي
دَ رېبار منت ئې ډېر را باندِي بار دئ   چه مي يار مونده دَ ده په رېباري کښي
خداي په ما باندي نادان کړ بخت مي تور دئ   که وېښته چوي په ډېره هوښیاري کښي
نا قرار دَ خوشحال زړه همېشه ښه دئ
یو زمان دِ نه وِي بند په قراري کښي

جهان شرم نام و ننگ دئ   که دا نه وِي جهان ړنگ دئ
چه وفا ور څخه نشته   گل به څه کړِي چه خو شرنگ دئ
چه ئې عشق تر سرَه کړي   نور حوګ نشته خو پتنگ دئ
د ښایست کمی ئې نشته   ولي یار می په زړه سنگ دئ
ترښکنځلو ئې ځارېږم   بیا ئې چا سرَه دا جنگ دی
په ښاغلیو جهان آرت   په غوولیو باندِي تنگ دئ
ښه چه راغللې په غېږ کښ   بیا مي لېري دَ زړه زنگ دئ
چه خوشحال باندي ناستې کا
دا پوزَي ندئ اورنك دئ

چه پخپل عیب بینا شي   سړی هاله درست دانا شي
ناداني ئې پټه نده   چه له ځانه ئې ثنا شي
دَ بلا اندوه به نه کا   چه له خداي سرَه اشنا شي
په دنیا به دین حاصل کا   چه خبر په لَن تنا شي
په جهان باور پیدا کا   چه رشتینې ئې وینا شی
چه غني په قناعت شو   له هر چا ئې استغنا شي
ابدي ژوندُون به خپل کا
چه خوشحال غُندي فنا شي

چه توفیق ورکَوي رب العالمین دئ   له آزاده په ستنه اوسه درست دین دئ
په هر لور چه غورزوي سړی هوا ده   دَ هوا فرس وَ هر لوري ته زین دئ
څوک چه خوښ نه وي له ځانه هیڅوک نشته   هر سړی خپسر دانا گټي یقین دئ
په بهبود دَ خپلي چاري هر څوک مټ کا   پخپل زړه کښ هر تنگ خرڅ بالا نشین دئ
دَ دستار دَ سیوري رنگ واړه یکرنگ دئ   که دستار په سر یا سوریا تور و سپین دئ
حبشي که په ځان نوم د کافور کښېږدي   سر تر پایه و هر چا وَته مبین دئ
ازمېښت دَ دهرو گوره خوشحاله
چه ملك دَ شیاطین سرَه قرین دئ

چه خون په غاړه کېږي له دې کاره څه خو غم دئ
یاران ځما په کور کښ زه په کور کښ یم ستم دئ
چه هونبره ښه مخونه پدا خاورو کښ په گور دئ
چه د یو لَره دروومم گور و ما وته ارم دئ
پیري داغله زبون شوم که څه نور څه علالت شو
چه زه کړم هغه نشيِ هغه ملك هغه عالم دئ
که ښه وایم وَ چا ته هم ئې بد نیسيِ په زړه کښ
یا بخت دي دَ مغلو یا ځما څه عقل کم دئ
نه بخت دي دَ مغلو نه زه هیڅ په عقل کم یم
دا کل واړه پېږي ده چه مي کار برهم درهم دئ
مغلو ته چه گورم هغه هسي مغل نشته
د تورو وار ئې تېر شو اوس ورپاتو یو قلم دئ
پښتون په زرو نیسي په فریب په ټېټالونو
په ما ئې اثر نشي لا په ما دَ خداي کرم دئ
نه مچ یم نه کارگه یم چه په کړو مرو کرزم
یا باز یم یا شاهین یم پخپل ښکار می زړه خرم دئ
که ما غُندي نور هم وَئ پدا کار به ډېر خوشحال یم
چه ما غندي څوک نشته ځکه پروت را باندِي غم دئ
ایمل خان دریا خان دواړه په ښه رنگ تېر شول په ننگ کښ
دَ دواړُو په فراق کښ ځما تل آه و ماتم دئ

چه تا گورم حیران شم چه ته څه رنگه بشر یې
زووَلي یې له حوري که سرِی پرِي پیکر یې
د ماء و طین له میانه څوک دا هسي پیدا ندئ
پدا حسن جمال تر میاشت و نمره لا بهتر یې
چه شونډو ته دِ گورم تر یاقوتو لا تېرَي کا
چه زلفوو ته دي گورم په عنبرُ معنبر یې
که هو څو دَ لاله گلُونه ښه دِي په چمن کښ
په دواړو اننگیو داغ دَ واړو دَ ځگر یې
که خوار دِي هغه خوار دِي چه محرم دي له دیدار دي
که سخ دَي د هغو دَي چه ئې ته نورالبصر یې
که آه نالش مي وکړِ مسلمان نه یم کافر یم
را واخله تېره توره که مشتاق دَ ما دَ سر یې
په حسن په ښایست کښ دِ څوک سیال په جهان نشته
که دا عیب دِ نه وَی چه په زړه لکه حجر یې
زه ستا له ډېره غمه همېشه په آه واوه یم
په څو په آسایش بې غمه پروت پخپل بستر یې
خوشحال وته دِ ووې چه بې ما به په څو پایې
په څو به ژوندَی پایم ته مي خود په حال خبر یې

چه دا هسي بې نیازي کوې دا ښه کړې
زه به نور یاران پیدا کړم ته به څه کړې
دَ بل څراغ غُندي په شپه دَ هجران راشه
چه په راغله مي روښان د واړه لېمه کړې
خوله ما نه نوره مکړه دَ زړه مینه
نور مي کل واړه منلي دِئ چه څه کړې
د ما زړه ورځني صبر وُ چه گنگ دئ
نن ځما طوطا یو څو خبري وکړې
په ژوندون له ما نه مه ځه دَ یار غمه!
ته به سم د ما له ساهي سرَه تله کړې
گوره بیا دِي څه په زړه کوم مي گناه دئ
چه لیدو لَره دِ درشم ځان اُوده کړې
دَ غمزې توره دي ماته شه په ما کښ
غم می دا دَئ پس له ما به نور پر مره کړې
وایې ستا په عیادت د ما رضا ده
مگر ومرم هاله سر د ما په وره کړې
چه تر خولې د بېلتانه دَ ویَل وباسی
د خوشحال ختِك روزگار په اور اوبه کړې

چه دَ پلار په نصیحت نکا ږغري
دَ هغه زویه دانه شه په مري
دَ پرُون ورځي به نن حلاوت نه وئ
که ئې گوري ورځ په ورځ ده کهتري
لکه موږ دَ بابا زویه وُو په نغته
اوس په دا دور له چا طمعه لَري
که له پلاره زویي مومي په راي دورمي
گنه نکا زیست روزگار دَ پسپري

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ئې واړه سربښتې برهم درهم شوې   خو په ځاي دَه سربښته د نوکري
دا هم هیڅ حق دَ نمك ته نظر نکا   په نایافت کښ بهانه غواړي نري
اوس په سپینه ږیره زر غواړه خوشحاله
که په زړه لرې دعوې دَ سر دري

چه په خیال په زر زري جامو کښ درومي   که نظر په خوار وکړې ثواب به مُومي
بکښي څرنګه هوښیار مرغونه بند دئ   ستا دَ ورځیو خال دانه دي زلفي لومي
ستا دَ شونډُو سره به ولي هسي نه وي   چه پرې هر کله دَ زړونو ویني شومي[1]
زه به تا غلطه نکړم په ټولی کښ   که هر څو دَ خلقو[2] جونه شِي هجومي
دَ مجنون مینه یواځې په لیلي دَه   تر نظر پوري ئې نوري دي معدومي
ناز نخرې ښېوې غمزې فتنې خیالُونه   پدا کار به وِي تا غُندي څوک سلومي
دَ ښایست سَرَه هزار کارُونه نور دئ   چه ئې ته لرې، نه نوري بروسي شومي
چه رضا ئې په جفا وي نور مي ستایي   دَ دلبرُو خرخښې دِئ را معلومي
و خوشحال ته چه دَ نورُو نوم آخلي
بې له تا[3] به مینه ما ته شِي په کومي؟

چه په سب دَ ابوبکر د عمر دئ   که په خوله کلمه لولي هم کافر دئ
دَ هغو په مرګ ثواب ګټلَي بویه   چه بدګوي دَ ذي النورین دَ حیدر دئ
رافضي خارجي دواړه باور وکړه   تر سګانو تر کوسانو[4] لا بتر دئ
تر مهدی پوری یوولس دِی یا دوولس   چه همه زویه نمسی دَ پیغمبر دئ
همه واړه امامان وه دَ خپل دور   همه واړه دَ دنیا دَ دین سرور دئ
له اوله تر آخره که ګروهېږي   دَ بي بي اولاد مي واړه نور بصر دئ[5]
چه دوستي ئې دَ سید نه وِئ په زړه کښ   دَ هغو سرېو تل خاوري په سر وِئ
تر هلال او تر بلال (رض) ئې صدقه شم   لا رانجه مي دَ پله خاوري دَ بوذر (رض) دئ
په سرو زرو کښ کمي دَ قدر نشته   صحابي دَ پیغمبر واړه سره زر دئ
زه خوشحال خټك هغه سني مذهب یم
چه یاران را باندِي واړه برابر دِئ

چه په سپینه ږیره کا ځواني نکاري   پخپل ځان باندِي به و کا ځَني جارِي
که په خوله دَ زاړه یار تر سر جارېږي   په زړه ندی ځواني هیڅ دَ زاړه یارِي
نیك و بد پدا جهان کښ پیدا کېږي   نیك و بدي دَ زاړه نه دئ وېزارِي
خو ښه ځوان د ځواني ښځې په غرض دئ   که بادشاه وِي دَ زاړه نه وِي آزارِي

---

[1] د زړه ویني پشومي.

[2] د خلقو خونه.

[3] بې له تا ئې مینه.

[4] دې کلمې ته محشی د خربشوی ترجمه لیکلې ده.

[5] د بتول اولاد دی واړه تور بصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کم ذات په اصیل هیڅ ندئ راغلي　ښځي واړه دَ ښه کار دِي طلبګاري
زوړ دِ ځواني ښځي نکا که ئې کاندي　فکر بویه چه له ښه ځایه دي باري
له ښه ځایه له ښه کوره ستر پوښي　په حیا په شرم ننګ وِي خبرداري
چه په پلار نیکه دَ ننګ و ناموس نه وي　هغه ښځي قباحت ته دِي تیاري
اوس پخپلو زړو خوښ اوسه خوشحاله
دا د دَور ځواني مکره ناپکاري

چه خداي په بت مین کړم که دا عیب دَي هم وِي دي　سجود که دوښ کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي
عالم وائي عاشق شوې زه سوګند خورمه چه کله　درست خلق دروغجن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي
که نور خلق خپل زیست کا زه سر تور مسله لنګه　په ملك ګرزم دیدن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي
کافر یم که ئې وباسم هغه ساعت له ژبي　ستا نوم چه زکندن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي
که ستا کوڅه جنت سَره څوک سَمه راته کښېږدي　کوڅه به دِ وطن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي
تحسین لره بل نه لرم چه هونبره ډېره مدحَ　د خپل شعر سخن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي
چه ځوان وم دا یم زوړ شوم په رشتیا رشتیا خبره　عالم د ځان دښمن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي
شیخان او زاهدان واړه پټ پسې شا ویل کا　په مخ ئې منبرهن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي
که نور په صهبا مست دِي زه خوشحال په خرابات کښ
مستي ئې په دیدن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي

چه مي ولېیدې دا ستا سترګي خونخواري　چه تر اوسه لا ژوندَي یَم شُکر باري
په یاریَ به دِ هېښ وي چه غلط شي　چه څلور پیسې لَرِي دَ هغه یاري
ما یَوه دَ زړه په غوره دهَ نیولې　که هر څو په جهان ډېري شِي نګاري
وې[1] ئې څو لرې ګلې ځما زړه کښ　تر حساب و تر کتاب تېري بېشماري
دَ مېړي چه وزر نه وِي هونبره ښه وي　قباحت دَي تجاوز له خپلي چاري
اوس به ولي په غلا غلا دَ میني کار کړم　چه په حال مي خلقې شوې خبر داري
په خاطر به دِ قراره قراري وِي　که دا خپلي سترګي ونیسې قراري
بې اثره به دا اوښي پاته نشِي　چه مِي ورځ او شپه په مخ ځِي لاري لاري
نه یواځِي دَ لاله په زړه کښ داغ دي　په دا باغ کښ سینې ډېري دِي داغداري
په خوشحال ئې عندلیب غُندِي اور بَل کړ
چه پلَو له مخه واخیست ګل رخساري

چه صحبت د ملوکانو سره کاندي　بویه دا چه ویل نه کا لاندي باندي
په رشتیا وَیل دِ هسي باوري شِي　چه پیدا کا خپل عزت د ده دَ وړاندي
که ئې دواړه پښې تناکي په خدمت شِي　د خدمت منت د نه[2] کا په ده باندِي
حاسدان به ئې زوال د دولت غواړي　همېشه دِ لوګوي[3] و ځان ته سپاندي

---

[1] وايي څو لرې.

[2] وَنکا.

[3] یعني دُودَوِي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غضب په وخت دِ ليري ځني گرزي   د خوښی په وخت دِ عيش ور سَره کاندِي
چه نادان ته نصيحت وايې خوشحاله
دا دِ واړه ناداني دَه په ځان خاندِي

چه نظر دِ په اغيار هورې دلې وئ   ځما اوښي په بارخو ولې ولې وئ
ته چه هسي ښايسته يې گرم خو نه يم   که مي تل در پسې هسي وا ويلې وئ
چېري نه چه څه دِ ورسي خاطر ته   که له چا سَرَه مي تشي تسلې وئ
يو ځل بيا سر توره مسته را ښکاره شه   چه گيسو دِ په سپين مخ شملې شملې وئ
ته به وايې دَ گلاب په گل شبنم دئ   چه بارخو دِ د نماستې په وخت خولې وئ
دَ رقيب له ويری بل لوري ته سترکي   او دَ زړه مي ستا وَ مخ وته حملې وئ
په عاشق باندِي دَ پلار نصيحت اور دئ   اوس به چېري د دې نور خلق په خولې ويړئ
چه له سترگو می[1] غرېږی غنم رنگه   جدائې ئې لکه قحط دَ غلې وئ
د ناپوهي خوبا ټول مهر په يار شي   دَ هوښياري په سر څو تېري ماملې وئ
زه خوشحال به دِ وانوړم له ليدنه
په دربار دِ که هر څو پروتي کلې وئ

چه دانا نه کړې گردش دَ زمانې   نور به زده نه کړې دانش د زمانې
زر پيرې لَري دَ سترگو په ځنبل کښ   خبر دار شه په روش د زمانې
په يوه زمان دِ شاه بيا دِ گداي کا   څه باور په نوازش د زمانې
په خزان کښ دَ بوستان په ونو راشه   څه وُ څه شو بيا پوشش د زمانې
کله مځکه سپېره ډاگ کله گلوُنه   څه اميد په آرايش د زمانې
د سفله غُندي ئې ورکړل را نيول دئ   غره مشه په بخشش د زمانې
د حلوا سَرَه ئې زهر هلاهل دئ   که لذت لَری خورش د زمانې
پت اميد دِ پلار دَ زويه سَرَه پرېکا   څوک دِ نه غواړي سازش دَ زمانې
شاه جهان بادشاه دَ چا په بند بندي دئ   راشه گوره آزمايش د زمانې
حقيقت ئې سر تر پايه را معلوم شو   راته مکړه ستايش د زمانې
زر علته زر فساده زر عيبونه   پيدا کيږِي په کاوش د زمانې
چه ئې شا کړه دَ دنيا وَ آسايش ته   هم هغه کا آسايش د زمانې
چه دا هسي ئې گردې دَ زړه پياد وِئ
لا خوشحال لري خواهش د زمانې

چه دا هسي ورَځي غوټه کړې خبرِي   بد خواهان به زړه را يخ کا شېوه گرِي
يا ځما تر فهم ښه شوې، عاشق ړوُند دَي   يا څوک نشته په ښايست تر تا نادرِي
ستا تر شونډوُ تر غاښونو به ئې ځار کړم   که ياقوت دِي که سره لال که مرغلرِي
دا څه جام دَ ميو نه دَي چه ئې ته څښې   دا مي ويني دَ عاشق دِي چه ئې نغرِي
هغه کار لکه دوه تورو سترگو وکا   هسي کار نشِي په توره[2] په لښکرِي

[1] ئې.

[2] په تورو په لښکرِ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه قدمه بېلتون هم له یاره مرگ دَي   څوک په څو[۱] پایي ژوندَي له یاره لري
دَ ښو ناوک ئې ښوَي دړومي تر زړونو   دَ ترکانو غَشي ښوَي دړومي تر زغري
دواړه شونډې یې د خوشحال خټك په خوله کړه
د طوطیانَو ور کړِي خلق شکري

چه مې زړه پسې مېښ مېښ شي   صبر و هوښ پسې لېښ لېښ شي
د هغو شونډو شربت به   یا نصیب چه کله چېښ شي
په پرهار مي ظلم کېږي   چه توبري ځَني وکیښ شي
په خزان کښ نوري وني   توان لري چه سبر سرېښ شي
زه ئې ناسته په پالنگ یم
که خوشحال له خوبه ویښ شي

چه ژوندی دي غم دئ نکاندي د لوړي   شنه طوطي لَرَه شکري نه دِئ لږي
په شکروُ په نباتو ئې[۲] سود نشِي   چه په چا [۲]شوې ستا دَ خولې خبری زوږي
په لحظه لحظه دي ووینم قهر قهر   په ځایي خصلت دا هسي خوږې[۲] خوږي
ستا په لبو[۲] به لباب شم په دا خوښ یم   که هر څو می دَ اوړه غُندي اَغږي
دا چه اوس درته حاضر دئ ښه ئې گوره   په هجران به ئې آخر لاسُونه مړي
عقل و هوښ ئې و سرې وته پیدا کړِ   دا چیچل داړل دَ پړانگ دئ یا د یږي
دا بېدرد که په ظاهر سړي لیده شِي
وَ خوشحال ته مچ مېږې دئ ماشي سپږي

چه ما کړی په جهان کښ ربا سترگي۲   بې له تا مي خوږې نشوې په چا سترگي
که ستا[۳] له مخه وگورم بل مخ ته   په قطع دئ ړندې شِي ځما سترگي
ښکاري چه غرڅه وُلي ورته گوري   ته یو سر بل سر مکړه له ما سترگي
هر گور[٤] مي له هیبته وار خطا شې   چه[٥] واړوې دَ ما ته شهلا سترگي
خوشحال غریب په در درته وَلاړ دئ
ته هم کله و ما ته کړه وا سترگي

---

[۱] به څو.

[۲] سترگه مفرد او جمع ئې په اوسنی املا سترگي په معروفه یا راځي، مگر چه په اصلي نسخو کښ د گاف په زېر وُ نو موږ پر خپل حال په دغه ردیف کښ پرېښو.

[۳] که زه ستا.

[٤] هر گوره له هیبته.

[٥] چه ته واړوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مزري خپلي منګلي نه کا کښلي　　هونبره نه وئ څربي غوښي ورته تلي
مرجويا[۱] دَ دُر مرجان هاله اُلجه کا　　چه قبول کاندِي دَ بحر خوني ګلي
عاشقان چه تر سر تېر شِي هاله کُښل کا　　دَ دلبرُو پستې خولې لکه بخملي
باز چه والوزي له ځَالي هاله ګورِي　　دَ کبکانُو ښايسته سترګي کجلي
چه دَ اور بڅرى باد سرَه رفيق شِي　　بيا هاله کا په ملکونو لمبې بلي
چه سيلاب دَ غره دَ سرَه نه روان شِي　　بيا هاله بيا يې په مخ دېري خځَلي[۲]
په تحصيل پسې ئې ځکه[۳] کوښښ بويه　　که قسمت به دَ چا زيات نشي په ځَلي
خبر هنر له لاسه مه پرېږده خوشحاله
خوره خوره وه وه واړه غصې خورولي[٤]

چه و باز ئې　ورکوَلې تېريې نوکى　　تر تېتو به ئې يستې دَ زرکي څوکي
دا بابنې نظر دَ چتىْ[٥] په لکیَ　　د شهباز نظر د ميور[٦] په څونکي
دَ کارګه توره مشُوکه دَ ګندګی دَه　　قند لايق دَئ دَ طوطي دَ سرې مشوکي
د ګلرنګو ناز په هر کله دَ ورو دَئ　　بيهوده بې ځَايه ناز کا رنګ املوکي
يا به سر دَ خپل ورمېږ په وينو رنګ کړم　　يا به کُښل کړم دغه ستا شونډې ملوکي
آفرين دِ په دا تورُو شهلا سترګُو　　چه ئې کښلي دَ کشمير کړلې مملوکي
لا به کله هغه ګل په چمن راشِي　　دَ نرګس ګلُونه ګورِي سترګي بوکي
دَ هجران له غمه هيڅ سرَى خلاص ندئ　　څوک په ورو ورو ژړا ژاړِي څوک په کوکي
چه توبه دَ مُلو کا، په وخت دَ ګُلو　　پرې ښايي که دَ هغو په رېره توکي
يا د ښو زلميُو ږغ دَي په ميدان کښ　　يا دَ ښو دلبرُو ځَي په جهان کوکي
دَ زاړه خوشحال ځَوانى په بوسه نکا
پښتنې جونه بخيلي بد سلوکي

چه يَوه مي دَه نېولې　　په رشتيه مي ده نيولې
لکه يو يو مرد ئې نيسي　　هم هغه مي ده نيولې
څوک دِ هيڅ ملامت نکا　　عجب ښه مي ده نيولې
اوس به نه درومي له ما نه　　چه له زړه مي ده نيولې
په هيڅ رنګ به پرېښوه نشي　　چه تر پښه مي ده نيولې
ګُندي وِي را باندِي راشِي　　سر پره مي ده نيولې

---

[۱] يعني غواص.

[۲] يعني خس او خاشاک.

[۳] څله.

[٤] دا مصراع حل تلبه ده، په نسخو کښ ئې املا مختلفه ده مثلاً (خوره، خوره دواړه غصې خورولي يا خوره خوره وه وهه واړه غصې خورولي.

[٥] د شتى په.

[٦] يعني طاوس.

که ئې نه وینم په سترګو ښایسته مي ده نیولې
ګُندي سَمَه شِي عالمه که کړه مي ده نیولې
د خوړو هیله خوشحال کړم
چه ترخه مي ده نیولې

چه یو ګړَي په جمعَ زړه ښه مخ وته وګورې   که درسته دنیا ستا شِي هم څه نده دا تر پورې
دا خوي ځما قدیم دَي چه[1] ما اوس ندَي راوړي   چه بې له زیبا مخه راته خس وې چاري نوري
دَ خلقو تهمت یَو سر دَ هجران غمونه بَل سر   هم ته مي به له هسي رنګه سختي بلا ژغورې
دا اور چه په ما بَل دَي دَ خپل یار له جدایی   نه ګرم نه ملامت یَم که تل ویني ژاړم تورې
آشنا ته وایه نشِي نا آشنا به څه خبرېږي   دا راز چه له ما نه دَي اروېدلي خپلي سپورې[2]
ناوک ئې د مژګانو دَ ابرو په کمان جوړ کړ   ما نه زده د چا تر زړه به ووزي پوري ووري
ښه باز دِ دَ خوشحال خټك خاطر په لاسو کښېووت
په قدر ئې خبر شه چېري نه په لږ ئې پلورې

چه ئې هسي لایعقل ولاړم په شومي   دا پیاله دَ چا دَ لاسه دَه څه نومي
خدایه څه دِ یو باد وَرَي زړګي را کړ   چه همېش دَ عشق دَ باد په مخ کښ درومي
پدا هم لا رقیبان کا په ما رخه   چه مي زړه دَ یار په یاد وُ راحت مومي
ما لا حرف نه وُ له یاره بدل کړي   دَ سحر خروس دِ وویشت شي په کومي
بیلتانه دَ ما په قصد چاړه تېره کړه   د قصاب دلسوزي نشي په ورغومي
واړه دوک مي دَ اشنا دَ بېلتانه دئ   په دروغه سر ترم بهانه د دومي[3]
چه ئې بې له ده بل خیال نشته په زړه کښ
دَ خوشحال دلبره کومه ده څه نومي؟

چي دَ عشق په ګرانه لار کښ ډېر خطر دئ   هر قدم چه پکښ اخلم ډار دَ سر دئ
که سینه مي سَرَه چاک کړې و به وینې   چه مي ستا له غمه وینی درست ځګر دئ
ستا دَ مهر باران نه اوري چه شین شي   ما په زړه کرلَي ستا دَ مینې کَر دئ
ستا په راز به ژبه هم نکړم خبره   تَل تر ژبی رسېدلَی راز سمو دئ
زه له عشقه خبر نه یم چه عشق څه دئ   هونبره اَروم چه له حسنه ئې اثر دئ
چه ئې عشق تر سره کړي هغه کم دئ   پدا کار کښ لاف وهلي یوه هر دئ
صبر مه غواړه له ما د عشق په کار کښ   جو دانه صبر پر ما باندې لوي غر دئ
عاشقي لا زه ته نه وو چه پیدا وه   نه چه ما وتا ګډ کړي دا هنر دئ
خو ځما طالع ښه ندئ یار جفا کا   ګټه کوم یو په وفا تر ما بهتر دئ
د عشق غم له خلقه پټ لَره خوشحاله
څه ئې پټ کړم چه جهان ځني خبر دئ

---

[1] څه.

[2] مور.

[3] یعنی زکام او یخ وهل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه پيدا شوه جدائي کشکه نه وَی اشنائي
دَ بلبلي بخره نول ده د گل بخره زېبائي
تا چه شان د ليلې واخيست که مجنون شم را ښائي
د ليلې دَپاره سر شو خوار مجنون په گدائي
چه عاشق شو قبلوی دې پېغور رُونه رسوائي
ستا په در دوهان[۱] وهلي درته ناست يم دوائي
که پل بل لوری ته واخلم ته مي بوله هر ځَائي
چه به زه بې تا نه پايم بې چيچي لوښې پائي
چه ئې وليدې په سترگو
خوشحال ځکه تا ستائي

چه ئې درې څيزه حاصل وئ دَ هغه خوښ به تل وئ
اول خپل صورت ښاغلي بيا ئې ښه صورت واصل وئ
غه دريم وايم چه کوم دئ دَ دنيا دولت ئې خپل وئ
چه پدا کښ ئې يو نه وئ پرېشاني به ئې په دل وئ
چه ئې يو وِئ پدا درې کښ غم به تل باندي نازل وئ
هر چه درې واړه ئې نشته که چا مړ کړ هم د گل وئ
دَ خوشحال ويل معقول دِي
پرې به خوښ شي چه عاقل وئ

چه بندي د يار دَ زلفو په کمند دئ بهانه ئې د خلاصَی دغه بند دئ
سر مي يار وَته پېښکښ کړ لا شرمېږم دَ نادارو عذر پټ ندئ څرگند دئ
نه شکري دئ نه قندي نه نبات دئ دَ شهی د شونډو لا گوښي بل خوند دئ
څه صفت دَ هسی حسن په غزل کړم چه په نونس بابه کل شکل پسند دئ
څه به غم د مال و ملك د دين و دل کړم چه لا ستا له غمه روغ گرزم انند دئ
يَوه زړه لَره يوه اشنائِی بس ده نور به دېري ياریَ نه کَوم سوگند دئ
پخپل زړه مي به دا هسي شندي نکړې کله هم دَ عاشقِی کار پسند دئ
د خوشحال ختك دِ ستا په سر شوگند وئ
که ئې بې تا په نور څه زړه خورسند دئ

چوهري دَ خپلي خوني په بوي خوښ وئ ولي بوي ئې په چميار باندِي آتش وئ
نور وگړی دَ چميار له خوني تښتي په چميار دَ خپلي خوني بوي دلکش وئ
هسي رنگه دَ هر چاري تفاوت دئ يو تر بل پوري مطعون او مشوش وئ
دَ دهقان فهم په پاله[۲] يا په يوم دئ
دَ سپاهي نظر په توره په تير کش وئ

---

[۱] دو نهـ.

[۲] يعنی دَ يوی تبش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دلبره دلربا ده هغه ته یې
چه خود رایه خود ستا ده هغه ته یې
چه دَ کبر دَ فتنو دَ خرخښو ئې
په همه عالم غوغا ده هغه ته یې
چه مشتاق دِ دَ خندا دَئ هغه زه یم
چه دِ تل وَ ما ته شا ده هغه ته یې
په جهان که ښاېسته وه بې حسابه
چه په واړو دی خندا ده هغه ته یې
دَ پسرلي گلُونه څه دِي چه ئې ستایم
تر گلونو چه زېبا ده هغه ته یې
ستا د مخ مي په څراغ نشته وتَنه
چه دَ توري شپې رونا ده هغه ته یې
خپل عاشق سَره وعده نکړې تر سَره
چه په عهد بې وفا دَه هغه ته یې

که هر څو دِي دَ خوشحال معشوقې ډېري
چه ورتېره تر هر چا ده هغه ته یې

چه ایرو غُندِي ئې پروت په دربار نه وِئ
دَ هغو به وَ اسمان وَته لار نه وِئ
عندلیب چه په گل رایشي نارې کا
وائِی دا چه یَوه ورځ به گلزار نه وِئ
دَ زړه چاک مي به په هیڅ سَره ور نشي
څو گنډلي ستا دَ زلفو په تار نه وِئ
ستا د زلفو نوم به نور په خوله وانخلم
دَ هوښیار پاړو تور مار سَرَه کار نه وئ
تر هندوي مه شه کم دَ یار په پت کښ
چه ئې هیڅ له بله اوره نه ډار نه وِئ
په ما هر زمان اختر دَئ چه یار وینم
بې اختره به هاله شم چه یار نه وِئ
په کوم ځاي مي به مرهم کښېږدې طبیبه!
چه دَ یار دَ غشي نخښه پرهار نه وِئ
په هغه دَ عاشقِی نوم حرام دَئ
چه په یار پسې ئې درست صورت خوار نه وِئ

هیڅ مانه له یاره مه کوَه خوشحاله
دَ دنیا ساعت به تل په قرار نه وِئ

چه په زلفو عنبر ساده هغه ته یې
چه په شونډُو شکر خاده هغه ته یې
چه نازک ئې دئ اندام دَ گل تر پاڼي
په قد ښه تر عرعر لا ده هغه ته یې
که هر څو شِي په جهان محبوبې ډېري
چه خوشرنگه تر هر چا ده هغه ته یې
له عذابه له وبا له دِ ترس نشِي
چه پدا دور ترسا ده هغه ته یې
چه اثر مي دَ ژړا وربانديِ نشي
چه پدا زړه حجر آسا ده هغه ته یې
چه تمامه شپه دِ خوب په ما حرام کړ
چه دَ ستر سحر بلا ده هغه ته یې

چه له میني ستا په سر لوړي خوشحال دئ
چه دَ ده دَ سر قضا ده هغه ته یې

چه ئې عمر دَ ښاروېو سَرَه تېر وئ
زیست روزگار دَ هغو هم په هغه څېر وئ
چه سلطان غُندي رانده شي څوک ئې څه کا
که هر څو ور څخه علم هنر ډېر وئ
ځوانان واړه برابر ندي په وزن
ځني من، ځني نیم من ځني نیم سېر وئ
که په زړه باندِي پراته دِئ زر غمونه
چه مي یار په نظر کښېوزي واړه هېر وئ
دَ شکر و تر حلوا به ئې لا ښه خورم
که دَ یار له لاسه زهر یا گنډ هېر وئ
دَ ښه مخ په نندارہ به لکه روغ ځم
که په تن مي پرهارُونه دَ شمشېر وئ
هر عاشق دِ عاشقی ته هوس نکا
دَ عشق لاف دِ هغه ځوان کاندِي چه شېر وئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېغه بيا را سَرَه ژر غاړه غړي شوي　　چه فليل په زلفو پوري دَ اجمېر وئ
دَ خوشحال خټك خو كښلي مخ په كار دئ
كه د سوات كه دَ پكلي كه دَ بنېر وئ

چه په زړه ئې ستا دَ غم غشي سيده شي　　قراري به ئې له دله رمېده شي
همېشه به ئې سريښى په زنگون وئ　　په فكرت به ستا دَ زلفو خمېده شي
توري سترگي توري ورځې سَرَه زيب كا　　بيا په تېره چه و سمه پر كښيده شي
په تيټو باندِي ئې خط دَ وېښتو ندئ　　دا ئې سيوري دَ څڼې ده چه ليده شي
ستا خوبي ځما په پوهه ډېر تېري كا　　دَ يوسف خوبي كه هر څو اروېده شي
په ښو باندِي مي پښې په احتياط ږده　　چېري نه چه مي بانه پرې خليده شي
ځان و زړه مي هغه لور وَته پرواز كا　　هغه ځاي چه ښه دلبره شنيده شي
زه پدا سبب په دوو سترگو مَيَن يم　　چه چهره دَ ښو يارانو پرې ليده شي
له قسمته زياتي مه غواړه ناپوهه!　　و هر چا ته خپله بخره رسيده شي
لاس په لاس ئې گرزوي هنر آموزي　　چه ښكاره دَ هنرمندي كښيده شي
په ژړا مي به و نه غلوې خوشحاله
كه دئ سرې ويني رواني تر ديده شي

چه ښېرې وَ ما ته وكړې ژونده وې مي　　چه مي ياد كړې په ښكنځلُو نهاله وې مي
دا چه وايې راته ځير گوره چه موړ شې　　كه تمام عمر دئ گورم مړه وې مي
غمازانو اَغزي توي دَ غمازئ كړل　　چه دَ دوي په وينا غوږ كړې پرې څكوې مي
ما خپل زړه وَته وَيل چه اې بد خويه　　څه په هر صورت مَين شې سوړه وې مي
وئې عمر مي پدا بد خوئي تېر شو　　څه دا اوس راته ويل كړې اړه وي مي
كه مى سر په عشق كښ درومي هم دِ لاړ شي　　خپل وژلى راته شمارې وېره وې مي'
كه دَ زهرو پياله راكړې هم به وايم　　خداي دِ خير وَ تا دركا ژونده وې مي
چه گهي په مخه رايشې كنكس[١] خورې　　يو تر شا نظر وَنكړې ځوره وې مي
كشكه زه دربانديِ نه وَى مَين سوي　　تا ناداني مينه نه زده پخه وې مي
ما خوشحال څخه په ذات دورنگي نشته
دَ زړه حال مي در معلوم دَئ ويه وې مي

چه درومې په انگڼ كښ درست انگڼ سَرَه يو گل شي　　د مښكو بوي را پاڅي چه دِ تار په تار كاكل شي
چه سترگي كړې ور پورته په نرگس شي بلا سازه　　چه زلفي كړې نمودي حبطه واړه سنبل شي
دَ ملا دَ وېښته فرق به دِ هيڅ يَو سَرَه و نكا　　كه واړه دانايان مى په دا فكر تأمل شي
عالم وايى و ماته له ښه مخه صبر وكړه　　حيران يم له ښه مخه په څو صبر و تحمل شي
دَ خوشحال خاطر ئې هسي ځني يووړ تورو سترگو
كله صيد دَ شاهينو تر مښكو تر منگل شي

---

[١] دا كلمه عيناً وليكله سوه، راحت زاخيلی گنگوسی په معنی د پټه خوله والی او خاموشی او سر گوشی را وړی دی.

چا به راکړ په پالنګ دا هسې کښلې   که مي نه وَئ په ازل په قسمت کښلې
شيخ دَ حورو صفت کا زه دَ دلبرَو   دا ځما هغه دَ ده دعوا پرېښلې
عاشقان ئې صد هزار دِئ په هر لوري   سر ګښته حيران پرېشان ګونه ځېښلې
په دربار ئې سنا سي شه ورته کښته   تار په تار دَ سر وېښته ايرې موښلې
که هر څو دَ خلقو جونه ښايسته دئ   ما يَوه ده غوره چوڼ پکښې وکښلې
لا به کله ننداره دَ هغه مخ کړم   چه مي ګډه دَ خاطر ده پسې لښلې
دَ هغې پيالې مستي لَرم په سر کښ   چه پرون مي دَ ساقي له لاسه څښلې
نه د مښکو پټېدنه نه دَ عشق شته   په ازل ئې نه دِئ دا پردې پوښلی
چه مي تل دَ مخ ثنا وايې خوشحاله!
په صله مي سپينه خوله درته بخښلې

چه ګلرنګه معشوقه لَرِي په کور کښ   دَ صحرا سيل دِ وسېځی په اور کښ
په هجران کښ مي ژړا هغه خندا شوه   چه مي يار سَرَه خندا وه په بيور کښ
لکه لوند خرځوړي تا وکړې نم ئې نه وئ   بېلتانه هسي پخوړ[١] کړم پخپل زور کښ
دَ عشق ښور دِ دَ عاشق له دله نه ځِي   په جهان ئې فيروزی دَه پدا ښور کښ
په هر ځاي چه دَ رندانو مجالس وئ   تر قيامته به يادېږم په څلور کښ
شور و شر به دَ رانجا[٢] په جهان نه وُ   که د هېر صورت پيدا نه وَئ په شور کښ
که خبر به دَ دُرخاني د مخ نه وئ   آدم خان به ځَني څه غوښتل په کور کښ
پښتنې جونه دِ زلفی باد ته نيسي   چه شمال ئې بوي راوړي په رنتهبور کښ
دَ عاشق له نام و ننګه سَرَه څه دئ   څه مي غم که آشنا مومم په پېغور کښ
دَ خوشحال دَ زړه مي ښه ننداره وکړه
سمندر غُندي بازي کا په بل اور کښ

چه له ورايه را څرګنده مسته شاشي   دَ جمال ئې په څو رنګه تماشا شي
چه پلَو په مخ کښ وَنيسي ماښام کا   چه پلَو له مخه ليري کا سبا شي
دَ جمال خوبي ئې زياته دَه تر نمره   چه ديدن وته ئې غټ ګورې په چا شي
تر يانه پوری ئې ګوډه سي کوتره   تر وَيل پوري ئې ګنګ ګويا طوطا شي
حبشي زلفي ئې پاس په سينه زانګي   يماني بارخو ئې ګل غُندِي نما شي
مرګ مي سل ځله قبول بېلتون دِ نه وِئ   دَ دې هسی يار بېلتون تر مرګ بلا شي
په مانِې ئې مرده شو يو کرَه عيد وئ   په خندا ئې جوهري لرَه ژړا شي
توري خاوري دَ رقيب په سر کا توئې   چه ګله له منځه وباسِې پخولا شي
چه په نه ليدو ئې نه ومرې خوشحاله
ځکه هسِي دا جهان بلا په تا شي

چه محبت په ځان قبول کا نور راحت شي   چه عارف دَ مصيبت شي عافيت شي
که فلك ئې دَ مزری په خوله کښ ورکا   خداي دئ نکا چه عارف پکښ غارت شي

---

[١] ښتېځلی او په تکليف اخته.

[٢] رانجا او هېر په هند کښ دوه مينان وه چه په هندی کښ ئې قصه مشهوره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه باد کله ئې مخ کله ئې شا دَه　　بیهوده غرور دَ هر چا په دولت شي
یو لاله په غوړیده بل رژېده کا　　شگفتن دَ باغ د گلو په نوبت شي
دَ یوه مانی شي سر دَ بل نړېږي　　په جهان کښ نوی نوی عمارت شي
وا ویلا ژړا ناره ساړه آهونه　　خو هم دا په ورځ و شپه په هر ساعت شي
دا همه چاری دَ ده دِئ چه را کېږي　　یَوه خدایه کور دِ وران دَ محبت شي
هغه شان لکه په توروُ اوس په سپین دئ
د خوشحال مجاز به کله حقیقت شي

چه راغلی په حیله دَئ　　عقل ځکه عقیله[۱] دئ
که مثال ئې له ما غواړې　　عشق مزري عقل نیله دئ
آشنائي ئې دا جمال ده　　چه مین په جمیله دئ
پرواز نه پرې پرپري کا　　اور څو بل په فتیله دئ
خوار مجنون دَ عشق په کار کښ سپك په قام په قبیله دئ
هم خالق ته هم مخلوق ته　　واړه کار په وسیله دئ
دَ خبري په میدان کښ
نن خوشحال ختك قبله دئ

چه ښکاره په آرایش کښ شگفته شي　　صلوات ئې په جمال باندِي گفته شي
آشفته کاندي روزگار دَ پرهېز گارو　　چه ئې زلفی په عذار و آشفته شي
چه ئې نه وینم زه هسي ځلباند شم　　لکه گل له عندلیبه نهفته شي
چه دَ غوړو دُر ئې نه وینم په سترگو　　دُر گوهر مي په هر هر باڼه سفته شي
دَ وصال په وخت هم خوب دَ عاشق نه وِئ　　ترو بې وخته په هجران په سوخته شي
ښه خو دا چه ئې برقع په مخ پرَته ده　　او که نه پرې به وگړَي الپته شي
زړه مي وائې چه ورتلي په درئې اېل کړَي　　په هر ځاي چه ښه محبوبه شنفته شي
وَ خوشحال ته د دې باغ غنچه ښکاره وه
چه به دا رنگه گلونه شگفته شي!

چه ادب لَري سړَی سړَی هاله شي　　بې ادب سړَی سړَی کله باله شي
څه پتونه ئې په شمار په حساب ندئ　　که په چا د آشنایی پت پاله شي
چه همت دَ سړی څو قدر ئې هونبره　　دَ تمیز په تله هر سړَی تاله شي
دولتمن سړَی هغه بللَي بویه　　چه له سینده ئې جدا دَ چا واله شي
هر سړی چه دولتمن شي که دانا وِئ　　په هر کار کښ دې نظر پخپل کاله شي
که دَ توري کار دَ ځوان دَئ یا د نور څه　　مصلحت دَئ دَ هغه چه په زاله شي
دولتمن دِ په هنر په علم مټ کا　　که هر څو ښایسته مخ وِئ بیا پساله شي
څوک دنیا وته مریونه دي خوشحاله
شاه زلمیو ته دَ لوبو چنغاله[۲] شي

---

[۱] یعنی پېښې‌تر، هغه شی چه د اوښ پښه په تری.

[۲] چنغاله هغه نجلی بولی، چه مېره ئې معلوم سوی او نامزده شوې وِی، اما واده ئې نه وی سوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ړانده وته اسمان ښئيي يا ستوري   وايه ړُوند به ئې په كومه سترګو ګوري
روڼا ورځ په ښاپېرک باندې تور تم شوه   روښنايي دَ نمر ښکارېږي په هر لوري
که ځښتن ورته زورل[1] کا يا ښکنځل کا   مريی هم په زړه کښ هسي ځښتن زوري
بيا به شنې په پاڼيو نشي وچي وني   که باران د ښنکال په شېبو ووري
زور قوت دَ هر چا سم برابر ندئ   څوک له ځايه زوروَر شول څوک کمزوري
راشه نن د د نخاس ننداره وکړه   يو کالَي په بها پېري بل ئې پلوري
چا دَ سر دَ پاسه سور منديل تړلي   ځني هسي خوار حيران ګرزي سر توري
دَ چا حکم دَ چا لاس دربانډې نشته   پخپل بخت پخپل قسمت پريوزې غوري
په تلوار په اضطراب چه صبر نه کا
دَ خوشحال خاطر سيماب شو سرَه ښوري

چه مي خپل مَين نيولَی تر آغوش دئ   دَ جهان هوس مي واړه فراموش دئ
ساقي زه څه هوښيار نه يم باده راکړه   لېونتوب دَ لېونيو پرده پوش دئ
چه پرُون ئې اهانت دَ مي خور وکړ   نن هغه دَ ميو ډک سبو په دوش دئ
ساقي ترس دَ محتسب دَ دُرې نشته   چه بابا ئې دَ مجلس سرَه مي نوش دئ
هدايه وقايه څه لولې وَ ما ته   چه ځما دَ ناي و نَي په آواز ګوش دئ
دا ګلګون شراب دَ کومي ميخانې دي   چه صوفي ئې په جوعه سرَه مدهوش دئ
دَ بهار په وخت به څه له ميو اوَړم   چه سرود دَ مغني په نوشانوش دئ
بيا به دا ګلوُنه نه وِئ ميخوري کړه   دَ بلبلو په آواز کښ دا سروش دئ
ډېر دَ باد سپاره په خيال تر ما تېرېږي   همېشه پدا بازار کښ پوشا پوش دئ
چه په ډېر ارمان دَ يار له مخه بېل شو
دَ خوشحال په بخره هر کله خروش دئ

چه لرې پخپله خونه کښ خوشخويَ   دَ جنت هوا به هم کړې درې شويَ
دين دنيا ئې دواړه کښېوتل په لاس کښ   چه په کور کښ ده خوشخويَ هم خوش رويَ
دَ بلبلو غوغا تل په هغه ګل وِئ   چه صفت ئې شِي له رنګه هم له بويَ
زه دلې له غمه مرم چه جدا کېږې   په شانه سرَه د شاه دَ زلفو مريَ
چرته وېر چرته سندري په جهان کښې   که ئې ګورې دهر نه دَئ بې هاي هويي
ګلدستې دِ دَ بهار را لَره راوړې   پيکه ښه راغلې په وخت دَ يار له سويَ
په جنت کښ پراته چېري چرته درومي
چه خوشحال شړي عالم د پير له کويَ

چه په آن و آن په مځکه په اسمان دئ   په غمونو په ښاديو کښ انسان دئ'
دا يوه ځمڅه دَ ځان ويني بلا شوې   چه سړی سرَه ئې غم په هو زمان دئ
دَ نامرد دَ مرد پدا تفاوت وشو   په نامرد شرم آسان دی په مرد ګران دئ
کشکه ته پدا دنيا همېشه پائې!   په احتياط احتياط کښې ډېر خلق طوفان دئ

---

[1] زورې کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ ځان که دَ ایمان بد خواه می ډېر دی   ما په خدای باندِی سپارلی ځان ایمان دئ
ببگیالی چه دَ اخلاص توره په لاس کا   ډېر لښکر ئې تر همت پوری کاروان دئ
له اوله تر آخره څو روزکار شته   چه عالم باندِی غوغا کا دا جهان دئ
په ښادی سَرَه شریك دی اولسونه
غم یواځِی دَ خوشحال خټك دَ ځان دئ

چه وربل دي په سپین مخ آشفته کېږِي   په ماښام کښ روښا ورځ نهفته کېږي
که د مخ ښایست ئې دا دَئ چه لیده شي   لا به ما غُندي پرې ډېر الپته کېږي
په ښو ئې اوښي ندِئ آوېزاندي   همگي دُرو گوهر دئ سفته کېږی
یو ئې رنگ یو ئې نگهت یو ئې وِی پاڼي   پدا باغ کښ عجب گل شگفته کېږي
په ژړا مي به پوهېږې خوب و نه کا   هغه څوک چه په گیسو ئې خفته کېږي
دَ خوشحال دَ خولې خبري خوشي ندئ
دا همه دَ یَوه حاله گفته کېږي

چه مور پلار ځني آزار شِي هغه عاق دئ   دَ عاق زویه ځاي دوږخ په اتفاق دئ
هغه مور او پلار به خلاص نه وِئ له غمه   چه فرزند ځني زوولي بد اخلاق دئ
هغه زویه به آخر په خواري خوار شي   چه ښکاره ئې دَ خپل پلار سره نفاق دئ
دَ اورنگ بادشاه په دور رسم دا شو   چه هر زویه دَ خپل پلار دَ سر مشتاق دئ
نن هغه قطب آفاق گڼِي خپل خپسر   چه گواه ئې دَ عاقوالِي درست آفاق دئ
ناخلف زویه په گور خلف دِ غواړِي   هر پدر چه دَ پسر په اشتیاق دئ
دا ځما همه گله ده دَ ټټوانو   را ئې وَښیه چه کوم پکښې تفچاق دئ
دَ ټټوانو نه همه ټټوگي زېږي   که الغېږ[1] ئې دَ عرب یا دَ عراق دئ
دَ هغه اسلام ندي خوشحاله
چه بهتر ورځنی گبر په میثاق دئ

چه دَ خولې ویَل ئې نور دَ زړه ئې نور وِئ   دَ هغه به مخ په دواړه لوریه تور وِئ
دَ ناپوه سَرَه راضي نه یم په باغ کښ   دَ دانا سَره قبول لَرم که اور وئ
که په لاس کښ ئې ډک جام کښېږدې څه سود دئ   دَ هغه چه له ازله جام نسکور وئ
نالایق زویه دِ خداي دَ چا لوي نه کا   چه په ځان دَ ده له خویه پلار او مور وئ
ښه لایق زویه مور پلار په نېکي یاد کا   نالایق دَ پلار آزار دَ مور پېغور وئ
یو لایق زویه دَ پلار کرهَ لوی ښه دئ   نالایق په څه شمار که درې څلور وئ
دَ غوولي زویه شور وِی پخپل کور کښ   دَ ښاغلی په جهان کښ شر و شور وئ
که هر څو دَ سري ډېر زویه پیدا شِي   بیا په واړُو کښ خو یو زویه انځور وئ
هغه زویه خو په گور ښه دَئ خوشحاله
چه بهرام غُندي یواځِي دَ خپل کور وئ

---

[1] په ځني نسخو کښ د دې کلمې املا (ایغر) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي سحر گري سترگي ستا دئ   په ناحقه دَ تقوا لافي ځما دئ
پښتني جونه مي ولېدې په سترگو   څوک چه تُرکي دَ خطا ستائي خطا دئ
ښاپېريه که هر څو ستائي وگړي   ستا تر حسنه تر جمال په شمار د چا دئ
تا چه وَويني مَين در باندي نشي   هغه زړونه غندي کاڼي دَ بېديا دئ
واعظان چه يادَوِي دَ جنت حوري   ما پدا سترگو ليدل په دنيا دئ
يا به ستا زلفيني ونيسم په لاس کښ   يا به سر درباندِي بايلم دوه وينا دئ
دَ ناموس خبري مکوه خوشحال ته
عاشقان له نام و ننگه بې پروا دئ

چه مي کړي هر آثام دئ   که په خوله که په اندام دئ
اوس له واړو توبه گار يم   په اخلاص مي دا کلام دئ
تر کرم را باندِي وکړ   ستا کرم په هر چا عام دئ
په دوه سترگي مي منلي   چه دَ شرع هر احکام دئ
واړه امر مي قبول دئ   ترې توبه چه نهی نام دئ
استقلال دَ توبې راکړ   دَ شيطان دَ بلا دام دئ
ما ساته دَ ده له شره   نفس مي مدعي خود کام دئ
په توبه کښ ثبات راکړه   لکه حکم دَ اسلام دئ
پخپل لاف به هيڅ ونگړم   که زه لافی کړم لاف خام دئ
چه توفيق له تا نه وئ   دَ زاهد زهد حرام دئ
په هغه لاري مي بيايه   چه پرې يښَي نبي گام دئ
نور به څه کرم ډېر خواستونه   دا يَو ما لَره تمام دئ
چه ثابت وَلاړ په دين دَئ
دَ خوشحال باندي سلام دئ

چه په زړه ئې گرزوې وړې[1]   يَوه ورځ مي به له وره وشړې
چه په تا پوري ئې زړه نه وئ تړلي   په هغه پوري زړه څه لَرَه ترې
که مي وړمي ساړه ډېر وئ قبلوه ئې   مرې ايرې دَ نغري څه لَره لړې
چه ځَير ځَير ئې مخ ته گورم نه مړېږم   دا ځما سترگي به کله شي مړې
ستا خوږې شونډي نبات دي رقيب مچ دي   ښه خو دا چه ئې له شونډُو وَشړې
څو ځوانان دِ پخپل ځَان دِ کښېنولي   لا به څو در باندِي کښېنوې زړې
ياره ته چه له اغيار سرَه خندا کړې
دَ خوشحال په لړمانه درومي چړې

چه د بخت د تالو سپين دئ تور به نشي   چه شيرين دئ له ازله شور به نشي
هر چه غوږ دَ محبت لَري په زړه کښ   که پرې زر کالونه تېر شي سپور به نشي
د دې نورو بازارونو خپرېدل شته   يو بازار دَ محبت دَئ خپور به نشي
خو چه وَزېږِی له موره چه بدذات وی   په وروری ئې غلط مشه ورور به نشي

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه له یاره سَرَه کښېنم رقیبان مې   تل په بد نظر کاته کا کور به نشي
څوک چه زور سَرَه ښکاره کا وزیانېږي   که پخپله بوسه را کا زور به نشي
هسی نه چه زور مي نشته زړه دَ ګورم   ته پخپله مهر وکړه زور به نشي
و هر چا وته رسېږي خپله بخره   چه ئې پلي په ازل کړ سپور به نشي
لاس په لاس سودا بهتره تر هر څه ده   مسافر په لار ولاړ یم پور به نشی
که هزار ځله حکمت هنر تدبیر کا
دَ خوشحال په باب چه شوې نور به نشي

چه په حسن په ښایست دي زوروَري   دَ هغو وائي بدلي یا سندري
رغېده ئې ستا دَ خولې په دلاسا دئ   دَ رنځورُو دارو ندئ له تا لیري
ما چه ستا دَ خوږو شونډو و لذت بیا موند   نه مي شهد په غرض دِئ نه شکري
عقل خپل فوزونه تار په تار خپاره کا   چه پرې رایشي دَ عشق خوني لښکري[1]
دَ ښو په تیر ئې بیا سَرَه پاش پاش کا   که خپل زړه وته پوښم دَ صبر زغري
تریانه دِ دَ خطا آهو خجل شي   چه په شین شین یون کړې ښېوه ګړې
یو نظر په درست صورت علامت وکا   په مثال لکه بڅرې وچی سري
تر خوږه خندا دِ ځار شم راته خانده   چه پرېوان کړې په ما لعل و مرغلري
چه څوک بې عشقه څه وائې باور وکړه
لکه باد دي په خوشحال هغه خبري

چه دَ خپل عقل وَیل کا هغه کله خردمند دئ   چه پوښتنه مصلحت کا هغه هم دَ عقل بند دئ
چه می فهم فکر وکړ پدا خپله دانائي کښ   بل نادان را ښکاره نشو که نادان دَئ خود پسند دئ
تر مشرقه تر مغربه چا دا هونبره جهان وَغوښت   عقل علم هم دا هسي په جهان کښ چند در چند دئ
ګړ شه وغواړه باغونه په هزار رنګه مېوې خوره   راشه راشه راته وایه سَم دَ واړو لذت خوند دئ؟
لعل الماس دي په جهان کښ دُر مرجان شته دي مشکښی   واړه هیڅ پوشیده نه دي دَ هر چا قدر ځرګند دئ
هر سړی چه محنت نکا هغه کله راحت مومي   راشه راشه رنځ قبول کړه که ته ګنج غواړې ښه پند دئ
که ته راشې له اسمانه جبرئیل شې پدا څه شي   خوف رجا راوړه اې ځانه کاردَ توري یا دَ شخوند دئ
څوک چه حکم ریاست کا سیاست دِ کا په شرع   اوس لا بلکه خلق بد شه په توره عمل هم سند دئ
ډېر به ښه ښه زویه راوړي دا نه پلاره ځلور میندي[2]
نن په واړه پښتانه کښ یو خوشحال لایق فرزند دئ

چه امید پدا ایام لي   دا امید ئې نا تمام لي
عافیت غغوښتل له دهره   دَ سبا هیله له شام لي
کل امید خامی تکیئې دئ   څوک به څه تکیه په خام لي
په سراب دَ تږي خوی دئ   دَ اوبو ګواهي مدام لي
زه له غمه جار باسم   دئ را وړاندي شي سلام لي
په هیبت دي ناست و خېز کا   چه مزري څخه مقام لي

---

[1] چه پرې رایشی تنها دَ عشق لښکری.

[2] نه پلاره او ځلور میندی، نه اسمانه او ځلور عنصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه خون په خپله غاړه   چه دَ بیم په ځاي آرام لي
دَ خوشحال بلا هغه شو
چه سوگند دَ ده په نام لي

چه پخوا مي په خاطر نه وې لیدلي[١]   فلك ډېري ننداري را وښیلې
وار په وار مى واړه ولیده اغیار وه   چه همېش ئې دَ یارئ لافي وَهلې
په بخښښ ئې نر ناحقه غلطي کړې   وار په وار به جهان واخلي واړه خپلي
چه خبر له ځانه نه وه ما خبر کړه   له هغوی څو خبری واروېدلې
نه هغه شته نه په خوله کښی هغه غاښ شته   چه به ما په اننگيو وه چیچلې
چه په خوله مي کښلول پرې نازېدلم   دَ هغو دَ خولې مي واروېدلې ښکنځلي
چه ئې نن وکړ په چا کانده په تا شي   ویړیاندي چاري واړه دِئ په تللی
چه همېش به په تسلیم راته وَلاړ وه   دَ هغو مي څو ناسازی دِئ زخغملي
دَ جهان گلونه واړه بې وفا دِئ   بیهوده وربانديي میني کا بلبلي
کشکه زه یو خر غڅکي وَئ سړی نه وئ   هونبره چاري سرِیتوب را ونمایلې
دوه رفیق دِي دَ یوه په وَیل ړغ کړم   دا دوهم را باندي غرپ وهي چه غلې
نه د دین نه دَ دنیا دي ځني نوري   دَ یاغي دَ اہل په منځ کښ و بلښلې
چه اوربشي کړِي کله غنم وشي   پټه نه ده چه کړې هغه آخلې
یو ئې ټوله په محنت گا بل ئې یوسي   راشه گوره چا اولجه کړه چا ساتلې
یا دارو دَ لېونتوب وکړه خوشحاله
یا ناحقه دروغ خلقه سرَه ملې

چا ئې راز د خولې تحقیق ندئ موندلي   که صفت ئې واړه خلقو دَئ ویلَي
په چشمانو کښ ئې سحو دَ بابل دئ   په ملال ملال کاته کښ ما لیدلَي
یَو نظر ئې راته وکړ نور په تله شوه   د ما زړه وړي دَ ښو په تار پېیلَي
و چمن لَره چه درومم تللَي نشم   د مخ باغ ئې تر لَمني یم نیولَي
په هر لوري کښلي ډېر دِي خلق وائي   څوک دِ یَو راته ښکاره کا هسي کښلَي
چه و مرگ وته مي مینه ستا غمزه کا   خداي دِ ستا له لاسه روغ کا د ما څلَي
تر جلب نیولَي تل باندِي سپارلي کا   زړه مي پټ مړني سپور دَئ خال دِ پلَي
چا به بې دَ عشق له کاره بل کار نه کړ
د خوشحال دَ خولې ویل که چا منلي

چه سړی تر عقل تېر شِي مخبط شِي   زیست روزگار دَ مخبط سرَه غلط شي
دَ حرص دریاب تر شرقه دَئ تر غربه   حریصان پکښ غوټې خوري لکه بط شي
نن ځما بېړئ لاهو شوه په دریاب کښ   لا به کله دا لاهو بېړئ په شط شي
دته درزي جامې قدر قیمت ډېر وئ   دَ اَغوستي سر و پاي قدر وسط شي
غاښ وتلی ړیره سپینه ازمویښت دی   لا د ما و عاشقئ وته نمط شي
جاودانه خوښي دا ده په جهان کښ   چه دِ زړه دَ عشق په کار کښ منسبط شي

[١]چه پخوا په خاطر نه وې ما لیدلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښايسته ياران مي هسي ملك ته ولاړل   چه نه ځاي دَ پيغامونو نه ئې خط شي
دَ خپل يار وَ تېغ ته سر کښېږده خوشحاله
دَ قلم خوبي هاله ګڼه چه قط شي!

چه د لويو کتابونو دانشمند وِي   دَ هلکو کتابونو په کار بند وي
چه خرما ئې دَ بلوڅ نه وِي خوړلې   و هغو وته پټوي[1] خرما خوند وي
چه دَ هند په شکر قندو خبر نه وي   و هغو وته ګسځري شکر قند وي
دَ اټك په مناره به نظر نه کا   چه هغه ته دَ دهلي ملك څرګند وي
هر سړي دَپل وطن ثنا صفت کا   د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وي
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته   ما چه وليده دانا محتاج دَ پند وي
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترګو وينم
د هر چا چه بده پوهه غلط سند وي

چه ئې مخ تر ګل زېبا دَئ يار ځما دئ   چه په مخ ئې عندليب شوم کار ځما دئ
چه ئې تش په کوڅه تېر شوم لېوني شوم   که ئې ووينم په سترګو زار ځما دئ
که واعظ مي له ښه مخ له ميني نيسي   که مي لاس ورباندي بر شي پلار ځما دئ
بې له کښليه زېبا مخه که ګلزار دئ   چه هر ګل وته نظر کړم خار ځما دئ
چه هر لوري وته درومم په غم اوړم   ته به وايې غم يکلخته ښکار ځما دئ
همېشه به په ما وار دَ رقيب نه وُ   بيا له خپله بخته خوښ شوم وار ځما دئ
دَ خپل يار سَرَه دوږخ ځما قبول دئ   که بې ياره جنت موممم نار ځما دئ
بت پرست کله دَ بت له ميني اوړي   زه که مينه دَ يار پرېږدم عار ځما دئ
زه خوشحال چه دَ منصور په مذهب خوښ شوم
اوس څه غم چه زه دَ دار يم دار ځما دئ

چه دَ خلقو نېکخواهي لَري په زړه کښ   مبارک شه بادشاهي لَري په زړه کښ
که ئې غوږ دَ دانشمند په نصيحت وئ   څه عجبه آګاهی لَريی په زړه کښ
دَ ناصح په نصيحت به اصلاح نشي   هر سړَی چه تباهي لَري په زړه کښ
دَ مردانو په معراج به ورتلي نشي   که دَ سعِي کوتاهی لَري په زړه کښ
مختورن دَ دواړُو کونو نه دئ څه دئ   چه هر چا سَرَه سياهي لَرِي په زړه کښ
نېك بختان به انديښنه کاندي دَ نېکو   ګمراهان به مناهي لَري په زړه کښ[2]
په هغه هنر کښ ټينګ اوسه خوشحاله
هر هنر چه سپاهي لَري په زړه کښ

---

[1] دا کلمه حل غواړي.

[2] نېك ګردار سره به فکر وی د نېکو   بد بختان به ګمراهی لری په زړه کښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي اوښي هسي آل[1] شوې | دواړه سترګي مي سره لال شوې
چه په نور څه پسې ندې | واړه ستا دَ مخ په خيال شوې
ليونَی شوم خوب مي نشې | راته ته پري مثال شوې
نور مي محو شول له دله | چه مي ته په زړه نهال شوې
دَ زړه داغ دِ مبارک شه | چه مَيَن دَ شاه په خال شوې
خلق خوښ ګرزي هوس کا | د ما زړه ولي بد حال شوې
مګر نول دَ بېلتانه دئ | په ناله کښ لکه نال شوې
نور څوک هم شته دَئ اې غمه
که يواځې دا خوشحال شوې

چه ئې تل کښېښوې په سر دَ خيال درې | تور وېښته شو دَ هغې سپيني ورې
دَ روانو اوبو کار دَ عمر يَو دئ | بيا به ورځ و شپې را نشي دَ نرې
محبت بې خدايه واړه که ئې ګورې | دَ درياب په مخ دَ خليو پل ترې
ته پدا حسن جمال چه درته ګورم | نه پوهېږم ښاپېرئ يې که سرې
بې مدد دَ باد نه رسم مراد ته | که هر څو روانوم دَ زړه بېړئ
ستا دَ زلفو له ښاماره وېره نکا | چه تر خوله ئې ستا دَ ميني شي جړې
دَ خوشحال زړه په تقوا کښي لکه غر وُ
ستا په مينه بکباره شو و ووړې

خداي راکړه په غېږ کښ د رويبار منت را باندې | سپينه خوله سرې شونډې دواړه زلفي اوېزاندې
يار را سَره يار دَي د هر غم مي غمګسار دَي | غم اندوه مي نشته چه رقيب را رخه[2] کاندې
پرېږده چه پرې سوځي ستا د مخ بلا آخلې | عشق د لکه اور دَي عاشقان دِ لکه سپاندې
دا څه بارخونه دي، نه پرېشاني توري زلفي | پروتو دي په ګلو د سنبلو پاڼي تاندې
زه ور پسې درومم دَ يوه نظر په طمعَ | بيارته نظر نکا هسي درومي مخ په وړاندې
بخت نه دي نور څه دَي په دا هونبره ډېره مينه
ژاړي رخه کړوني چه خوشحال خټك ته خاندې

څو بېړئ پدا سيند کښ ډوبي ولاړې[3] | چه تخته ئی مونده نشيی که ئی غواړې
فراق هر څه ته لمبې دئ لګولي | لکه لوند لرګی په اور يبني څو ژاړې
غم ښادي سَرَه ترلي دي له ځايه | هغه هونبره به وژاړي څو د وياړې
چا ئې نوم راته وا نه خيست چه دَ چا دئ | مناري مي ډېري وَليدې وَلاړې
په زرو رنګه غمونه دَ جهان شته | په زرُو رنګه نارې واوره دَ خراړې[1]
لکه راي ځما دَ زړه هغه لا نور دئ | خلق څو خبري کاندي غاړي غاړې
دا طومار څه هسي نه دَئ چه تمام شَي | غورَوِي ئې پټوي ئې، لولي نغارې

---

[1] محشی ورته کښلی دی یعنی سرې.

[2] حسد او بغض.

[3] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا لَرَه په کا و خپله کرده ده — لوند وِي حلق د هر سړي پخپلي لاړې
چه بې غمه بې وبا له ئې خواړه دِي — د بادشاه تر خوا نه به ګنم خڅاړې
غافلان په غوږ کاڼه دِئ نه ئې اروي
دَ خوشحال خټك دَ خولې خبري لواړې

څو چه مینه دَ دنیا پرېوزی په زړه کښ — هونبره غم شدت بلا پرېوزِي په زړه کښ
څوک له ځایه پاکیزه ځني ناپاک دئ — دانا پاکو بد په دا پرېوزِي په زړه کښ
په یوه ښیښه کښ شاش د قاروري دئ — او دَ بلي ښه صهبا پرېوزِي په زړه کښ
چه څه نه ویني نه اَوري نه څه وائې — دَ سړي هغه هوا پر ېوزِي په زړه کښ
چه څه ني ويني نه اروي نه څه وائي — وایه کومه تمنا پرېوزِي په زړه کښ
نېك و بد پخپل قسمت وِئ له چا نه وئ — په ناحق کینه له چا پرېوزِي په زړه کښ
نه په پند ځي نه په بند ځي نه په نور څه — چه مزه دَ ناروا پرېوزي په زړه کښ
چه صحبت دِ له چا کېږي هسي ته شې — هم هغه خو یو نه ستا پرېوزي په زړه کښ
دَ بلبل محبت یو دَئَ له بلبل وئ — چه د ګل ئې هر سبا پرېوزي په زړه کښ
نا آشنا عالم دَ چا په فکر ګرزي — اندېښنه خو دَ اشنا پرېوزِي په زړه کښ
د بهار په وخت دا درد وِئ دَ دردمنو — چه ئې سیر دَ صحرا پرېوزِي په زړه کښ
د خوشحال غندي به بېل شي له عالمه
د هر چا چه دا سودا پرېوزِي په زړه کښ

څوک په لوري دَ کعبه ځِي په هی هی — څوک دیوري لَره چلېږی په جی جی
دواړه توکه په معني په حقیقت کښ — په هر لوري غوزوي واړه دی دی
عاشقان ئې سل هزار یَوه معشوقه — په هر لوري ورپسې دئ په پی پی
څوک په کور دننه ناست ور سره کېل کا — حؤك همېش ور پسې ګرزي په لی لی
مېخانه یَوه هزار پکښي خمونه — دَ مستانو ئې نارې دِي چه می می
که همای دئ که کجر دئ که کرګس دئ — دَ هر چا مي خپل خپل شان دئ خپل فی فی
که څوک وصل د خپل اصل پسې غواړي — چه نارې دَ خدایی وَهي نی نی
زه خوشحال چه دَ وحدت په میو مست شوم
وایم دا چه کاوس کله وُ کی کی؟

څوک به ستا د مخ نقاب کارتي پتي — څوک به ستا په اننګیو کښېږدي کوتي
که دِ بیا نوي شېوې په خاطر نه دِي — د وُربل غوتی دِ څه له ده آرتي
مظلومانو وته څه خو نظر وکړه — په دربار دِ فریادِي دِي څیري ختي
چه ئې پسي شاله ما هونبره ویل کړه — مخامخ د هغو ولي ژبي نښتي
پخپل یار به ئې کېدې دا هسي شندي — چه همېش د رقیب خبري نغوتي
یار په هر لوري جلوه کا ورته ګوره — که دِ نه دئ د لیدلو سترګي تتي
په نوروز کښ دا غزل واخله مطربه — په آواز به دِ بلبلي شي ساکتي
ګل ته چا دا هسي زېب و حسن ورکړ — چا ئې هسي تِه په تِه پاڼي پرانتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال په پالنګ بيا راغله سر شاره
په زعفرانو په چووه[1] لَړلې ختِې

ځما مرګ هغه زمان دَی چه رشتيا دَ يار هجران شِي — که هجران له منځه وَوزِي نور به هر مشکل اسان شي
زه به ځان جهان ښندَمه، په اشنا پسي به ځمه — پرې به پاسه قدم يِږدم، که دښتونه بيابان شي
تا زړه ورکړ يوه هرنه يوه هر يوه بشر نه — لکه اوبه دَ جوي له سَرَه هورې ځي چه بېل وان شي
يَو خدنګ ئې وَويشمه وائي بل به دِ هم ولم — ورته پروت سر مي نېولَي چېرِي نه پدا پښېمان شي
ما دَ شاه دَ خولې سودا کره په کروړونو ئې بها کره — خوله ئې لنډه دَ هر چا کړه مګر دا په شاه جهان شِي
له يو هسي مي روزګار دَئ، چه ګه يار کله اغيار دئ — په همه کاره هوښيار دئ خو په ما باندِي نادان شي
دَ خوشحال خاطر سوخته دَئ ستا په جور آموخته دئ
درد و غم ئې اندوخته دئ هم دا درد ئې بې درمان شِي

ځما مَيَنه ياره چه نن ناست ځما په کټ يې — مونډلی مي په بخت يې که مونډلی می په مټ يې
آرام شته دَ زړه کام شته دَ چمن لاله غوړېږي — په دَور دَ شرابو ساقي ولي هسي لټ يې
نه دين لَرم نه دل لَرم نه صبر شته نه عقل — په دواړو سترګو ورځيو تا لا کړوني دَ درست هټ يې
چه مخ وته دِ ګورم لکه نمر هسي ځلېږې — قربان دِ تر جمال شم په معني تر نمره غټ يې
چه ته را څخه نه وې يو کنګال[2] دَ زمانې وم — پادشاه دَ درست جهان يم چه له ما سَرَه لټ پټ يې
پېرې به په ګلزار کړې که بلبله دَ ګلزار يې — ګندګی لَره به دروميِ که په اصل تور ګونګټ يې
دوه درې حجانه څه دئ چه ئې ته په مخ کښ نېسې — په زر پردو کښ کښېنه بيا د ما وته په چپټ[3] يې
په خوب په بيداري کښ همېشه په فکر ستا دَئ
اورنګ وته خيبر دَئ وَ خوشحال وته کوهټ يې

ځما زويه دَ ننګ ندي نمر پېتار[4] دئ — پرې پوهېږم چه همه واړه مردار دئ
نه ئې لويه اندېښنه نه ئې لوي کار شته — دَ مغلو وَ طباخ وَته تيار دئ
دَ منصب دَ اضافو خبري کاندِي — په عزت په حرمت کله خبردار دئ
اتفاق يګانګي ئې سَرَه نشته — همګي روان په بېله بېله لار دئ
يَو څرګند قابل هر ګز په دوي کښ نشته — که و دېرشو ته نيژدې د ما په شمار دئ
په الکش الکش[5] ئې ستړي کرم ښکار نکا — د کوټه سپي کوکري پکښي سه چار دئ
يو څو دي پکښي هر ګوره نا پکار دئ — دا نور زويه مي لا لږ او ډېر پکار دئ
نه دَ نوم دئ نه دَ شرم نه دَ ننګ دئ — اندېښنې ئې د ناکس دَ ناسردار دئ
نه له پلاره نه پيدا دئ نه له موره — خو صندوق بخچې ئې دواړه مور و پلار دئ
چه به تلل دَ نا قابل سرِی دَ وړاندي — څو دا هسي بېرقونه نګونسار دئ

---

[1] څو وه.

[2] په شيدو ککړ لوښی چه اوبه ولغړوی، کنګال يې بولی.

[3] دا کلمه په يوه نسخه کښ چټ ليکلې ده.

[4] برګ بروګ ځناور يا مار.

[5] په الکيش په الکيش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شکایت له نورو مه کوهٔ خوشحاله
چه خپل زویه هم په ننگ له تا وېزار دئ

ځما خرابه دله ته یو څرنگه خراب شوې
چه وو در څخه لاړل، په هر څیز پسې کباب شوې

دَ مښکو دور تېر شو دَ کافورُو دور راغي
چه نوم دِ د شباب وُ په نامه دَ شیخ شباب شوې

دَ باغ نرگس دِ هم لکه تازه وه هسي ندئ
دَ باغ دَ لاله گلو دِ هم پاڼي پیچ و تاب شوې

دَ خولې حقه دِ ډکه په گوهرو وَه خالي شوه
په حزن په حسرت دَ یوه هر دړ نایاب شوې

په باغ[۱] به دِ چه کښلیو ښایسته بلبلو ږغ کړ
یوه بلبله نشته ثمرې ئې دَ غراب شوې

ببېږ دِ دَ سینې په زور چه پاسه تله په غرونو
غوټه خوري پکښ گرزي اوس خسرې دَ دریاب شوې

مزري به دئ له ترسه په هیبت وه په کوهسار کښ
نیژدې درته وېغ وېغ کا دَ گیدړو لا جواب شوې

چه ډکي په ښو مښکو په عنبرو هغه خولې وې
بد بوئ چار چوبې د زمانې په انقلاب شوې

په عمر چېری وېښ وې بیا به هم چېري وینبېږې
هَي هَي دَ خوشحال بخته ولي دا رنگه په خواب شوې

پېږې لَرې خوشحاله دَ اسمان ننداره وکړه!
چه څه وې پکوم شمار وې دا زمان په څه حساب شوې

خلقې واړه دَ شاه د خولې په غم دئ
چه د شاهي خوله ئې کښل کړه هغه کم دئ

چه د شاه د زلفو خیال لَرې په زړه کښ
هغه تل په زړه پرېشان په صورت خم دئ

که په زړه باندي ئې زر داغونه جوړ شي
چه دَ یار له داغه آه کا هغه گرم دئ

عشق یو څه عظیم بادشاه دئ که ئې گورې
چه گدا ئې له سلطانه محتشم دئ

ته دَ عشق سپروته سهل نظر مکړه
چه بې زرو بې لښکرو لکه جم دئ

دا دَ عشق د گدایانو هسي چار ده
چه د فقر په جامه کښ محترم دئ

دَ چندنِ دَ ونې ځکه بوې روان شو
هر چه ولې ئې دَ عشق په اوبو نم دئ

چه له عشقه خبر نشول خداې ئې واخله
که ظاهر صورت بادشاه دَ کل عالم دئ

د آتش لمبه کړو لَره پیدا ده
په هغو دَ آتش څه غرض چه سم دئ

که په زړه زخم لرې دارو طلب کړه
د خوشحال وَیل دَ خوږو زړو مرهم دئ

خلق فراغت کا زه تل ستا په غم نیولَې
څه بده بلا وې زړه ما نه وې پېژندلَې

له کبره ډېره خیاله به څه سم وایې و چا ته
دَ کلي د محلت سرَه چه زیست کا نا نمنځلَې

له گوره نه به پاڅې رنگینه جامې اغوستې
دَ حشر په ساعت به هم څرگند وِئ تا وژلې

چه سترگې په رنځور کړې برنده کښېنې خوري زلفې
چه غټ به درته گورې یویو مرد بویه بللې[۲]

هر گز به اروېدلې دَ لیدلو مخې نکړم
خوبی دَ یوسف اروم ستا جمال مې دَئ لیدلې

په ورځ دَ جدایې ځوک څه وائې و ما ته
مرده وته هم کله نصیحت دَئ چا ویلې

که پسله مرگه زړه دَ خوشحال وگورې په گور کښ
هر گز به دَ ښه مخ محبت نه وئ ځني تللې

---

[۱] په با غ کښ چه د کښلیو.

[۲] یو یو بویه مرد بللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلق نادیده دئ په خبروُ پسې ځغلي   ځار تر عارفانو چه په حال دئ پوهېدلي
دو اویا مذهبه پکښې هونبره قال و قیلَ   واړه سر هوا پخپل مطلب پسې دئ تللي
ډېر دئ کتابونه مشتمل په دېرش حرفونه   کل واړه که گورې له الفه دِئ زوولي
سل بهي سل سېبه چه ئې مات په یَوه ځائ کړې   سل به بلل نشي سَرَه یو دئ لا لیدلي
واړه نور دَ نمر دئ هم دَنه هم دَباندي   هر چرته دا نور دئ په هر ښهر په هر کلي
زه خوشحال خټك یم دَ رندانو په مذهب کښ
نور وَیل مي نه زده مختصر دِئ ما وَیلي

خوله دئ غنچه گل ده تور گیسو دَ سنبل پاڼي   پښې دِ دِئ دَ زرکي سپنه غاړه دِ دَ زاڼي
شونډي دِ ژوندون بخښي په سترگو کړې خونونه   ژبه دئ شکري ده دننه په زړه پاڼي[1]
مهر دِ له دله لکه مو له مخه ورک شو   رایشه نا ترسی لُور دَ ترک که د پټاڼي[2]
هیڅ پرې نه پوهېږم دا دِ زنې که مټه ده   خال دِ دَئ په زني که دانه ده د مماڼي[3]
ته په پالنگ پرېوزې زه حیران په فکر لاړ شم   پنډ دَئ د گلونو که دا ته په پټه په پاڼي
زه هغه خوشحال یم چه دِ راز لَرم ساتلي
ولي هسي وایې چه تا عشق نزده ناځاني[4]

خندني هسي لر بر گرزي برسېرې   برابر په تورو ورېشي سر تېري
یَو مرغه په سر و په سپینو قیمت مومي   بل هزار حیله په توره پیسه پېري
په غوټه کښ ټپوس کله لکه باز دئ   که ئې خلق دَ منگلو څښتن شمېري
مړني لیوه حمله په ښکَر ورکا   د نامرد یا په ورغومی یا په لهتېرې[5]
دا دوه څیزه پټوه په څه به پې شئ   د نامردو نامردي د ښځو نمېري[6]
اوښتو لره پخه کوتر بایده دئ   دَ باز یو هنر هیڅ نزده کټمېري
په جاهل خلق کښ ورک شوه چه عاقل دئ
یو یو بیت به دَ خوشحال پېری په زېري

خسته زړه مي چه نگار هورې هورې وئ   هو بلبل مي چه بهار هورې هورې وئ
زه ئې ځکه دَ زلفینو په ارمان مرم   هر څوک وائي چه گنج مار هورې هورې وئ
که ته یار غواړې ورځه رقیبان گوره   د گلابو گل چه خار هورې هورې وئ
د ښادئِ خوان ئې نورُو ته کښېښ   غم ئې واړه چه دَ خوار هورې هورې وئ
په هیڅ رنگ ئې اوښته ورځنی نشته   لېونی منصور چه دار هورې هورې وئ

---

[1] مطلب ئې پان دی، چه خوله سره کوی.

[2] پټان یې.

[3] مېوه ده چه په غره کښ کېږی.

[4] نادان یې.

[5] دا کلمه په یوه نسخه کښې لېری لیکلې ده، دَ سیند خاوند کښلی دي، چه لتېره یعنی بِله گرداو بیهوده.

[6] د ښځو حېض راتلل (دریاب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټپوسي مي په مردارُو باندې ګرزي و هندیٔ[۱] شهند چه ښکار هورې هورې وئ
په ګلونو باندي ګښت ګانډِي بلبلي پروانه غریب چه نار هورې هورې وئ
نه په باغ وِئ په راغ نه په بل لوري
د خوشحال خاطر چه یار هورې هورې وئ

ښځکي له ښځکي نه خوند اَخلي همسایه له ګاونډِی نه پند اَخلي
څه به غم دَ صغیره ګناه هغه کا چه په غاړه کبیره څرګند اَخلي
هوښیاران دَ نېکخواهانُو وَیل نغوږي ناپوهان دَ بد خواهانو سند اَخلي
دَ مظلوم اَهونه کاږی د غره سېځي ظالمان به آزارُونه چند اَخلي
دَ هغه لاسونه مه سېځې په اور کښ چه له پښو دَ بندیانو بند اَخلي
که په زړه کښي ډېر غبار دَ غلیم پروت وئ پرې خوروه چه غبارونه شخوند اَخلي
خوشحال خپلو خوږو شونډُو وته پرېږده
چه طوطا خوږه مزه دَ قند اَخلي

خوږې شونډې دِ شکري ندئ څه دئ کښلی غاښ دِ مرغلري ندئ څه دئ
بې له تا چه راته نور مخونه ستائی دا و ما وته خبري ندئ څه دئ
چه تسخیر په تورو سترګو کا دَ زړونو سیه چشمي سحرګري ندئ څه دئ
چه د زلفو په خنځیر ئې مزري بند کړل هوسی سترګي زوروَري ندئ څه دئ
چه د باغ سبري ئې پستي تر قامت دئ ښښتنې په قامت ستری[۲] ندئ څه دئ
وایې نوري میني لیري کړه له دله ستا دَ مخ په دور لیري ندئ څه دئ
چه لاشه[۳] ئې دَ خوشحال په زړه څو خېږي
سرې لښتی ئې سرې ښبوري ندئ څه دئ

خبر ور څخه نه وم په څه خیال راغله پېري په لوړو په ژوَرُو دم در حال راغله پېري
د سترګو په جوهرو مي په سیٔ[٤] کښ را ښکاره شوه په منبکو په ګوهرو مي په کال[٥] راغله پېري
تر مرګ څه کمه نده ما ئې ښه ننداره وکړه په زور او په قوت په ملك و مال راغله پېري
په زړه چه را په یاد شي دَ ځوانی تلاښونه د وارو تلاښونو پایمال راغله پېري
دَ مخ ده که دَ تن ده که دَ لاسو که د پښو ده د کل وارو خوبیو په زوال راغله پېري
اقبال په مثال ګل دئ تن په مثل لکه بوټي په تن باندي چه راغله په اقبال راغله پېري

---

[۱] یعنی زننده.

[۲] یعنی جګی او لوئی.

[۳] لاشه یا لشه یعنی نېښ.

[٤] محشی لیکی چه سی د ابجد په حساب ۷۰ دی یعنی پر اویا کالو می د سترګو لیده لږ سوه.

[٥] محشی ورته لیکی چه مطلب له منبکو تور وېښته او له مرغلرو سپین غاښونه دی، او کال په ابجد ۵۱ کېږی چه پر دغه سن وېښته سپین او غاښونه وزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور درومه آئينې په يَوه کنج[۱] دَ مخکي پرېوزه　　د کښليو په جمال په خط و خال راغله پېري
چه جونو وَته گوري خجالت ورځي پخپله　　په عشق او محبت کښ انفعال راغله پېري
نه ښکار شته نه گزار شته اوس دِ جوړ سلامت گرزي
دَ تورو د غره بزونه، په خوشحال راغله پېري

دا چه وايې چه ډېر مهر په فلانې کړې　　په ياري دِ رضا نده بهانې کړې
ستا وصال په دعا غواړم نه ئې مومم　　ما په ډېر ورتله راتله ستړي ستانې کړې
زړه مِي ستا وَ تير ته نخښه دَئ قتال!　　پرې به کله جوړ دَ غشيو پر خانې کړې
چه جمال وَته دي گورم حيرانېږم　　خداي په ما باندِي يوسف دَ زمانې کړې
سحر گر په سحر توري اوبه پرنْ[۲] کا　　تا ځما اوښي په مخ دانې دانې کړې
زه چه شونډِي ستا په شونډُو باندِي کښېږدم　　وايم نوشي مي دَ مېو پيمانې کړې
ځما زړه لکه مزرَي وُ خاوند خداي مي　　ستا دَ سترگو وِ هوسيُو ته ژانې[۲] کړې
دَ خوشحال په دود به ستا ورته پراته وِئ
چه په پښو ئې ستا دَ زلفو زولانې کړې

دا چه وايی چه دا بد کړي يا دا ښه کړی[۲]　　که رشتيا وايم زه نه يم واړه ته کړي
چه په بين الا صبعين[۱] زه خبر دار شوم　　په لحظه کښ څه چاري په زړه کړې
په خطا باندِي عطا په طاعت قهر　　چه په وهم فهم نه وِي هغه وکړې
دا چه اوس وَ واړه خلقُو ته رسېږي　　چه دِي کړي په ازل دِئ هغه کړه کړې
دَ هر چا په باب چه شوِي هغه کېږي　　په هيڅ رنگ به خپل مبرم حکم نور نه کړې
چه ښگاه ډکي په شهد و په شکر دَئ　　په سبا دَ هغو خولو خاوري په خوله کړې
چه هر دم د العطش نارې وهينه　　په ساعت ئی د مقصود په رود اوبه کړې
په يوه مځکه يوه باغوان کَرَلي　　عباسي گلوُنه زير و سپين و سره کړې
د سحر گټنه ډېره تر هر څه دَه　　ځني ځني ورته وښ ځنی اوده کړې
چه په تور وښبته مغرور پخپل پرهېز شي　　دَ صنعان غُندِئ ئې خوار په سپين وښبته کړې
آلوده لَړَلَي درغَي درگاه ته
هيڅ مي نزده چه به حال د خوشحال څه کړې

دا خونِي سترگِي چه ته لرې دلبرِي　　په کشتن به خلقې کاندې ډېرِي
لا به کله ځما خوار طالع مدد کا　　چه به ستا سترگِي په ما شِي برابرِي
په حرام حرام راځه چه بوي ئې واخلم　　دواړه زلفي په عنبرو معنبرِي
په عارض دي دَ زړه داغ دَ لاله ورکړ　　ياسمن دي داَ پېغور کړل سمنبرِي
باز د جال کوتره وَويني پر وَرشِي　　ټپوسي باندي پېرې کا لر و برِي
گوره چرته وي په چرته گرزېدلې　　چه فراق کړې هونبره اُوښِي را خبرِي

---

[۱] کنج د زنگ پرېوزه.

[۲] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محتسب دِ ځَنې ليري ليري كرزي
مست خوشحال څخه كوتك دَئ د ډنبرېِ[۱]

دا معنې دي زورَوري ‌ [۱]سمِي چهرِي دِي خبري
څوک چه لب كا سره بيارته ‌ ځَنې توئي شي سكري
څوک چه کښېوزي په ويَلو ‌ واړه وايي خاوري سَري
دَ مشكينو په بازار كښ ‌ تويى نه وي مرغلَري
خپلي خپلي شلومبې ستايي ‌ چه سلومبې پلوري گجُرِي[۱]
هر هر سكني ئې وَگوره ‌ په هنر زَغيرِي زغري
ډېر دِ ښه ووى خوشحاله
بس كړه مه درومه ډېر ليري

دواړه شونډي دِ خوږې شكر پارې دئ ‌ دَ گلابو گل د دِ واړه رخسارې دئ
دَ هغه خوني څه باک دَ چا له مرگه ‌ چه په تېغ ئې روغي شوي منارې دئ
چه دِ لاف دَ سپيني خولې كا هغه سر خوري ‌ په دربار دِ دَ سرونو انبارې دئ
د خپل يار كره دى گل نشته له باغه ‌ دَ اغيار كره پراته په پشتارې دئ
دَ دردمنو له آزاره وېره وكړه ‌ ورځ و شپه ئې ستا په ورباندي نارې دئ
شيخه ته راته دَ پند خبري وائې ‌ چه مي غوږ ورباندي ندئ شمارې دئ
پدا اور كښ دِ د ما لَمن و نه سوه ‌ په هر لوري رسېدلي شرارې دئ
حريفان ډكي پيالې اخلى له ورايه
د خوشحال ختِك په بخره ننداري دئ

دَ الفت غُندي ئې ته په قامت سم كړې ‌ خداي ځما دَ زړه په سر باندِي رقم كړې
مخ به چېرى راته سم كړې په ياري كښ ‌ كه دا خوي به تل ځما دَ عمره سم كړې
دا گلزار دَ هيڅ گلزار سَرَه سَم نه دئ ‌ چه زلفيني په سپين مخ راته خم كړې
در پوهېږم چه مي سر وته په څو يې ‌ كه هزار ځله ځما په سر قسم كړې
چه له دم سَرَه مي كښته پورته كرزې ‌ ته په ما باندِي دا چاري په كوم دم كړې
هم دِي وَوژلم پخپله هم بيا گوره ‌ بيا په ما باندِي تېتر وهې ماتم كړې
چه په زړه مي كرزيدې هغه خبرِي ‌ كور په كور په هر ديار خوري عالم كړې
دَ هجران ورځِي چه كښې پشمار دَ عمر ‌ دَ قضا كاتبه عدل كه ستم كړې؟
چه ويار وته تَل غندې رقيبَ! ‌ څه په دا به دَ يار مهر له ما كم كړې
چه دِي سر تر پايه درست په غم كښ ليوَ[۱]كړم
راته وايې اوس خوشحال اوسه څه غم كړې

دَ ځوانى په خوبيه كښ څه شك دئ ‌ د پيرىَ عمر درست له عيبه ډک دئ
پرهارونه مى په زړه تازه تازه شي ‌ د وړولي په پرهار باندي نمك دئ
كه څه ښه در باندي راشي پر خوښ مه شه ‌ په ښادي پوري هر كله غم لك دئ

---

[۱]دا كلمه عيناً وليكله سوه، معني ئې حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیځُ فریار دَ چا د ظلم جور مکړه   په هر چا باندي چه شندي کا فلک دئ
غم ئې بې حکمته ندئ پیدا کړئ   د نامرد دَ مرد په منځ کښ غم محك دئ
څو چه ډېر ډېر لذتونه ډېر غمونه   ښه هغه چه بس ئې ګېډي ته کنډک دئ
توره چا وته ترم چه زه ملنګ شوم   ښه خو دا چه مي په غاړه یو کوتك دئ
تفحص که څوک دَ خوږو زړونو کاندِي
د خپل قوم له لاسه ورک خوشحال خټك دئ

د عطار خوني عطار وته اظهار دئ   که جلاد ئې د خطا د د ملك تا تار دئ
خدایه ته مي په ښه مخ باندي مَین کړه   دَ عاشق دَ عاشقی سرَه څه کار دئ
څوک ئې هونبره مینه کښېږدی په کوکل کښ   عندلیب چه په ګلونو مینه دار دئ
نه لیلی زده نه مجنون زده پدا منځ کښ   یو نازک لطیف رموز باریك اسرار دئ
د هر څه رموز مونده شي په جهان کښ   چه نظیر ئې مونده نشي ځما یار دئ
عقل صبر و دل و دین ولاړ شه په عشق کښ   خو را پاتو یو ژوندون شه پدا لار دئ
د دې ښهر دلبر واړه زړُونه سَم خوري   پل به نړدی پدا لوري چه هوښیار دئ
ساقي زه دَ جرعه نوشو غُندي نه یم   ډکي ډکي پیالې راکړه ځما وار دئ
که دِ وینم په سترګو ستا په یاد مي   شګفته تازه دَ عمر لاله زار دئ
چه سنبل ئې دَ زلفینو نمودار شي   هغه ځاي دَ تورو مښکو څه مقدار دئ
تا هر ګز دَ چا دَ زړه دلاسا نزده   چه پتا باندِي مَیَن شول تل ئې زار دئ
مګر ستا دَ زلفو نوسي ئې وکاږي   چه مي مات د بېلتانه په زړه کښ خار دئ
دَ سونډک مونډک سیلی آحري کېږي   په بلبلو خبر وکړ بیا بهار دئ
په وصال کښ ئې بادشاه دَ زمانې وُ
چه له کښلیو نه جدا شو خوشحال خوار دَئ

وایم له تا ولاړم که په ناسته می ملال یې   کبر لوئي مکړه که هر څو صاحب جمال یې
ولاړم ستا له وره ستا په یادو به مشغول وم   ولاړم له ما نه ځِي دا چه ته می په زړه نهال یې
زه غریب نامرد یم څه و ما وته ګواښېږې   قهر کړه هغو ته چه دِ سیل دئ یا ئې سیال یې
هېڅ ګناه مي نشته چه مي وژنې یا مي ولې   واړه دِ مستي ده نه ترلي په وبال یې
خدای خو خبردار دئ چه له تا به ئې دریغ نکړم   لږ و ډېر مشتاق ځما دَ سر که یا د مال یې
تل جور ستم کړه هغه نه یم چه زړه بد کړم
سل جور جفا کړه بیا لېمه د خوار خوشحال یې

د دنیا خاني میري په زور و زر شي   عاشقي په نور څه نشي پخپل سر شي
و عاشق ته نصیحت په مثال څه دئ   لکه اور چه په پوکلو تازه تر شي
کار ځما او دَ مجنون سرَه یو رنګ دي   لکه دوه لرګي په اور کي سر په سر شي
چه په دار ئې آبدست کړ پخپلو وینو   کوم سړی به دَ منصور تر ځایه ور شي
څو به راز دَ زړه پنهان لَرم له خلقه   عاقبت به لوي هلك ځني خبر شي
په هر باد پسې پرېشان پرېشان جار وړم   که په بوي مي ستا د زلفو سوړ تېز شي
خوار خاطر مي چه مقیم شو ستا په ورکښې   کله وئ چه ستا له وره ور په ور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله چه په مهر بوسه راکړې   ستا تر خوله دِ صدقه شهد و شکر شي
چه په غولي ئې نظر وکړم ستا له ورایه   خارو خس ئې راته گل د پیغمبر شي
زه به هیڅکله وانوړم ستا له کویه   کور او کلي که همه راته لښکر شي
که هر څو سړَی وېښته چوِی په پوهه   چه قضا وربانديِ راشي کور و کر شي
دَ یار غم له خلقه پټ لَره په زړه کښ   که لاله غُندي دِ ویني درست ځگر شي
چه ئې وروځې ور ښکاره کړې خلقو بویه
چه خوشحال ئې دَ کښتيِ قلندر شي

دریاب څه دَ جالې دَپاره نه ځي که څوک وائي   پخپله رضا دروميِ جاله هم ورسَرَه بیائي
په غرونو واوري اوري بارانونه په ملکونو   له هیچا خبر ندئ چه په مورِه هم څوک پائي
په دوولس برجه گرزي نمر پوره په دوولس میاشتي   پدا خبر دار ندئ چه صیفي دَئ که شتائي
په درست جهان کښ گرزي باد حیران په څلور کنجه   په هر لوري چه گرزي نا خبر چه څه پیمائي
مېوه غلي گلونه ځني رنگ رنگ نعمتونه   له مځکي پیدا کېږي مځکه پروته گل ولائي
څلور واړه عنصر چاکران دئ اې خوشحاله
چاکر هغه خدمت کا چه صاحب باندي فرمائي

دَ دانا په حال نادان کله خبر دئ   چه پخپله نادانۍ کښ اوتر دئ
د لېچن په سترگو وځلېده ستوري   و عالم ته ئې نارې وکړې چه نمر دئ
دا داغونه مي چه ښښي په ځگر دئ   خو هم ما زده چه مي پوخ ځني ځگر دئ
که څوک خپلي سترگي وساتي غم نشته   چه په زړه تندر پرېباسي خپل نظر دئ
خداي دِ هیڅوک پدنیا کښ عاشق نکا   عاشقي پخپل صورت باندي لښکر دئ
لېونَی زړه مي پرون په خندا ولاړِ وُ   راشه گوره چه نن بیا په ژړا سر دئ
چه د فکر مرجوڼا له بحره وکیښ
راشه گوره د خوشحال کلام گوهر دئ

دَ چا به څه لره مانه له بله شي   نیك و بده په عمل موندله شي
هر چه وَکړِي هغه به وَرېبي   له خپله لاسه هره کرَله شي
دا خود نمایه محبوبه گوره   چه کله گل شي کله بلبله شي
کله غوغا کا په خرابات کښ   کله دَ ذکر په حلقه داخله شي
لون لون ښېوې ئې ډېرې دئ   اول به کومه یَوه ویله شي
نورو خوښیو وته به شا کړې   که دَ یار دَ میني خوښي دِ خپله شي
شمعې چه ژبه په راز اوږده کړه   ځکه ئې هسي کله وهَله شي
چه زاهدان ئې په زهد مومي   دَ عاشقانو په آه گټله شي
جفا ئې واړه په وفا حساب کړه   دَ یار جفا په وفا نیوله شي
که اور در لگی چا ته مه وایه   چه اور را بل دَئ سینه مي سوله شي
خوشحال فهم کړه مجلس دَ عامو دئ
د منصور پیاله به په منصور نوشله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نه زهد پارسائی دي چه کېږي   په هر لوري رسوائی دي چه کېږي
نصیحت دَ دانایانو لکه باد شو   دَ وګړي خود راییِ دي چه کېږي
هر ناپوه پخپله پوهه افلاطون شو   څه نابودي داناییِ دي چه کېږي
مخ بد رنګ زر و ګوهر زېور پرې پوري   څه بې ځایه زېباییِ دي چه کېږي
نه ئې داد نه ئې دهش نه ننګ نه شرم   دا دَ خلق کد خداییِ دی چه کېږي
دَ رشتیني میني بوي نشته خوشحاله
دَ دروغو آشناییِ دي چه کېږي

دَ دنی دنیا دا هسي قرارداد دَئ   چه ګهي ئې را نیول کله ئې داد دئ
عاقبت به دَ دنیا په غم غمجن شي   هغه زړه چه دَ دنیا په ښادي ښاد دئ
دَ دوشش ناري وهي دوه خال ئې پرېوزي   دا دنیا په مثال نر د سړي نراد دئ
له دنیا نه هیچا کام موندلي ندئ   که شیرین وُ که خسرو وُ که فرهاد دئ
دَ دنیا مثال که وګورې عاقله!   په حساب لکه اُوبه یا لکه باد دئ
نه اوبه په یوه ځاي کښې قراري کا   نه دَ باد په یوه ځاي باندې اِستاد دئ
مبتلا ئې همېشه په زړه محزون دئ   طلبګار ئې هر زمان په بلا یاد دئ
تر وفا ئې د جفا خویونه ډېر دِئ
ځکه هسي دَ خوشحال ځني فریاد دئ

دَ عاشق په زړه دباندې بار دَ یار وئ   خداي دِ نکا چه به لاندي تر بل بار وئ
یَو ځل بیا سر توره مسته را ښکاره شوي   چه ئې زلفی آوېزاندي په رخسار وئ
ستا په نه لیدن ئې شمار نه ئې حساب شته   اندېښنې په زړه اړاندي صد هزار وئ
چه تا ووینم تازه غزل انشا کړم   پرې بلبلي فریاد کاندي چه ګلزار وئ
په درست ملك کښې چه څوک لافی دَ ښایست کا   همګي دِ لکه سپاندي ستا بخار وئ
ستا تر هر چاري ځارېږم بلا دا شوه   په ما خوار پوري چه خاندې څوک به آر وئ
تا وَیله چه خپل زړه و ما ته راکړه   دا خوار زړه مي ستا دَ وړاندي که پکار وئ
زه خوشحال دَ یار دیدن وته تلوار کړم
تل بلبلي ځلبلاندي دَ بهار وئ

دَ ښو غشي ئې کل واړه د لدو زدي   عاشقان دَ دغو غشیو غم اندوز دي
نن مي بیا په نظر کښېوته مهر شه   تر لباس ئې شرمنده اهل نوروز دي
په مثال ئې توره شپه دا توري زلفي   ګلعذار ئې څراغُونه شب افروز دي
په بارخو باندې ئې خرپ دئ د غاښونو   دا چیچل مي دَ عاشق نو اموز دي
اغوستن لره ئې پاڼی د سوسن دئ   که دَ نورو جامې روغي شمند روز دي
د کوتری اشارت د دیو مرګ دئ   عاشقان تر کله تېر بازونه بوز دي
سر تر پایه په لمبه باندې ګذر کا
د خوشحال وَیل پدا سبب دلسوز دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ نادان په یاري څه لره څوک ویاړي — هر زمان ښکاره یاري را ځني غواړي
دَ یاریِ هنر هیڅ ورځخه نشته — که پندونه ورته وایم راته ژاړي
هسي مست بې پروا یار ځما په کار دئ — چه د خلقو پېغورُونه سرَه نغاړي
دَ رقیب په بد ویل عاشق داړه شي — لکه سپی پخپلو داړو سری داړي
ډېر می وګانډه ګرېوان د عشق پکار کښي — نور په ما نشي وهل د ګرېوان نماړي
دَ وصال په وخت امان دَ رقیبانو — دَ بهار په موسم ډېر ګرزی غوباړي[1]
هر شاعر څخه تازه مضمون دَ ځان دئ
د ښه لیندي صدقه خوري د ښکار شاړي

دَ همه خلقو نظر پخپل بهبود دَئ — په هر څه کښ ورته څرمه خپل مقصود دئ
چه څه درد دَ عشق لري ترې به ځارېږم — که مؤمن دئ که کافر دئ که جهود دئ
چه خپل یار وَته نظر وَکړم خوشحال شم — تر جمال پوري ئې بل جمال مفقود دئ
دَ یار مخ که په ظاهر له ما جدا شو — په باطن کښ هر زمان راته نمود دئ
دَ عاشق دَ آه له غشي بویه ویره — چه توبري ئې تمامي زهر آلود دئ
دا آسمان چه سراسر کبود لیده شي — پرې پوهېږې پورته لاړ دَ زړونو دود دئ
بیا ځما طالع مدد وَکړ په خداړو — چه رقیب دَ یار له وره نه مردود دئ
دَ جهان ښادیِ کل واړه ځما دئ — غم مي کل واړه په بخره دَ حسود دئ
دَ خپل ور خاوري که ورکا ځان ئې واخلي
دَ خوشحال خټك پدا سودا کښ سود دئ

دَ خاطر مي له اندوهه نه څه ننګ دَئ — که ئې زده چه دا ښادئ ساعت یَو درنګ دئ
لا مي یو خدنګ له زړه وتَلي نه وئ — بیا ځما په زړه نوبت دَ بل خدنګ دئ
هر سحر په ما له ورایه تېغ وکښلي — خول په سر یېښي راځي په نیت دَ جنګ دئ
تر چشمانو مي اوره ګټه بې نمه — تر محنت پوري مي غر لکه لا سنګ دئ
په خروار عیش و عشرت کاندي وګړي — خو د ما دَ زړه په بخره عیش تنګ دئ
ما دَ زړه په سترګو رنګ د زړګي وکوت — همګی دَ غم په سرو وینو کښ رنګ دئ
دا اسمان چه پاس په سر باندِي څرخېږي — په چا چتر مرصع په چا پلنګ دئ
دَ دنیا په لوئې څه باور خوشحاله
پرُون دَور دَ خرم[2] نن دَ اورنګ دئ

دلربا خوبا وربل دِ تېر و بېر دئ — هو هو تار ئې دَ عاشق تر زړه چاپېر دئ
دَ اوزبك تاړاک مي هم دا هسي نه وئ — لکه ستا د سترګو تاخت په خوارو تېر دئ
د ما زړه چه دَ مزري تر زړه تېرَي کا — ستا دَ سترګو وَ کبلَیوُ وته زېر دئ
هغه راز چه به ما تا سرَه تنها کړ — نه به هېر شي له خاطره نه مي هېر دئ
د غمزې په تېغ ومرم خوني مي ته یې — بیا به وایې چا وهَلي په شمشېر دئ

---

[1] یعنی د خره مچ.

[2] خرم: شاه جهان، چه خپل زوی اورنګ بندی کَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال و مرگ ته څه توري وکاږي
دبنو ناوک دِ هم ور لَرَه ډېر دئ

دا کلام مي دئ هغو ته چه په هوش دئ   نصيحت ته ئې نيولي دواړه گوش دئ
په ټکي ټکي جامو کښ که لويي ده   دَ سپلمی ملخي هم الا چه پوش دئ
دَ مردانو دَ خپل شرم کاروبار دئ   نور ئې هر څه له خاطره فراموش دئ
دَ زنانو په حساب دِي مردان مشه   چه له زېبه له زينته هم آغوش دئ
شړی ور پښتون به سل په ډکه يوسي   کشمېری چه بغرگ شالونه ئې په دوش دئ
هوښيارانو څخه ډېره هوښياري ده   په مجلس کښ چه سامع نشته خاموش دئ
په هغو ئې دَ جهان ښادي پېرځو ده
چه په غم کښ دَ خوشحال سَرَه په خروش دئ

دا ويي ځما دراز دئ   دا منزل دور و دراز دئ
تازي سوار دئ پکښې پاتو   حُه ټټو څه ټټو تاز دئ
دَ نائي ډېره ناسازه   دَ بل ډېری وته ساز دئ
دَ دانش کښېدې بويه
نه دَ سرو زرو طراز دئ

دَ کمال لافي دِ نکا نا درستي   چه تلقين ئې دا کامل نه وِئ آخستي
دانشمند دَ معما په علم پوه دئ   دَ ابجد په حساب څه خبر نا لوستي
هيڅ کمي و ځان ته نه پرېږدي په ژبه   دَ کردې په کار کښ غوغ په گيسو سکښتي
دَ دانا تر سر مي دُر گوهر نثار کړي   دَ نادان په سر مي پنډ دَ خاورو لوستي
ارادت ئې بر سېرن په وراندي نه ځي   دَ خپل پير په عيب سر شه يقين سستي
دَ ململو قدر چا وته ښکاره دَئ   چه ململ ئې همېشه په تن آغوستي
په هغې يارئ څه باور خوشحاله
چه پيوند ئې په وېښته سَرَه آمستي[1]

دَ يار غم کله اغيار وته وَلاړ دَي   دَ يار غم خو هم خپل يار وته وَلاړ دئ
د هغه بادشاه له ملکه عالم تښتي   چه د ظلم و آزار وته وَلاړ دئ
بې همت سړی له هر کاره غرېږي   همت ناک سړی هر کار وته وَلاړ دئ
د هغه شاعر مخ تور شه چه په طمعه   و هر وَر و هر دربار وته وَلاړ دئ
خلق هيڅ را خبر ندي چه په عشق کښ   څو فکرونه و ما خوار وته وَلاړ دئ
چه دِ توري زلفي ووينم حيران شم   په حيرت سړی تور مار وته وَلاړ دئ
په بورجل باندي دِ هسي نا قرار شم   لکه څوک چه و گلزار وته وَلاړ دئ
ليوني خوشحال په نن دَي ديدن ورکړه
د سبا فکر هوښيار وته ولاړ دئ

---

[1] محشی ورته ليکلی يعنی ترلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ستم چه خپل آشنا دَئ په ما کړئ　　نا آشنا سړی به نه وئ په چا کړئ
په یارئِ دِ ئې هیڅوک غلط نشي　　وار په وار ئې درست عالم دي تر شا کړئ
گوره سر به ئې په رندکه په زاهد شي　　د غمزې خنجر ئې اوس دئ تر ملا کړئ
دَ مخ خال ئې تور تارو دَئ په گلزار کښ　　دَ زړه باز مي دَئ نظر پسې وا کړئ
خدایه ته ئې دَ زړه مهر په ما وکړه　　چه دِ زه په ظالم یار یم شیدا کړئ
دَ فراق غمونه هسي را پسې دِئ　　درسته شپه ئې و ما خوب ندَئ را کړئ
زه به ولي دَ ښه مخ نندارې نکړم　　نندارې لره ئې زه یم پیدا کړئ
یَو وصال دَ ښو یارانو بل هجران دَئ
چه خوشحال ئې په خندا په ژړا کړئ

دَ تقوا لافي وهي دَ صادقی　　په قاضي ئې گواهان تېر دَ فاسقی
په رشتیا خبرُو هم متردد یم　　په وسواس کړم دَ عالم منافقی
دا چه وائي څوک به هست کړم څوک به نیست کړم　　سکه دعوا کاندي سړی دَ خالقی
که عذرا په ملك کښ شته مخ دِ ښکاره کا　　زه په تن کښ زړه لَرم دَ وامقی
آدم زاد په تفاوت سَرَه پیدا دي　　یَو په بل تېري لَرِي دَ فایقی
دَ بزرگانو په مسند هغه تېرَي کا　　چه لري واړه اسباب دَ لائِقی
ننگیالیو سَرَه وېره دَ سر نشته　　سر سړی پرېکا دَ خره په سارقی
نمر په گوته پټاوه نشي خوشحاله
هېڅ منکر مه شه دَ خپلي عاشقی

دَ هغو چه گرزېدَنه ستا په تل شي　　ستا په تل به ئې آخر سرُونه تل شي
ستا چشمانو مي زړه یو ښو قبل کړ　　دَ هغو به څه احوال وِئ چه قبل شي
دَ وصال دَ ناوي مهر څه دَئ غم دَئ　　هغه هم واړه یکباره معجل شي
عشق یو څه دَ مزري برېت دی په کوگل شي　　دَ رنځور ئې په څو ورځې رنگ بدل شي
ښایسته که هر څو لافي دَ ښایست کا　　چه ئې ته په نظر کښېوزې نور خجل شي
یو گلزار په یوه درنگ کښ شگفته شي　　چه ئې زلفي په بارخو باندِي وَلَول شي
تر هرر حرف ئې دَ خطا نافې ځاربېږه
آفرین دِ د خوشحال پدا غزل شي

دا چه گرزي کښېني پاځي پایځې لندي[1]　　شانکي وَهِي در بلي څربي لندي
دا همه واړه زهزن د طریقت دِي　　خپلي خوني لَرهَ وړِي پردئِ گندي
نیك و بده چه و چا وته رسېږِي　　پخپل ځان تړي دا دواړه په ډوډندي[2]
د عالم رخنې تړه په سبا دَي مره　　خبر نه دَي دا گیدي[3] له خپلي اندي

---

[1] دا بدله عیناً وکښله سوه اکثر ابیات ئې حل طلبه دي.

[2] په بله قلمي نسخه کي ډونډ کښلي دَي.

[3] گیدي سید راحت په معني دَ خره راوړي دي یعني دا خر له خپله انډي (بار) خبر نه دَي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنځور ته ورکوه صحت په نذر[1] — کښلي زوي[2] په دروغ ورکړه و شنډي
قتلولَي ورکولَي باور وکړه — چه هم دا دِي په دنيا کښ دَ دين خنډي
چه به بې خداي يقين په نور څه کاندي — د هغو دَ ايمان يو وړې شيطان ونډي
عالم کفر ته وباسه په زمان کښ — دَي تر خپل ايمان وتلي لا په څنډي
شرعَ منډ٠[3] د بني ده چه ولي دَي — يو قدم په بل سر نه درومي له منډي
دا ئې ذکر دَ کامل نه دَي اخستي — لکه خرونه نارې شوري[4] وهي ترنډي

لا به کله دا سگان وژني خوشحاله
چه به دا ثواب حاصل کړې پنډي پنډي

دا سړی خو په ادب سره سړَی دئ — چه ادب ور سرَه نه وئ نور څاروی دئ
چه وفا ور څخه نه وئ سړَی نه شه — تر هغه نه په وفا کښ بهتر سپی دئ
عادلان می دَ جنت دَ گلزار گل دئ — ستمگر مي دَ دوږخ دَ اور لرگي دئ
سپی چه چا سره آشنا شي چه بر وَخوري — و هغه ته ئې تم نه وِئ څو ژوندي وئ
دَ انصاف د څښتن غم دَ دوږخ نشته — دَ انصاف مي تر طاعته لا پرخی[5] دئ
په ښه خوي دَ سړی قدر قيمت کېږي — بد خصلت سړَی يا د يو دَئ يا پېړی دئ
چه ئې علم هنر نه وِئ ځني تښته — بې هنر سړَی که وگورې لا شي دئ
چه په پند په نصيحت دِ بندي نشه — تور زنجير ور لَره بويه که مزري دئ
په روا په ناروا دَ ملحد څه دئ — په مذهب دَ ملحدانو کوکري ورَی دئ
دَ راحت په وخت دَ يار تجربه نشي — چه محنت در سره واخلي يار دِ دَئ دَئ

هر زاهد چه زهد واخلي بې مرشده
دَ خوشحال خټك په پوهه تش ملخی[6] دئ

دواړه شونډي دئ شراب پرتگالي دئ — په سره والي له ياقوتو په سيالي دئ
په سپين والي په ښايست په زېبايَی — واړه غاښ ئې مرغلري لآلي دئ
په ښېوه ښېوه چه پل کښېږدي په لاري — کښلي پښې ئې دَ گلزار په پايمالی دئ
په کاليو سرَه مخ ښايسته کېږي — ستا په مخ ښايسته ستا دَ مخ کالي دئ
په طلب په استغنا چه تجربه شول — عاشقان معشوقي دواړه جنجالي دئ
نن هغه سړی که غواړم مونده[7] نشي — چه خوشحال د ما دَ زړه په خوشحالي دئ
هره چار ئې قبلوه که پرې مېَن يې — ښايسته کله له خياله نه خالي دئ

---

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کښ نظر راغلې ده مگر ندر به صحيح وِي.

[2] کښلي زوي ورکوه دروغ د شنډ.

[3] دې کلمې ته محشي لار ترجمه کښلې ده.

[4] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري.

[5] د ضرورت نه زيات (درياب، پښتو لغت)

[6] پلی دی.

[7] نه ئې مومم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ورېښمينو نهاليو دِ نور خوب کا   دَ کوڅې خاوري ئې ما ته نهالي دئ
دَ فراق په وخت د ما سترگو ته گوره   په ژړا ژړا شپې ښکالي دئ
تل ژړا نارې بلغاکي خوب په څو کا   چه ميشته دَ فراقجن په حوالي دئ
زه دَ مستي په پېزواند باندې مَين يم   که دَ مخ کالي ئې غوره غوټيالي دئ
نوم ئې مه اخله خوشحال وته په ژبه
مخ ئې تور که په ياري کښ ټېټالي دئ

دَ هوښيار دَ نادان هونبره تفاوت دئ   څو دَ مځکی دَ اسمان په منځ کښ وت[1] دئ
نادان څورب فراغت گرزي خوښي کا   هوښيار تل تر انديښنو لاندې چت پت دئ
که په ما باندې څرخ خوری پروا ئې نکړم   د هر هر کله دانا سره په نښت دئ
که حاتم شي يا رستم شي خوله ئې گوره   چه ئې لافي د خولې وکړې نور انت دئ
عشق يو مست هاتي وَلاړ سَرَه ښورېږي   دا په ځان خوني عاشق ئې مهاوت[2] دئ
چه دِ کم اختر پرې وشو لوي به هم کړې   چه خيرن در څخه نشي دا يوخت دئ
څوک د بل د کورته[3] خوري ور پسې گرزي   چا خوړلي به درست عمر ښکار د گورت دئ
د تحصيل او د ترتيل بلا په ده شه   چه ملا د حق گويی په کار ساکت دئ
حاجي ولاړوُ و مکې ته راغي ده مي   په دروغو په حرص ډک کړئ کت دئ
چه ديدن ئې دَ گلرويو سَرَه کېږي   مي دِ خوري نوروز دِ کا بهار ئې نت[4] دئ
چه په کور کښ ئې کښېږدي په چا ئې نه خوري   خدايه مال ئې و ما راکړه چه معنت[5] دئ
چه کردار ئې موافق د گفتار نه وئ   همېشه دَ دروغجن په ږيره ډت دئ
دَ باطن په سترگو گوره هغه مخ ته   ظاهري نظر دَ نمر په ليدو تت دئ
دَ خوشحال کلام شيرين دئ تر نباتو
چه په خوند ئې خبر نه دئ ورته کورت دئ

دَ سوخته وو، يو وصال دئ   چه هجران پکښ محال دئ
دَ يار غم چه معشوقه شي   نور ئې وصل لا يزال دئ
که هزار پردې تر منځ وي   هغه واړه اتصال دئ
چه راځي دَ يار له لوريه   ورته بس هغه شمال دئ
چه په عشق کښ ئې سوخته وئ   ور ښکاره هغه جمال دئ
دَ هغه بيلتون له کومه   چه تل خوښ دَ يار په خيال دئ

---

[1] يعنی سوری او درز او فاصله.

[2] دا کلمه هندی ده يعنی فيلبان.

[3] يو قسم پخکرې چه د اربشو د اورو او شوملو نه جوړېږی (درياب، پښتو لغت)

[4] يعنی غنيمت.

[5] دا کلمه عيناً وليکله سوه په ځنو نسخو کښ مغت راغلې ده تحقيق غواړی که داسی سی معنا ورکوی، مال ئې و ما را کړه غنيمت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ دَ یار گوره په تیل[۱] کښی
دَ خوشحال خټك مثال دئ

دَ فساد فکر نشته خداي حاضر دئ   خپل ساعت به تېروم عمر آخر دئ
اطاعت دَ اولو الامر ځکه نکړم   خلیفه د زمانې په زړه کافر دئ
پلار ئې ووژي په بند ورونه په توره   په آزار دَ مومنانو بهادر دئ
دَ ابلیس غُندي مکرونه ئې په زړه کښ   په فریب کښ تر ابلیسه لا ماهر دئ
په باطن ئې ودانی ته نظر نشته   په ظاهر که ودانیِ ته ناظر دئ
دَ چا زړه به ځني روغ په دنیا نه وئ
د خوشحال خټك چه چاود ځني خاطر دئ

دا دنیا ده چه پدا کښ څه موجود دئ   دَ دنیا سَرَه همه واړه نابود دئ
بد هغه چه ئې نظر په سود و زیان دئ   ښه هغه چه نه په زیان نه ئې په سود دئ
نه محمود شته نه ایاز دور ئې تېر شو   په جهان پاتو خبري دَ محمود دئ
د خپل دین د خپل ملت سیله ثنا کا   مؤمنان دِئ که ترسا دِئ که جهود دئ
تربیت ئې له فلکه دَئ موندلَي   که پوهېږې چه دا درې واړه موجود دئ
که آفتاب دئ که ماهتاب که واړه ستوري   ورځ و شپه په عبادت کښ دَ معبود دئ
پخپل حکم به ئې بیا سَرَه تازه کا   دا هډونه چه په مځکه کښ فرسود دئ
آغوستن که ئې زربفت وِئ که شړیه   پدا دواړه توکه ښه سړی خوشنود دئ
که دَ لیري که نیژدې شمارونه مکړه   چه به درومي یا را درومي واړه زود دئ
په قیامت په بل ژوندون چه شك گمان کا
شگ پرې مه راوړه خوشحاله چه مردود دئ

دَ هوښیار غلطي نه وِئ او که وئ خو دَ خندا شي   پخپل عقل غره مشه که غره شې حیف دا شي
دَ دنیا مینه ډېر مکره دَ دنیا مینه څو ډېر کړې   و زړه ته به دِ هونبره ډېر غمونه را پیدا شي
قربان ئې تر همت شم ځني هسي لیوني شته   که تخت د سلطنت وِئ پرې دَ دوي کله پروا شي
چه ستا نصیب قسمت دئ که طلب ور پسې نکړې   په غېږ کښ به دِ واړه خواه ناخواه در لَره راشي
دَ یار دَ زړه ساتنه په مثال دروغ کالي ده   هیڅ حال د کالي نه وئ که پیوند دَ کالي بیا شي
چه باز دِ پرواز وکا په طلب ورپسې گرزې   که بخت مدد کاري کا چه ئې ونیسې بیا ستا شي
نادان دئ که هوښیار دئ له هر چا نه عقل اخله   یا تور عشي خطا کا دَ هلك غشي رسا شي
چه دئ وخوږ هغه ستا دئ مال چه نخورې[۲] بلا دا شي   په مرگ یا په ژوندون به په نصیب گوره دَ چا شي
مدد د طالع بویه چه هنر سَرَه همراه وئ   هنر به سود ونکا دَ طالع که درته شا شي
په زړه کښ خپل غرض دئ چه هیڅوک ځني خلاص ندئ   یا یافت دئ یا نیافت دئ چه خندا شي یا ژړا شي
خپل ځان وته ئې وائي خوشحال دا خوږې خبري
حلوا ده د نباتو که تر خوله دِ دا حلوا شي

---

[۱] تیلې یعنی اورلکیت یا کوگړ (دریاب، پښتو لغت)

[۲] تحویلدار یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا بده بلا ده چه و ما وته ښکارېږي   په دې له خپله پلاره سکه زویه وېزارېږي
چه څوک و بله خپل دئ ولي فهم فکر نکا   چه مرگ شته په دنیا کښ سره ولي نه ځارېږي
په هر لوري چه گورم و عالم وته حیران شم   وینا د هیچا نده په دنیا سرَه خوارېږي
و بل ته توره واخلي پدا کار کښ ډېر حیران شي   چه خپل دِ په بدي شي ستا وَ جنگ ته تیارېږي
چه بخت را سرَه مل وُ مار به مار ته څومښکی شو   چه بخت و ماته شا گړه څومښکی راته مارېږي
دنیا دَ مست هاتي په خوي خصلت ده که ئې گورې   چه یو مهاوت ومړ بل ئې شاته تیارېږي

عالم عالم غمونه چه خوشحال وینی له خپلو
غم خور ئې که پیدا شي خپل پردي ته به شمارېږي

دَ ناکس دَ تربیت سرَه څه کار دئ   دَ سنگیر دَ زراعت سرَه څه کار دئ
که خپل پلار ئې په ډېر مهر ورته وائي   دَ نادان دَ نصیحت سرَه څه کار دئ
که تر ملا ډکه درسته په ښه آس سپور شي   دَ نامرد دَ شجاعت سرَهَ څه کار دئ
ورځ و شپه دِ په آرام باندِي تېرېږي   دَ بې ننگ دَ حمیت سرَه څه کار دئ
په پالنگ که درته کښېني کښلې حوره   د نامرد د ښه صورت سره څه کار دئ
د گاوزو ور مېږونه مزري نموړي   د گیدړو د قوت سرَه څه کار دئ
چه هوسیه په میدان وهي تازیان دئ   دَ کوټه د دې حالت سرَه څه کار دئ
فصاحت دَ باغ بلبلو څخه غواړه   دَ کارگه دَ فصاحت سرَه څه کار دئ
چه له ځایه یې په بخره سلامت شو   د زاهد دَ ملامت سرَه څه کار دئ

درومه هر لوري ته گښت کوه خوشحاله
دَ رندانو دَ خلوت سرَه څه کار دئ

دا دروغ دَئ چه په ستوریو سود و زیان شي   سود و زیان واړه په حکم دَ سبحان شي
که دَ رنگ خوبی ئې شته لوئي له کومه   دَ کاغذ گلونه هم دَ گل په شان شي
زمانه په طبیعت دَه دَ هلکو   هلك تل چه و چا ورکا ژر پښېمان شي
دَ دنیا اقبال چه مخ کا وَ نادان ته   دانشمند ئې دَ خبرو نه حیران شي
دَ منصب سرَه دَ ما خبري دُر وې   اوس راضي یم که په چا باندِي مرجان شي
گوره کومه چار به کانده مخ ښکاره کا   دَ عالم خبري ډېري تر دا میان شي
دا دنیا لالچ څو ډېر اندوه ئې ډېر وِئ   چه ئې ډېره ټولَوي ډېر پرېشان شي
دانشمند څخه چه مال دَ دنیا نه وِئ   وَ عالم وته په مثل دَ نادان شي

زه خوشحال خټك هغه یم قدر نشته
دا مي واړه له افغانو نه افغان شي

دا مستي به دي تَل نه وِي څو به گرزي   په خمار سره اَوُښتي سترگي سري
که بې شماره خزانې کړي سرَه ټولي   دَ دنیا ارمان به بیا وَگور ته وري
ستا پخوا دَ طبیلو څښتن وگوره   چه په کور باندِي ئې گرزي غوا و خري
همېشه وايي فاني دنیا گنده دَه   که گنده دَه ولي نه تېرېږې ترِي
په دنیا څو ډېر مین هونبره غمجن شِي   جگي جگي راشه مکړه مینه پري

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَو غفلت بل جهالت دريم شهرت دَی
دَ خوشحال دَ خان بلا دِي هم دا دري

دا يم راغلم پدا عمر چه می ويني — زلمی توب را څخه يوور ړېړی سپيني
يَو دا ښکار بل دَ کتاب بل دَ دلبرُو — په جهان کښی نوری نشوې دا درې ميني
دَ همت جامه مي سپېڼه پاکښيزه ده — پرې دوستی دَ زرو څه وه لکه ويني
شېخ ملا زاهد عابد ور خبر ندئ — چه په زړه کښی دَ عاشق دي دلنشيني
که ټټر وَهې له تيږی گمان مکړه — چه به مهر په تا وکا زړه سنگيني
دا دوو گَونو مراد کل درکا په غېږ کښ — په خندا چه در کنار شِی مه جبيني
نور به کوم ارمان دا گنج دَ کنجينې کا
چه په غېږ کښ ئې نيولی تن سيميني

دَ باطن په تجلي ظاهر صفا وِئ — دَ بد ذات په آشنائي کښ سل جفا وِئ
لکه نوم چه دَ کيميا دَ عنقا اروې — تر دا دواړو نه نايابه لا وفا وِئ
د ناکس سړی نه زر خبري واروې — په يَوه وينا ئې کله اکتفا وِئ
د دې دور په يارانو غلط مشه — مخامخ ئې درته مخ قفا قفا وِئ
دَ هغه طبيب طلب کَوه خوشحاله
چه دَ مخ په تجلي کښ ئې شفا وِئ

د ما کومه انديښنه ده که ما پرېږدي — ته به نوم د بې وفا په خپسر[۱] کښېږدي
زه يو هسي يار لرم که مي روزي شِي — که صفت ئې درته وکړم و به رېږدي
ته سړی يې که څاروي يې رنگ دِ ورک شه — د بهار په سرو گلونو باندِي پښې ږدي
ما په ډيرو ستو اور دَي لگوَلَي — په دا څه که څو خسړي باندي کښېږدي
زه چه ستا په دا اُوږدو زلفو مين شوم — لا به څو دور او درازي راته بلېږدي
د خوشحال خاطر په مثل سجنجل شو
واړه ته د خپل جمال نخښي بکښې زدي

دا څه بارخو دي ستا دَ تورُو زلفو لاندي — پروتي دي په گلو د سنبلو پاڼي تاندي
تل ئې په طلب وم آخر خوښ له خپله بخته — هسي يار مي بيا مونده چه عالم ئې کيسې[۲] کاندي
قيس وُ که وامق وُ که فرهاد وُ که خسرو وُ — هر چه عاشقي کا[۳] سل رحمت په واړو باندي
نور خلق فاني دِي که باقي دِي هم هغه دِي — هر چه په فاني دنيا يادېږي ورد ستور ړاندي
نوري کيسې څه دي و خپل ځَان ته نصيحت دَي — شمع ته نظر کړه خود[٤] به وژاړې چه خاندي

---

[۱] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، په يوه قلمي نسخه کښ محقي ځَان ورته کښلي دي، ممکنه ده چه مخفف د "پخپل سر" وي.

[۲] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، يا به کيسی وي په معني د معما او چيستان، يا به مفغن د قصې وي.

[۳] هر چه عاشقان دِي.

[٤] خو به وژاړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته گوره په چرته، زه خوشحال په کوم ملکونو
پاس په زړه پرتې دِي ستا د تور وربل پياندِي

دواړه سترگِي مي چه ستا په لور دوخته شوې   په لَمني کښ مِي اُوښي اندوخته شوې
په مانړِي مانړِي ئې خوره مزه ئې اخله   ته ځما دَ زړه په وينو آموخته شوې
په لکونو په کروړونو دِ بها دِئ   دَ يوسف غُندي په سهل فروخته شوې
ما وې ته ځما دَ توری شپې څراغ يې   ولي تلې په بله خُونه افروخته شوې
چا دا اور در لَگوَلَي دَئ خوشحاله
چه لاله غُندي دا هسِي دلسوخته شوې

ډېر مېَن په تازه مينه سَرَه تېر شيَ[1]   په هجران ئې خوړ ژوندون زهر گنډېر شي
لا يو غم مي تمام نه وِئ څه نصيب دَئ   چه ناڅاپه نور غمونه را برسېر شي
زه په وير دَ معظم په غم کښ ډوب وم   خبر نه وَم چه طاهر به تېر و ببر شي
لکه ږېره دَ طاهر نوې په زني   دَ هر هر وېښته ئې غم را باندي ډېر شي
خدايه هسي غم بل ما ته پيدا مکړه   چه په ده مي طاهر خان له دله هېر شي
"طاهر وَ مړ په شباب کښ" دا تاريخ دئ
چه به کال دَ ده وَ مرگ ترې را برسېر شي

راستي لاره ده بادشاهي   پکي نشته گمراهي
دَ رشتينو پروا نشته   دَ جهان په بد خواهي
دَ رشتينو سَرَه مَل وِي   تل نصرت دَ آلهي
دَ رشتينو ځاي جنت دئ   دَ قرآن په گواهي
بيا به نه مومې خوشحاله
په راستي کښ تباهي

رفتار ئې مستانه دئ   په غمزه کښ يگانه دئ
دا پسر په لب شکري   چه هر غاښ ئې دُر دانه دئ
که په سترگو ئې نظر کړې   کل له نازه همخانه دئ
که و مخ وته ئې گورې   لاله گل ئې نښانه دئ
پدا پېچ و تابو زلفو   چه دَ مښکو خزانه دئ
لا ئې پی ځاځي دَ شونډُو   په هر کار کښ فرزانه دئ
ځما ځان تر ده فدا شه   چه هم ځان هم جانانه دئ
نه چه زه په ده مېَن يَم   دَ همه خلقو ستانه دئ
خپل صورت ستائی پخپله
دَ خوشحال زبان بهانه دئ

---

[1] دا بدله خان دَ خپل زوی طاهر په مرثيه کښی ويلې ده، په آخر بيت کښی "ظاهر و مړ په شباب کښی" دَ ابجد په حساب (۱۱۳۰) راځی، چه دَ مړينی کال ئې دَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنگ دِ ورک شه بده روې   را پسې يې سينه سوې
له يوې فتنې دِ خلاص شم   را پيدا کړې بله نوې
ستا غمونه هسي ټوغ کړم   وکښي نه شمه سيلوې
چه اوده وې هونبره ښه وې   کشکه تل وَي اوده شوې
پرې به کله باران وشي   چه به و ټوکېږي سوې
فصل نه کوي خوشحاله
ځو پټي نشي په يوې

را ښکاره دِي د دې دور لنډ لستوڼي   پردي مال وته اوږده لاسونه موڼي[۱]
که په باغ ئې دَ يتيم دَ کنډي گډ کړې   دَ انگورو به خواږه ړنکوري چوڼي
دَ خوږو مزه پوښتي بزه ئې هېره   ښې ځربي لنډي وهي ور باندي سوڼي
کله سر په سينه ومنډي سږگي شي   کله سر موږي دَ مار لکه سربوڼي[۲]
چه په ښهر په اولس کښ ساده هېښ وئ   ورځ و شپه پرې حواله وئ لکه کوڼي[۳]
پخپل ځاي لکه شا خوږي خر خوله خشکه   په بل کور لکه آس په راتب پوڼي[٤]
که ځه کار دَئ دَ رندانو دَئ خوشحاله
چه ظاهر باطن ئې دواړه دئ مخ روڼي

راشه گوره نامردان بلا وَهَلِي   دَ بري ميدان پرېږدي لري ته زغلي
دَ اسمان دَ پاسه گنبت ننداره نکا   کوز د مځکي د تلی په منځ کښ ملي
کم دليل دِ دَ سر دواړه سترگي وخوري   په تور تم د جنازې سره ځملي
مړه هغه چه نه ئې نوم نه ئې نښان شته   تل تر تله په ژوندون پائي ښاغلي
ځوک پخپل پټي کَرل کا دَ اغزيو   چا پخپل پټي گلونه دِئ کرلي
پسينه کرله هونبره فائده نکا   چه په وخت کرله وکا بر آخلي
دَ کرلو وخت آخر شو تخم لَږ دئ   خوار هغه چه ئې له کره لاس ختلي
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي   رنځ و گنج سَرَه دا دواړه دِئ تړلي
چه لذت شهرت ترک نکا ولي ندئ   اولياء ندئ دَ نفس په خوښي تللَي
دَ هوا ترکَول عروة الوثقی دي   دروېشان پدا وَيل دِي پوهېدلي
چه دَ نفس د ظلماني کوهي را ووزي   دَ هغو سترگو ملکونه دِي ليدلي
درخانی پکښي يو آدم خان خوښ کړ   يوسف زئي ځوانان ډېر وه سپاره پلي
ځو مخلص تمام خالص نشې خوشحاله
خطر ونه دِي چا پېر در جار وتلي

---

[۱] سرمايه، رقم.

[۲] موش خرما، خړ رنگه ځناور چی د مار سره جنگ ئې ډېر مشهور دی.

[۳] گنځی.

[٤] ميده شې، ووړ شې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر مین وه چه ئې لافي کړې د میني　　په ارمان و بله تېر شول که ئې ویني
څوک چه یار په اوښیو ژاړي ژړانده　　ژړا دا ده چه ئې وژاړي په ویني
دَ رشتیني میني کار خو دا خپل زړه دي　　دروغجني میني غواړي توري سپېني
دَ مجنون او دَ لیلی مینه رشتیا وه　　دَ پروېز او دَ فرهاد او دَ شیریني
ستا په رنگ به په جهان راغلي نه وي　　په جهان که ډېرې تېرې دي رنگیني
توري سترگي دئ شهلا نرگس دا باغ دئ　　توري زلفی دِ سنبل دي مخ نسریني
له د يو خاورُو نه چه گل زېږي خوشحاله
دا پدا چه تل ور درومي مه جبيني

راشه گوره څه کارُونه درنگ په درنگ شي　　په ساعت دَ دنیا چارې په بَل رنگ شي
واړه وَسوځې په اور کښ خبر نه یم　　بیا له کومه را پیدا هونبره پتنگ شي
لا به کله مخامخ را سَرَه خاندې　　چه کاته ئې گه گهي راته په څنگ شي
چا وَيل دَ کښليو جنگ پسې آشتي وئ　　ولي ما سَرَه آشتي نکا په جنگ شي[1]
په هر چا باندي ئې زړه دَئ لکه ژاوله　　خو په ما باندي چه راشي زړه ئې سنگ شي
حال دئ وگوري د ما بیا دِ آهنگ کا　　دَ هر چا په عاشقی ته آهنگ شي
په فراق دَ مهوشانو لا چینه دئ　　که روان څما له دواړو سترگو گنگ شي
تا په خپله رضا وینو په غوره
اوس دِ ولي دَ خوشحال دَ یاری ننگ شي

راشه لېونی شه چه دئ نور خلق غم خور شي　　څو چه هوښياري کړې غم به لا درباندي زور شي
هیڅ پرې نه پوهېږم چه دَ چا وَیل رشتیا کړم　　سل رنگه خبري پدا منځ کښ لور په لور شي
صبر دَ دردمنو زړونو هر کله اثر کا　　خدایه لا به کله دَ غماز سری مخ تور شي
زر هنر وکړه نصیحت په کوم حساب دئ　　هر چه ځائي خوي دِئ فکر مکړه چه به نور شي
یو هندو بلا دَئ چه په مکر ټیکه کښېږدي　　څوک به ترې خلاصېږي هغه ځاي چه درې څلور شي
سپين جمال دِ گوره ښایسته په تور خالونو　　تل په کښیده باندي ټکی دَ انځور شي
درسته شپه مي تېره په فریاد او په نارو کړه　　شپه ئې دَ هجران وه سور پالنگ په ما سور اور شي
غیر بېگانه چه اخلاصي شي ورور هغه دئ　　ورور چه بېگانه شي راته وایه کله ورور شي
ډېر دي په دا چم کښ چه پټ پټ دَ میني لاف کا
ولي اوس یوازي وَ خوشحال وَته پېغور شي

را ښکاره چه دَ دلبری وَ مخ خال شي　　لکه ښکار دَ ښکاري ولگي خوشحال شي
په څو ژبي شاعري په جهان کېږي　　دَ هر چا ثنا صفت دَ ښه جمال شي
دنیا دار کره چه نه وِئ ښې دلبري　　اور دِ پوري دَ دنیا په ملك و مال شي
په وصال دَ سمنبرو زړه تونگر شي　　چه ئې نه ویني په سترگو خوار کنگال شي
چه عاشق دَ معشوقې په عشق کښ غرق شي　　جدائې له منځه ولاړه تل وصال شي
ارمان دا دَي چه به زه همېشه نه وم　　همېشه به سره گلونه کال په کال شي
دَ گلونو وخت تېرېږی ساقي گرم يې　　که دَ جام په راکوَلو دِ اهمال شي
لکه باغ چه په گلونو مالا مال دئ
د ما جام دي په شرابو مالا مال شي

---

[1] تل ئې ما سرَه آشتی ده که په جنگ شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ یارانو بې غمي | هونبره مهر هونبره مینه محرمي
زه دا هسې په فراق په اشتیاق کښ | حقیقت ئې راته نه کړ قلمي
اسمان لېرې مځکه کروړه عاشقان دي | چه په څو رنګه غمونه تل زغمي
ما پدا جهان کښ غوښته مونده نشوه | که په بل جهان پیدا شي خرمي
څوک چه دم دَ همدمی وَهي ترې سوړ شوم | چه مې ولیده دَ خلقو همدمي
چه په هیڅ ساعت خالي نه وِي له غمه | مګر غم لَره پیدا دَي آدمي
هیڅ طبیب نشته چه حال ورته معلوم کړم | چه په کوم زحمت کښ پروت یم المي
ته چه ما ته عربي خبري وایې | دَ عربو ژبه څه زده عجمي
که خبر په دا مثال یې وئې وایه | چه په ګوته یوه ګوته دوه غمي
بادشاهان به ئې مېڅ کم نکا خوشحاله | که یو خداي دَ سرِی نشي په کمي

که قدم دِ دَ وفا په لاري ټینګ کړ
دَ خوشحال په پوهه دا ده رستمي

راشه ګوره خلقه نصیب په څو خوري | توري نور ځوانان وهي منصب صد وخوري
په غارونو کښ مزري ځتي منګلي | په تیاره د ګردې و ازدي پیشو خوری
هغه ډک طباخ په سپی خوړلي ښه دئ | چه تر څنګ ئې دَ عورتو پر سوپر وخوری
لکه څوک چه ډک چلم څکوي په غم کښ | فواقجن هسي لوګي دَ اندېښنو خوری
دَ فلك د نا قابل سَرَه عیرت دئ | نا قابل به دَ نباتو حلوا څو خوری

لا به کله هغه ګنج ورکوې بخته!
چه خوشحال به ئې په پلیو په سپرو خوری

را ښکاره شوې دَ جهان بې وفایی | نور مي را څکاوه قلم په آشنایی
لکه اور په بوټی ولګي بیا نه وِئ | یو څو ورځي دَي ارمان دَ جدایی
روښنائی دَ معرفت تر نمر والا ده | څوک دِ و نه وزي له هسي روښنایی
له یوه څاڅکي نه څه صورت پیدا کا | هم په خداي ښائي کارونه د خدایی
تا هاله و ګل خبل زړه ورکړي بلبلي | که ئې تل وَئ دا بازار د زېبایی
په ګلزار کښ ناستي هم دا هسي نه وِئ | چه خبر شوم ستا له قدره تنهایی
چه پخپل کوښښ بهبود دَ دنیا غواړې | تا ته هېڅ نه دِئ دَ خلقو دانایی
چه ځما دَ درد علاج لَره پیدا دِئ | زه له چا غواړم دا هسي مومیایی
چه بلا ورسره وصله دَ فراق ده | دَ دلبرُو حسن څه لَره ستایی
چه ګوهر تر خر مهرو په قدر کم دئ | مګر نشته جوهري دَ بینایی

چه په چرته ښه صورت هوري ئې زړه دئ
څو ثنا کړم دَ خوشحال دَ پارسایی

رحمت په اکوړی شه چه ئې ونیوه ځای سرای | چه ښه فهم ئې وکړې باور وکړه ځاي دَئ ځاي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تور غر ئې د هوړی دئ تر تیراه پوري سم تللي
نیلاب و لنډی دواړه عجب سر ینبي په پاي

پرې سازه لویه لار دَ هندوستان و خراسان ده
گذر ئې دَ اټك دي چه ترې ترس کا شاه گداي

هر فیض د ِ دَ جهان څه چه یادیږی پرې را درومي
که ملك ئې باراني دَئ څه بهار لري هاي هاي

که سوات که اشنغر که بېښور دَئ دا ملکونه
رجوع لَري وَ ده نه فیض ور درومي دَ هر ځاي

په هر لوري ئې ښکار شته دَ شاهین دَ باز دا هر څه
واه واه کاله باټه ئې چه ئې ښکار دئ دلرباي

ځوانان ئې چاق درست چست و چالاک دئ په هر کار کښ خوښ سترگي سپین او سره بلند بالا دئ په نماي

پکښې میشته مي زویه خېلخانه نمسي اولس دئ[1]
چه څوک پکښي میشته دي په امان اوسه دَ خداوي

اسمان ځني جدا کړ لاس دَ چا رسي اسمان ته
خوشحال له سرایه ندئ جدا شوي پخپل راي

زلفي د دلداري چه زنار فرمائې
څه لَره و ما ته څوک بل کار فرمائې

سهل دَی دا امر که مي سر و مال قبول کا
څوک به دا وَیل کا چه دشوار فرمائې

څه لَره اې عقله ډېر له صبره راته وایې
زه بنده دَ عشق یم دَی تلوار فرمائې

څو راته ناصحه نصیحت کړې لېوني مي
کله هسي کار کا چه هوښیار فرمائې

ما ترې توبه وکړه چه دَ عشق په شریعت کښ
دین مذهب هغه دئ چه دلدار فرمائې

قطع لېوني دي چه دَ یار دَ مخ په دَور
څوک وَ ما ته سېر د گلزار فرمائې

خپله رضا پرېږده که رشتیني ئې په عشق کښ
کړه هغه خوشحاله چه دِ یار فرمائې

زوړ سری چه د ځوانی هوس کاندې
ورته وایه چه د څه په کُنه خاندې

چه په کال کښ ئې زرتوب وي هم ځواني وي
د سري تر کاره ښه دَی کار دا سپاندې

لکه هسي په ځوان موړ شي چه ئې نه خوري
کله ځوان ته سترگي اَړوِي نغلاندې

په نیتونو په صوتونو په لاسونو
خلقې دِي سَرَه یو تبله هړاندې

اوس په سپینه ږېره څه له مرگه ډار کړم
یاران توري ږیري ولاړل تر ما وړاندې

چه د محکي مخ ئې لاندي وُ تر حکم
راشه وگوره هغه تر محکې لاندې

دا عالم رېگ روان دَی که ئې گورې
خو هم هسي سَرَه اَوړي لاندِ باندې

د قضا تنور ما ولیده په سترگو
ما خوشحال چه پکښ سیځې وچي تاندې

زه چه ستا دَ مخ گلزار گورم په کور کښې
دَ بهار گلونه وسېځم په اور کښې

ما پدا تندي اخیستي ستا دَ پاره
که زه تا غُندي یار مومم په پېغور کښې

دَ ټولی په مخ کښ ځي په شین شین
لکه مست هاتي چه یون کاندي په ږور[2] کښې

اوس په هر چرته جهان په بلا ډک شو
که پخوا به لباسي وه په لاهور کښې

په قراره قراري کښ عالم خوښ دئ
ما دِ خداي لَري دَ عشق په شر و شور کښې

که رستم دَ زمانې شې گمان مکړه
زمانه به دِ پرېښږدي پخپل زور کښې

---

[1] کر زویه که نمسی که خېلخانه ده که اولس دی.

[2] هغه رودبار چه څنډی ئې زنگل وِی، دَ قندهار د جنوب و خوا ته یَو رود هم په دغه تقویب ږوریَ بولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سليمان په گوتې کښلې دا وينا وه   چه دا تخت به دَ سليمان نه وي په گور کښي
د خوشحال دِ له هغو نه لاس په سر وئ
چه به ځاي د گوتي غوارِي په ځلور[1] کښي

زه خو شرابي يم شيخه څه را سَرَه جنگ کړې   بخري ازلي دِئَ کشکي ما دَ ځان په رنگ کړې
ښه وايې واعظه برکت شه ستا په ژبه   ښه يې په وَيَلو دَ درياب اوبه کرنگ[1] کړې
ولاړَل و جنت ته چه په پوهه خبر نه وُو   ولاړل وَ دوږخ ته چه ئې لافی دَ فرهنگ کړې
پند دَ محمد (ص) دَ ابو جهل پکار نه شو   څوک به ئې صيقل کا چه ئې خداي اَينې زنگ کړې
کښېنې په خلوت کښ شيخه سود ئې راته وايه   ولي پخپل ځان دا هسي ارت جهان تنگ کړې
زه خو دَ زړه درد غوارم په هر يوه مذهب کښ   تا زده ستا خبرُو چه نقلونه رنگا رنگ کړې
رايشه مطربه! دَ نوروز سرود آغاز کره   ښې نغمې زړه سوزي په رباب په نئَ و چنگ کړې
هر لوري ته گل دِئَ شقايق نرگس سنبل دِئَ   بې گلزاره بد که وَ بل لوري ته آهنگ کړې
چا در پسې ډېري توښې واخيستې طلب کا   ځنو مسلی دَ بې ننگی در پسې لنگ کړې
کاشکي[1] دَ عمل تله درنه په قيامت شِې   موم په رقيبانُو په عاشق باندِي زړه سنگ کړې
مرگ لَرَه ئې واړه دَ دهلی لښکر راغلَي:
ته لا دَ خوشحال په مرگ ځان روغ نه کڼې ننگ کړې

زلفی ئی سبب دِئ د عاشق دَ پرېشانی   نندارہ ئې بهانه ده دَ بېحدي حيرانی
درد مي سرشته ده دَ هزار رنگه دارو وُ   غم ئې لا تېري کاندي تر ډېري ښادمانی
زخم ئې مايه دَ لارېزاله حياتگي دي   ورانَي ئې دَئَ موجب په جاودانه ودانی
محتسب چه احتساب لَره ور ځَي مجال ئې نشته   که دَ برندو سترگو مست ئې همېشه کاندي ورانی
ما په عشق کښ رسَولی دَي خپل کار تر هسي حده   لکه څوک په مېړ د توري سزاوار شي دَ خانی
زه خوشحال خټك د عشق په کار هونبره خوشحال يم
څو سلطان غره پخپله بادشاهي او سلطانی

زه او عشق بې قراري   دم په دم ژړا زاري
تېغ وکښلي را ښکاره شوه   خوار عاشق دِ ځان سپاري
چه هر دم په ما ستم کړې   ستا دا هسي ده ياري
ستا له مهره ستا له لطفه   زه لَرم اميد واري
دا يم ستا دَ غم ورَی وړم   شرط دَ عشق دَئَ بردبادي
خاکپاي اوسه خوشحاله
لوی به کاندي خاکساري

زه اول در خبر نه وم چه دا هسي بې وفا يې   په ورځَ سل سوگنده وکړې بيا له واړويې پروا يې
ما چه زړه و تا ته درکړ خلقې را باندي غاو کا   ولي هسي خبر ندئَ چه ته څه رنگه زيبا يې
اې چه ما وته وَيل کړې چه په کښليو نظر مکره   څوک به ستا په وَيل غوږ کا چه دَ مرگ خبري وايې

---

[1]محشی ورته ليکي چه مطلب ځلور ياران (رض) دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ما يو وېښته د خپلی معشوقې تر حوري ښه دي　　ملا څه په هر زمان دَ جنت حوري راته ستا يې
د گلونو قدر هر زاغ و زغن نزده طوطا زده　　هسي مه وايه نادانه چه په څه صورت شيدا يې
دا څه توري سترگي ندئ چه ځما زړگي ئې يووړ　　دا څه لا نوري بلا دي خدايه ته دا نابينا يې
دانه خال نه زنخدان دَي نه پرېشانی توري زلفي　　دا يو راز آلهي دَئ که ته پوه پدا وينا يې
دا دَ خلقو ملامت دَئ که پېغور دَئ د وگړي　　دا همه ځما قبول دئ خو که ته له ما پخولا يې
نن به څراغ په کور کښ نه ږدم چه گمان هيڅوک ونکا　　دا نېژدې دَ چم وگړي چه نن ښه مېلمه ځما يې
ما وَيل چه د زړه غم به درته وَوايم چه راشې　　غم به څه وايم و تا ته چه په راغله غم زدا يې
چه دَ زلفو نافې تل تل څنډوې دَ باد و مخ ته
خوشحال خود په تا پوهېږي چه هوسيه دَ خطا يې

زړه به ستا له جوره ظلمه په څو ځان وړي　　غم دَ درد به دِ تر کومه پدا شان وړي
ما دا هسي رنگ هندو ليدلَي نه وُ　　چه په حسن دين و زړه دَ مسلمان وړي
هغه لاس چه دِ کوتاه دَئ تر لمني　　هر زمان ئې په ډېر غم کښ تر گريوان وړي
دَ هغه عمر څه حال حلاوت نشته　　چه ئې بې له تا په غم کښ په پايان وړي
چه هرس دَ هغو شونډُو غاښو کاندې　　دَ ارمان گوتی هر دم پخپل دندان وړي
ستا دَ زلفو وَ چوگان وته حيران يم　　چه دَ زني گوي دِ څرنگ په ميدان وړي
پکښې بند زړونه وگاړي که ئې گورې　　چه دَ سر زلفيني تل تر زنخدان وړي
چه دِ زړه په ما هغه حکم فرمان کړه　　د ما زړه به د تا هر حکم فرمان وړي
دَ خاطر خوښي مي هر کله پدا ده　　چه دا ستا غمونه هر کله پرېوان وړي
دَ نور چا په ما څه کار دَئ زه پرې خوښ يم　　که مي دين و زړه همه واړه تبان وړي
دَ وفا خصلت چه خداي ندئ ورکړي　　څوک به څه لَره په کښليو دا گمان وړي
دَ زړه مينه ئې په کښليو ماته نکړه
خوار خوشحال به له دنيا نه دا ارمان وړي

زر ځما تر لاسه نه راځي وېرېږي　　که هر څو مي دلاسه ور سره کېږي
ځما لاس ورته تر اوره هم بتر شو　　لا په اور کښ ئې يَو درنگ ساعت تېرېږي
زه او زر سَرَه له ځايه غليمان يُو　　په جهان کښ غليمان سَرَه رغېږي؟
چه غليم دَ مرني بپه نظر کښوزي　　نور ئې زړه دَ ده و مرگ وته پړ کېږي
شاه زلمی به خپل غليم کا تر ځان وړاندی　　و نامرد وته به سل حيلې درېږي
په قرآن کښ ستا اصوال په غليم ياد دئ　　بل به کوم حجت تر دا قوي يادېږي
کانې زر که سَرَه وگورې يو رنگ دئ　　فرق ئې دا دَي چه په زرو زړه رغېږي
هغه زر تر کانی لوټه لا بتر دئ　　چه ئې وَمنډې په مځکه نه خرڅېږي
چه اوبه په ځای حصار شي نور خسا شي　　صفائي ئې هم پدا ده چه بهيږي
تل دِ لاس په غليم بر اوسه خوشحاله
غليمان دِ شرمنده تر تا ځارېږي

ساقي گل شگفته کېږي　　خس له باغه رفته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ باغ خوښي په زر شي   دَ راغ هسي مفته کېږي
دُر گوهر ځما بې میو   په مژگانو سفته کېږي
که ئې پټ لَرم له خلقه   راز مي نه نهفته کېږي
باد دِ زلفي آشفته کا   ځما زړه آشفته کېږي
هغه راز چه به ما تا کړ   په محفلو گفته کېږي
دَ خوشحال بخته بیدار شه
تَل څوک کله خفته کېږي

ستمگر به همېشه په دنیا نه وئ   پس له مرگه به لعنت لعنت په ده وئ
هسي خوښ دَ ظالمی په کار وَلاړ دئ   ته به وایې مرگ ئې نشته تل به ژوئ
ظالمان په نور څه هیڅ راغلي ندئ   خو دنیا وته ځوئیږي لکه روي
چه د خپلي کامرانی په کار راشي   که عالم ته وبا لا شي پرې ئې زړه وئ
په گفتار کښ دَ فرښتو سرَه سیالي کا   په کردار کښ شیطانان ترې پوري څه وئ
که په سول ئې دَ دنیا مقصود حاصلېږي   دَ مکې په وره به هم پوري کا سوئ
پخپل زویه ورور یې زړه نه وئ ترلي   دَ خپل پلار و مرگ ته هم موږي[1] ورغوي
په هغه چاړه قلم روغ کا قرآن کښ   په هغه چاړه دَ وروره مري سکومي[2]
په رکوع کښ تسبیحات دَ مال و ملك کا   په سجود کښ خپل حشم غواړي که ښه وئ
که نېکخواه ورته دَ پند خبري وکا   چه دَ بدو خصلت پرېږدي زړه ئې چوي
زه خوشحال چه دَ اورنگ بادشاه نوکر یم
که وَ زویه ورکَول کړم زړه مي نه وئ

ستا له جوره ظلمه هیڅ نکړَي ژړلي   چه له وره دِ په څو گرزم شړلي
همېشه ځما دعا په غوږو اروې   یَوه ورځ دِ په ښکنځا نه یم زېړلي
رقیبان دِ لکه سپي په کوڅه غاپي   هم ترې ځیرې جامې وروهم هم خوړلي
چه به ته دَ هغه ټال په پریو زانگې   هغه پړي دَ ورېښمو وئ غړلي
قافلې دَ همراهانو شوې رواني   ما هم بار دَي دَ خپل کوچ پسې ترلي
حاسدان بې غمه خوب کا درېغه درېغه   چه په کور ئې دَ بلا نفیل نړلي[3]
د خوشحال ئې و کرم وته امید دئ
که هر څو په گناهونو دَي لړلَي

سا دَ کښلی مخ په خال مي زړه په داغ دئ   پدا داغ مي له عالمه زړه فراغ دئ
سخ چه ناست یم دَ گلونو په چمن کښ   بیا ساقي راته نیولي ډک اياغ دئ
یا د ښو زلمیو خیال دي په شمله کښ   یا دَ ښو جونو دَ تور وربل دماغ دئ

---

[1] ژویی.

[2] یعنی پرې کول او پوستول.

[3] نړلی یعنی غوغا کول او دربول او ډَبَول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زلفينو په تور تم کښې به ئې غواړم — دا ورک زړه که را ښکاره کا مخ څراغ دئ
چه دَ کښليو دَ جمال ننداره کاندِي — وَ هغو ته سپېره ډاګ سير دَ باغ دئ
په سپين مخ ئې تازه خط نوی ټوکېږي — زه به زړه ورځني ژغورم روږد[1] دي زاغ دئ
دَ ګلونو په بوي ځِي په ګلزار ورشي — دَ ګلونو بوي بلبلو ته سراغ دئ
نه په اصل هونبره ښه نه ښايسته يې — تا په کوم توکي راوړي دا دماغ دئ
دَ خوشحال سترګي هورې چه ښايسته وي
خلقه زړه ئې نه په باغ دَئ نه په راغ دئ

ستا وصال لکه درياب دَئ زه ماهَی — په هجران دِ هر زمان دَئ په ماهی
په ژړا ہی ځني خواست دَ شپېښي خولې کړ — په خندا ئې وې چه څه کا دا سرِی
ويې څوک يې چه ځما په کوڅه ګرزې — ښه حاضر ځواب مي ورکړ ستا مريَی
هم په څو رنګه ناله هم په تن نال شوم — بېلتانه را باندې وکړ کار دَ نَی
دَ ځوانی بهار څه ښه دَي درېغه درېغه — دا بهار که همېشه په دنيا وَی
ګل، سنبل، نسرين، نرګس لاله غوټيه — دَ مقدم سَرَه دِ راوړه[2] درست پسرلَی
چه ئې ونيسم په غېږ کښې راته ګوري — لکه مست دَ مور په پيو کم کبلَی
دا شيرين ياران به نه وينم چه وَمرم — خدايه ما په جهان تَل لرې ژوندی
غم خو ستا دَ رسوائی کړم نه دَ سر کړم — که مي دا اندېښنه نه وي تا کتَی
هسِي ستا دَ بېلتانه په آتش سوځَم — لکه څوک په لمبه کښېږدي وچ لرګَی
ډېر صفت دَ ښاپېريُو اَرويده شي — ولي ستا دَ مخ څوک نه وينم مخَی
په ښايست کښې هيڅ لقب دربانديِ نشته — که دِ څه خو دَ عاشق نمنځه کړَی
اورنګ زيب به د کابل دَ خلل غم کا — ساقي وخت دَ نوبهار دَي راوړه مَی
چه زړه سوَی دِ دَ خوشحال په فرياد نشِي
په سينه کښې دِ سندان دَي که زړګَی

ستا په غم کښې لکه زه يم بل به نه وِئ — دروغجن يم که بل هسِي لکه زه وِئ
ستا له غمه مي ځګر له وينو ډک شو — چا ته ووېلي نشم زړه مي چوِئ
تا ويل ځما ديدن قيمت بها دئ — زه حيران يم ستا دَ مخ بها به څه وِئ
سر به درکړم په بها کښې ديدن را کړه — په سودا کښې خلل مکړه که دِ زړه وِئ
هسي ګل دَ ګلستان په منځ کښې نشته — هر چه ستا رنګ و بوي پوري په ده نه وِئ
که تل تا لَره درځَم ملامت مکړه — دَ بلبلو تل و ګل وته ورتله وِئ
د ښه ځيز پوښتنه مه کوَه له اصله — دَ يو هر دوکان چه وِي کالي دِ بله وِئ
که صورت ژغورې له غمه کاته مکړه — زړه هاله په غم اخته شي چه کاته وِئ
زه خوشحال چه آشنا وينمه[3] خوشحال شم

---

[1] روږد يعنی آموخته او بلد او آشنا.

[2] راشی.

[3] ووينم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه گل چه تازه شوي په اَوبه وِئ!

سړی هونبره څو ئې نیت وئ　　جامه هونبره څو قامت وئ
ګړګډن ګردن دَ فیل خوري　　څه مېړی څه ئې قوت وئ
نه هر خره دَ عیسی بار وړي　　نه هر سر سَرَه دولت وئ
وَ صورت ته نظر مکړه　　په ګرده دَ مرد قیمت وئ
زه مرَيَي دَ هغه کس یم　　چه صورت وِئ هم سیرت وئ
که صورت سیرت دِ جوړ شول　　سر تر پایه عنایت وئ
دَ خوشاحال په وینا غوږ کړه
په ویَل کښ ئې لذت وئ

ساقي تل به دئ دا ست وئ که به نه وئ　　له جهانه به مهلت وِئ که به نه وِئ
راشه ډک دَ میو جام په مي ناب کړه　　تل به هسي فراغت وِئ که به نه وِئ
هر هوس چه دَ صورت کړې نن ساعت دئ　　ګوره کانده به صورت وِئ که به نه وِئ
په رشتیا وَ ما ته وَوایه طبیبه!　　چه دَ رنځ مي به صحت وِئ که به نه وِئ
دَ وصال وعده دِ وکړه ستا سوګند دئ　　پدا کار کښ به غفلت وِئ که به نه وِئ
که په تا پسې ملنګ دَ مسلې شم　　شاه په تا مي به قیمت وِئ که به نه وِئ
سپینه خوله که بې ریباره ور پښکښ کړم
په خوشحال به مي منت وِئ که به نه وِئ

ستا په تور مي مال تالا مانۍ نړېږي　　راشه ګوره که پدا دِ زړه سرېږِي
ستا غمونو لَره هر کله ژوندون وئ　　پدا لږ عمر مي زړه کله مرېږِي
وایې ما وېشتلي څه کا حال ئې څه دئ　　په کوڅه کښ دِ لا دم وَهِي غرېږي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ　　وائي مالګي مي په سترګو کښ دوړېږي
لا به ګوره څه شان شان غوټۍ وا کا　　دَ ښایست بهار ئې اوس نوَي غوړېږي
ما به هیڅ په ورتې ورتې نه ژړل عالمه　　ولي څه کړم چه مي ننه زړه ژړېږِي
دَ رشتیا خبري خېر و برکت دئ　　په قاضي دَ دروغجن ژبه اړېږي
دَ خوشحال خټك په کار پوري حیران یَم
مینه لا وربانډی زور شوه څو زړېږِي

سخ د آئينې دئ چه دِ مخ وته تل ګوري　　سخ دَ لونګین دَئ چه دِ پاس په ټټر ښوري
نه دِي ستا دَ غوږو غټي غټي مرغلرۍ　　وصل دِئ په میاشت پوري یو سر بل سَره ستوري
روغ مي کړې له رنځه چه د خولې ښبېرې دِ اورم　　شهد و شکر را ګړې چه مي ستا شونډې وزوري
ظلم دِ دَ سترګو پما خوار هر ګوره ډېر شو　　څه کړم توان مجال دَ زور وَر لَري کمزوري
زه که ډوب په غم یم تل دِ ډوب وم چه عاشق یم　　تا دِ خداي معشوقه تل هَري بلا ژغوري
ما وته ارزان دِئ ډېر په مښکو په عنبرو　　څوک به توري خاوري ستا د پله په بها پلوري
تل ځَي ستا وَ لور ته په ارمان کاته کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپین ئې په کاته شي دَ خوشحال دَ سترګو تورې

ساقي راکړه وَ ما مې — يَو څو جامه پياپَې
دا هم ظلم دَئ که ګورې — چه بې مێو ځَي پسرلَې
هغه ځَاي چه ګل و مل وئ — ورع څو کاندي سرَې
ګوره څه وايي پر غوږ کړه — چه آواز کا چنګ و نَې
بيا به تېر شاعت را نشي — آه ارمان ارمان هَي هَی
دَ دنيا ژوندون هم ښه دئ — که تر تلو همېش وی
چه تر تلو همېش ندي — نور ئې وګڼه لا شَی
ډېر مَين ئې و بله تېر کړل
فلك نه لَري زړه سوَی

ستا په زړه د دنيا ځلې[1] — دَ دوږخ لمبې دِئ بلِې
چه دَ ګور لَړم ماران دئ — هم دا ځلې دئ پېيلي
که دِ يَو ځَله ځَان خلاص کړ — غم دِ نشته هورې ولي
دا لَړم شلوه له دِله — که دِ نه وِئ لېچی شلي
چه به وه تسپې په لاس کښ — مخ ئې تور ږېرې ئې کلي
ته اصيل ځَان دِ مريَي کړ
هي توبه خوشحاله ولي؟

ساقی چه مهربان شِي په پياله کښ مَي زياتېږی — چه مَي ور ځَني اخلِي دَ رقيب ښيښه ماتېږي
قربان ئې شم تر سترګو په طالع کښ زورور دئ — چه هر کله ئې سترګي په زېبا جمال لواتېږي
بوسه دَ سپيني خولې راکړه بد مه وړه مستحق يم — دَ حسن له نصابه دِ څو توکه زکاتېږي
آفت دَ هلکوالي وُ جمال دَ هغې تُرکي — چه کال باندې تېرېږي آفت لا څه تازه[2] کېږي
ژوندون دَ عاشقانو دَ معشوقي په وصال دئ — چه بيل شي له معشوقه ژوندي ندي وفاتېږي
چه اوسپني تر خېژي هغه کاني رنګاررنګ دئ — ترخې خوږې ترې خېژي څوک فولاد ترې مراتيږی
دَ چا خوني چه وَ مرِي پسله مرګه شي مېراتي
دَ چا خوني خوشحاله په ژوندُوني مېراتېږي

سترګی دِي که ورځَي که ئې زلفي که اوربل دئ — څو توري بلا دي چه مي زړه پکښي قبل دئ
چرته به خلاصېږي دا بلا تر زړه چاپېرې — مخ ته ئې که ګورې لا په سرو لمبو اوربل دئ
خيال ئې دَ زلفينو عقل و صبر و دين و زړه وړې — نه پرېږدې په کور کښ ښه کالي دَ خوني غل دئ
نور عالم لا پرېږده چه عاشق وته څه وايي — پلار که نصيحت کا و عاشق وته خجل دئ
قيس وُ که وامق وُ بيا فرهاد ورپسې نور وه — ما را ورې ندَئ دا دَ ميني دود اول دئ
مينه الستي شته لباسي شته نفساني شته — مښك شته دئ هم هوړه نفساني لکه بصل دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښې نسته، له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

[2] آفتېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چرته یو مخ دَئ که په سترګو احوال نه یې   یو چه ورته دوه شي خود پوهېږې چه احوال دئ
جام بینا ته ورکړه چه ئې ډک یوسي تر ځایه   جام ورکړه رانده ته هسي ووایه چه تل دئ
عشق دئ نور څه ندئ چه غواص په دریاب ډوب کا   ځان سوځي په اور کښ ښځه عشق ور سَرَه مَل دئ
ځاي په ځاي چه ګورم زه خوشحال ورته حیران یم[1]
بله غوغا نشته همګي دَ عشق کل کل دَئ

ستم دِ دَ عینینو یاره عین عنایت دئ[2]   بند دِ دَ زلفینو دَ خلاصِی کنایت دَئ
په شپه ځما وَیل کله آمېز وُ له هستی   په ورځي ځني دور یم هغه حرف چه شکایت دئ
خبري دَ مجنون او دَ لیلا ولاړې زړې شوې   ځما و ستا خبره تازه نوی حکایت دئ
دَ ما او ستا خبري دِي پټ راز څه هسي ندئ   چه چا ته ئې پیدا یا بدایت یا نهایت دَئ
په مخ چه ښایسته شوې که په پسول پسللی نه وئ   ساده دَ ورځیو خال دئ د درست حسن کفایت دَئ
هېڅ کله له مرګه دَ خوشحال اندېښنه مکړه
چه وې وژنې دلبري خون ئې روغ په روایت دئ

سر په بېدي بېد یا ونیوي ژړلي   په صحرا دَ ونو پاڼي پټ خوړلي
که اشنا که نا اشنا واړه لیدل شي   دَ همه واړو په ډېره ورخړلي
چه دَ قام دَ خېلخانې په حال خبر شوم   څه روزګار به پکښي شي په غم لړلي
په ناحق مي آزادئ ته تلاښ کړ   په زندان دَ اورنګ زېب ښه وم تړلي
خپل پردی چه دَ دنیا شکر خواره دي   لکه مچ هسي له ځانه وشړلَی
دَ ما حال به و هغه وته معلوم وُ   که دا هونبره ډېر آهونه چا نغړلي
که خوشحال پنجهزاري کا مه ئې وینه
دَ مغل له نوکری دئ اغېړلي[3]

شین مرزي چه ګېډي داړي   باند نخېژي خسي زاړي
څه عظمت[4] څه مهموتي دئ   چه په مرګ به ئې څوک وياړي
دَ ښادی سترګي دي ووزِي   پرېږده دَي ور پسې ژاړي
په يَوَه غوټه يَو نیسي   باز نه دوه تارو ونغاړي
عابد خان ځما شنقار دئ   په غوټه وهي دوه ښکاري
هم شنقار مي هم شاهین شته   هم ښه باز لَرم لك غاړي
وخت دَ ښکار دَئ سهیل وخوت   خپل خپل ښکار به پسې غواړي
زه په ښکار یم دَ سر خابو   وړاندِي زاغ راځي مرداري
خرقه څېري دَ زاهد شوه   رنګ ئې نه وینم دَ نماړي

---

[1] شم.

[2] دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نسته.

[3] یعنی قی وهل، بد هضم کېدل.

[4] عظمت خان او مهموتی او ښادی خان د خان معاصرین وه، چه په دې بدله کښې یاد سوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژر به ورک شي مدعي مي   یو څو مچ دئ دَ غوبارِي
ازمیښت گوره دَ دهر   راته لیندي شول اوس شاړي
تېغ پرې سور مکړه خوشاله
چه لایق دِئ دَ څو باړي

شفاعت دَ محمد (ص) ثابت په نص دَئ   دا په دا چه دَئ دَ درست جهان اخص دئ
دَ موسی دَ عیسی کله دا صفت وُ   دَ لولاک نعت پده باندِي مختص دَئ
اولیاء ئې دَ امت واړه ممتاز دئ   هر ولي ئې په ارشاد کښ مرخص دئ
سر حلقه دَ اولیا وُ هغه شماره   چه شیطان ئې بندي کړي په قفس دئ
دَ رستم دَ مړنتوب خبري هیڅ شوې   ذوالفقار چه ئې یاد شوي په قصص دئ
دوستداران دَ اهل بیت له اوره خلاص دئ   بې دوستیه ئې عالم کله مخلص دئ
په وِلا که دَ علی رافضي کېږِي
سکه خوشحال ئې په وِلا کښ مشخص دَئ

ښې ښې شپې شي ځَني پېښي   غېږ په غېږ شي شفت حُبېښي
څښي څښي ښیښې تشېږِي   نن به شي بخښني ښې ښې
چېن چېن څوني ځِي په شین   بتي زشتي فتنې پېښي
شي په چین تشي پوښتني   چین چین څوني پښتنې شي
هسي ځِي په شین شین   نخښي نخښي ختي پښې ښې

ښه سر راست ټوپك دئ چه نظر ځَني لر بر شي   گوره چه گزار دَ کم خطا په چرته شر شي
ولي هسي نه وئ چه وېښته چوي په عقل   بیا چه درې څلور مصلحت وکاندی ښه چرشي
څوک چه مخه ولی لیندی ډېر و بله کښېني   کله په سپینکي دَ هلك غشی برابر شي
نوري لولی هیڅ دئ دَ نسب که دَ نور څه دئ   ښه لوئي هغه دَه چه لوئي ئې په هنر شي
ډېر دَ سروریِ دعوا کاندي په جهان کښ   یو سړی په زرو کښ په بخت سَرَه سرور شي
آس تر کته لاندِي شا په څو ځَایه زخمي وئ   ځَاي دَي دَ حیرت په رابتونو ساته خر شي
یو توریتي نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم   کله به د ما دَ بخت دَ ستوري لا اثر شي
زور لرې که عقل پدا دواړه مه نازېږه
بخت راوړه خوشحاله چه دِ کار لکه سره زر شِي

ښه هغه چه ولاړ بې خوده په خیال ستا دئ   که اشغال دئ په جهان کښ اشغال ستا دئ
ښه مي ولیدل په سترگو واړه کښلي   چه تر واړه لا تېرَي کا جمال ستا دئ
دَ دنیا په مخ به ډېر وِئ ښه مخونه   چه تر هر څه ډېر لذت کا وصال ستا دئ
دواړه زلفي دِ حلقه کړې لکه لومي   چه دانه دئ پدا لومه کښ خال ستا دئ
دواړه پښې گلگوني سرې پدماغ درومې   گوره بیا څونبره وگړي پایمال ستا دئ
ته کشتن دَ غمزې کړه مه وَدرېږه   مقتولانو قبول کړي وبال ستا دئ
تا خو نوم دَ جنجالي را باندِي کښېښ   که په زړه کښ مي جنجال دَئ جنجال ستا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

که همه دَ خلقو کښلي سرَه ټول شِي   خسته زړه مي په ټولی کښ لېوال ستا دئ
چه دِ څوک په کوڅه تېر شي نور مېَن شي   چه تمام له عشقه روغ دَي دیوال ستا دئ
که مثال دَ صورت غواړې گوره مياشته   چه پوره دَ دوو هفتو شي مثال ستا دئ
چه سبا بېگا ئې لوند لَرم په اُوښيو   ياد گاري را څخه پاتو رومال ستا دئ
څو ريبار در سرَه نه بيايې دَ وړاندې   چه په چم به ئې تېرېږې مجال ستا دئ
که په قهر ئې شرې په لطف ئې برلې
چه ئې نه پرېږدې په هيڅ کښ خوشحال ستا دَئ

ښاپېرک که په هوا ځي په تور تم کښې[1]   په راتله دَ رتَّا ورځي دَئ په غم کښې
لکه چتي درسته ورځ درومي په پورته   هغه هونبره باز شاهين درومي په دم کښې
د چندڼ او ښوانه[2] فرق سرَه هيڅ نه وُ   که چندڼ تر ښوانه ښه نه وِئ په شم کښې
چا له ډنډه دُر گوهر نه دِئ وکښلي   قيمتي لولو لالا غواړه په يم کښې
که گيدړ په خم کښ رنگ شو پدا څه شي   خو بيا هم هغه گيدړ دئ په شيم کښې
زاهدان شيخان مي وليدل نامرد دئ   مرد عالم رباني دَي په عالم کښې
څرخ مي ځکه په سر لوني گلونه   چه ئې خاوري غُندي پروت يم په حرم کښې
که هاتی دَ بادشاه ومري غم ئې نشته   چوهري دَ سپی په مرگ دئ په الم کښې
عشقه واړه ستا د غمونه خرخښې دئ   چه په سوات را سرَه گرزي هم په سم کښې
گوتي وَمنډه په غوړو ترې تېرېږه   ذاکر زر ذکرونه کا زړه په درم کښې
که خوښي د وصال ورسرَه نه وئ   عاشقان کله خوښېږي په ارم کښې
هغه چر دواړه گوټو ته نظر کا   چه ئې وِئ سترگي نيولي په صنم کښې
آفراين دِ په وَيَلُو شه خوشحاله
چه دَ تورو رژول کړې په قلم کښې

ښه هغه چه ښه ئې رنگ ښه ئې جمال دَئ   ښه هغه چه په قوت دَ هر چا سيال دئ
ښه هغه چه په ميراث خاني مېرې کا   فراغت بې غمه ناست صاحب اقبال دئ
ښه هغه چه که احمق وئ که جاهل وئ   په طالع په تخت صاحب دَ ملك و مال دئ
ښه هغه چه په رشوه قاضي گري کا   په مسند دَ قضا ناست په قيل و قال دئ
ښه هغه چه ډېر لښكر ورپسې درومي   ډېر ئې كبر ډېر ئې جاه ډېر ئې جلال دئ
ښه هغه چه په مجلس دَ ملوک ناست وئ   تمامي عمر ئې زيات روزگار ټېټال دئ
په عالم کښ بدي نشته واړه ښه دئ
چه وَ بدُو وته روغ دئ يو خوشحال دَئ

ښاروني دِ غواشينِ پسې غواړې   باز دَ غره ښايسته زرکي سرَه نغاړي

---

[1] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[2] راحت زاخیلی ښوون په معنی د زیتون دَ وَنی راوړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنگ کښ لکه غلوځه[1] هسي روغ دئ — دَ خوږو هیله وَمکږه له غوباړي[2]
یو آواز دَ ښو آسونو دَ ششنا دئ — بل آواز د گنده خرونو دئ چه ناړي
څوک ژړا دَ آخرت دَپاره کاندي — څوک د دې جهان دَ سود دَپاره ژاړئ
دَ گزار دَپاره لیندي په څو ناست دئ — دَ قطرې په حرص گرزي پسې شاړي
مرتبې دَ دواړو ندئ سرَه سمي — څوک دَ ځایه باز شهند څوک چوړي ځاړي
که دَ څنگ پرونه ئې هر څو کنبلي روغ دئ
دَ بازونو پرواز مه غواړه له ځاړي

ښه سړی گڼه هغه چه په زړه صاف وئ — همېشه ور څخه شرم هم انصاف وئ
چه دا څو توکه ئې نه وئ سړی نشه — هر چه کاندي نور دِ کا هغه معاف وئ
په دنیا چه دا عالم سرَه خلاف کا — لکه سپی چه په مراده ئې خلاف وئ
نوشیروان چه مخ په عدل په انصاف وُ — که ئې گورې تر قیامته ئې اوصاف وئ
که دانا سړی بدرنگ وِی پدا څه شي — که د ښه توري ساز شوي بد غلاف وئ
دَ هیچا غرض پدا خوبرو نشته — قلپ سره چه سره پېژنی صراف وئ
جوهري به ئې خود کار سرَه ښکاره کا — تر یاقوتو که شبه په رنگ شفاف وئ
دَ یاری دپاره گرزم نه ئې مومم — چه وفا لري هغه په کوم اطراف وئ
دَ بخملو په اودل به خبر نشي — په شماره که د اودنیو بوریا باف وئ
عشق په حق په باطل هیڅ ندئ راغلي — تر کعبه ئې ډېر وَ بت وته طواف وئ
ښایسته هر گوره ډېر شول پرې وېرېږم
ما خوشحال چه دَ تقوا وهلي لاف وئ

عاشقان که ستا دَ لاسه په جفا مري — باري شکر چه په عهد په وفا مري
ببېدلان مي دَ هجران په تېغ قتیل وي — دا یَو حرف دَئ چه په توره دَ قضا مري
زه مرده وم ستا دَ جام په گوټ ژوندي شوم — چه ئې دا جرعه نوشلې غه په چا مري
زړه مي ستا طرې طراري ته هوس کا — ځان مي ستا غمزې بیماري ته رشتیا مري
اې تازه گله بلبلي ته نظر کړه — په نوا کښ ستا له شوقه بېنوا مري
خوار خوشحال په مرگي حال دَئ ځکندن کا
راشه گوره په ارمان دَ لیدو ستا مري

عاشقان له ببېش و کمه آسوده دئ — له وجوده له عدمه آسوده دئ
دَ ساقي له لاسه ډکي پیالې اخلي — په مستي کښ دم تر دمه آسوده دئ
بت پرست دئ دَ مغان په خرابات کښ — خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دئ
ورځ و شپه باندي تېرېږي په ښادي کښ — هر زمان مي له ضمه آسوده دئ
تل ساقي دَ میو داد کا بې منته — کریمان مي له کرمه آسوده دئ

[1] یعنی د شاتو مچی.

[2] د خره مچ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه شونډي دَ جام په مورګه[۱] يښي   په خاطر له جام جمعه آسوده دئ
بادشاهان که خزانې و بله آسپي   دا ګداي مي له درمه آسوده دئ
په درياب ګښ ئې دَ عشق دَيَئ غسل کړی   له حدوثه له قدمه آسوده دئ
اې خوشحاله که نظر دربانديَ وکا
ډېر ئې تا غُنډي له دمه آسوده دئ

عاشقان چه دَ معشوقي دلداده دئ   له همه واړه غمونو آزاده دئ
په يَوه لحظه کښ هست په بله نيست شي   که ئې ګورې عاشقان په زړه ساده دئ
مګر زه له ځَايه غم لَره پيدا يم   په هر دم راته غمونه آماده دئ
نه يو زه دَ نظام پور په ګوټ ګښ پروت يم   سوختګان ئې په هر لوري افتاده دئ
په درون دَ عاشقانو نظر وکړه   دَ لاله غُنډي دَ داغ سَرَه زاده دئ
ترک تاجيك عرب عجم عاشقان واړه   مست بې خود دَ ديو خمرو په باده دئ
دَ هوا خدايان دِ ليري کا له دله   يَوه خداي وته چه ناست په سجاده دئ
چه تر خپلی رضا تېر شي اولياء شي   اولياء له هَرَه غمه آزاده دئ
غوبانه شپانه ظاهر سړی ليدل شي   په معني کښ دَ پاده سَرَه پاده[۲] دئ
شيخه ته چه ډېر طاعت کړې جنت غواړې   و جنت وته ورتله په اراده دئ
عاشقان که معشوقه په تېغ ورژنی   ور مېړونه ئې و تېغ ته نهاده دئ
چه دَ ننګ په چارُو نر نه دئ خوشحاله
که ئې نر وينې په سترګو هم ماده دئ

عمر هر زمان ګداز کا لکه واورې   يا به ستا له مرګه واورم يا به واورې
هغه تېر ياران به بيا بيارته[۱] را نشِی   که په سر باندِی را لونم توری خاورې
برېوکی[۱] چه پوزې واخلی پورته درومی   نه پوهېږم چه به کوم لوری ته ماورې[۱]
زور دَ چڃ د وږلو نه لری نادانه   نه پوهېږم چه دا درونډ وری په چاروې
په سمن دَ شهلا نقش دَ سيور زېب کا   په شېوه چه سترګی کوزی له حيا ورې
دواړه سترګی مِی چه ستا په مخ دوخته شوی   عجب نه له ځانه دوه قبله نما ورې
دَ خوشحال غُنډِی به ډېر دا هسی نور وئ
ته چه هسی رنګه زړُونه رو نما ورې

ارتبې په عقل کمي   خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سَره سم يې   دُوي له تا شره نا سمي
زر نېکی ور سره وکړه   په يوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني   چه ئې ته ګنې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندي   همېشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي   په معني کښ نا آدمي

---

[۱] يعنی کناره.

[۲] دې کلمې ته محشی ليکلی دی: يعنی چارپای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاس به ګرم په لږ ګناه کا دوي په لوي ګناه نا ګرمي
څو ئې کج ورېږ هونبره کجي څو ئې درد ورېږ هونبره خمي
په هر کار کښ دیګر ګوني په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښیسته وي په درون لکه ارقمي
نور څه مه وایه خوشحاله
تر وجود ښېږ دي عدمي

غم آخر شو دَ ښادئ روزګار راغَي چه موسم سو دَ ګلونو ګلزار راغي
په تلوار ئې تیاري دَ سیل کاندي و بلبلو وَته وایه بهار راغي
پدا هسي خاصه وخت دَ ښو ګلُونو دَ مطرب دَ ساز آواز مي په کار راغي
دا ئې واړه له خزانه نه فریاد شي چه ګلونو ته طوطي په چیغار راغي
دَ هجران مشقت ډېر وُ خداي آسان کړ بیا مي سخ دَئ چه عشرت د دیدار راغي
که په نوُرو باندي هر کله اختر دَئ په ما دا زمان اختر دئ چه یار راغي
لون لون کالي بیا پېري خواجه شو
چه خوشحال دَ یار دَ مخ په بازار راغي

غم ښادي چه په چا وېر شي[1] لکه وېر شي هسي تېر شي
سر رشته ئې مونده نشي ګوناګون دَ دور پېر شي
چه په خوا په خاطر نه وِئ هسي چاري په تا دېر شي[2]
په هجران کښ غم دَ یار دئ چه همېش تر زړه چاپېر شي
هر چه وَواته له سترګو عابت له دِله هېر شي
چه به سخه په خوشحال کا
ګُندِي ژر دَ ده په څېر شي

غنیمت ګڼه ګلُونه میخوري کړه په چمن کښي چه به پس له هفتې نه وِی دا ګلونه په ګلشن کښي
په غنچه چه تطاول کا صبا دا کله باطل کا دَ بلبلو کام حاصل شی[3] دَ ګلزار په شګفتن کښي
وطن ښه دَئ که غمخور وِي ښه یاران دِ لور په لور وي څو چه شته که هونبره نور وئ لا غریب یم په وطن کښي
هم مانې شته هم عتاب شته هم ترخه تروه خواب شته نه ئې شمار نه ئې حساب شته څه خوښي ده په دیدن کښي
اور اوبه نده نور څه ده چه په تله یا په راتله ده په راتله په اور اوبه ده اور را بل کا په رفتن کښي
که ئې تل په ظلم زړه وئ که مې زړه له غمه چوِي خداي دِ نکا دا به نه وِئ چه ئې خوږ کړم په ګفتن کښي
چه بلبلي وته ګوري له آوازه ژبه ژغوري د بلبل په آواز ښوري هونبره ژبه په سوسن کښي
چه جدا شی وَ دِ مرینه له غمونو چه خلاص شینه څوک چه بې یاره پائېنه سود ئې کوم دَئ په زیستن کښي

---

[1] وېر شی د قندهار په محاوره (ورشی) مګر دا کلمه په یوه نسخه کښ ډېر شی لیکلې ده.

[2] دیر شي یعنی درشی.

[3] حاصل کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ سپی غُندِي ئې ولي په رو روبه پسې زغلي
خوار خوشحال به ئې اَخلي څو چه ځان لَري په تن کښې

گله ته چه په بلبلو هونبره خیال کړې — دا خیالونه همګي پخپل جمال کړې
دا جمال به دي جاوید په جهان نه وِي — ښه خو دا ګڼه چه شکر په دا حال کړې
دَ انصاف په سترګو ښه نندارہ وکړه — جهان څو کښلي چهره هسي پایمال کړې
ډېرِي خوني دَ هجران په لمبو وسوې — ما لیدې چه تجلې ئې په وصال کړې
دا بهار ګلزاره ښه یې خوي دي بد دَئ — چه راتلَنَه یَو څو ورځَي په درست کال کړې
تر قدرت به دي ځاربېږم ذوالجلاله — رنګارنګ ګلونه ښه[1] هسِې نهال کړې
دَ بلبل دَپاره تَل وَي په چمن کښ — د پسرلي ګله تله ولي دم در حال کړې
که دي سترګي دَ عرفان شته مبارک شه — دَ ګلزار په نندارہ چه استقلال کړې
ګل ته هسِي رنګ و بوي ورکړيَ چا دَئ — دَ لاله دَ ګل چا هسي پاڼي لال کړې
چه ګلونه دَ ګلشن همېشه ګوري
لکه خضر هونبره عمر دَ خوشحال کړې

که په زغرو په چپَو کړی نېزې څوړي[1] — چه نیکي در څخه نشته واره کوړي[2]
دَ هر چا سرَه خوږه ژبه بایده دَه — په خوږه ژبه ما هم وزی له سوړي[3]
واړُو دُوړو سرَه فوج دَ سپرو نه وئ — په جهان کښ لږي نه دِئ تشی دوړي
یاوه ګوي دراز زبان مه شه که ګوري
بیهوده خبري مکړه پوچي بوړي[1]

که په زړَه کړې دَ خوشحال خبري زبري — دَ دانش له کاره نه دِي لري برِي
خلایق په تفاوت سرَه پیدا دِئ — پوهی نه دِي سرَه واړه برابري
په زرګونوُ کښ یَو دوه سرِي خبر دَئ — نوري واړه خلقې دِي ناخبري
لکه کار دَ خوي خصلت په تفاوت دئ — هسي زېږِي په ښایست سرَه دلبري
دَ سیرت زیبایي ښه دَه تر صورت
چاري واړه د باطن دي معتبري

ګه مي یاد که مي نایاد کاندِي مخدوم دئ — دَ چاکر مي له څښتنه حجت کوم دئ
دا ګدا ئې وَ وصال ته څه هوس کا — چه بادشاه ئې له لیدنه نه محروم دئ
په عاشق چه ستا له لوریه ظلم وشو — اوس په هر لوري چه دَئ درومي مظلوم دئ
همېشه ئې سوړ سوړ آه وِئ ګونه زېړه — دَ ویشتلو حال که نه وایې معلوم دئ
په جهان کښ چه څه رنځ وُ څه محنت وُ — هغه واړه سرَه ټول شول عشق ئې نوم دئ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[2] محشي ورته لېکي یعني عیجن او دروغ.

[3] سید راحت لېکي، چه بطزي کزي ته وائي، په قندهار کي بُړي بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار چه وفا دار دَئ مونده نشي — په جهان کښ دَ وفا هنر معدوم دئ
دَ خاطر ويني مي خوري په ننکي ننکي — له گناهه وېره نکاندي معصوم دئ
که یار سر غواړي له ده نه نه به نکا — هر چه پوه دَ عاشقۍ په رسوم دئ
چه په عشق کښ موافق نه وئ اې دِله — دَ هغه لیدَل په څه گوري چه شوم دئ
دَ دوږخ لمبې به نه رسي عاشق ته — چه دَ عشق په توره مړ شو غه مرحوم دئ
ما خوشحال ته ستا دَ خولې اسرار مکشوف شو
که دا راز دَ چا له سترگو نه مکتوم دئ

که مِې نوم په ژبه نه اَخلې هیچري — په تش نوم به دي هم سود کوم دلبري
دَ زاهد دَ سترگوُ اَب هونبره په ځاي دَي — چه ئي سترگِي باندِي[1] نه دي برابري
دَ ښادیی نوم پرې زور[1] دَي تَل تر تله — چه په زړه ئې ستا دَ غم شیتي[2] شي سري
زه به څه ځني مانه کړم یَو زه نه یم — په غمزه ئي خلقې کړلې ډېري
دَ ښو سېوره ئې خار[3] په پښو څرخېږي — له حيا چه کوز کوز گوري ناز پروري
شونډي ستا لکه نبات هسي خوږې دي — تریخ ویل ځني نه ښایي لب شکري
وایي شته په چين ما چين کښ کښلي ډېري — خداي دي نه کا چه تر تا به وِي بهتري
بې خبر له ځانه ډېر ورته[4] پراته دئ — ته يې هم په حال خبر شه بې خبري
دَ ختا دَ ملك نافي واړه خجل شي — چه د تا زلفي ښکاره شِي معنبري
که دي چېري دَ آشنا په لور گذر شي
دَ صبا باده! ځما سلام پر وري

که یَو دم دَ یار په غم فراغت کښېني — پدا دم به له عالم فراغت کښېني
که دِ کار دَ محبت وینو په لاش کښ — پدا کار به خوښ خرم فراغت کښېني
که گداي شي دَ مغان په خرابات کښ — همېشه به لکه جم فراغت کښېني
ډېر و لږ دَ زړه زحمت دَئ که عاشق شې — ته به تل له بېش و کم فراغت کښېني
که اختر دَئ که نوروز دَئ خو هم دا دئ — مخ په مخ چه له صنم فراغت کښېني
که په کوي کښ ئې مقام وکړې زاهده — په خاطر له ارم فراغت کښېني
لاس په لاس بهشت دا دي خوشحاله
چه خپل یار سَرَه هېو دم فراغت کښېني

که دا عقل دَ همه خلقو یکسان وَئ — سکه بایده وَ چه همه سړی لقمان وَئ
د دې لال قدر به نه وُ په عالم کښ — که دا کانې واړه لال دَ بدخشان وئ
په پخسر[4] به دَ هر چا کرَه پراته وُ — که دا دُر مي دَ ژلی غُندي ارزان وئ

---

[1] په قلمي نسخو کښ زوړ لیکلي دي داسي: نوم پر زوړ دي تل تر تله.

[2] شتي.

[3] دِ خار.

[4] دا کلمه عیناً ولیکه سوه په ځنو نسخو کښ پېخر راغلی دی تحقیق غواړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هيځ حساب به ئې په هيڅ جنګل کښ نه وُ — که درمي[1] واړه کني دَ هندوستان وئ
په خوراک به خرو غويو نه قبلولي — که ډېره دَ وني پاڼي واړه پان وئ
دا ټپوس به هم په لاس دَ بادشاه ناسست وُ — که دَ باز او دَ شهند غُندي ئې شان وئ
دَ ليلى او دَ مجنون مينه به هيڅ وه — که همه خلق لېلى او مجنونان وئ

ما خوشحال دَ حقيقت په ژبه ووې
دريغه دريغه که څوک پوه پدا زبان وَئ

که صورت وته دِ ګورم په صورت کښ يو حيوان يې — که معنو وَته دِ ګورم شاهزاده دَ کل جهان يې
چه ظلوم جهول يادېږې کنت کنزا هم پوهېږې — ته و دا ته نظر مکره چه دا غوښې استخوان يې
چه مسجود وُ دَ ملکو ځاي ئې پاس وُ په فلکو — ته خلف دَ هغه هسي خليفه پدر نښان يې
غوښى هډِ څه په کار ندى داد ګاو دَ خره هم وئ — دَ ګداى په ګند کښ پټه ته يو څرنګه سلطان يې
چه ئې ستا په حال پېغور شو تر ابده ئې مخ تور شو — دَ چا نوش يې دَ چا نېښ ئې د چا درد دَ چا درمان ئې
د دنيا عقبى باغونه پکښې واړه نعمتونه — واړه ستا دَپاره جوړ دِئ ته مقصود دَکن فکان يې
که هر څو ګلونه ډېر دِئ تر حساب تر شماره تېر دئ — دَ فطرت په حديقه کښ نو باوه دَ ګلاستان يې

نور به څه وايې خوشحاله له دې حاله له احواله!
هم دا هونبره وَيل بس دئ که پوهېږې نکته دان يې

که په باغ کښ رنکارنګ ګلونه ډېر وِئ — هسى نه چه دَ ګلاب دَ ګل په څېر وِئ
آشنايي دَ ګبينه دَه که شکري — چه خواږه ئې په څو رنګه را برسېر وِئ
ستا دَ ور دَ سپيو څو ثنا صفت کړم — چه تر پيره ميره زړه وته را تېر وئ
آرزو به دَ حيوان دَ اوبو نکا — عاشقان دِ چه دَ خولې په ميو سېر وئ
چه په عشق سَرَه ژوندي دي مرګ ئې نشته — که په ګور کښ تر دا تورو خاورو زېر وئ
دَ غمزې توره ئې هر چرته وژل کا — لور په لور ئې شهيدان په دا شمشېر وئ
تل ئې لوبي دي د ما د زړه په وينو — ستا دَ سترګو آهو ما ته لکه شېر وئ
ستا دَ زلفو هر هر پېچ وته چه وګورم — همګي په رنګ و بوي لکه کستېر[2] وئ
په خوشحال دِ يو زمان ليده وَ نکا — يو زمان ورته تر کاله هم لا ډېر وئ

مګر هيڅ ئې دَ زړه حال ور ښکاره ندئ
چه ليده ئې دَ خوشحال سَرَه ډېر ډېر وئ

ګه دَ لويو کتابونو دانشمند وِئ — دَ هلکو کتابونو په کار بند وئ
چه خرما ئې دَ بلوټ نه وِئ خوړلې — و هغو وته پټوي[3] خرما خوند وئ
چه دَ هند په شګر قندو خبر نه وئ — و هغو وته ګاځري شکر قند وئ
دَ اټك په مناره به نظر نه کا — چه هغه ته دَ دهلىَ ملك څرګند وئ

---

[1] يعنى نل.

[2] دا کلمه عيناً وليکه سوه، معنى د مشکو به وى يا يو قسم خوشبو دار ګل.

[3] د مېزرى دانه او تخم (درياب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر سړی دَ خپل وطن ثنا صفت کا   د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وئ
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته   ما چه ولیده دانا محتاج دَ پند وئ
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترگو وینم
دَ هر چا چه بده پوهه غلط سند وئ

که راضي مي په جفا[1] او په وفا یې   نور را درومه چه زه ستا یم ته ځما یې
بې له ما که جهان ستا شي په اوربشه   چه زه ستا شم که اوربشي خورې دارا یې
که دِ طمعه دَ مخلوق له وره پرېکړه   بادشاهي دِ مبارک شه که گدا یې
غاړي غرونه خبر دار دئ چه مجنون یم   که جهان پدا خبر دَئ چه لیلا یې
ستا دَ غم په توره مړ په وردِ پروت یم   کله کله راته گوره مسیحا یې
جگي جگي په لیمه مي قدم کښېږده   چه رِندې سترگي مي روغي شي طوطیا یې
کله ما و تا روزگار په یوه ځاي کړ   بر بر راشه دَ یار سپیه چه اشنا یې
چه یاري له یاره کړې دَ سود له مخه   په خاوند مي دِ سوگند وِي بې وفا یې
چه دَ یار سَرَه پخپل غرض یاری کړې   دَ یاری بلا په تا شه یار دَ چا یې
چه دِ بولم معطل مکړه را درومه   که دَ باز غُندِي حاضر په بِغ دَ بیا یې
په دربار مي چوتري دي دَ سرونو   راشه واروه چه پخپل وَژل شیدا یې
چه دِ خوي خصلت دَ رنگ سَرَه جوړ ندئ   رنگ دي ورک شه که هر څو په رنگ زېبا یې
پدا هسي ښایسته جمال چه ستا دَئ   غم شدت فتنو اَفت لَره پیدا یې
په امید دِ دَ لیدو په ور کښ پروت یم
گه ته هر څو له خوشحاله بې پروا یې

کله خپل بشر دَ گل غُندِي نما یې   کله کله دَ بلبل په ژبه وایې
چه هر هر زمان په هر شکل جلوه کړې   عجائبه دلربایه خود نما یې
په یوه وېښته دِ نه ارزِي دوه کَونه   په غایت لکه گوهر قیمت بها یې
دَ خپل درد دوا به زه له چا نه غواړم   چه هم ته محبوبه درد یې هم دوا یې
کله ناز کله ښکجځل کړې کله مهر
له خوشحاله مَروره که پخولا یې

که ئې لري له جماله نه جلباب شِي   حبطه به ئې تر مخ پوري آفتاب شي
که ئې بوي دَ پېچا پېچو زلفو ورشي   په خطا کښ به بې قدره مشکباب شي
څو بوسې که له دشنام سَرَه ٱمېز کا   شماتت به ئې په قند و په گلاب شي
که هر څو له زېبا مخه خاطر نیسم   زړه مي بیا په اضطراب لکه سیماب شي
یکباره ئې قرارَي له ما نه واخیست   درسته شپه په ما احرام شه که مي خواب شي
دَ هغو طاعت قبول ندي نور څه دئ   چه سجده ئې تل دَ ورځیو په محراب شي
دا پیاله چه ځما نوش دَه زه پرې مست وم   دا مستي مي نه په بزم دَ شراب شي
دَ رندانو دَ شرابو هسي کار دئ   چه زاهد ئې هم په بوي سره خراب شي

---

[1] په جفا هم په وفا یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نا محرم مي و صحبت ته څه هوس کا   چه ځما له محرمانو هم حجاب شي
که يو توول دَ ښايسته وَو سَره کښېني   خو هم بويه دَ همه وُو انتخاب شي
غه روپي چه دَ ټنگ سال له لاسه نه وئ   و صراف وته ظاهره په هر باب شي
دروغجن غشي که هر څو ثابت روغ کړې   خو به بيا دَ هلوکانُو تېر پرتاب شي
دَ خرما وَنه خو سازه کړي له مومو   دَ خرما غُنډې به کله ترې دوښاب شي
ما خوشحال چه په پښتو شعر بيان کړ
دَ پښتو ژبه به اوس په آب و تاب شي

که په عشق کښ زړه دَ نورُو په ليده ځي   ځما زړه په اروېده تر ليده ښه ځي
نوري ميني ئې ځما له دِله يووړې   يکباره مي په ليدو پسې لېمه ځي
هسي ياد بويه چه يَو ځله يار ياد کړې   نور دِ ويني لکه باز تر هر وېښته ځي
پکښي خيال دَ سبر قد و دَي پالم ئې   چه مي هر کله تر دوو سترګو اُوبه ځي
که په زړه شوي زه به اوس دَ يار سرَه وم   چا وې دا چه پښې هورې درومي چه زړه ځي
نه په زړه ده نه په پښو دَ خداي په کړه دَه   دا غريب سرَي همه دَ خداي په کړه ځي
که دَ مال وه که دَ ملك وه که د زر وه   وار په وار مي دَ زړه مينه له هر څه ځي
دَ دنيا مينه په زړه باندي لوي بار ده   آزاده به بار په زړه و گور ته نه ځي
روغ به خوب دَ بې غمې کا خوشحاله
چه څه خوږ دَ زړه لري خوب د هغه ځي

که ميوه دَ چندن نشته هسي شنډ دئ   لا ئې ښه تر ميوه دارُو ونو ځنډ دَئ
وايې زه به په تا وکړم ځني چاري   زه دَ دې چاري ارمان لَرم ډېر ځنډ دئ
که مي ځان ځي که جهان پرې به ئې نږدم   ما نيولی اوس دَ عشق دَ سپړو منډ دئ
پدا لار دَ شهسوارانُو ختل گران دَي   گوډه څو به باندې خېژې ملکښ[1] دئ
زه او دا دَ هر ناکس سازي ناسازي   که رشتيا وايم خپل ځان را باندې پنډ دئ
که مثال ئې په دنيا غوارې له ما نه   چه الا بلا پکښې وي هغه ډنډ دئ
دَ چړې دَ لاره کار نشته ناپوهه   چه تېرُونه پرې ماتېږي هغه خنډ دئ
يا سبا دَئ يا غرمه دَه يا ماپښين دَئ   مازديگر دَ ښکار تکل کړم ساعت لنډ دئ
څوک دَ حج، څوک دَ تلقين څوک دَ مکتب شول
يَو خوشحال په واړه خلقو کښ لونډ دئ

کام دَ زړه که هر څو ښه دَئ   تر ايمانه نه ښه نه دئ
چه ئې دا اندېښنه نه وِئ   هغه کس سرَی په څه دَئ
اعتبار پدا دنيا کښ   دَ سړی لکه لېمه دئ
دَ هر چا چه لېمه نه وئ   که بادشاه دئ خوار په زړه دئ
سپی به ښه کړم تر مزري نه   سپی دَ کور مزري دَ غره دئ
خرکه بد دئ بيا وري وري   بد سرَی بتر تر خره دئ

---

[1] دا کلمه په يوه نسخه کښی جلا ليکلې ده مله کنډ يعنی مه ځه چه کنده په مخ کښی ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ئې ویښ وینې په سترګو　　غافل ویښ ندئ اوده دئ
په رشتیا کښ زوال نشته　　دا د ما کلام په وله دئ
اولیا بللي بویه　　چه حلال په خوله په زړه دئ
ته ئې سست وینې په سترګو
دَ خوشحال اختیار تېره دئ

که په حسن دَ کشمیر خوبا اوښار دي　　یا د چین او دَ ماچین یا دَ تاتار دي
ښښنې جونه چه ما په سترګو ځیر کړې　　هغه کل واړه خجل دَ دُوي تر کار دي
په ښایست باندِي ئې ختم دا وینا ده　　چه په اصل دَ یعوب قوم و تبار دي
هېڅ حاجت نشته دَ مښکو دَ ګلابو　　په پنځه وخته لمانځه عطر عطار دي
که ټیکه که کټماله که نور سنګار دي　　دا همه تر تورو زلفو پوري خوار دي
که اوړنی[1] مقیش دوزي که سالو[2] دي　　دا همه واړه تر سپین پروني ځار دي
تر صورت ئې دَ سیرت خوبي افضل ده　　تر ظاهر ئې دَ باطن خواړه بسیار دي
کل روزګار ئې سر تر پایه پرده پوښ دي　　نه ګرېوان تر نامه څیری په بازار دي
له حجابه پورته غټ کتلي نشي　　نه آموخته په ښکنځلو په پایزار دي
ما خوشحال له ډېرُو لړ دي څه وَیلی
له دې حاله ګوي مګوي وَیل بې شمار دَي

کله رند غُندِي ملا واقف دَ راز دَئ　　دَ کتاب دَ مسلو زبان دراز دَئ
زه مريَي دَ هغه چا یم ترې ځارېږم　　چه دَ زړه سرَه ئې جوړ دَ خولې اواز دئ
چه ئې رَو دَ خولې دَ زړه سرَه یَو نه وي　　که په هر لمانځه اودس کا هم بې نماز دئ
وار په وار ځما په زړه کا هسِې چارِې　　که دَ سترګو ئې غمزې دئ که ئې ناز دئ
لا به ډېر ګلوُنه وا شی پدا باغ کښ　　دَ ګلزار دَ غوړېدلُو ئې آغاز دئ
څوک به نه وئ چه به غاو ورباندِې نکا　　د َهر چا وَ ملامت ته عاشق ساز دئ
ځان و تن سرَه مثال کړه دواړه توکه　　محنت که حقیقت دَئ که مجاز دئ
چه عزت ترې پیدا کېږي قناعت دئ　　چه خواری ور ځنی زېږي هغه آزاد دئ
زه خوشحال له خپله بخته دلګیر نه یم
چه ځما ستوري ځائي دښمن ګداز دَئ

که هر څو پخپله پوهه کښی سقیم یې　　دَ حکیم په حکم کار کړه نور حکیم یې
که په خوله په غوږ په سترګو څه زده نکړې　　نور ور درومه ازلي سیه ګلیم یې
دَ سیرت خوبي پیدا کړه چه جوهر دَه　　په صورت خو هډ وغوښه وینه ریم یې
پیر اوستاد مرشد به واړه درته شا کا　　که په جهل مرکب کښ مستقیم یې
عاقبت به دِ په بخره ندامت شي　　چه دا هسي دَ جاهل سرَه ندیم یې
دا دانش چه دَ هندو دَ شمار حساب دئ　　که ته دا دانش کښې لئَم یې

---

[1] پرونی، چادر.

[2] که شالونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخاوت په روایت په روخ په رنګ کړه   نه چه درسه دنیا وَ بازِۍ کریم یې
همېشه په زړه خوشحال اوسه غم مکړه
په اخلاص چه وَ دانا وَته تسلیم یې

که هر څو په هوا پرونه وَهِي چتي   بیا ئې زړه وِي په ډکي دَوني نښتي
شاه زلمی توري[1] نېزې خوري تردد کا   په برېښنا دَ توري تښتي تېر اَرتي[2]
سترګه ور اور اورکي ویني چه برېښي   نوې میاشت په سترګو نه ویني سترګ تتي
ناسوتي عالم په څو په دنیا شخ دئ   هلك تل دَ مور په تي پوري وئ نښتي
دَي دَ خپلي ګوتي غم کاندي که نه وئ   په شګون کښ عالم ښه ګڼي شپږ ګوتي
په هر ښکار به بې خطا چورب اَلوزي   ما خپل باز دئ په پهرو پهرو پرانتي
که ئې بل له بد بویِ سېرمې نیسي   دَ خپل بوي په بد بوئي خوښ وئ خسا ګوتي
څوک به څه لَره خوشحاله ته نصیحت کا
عاشق نه دئ نصیحت دَ چا نه نغتي[3]

که هر تار ئې دَ کوځي مشك تا تار دَئ   دَ کوځي تر تار ئې ښه دَ زلفوو تار دئ
هغه ځَاي چه مي دَ زلفو بازار جوړ شي   هغه ځَاي مي دَ ماتِیو[4] تش بازار دئ
چه لذت دَ تورُو زلفو را تر زړه شي   دَ ماتِیو زیست روزګار کله په کار دئ
دا خبره څه عجب دَه چا ویلې   چه دَ تورو زلفو بد سوي تاتار دئ[5]
چه دَ تورو زلفو خیال ورځخه نشته   توري خاوري ئې په سر عمر ئې خوار دئ
که همه دنیا پرې وَښندي هم هیڅ ده   هغه کس مي چه دَ زلفو خریدار دئ
خوار خوشحال چه ډېر صفت کاندِي دَ زلفو
په قیمت دَ تورُو زلفو خبردار دَئ

که هزار ځَله هنر کا هیلي بیلي[6]   څوک به نکا دَ ازل چاري تبدیلي
دَ ازل حکم په مثل دَ هاتي دَئ   دَ سرِي فکر مثال پري دَ ډیلي[7]
دَ حیات اُوبه سکندر په هیلو غوښتې   حضر بیا مونده عبث شوې دَ ده هیلی
یَوه څرنګه خونرېزه لار دَ عشق ده   پکښي ډېري قافلې شولې قتیلي

---

[1] توری تېرې خوری.

[2] په برېښنا دَ توری تښتی تېز اَرتی یا په پرېښنا دَ توری نشی تېز اَرتی.

[3] نغوتی.

[4] دا کلمه په یوه نسخه کښی ماتِویو لیکلې ده یعنی څوڼی چه یوې خوا او بلی خوا ته وی.

[5] ناتار دی.

[6] خپلی سیلی.

[7] یو راض چمنی واښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق يو هسي پوديرشم توري را زده کړ   چه په دېرش توري ځکوم دَ قلم کيلي[۱]
عاشقانو ته اندک دَ دنيا مال دَئ   تر همت پوري کثيري دِي قليلي
دا دلبري چه په دا کشور کښ نن دي   په کشمير کښ به ئې نه مومې عديلي
هغه تُرکه چه ځان جوړ کا را ښکاره شي   تر جمال ئې حوري هم ندئ جميلي
په ارمان ارمان مي ځان راغي په شونډو   تا دَ شونډُو دارُو نه راگړه بخيلي
بيا هاله دَ محبت په کوځه پَل ږده   که دِ ويني لکه ما کړلې سبيلي
خپل پردی به دِ هيڅوک سيله وَ نکا
اې خوشحاله که دِ بخت نشي په سيلي

که خاطر دِ دَ خوشحاله نه دلگير دئ   په خوشحال باندي هم ستا دَ مانې وير دئ
دَ بيمار ساهه په شونډُو باندِي راغله   دارُو گر ئې لا علاج ته په تدبير دئ
دَ موسى په معجزه به څه گروهېږي[۲]   دَ فرعون چه هامان غُندي وزير دَئ
يار ځما په پالنگ ناست زه ولاړ په خوب يم   سرا سر ځما له لوريه نه تقصير دئ
ما خپل سر تر فلك وليده په پورته   د دې خوب مي معبره کوم تعبير دئ
بيا مي کينه سترگه لاندي باندي راپي   مگر بيا مي زړه يارئِ وته خير دئ
په وفا سړی دِ يار دَ هيچا نشي   چه دايم ئې په يارئ کښ تزوير دئ
په ژړا پوري مي خاندِي چه مي وکوت   دا همه واړه د ما د بخت تاثير دئ
هيڅ يَو مخ به ئې مخي دَ ښايست نکړم   ما چه ستا جمال ليدلي په ځېر ځېر دئ
د ما زړه دَ يار زلفيني سَرَه گوره
ليوني په ليونتوب کښ په ځنځير دئ

که پکار دِ ده دَ خداي پېژندگلي   پير وي دَ محمد (ص) کړه دَ علي (رض)
هر آيت چه به راته پاسه له عرشه   لا په عرش به ئې علي وُ متلي
محمد چه هغه راز ئې په معراج کړ   يکايك وُ و علي وته جلي
په محشر به هغه تور مخونه پاځي   چه ئې نه دِی توري خاوري دَ تلي
محمد علي چه دوه ويني په سترگو   پدا کار کښ احولي دَه احولي
دَ زړه زنگ په بل صيقل نه ليري کېږي   په دوستي ئې دَ علي ده مصقلي
که دا هوبنره وَيل کا ورته رخصت دئ   محمد دي پيغمبر علي ولي
چه په بغض دَ علي يا د عمر(رض) دي   رافضي دي خارجي دَي خللي
دَ علی دَآل دوستي دَ ايمان زړه ده   څوک دي شك پدا په زړه نه راولي
چه تر منځ دَ چار يارانو بد وَيل کا   په مذهب کښ دَ هغو ده درغلي
دَ علي دَآل په مدح کښ جنت دَئ
دَ خوشحال خټك پدا دَه تسلي

---

[۱] يعنی خط او د گاړئ د عربې خط.

[۲] يعنی منل او گرويدن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که رُویت ئې نا ممکن وَئ په دنیا کښې — دَ اَرنی وَیل به نه وُ په موسی کښې
چه موسی وته ځواب لن ترانی وُ — څه عجب جلوه لیدله شي پدا کښې
چه په ملك په ملکوت کښ مونده نشي — هغه هسي څېز ئې اېښي دَئ پما کښې
زه حېران یم پدا خلقو نه پوهېږم — ترې مري ولاړ تر حلقه په دریا کښې
چه په لا احصی وَیل ئې خبر دار کړم — چا د ما ژبه گویا کړه په ثنا کښې
دَ عاشق دَ معشوقې سرَه یو راز دَئ — چه هیڅوک ترې خبر ندئ په دنیا کښې
چه لیلي کړه دَ مجنون کونډې[1] ماته — خوار مجنون ئې سر افراز کړ په هر چا کښې
نور که هر څو پاکیزه زه گناهگار یم — غم مي نشته بیا مي ځاي دَئ په ماوا کښې

دَ خوشحال دَ هغو لار سرَه جدا دي
چه ئې غواړي په مسواک په مصلي کښې

که چرگان کرکره[2] دار دي — بیا و باز وته ناچار دِي
نه یَو باز دَ ښکار دَپاره — نه که چرگ چرگي هزار دي
دَ معشوقې ښښې واړه — دَ نور چا ندي دَ یار دي
عاشق عشق لَره پیدا دَئ — کفر دین ئې څه په کار دَئ
عاشقان دَ معشوقې دي — نه دَ مور دِي نه دَ پلار دي
دَ خپل وَر عاشقان گوره — چه په څو پراته خاکسار دي
په هغو دَ خداي نظر دَئ — چه مَین په ښه دیدار دي
عشق ناپوه وَته اسان دَئ — ورته گران دَئ چه هوښیار دَئ

په خوشحال به عیب نکا
چه په حال ئې خبر دار دي

که اسمان دَ چا په حکم جار وتلي — ځني څه چاري به وشوې تا کتلي
په رندو باندي لا هسي توره شپه دَه — که همه عالم ئې وېني نمر ختلي
هم ئې هیڅ راته پرې نښبول هم بیا وائي — چه داړه اوسه لا هیڅ نه ئې نتلي
بیا ئې شکل په څه شان راته ښکاره کړ — لکه باز وِي له کرېزه را وتلي
چه ادب ور څخه وِي صحبت هغه کا — بې ادب له مجالسه وِي یستلي
هغه یار مي لکه باز په پرواز ولاړ شو — طالع بیا ځما تر لاسه را وستلي

ځان چه نن تر مَین ځار نکړې خوشحاله
ځان به تا وي وَ نور چا وته ساتلي

که په کور کښ دِ سر دې دَ بدخشان وَئ — یا ړنکوري دَ انگورُو یا رمان وَئ
چه ئې زړه ور څخه مور وِي نه ئې گوري — دَ وړ سترگیو ورته څو رنگه ارمان وَئ

---

[1] دا کلمه تحقیق غواړي ممکنه ده چه گونډه وي، یا به کونډيَ وي یعني په مقابله کي دَ گا دریدل.

[2] یعني طره او کاکل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ به څه پوښتې له نغن[1] چه نغن څه دي وړې سپی خوړلي نغن ته نگران وئ
كله كښلي معشوقې ته نظر نه كړې كله كوڅې درته هم راحت جان وئ
په ساعت ساعت كښ حال باندې نوربږې چه مي وليده سړی كله يو شان وئ
دَ سړی فكر په مثل دَ سيماب وئ اضطراب ئې هر هر خوا ارمان ارمان وئ
كله كله ښاپسته شي په گلونو گله كله لكه باغ باندې خزان وئ
كله كله دَ خوښی په صحبت كښېني كله كله په غمونو كښې حيران وئ
چه دايم په يَوه حال دَئَ هغه خداي دئ چه حالونه پرې ور درومي دا انسان وئ
آخر تله دي له جهانه باور وكړه
كه هر څو خوشحال ژوندی پدا آوان وئ

كه هر څو يې پدا خپل حسن كښ لويَ دَ يارئِ حق هم پېژندلی بويَ
ما به زړه لتا نه وتاړه په بله كه موندې شوي هسي تا غُندي دلجويَ
دَ شرابو په خوړو كښ فهم وكړه چه دِ نه شي دا پياله له لاسه نويَ
چه مكان ئې نا پيدا نښان ئې نشته څوک به څه غواړې دَ شپينُو بازو هويَ[2]
د تشنه خودَ اوبو سَرَه مقصود دئ كه اُوبه ئې دَ درياب وِئ يا له جويَ
عاقبت به برخوردار پخپل مراد شِي كه دَ پلار په نصيحت كښ درومي زويَ
دَ خوشحال وَيل خواږه تر نيشكر دي
كه په خوند ئې خبردار شې وئې ژويَ

كه ته خوله و ماته نه راكړې ملكی بلي هم راته نومړې دَه خولكیَ
په غمونو كښ دي هسي ځنځيري[3] شوم لكه اوركی چه زبون شي په بلكیَ[4]
په كړكتيو[5] كښی دِ ډېر زړُونه پراته دي پدا دوه زلفو دَ زړونو يې غلگیَ
چه څراغ ورځني دورمي پتنگ خوار شي يو زمان له ما نه مه درومه دلكیَ[6]
ما دَ ښو مخونو ښه ننداره وكړه نشته تا غُندِی زيبا بله جلكیَ
ما ساده پښتانه څه زده چه ئې وائي په پارسي پارسي خبرو مغلگیَ
جدائي ئې هسي سخته په خوشحال دَه
لكه ځي دَ چا له ځانه نه سلگیَ

---

[1] يعنی د تبی ړوډئ.

[2] ها يا هوی يعنی هگی او بيضه.

[3] زنځيری شوم.

[4] د ورو ماشومانو د ستونو مرض.

[5] پړكه، دام، جال.

[6] د دل اسم تصغير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که اشنا که نا اشنا دئ — بولاق واړه بې وفا دئ
که ئې خوښې کړې یا ئې خپل کړې — شاهي بیگ غُندی بلا دئ
چه آصف خرم ښه نشه — نور خرم په یار دَ چا دئ
خوشحال که یار غاروه — هم دَ ده نه دا غوغا دئ
که ئې ځان کړم یا ئې زړه کړم — ځان و زړه کله ځما دئ
نه ئې ننگ شته نه ئې شرم — نه پخپل قول وینا دئ
چه گوتك ورته ښکاره کړې — لکه بنځې واړه ستا دئ
پخپل سود پخپل مقصود دئ — بند په خپله مدعا دئ
د سیالانو خوې ئې ندَې — په ښکار خصلت پیدا دئ
مخامخ و تا ته خپل شي
پردی واړه پس شا دئ

که په فضل شي څه غم دَئ — که په عدل شِي ماتم دَئ
له گناهه به خلاص نه وِئ — چه په نوم بنی آدم دئ
چه ظلوم جهول ئې یاد کړم — که پوهیږې ډېر کرم دئ
په لاتقنطوا تکیه دَه — گنه اور ووري تور تم دئ
زه هغه ناتوان ضعیف یم — چه مېږي تر ما محکم دئ
پدا ضعف هغه بار وړم — چه ترې تښتي درست عالم دئ
که لویئِ ته مي گورې — میاشت و نمر دَ ما پرچم دئ
اسمانونه مي خیمې دِي — پرې دَ ستوریو زینت تم دئ
لا مي نور باغونه نور دِي — کمکي باغ مِي دَ ارم دئ
غم مي هیڅ نشته خوشحال یم
که خپل بخت را سرَه سم دئ

که دَ یار دَپاره غم شدت څوک مومي — په خندا خندا دِ مخي ور درومي
دَ هغه سړي یاري څه یاري نده — چه بې یاره ئې اوبه درومي تر کومي
زه له ورایه ورته گورم یار مي گوره — دَ اغیار سرَه دَ میو پیالې شومي
ما به څه پوښتې د ما دَ یار له نومه — یو بې رحم بې وفا بې مهر نومي
نه ئې زه یوازې قتل په غمزو یم — څو ئې ما غُندي په ورکښې دي لړومي
په فراق ئې دَ ما اُوښې هسي تله کا — لکه څوک چه اخته سوَی وِئ په دومي
دا دواړه بدان نه گوري له کسته — په ښه مخ باندِي و مشه دانې سپومي
که تازه یارئِ ښې نه دي خوشحاله
څوک به نه خوښَوِي غوښې دَ ورغومي

که سړی په مصلحت کښې لَربر نشي — زه ضامن چه دَ ده کار به ابتر نشي
و هغه ته سړی مه وایه چه پوخ[1] وئ — آراسته څو سر تر پایه هنر نشي

---

[1] چه پوچ وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر ځو مشکل کارُونه درته پیښ شي فکر مکړه چه آسان به په زر نه شي؟
ما چه ولیده خو زر دي پدنیا کښ خو سړی دِ ئې په مینه کافر نشي
زویه یار که لاف کَوي باوري ندئ ځو په ډېري حادثې دِ باور نشي
دَ رستم دَ مړنتوب خبري اَروم ولي ځوک به بې لښکره صفدر نشي
چه دَ مرد دَ نامرد شناخت ور ځخه نه وئ بد صاحب ځخه دِ هیڅوک نوکر نشي
دَ خوشحال خبري واړه نصیحت دئ
مگر خر وِي چه په زړه ئې اثر نشي

که تا وته حیران دئ دَ لیلی حکایت کړوني و ما وته په ځان دئ دَ مجنون روایت کړوني
د هر وېښته په سر لَرم زه تا سره زر کاره خبر ندئ له حاله دا بې کار نصیحت کړوني
څه ښه وشول طالع وې چه ئې ولیدې په سترگو تر ما پوري خجل شول دا د ما ملامت گړوني
دَ حسن یغما چه دِ الجه راوړي دَ زړونو پځك دِ ستا وَ سترگو ته بېل کا قسمت کړوني
چه درد لَري په زړه کښ دَ هغه دارو موندل شي هیچا لیدلي ندئ دَ بېدرد طبابت کړوني
چه زه دَ بت سجود کړم مخامخ راته حاضر دئ څه ځیز ویني حیران یم دَ مسجد عبادت کړوني
کوم ملك دَئ له ما پاتو چه مي پل ندئ پریښي هر ځای به ورته یاد کړم که ځوک سته سیاحت کړوني
چه دو اویا مذهبه راته یو شول صلح کل یم دَ کوم یوه مذهب دَي اوس ځما عداوت کړوني
په هسي ځاي مین یم چه ئې نوم واروي وگړي
نور تنبتي تار په تار شي دَ خوشحال حمایت کړوني

که هر ځو په سر د خیال د ستا زرین ږدې عاقبت به سر دَ خاورو په بالین ږدې
دَ سلیمان غُندي هم پرېوتل له تخته په فرس باندِي به ځو دَ زرو زین ږدې
دغه پښې به دِ خوراک شِي دَ چمجیو چه ئې اوس په شین شین په قالین ږدې
په ارمان به خالي لاس ورځني درومې که په کور کښ په هر لوري سره اوسپین ږدې
په الا بلا که ټول دَ دنیا گنج کړې پخپل زړه به داغ په دم واپسین ږدې
چه کردار ئې دَ گفتار سرَه سَم وِي تش گفتار واړه په ځان نابدي نفرین ږدې
تا په زړه کښ سل خدایان دِي کښېنولي راته وایه سر و چا ته په زمین ږدې
دَ غفلت تسپې په ورځ و شپه جار باسې ځو منت به په کرام الکاتبین ږدې
هر اَیت ئې دَ معنو په سترگو گوره دَ صورت سترگي تر کومه په یاسین ږدې
یو قدم که په رشتیا له دنیا واخلې خداي ږو بل قدم په پاس په علیین ږدې
که اسلام دَ خلقو دا دَئ اوس خو بویه چه هندو غُندِي ټیکه پخپل جببین ږدې
زماني څه نا انصافه را ښکاره شوې پانیاتونه پدا دور آخرین ږدې
شاه جهان غُندي بادشاه په بند بندي کړې په اورنگ باندِي خطاب د محی الدین ږدې
دَ مچی لاشه هم جوړه ور سرَه وړې په هر حلق کښ چه خواړه دَ انگبین ږدې
دَ خوشحال ختك کوم جرم کوم گناه دئ
چه په زړه کښ ئې آهونه آتشین ږدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که منصور غُندي کافر دَ محبت شي   ته به هاله مستقيم په شريعت شې
دَ هوښيارُو مجالس به ورته هيڅ شي   که دَ عشق دَ لېونيو په صحبت شې
دَ جهان خواړه به تا وته ترخه شي   که خبر دَ يار دَ مينی په لذت شې
فراغت به دِ هاله وَ زړه ته ورشي   که له خلقو کناره کنج و خلوت شې
دَ جهان په خزانو به دي خندا شي   که تونگر په خزانو دَ قناعت شې
که نظر دَ کيمياگر در باندِي وشي   که ته خاوري ئې تر زرو به قيمت شې
دَ بې آبي مرغلري هيڅ قيمت وِي   په ښِبا سيرت به قدر دَ صورت شې

اې خوشحاله بتخانې دِي زړې[۱] بوندي
خليلي ناره پرې وکړه په همت شې!

که په مخ باندِي خالُونه عنبرين يږدې   [۲]هونبره داغ به په خاطر د ما مسکين يږدې
دَ پيالې اُوبه خوږې شي تر نباتو   په پياله باندِي چه دواړه لب شيرين يږدې
خدايه زړه په ما دَ ښبلېو مهربان کړې   ته په زړه کښې دَ بتانو مهر و کين يږدې
دواړه زلفي چه وَلوَل سرَه حلقې کړې   په هر وَل کښې ئې گلونه دَ نسرين يږدې
خدای دِ نکا چه ئې يَو سر کړم يا بل سر   که تل مي په دا چشم جهان بين يږدې
ستا دَ پله خاوري رنځور غُندي آخلم   په هر ځَای چه قدمونه په زمين يږدې
ستا تمامه خندا بخت دَئ څوک ئې مومي   په دا نيمه خندا طعن په پروين يږدې
چه ليدلې دي دَ عشق قمار خانه دَه   په لمړی بازي به يار ته دل و دين يږدې

آفرن دِ په وَيَلُو شه خوشحاله
په بياض باندِي عجب شعر رنگين يږدې

گله ته چه زېبايی د دې چمن يې   خار و خس وته په څه په خنديدن يې
دَ خپل ځَان په قدر ولي نه پوهېږې   پدا باغ کښې خو يَو ته نازکبدن يې
دَ بلبلو ږغ به تل در باندِي نه وِئ   ښبليه گله په وفا کښې مبرهن يې
پخپل بوي دَ بلبلانو خاطر خوښ کړه   يَو څو ورځې چه تازه پدا گلشن يې
که جفا و چا ته وايم شمار ئې نشته   پدا هونبره ستمونو جان من يې
چه دَ يار له جوره چا وته ژړا کړې   دَ ياری بلا په تا شه دروغجن يې

په ياري پوري دِ پېچمي کا خوشحاله
فکر ښه وکړه په چا باندِي مين يې

گل کرَم اغزی ترې ښېږي   نوشدارو مي زهر کېږي
چه مي څراغ په اوبو بل وُ   اوس په تېلو نه بلېږي
که ئې مخ وِي که ئې شا وِي   پخپل بخت هر څوک پوهېږي
هرَه ورځ که سل غمونه   له جهانه را رسېږي
ځَما زړه پدا ډاډمن دئ   غم ښادي واړه ېرېږي

---

[۱] دا کلمه په ځَنو نسخو کښې زړ بوندې ليکلې ده، يعنی نسل، خټه، نسب.

[۲] دا بدله په نورو نسخو کښې نسته، له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم خزان هم به پسرلی وي — چه اسمان په سر ځرخېږي
ځما اُوښی ګرمي ندئ — که سيلاب غُندي بهېږي
په حضور ديدن ئې ويني — ظاهر خان ځني ښلېږي
اوس خو اور په خوشحال بل شو
بيا به ځرنګه سړېږي

که هر ځو دِئ پښتنې جوني طنازي — دا دَ هند سکښي هم نه دِئ بې نيازي
نه ئې جنګ نه ئې ماتی نه ئې هوډُونه — ځړه[1] مهري ځړه مېني ځړه نازي
خو يوه زره پړه[2] نا سازه در کا — په ماڼي کښ نه دعوې کاندي آغازي
په خدمت کښ تر صباحه لکه شمعه — په يوه قدم ولاړي ځَان ګدازي
په غمزو په کرشمو په مکيزونو — فرخ بخشي، غم تراشي، دلنوازي
په ادب په ظرافت په رموږ پوهي — دَ صحبت په علم ځو رنګه ممتازي
که هزار جورو جفا ويني له تا نه — بيا له تا سَرَه خندا کا په خوله وازي
نَوِي نَوِي شېوې کا درته جوړېږي — په ځو رنګه جلوه کا جلوه طرازي
د ښو ځوکي ئې نېغي ځَي تر زړونوُ — چه تېره تېره کاته کا لکه بازي
په جيو جيو درته پسې خبرِي وايي — هر زمان له تا په ځو رنګه همرازي
عجب سرې په پاښو شونډي درته خاندي — ميخي غاښ په مسي تور عشوه پردازي
غتې تِي لکه انار په ملا نرئِ — سر تر پايه دَ اوُمو ورېښمو سازي
دَ صورت په لطافت بې مثله روغي — په قامت تر سر وِئ وني سر فرازي
خرخښې ئې دَ خوشحال له دله نه ځَي
که جدا دِي دماغي باريك مجازي

که مي سترګي د باور کړې سَرَه لواتي[3] — په جهان کښ خو نېکي دَه نوري باتي[4]
که دِ لاس د نېکي نه رسي دَ زړه کړه — راشه واروه "الاعمالُ بِالنياتي"
په جهان کښ که حجاج که نوشيروان وُ — هم دا داد، او دا بيداد شُو ځَني پاتي
له قسمته به نه کم نه به ځه زيات شي — دا دواړه انديښنې دِي کم و زياتي
که په ځه هنر دِ هونبره توان رسيږِي — چه به ته کړې د مرګي لښکري ماتي
بيا هاله په جهان خوښ ګرزه هوس کړه — ګڼه نوري انديښنې دِي بې ثباتي
د دنيا وداني خوني چه لېدې شِي — عاقبت به ئې نوم شِي د نېکی پکښ پاتي
سر تر پايه د خوشحال سره لباس کړې
خداي دِ واخله لباسي دنيا کم ذاتِي

---

[1] سه مهري.

[2] منت.

[3] محشي پرانتي ورته ليکلي دئ.

[4] يعني نوري تشي خبري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس په لاس مو سَرَه وَکړې څه چارې[۱]   چه پرُون مو تور منگور وژي په لاري
دواړه پښې له تا نيوَل له ما اخستل   زه به پاس په سترگو کښېږدم ستا پايزاري
څه اغزي لري په مخ کښ زړه مې سکښې   اې په تور بانه د ما د زړگي خاري
دَولت والي به ئې څو ثنا صفت کړم   چه صبا کړې دَ غنچې پاڼې وېزاري
چه مي پاس په غاړه پروتی څنډېدلي   ښې وې ستا مختولي[۲] زلفي تار په تاري
چه په تا باندې ئې جوړ کړم زړه مي ښه شې   نوم دَ حوري دَ پرئ اې نگاري
غړول ئې هم وتا وته ښکاره دي   چه دا تورې سترگې ته لرې خونخواري
څه کوَم، که ته ښکنځَل کړې لا خوشحال شم
چه کوَمه ستا دَ مخ زيبا ننداري

لکه يار را سره يار ووُ هسي ندئ   چه ډېر ډېر به مينه دار وُ هسي ندئ
که په څو رنگه به ما ور باندې ناز کړ   چه دَ ناز مي به خريدار وُ هسي ندئ
دَ بهار بلبلي ژاړه څو په تا شي   لکه تل تازه بهار وُ هسي ندئ
شکر شکر چه ئې څه خو خوي بدل شو   چه يك لخته ستمكار وُ هسي ندئ
ستا دَ مهر دَ باران باندې کمي شو   چه مي جوړ دَ زړه گلزار وُ هسي ندئ
يا ئې وېره شي له خونه يا ئې هېر کړم   چه مي مرگ ته په تلوار وُ هسي ندئ
ډېرى ميني دَ خوشحال عقل تغير کړ
لکه نور کله هوښيار وُ هسي ندئ

لاله گل ئې تر جمال پورى بد ررنگ دَئ   دَ زلفينو ئې دَ چين له مښکو ننگ دَئ
تورى ورځي ئې ليندئ بانه ئې غشي   دَ عاشق تر زړه ئې تللي هر خدنگ دئ
دواړه سترگي ئې په تن توري بلا شوې   همېشه ئې دَ عاشق له دِله جنگ دئ
ته به وايې حبشي شکري پېري   هغه خال ئې چه دَ دوو شونډوُ تر څنگ دئ
تجله ئې دَ جمال لکه مشال شوه   خوار عاشق پدا جمال باندي پتنگ دئ
چه له غوړو ئې مقصود د مومي لښتئ ده   چه له پوزي ئې مراد مومي لونگ دئ
په ښايست کښ ئې تقصير دَ صورت نشته   څه خو دا عيب لَري چه په زړه سنگ دئ
دَ هر چا پخپل غرض پسې کوښښ دَئ
دَ خوشحال ئې په جمال پسې آهنگ دئ

لکه بځَن[۳] چه حلوا خوري   عاشق سپينه خوله دَ شا خوري
څوک دِ غاؤ ورباندِي نکا   واړه خپله خون بها خوري
زه ئې تل خورم خوړې شونډي   که دا نور من و سلوا خوري
دواړه تي ئې ناشپاتی دي   چه ئې يَو يَو امرا خوري

---

[۱] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته..

[۲] دا کلمه په ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده، چه معني ئې نسوه را ښکاره.

[۳] حريص (درياب).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هيڅ مړني ندئ   چه به توره په قضا خوري
هم عاشق مرِي ستا له لاسه   هم سوگند په سر د تا خوري
وړی څه پوښتې له حاله   چه روا که نا روا خوري
خوله ئې پټه خوره خوشحاله
باز دَ ښکار غوښې په غلا خوري

لکه قلپ مهر په لاس باندِي برېښنا کړې   چه دَ اور په تاو کښ پرېوزي ځان رسوا کړې
هيڅ ځما په زړه کښ ستا اشنايي نه وه   کومې چارې لَرَه خداي د ما آشنا کړې
که دېر بد را سَرَه کړې په ښه ئې نيسم   خپلی مينې راته ستا ترخې حلوا کړې
چه په تا باندې مين شوم حال مې گوره   مگر خداي ځما خوارئ لَرَه پيدا کړې
که وعده دِې دَ ليدو په ماخستن وِئ   په بورجل باندِي دِ ناست په ما سبا کړې
که د ما په دوکان ناست يې کالي گوره   په زر سل ځايه په څو ځايه سودا کړې
کله مخ کله دَ شا وِی و بلبل ته   گله ته چه ښاېسته شوی دا په دا کړې
په دا خوې دې اور د ما په کوگل بل کړ   زه د شمع غُندِې ژاړم ته خندا کړې
چه وفا دې دَ خوشحال سَرَه ونکړه
راته وايه اوس به چا سَرَه وفا کړې

له شيخه خبر نه يم چه په کوم عمل مشغول دئ   چه عشق ئې را فرمائي هغه کار ځما قبول دئ
عشق لکه بادشاه دَئ زه په مثل دَ چاکر يَم   چاکر چه دَ صاحب په حکم نه وِي نا معقول دئ
دَ سبا نسيمه پاڅه په تلوار تلوار را درومه   په هغو مې سلام وايه چه په ور کښ ئې نزول دئ
بل استواځی دَ عاشق د معشوقې په منځ کښ نسته   پدا ميدان کښ گوره محبت دَ ده رسول دئ
دَ يار غم مې له خلقه پټ پنهم درله په زړه کښ   ولی څه علاج ئې وکړه چه مې رنگ دَ مخ پدول دئ
چه په تور دَ لېونتوب مې هر سړی په زَولنو شو   گرم ئې خلقو مه کړې هم هغه ځما د کول دئ
هم هغه دَئ همېشه ژوندون موندلَې له باور کړې   چه دَ مستې دَ غمزې او د جلوې په تېغ مقتول دئ
دَ گلونو پاڼِې بويه گه کميس شِې دَ ملوکې   دَ ورېښمو له کميسه ئې نازک بدن ملول دئ
گوره ښه جمال چه لا به کله ور ښکاره کا
دا چه همېشه دَ خوار خوشحال ور پسې نول دَئ

لکه زلفې دَ هغو چه سودا ستا وِئ   بويه دا چه ئې سروُنه تر پا ستا وِئ
لکه دَ سبر ونه لاف کا ستا تر قده   بويه دا چه دا په قدوبالا ستا وئ
هغه زړه چه تا ويشتلې زړه هغه دئ   تا ويشتلې زړه به تل په هوا ستا وئ
په خاطر کښ به ئې ځاي دَ نور څه نه وئ   په هغه زړه چه هوا تمنا ستا وئ
کله وِئ چه ستا له لاسه چا ته ژاړم   که هر څو بې حده جور په ما ستا وئ
که په سل رنگه زېبا دَ چمن گل دَي   دَی به څرنگه په رنگ دَ لقا ستا وئ
د خوشحال غُندِې به مست گرزي په ميو
چه هوا دَ برندو سترگو دَ چا ستا وئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله په سر جوړي کا دړۍ   بیا ټیکه په ورځیو ښښې[۱] خونړۍ
جړاوې حلقې په غوږ ښېسر په پوزه   قیمتي دَ مرغلرُو دوه لړۍ
مرصع باهو په لاس ګوتي په ګوتو   ژر نګهار ئې دَ پایلو دَ څړۍ
په ښیوه ښیوه عاشق ته ځان ښکاره کا   په غمزه ئې زړه کا وَو وړۍ
چه له هسي محبوبا ئې آشنایی وئ   پرې به کېږي پادېشونه دَ نړۍ
په وصال به ئې په څو رنګه هوس کا   په هجران به ئې ساه راشی تر غړۍ
سر تر پایه آراسته شي په څو رنګه   په لیدلو ښاپېرۍ دَه نه سړۍ
دَ زلفینو ښاماران ئې هسي ندئ   چه خوړلي ئې رغېږي په جړۍ
خلقو زه دَ تورُو زلفو لېونی یم   لا مي ښه په خنځیرونو وتړَۍ
زړه ئې هسي دَ هجران غمونو موړ کړ
دَ خوشحال تر ستوني ندرومي نمړۍ

لکه زه په یار مین یم بل نه وِي مین هسي   لکه زه پسې غمجن یم بل نه وي غمجن هسي
هم مي ووژني پخپله هم پما باندِي ژړا کا   څه ښه یار دَئ ښه ئې مینه وژل هسي شیون هسي
مخ ئې درست سَرَه ګلزار دئ رنګا رنګ لَرِي ګلونه   تفرج دَ بهار ګوره پکښې نشته ګلشن هسي
زړه داغدار غرقه په وینو لاله ګل وَته وګوره   هیڅ شهید ندي راوړي له ازله کفن هسي
تورُو زلفو ته ئې ګوره ښایسته دواړه رخساره   دَ جهان په مخ نه وِي[۲] سنبل هسي سمن هسي
لکه زه ئې ننداره کړم ورځ و شپه پخپله خونه   خوار مجنون لېدلَي نه وُ په درست عمر دیدن هسي
که دَ ګل پاڼې ئې خط کړې لا به هم باندِي څرخېږي   دا نازک بدن چه ستا دَئ دَ چا ندي بدن هسي
که ئې رسم یا ئې دود دَئ یا وفا دَ هندوګۍ   چه له یاره سَرَه کښېني حؤک به وکا سوختن هسي
چه څوک ټاپ در پسې وکا سَرَه ټک وهي لاسونه   دا ژوندُون دَئ مردن ندَئ که دِ وشي مردن هسي
دَ ارم آرام مي بیا موند ستا په غولي کښ خوشحاله[۳]   خوښ له بخته له قسمته چه ئې را کړ وطن هسي
چه خوشحال خټك ئې وایي په پښتو ژبه خبري
په پارسي ژبه به نه وِئ که پوهېږې سخن هسي

له غمونو به خلاص شې دَ غم خوېش یې   که بد ګوي و بد آموز بد اندېش یې
مه بد وایه مه بد اروه مه بد ګوره   دروېشي دِ مبارک شه نو دروېش یې
ستا په زخم به دارُو مرهم نور کښېږدي   که په ځان مرهم دارُو دَ چا په رېش یې
که دِ ځان پخپله شمار تر هر چا کم کړ   نور ځما په پوهه ته تر هر چا ښېش یې
یا به دد یا به منګور یا به لړم یې   که داړل کړې یا چیچل یا په چا نېښ یې
پخپل دین نظر لَره دینونه ډېر دِئ   څه جاسوس دَ چا دَ دین دَ چا د کېش یې
که هر څو در ځَنی غږېږم بده خویه   څه په هَره کوڅه بیا وَ ما ته پېش یې

---

[۱]کښېږدي.

[۲]د جهان په با غ کښ نشته.

[۳]خوشحال شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کردار توره مشکښې يې خوشحاله!
په گفتار سَرَه دَ سپينو درو وېش يې

ما ليدلی دِي په دا سترگو پوهړيَ[۱]   لکه نخښي دَ هر چا غشِي ته بَړِي
په زړه څو ځايه وړتوپڼ ئې روغي   په خوله نر ناحق و هر چا وته زيړي
په خندا خندا ئې اوښی ځي تر سترگو   لکه چرگه دَ مستی وهي چقړي
په سبا ښېگاه ئې فکر نور څه نه وِئ   تل ئې ذکر د ذکر دئ ولپړي[۲]
هيڅ له خپله خويه نه اوړي په عمر   که ئې دَړي په تندي کړې دړي وړي
همېشه سترگي نيولي و خپل ښکار ته   وغوټې وته وار ساز کا[۳] لکه لگړي
ړغ ئې ولاړ په درست جهان د بد کارئِ   سور بيرغ د چټگي پوري په لگړي
په چووه په عطر غرقه سر تر پايه   دَ اجمير په فليل دواړه زلفي غوړي
د محل دننه ناستي زربفت پوښي   چوهړي ته ووزي پريوزي په غوشيړي[٤]
که ئې پلار نيکه له ځايه بادشاهان وِئ   نه د پلار نه د نيکه په شرم اړی
مړ هندو غندي په سر و لمبو کښ وسوئ
چه ئې ولېدې خوشحال دَ اور لوخړي

مخ ئې را څرگند کړ ويې هسي رنگ آفتاب وئ   زلفی ئې نمود کړې ويې هسي مشکناب وئ
وې مي خپله عمره په شتاب له ما نه مه ځَه   ويې که دِ عمر يم دَ عمر تله شتاب وِئ
هسي ئې بې آبه دَ گلابو گل تر مخ شو   زرمنه که وسېځې حرام که پکښي آب وئ
هجر مي وژلو ته تيار دَئ که خوله راکړې   هجر به هلاک شي زه به خلاص شم ستا ثواب وئ
مرم دَ عشق له لاسه نه دَ مستي په غمزه مرم   کار تېره چاړه کا لاس او زړه خو دَ قضاب وئ
هر چه ته ئې وليدې په تا ئې زړه باي نه کړ   زه وايم سړی ندي هغه به هم دواب وئ
نن کانده هر گوره په آزار دَ زړونو مټ کړې   هسي فکر نکړې چه آزار دَ زړه عذاب وئ
نور به دَ خپل يار سَرَه څرگند مهر آغاز کړم   څو مي به له خپلو له پردَيُو نه حجاب وئ
ستا دا بې نظېر جمال چه وَوينم په ده کښ
تر زر سحر خېزئِ ښه خوشحال ته هغه خواب وئ

ما چه ستا په جمال سترگي کړې رُنې   کښلي واړه ستا دَ مخ دی د بڼې
چه په داد و په فرياد مي نه رسېږي   دا دلبري بې پروا دِي که کڼې
گنُدي وِي چه بيا مي راشي په منگل کښ   لکه باز دَ زرکي توې کا بڼې
سپهنه زنه ئَې منه سمرقندي دَه   گوره څوک به خوږ کا زړه پدا منې
که دِ سپين بارخو کبود کړم په چيچلُو   اوس مي نه گڼې هاله مي به گڼې

---

[۱]بد لمني ښځي.

[۲]وله پړ.

[۳]و غوټې ته وار ساز کا.

[٤]مردار ځاي.

بخته ته که دَ خوشحال سرَه مدد کړې
دَ رقیب په سَر ئې وَشلوه پنې

ما خو توبه وکړه که زړه هم را سرَه مل شي
عشق دَئ چه همېش ئې په توبه باندِې يرغل شي

ډېر کاندِي فکرونه دا سړی په ډېر رنګونه
کاشکي دَ چا چارې پدا خپل فکر فيصل شي

څو وايی پندُونه دروږمه اې نصيحت ګويه
زه څه هغه نه يم چه و ما وَته اټکل شي

هوبنره رسوايیِ دم وهَل دَ پارسايی
راشه که ئې ګورې چه دا څه دغا دغل شي

کار دَ عاشقیِ څه آسان او سهل ندئ
اوس چه پشيماني کړې دِله دا فکر اول شي

زهد په لاس واخلم چه به نه ګورم دلبر ته
خيال ئې دَ زلفينو راته بيا دَ زهد غل شي

زه وايم که تل دَ ښايسته وو ننداره کړم
شرم دَ پېرئِ تر دا منځ راته خلل شي

تل به په ارمان ارمان مګس موړِي لاسونه
ياد ئې چه په زړه دَ شاه دَ لام و بې عسل شي

اور دَ محبت دَئ چه ځما په زړه کښ بل شو
ګوره پدا اور به اور په څو ځايه نور بل شي

زه په بېلتانه کښ دَ وصال نارې وهمه
څوک چه اوُبه واخلي و پاياب وته ئې زغل شي[1]

کښېنمه په طمعه دَ مَين دَ مخ په اور کښ
نور ځايونه پرېږده که تنور راته بورجل شي

نه رسي تر ياره هر چه ډېري انديښني کا
نوري کيسې پرېږده دَ عشق کار په توکل شي

ګډ شم په ګلشن کښ لَمن ډکه کړم دَ ګلو
ښا بې خوده ولاړ شم واړه ګل را څخه تل شي

هر چه بد غليم دَئ ګرفتار په عاشقی شه
اور ئې پيدا نه ولي دَ ده سينه منقل شي

هونبره دَ خوشحال خټك تقوی زهد پرهېز شته
ستا چه توری زلفي په سپين مخ باندِې ولول شي

ملاحت چه صباحت سرَه آمېز شي
دَ دلبرُو حسن هاله شور انګېز شي

خداي پخپله په ښه مخ باندي مَين دئ
خداي ئې واخله چه له کښليو په پرهېز شي

په زمان به د زاهد خونه اُلجه کا
که د سترګو دَ ترکانو ئې پرې خېز شي

دَ غمزې سمند ئې جوړ کړو جولان ته
ګوره بيا به ئې په چا باندِې مهمېز شي

دَ دوږخ لمبې به هم ورځني ډار کا
که دا اور مي دَ خاطر په حشر تېز شي

دَ عشق بوي مي به ولاړ نشي له هډُونو
که هر څو په تورُو خاورو کښ رېز رېز شي

چه ګه ناز کا ګه عتاب کا کله مهر
دا ئې واړه له خوشحال سرَه مکېز شي

مخ دِ آئينه دئ باندي ندي تر سېري
آه دا خوار عاشق دئ ډار ئې وکړه دَ چېري

سر تر پايه زېري زعفراني جامې اغوستي
راشه توري زلفي فليل پوري اجميري

تا وې چه دَ مخ قدر قيمت مي پتا څو دئ
څو به درته وايم په ما دوه ګونه پېري

راز دَ خوار عاشق دَئ چه په شپه دَ جدايی
درسته شپه بې خوابه دَ اسمان ستوري شمېري

تا وَيل ځېر ځېر مي مخ ته ګوره ګُندي موړ شې
زه يَم هغه وږي څه له ما غوارِې سېري

---

[1] په ځنو نسخو کښ داسی دی: و پاياب ته ئې اړل شی. زغل به د زغستل مخفف وی، اړل په معنی د حرکت او رغبت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا سَرَه په سيل دَ گلونو سهيلیٰ هسي نمائي کا لکه بلبل دَ سېري[۱]
واړه را څرګندِي دِي دَ درست کلي دلبري ته گل دَ نرگس يې نوري گل دَ گنډېري
سترگي دِ بلا دِئ چه ئې واړوې ملالی زخم پيدا نه دننه زړُونه خڅېري
ته چه په ښه حسن جمال تيره تر ليلي يې
ځکه تر مجنون دَ خوشحال ږغ دَئ دَ تېري

مزري کله پرهېز گار دَئ خو راغلي په خپل ښکار دئ
خوره خوروه له خپلو لېچو مزري دا کا چه رويدار دَئ
چه په توره ترک تازي کا هغه هر کله کامگار دئ
چه اخلاص لري په زړه کښ هغه واړه ايمان دار دئ
چه ئې زړه نه وِي دَ توري هغه زړُونه څه په کار دئ
ننگيالي چه په ننگ راشي نه په زويه نه په پلار دئ
سل دَ ښکار تر تازي ځار شه کوټگان چه دَ بازار دئ
مور دِ نشي باندي بوره چه مېړُونه دَ کار زار دئ
څوک چه شته تر شرقه غربه د تورزنو خدمتگار دئ
سر دِ نه غړوِي خوشحاله!
دَ بلا نه چه سردار دئ

مخ دي په پلو کښ که څراغ دَئ چه بلېږِي خوله ده چه وَيل کا که شکري دِي تلېږِي
سترگي دي که وروځي که په څو کښ تېر انداز دي شونډي دي که غاښ دئ که دا لعل دُر ځلېږِي
زړه دَئ په کوگل کښ که دا کاڼي په سپين زر کښ قد دَئ که شمشاد دَئ چه تازه نوي څلېږِي
مهر خندا پرېږده دَ دلبرو درته وايم تش خالي کا ته ئې هم په هيچا نه چلېږِي
چا ئې چه په غولي باندِي يښي چېري پل دئ بيا چه ځني درومي په ځاي پاتو شي شلېږِي
تا ويشتلي گوره چه جدا له نوره خلقه سرې سترگي اوښتي په ژړا ژړا نخولېږِي
ستغ لري هم ځوړ لري دَ غره غُندي سينه مي تل باندي دَ اوښيو کاروانونه دِئ چلېږِي
څه حساب شمار کړې چه په سر گرزي دا ژونده څو عالم ئې دَل[۲] کړ لا به څو عام دلېږِي
لاف به مېړه نکا که ئې چېري تر خولې ووت بيا که نور وَيل کا نور دَ ده ږيره کلېږِي
هيچا ئې صفت دَ مخ دَ موتر سَرَه نکړ سل د سخندان په ورځ و شپه سَرَه للېزي[۳]
زه خوشحال پښتون چه په پښتو په پارسي طاق يم
لا مي په پښتو ژبه کښ ژبه در غلېږِي

---

[۱] وقف سوی ځای، دَ مسجد يا زيارت دپاره کوم ځای جلا کول، چه له هغه ځايه هيڅوک ښکار او نوره شخصي استفاده نسی کولای.

[۲] يعني ووړ او ميده.

[۳] لل يعنی ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما څه شونډې غاښ دَ هغه يار ندي ستايلي   راشه که ئې ګورې لعل و دُر مي دِي پېيلي
هر چه عاشقي کا خوب خندا باندی حرام شيِ   نور عالم به څه کړې ما په ځان دئ آزميلي
ځني عاشقان هوا هوس کا په وصال کښ   څوک جدا له ياره په آه آه کښ زېړ ځېښبلي
يو مزي وېښته په طريقت کښ لوي حجاب دئ   ځکه قلندر رېره بريتونه دِي خريلي
ما پدا جهان کښ بل استاد ندئ ليدلَي   پېر مرشد مي عشق دئ واړه عشق دي را ښيلي
سل سره بني دِ تر دا يو غزل ځارېږه
نن چه دا پښتو دَه ګرلانې خوشحال ويلې

ما چه وکوت دَ دنيا خلق مختوري   قابوچي دي واړه ګوري پتاو سيوري
چه ئې څه دَ دنيا سود څه ئې فايده وئَ   دَ خپل زړه په يرغ نيسي هغه لوري
خپل ئې لا په بدي پاڅي تر پردَيُو   خو دِ خداي دَ بدو نکا دَ چا ستوري
يا دَ لېچو زور پکار دَئ يا دَ زرُو   خوار هغه شو چه په دواړه وئ کمزوري
سر تر پايه منافق واړه بد بوي دئ   که په سر ئې سپين منديل دَئ لکه اوري[1]
کال پل کال چه ورته وګورم نور نشه   دَ لاله دَ زړه په داغ ختلي غوري[2]
د ناپوه بخره ښادي دَ هوښيار غم ده   څوک به وران کا دَ ازل دَ قلم توري
دَ يوه ګوله په خوله دَ بل په زړه کښ   په حساب لکه کړ وري[3] شه دوه موري
غل بې غمه ننداره کاندي خوشحاله
په تهمت تړلي ساد[4] درومي سر توري

ما فراق دَ حبيبانو ژړَوي   زړه په ما دَ رقيبانو سرَوي
چه سيلاب ځما د اوښو را روان شي   عمارت د ما دَ صبر نړوي
عشق ځما په عقل وکړ هسي چارى   چه هلك مي په خبره واړَوي
مه هجران وَي مه دَ ده ترخه غمونه   چه مي تل له خوږه عمره مرَوي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ   دائم مالګي مي په سترګو دوړَوي
په پيغام ئې دَ وصال هسي تازه شم   لکه باد دَ ګل غوټي غوړَوي
يمه پوخ دَ عشق پکار لکه کَودري   نور مي څه دَ غم وَاورته کړَوي
په ليدوُ پسې ئې مرم سخ دَ هغو دئ   چه وَ مخ وته ئې سترګي غړَوي
که دَ زړه په محبت شيِ خوشحال ځوان دئ
پدا سپين وېښته ئې خلق زړه وي

مښك افشانه په کاکل يې   عنبر بېزه په سنبل يې!
چه و مخ وَته دِ ګورم   په مخ درسته لکه ګل يې

---

[1] يعنی سپلنی، خردل، چه دننه تور او دباندی سپين دی.

[2] غور په معنی د پيغور ده.

[3] يعنی پسه.

[4] پاک، سوتره، ايماندار (درياب)..

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنګه خوله دِ غنچه ګل دَه　　په لبانو لکه مل یې
په رفتار کښ لکه زرکه　　په ګفتار لکه بلبل یې
پښتنه یې په بد جهل　　ستمګره تر مغل یې
پدا تورو شهلا سترګو　　هم شاهین هم ئې منګل یې
څو خوبیِ دَ جهان دِي　　آراسته په واړه ګل یې
لکه سبر په چمن کښ　　په قامت په تجمل یې
دَ خوشحال وَ مرګ ته ناسته
په غمزه په تغافل یې!

مار که هر څو پېچ و خم ځِي　　خپلي سوړي لَره سم ځِي
دَ غفلت له خوبه وېښ شه　　شېرين عمر دم په دم ځَي
مرګ به هيڅ سړی پرېنږدي　　وار په وار به درست عالم ځَي
بې دليله به ځَان ورک کا　　مسافر چه په تور تم ځَي
دَ پېښو وار ئې خطا کېږي　　چه قاضي لَره څوک ګرم ځَي
که قضا وَته تسليم شي　　هم پدا له دِله غم ځَي
دَ دوږخ دَ اور علاج کا　　چه سحر تر سترګو نم ځَي
هغه عمر لکه باد دَئ　　چه په غم دَ بېش و کم ځَي
چه تور مښك دِ حبطه کړل　　په کافورو څه ستم ځَي
چه نه تول لَراي نه پوله[۱]　　هغه هر چرته خرم ځَي
منډي پرې مړده خوشحاله
که دِ سر لکه قلم ځَي

مست دَ هغه مخ یَم چه مخموري لري سترګي　　هسِي پرې غوځېږم وايي تورِي لري سترګي
یار مې په ښایست کښ بې نظېره بې مانند دَئ　　لا په درست صورت کښ ډېر مشهوري لري سترګي
ډېري کښلي سترګي ما ليدلي دِي دَ کښليو　　تا غُنډي يَو يَو په بڼو پري لري سترګي
سل ځَله دي شيخ ملا صفت ورځَني کاندِي　　ښې به ستا تر تورُو سترګو حوري لري سترګي؟
ناست دي لکه څري[۲] رقيبان و خوار عاشق ته　　ځَکه ستا له مخه هوري دوري لري سترګي
هر چرته چه ته يې هغه لور ته مې نظر دَئ　　هر چرته چه زاڼي شاهين هوري لري سترګي
نشته په جهان کښ تل طلب ور پسې ګرمه　　يو هسي منظور چه نن منظوري لري سترګي
نه ګوري و چا ته څو پخپل ښايست غره[۳] دَه　　ګوره دا خيال په څو مغروري لري سترګي
سخ دَئ دَ هغه چه خوښ خورم دَ يار په وصل　　هر ساعت دَ يار په مخ مسروري لري سترګي

---

[۱] چه نه پول لری نه پوله.

[۲] سید راحت ليکلي، چه څرئ هغه لرګي ته وايي، چه د ستون پر سر ئې کښېږدي، او شهتېر پر واچوي مګر دغه معنا دلته ښه نه ورسره لګېږي.

[۳] وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه که ئې گورې چه خوشحال په درد و غم کښ
ورځ و شپه بې تا په اوښیو پرُې لري سترگي

مگر رسم دین آئین هسي لرې　　چه دا خوار زړه مي غمگین هسي لرې
دا دَ زړونو مېني ورانې پرتې ښې دئ　　چه تل آس دَ جفا زین هسي لرې
عاشقان به لکه مچ وربانديې گرزي　　دواړه لب چه شکرین هسي لرې
څه نسرین[1] دِ دَ سنبل سَرَه دسته کړه　　چه دَ تورو زلفو چین هسي لرې
دا یو ستوري دَ اسمان دئ که تېکه ده　　چه ئې ښېې په جبین هسي لرې
کله کله به مرهم وربانديِ کښېږدې　　که همېش مي په زړه خوږن هسي لرې
لکه مخ ځما دَ يار دَئ اې باغوانه!　　په درست باغ کښ يَو نسرین هسي لرې
په کوڅه کښې ئې څه ته گرزې زاهده　　که دا خپل عقل دوربین هسي لرې
میاشت به څه لَره اوس لافي دَ خوبی کا　　ته دلبره چه مخ سپین هسي لرې
که هر څو ښایسته ډېر لرې کشمېره!　　لکه يار يَو نازنین هسي لرې
چه ئې پورته کړې گلونه تر ښکاره شي　　یو پلو دواړه آستین هسي لرې
دَ خوشحال په حال به چېرې ترحم کړې
مستي ته چه زړه سنگین هسي لرې

ښتر ستا دَ قد سیالي و نه کړه دنگي　　اور ئې بل کړ پخپل ځان په ننگي ننگي
سَرَه ښه دَ زړه خوبنې کاندي همزولي　　نه دَ لوی نه د هلك، وی[2] یار دا کنگي
په خیال خیال ئې تر پوې بدري[3] و مه خوره　　وَ مندیل شملې پرېښې سپور دَ منگي
دَ خوشحال وَیل و هر چا ته ښکاره دي
نه دَ مښکوُ بوي پُټېږي نه دَ هنگي

نصیحت دَ دانایانو دَ کتاب دَئ　　دَ احمق ځواب هم نه ځواب ځواب دَئ
چه عیسی په غرونو تښ له احمقانو　　دا تعلیم ئې راته پاتو پدا باب دئ
لکه دد دَ صحرا ډېر دي په هر لوري　　په هر ځاي دَ احمقانو څه حساب دئ
سړي واړه سَرَه سم ندي په عقل　　یو آفتاب دئ بل مهتاب دَئ بل شهاب دئ
يَو په قدر شهنشاه دَئ په دنیا کښ　　بل دَ دین په مرتبه قطب اقطاب دئ
دَ هوښیار چه له نادانه زیست روزگار شي　　که ئې گورې دا هم سخت گنده عذاب دئ
دا سړی دئ چه اغزی دئ سر تر پایه　　دا سړی دَئ چه همه گل گلاب دئ
ما خوشحال چه ځان له خلقه کناره کړ
دا پدا چه نادان ډېر دانا نایاب دئ

---

[1] نسترن دی د سنبل سره دسته کړه.

[2] دِی.

[3] په ځنو نسخو کښ بودری لیکلې ده یعني نوک خوړل او خطا وتل.

نه د عشق مدار یواځې په دیدن دئ
پدا کار کښ لا په هورته شنیدن دئ
ښه چه شپه دَ جدایۍ خداي آخر کړه
سبا کېږي اوس دَ صبح دمیدن دئ
تل په ستغ په خوږ دَ اوښیو قاصدان دي
چه طلب ئې دَ دلبرُو دَ دیدن دئ
دَ خطا آهو په بوي دَ نافې ښکار شي
راته بس دَ هغو زلفو شمیدن دئ
دا ستم په عاشق هغه کا نه نور څوک
چه و کښلیو ئې ورکړي دا دَیدن دئ
کله کله به آرام د ما دَ زړه شي
که یك لخته ئې زده کړي رمیدن دئ
خوند دَ شهدو دَ شکرُو راته هیڅ دئ
څو مي یاد دَ هغو شونډُو مکیدن دئ
نور دارُو ور لَره مکَوَه طبیبه!
چه خوشحال ور پسې مري هغه دیدن دَئ

نفس شیطان دواړه بلا دئ
را پسې څرګند په غلا دئ[1]
ځني چاري لَرِي پټی
ځني چاري ئې ملا دئ
دَ هغو جزا سزا کا
چه په جهل مبتلا دئ
خداي ئې خلاص لَره له عُجبه
څوک چه ناست په مصلی دئ
دَ دنیا دَ هوا چارِی
سر تر پایه ابتلا دئ
جاه به چاه شِی وَ هغو ته
چه دَ جاه په تولا دئ
دَ دنیا ښادیِ واړه
که باور کړې واویلا دئ
اندیښني ګوره خوشحاله
چرته سري په قلا دئ

ناقرار زړُونه قرار شوي
د زړه غم ئې تار په تار شوي
دَ هجران غمُونه لاړي
بیا دَ وصل دندو کار شوي
هغه لاس چه بې حنا دئ
بیا حنا سَرَه نګار شوي
شانه ورغلي تر زلفو
رانځه سترګو سرَه یار شوي
دَ پایلو دَ څړیِ
په هر لوري ژر نګهار شوي
په ګنګو دِ زیږ پروني
په څو وه سرَه خالدار شوي
وار دَ غم دَ ژړا لاړي
وار دَ بوس او د کنار شوي
په عذار دَ مهوشانو
بیا کبود کبود پرهار شوي
چه خوشحال ور پسې مرینه
ور ښکاره هغه دیدار شوي

نن ځما کره مېلمه عزېز دَ خداي دي
چه ئې پاس ځما په سترګو باندي ځاي دئ
پخپل ځاي نادې قائم دَئ لکه قطب
همېشه دَ ګم ګشته وُو رهنماي دئ
چه پرې څه خو توجه دَ فکر وکا
یَو زه څه چه دَ هر چا مشکل کشاي دئ
چه ګذر ئې پدا غولي باندې وشو
سعادت ئې ور سرَه راوړ هماي دئ
ما پرې اوس د غلطِی کرښه وکښه
پخپل راي مي چه منلي دَ ده راي دئ

[1] را پسېالا الا دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ پادشاه ځخه ئې مه غواړه چه نشته هغه گنج لکه په کور کښ دَ گداي دئ
تناونه به ئې ورسي تر نمره لکه زلفي چه ئې سرېښي په پاي دئ
دَ ښه حسن به ئې ځوک کاندي ستاينه چه دَ خپل حسن پخپله خود ستاي دئ
لکه عمر لارغه[1] رايشي ژر درومي
په هجران ئې دَ خوشحال ختك هاهاي دئ

نن دَ يار دَ لاسه بيا يو تير راغلي دئ بد رسا دَ ځان په وړلو خير راغلي دئ
زه چه دو اسپه له عشقه تنبم پتېدلم بيا را پسې گوره گير اگير راغلي دئ
ښه چه پکښې بند شو وَئې مشلوه له زلفو زړه مي ليوني دئ په خنځير راغلي دئ
چرته يې اې عشقه چه وربوز ئې راته مات کړې بيا گوره چه عقل په تدبير راغلي دئ
ځو نبره ښايسته يې چه دَ مخ په ننداړو دِ درست وگړي مات شه ما وې پير راغلي دئ
ټول محبوبه راغلې سمن بوئي سيه چشمي ما وې چه ته راغلې درست کشمير راغلي دئ[2]
ځوک که جهان نيسي په لښکرُو هغه ترک مي گښې ځان دَ زړونو په تسخير راغلي دئ
زړونه ئې زخمي کړه چه ئې گوتی په بم کښېښوې غوږ باسه له بمه اوس په ځير راغلي دئ
وچولي چه تر يو کړې ورته نه گورې په مهر
وايه له خوشحاله کوم تقصير راغلي دئ

نادانان پخپلی چاري ښه پوهېږي دانايان که ئې په چارو اندوهيږي
چه نادان ئې په مخ وخوري هاله پوه شي گڼه هونبره په خبره نه گروهېږي
کاني بوټي وچ لانده هر ځه پر مخ وړي مشيت لکه درياب دَي چه بهېږي
چه سرې اوبه ئې کښېوزي په نظر کښ کله ترې له سرو اوُبو سهېږي
په هغو خوړو پېښ مشې چه ئې نخورې سرَی هسي په ليدو ورته سوهېږي
که وَيل ئې په هزار رنگه سودمن دي
دَ خوشحال په وَيل کله حؤك گروهېږي

نن ځما په خېلخانه کښ ځونبره غم دَئ چه حيران ځموږ په کار پوري عالم دَئ
ناخلف زويه اغزي کري خپل پلار ته د خلف زويه گلزار له عمره سم دئ
نا قابل زويه دوږخ غُندي پيدا دئ ښه قابل زويه په خونه کښ ارم دئ
ښه فرزند دَ پلار په خونه ځراغ بل شي بد فرزند دَ پلار په خونه کښ تور تم دئ
په لوي والي کښ ئې خوي د دام وَ دد دَئ اوس دَ زويه خوبي هونبره وئ چه کم دئ
نالايق زويه ننگ نام دَ بابا ورک کا که ولاړ ئې دَ نيکه دَ پلار علم دئ
دَ قابل سرَه به غم دَ نام و ننگ وِئ ناقابل په غم نيولي دَ شکم دئ
چه دا هسي رنگه سپي ځني پيدا شول
لا په شك يم چه خوشحال كله آدم دئ

[1] يعنى رهرو، او مسافر او پر لارى تلونكى.

[2] ما وې چه په راغله ئې كشمير راغلى دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور څوک نشته لاندي باندي — واړه دَي دَي چه څه کاندي
د ده حکم به نور نشِي — که ژړا کوې که خاندي
دَی قادر دَي باندِي ښايي — که کيميا کا گل د سپاندي
څو سينې ئې کړې قراري — چه په غم وې ځلبلاندي
څو ړې بيا وربانديِ پاس کړل — چه پراته وُو تر بل لاندې
خلقې ئې دي که گورې — سرَه يو تر بل هراندې
په ليدو دَ يار مرې شوې
دَ خوشحال سترگي نغلاندې

نه مي زړه په سرداریِ درست خوشحال دئ — نه ځما دَ خېلخانې څه حال احوال دَئ
دَ ختك اُولس په ننگه نه پوهېږي — کار ئې درست دَ ناديده وو په خصال دئ
پښتانه لکه مگس وربانديِ گرزي — ورته ښيي دَ مغل دَ حلوا تال دئ
نور ئې واړه تکيې تار په تار خپرې شوې — اوس په منځ کښې يو کرم دَ ذوالجلال دئ
ايمل خان دريا خان واړه خورد بين ولاړل
اوس خو پاته و مغل ته يَو خوشحال دئ

و سرې وته دا خپل عيب وښته دَئ — دَ بل عيب ورته لا کته تر غره دئ
پخپل ځان پسندنه نېکه په بل بده — دا مذهب دَ مؤمنانو مذهب نه دئ
هنر وريې نېك سير يې لوړ اختر يې — که بل تا وته تر خپله ځانه ښه دئ
چه مي يَو ځله اخلاص ور سرَه وشو — يار که سل ځله جفا کا تور لېمه دئ
بيا دِ خپل مَيَن د ما له سترگو نه ځې — که په سترگو کښ مي څرخ لکه بانه دئ
چه غمونه درته راوړي سترگي غوږ دَي — چه دِ ځان دَ بل مريَي کا هغه زړه دئ
که خواړه خوري که اوبه څښي پدا څه شی — مرده دل که ژوندي وينې شمار په مړه دئ
د ما زړه تر کاڼي کلك وُ ښوي ترې پرېووت — تر الماس ئې دَ غمزې غشي تېره دئ
که ياران مي تر حساب تر شماره تېر دي — په کوگل کښ مى زړه يَو دَئ دَ يوه دئ
دَ سرِی دَ صورت کار دا هسي نه وِئ
چه ئې زړه دَ خوشحال يووړ لا نور څه دئ

و څراغ ته دَ اور پښتي حال معلوم دئ[1] — په دا منځ کښ دَ خبري حاجت کوم دئ
يو د بل له حاله نه کاندِي پوښتنه — دَ دې ښهر په عالم کښ بد رسوم دئ
يا يك لخُته هغه يار واړه جفا زده — يا له ما سرَه جفا کا بخت مي شوم دئ
نن چه زه باندِي مَيَن يم په ډېر رنگه — درئې وښيَم چه کوم دَي څه ئې نوم دئ
يَو په حسن بل په دا چه عاشق وژني — په دا دوه توگه په درست جهان کښ سلوم دئ
ننداري ئې دَ جمال دئ نور څه ندئ — چه په هر لوري هر ځاي خلق هجوم دئ
چه گلُونه دَ بهار باندِي ليدل شِي — دَ بلبلو سير تل په هغه بوم دئ

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به هر یَوه ته حال وایې خوشحاله
دَ لېمو په حال خبر کله ادوم دئ

واژگونه شوې همگي دَ دنیا چاري[1] — چه لیدې مي هَسیي نه دِي واړه لاري
زوی ئې پلار سَرَه کا رُونه دَ غلیم کا — لُونېي مور ته لکه بَنِې دِي تیاري
چوهړي[2] پلا وشولې خوړه حلوا خواري — په سید باندې حلالي دِي مرداري
باوري دَ بادشاهانوُ لکه غله شول — رهزنان ئې په دربار کا څَني چاري
بلبلان طوطیان حیران په بیابان گرزي — په گلزار باندې کارگان کاندې چیغاري
په وښو د َعراقیانو ژواک ژوندوُن دَئ — راتبونه[3] وهي زويَ داَ حماري
نادان خوش بې غمه خوب په فراغت کا — په هوښیاروُ باندِي راشي شل دشواري
په څښتنو باندِي حکم کا مریوُنه — تر مېرمنوُ تَل وینځِي دِي روېداري
په دوران دَ عالم گیر بادشاه خوشحاله
خانه زاد ئې واړه بخرِي لَرِي خواري

ورځ په ورځ دَ باغ غنچې دِي چه غوړېږي — دَ بلبلو وړي سترگي پرې مئړېږي
چه ښه مخ وته نظر کاندې لازم دئ — که ئې سترگې وَ بل مخ وته غړېږي
جگي جگي مانِي مکوَه پخولا شه — چه پما دَ رقیبانُو زړه سرېږي
دَ عاشق خاطر په مثل دَ نافې دئ — که کالُونه پرې تېرېږي نه زړېږي
زه جدا له یاره خوب په شپه و نه کړم — وایې مالگه مي په سترگو کښ دوړېږي
روغ عالم خندا خوښي هوا هوس کا — پرهار ژلي په غمونو کښ نرېږي[3]
نور عالم ئې تار په تار تښتي له غشیو
یو خوشحال دَئ چه ئې غشیو ته برېږي

وایم خلق نه دري — زړه مي یوړ یَو مزري
دا خبره چه زه وایم — تر وېښته ده لا نرئ
چېري نه وئ لېوني شم — چه په خوب وینم پری
زه له یاره سَرَه څه یم — دَ یوه مزي مرئ
چه ئې خوند دَ میوې خوړ وي — هم هغه بوټې کري
ته هم خر ور سَرَه مشه — که څوک خر شي په خري
په کهترو دِ نظر کا — څوک چه غواړي مهتري
بله نه گوري بل مخ ته — تل دَ سترگو کړم ږغري[4]

---

[1] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

[2] مزدور او خاوري پاکونکي.

[3] ژړېږي.

[4] ږغول او ژغول یوه معنا لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وروشتي پسرلي نرگس دئ
دَ خوشحال قدر لَري

و ښه مخ وته نظر دَئ هر چا کړي　　نه دا دود دَئ په جهان کښ ما راوړي
زه به هيڅکله له عشقه نه وانوړم　　که هر څو راته وَيل کاندي وګړي
ما وَيل چه زړه به نه ورکوَم چا ته　　ولي څه کړم چه بد زړه لَرم و ووړي
دَ عاشق دَ رښتيني نخښه دا دَه　　چه په عشق کښ سر حساب کاندي خسړي
په يو گوټ به ئې دَ عشق دَ ميو هېر کړې　　که دِ واړه دَ جهان لذت دئ نغړي
چه په ښاخ باندي ئې اوري ژمي گل وئ　　خداي ځما په زړه کښ نهال کړ هسي زړي
چه به بيا په څه علاج په لاس کښېوزي
دَ خوشحال خاطر ئې ندی هسي وړي

و مجنون ته دَ ليلا له شونډُو وايَ　　لال و دُر ياقوت وَ نورُو وَته ستايَ
دَ مجنون له ودانی سَرَه څه کار دَئ　　هر چه ورانه ويراني هورې ئې بيايَ
چه به بله انديښنه کاندې اغيار دئ　　يار دِ څوک دَی چه دِ نه ووزي له رايَ
درست جهان دِ تېرې توري درته واخلي　　يَو وېښته به دِ کنډَو نکا بې خدايَ
ما دا هسي دماغ اوس ندئ راوړي　　زه دا هسي دماغ راغلم له ځَايَ
وايې کانده به خپل مخ درته ښکاره کړم　　زه په کانده مانده نه يم نن ئې نمايَ
دَ دولت شهپر کارگانو څخه نشته　　که ئې غوارې خو ئې غواړه له همايَ
ته دَ زړه اَغزي په کوم طبيب وکاږې　　چه و کښلي ئې اَغزَي ندي له پايَ
دَ منصور په حال خبر نه يې خوشحاله
درته چا وې چه دَ راز خبري وايَ

ورته گوره ځما يار څه ننداره دئ[1]　　لکه اوړمکی په ستوريو کښی ښکاره دئ
څو عاشق په معشوقې باندِي مَين شي　　هونبره دَئ و معشوقې ته بېچاره دئ
ما وې عشق خو يَو ښه څېز دئ خبر نه وم　　چه دَي لا تر مست هاتي نه خونخواره دئ
چه نصيب ئې دَ ښه مخ ننداره نشوه　　هغه څوک ځما په پوهه آواره دئ
غم ځما له دِله نه درومي بل لور ته　　ته به وايي چه ځما په اجازه دئ
عقل، علم، هنر مه يادوَه ما ته　　چه مي وليده مدار ئې ستاره دئ
هغه زه يم چه دَ اوښ وري په شا وړم　　دَ غوا وري ځما په پشتاره دئ
چه علاج ئې په چا نشي څوک ئې څه کا　　چه په ما باندِي ئې زړه سنگ خاره دئ
غم په نورُو يَو ځل وَريشي بيا تېر شي　　خو پما باندِي که گورې سل باره دئ
چه ئې هېڅ دَ ښايسته وُو مينه نه وئ　　رنگ ئې مه وينې چه نفس اماره دئ
دَ ښه مخ ننداره نکا خلوتي شو　　زاهد ځان ژاړي بې ځايه هيچکاره دئ
بادشاهان دِ هم سيالي ور سَرَه نکا:
خوشحال ستا دَ ور مريبو په شماره دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښ نه وه، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړم قلندر شوم دا مي حال دا مي احوال دئ
مات کچکول په لاس کی بل مې گند دَ دنيا مال دئ
وران وگړي گوره په څو قلب کارُونه کاندې
واړه اقبال غواړي ولې لابقا اقبال[۱] دئ
زه تر هغه ځار شم چه ئې راکړه تر ځان ځاره
ځار تر ما هغه شه چه ځار شوي تر مثقال دئ
هيڅ په منځ کښ نشته په خالي دکان غوغا دَه
ما چه فهم وکړ واړه وهم خوب و خيال دئ
يَو په گور کښ ښخ کا، بل په گور کښ نکا فکر
درې ورځې ماتم وې څلورمه ورځ بل حال دئ
ما خو لاس په غوږ کړل ځنې تښتم که خلاصېږم
خلق پر خوارېږي شهوت څه عظيم جنجال دئ
نور عالم به څه کړې دَ خپل ځان په خلاصي مټ کړه
لاندې يې خوشحاله دا يو څه دَ بلا جال دَئ

وې مې که زه درشم ستا تر ځايه خوله به را کړې؟
وَې سکه هزار سَرَه لَرې چه دا وينا کړې
وې مي چه په مخ دِ توري زلفي تور ښامار دئ
وَې تروسکه، څه لَرَه ښامار وته ويسا کړې
وې مي چه په کوم توکي به تا وته نزدې شم
وَې چه که سر له تنه بې تيغه جدا کړې
وې مي چه په تا هر گوره لېوني يم
وَيی چه په دا عقل به لا صورت رسوا کړې
وی می چه ما تا سَره خندا په يوه وخت کړه
وَيې هغه څوک وُ چه ئې تا سَرَه خندا کړې
وې مي چه هر گوره کبريا شوې خداي دئ ويني
وې چه که کبر کړم ستا څه دَي چه غوغا کړې
وی می چه دَ سپينی زيبا خولی عاشق دی زه يم
وَې چه خداي څه دا عاشقیِ هم ويړيا کړې
وې مي چه له نتي دي چارگل په پوزه زيب کا
وَې دا خبري کړه هاله که چا په تا کړې
وې مي که زه ستا په کوي کښ وَمرم ستا رضا دَه
وَې کشکي خلاص له دردِ سَرَه سپی ځما کړې
وې مي چه په رنگه خوشحال په تا مَين دَئ
وَې دَ ختِك سرِی دَ ميني څه ثنا کړې

همېشه مي تر پرهار ويني بهېږي
که هر څو باندې دارو ږدم نه لږېږي
که فرياد له درده کړم ملامت نه يم
چه پرهار په پرهار وشي خو خوږېږي
همېشه مي دَ يار ياد دَ زړه سبق شو
چه ډېر ډېر ئې يادوَم زړه مي خوږېږي
زړه مي گل دَ نيلوفر مخ ئې آفتاب دَئ
نيلوفر مي و آفتاب وَته کږېږي
دَ خوشحال دَ خوشحالی وخت هم دا دَئ
چه رباب سرينده جوړ سَرَه غږېږي

هېڅ صفت ئې نه ځائېږی په تحرير کښ
چه دَ زلفو مښک عنبر کړم په نظير کښېي
ستا دَ مخ دَ شونډُو مثل را معلوم شو
لکه نهر دَ جنت شهد په شير کښېي
نه چه خوله دَننه زړه مي هم په خوږ شي
چه دِ نوم دَ شونډُو واخلم په تقرير کښېي
ما چه ستا دَ څهرې ښه نداره وکړه
څوک به ستا په حسن نه وئ په کشمير کښېي
زړه مي ستا په زلفو بند شو پرې خوشحال شوم
ليوني ترلي ښه دَئ په خنځير کښېي
که هوا دَه که سودا دَه پکښې ستا ده
بل خيال فکر مي هيڅ نشته په ضمير کښېي
زه چه ستا په تير زخمي شوم فراغت شوم
چه عجب دارو دي ښېږي وه په تير کښېي

---

[۱] د "اقبال" حروفونه چه قلب شی لابقا شی يعنی چه پاتېده نه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه بوي دَ يار دَ زلفو دَئ عطاره   هسي بوي نشته په مښکو په عبير کښي
محبت مي هډ و پلو سرَه مخلوط شو   ناصحانو راته شا کړه په تدبير کښي
چا به هونبره دَ عشق گنج را عنايت کړ   که مي نه وَئ خپله بخره په تقدير کښي
دَ خوشحال ويل په نورُو کښ ځرگند دئ
لکه ږغ دَ ويره ژلي په گڼ وير کښي

همېشه مي له ښه مخه گفتگوي شي   چه په لوښي څه دِئ هغه ترې توي شي
دَ بلندي په قامت باندِي مَيَن شوم   هر چه لوئې چاري کاندي هغه لوي شي
چا خپل يار په غېږ کښ ونيوه خوښي کا   لا دَ چا ورپسې هسي جست و جستجوي شي
دَ منصور غُندِي به غل دَ خاص و عام شم   که ښکاره مي و عالم ته گوي مگوي شي
په زړه هونبره پروتي ندئ چه ئې شمار شه   اوس ئې چا وته سپړ نه موي په موي شي
خارو خس سرَه ئې څه مهر پيوند دَئ   دَ بلبلو مينه تل په رنگ و بوي شي
نه به زهد وِئ نه علم نه څه نور څه   که ځرگنده مي عالم ته پدا روي شي
ځکه هر کله خوشبوي او معطر دئ   دَ صبا ئې چه په چم کښ تگ و پوي شي
دَ ناپوه ياري په مثل دَ ډک جام دَه   له هر څو ئې ښه ساتم را څخه توي شي
دَ خوشحال ژړا څه نر ناحقه نده:
چه ئې تېره درسته شپه په هاي و هوي شي

هر دم تر نقاب لاندي   و عاشق ته شېوه[١] کاندي
تازه اوربل اودلَي   توري زلفي اَوېزاندي
انگڼ ئې ښايسته کړ   چه را وَوَته دباندي
ځما په مرگ دِ زړه دَي   چه بې درودو سرَه خاندي
څه ظلم څه ستم کړې   چه پلو نيسې دَ وړاندي
څه عجب غزل ئې ووې
آفرين په خوشحال باندي

ءهر گناه چه په توبه په استغفار ځي   دَ هغه گناه به څه په زړه کښ ډار ځي
ساقي راشه سره شراب راکړه سرې شونډي   تر چشمانو دِ ځاربېږم چه بهار ځي
په هر چين کښ ئې دَ څوبو مښك دَ چين دئ   لخلخې ځني توئېږي چه په لار ځي
دَ خپل زړه خبري واړه ويراني کا   يار هغه چه همېشه په زړه دَ يار ځي
جهان ځاي دَ خوښي ندئ وَ ناورين دئ   چه طوطا له گلستانه په چيغار ځي
په وار وار چه په دنيا باندي راغلي   عاقبت به ځني واړه وار په وار ځي
که له درده مي خبر ندئ وگړي   چه مي سرې ويني تر سترگو په رخسار ځي
دَ هغه طبيب نوم څه اخلې په ژبه   چه بيمار ور لَره رايشی بيمار ځي
که مي پېژنې هغه ليونَي زه يم   چه نادان را لَره رايشي هوښيار ځي
دروغجن به همېشه وِئ په خزان کښ   دَ رښتينو په مخ هر کله بهار ځي

---

[١] جلوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رقیب خلل به نه ووزي له میانه   وخت نېژدې راغي دَ وصل دندو کار ځي
چه محروم ئې دَئ له میو یَو خوشحال دَئ
گڼه واړه حریفان ځني سر شار ځي

هره مینه چه په خال په زخه کېږي   هغه واړه دَ ښه مخ له مخه کېږي
زړه[1] دلگیر مشه دَ خلقو په جفا کښ   په عاشق دَ رقیبانو رخه کېږي
خاوند خداي دِ سر زنش دَ هغو وکا   چه په جال ئې دَ دردمنو سخه کېږي
غه مرغه به له همایه څه پرواز کا   چه لا اوس ئې تن وجود په پخه کېږي
که هوس کوِي خوشحال هوس ئې نهېل[2] شه
غه هوس چه به بې ستا له مخه کېږي

هر زمان چه دَ فلك مهر بنیاد شي   نا مرادي د ماڼي[3] پخپل مراد شي
په هر شام پسې سحر شته نظر وکړه   عاقبت چه څوک غمجن شي بیا به ښاد شي
ساقي نن دَ سر شارئِ شراب راکړه   محتسب چه حاضر ندئ څه هِداد شي
چه نه مَئ نه معشوقه پسرلی رفتن کا   نن ځما له خپله بخته نه فریاد شي
یَو له بله زده کَوِي دَ جهان دود دَئ   له اوله چه شاگرد شي بیا استاد شي
یار به مخ راته ښکاره کا لکه شمعه   عاقبت[4] به دَ رقیب خو را نامراد شي
یا دِېر زر بویه یا بخت بویه یا توره   چه په سپینه رِېره څوک دَ چا داماد شي
دَ ملحد په زړه به نه لگي خبري   که وَیل دِ ورته تل دَ نون و صاد[5] شي
زمانه به ئې پرېږدي و ثبات ته   په هوا چه دَ حباب غُندِي پر باد شي
صورتی عمر فاني دَئ باقي دا دَي   چه ئې پسله مرگه نوم دَ نېکو یاد شي
عقله ته له عشقه لیري لیري گرزه   مخالف چه سَرَه وریَشي فساد شي
دَ هغه سړی په مرگ ژړا هیڅ مکړه   چه دَ بدو نوم ئې خپور په هر بلاد شي
په هر ځاي باندِي ئې زړه دَئ لکه ژاولي
په خوشحال باندي ئې زړه لکه فولاد شي

هر سړی که رشتیا گوي وئ   نه دَی مړ که سرئې گوي وئ
دَ لویی لافي به نکا   چه په اصل هنر جوي وئ
که ئې نغاړې پټ به نشي   په هر ځاَی چه رنگ و بوي وئ
چه خپل یار له ما بېلتون کا   د ما سترگي پسې جوي وئ
په بېلتون دَ مَیَناڼو   زړه تر دوو سترگو را توي وئ

---

[1] ته دلگیر مشه.

[2] مایوس، نا امید، محروم (دریاب).

[3] نامرادی د نړۍ، یا مراد دَ زمانې.

[4] عاقبت به د رقیب په سر مراد شی.

[5] نون و صاد یعنی نص چه په اسلامی احکامو کښی اساس دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه قیمت دَ کالي څونبره   پسی هونبره جستجوي وئ
څو جفا کا زه خوشحال شم
یار دِ هر کله بد خوي وِئ

هر ناپوه زلموټی څه زده، چه څه دَه دَ عشق بازي   ترو څه مچ څه ئې مجال چه په هوا کا پروازي
هر قلاش چه خپل صورت په عشق کښ باي کړ که باور کړې   په مذهب دَ عاشقانو هم شهید وئ هم غازي
که دَ یار به غم کښ وَمري خاصګي ژوندون هغه دَئ   که په ښېنو ئې تندي کښېږدي هم دغه دَه ممتازي
حقیقي سجده هغه دَه چه دَ یار په لور[1]ئې کړې   د کعبې ته چه سجده شي دا سجود دِي مجازي
تورُو زلفو ئې په باد کړه ډېر سرُونه دَ مظلومو   توري سترګي ئې په زړونو کا همېشه ترکتازي
اې خوشحاله چه عاشق شوې اوس له خپله سَرَه تېر شه
دا څَما خندا خندا ته بازي مه ګڼه بازي

هغه دم چه مي دَ یار سره صحبت وئ   دَ فرښتو آواز په ما باندي زحمت وئ
ګه له یار سَرَه باده خورم په خلوت کښ   باده! ستا دِ له غه ځَایه نه رخصت وئ
ښه یاران چه سَرَه ناست وِئ محبت کا   چه اغیار وَرباندِي راشي قیامت وئ
تل ګدای په بادشاهانو مَیَن شوئ   نه دا کار به له ما خواره نه بدعت وِئ
عاشقي مي خداي له ځَایه خوي خصلت کړه   هم هغه کاندي سړی چه ئې خصلت وئ
ستا د شونډُو تر لذت به نه رسېږِي   که هر څو مي دَ شکرُو زیات لذت وئ
ما به زړه د معشوقې له لاسه خلاص کړ   ولي درېغه که له عشقه اجازت وئ
دَ زنخ دَ څا دَ بند فراغت غواړم   په تنور کښ پراته کله فراغت وئ
ښه صورت خو هم هغه چه زړه ئې یوړ   نه چه کړه اووړه ئې ښه وی ښه صورت وئ
ما به سترګي لکه باز درلې اندرتي[2]   که مي زده وئ چه دَ سترګو بد شدت وئ
خو به مه راځه په ملك څَما دَ سترګو   ګڼه ځَان به دِ په وینو کښ لت پت وئ
شیخ به ولي دَ رندانو عیب نکا   تل له مرد سَرَه نامرد په غم غیرت وئ
ستا په زلفو کښ مي خوار خاطر ښاد نشو   دَ مومن په کفرستان کښ څه حرمت وئ
مګر واړه جوهري په مرګ تام شول   چه تر دُر به دَ ژلیِ زیات قیمت وئ
بل جنت ئې شیخه تا وَته بخښلي
دَ خوشحال دِ هم دَ یار کوڅه جنت وِئ

هغه مخ چه ښایسته دَ نندارو وئ[3]   چه ئې وینې دَ هر چا پسې هو هو وئ
دَ بلبلو له بلغاک نه دلګیر مشه   هغه ځَاي چه رنګ و بو وي ګفتګو وئ
که هر څو ښایسته ډېر دي ګمان نکړم   چه به بله لکه ته پاکېزه رو وئ
تور ګیسو پر همګي صورت خپاره کړه   چه دِ درست صورت همه دَ مشکو بو وئ

---

[1] په لوری کېږی.

[2] پټې (دریاب) .

[3] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه وکښل سوه په نورو کښی نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به سترګي ستا له مخه نه وانخلم مخامخ که تیر انداز راته یو څو وئ
قاصدان ځما دَ اوښیو کښته پورته همېشه دَ کښلي مخ په جستجو وئ
نن چه ته لمانه ځې زړه مي خوشحال کړه یاره ستا وعده به کله دَ راتلو وئ
کاتبان به ئې په کومو ګوتو کښښینه غه خبري چه سوځونکي تر لمبو وئ
دَ سحر په بلا ته یاد شې اې چرګه! ستا په ږغ دَ عاشق زړه په پرهرو وئ
دَ خوشحال خټك له حاله خبر دار شوي
چه په زړه به ئې دَ عشق داغونه څو وئ

هغه څه دَي روغ صورت دئ چه بهتر تر سلطنت دئ
دَ دنیا دولت که ښه وئ يَو دولت نه ښه عزت دئ
چه ډېر ښه دئ تر توقیره يَو عفت بل صداقت دئ
چه سړی له غمه خلاص کا هغه څه دَئ قناعت دئ
په طاعت که ته لوئي کړې حبطه هغه طاعت دئ
چه فایده لري بې شماره هغه څه دئ، مصلحت دئ
په منت چه ورکول کا هغه کله سخاوت دئ
چه دوږخ دئ په دنیا کښ دَ ناپوه سره صحبت دئ
خپل نیت ښه لره خوشحاله
که څه ښه دَئ خو ښه نیت دئ

هغه یار که په ظاهر له ما جدا دَئ په باتن کښ هر زمان را هویدا دَئ
دَ ژوندیو یو سَرَه ګرزي په علم کښ خوار عاشق په معشوقه باندي فدا دئ
کښت چه وسیځي باران ورباندي مشه که په خوارو به کرم کړې ساعت دا دئ
که ئې غوارم په کوګل کښ مونده نشي زړه مي ولاړ دَ ښایسته وو په سودا دئ
خدای به امن دَ هر چا له سترګو وکړه یو عجب صحبت دَ مینی ابتدا دئ
زه به زار ګَوم له دِله نه له یاره چه په څو په بې پروا باندي شیدا دئ
خپله مینه په عاشق باندِي سور اور شوه چه پرې سیځي خبر دار باندي خدا دئ
ګوره څو قرنه کالونه باندِي تېر شوه چه فرهاد په بې ستون کښ لا صدا دئ
زه خوشحال به چا ته څه وایم له حاله
دَ زړه حال دَ مخ په رنګ پوري پیدا دئ

هر سړی چه دَ اخلاص په لاري درومي که هر څو په غرونو درومي نه به نغومي
نومیدي د ښه بادشاه په درګاه نشته هر سړَی چه خدمت کا نتیجه مومي
د ما زړه دَ ټول دلبرو تر میان ورک شوم نوم دَ کوم یوې اَخلم چه څه نومي
ښه چه زه په عاشقی کښ شهید شوم پدا لاري کښ څه لږ ندئ لرومي
ما دَ سویو ښکار کاوه هوسی ښکار کړه د ما زوق به کله تله دَ بل تر کومی
نور دِ صافي پېالې خوري نصیب ئې غم دئ
که خوشحال په درد و دوک کښبي پېالې شومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار چه له ما لیري په هواد[1] دئ   همېشه راته حاضر دَ زړه په یاد دَئ
دَ وصال خوښي ئې هم لا هونبره نده   چه مي زړه دَ ده له خیاله سَرَه ښاد دئ
بېهوده له یاره زار کوَم وَ چا ته   دَ خپل یار له جوره چا موندلي داد دئ
پما واړه چاري وکړې آشنایی   په ناحق مي له بېلتونه نه فریاد دئ
چه مي هیڅ اثر دَ آه وربانديِ نشي   دا ناترس خاطر ئې کاڼی که فولاد دئ
دَ خطا هوسی په بوي دَ نافي ښکار شِي   راته بس دَ هغو زلفو بوي مراد دئ
ته چه ما وته ارشاد کوې په عشق کښ   کله غوږ دَ عاشقانو په ارشاد دئ
چه په هیڅ توکي د ما له زړه نه ځي   دَ خپل یار دَ میني څه محکم بنیاد دئ
یو زمان ورځني خلاص نه یم په عمر   په ما خوار باندي دَ عشق جور معتاد دئ
څه عجب ښه بوي راځي دَ یار له لوریه   نن ځما دَ زړه دمه دَ صبا باد دئ
تل ګرېوان په اوښیو لوند ساړه آهُونه
چه خوشحال مَین کېده دا ئې هِداد دئ

هر خاطر چه نا قرار شِي   قراري ئې په دیدار شي
چه خپل زړه و چا ته ورکا   هغه څه په خواري خوار شي
هسِي سیند لَرم په سترګو   چه جمنا ورته رودبار شي
یَو څه راز لَرم په زړه کښ   هیڅوک نشته چه راز دار شي
هسي ژاړم له بېلتونه   چه غلیم را سَرَه یار شي
زه هم عار لَرم له خلقه   که دَ خلقو له ما عار شیي
واویلا علاج ئې څه کړم   پرهارونه په پرهار شي
هونبره دېر پیران شیخان دِئ   نشته یَو چه مدد ګار شي
په بېلتون دَ خندا مخو
دَ خوشحال ژړا آزار شِي

هوسی سترګي لب شکري   په غاښو یې مرغلري
تا به ستایم په څو رنګه   ستا ثنا دَ مخ دلبري
چه جمال وَته دِي ګورم   حیرانېږَم سمنبري
خوي دِي نن را سَرَه نور دَئ   دَم واهَه نشِي له ویري
ذکر ستا د تنګی خولې دَئ   رنګینه پري پېکري
زړه چه ستا سَرَه یاري کړِي   سلامت به اوسِي چري
شور دِي ګډ کړ په وګړِي   صبر وړُوني شور و شري
صبر وړې چه له تا دور شِي   طربناکيِ ناز پروري
ظاهر نن له تا جدا یم   عینِ ما ته برابري
قامت سَم لرې تر سرو   کچ کلاهي قد عرعري
لیرِي مه درومه له ما نه   مخ په ما کړه مخ قمري

---

[1] هیواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور به ستا له وره نه ځم وينا دا ده پرده دري
هر چه ستا رضا هغه کړي
خوشحال وَينوې په غوري

هي هي توبه لتانه ستا له خويه بويه تښتَي د ما خاطر دِ وريت کړ لکه سيخ په لمبو ينښَي
له سترګو ورځيو زلفو له بنو به دئ ځان څه ورم دَ مخ سپايان دِ هسي راته جوړ لښکر زه ګڼبيَ[1]
د ما په بخره نياز دئ چه عاشق يم زه به نياز کړم دَ ناز اسباب مي واړه معشوقې وته پريښيَ
په مخ دَ مهوشانو چه څه خال و خط ليده شي بلا دَ ځان دَ زړه دي که ئې ګورې ګڼبي ګڼبيَ
عاشق په انديښنو کښ دَ تازې غُندي نس نغښتي غافل په بې غمي کښ دَ سنډه غُندي بد غوښيَ
بد خواه دِ په قصد کړې دَه خوشحاله ملا محکمه
څه وېره څه اندوه کړې ته هم ورونه يې چابلښيَ

هر چرته چه ته کښېنې هغه ځاي دَ ګلو باغ شِي چه درومې په چمن کښ دَ لاله شينه داغ داغ شِي
چه باد دِ توري زلفي په سپين مخ کاندي پرېشاني دَ مښکو دَ عنبرو بوي پرېشان په هر دماغ شِي
په زلفو کښ دِ ورک د ما زړګي شو مخ څرګند کړه دَ ورک کالي غوښتنه تل په توره شپه په څراغ شي
چه ما مزه مونډلې ستا دَ شونډو دروغځَن يم که دا مزه به هم مونده دَ ميو به اياغ شي
پيغام ځما اې باده تر شيدا بلبلو وروړه لا شك چه پيدا باغ کښ دَ ګل بوي د ګل سراغ شِي
يَو دم دَ خوار خوشحال سَرَه ته هم فراغت کښېنه
چه زړه ئې له د يو ډېرو انديښنو څه خو فراغ شِي

يا ما زده يا مي سترګو چه نن شپه را باندې تېر دئ يا ما زده يا هغو زده چه وهلي په شمشېر دي
دارو ئې د درد مکړه نه ئې روغ دَ رغېدو دئ چه خود په زړه داړلي دَ خوبا دَ چشمو شېر دي
له درده نه خلاصېږم چه طبيب پسې طلب کړم ګنه هيڅ کمي ئې نشته طبيبان په جهان ډېر دي
عاشق دِ لا دوخته خپله زېرمه دَ کفن کا چه تور بانه ئې غشي و کشتن وته دلير دي
عاشق ته ښکارېږي لکه مخ په آئينه کښ دَ شاه دَ جمال نخښي که تر زر نڅقَ تېر دي
څه ته و ما ته وايې اې ناصحه چه عشق هېر کړه چه بې دَ عشق له کاره مي نور ټول کارونه هېر دي
خوشحال ختك چه بيا مونده لذت دَ يار د شونډو
و ده وته نور واړه دَ جهان خواږه ګنډ هېر دي

'يا خو مکړه لېوني سَرَه ياري يا دَ ګند د پهوړی[2] کړه تياري
چه په نور څه ئې حساب ګڼی هغه زده زه بې ياره عمر کل ګڼم خواري
چه دَ يار دَ راغلو زېري په ما وکا تر هغه سرِی به زه شم بلهاري[3]
په خرام کښ د هوسی علامت ګوره دَ ګزار وار ئې خطا کړ دَ ښکاري

---

[1] زه کښی.

[2] پهوړی يا پوهړی يعنی بوريا.

[3] محشی ورته قربانی ليکلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځما حال به و هغه وته معلوم وِئ   چه تمامه شپه بیدار ستورِي شماري
خداي دِ تا په جهان تل لَرِي اېِ باده   چه ځما دَ یار تر منځ کړې رهباري
معطر دَ شاه دَ زلفو نه را درومې   ستا له بویه نافه ځار شه تاتاري
چه وعده دَ یار دَ وصل نېژدې کېږي   دَ عاشق له زړه نه درومي قراري
که ئې ستا د وروځیو خال په نظر کښېووت
دَ خوشحال شِي نور له غمه وېزاري

یَو قدم چه په خلاف دَ نفس روان شي   په هغه زمان ولي هغه انسان شي
چه دَ نس په حکم درومي هغه خوار وِئ   سړی توب ور ځخه مه غواړه شیطان شي
دا سړی چه فربنته دئ هم شیطان دَئ   که سړی و خپل عمل ته نگران شي
یو په بد عمل کښ ځِي تحت الثراي ته   بل په ښه عمل کښ پاسه په اسمان شي
دا سړی دی چه په عقل کښ سړی دئ   دا سړی دئ چه په عقل کښی ددان شي
دا خونونه په ټوپك په توره نشي   دا خونونه چه دَ خلقو په زبان شي
تربیت که دَ باغوان له لاسه مومي   په هر ځای باندِي گلونه دَ بوستان شي
هوا ستا د سَرَه چه کښېني یَو ځو ورځي   دَ هغه هنر په ده کښی نمایان شي
دَ نېکانو په صحبت کښ به ښه کېږي   اولیا له اولیا نه را عیان شي
چه مغلو سَرَه کښېناسته مغل شه   دَ افغان سَرَه که کښېنی نور افغان شي
دَ خوشحال سَرَه که کښېنی یَو ځو کاله
دا دَ غره خټك به واړه شاعران شي

یا په تخت باندِي بادشاه وَئ   یا درویش دَ خانقاه وَئ
چه په لار دِي هغه ډېر دئ   یَو ځو ما غُندي گمراه وَئ
زه هر دم په بسم اللّه یَم   که یاران په بسم اللّه وَئ
چه ئې کار دَ مېړه نه وئ   هغه نه وَئ مېړه داه[۱] وَئ
په شماره مي زویه ورک دِئ   که یو ځو بکښي واه واه وَئ
غاړِي غرُونه ځني ډک دي   سر انجام که دَ سپاه وَئ
ابلقي په کار کښ هېڅ وئ   یا درست سپین وَئ یا سیاه وَئ
توره شپه دَه دَ غمونو   دَ ښادئِ صبح گاه وَئ
په خوشحال به ئې بد نه وې
گه ئې ځوک په حال آگاه وَئ

لمړی ټوک بشپړ سو

[۱] محشی ورته وینځه کښلی دی، یعنی خدمتکار.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library